PÁRHUZAMOS
ANGOL – MAGYAR
BIBLE IN BASIC ENGLISH
ÚJSZÖVETSÉG

15 11

NEW TESTAMENT

BIBLE IN BASIC ENGLISH
(BBE)

S. H. Hooke
Cambridge University Press
1965

ÚJSZÖVETSÉG

BIBLIA ALAPVETŐ ANGOL NYELVEN

Google Fordító
2026

ILLUSZTRÁCIÓK

BIBLIA SACRA

Vulgatae Editionis

VENETIIS, MDCLXIX

Bible in Basic English

Az **alapangol** vagy **egyszerű angol (Basic English)** nevű mesterséges nyelvet Charles Kay Ogden alkotta meg és publikálta 1930-ban a Basic English: A General Introduction with Rules and Grammar c. könyvében.

Ogden azt mondta, hogy hét év kell az angol nyelv megtanulásához, hét hónap az eszperantóhoz és hét hét az egyszerű angolhoz.

Forrás: Wikipédia

A Bible in Basic English (BBE) a Biblia alapnyelvű fordítása. Samuel Henry Hooke professzor fordította a standard 850 alapnyelvi angol szó felhasználásával. Ehhez 100, a költészet megértéséhez hasznos szót, valamint 50 „bibliai" szót adott hozzá, így összesen 1000 szót használt fel a fordításhoz. Ez a változat hatékonyan közvetíti a Bibliát az alacsony képzettségűek, illetve azok számára, akiknek az angol csak a második nyelvük. Az Újszövetség 1941-ben, az Ószövetség pedig 1949-ben jelent meg.

A Biblia 1965-ös kiadását a Cambridge University Press adta ki Angliában, szerzői jogi értesítés nélkül, így azonnal közkincsnek minősült. Mivel közkinccsé vált, a szöveg szabadon felhasználható lett, és számos ingyenes alkalmazásban, weboldalon érhető el (például eBible.org, Google Play alkalmazások).

Forrás: Wikipédia

A felhasznált szöveg forrása: https://ebible.org/engBBE/

A New Testament Bible in Basic English magyar nyelvű fordítása

Az angol nyelv iránt érdeklődő, de magasabb szintű nyelvi ismeretekkel (még) nem rendelkező olvasók kedvéért elkészítettük a Google Fordító segítségével a New Testament Bible in Basic English magyar nyelvű fordítását is, amit a könnyű összevethetőség érdekében párhuzamosan az eredeti szöveg mellé állítottunk. Ezzel szeretnénk segíteni, hogy a Bibliában elmélyedve tanulmányozhassák a legegyszerűbb angol nyelvet, miközben egyszerre gyarapodhatnak a legnemesebb szellemi és lelki kincsekkel.

Érdekes látleletet kaphatunk a Google Fordító 2026 márciusi aktuális fejlettségi szintjéről, fordítási képességeiről is. Amikor a többihez hasonlóan a teljes Máté 13 fejezetet illesztettem a Google Fordítóba, az alábbi mondatot így fordította:

… [18] Give ear, then, to the story of the man who put the seed in the earth. …

… [18] Figyeljetek tehát a földbe vetett ember történetére. …

Mikor ezt megláttam, kipróbáltam, mit tesz, ha csak a kérdéses mondatot illesztem be.

Először a sorszámmal együtt:

[18] Give ear, then, to the story of the man who put the seed in the earth.

[18] Figyelj hát a történetre arról az emberről, aki elvetette a magot a földbe.

Végül elhagytam a sorszámot is, és ismét megváltozott a fordítás:

Give ear, then, to the story of the man who put the seed in the earth.

Figyelj hát annak a férfinak a történetére, aki elültette a magot a földbe.

Ennyire érzékeny a szövegkörnyezetre. Tehát mindenképpen kritikus szemmel kell figyelni ezt a mesterséges fordítást, de talán épp ez is segíthet a nyelvtanulóknak, ezáltal is elemezni tudják a nyilvánvalóan hibás fordításokat, a fordítási buktatókat. Így hát ezen az egy mondaton kívül más változtatást nem is végeztem a Google Fordító által kapott szövegen.

Borítólapok: Csörötneki Örök Ige-templom

Díszlapok: Albrecht Dürer: Szent Jeromos a cellájában (1511), ill. dolgozószobájában (1514)

AZ ÚJSZÖVETSÉG KÖNYVEI

THE GOOD NEWS ACCORDING TO MATTHEW	8
THE GOOD NEWS ACCORDING TO MARK	67
THE GOOD NEWS ACCORDING TO LUKE	103
THE GOOD NEWS ACCORDING TO JOHN	163
THE ACTS OF THE APOSTLES	209
PAUL'S LETTER TO THE ROMANS	266
PAUL'S FIRST LETTER TO THE CORINTHIANS	290
PAUL'S SECOND LETTER TO THE CORINTHIANS	313
PAUL'S LETTER TO THE GALATIANS	329
PAUL'S LETTER TO THE EPHESIANS	337
PAUL'S LETTER TO THE PHILIPPIANS	345
PAUL'S LETTER TO THE COLOSSIANS	351
PAUL'S FIRST LETTER TO THE THESSALONIANS	356
PAUL'S SECOND LETTER TO THE THESSALONIANS	361
PAUL'S FIRST LETTER TO TIMOTHY	364
PAUL'S SECOND LETTER TO TIMOTHY	371
PAUL'S LETTER TO TITUS	376
PAUL'S LETTER TO PHILEMON	379

THE LETTER TO THE HEBREWS 380

THE LETTER FROM JAMES 398

PETER'S FIRST LETTER 405

PETER'S SECOND LETTER 412

JOHN'S FIRST LETTER 416

JOHN'S SECOND LETTER 422

JOHN'S THIRD LETTER 423

THE LETTER FROM JUDE 424

THE REVELATION TO JOHN 426

TARTALOMJEGYZÉK 455

THE GOOD NEWS ACCORDING TO MATTHEW

1

[1] The book of the generations of Jesus Christ, the
son of David, the son of Abraham. [2] The son of
Abraham was Isaac; and the son of Isaac was Ja-
cob; and the sons of Jacob were Judah and his
brothers; [3] And the sons of Judah were Perez and
Zerah by Tamar; and the son of Perez was Hezron;
and the son of Hezron was Ram; [4] And the son of
Ram was Amminadab; and the son of Amminadab
was Nahshon; and the son of Nahshon was Sal-
mon; [5] And the son of Salmon by Rahab was
Boaz; and the son of Boaz by Ruth was Obed; and
the son of Obed was Jesse; [6] And the son of Jesse
was David the king; and the son of David was So-
lomon by her who had been the wife of
Uriah; [7] And the son of Solomon was Rehoboam;
and the son of Rehoboam was Abijah; and the son
of Abijah was Asa; [8] And the son of Asa was Je-
hoshaphat; and the son of Jehoshaphat was Joram;
and the son of Joram was Uzziah; [9] And the son of
Uzziah was Jotham; and the son of Jotham was
Ahaz; and the son of Ahaz was Hezekiah; [10] And
the son of Hezekiah was Manasseh; and the son of
Manasseh was Amon; and the son of Amon was
Josiah; [11] And the sons of Josiah were Jechoniah
and his brothers, at the time of the taking away to
Babylon. [12] And after the taking away to Babylon,
Jechoniah had a son Shealtiel; and Shealtiel had
Zerubbabel; [13] And Zerubbabel had Abiud; and
Abiud had Eliakim; and Eliakim had Azor; [14] And
Azor had Zadok; and Zadok had Achim; and
Achim had Eliud; [15] And Eliud had Eleazar; and
Eleazar had Matthan; and Matthan had Ja-
cob; [16] And the son of Jacob was Joseph the

A JÓ HÍR MÁTÉ SZERINT

1

[1] Jézus Krisztusnak, Dávid fiának, Ábrahám fiá-
nak nemzetségéről szóló könyv. [2] Ábrahám fia
Izsák volt, Izsák fia Jákob, Jákob fiai pedig Júda
és testvérei. [3] Júda fiai voltak Pérec és Zerah
Támártól; Pérec fia Hecron; Hecron fia pedig
Rám; [4] Rám fia Amminádáb; Amminádáb fia
Nahson; Nahson fia Salmon; [5] Salmon fia Ráhább-
tól Boáz; Boáz fia Ruthtól Óbed; Óbed fia pedig
Isai; [6] Isai fia Dávid király; Dávid fia pedig Sala-
mon Uriás feleségétől; [7] Salamon fia Roboám;
Roboám fia Abija; Abija fia pedig Ása; [8] Ása fia
volt Josafát, Josafát fia Jórám, Jórám fia pedig Uz-
ziás; [9] Uzziás fia volt Jótám, Jótám fia volt Áház,
Áház fia pedig Ezékiás; [10] Ezékiás fia volt Ma-
nassé, Manassé fia volt Ámon, Ámon fia pedig
Jósiás; [11] Jósiás fiai voltak Jekonjás és testvérei a
babiloni fogságba vitel idején. [12] A babiloni fog-
ságba vitel után Jekonjásnak fia volt Sealtiel, Se-
altielnek fia volt Zerubbábel; [13] Zerubbábelnek fia
volt Abiud, Abiudnak fia volt Eljákim, Eljákim-
nak fia volt Azor; [14] Azornak fia volt Sádók, Sá-
dóknak fia volt Áchim, Áchimnak fia volt Eliud;
[15] Eliudnak fia volt Eleázár; Eleázárnak fia volt
Mattán, Mattánnak fia volt Jákób. [16] Jákób fia volt
József, Mária férje, aki szülte Jézust, akinek a
neve Krisztus. [17] Tehát Ábrahámtól Dávidig ösz-
szesen tizennégy nemzedék; Dávidtól a babiloni
fogságba vitelig tizennégy nemzedék; és a babi-
loni fogságba viteltől Krisztus eljöveteléig tizen-
négy nemzedék. [18] Jézus Krisztus születése pedig
így történt: amikor anyja, Mária Józsefhez készült
férjhez menni, mielőtt egybekeltek volna, kide-
rült, hogy a Szentlélektől fogva teherbe esett.

husband of Mary, who gave birth to Jesus, whose name is Christ. [17] So all the generations from Abraham to David are fourteen generations; and from David to the taking away to Babylon, fourteen generations; and from the taking away to Babylon to the coming of Christ, fourteen generations. [18] Now the birth of Jesus Christ was in this way: when his mother Mary was going to be married to Joseph, before they came together the discovery was made that she was with child by the Holy Spirit. [19] And Joseph, her husband, being an upright man, and not desiring to make her a public example, had a mind to put her away privately. [20] But when he was giving thought to these things, an angel of the Lord came to him in a dream, saying, Joseph, son of David, have no fear of taking Mary as your wife; because that which is in her body is of the Holy Spirit. [21] And she will give birth to a son; and you will give him the name Jesus; for he will give his people salvation from their sins. [22] Now all this took place so that the word of the Lord by the prophet might come true, [23] See, the virgin will be with child, and will give birth to a son, and they will give him the name Immanuel, that is, God with us. [24] And Joseph did as the angel of the Lord had said to him, and took her as his wife; [25] And he had no connection with her till she had given birth to a son; and he gave him the name Jesus.

[19] József, a férje, mivel igaz ember volt, és nem akarta gyalázatot okozni, el akarta bocsátani titokban. [20] Amikor azonban ezeken gondolkodott, az Úr angyala álmában megjelent neki, és ezt mondta: József, Dávid fia, ne félj magadhoz venni feleségedet, Máriát, mert ami az ő testében van, a Szentlélektől van. [21] És fiút szül, és te a Jézus nevet adod neki; mert ő adja népének a bűneikből való szabadítást. [22] Mindez pedig azért történt, hogy beteljesedjen az Úrnak a próféta által tett szava: [23] Íme, a szűz fogan, fiút szül, és Immánuelnek fogják nevezni, azaz: Velünk az Isten. [24] József pedig úgy tett, ahogyan az Úr angyala megmondta neki, és feleségül vette őt; [25] és nem érintkezett vele, amíg fiút nem szült; és a Jézus nevet adta neki.

2

[1] Now when the birth of Jesus took place in Bethlehem of Judaea, in the days of Herod the king, there came wise men from the east to Jerusalem, [2] Saying, Where is the King of the Jews whose birth has now taken place? We have seen his star in the east and have come to give him worship. [3] And when it came to the ears of Herod the king, he was troubled, and all Jerusalem with him. [4] And he got together all the chief priests and scribes of the people, questioning them as to where the birth-place of the Christ would be. [5] And they said to him, In Beth-lehem of Judaea; for so it is said in the writings of the prophet, [6] You Beth-lehem, in the land of Judah, are not the least among the chiefs of Judah: out of you will come a ruler, who will be the keeper of my people Israel. [7] Then Herod sent for the wise

2

[1] Amikor Jézus születése megtörtént Júdea Betlehemében, Heródes király idejében, bölcsek jöttek napkeletről Jeruzsálembe, [2] és ezt kérdezték: Hol van a zsidók királya, akinek most született? Láttuk a csillagát napkeleten, és elmentünk, hogy imádjuk. [3] Amikor ez eljutott Heródes király füléhez, nyugtalanság fogta el, és vele együtt egész Jeruzsálem. [4] Összegyűjtötte a nép összes főpapját és írástudóját, és megkérdezte tőlük, hol lesz a Krisztus születése. [5] Ők pedig ezt mondták neki: A júdeai Betlehemben, mert így van megírva a próféta írásaiban: [6] Te Betlehem, Júda földje, nem vagy legkisebb Júda fejedelmei között: belőled származik majd a fejedelem, aki népemnek, Izraelnek őrzője lesz. [7] Heródes ekkor titokban hívatta a bölcseket, és megkérdezte tőlük, hogy mikor jelent meg a csillag. [8] És elküldte őket Betlehembe, és ezt mondta: Menjetek, és tudakozzátok meg, hol

men privately, and put questions to them about what time the star had been seen. [8] And he sent them to Beth-lehem and said, Go and make certain where the young child is; and when you have seen him, let me have news of it, so that I may come and give him worship. [9] And after hearing the king, they went on their way; and the star which they saw in the east went before them, till it came to rest over the place where the young child was. [10] And when they saw the star they were full of joy. [11] And they came into the house, and saw the young child with Mary, his mother; and falling down on their faces they gave him worship; and from their store they gave him offerings of gold, perfume, and spices. [12] And it was made clear to them by God in a dream that they were not to go back to Herod; so they went into their country by another way. [13] And when they had gone, an angel of the Lord came to Joseph in a dream, saying, Get up and take the young child and his mother, and go into Egypt, and do not go from there till I give you word; for Herod will be searching for the young child to put him to death. [14] So he took the young child and his mother by night, and went into Egypt;

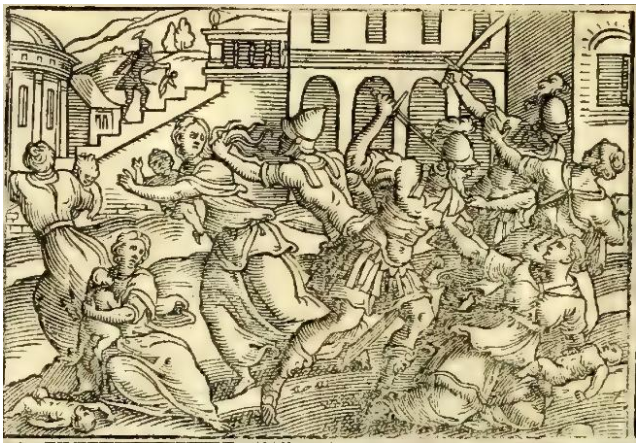

[15] And was there till the death of Herod; so that the word of the Lord through the prophet might come true, Out of Egypt have I sent for my son. [16] Then Herod, when he saw that he had been tricked by the wise men, was very angry; and he sent out, and put to death all the male children in Beth-lehem and in all the parts round about it, from two years old and under, acting on the knowledge which he had got with care from the wise men. [17] Then the word of Jeremiah the prophet came true, [18] In Ramah there was a sound of weeping and great sorrow, Rachel weeping for her children, and she would not be comforted for their loss. [19] But when

van a kisgyermek; és ha meglátjátok, adjátok tudtomra, hogy elmehessek és imádhassam őt. [9] És miután meghallgatták a királyt, továbbmentek; és a csillag, amelyet napkeleten láttak, előttük járt, míg meg nem nyugodott azon a helyen, ahol a kisgyermek volt. [10] És amikor meglátták a csillagot, örömmel töltötték el őket. [11] És bemenve a házba, meglátták a kisgyermeket Máriával, az ő anyjával; és arcra borulva imádták őt; és kincsükből aranyat, kenetet és fűszereket adtak neki áldozatul.

[12] És Isten kijelentette nekik álmukban, hogy ne menjenek vissza Heródeshez; ezért más úton mentek vissza hazájukba. [13] És miután elmentek, íme, az Úr angyala megjelent Józsefnek álmában, mondván: Kelj fel, vedd a kisgyermeket és az ő anyját, és menj Egyiptomba, és onnan ne menj el, amíg nem mondom nektek; Heródes ugyanis halálra fogja keresni a kisgyermeket. [14] Éjjel fogta tehát a kisgyermeket és anyját, és Egyiptomba ment. [15] Ott maradt Heródes haláláig, hogy beteljesedjen az Úrnak a próféta által adott szava: Egyiptomból küldtem fiamért. [16] Heródes pedig, amikor látta, hogy a bölcsek megtévesztették, nagyon haragra gerjedt, elküldte és megöletett minden fiúgyermeket Betlehemben és környékén, kétévestől fogva és azon a bizonyos területen, a bölcsektől gondosan megszerzett tudás alapján.

Herod was dead, an angel of the Lord came in a dream to Joseph in Egypt, [20] Saying, Get up and take the young child and his mother, and go into the land of Israel: because they who were attempting to take the young child's life are dead. [21] And he got up, and took the young child and his mother, and came into the land of Israel. [22] But when it came to his ears that Archelaus was ruling over Judaea in the place of his father Herod, he was in fear of going there; and God having given him news of the danger in a dream, he went out of the way into the country parts of Galilee. [23] And he came and was living in a town named Nazareth: so that the word of the prophets might come true, He will be named a Nazarene.

[17] Akkor beteljesedett Jeremiás próféta szava: [18] Sírás és nagy jajveszékelés támadt Rámában. Ráhel siratja gyermekeit, és nem hagy vigasztalást veszteségük miatt. [19] Mikor pedig Heródes meghalt, az Úr angyala álmában megjelent Józsefnek Egyiptomban, [20] és ezt mondta: Kelj fel, vedd a gyermeket és anyját, és menj Izrael földjére, mert meghaltak azok, akik a gyermek életére törtek. [21] Ő pedig felkelt, magához vette a gyermeket és anyját, és bement Izrael földjére. [22] Amikor azonban meghallotta, hogy Arkhelausz uralkodik Júdeában apja, Heródes helyett, félt odamenni; mivel Isten álmában jelentette neki a veszélyt, Galilea vidékére menekült. [23] Odaért, és egy Názáret nevű városban lakott, hogy beteljesedjen a próféták szava: Názáretinek fogják nevezni.

3

[1] And in those days John the Baptist came preaching in the waste land of Judaea, [2] Saying, Let your hearts be turned from sin; for the kingdom of heaven is near.

[3] For this is he of whom Isaiah the prophet said, The voice of one crying in the waste land, Make ready the way of the Lord, make his roads straight. [4] Now John was clothed in camel's hair, with a leather band about him; and his food was locusts and honey. [5] Then Jerusalem and all Judaea went out to him, and all the people from near Jordan; [6] And they were given baptism by him in the river Jordan, saying openly that they had done wrong. [7] But when he saw a number of the Pharisees and Sadducees coming to his baptism, he said to them, Offspring of snakes, at whose word are you going in flight from the wrath to come? [8] Let your change of heart be seen in your works: [9] And say not to yourselves, We have Abraham for our

3

[1] Azokban a napokban pedig eljött Keresztelő János, és prédikált Júdea pusztájában, [2] ezt mondván: Térjetek meg a bűntől, mert közel van a mennyek országa. [3] Mert ő az, akiről Ézsaiás próféta ezt mondta: Kiáltó hangja hallatszik a pusztában: Készítsétek meg az Úr útját, tegyétek egyenessé ösvényeit! [4] János teveszőr ruhát viselt, bőrövet viselt rajta, eledele pedig sáska és méz volt. [5] Akkor kiment hozzá Jeruzsálem és egész Júdea, és a Jordán környékéről valók mind; [6] És megkeresztelkedett általa a Jordán folyóban, nyíltan kijelentve, hogy vétkeztek. [7] Amikor azonban számos farizeust és szadduceust látott jönni a megkeresztelésére, így szólt hozzájuk: Kígyók fajzata, kinek a szavára menekültök az eljövendő harag elől? [8] Látsszon meg a ti cselekedeteitekben a ti szívetek megváltozása! [9] És ne mondjátok magatokban: Ábrahám a mi atyánk; mert azt mondom nektek, hogy Isten képes ezekből a kövekből is gyermekeket teremteni Ábrahámnak. [10] Már a fejsze is a fák gyökeréhez van vetve; minden fa, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágatik és tűzbe vettetik. [11] Én valóban vízzel keresztelek meg titeket, akik megtértek a szívükben; de aki utánam jön, nagyobb nálam, akinek nem vagyok méltó a saruját felvenni; ő Szentlélekkel és tűzzel keresztel majd titeket. [12] Akinek a kezében van az eszköz, amellyel megtisztítja a gabonáját; a jó gabonát a kútjába teszi, a hulladékot pedig eloldhatatlan tűzben elégetik. [13] Akkor elment Jézus Galileából Jánoshoz a Jordánhoz, hogy megke-

father; because I say to you that God is able from these stones to make children for Abraham. [10] And even now the axe is put to the root of the trees; every tree then which does not give good fruit is cut down, and put into the fire. [11] Truly, I give baptism with water to those of you whose hearts are changed; but he who comes after me is greater than I, whose shoes I am not good enough to take up: he will give you baptism with the Holy Spirit and with fire: [12] In whose hand is the instrument with which he will make clean his grain; he will put the good grain in his store, but the waste will be burned up in the fire which will never be put out. [13] Then Jesus came from Galilee to John at the Jordan, to be given baptism by him. [14] But John would have kept him back, saying, It is I who have need of baptism from you, and do you come to me? [15] But Jesus made answer, saying to him, Let it be so now: because so it is right for us to make righteousness complete. Then he gave him baptism. [16] And Jesus, having been given baptism, straight away went up from the water; and, the heavens opening, he saw the Spirit of God coming down on him as a dove; [17] And a voice came out of heaven, saying, This is my dearly loved Son, with whom I am well pleased.

resztelkedjen általa. [14] János azonban visszatartotta őt, mondván: Nekem van szükségem a te keresztségedre, és te jössz hozzám? [15] Jézus azonban így válaszolt: „Engedd meg most, mert így illik nektek, hogy teljessé tegyük az igazságot.” Akkor megkeresztelte őt.

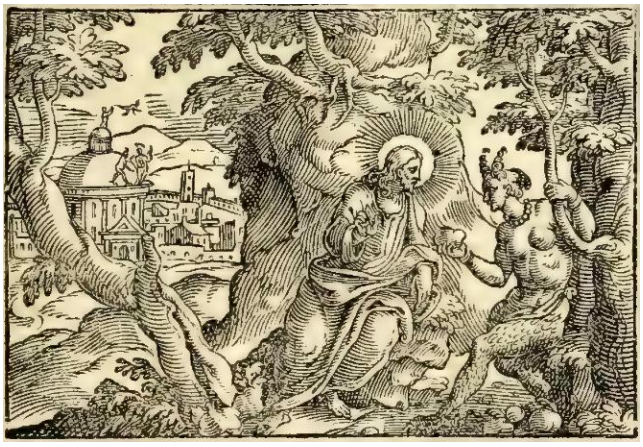
[16] Jézus pedig miután megkeresztelkedett, azonnal kijött a vízből. És megnyílt az ég, és látta Isten Lelkét galamb formájában leszállni rá; [17] És szózat hallatszott az égből, mondván: Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm.

4

[1] Then Jesus was sent by the Spirit into the waste land to be tested by the Evil One. [2] And after going without food for forty days and forty nights, he was in need of it. [3] And the Evil One came and said to him, If you are the Son of God, give the word for these stones to become bread. [4] But he made answer and said, It is in the Writings, Bread is not man's only need, but every word which comes out of the mouth of God. [5] Then the Evil One took him to the holy town; and he put him on the highest point of the Temple and said to him, [6] If you are the Son of God, let yourself go down; for it is in the Writings, He will give his angels care over you; and, In their hands they will keep you up, so that your foot may not be crushed against a stone. [7] Jesus said to him, Again it is in the Writings, You may not put the Lord your God to the test. [8] Again, the Evil One took him up to a very high mountain, and let him see all the kingdoms of the world and the glory of them; [9] And he

4

[1] Jézust a Lélek elküldte a pusztába, hogy megkísértse a Gonosz. [2] Miután negyven napig és negyven éjszakáig éhezett, szüksége lett valamire. [3] Odament hozzá a Gonosz, és ezt mondta neki: „Ha Isten Fia vagy, mondd, hogy ezek a kövek kenyérré váljanak.”

[4] Ő azonban így válaszolt: „Meg van írva: Nemcsak kenyérre van szüksége az embernek, hanem

said to him, All these things will I give you, if you will go down on your face and give me worship. [10] Then said Jesus to him, Away, Satan: for it is in the Writings, Give worship to the Lord your God and be his servant only. [11] Then the Evil One went away from him, and angels came and took care of him. [12] Now when it came to his ears that John had been put in prison, he went away to Galilee; [13] And going away from Nazareth, he came and made his living-place in Capernaum, which is by the sea, in the country of Zebulun and Naphtali: [14] So that the word of the prophet Isaiah might come true, [15] The land of Zebulun and the land of Naphtali, by the way of the sea, the other side of Jordan, Galilee of the Gentiles, [16] The people who were in the dark saw a great light, and to those in the land of the shade of death did the dawn come up. [17] From that time Jesus went about preaching and saying, Let your hearts be turned from sin, for the kingdom of heaven is near. [18] And when he was walking by the sea of Galilee, he saw two brothers, Simon, whose other name was Peter, and Andrew, his brother, who were putting a net into the sea; for they were fishermen. [19] And he said to them, Come after me, and I will make you fishers of men. [20] And straight away they let go the nets and went after him. [21] And going on from there he saw two other brothers, James, the son of Zebedee, and John, his brother, in the boat with their father, stitching up their nets; and he said, Come. [22] And they went straight from the boat and their father and came after him. [23] And Jesus went about in all Galilee, teaching in their Synagogues and preaching the good news of the kingdom, and making well those who were ill with any disease among the people. [24] And news of him went out through all Syria; and they took to him all who were ill with different diseases and pains, those having evil spirits and those who were off their heads, and those who had no power of moving. And he made them well. [25] And there went after him great numbers from Galilee and Decapolis and Jerusalem and Judaea and from the other side of Jordan.

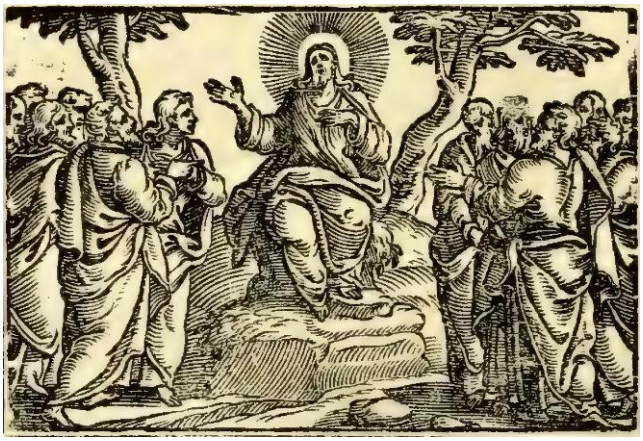
minden igére, amely Isten szájából származik.” [5] Akkor magával vitte őt a Gonosz a szent városba, a templom tetejére helyezte, és ezt mondta neki: [6] „Ha Isten Fia vagy, szállj le! Mert meg van írva: Angyalai gondot viselnek rád, és kezükben hordoznak téged, hogy kőbe ne üsd a lábad.” [7] Jézus ezt mondta neki: „Ismét meg van írva: Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet.” [8] Ismét magával vitte őt a Gonosz egy igen magas hegyre, és megmutatta neki a világ minden országát és azok dicsőségét. [9] És monda néki: Mindezt néked adom, ha lehajolsz és imádsz engem. [10] Jézus pedig monda néki: Távozz tőle, Sátán! Mert meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgálj. [11] Akkor elment tőle a Gonosz, és angyalok mentek oda hozzá, és szolgáltak néki. [12] Amikor meghallotta, hogy Jánost börtönbe vetették, elment Galileába; [13] És elhagyván Názáretet, elméne és letelepedék Kapernaumban, amely a tenger mellett van, Zebulon és Naftali földjén. [14] Hogy beteljesedjék Ézsaiás próféta szava: [15] Zebulon földje és Naftali földje, a tenger melletti út, a Jordánon túl, a pogányok Galileája, [16] A nép, amely sötétségben volt, nagy világosságot látott, és azokra, akik a halál árnyékának földjén voltak, virradt a hajnal. [17] Attól fogva Jézus szertejárt, prédikálva és ezt mondván: Térjetek meg a bűntől, mert közel van a mennyek országa. [18] És amikor a galileai tenger mellett járt, látott két testvért, Simont, akinek a másik neve Péter volt, és Andrást, az ő testvérét, akik éppen hálót vetnek a tengerbe; mert halászok voltak. [19] És monda nékik: Gyertek utánam, és én emberek halászává teszlek titeket. [20] És azonnal elengedték a hálókat, és követték őt. [21] És onnan továbbmenve, látott két másik testvért, Jakabot, Zebedeus fiát, és Jánost, a testvérét, akik a hajóban apjukkal a hálóikat kötözték; és ezt mondta: Jertek! [22] És azonnal kiszálltak a hajóból és apjuktól, és követték őt. [23] Jézus pedig bejárta egész Galileát, tanított a zsinagógáikban, hirdette az Isten országának evangéliumát, és meggyógyította a nép között mindenféle betegségben szenvedőket. [24] És elterjedt a híre egész Szíriában; és hozzá vitték mindazokat, akik különféle betegségekben és fájdalmakban szenvedtek, gonosz lelkektől megszálltakat, bambákat és mozgásképteleneket. És meggyógyította őket. [25] És nagy sokaság ment utána Galileából, Dekapoliszból, Jeruzsálemből, Júdeából és a Jordánon túlról.

5

[1] And seeing great masses of people he went up into the mountain; and when he was seated his disciples came to him. [2] And with these words he gave them teaching, saying, [3] Happy are the poor in spirit: for the kingdom of heaven is theirs. [4] Happy are those who are sad: for they will be comforted. [5] Happy are the gentle: for the earth will be their heritage. [6] Happy are those whose heart's desire is for righteousness: for they will have their desire. [7] Happy are those who have mercy: for they will be given mercy. [8] Happy are the clean in heart: for they will see God. [9] Happy are the peacemakers: for they will be named sons of God. [10] Happy are those who are attacked on account of righteousness: for the kingdom of heaven will be theirs. [11] Happy are you when men give you a bad name, and are cruel to you, and say all evil things against you falsely, because of me. [12] Be glad and full of joy; for great is your reward in heaven: for so were the prophets attacked who were before you. [13] You are the salt of the earth; but if its taste goes from the salt, how will you make it salt again? it is then good for nothing but to be put out and crushed under foot by men. [14] You are the light of the world. A town put on a hill may be seen by all. [15] And a burning light is not put under a vessel, but on its table; so that its rays may be shining on all who are in the house. [16] Even so let your light be shining before men, so that they may see your good works and give glory to your Father in heaven. [17] Let there be no thought that I have come to put an end to the law or the prophets. I have not come for destruction, but to make complete. [18] Truly I say to you, Till heaven and earth come to an end, not the smallest letter or part of a letter will in any way be taken from the law, till all things are done. [19] Whoever then goes against the smallest of these laws, teaching men to do the same, will be named least in the kingdom of heaven; but he who keeps the laws, teaching others to keep them, will be named great in the kingdom of heaven. [20] For I say to you, If your righteousness is not greater than the righteousness of the scribes and Pharisees, you will never go into the kingdom of heaven. [21] You have knowledge that it was said in old times, You may not put to death; and, Whoever puts to death will be in danger of being

5

[1] És látva a nagy sokaságot, felment a hegyre; és miután leült, odamentek hozzá a tanítványai. [2] És ezekkel a szavakkal tanította őket, mondván:

[3] Boldogok a lelki szegények, mert övék a mennyek országa. [4] Boldogok, akik szomorúak, mert ők megvigasztaltatnak. [5] Boldogok a szelídek, mert a föld lesz az ő örökségük. [6] Boldogok, akiknek szíve az igazságra vágyik, mert megtalálja, amit kívánnak. [7] Boldogok, akik irgalmasságot találnak, mert ők irgalmasságot nyernek. [8] Boldogok a tiszta szívűek, mert ők meglátják Istent. [9] Boldogok a béketeremtők, mert Isten fiainak neveztetnek. [10] Boldogok, akiket az igazság miatt támadnak, mert övék lesz a mennyek országa. [11] Boldogok vagytok, ha rossz hírbe keveredtek, és kegyetlenkedtek hozzátok, és mindenféle rosszat hazudtak rólatok miattam. [12] Örüljetek és ujjongjatok; Mert nagy a ti jutalmatok a mennyben: így támadták a prófétákat is, akik előttetek voltak. [13] Ti vagytok a föld sója; de ha a sótól elmúlik az íze, hogyan sózjátok meg újra? Akkor semmire sem jó, csak arra, hogy kidobják és az emberek lába alá tiporják. [14] Ti vagytok a világ világossága. A hegyre épült várost mindenki lássa. [15] És a mécsest sem edény alá teszik, hanem az asztalára; hogy sugarai világítsanak mindazoknak, akik a házban vannak. [16] Így világítson a ti világosságotok az emberek előtt, hogy lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőítsék mennyei Atyátokat. [17] Senki se gondolja, hogy azért jöttem, hogy véget vessek a törvénynek vagy a prófétáknak. Nem azért jöttem, hogy elpusztítsam, hanem hogy betöltsem. [18] Bizony mondom nektek: Míg az ég és a föld el nem múlik, a törvényből egyetlen betű vagy egyetlen betűrészlet sem vész el, amíg minden meg nem történik. [19] Aki tehát akár csak a legkisebbet is

judged: [22] But I say to you that everyone who is angry with his brother will be in danger of being judged; and he who says to his brother, Raca, will be in danger from the Sanhedrin; and whoever says, You foolish one, will be in danger of the hell of fire. [23] If then you are making an offering at the altar and there it comes to your mind that your brother has something against you, [24] While your offering is still before the altar, first go and make peace with your brother, then come and make your offering. [25] Come to an agreement quickly with him who has a cause against you at law, while you are with him on the way, for fear that he may give you up to the judge and the judge may give you to the police and you may be put into prison. [26] Truly I say to you, You will not come out from there till you have made payment of the very last farthing. [27] You have knowledge that it was said, You may not have connection with another man's wife: [28] But I say to you that everyone whose eyes are turned on a woman with desire has had connection with her in his heart. [29] And if your right eye is a cause of trouble to you, take it out and put it away from you; because it is better to undergo the loss of one part, than for all your body to go into hell. [30] And if your right hand is a cause of trouble to you, let it be cut off and put it away from you; because it is better to undergo the loss of one part, than for all your body to go into hell. [31] Again, it was said, Whoever puts away his wife has to give her a statement in writing for this purpose: [32] But I say to you that everyone who puts away his wife for any other cause but the loss of her virtue, makes her false to her husband; and whoever takes her as his wife after she is put away, is no true husband to her. [33] Again, you have knowledge that it was said in old times, Do not take false oaths, but give effect to your oaths to the Lord: [34] But I say to you, Take no oaths at all: not by the heaven, because it is the seat of God; [35] Or by the earth, because it is the resting-place for his foot; or by Jerusalem, because it is the town of the great King. [36] You may not take an oath by your head, because you are not able to make one hair white or black. [37] But let your words be simply, Yes or No: and whatever is more than these is of the Evil One. [38] You have knowledge that it was said, An eye for an eye, and a tooth for a tooth: [39] But I say to you, Do not make use of force against an evil man; but to him

megszegi e törvények közül, és arra tanítja az embereket, az a legkisebb lesz a mennyek országában; aki pedig megtartja a törvényeket, és arra tanítja az embereket, hogy tartsák meg azokat, az nagy lesz a mennyek országában. [20] Mert mondom nektek: Ha a ti igazságotok nem nagyobb az írástudók és farizeusok igazságánál, semmiképpen sem mentek be a mennyek országába. [21] Tudjátok, hogy régen megmondatott: Ne ölj meg; és: Aki megöl, az ítéletre méltó. [22] Mondom nektek pedig, hogy mindenki, aki haragszik a testvérére, ítéletre méltó; és aki azt mondja a testvérének: Ráka, a nagytanács veszélyére számít; és aki ezt mondja: Te bolond, a tűz gyilkára számít. [23] Ha tehát áldozatot mutatsz be az oltárnál, és ott eszedbe jut, hogy a testvérednek valami panasza van ellened, [24] Míg a te áldozatod még az oltár előtt van, menj el előbb, békülj ki a testvéreddel, és csak azután vidd fel, és áldozd fel. [25] Köss mielőbb egyezséget azzal, akinek peres panasza van ellened, amíg úton vagy vele, nehogy a bíró kezébe adjon, a bíró pedig a rendőrségnek adjon, és börtönbe vessenek. [26] Bizony mondom néked: ki nem jössz onnan, míg meg nem fizeted az utolsó fillért is. [27] Tudod, hogy megmondatott: Ne érintkezz más férfi feleségével. [28] Azt mondom néked, hogy mindenki, aki vágyakozva szemet szegez egy aszszonyra, már kötődött hozzá szívében. [29] Ha pedig a jobb szemed botránkoztat néked, vájd ki, és vesd el magadtól; mert jobb, ha egy tagod vész el, mint ha egész tested a pokolra jut. [30] És ha a jobb kezed botránkoztat néked, vágd le, és vesd el magadtól; mert jobb, ha egy tagod vész el, mint ha egész tested a pokolra jut. [31] Ismét megmondatott: Aki elbocsátja feleségét, írásban kell vallania róla. [32] Én pedig azt mondom nektek, hogy aki elbocsátja feleségét bármi másért, mint erkölcstelensége miatt, elpártol tőle férjétől; és aki feleségül veszi, miután elbocsátották, az nem igazi férje neki. [33] Tudjátok, hogy régen megmondatott: Ne esküdj hamisan, hanem tartsd be az Úrnak tett esküdet. [34] Én pedig azt mondom nektek: Semmiképpen se esküdjetek: se az égre, mert az Isten trónja; [35] se a földre, mert az Isten lábának nyughelye; se Jeruzsálemre, mert az a nagy Király városa. [36] Ne esküdj a fejedre, mert egyetlen hajszálat sem tehetsz fehérré vagy feketévé. [37] Hanem a szavaitok egyszerű legyen: igen vagy nem; és ami ezeken felül van, az a gonosztól van. [38] Tudjátok, hogy megmondatott: Szemet szemért, fogat fogért. [39] Én pedig azt mon-

who gives you a blow on the right side of your face let the left be turned. [40] And if any man goes to law with you and takes away your coat, do not keep back your robe from him. [41] And whoever makes you go one mile, go with him two. [42] Give to him who comes with a request, and keep not your property from him who would for a time make use of it. [43] You have knowledge that it was said, Have love for your neighbour, and hate for him who is against you: [44] But I say to you, Have love for those who are against you, and make prayer for those who are cruel to you; [45] So that you may be the sons of your Father in heaven; for his sun gives light to the evil and to the good, and he sends rain on the upright man and on the sinner. [46] For if you have love for those who have love for you, what credit is it to you? do not the tax-farmers the same? [47] And if you say, Good day, to your brothers only, what do you do more than others? do not even the Gentiles the same? [48] Be then complete in righteousness, even as your Father in heaven is complete.

dom nektek: Ne erőszakoskodjatok a gonosz emberrel, hanem aki arcul üt jobb oldalra, fordítsátok balra. [40] És ha valaki perbe megy veled, és elveszi a felsőruhádat, ne tagadd meg tőle felsőruhádat. [41] És aki egy mérföldnyi útra kényszerít, menj el vele kettőre. [42] Adj annak, aki kéréssel jön, és ne tartsd vissza vagyonodat attól, aki egy ideig használni akarja. [43] Tudjátok, hogy megmondatott: Szeresd felebarátodat, és gyűlöld azt, aki ellened van. [44] Én pedig azt mondom nektek: Szeressétek azokat, akik ellenetek vannak, és imádkozzatok azokért, akik kegyetlenkednek titeket; [45] Hogy legyetek mennyei Atyátoknak fiai; mert az ő napja fényt hoz a gonoszokra és a jókra, és esőt ad az igazaknak és a bűnösöknek is. [46] Mert ha szeretitek azokat, akik szeretnek titeket, mi a jutalmatok? Vajon a vámszedők nem teszik-e ugyanezt? [47] És ha csak atyátokfiainak mondjátok: Jó napot!, mit tesztek többet másoknál? Vajon a pogányok sem teszik-e ugyanezt? [48] Legyetek tehát teljesek az igazságban, amint mennyei Atyátok is teljes.

6

[1] Take care not to do your good works before men, to be seen by them; or you will have no reward from your Father in heaven. [2] When then you give money to the poor, do not make a noise about it, as the false-hearted men do in the Synagogues and in the streets, so that they may have glory from men. Truly, I say to you, They have their reward. [3] But when you give money, let not your left hand see what your right hand does: [4] So that your giving may be in secret; and your Father, who sees in secret, will give you your reward. [5] And when you make your prayers, be not like the false-hearted men, who take pleasure in getting up and saying their prayers in the Synagogues and at the street turnings so that they may be seen by men. Truly I say to you, They have their reward. [6] But when you make your prayer, go into your private room, and, shutting the door, say a prayer to your Father in secret, and your Father, who sees in secret, will give you your reward. [7] And in your prayer do not make use of the same words again and again, as the Gentiles do: for they have the idea that God will give attention to them because of the number of their words. [8] So be not like

6

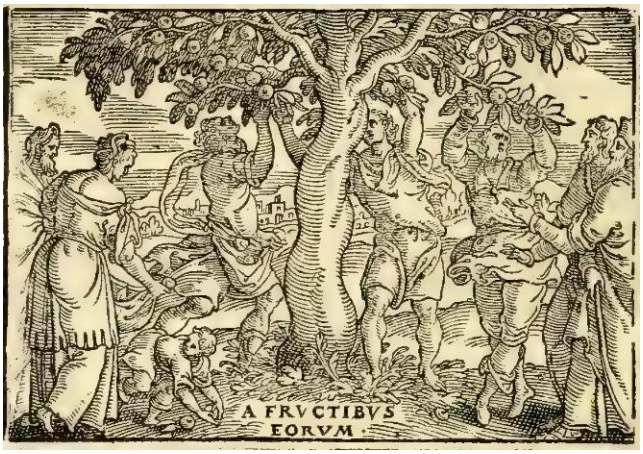
[1] Vigyázzatok, ne cselekedjétek jó cselekedeteiteket az emberek előtt, hogy lássanak titeket; hogy ne legyen jutalmatok mennyei Atyátoktól. [2] Amikor tehát pénzt adsz a szegényeknek, ne csinálj nagy zajt, mint a csalárd szívűek a zsinagógákban és az utcákon, hogy dicsőséget nyerjenek az emberektől. Bizony, mondom nektek: Elvették a jutalmukat. [3] De amikor pénzt adsz, ne lássa a bal kezed, mit tesz a jobb kezed; [4] Hogy adakozásod titokban legyen; és a te Atyád, aki titokban lát, megadja neked a jutalmadat. [5] És amikor imádkoztok, ne legyetek olyanok, mint a csalárd szívűek, akik örömüket lelik abban, hogy felkelnek és imádkoznak a zsinagógákban és az utcasarkokon, hogy lássák őket az emberek. Bizony, mondom nektek: Elvették a jutalmukat. [6] Hanem amikor imádkozol, menj be a szobádba, bezárva az ajtót, imádkozz a te Atyádhoz titokban, és a te Atyád, aki titokban lát, megadja neked a jutalmadat. [7] Imádságotokban se ismételjétek újra és újra ugyanazokat a szavakat, mint a pogányok, mert azt hiszik, hogy Isten a sok beszédük miatt fog rájuk figyelni. [8] Ne legyetek tehát hozzájuk hasonlóak, mert Atyátok már tudja, mire van szük-

them; because your Father has knowledge of your needs even before you make your requests to him. [9] Let this then be your prayer: Our Father in heaven, may your name be kept holy. [10] Let your kingdom come. Let your pleasure be done, as in heaven, so on earth. [11] Give us this day bread for our needs. [12] And make us free of our debts, as we have made those free who are in debt to us. [13] And let us not be put to the test, but keep us safe from the Evil One. [14] For if you let men have forgiveness for their sins, you will have forgiveness from your Father in heaven. [15] But if you do not let men have forgiveness for their sins, you will not have forgiveness from your Father for your sins. [16] And when you go without food, be not sad-faced as the false-hearted are. For they go about with changed looks, so that men may see that they are going without food. Truly I say to you, They have their reward. [17] But when you go without food, put oil on your head and make your face clean; [18] So that no one may see that you are going without food, but your Father in secret; and your Father, who sees in secret, will give you your reward. [19] Make no store of wealth for yourselves on earth, where it may be turned to dust by worms and weather, and where thieves may come in by force and take it away. [20] But make a store for yourselves in heaven, where it will not be turned to dust and where thieves do not come in to take it away: [21] For where your wealth is, there will your heart be. [22] The light of the body is the eye; if then your eye is true, all your body will be full of light. [23] But if your eye is evil, all your body will be dark. If then the light which is in you is dark, how dark it will be! [24] No man is able to be a servant to two masters: for he will have hate for the one and love for the other, or he will keep to one and have no respect for the other. You may not be servants of God and of wealth. [25] So I say to you, Take no thought for your life, about food or drink, or about clothing for your body. Is not life more than food, and the body more than its clothing? [26] See the birds of heaven; they do not put seeds in the earth, they do not get in grain, or put it in store-houses; and your Father in heaven gives them food. Are you not of much more value than they? [27] And which of you by taking thought is able to make himself a cubit taller? [28] And why are you troubled about clothing? See the flowers of the field, how they come up; they do no work,

ségetek, mielőtt kérnétek tőle. [9] Így imádkozzatok tehát: Mi Atyánk, aki a mennyekben vagy! Szenteltessék meg a neved! [10] Jöjjön el a te országod! Legyen meg a te akaratod, mint a mennyben, úgy a földön is! [11] Adj nekünk ma kenyeret a szükségünkre! [12] És szabadíts meg minket az adósságainktól, ahogyan mi is szabaddá tettük azokat, akik adósok nekünk. [13] És ne kísérts minket, hanem őrizz meg minket a gonosztól! [14] Mert ha megbocsátjátok az embereknek bűneiket, ti is megbocsátást nyertek mennyei Atyátoktól. [15] Ha pedig nem bocsátjátok meg az embereknek bűneiket, ti sem nyertek bocsánatot Atyátoktól bűneitekre. [16] És amikor éheztek, ne legyetek szomorúak, mint a csalárd szívűek. Mert megváltozott arccal járnak, hogy az emberek lássák, hogy éhesek. Bizony mondom nektek, megkapták a jutalmukat. [17] Ha pedig éhes vagy, kenj olajat a fejedre, és tisztítsd meg az arcodat; [18] hogy senki ne lássa, hogy éhes vagy, csak a te Atyád, aki titokban lát; és a te Atyád, aki titokban lát, megadja neked a jutalmadat. [19] Ne gyűjts magatoknak kincseket a földön, ahol férgek és vihar porrá tehetik, és ahol tolvajok betörhetnek, és elvihetik. [20] Hanem gyűjtsetek magatoknak kincseket a mennyben, ahol nem porrá válik, és ahol tolvajok nem jönnek be, hogy elvigyék. [21] Mert ahol a kincstek van, ott lesz a szívetek is. [22] A test világító lámpása a szem; ha tehát a szemed igaz, az egész tested világos lesz. [23] Ha pedig a szemed gonosz, az egész tested sötét lesz. Ha tehát a benned lévő világosság sötét, milyen sötét lesz az! [24] Senki sem lehet két úrnak a szolgája: mert az egyiket gyűlöli, a másikat szereti, vagy az egyikhez ragaszkodik, a másikat pedig nem tiszteli. Nem lehettek Isten és a gazdagság szolgái. [25] Azt mondom tehát nektek: Ne aggodalmaskodjatok életetekért, ételért vagy italért, vagy testetek ruházatáért. Nem több-e az élet az ételnél, és a test a ruházatánál? [26] Nézzétek az ég madarait: nem vetnek a földbe, nem gyűjtenek be gabonát, nem raktároznak, és a ti mennyei Atyátok eledelt ad nekik. Nem vagytok-e ti sokkal értékesebbek azoknál? [27] És ki az közületek, aki aggodalmaskodva egy könyöknyivel is magasabbá teheti magát? [28] És miért aggódtok a ruházatért? Nézzétek a mező virágait, hogyan nőnek: nem végeznek munkát, nem fonnak fonalat. [29] De mondom nektek, hogy Salamon teljes dicsőségében sem volt úgy felöltözve, mint egy ezek közül. [30] Ha pedig a mező füvének, amely ma van, és hol-

they make no thread: [29] But I say to you that even Solomon in all his glory was not clothed like one of these. [30] But if God gives such clothing to the grass of the field, which is here today and tomorrow is put into the oven, will he not much more give you clothing, O you of little faith? [31] Then do not be full of care, saying, What are we to have for food or drink? or, With what may we be clothed? [32] Because the Gentiles go in search of all these things: for your Father in heaven has knowledge that you have need of all these things: [33] But let your first care be for his kingdom and his righteousness; and all these other things will be given to you in addition. [34] Then have no care for tomorrow: tomorrow will take care of itself. Take the trouble of the day as it comes.

nap kemencébe kerül, ilyen ruhát ad Isten, menynyivel inkább titeket, ti kicsinyhitűek? [31] Ne aggodalmaskodjatok tehát, és ne mondjátok: Mit eszünk vagy mit iszunk? Vagy: Mivel öltözködjünk? [32] Mert mindezeket a pogányok keresik; mert mennyei Atyátok tudja, hogy mindezekre szükségetek van. [33] Hanem először az ő országáról és igazságáról gondoskodjatok; és ezek mind ráadásul megadatnak nektek. [34] Ne aggódjatok tehát a holnapért: a holnap majd gondoskodik magáról. A nap gondját úgy viseljétek, ahogyan jön.

7

[1] Be not judges of others, and you will not be judged. [2] For as you have been judging, so you will be judged, and with your measure will it be measured to you. [3] And why do you take note of the grain of dust in your brother's eye, but take no note of the bit of wood which is in your eye? [4] Or how will you say to your brother, Let me take out the grain of dust from your eye, when you yourself have a bit of wood in your eye? [5] You false one, first take out the bit of wood from your eye, then will you see clearly to take out the grain of dust from your brother's eye. [6] Do not give that which is holy to the dogs, or put your jewels before pigs, for fear that they will be crushed under foot by the pigs whose attack will then be made against you. [7] Make a request, and it will be answered; what you are searching for you will get; give the sign, and the door will be open to you: [8] Because to everyone who makes a request, it will be given; and he who is searching will get his desire, and to him who gives the sign, the door will be open. [9] Or which of you, if his son makes a request for bread, will give him a stone? [10] Or if he makes a request

7

[1] Ne ítéljetek el másokat, és nem ítéltettek el. [2] Mert ahogyan ítélkeztetek, úgy ítéltettek, és a ti mértéketekkel mérnek majd nektek is. [3] És miért figyelsz a porszemre, amely a te szemedben van, a gerendára pedig nem? [4] Vagy hogyan mondhatod a te testvérednek: Hadd vegyem ki a porszemet a te szemedből, amikor neked is van egy gerenda a te szemedben? [5] Te hamis ember, vedd ki előbb a gerendát a te szemedből, és akkor majd tisztán látsz, hogy kivedd a porszemet a te testvéred szeméből. [6] Ne add a szentet a kutyáknak, és ne tedd ékszereidet a disznók elé, nehogy összetapossák őket a disznók, akik aztán megtámadnak téged. [7] Kérj, és meghallgattatnak; amit keresel, megkapod; adj jelet, és ajtó nyílik nektek: [8] Mert mindenkinek, aki kér, megadatik; és aki keres, megkapja, amit kíván, és aki jelet ad, annak ajtó nyílik. [9] Vagy ki az közületek, aki, ha fia kenyeret kér, követ ad neki? [10] Vagy ha halat kér, kígyót ad neki? [11] Ha tehát ti gonosz létetekre tudtok jókat adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább ad jót mennyei Atyátok azoknak, akik kérik tőle? [12] Mindazt tehát, amit szeretnétek, hogy az emberek

for a fish, will give him a snake? [11] If you, then, being evil, are able to give good things to your children, how much more will your Father in heaven give good things to those who make requests to him? [12] All those things, then, which you would have men do to you, even so do you to them: because this is the law and the prophets. [13] Go in by the narrow door; for wide is the door and open is the way which goes to destruction, and great numbers go in by it. [14] For narrow is the door and hard the road to life, and only a small number make discovery of it. [15] Be on the watch for false prophets, who come to you in sheep's clothing, but inside they are cruel wolves. [16] By their fruits you will get knowledge of them. Do men get grapes from thorns or figs from thistles? [17] Even so, every good tree gives good fruit; but the bad tree gives evil fruit. [18] It is not possible for a good tree to give bad fruit, and a bad tree will not give good fruit. [19] Every tree which does not give good fruit is cut down and put in the fire. [20] So by their fruits you will get knowledge of them. [21] Not everyone who says to me, Lord, Lord, will go into the kingdom of heaven; but he who does the pleasure of my Father in heaven. [22] A great number will say to me on that day, Lord, Lord, were we not prophets in your name, and did we not by your name send out evil spirits, and by your name do works of power? [23] And then will I say to them, I never had knowledge of you: go from me, you workers of evil. [24] Everyone, then, to whom my words come and who does them, will be like a wise man who made his house on a rock; [25] And the rain came down and there was a rush of waters and the winds were driving against that house, but it was not moved; because it was based on the rock. [26] And everyone to whom my words come and who does them not, will be like a foolish man who made his house on sand; [27] And the rain came down and there was a rush of waters and the winds were driving against that house; and it came down and great was its fall. [28] And it came about, when Jesus had come to the end of these words, that the people were surprised at his teaching, [29] for he was teaching as one having authority, and not as their scribes.

tegyenek veletek, ti is úgy tegyétek velük; mert ez a törvény és a próféták. [13] Menjetek be a szoros kapun; mert széles a kapu és nyitott az út, amely a pusztulásba visz, és sokan járnak be rajta. [14] Mert keskeny a kapu és keskeny az út, amely az életre vezet, és kevesen fedezik fel. [15] Óvakodjatok a hamis prófétáktól, akik juhok ruhájában jönnek hozzátok, de belül kegyetlen farkasok. [16] Gyümölcseikről ismeritek meg őket. Vajon tövisről terem-e szőlő, vagy bogáncsról füge? [17] Így minden jó fa jó gyümölcsöt terem, a rossz fa pedig rossz gyümölcsöt. [18] Nem lehet jó fa rossz gyümölcsöt teremni, és rossz fa sem teremhet jó gyümölcsöt. [19] Minden fát, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágnak és tűzre vetnek. [20] Így az ő gyümölcseikről ismeritek meg őket. [21] Nem mindenki, aki azt mondja nekem: Uram, Uram, megy be a mennyek országába, hanem csak az, aki cselekszi az én mennyei Atyám akaratát. [22] Sokan mondják majd nekem azon a napon: Uram, Uram, nem a te nevedben prófétáltunk-e, nem a te nevedben űztünk-e ki gonosz lelkeket, és nem a te nevedben vittünk-e véghez csodákat? [23] Akkor azt mondom nekik: Sohasem ismertelek titeket. Távozzatok tőlem, ti gonosztevők! [24] Mindenki, akihez tehát eljutnak szavaim, és akik megteszik azokat, hasonló lesz a bölcs emberhez, aki sziklára építette házát; [25] És ömlött az eső, és özönvíz támadt, és a szelek nekiütköztek annak a háznak, de az nem mozdult el, mert sziklára épült. [26] És akihez eljutnak az én szavaim, és nem cselekszi meg azokat, hasonló lesz a bolond emberhez, aki homokra építette házát. [27] És ömlött az eső, és özönvíz támadt, és a szelek nekiütköztek annak a háznak, és az leomlott, és nagy lett a romlása. [28] És lőn, amikor Jézus befejezte ezeket a szavakat, a sokaság álmélkodott a tanításán, [29] mert úgy tanított, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudóik.

8

[1] And when he had come down from the mountain, great numbers of people came after him. [2] And a leper came and gave him worship, saying, Lord, if it is your pleasure, you have power to make me clean. [3] And he put his hand on him, saying, It is my pleasure; be clean. And straight away he was made clean. [4] And Jesus said to him, See that you say nothing about this to anyone; but go and let the priest see you and make the offering which was ordered by Moses, for a witness to them. [5] And when Jesus was come into Capernaum, a certain captain came to him with a request, [6] Saying, Lord, my servant is ill in bed at the house, with no power in his body, and in great pain. [7] And he said to him, I will come and make him well. [8] And the captain in answer said, Lord, I am not good enough for you to come under my roof; but only say the word, and my servant will be made well. [9] Because I myself am a man under authority, having under me fighting men; and I say to this one, Go, and he goes; and to another, Come, and he comes; and to my servant, Do this, and he does it.

[10] And when these words came to the ears of Jesus he was surprised, and said to those who came after him, Truly I say to you, I have not seen such great faith, no, not in Israel. [11] And I say to you that numbers will come from the east and the west, and will take their seats with Abraham and Isaac and Jacob, in the kingdom of heaven: [12] But the sons of the kingdom will be put out into the dark, and there will be weeping and cries of pain. [13] And Jesus said to the captain, Go in peace; as your faith is, so let it be done to you. And the servant was made well in that hour. [14] And when Jesus had come into Peter's house, he saw his wife's mother in bed, very ill. [15] And he put his hand on hers and

8

[1] Amikor lejött a hegyről, nagy sokaság követte. [2] Egy leprás odament, leborult előtte, és ezt mondta: „Uram, ha akarod, van hatalmad megtisztítani engem.” [3] Rátette a kezét, és ezt mondta: „Akaratom, tisztulj meg!” Az azonnal megtisztult. [4] Jézus ezt mondta neki: „Meglásd, hogy senkinek semmit se mondj erről, hanem menj el, láss a pap, és mutasd be az áldozatot, amelyet Mózes rendelt, bizonyságul nekik.” [5] Amikor Jézus Kapernaumba ért, egy százados odament hozzá ezzel a kéréssel: [6] „Uram, a szolgám betegen fekszik otthon az ágyban, erőtlen és nagy fájdalmakban szenved.” [7] Jézus ezt mondta neki: „Elmegyek és meggyógyítom.” [8] A százados így válaszolt: „Uram, nem vagyok elég jó neked, hogy a hajlékomba gyere, hanem csak mondd egy szót, és meggyógyul a szolgám. [9] Mert én magam is hatalom alatt álló ember vagyok, és harcosok vannak alattam; És ha ezt mondom ennek: Menj el, és elmegy; és a másiknak: Jöjj el, és eljön; és az én szolgámnak: Tedd ezt, és megteszi. [10] Amikor Jézus fülébe jutottak ezek a szavak, meglepődött, és ezt mondta azoknak, akik utána jöttek: Bizony mondom nektek, hogy nem láttam ilyen nagy hitet Izráelben sem. [11] Azt mondom nektek, hogy sokan jönnek majd keletről és nyugatról, és helyet foglalnak Ábrahámmal, Izsákkal és Jákóbbal a mennyek országában. [12] Az ország fiai pedig ki lesznek vetve a sötétségbe, és ott lesz sírás és jajgatás. [13] Jézus pedig monda a századosnak: Menj el békével; amint a te hited, úgy legyen veled. És meggyógyult a szolga abban az órában. [14] És amikor Jézus bement Péter házába, látta a felesége anyját ágyban, nagyon betegen. [15] És rátette a kezét az asszony anyjára, és elhagyta a betegség, és az felkelt, és gondoskodott róla. [16] És estve, vittek hozzá sok gonosz lelket megszállt embert; és ő szóval kiűzte belőlük a lelkeket, és meggyógyított minden beteget; [17] Hogy beteljesedjen Ézsaiás próféta szava: Ő vette magára fájdalmainkat és betegségeinket. [18] Amikor Jézus nagy sokaságot látott maga körül, megparancsolta, hogy menjenek át a túlsó partra. [19] És odament egy írástudó, és ezt mondta neki: Mester, követlek téged, bárhová mégy. [20] Jézus pedig monda néki: A rókáknak barlangjaik vannak, és az ég madarainak fekhelyük, de az Emberfiának nincs hová lehajtania a fejét. [21] Egy másik tanítvány pedig monda néki:

the disease went from her, and she got up and took care of his needs. [16] And in the evening, they took to him a number of people who had evil spirits; and he sent the spirits out of them with a word, and made well all who were ill; [17] So that the word of Isaiah the prophet might come true: He himself took our pains and our diseases. [18] Now when Jesus saw a great mass of people about him, he gave an order to go to the other side. [19] And there came a scribe and said to him, Master, I will come after you wherever you go. [20] And Jesus said to him, The foxes have holes, and the birds of heaven have a resting-place; but the Son of man has nowhere to put his head. [21] And another of the disciples said to him, Lord, let me first go and give the last honours to my father. [22] But Jesus said to him, Come after me; and let the dead take care of their dead. [23] And when he had got into a boat, his disciples went after him. [24] And there came up a great storm in the sea, so that the boat was covered with the waves: but he was sleeping. [25] And they came to him, and, awaking him, said, Help, Lord; destruction is near. [26] And he said to them, Why are you full of fear, O you of little faith? Then he got up and gave orders to the winds and the sea; and there was a great calm. [27] And the men were full of wonder, saying, What sort of man is this, that even the winds and the sea do his orders? [28] And when he had come to the other side, to the country of the Gadarenes, there came out to him from the place of the dead, two who had evil spirits, so violent that no man was able to go that way. [29] And they gave a loud cry, saying, What have we to do with you, you Son of God? Have you come here to give us punishment before the time? [30] Now there was, some distance away, a great herd of pigs taking their food. [31] And the evil spirits made strong prayers to him, saying, If you send us out, let us go into the herd of pigs. [32] And he said to them, Go. And they came out, and went into the pigs; and the herd went rushing down a sharp slope into the sea and came to their end in the water. [33] And their keepers went in flight to the town and gave an account of everything, and of the men who had the evil spirits. [34] And all the town came out to Jesus; and seeing him they made request that he would go away from their part of the country.

Uram, hadd menjek előbb el, és adjam meg az utolsó tisztességet az én Atyámnak. [22] Jézus pedig monda néki: Gyere utánam, és hagyd, hogy a halottak gondozzák halottaikat. [23] És miután beszállt a hajóba, követték őt a tanítványai. [24] Nagy vihar támadt a tengeren, úgyhogy a hajót elborították a hullámok; ő pedig aludt. [25] Odamentek hozzá, felébresztették, és ezt mondták: „Segíts, Uram, közel a pusztulás!” [26] Ő pedig ezt mondta nekik: „Miért féltek ennyire, ti kicsinyhitűek?” Akkor felkelt, ráparancsolt a szelekre és a tengerre, és nagy csend lett. [27] Az emberek pedig csodálkozva kérdezgették: „Miféle ember ez, hogy még a szelek és a tenger is engedelmeskednek neki?”

[28] Amikor pedig átért a túlsó partra, a gadaraiak földjére, a holtak közül két gonosz lélek megszállta őt, akik annyira erősek voltak, hogy senki sem mehetett el arra az útra. [29] Hangosan kiáltoztak, mondván: „Mi közünk hozzád, Isten Fia? Azért jöttél ide, hogy idő előtt megbüntets minket?” [30] Messze egy nagy disznónyáj lakmározott. [31] A gonosz lelkek pedig erősen könyörögtek hozzá, mondván: Ha kiküldsz minket, menjünk be a disznónyájba! [32] Ő pedig azt mondta nekik: Menjetek! Kijöttek, bementek a disznókba, és a nyáj egy meredek lejtőn a tengerbe rohant, és a vízben landolt. [33] Az őrzők pedig a városba menekültek, és számot adtak mindenről, még a gonosz lelkektől megszállt emberekről is. [34] Az egész város kiment Jézushoz, és amikor meglátták őt, kérték, hogy menjen el a vidékükről.

9

[1] And he got into a boat and went across and came to his town. [2] And they took to him a man stretched on a bed who had no power of moving; and Jesus, seeing their faith, said to the man who was ill, Son, take heart; you have forgiveness for your sins. [3] And some of the scribes said among themselves, This man has no respect for God. [4] And Jesus, having knowledge of what was in their minds, said, Why are your thoughts evil? [5] For which is the simpler, to say, You have forgiveness for your sins; or to say, Get up and go? [6] But so that you may see that on earth the Son of man has authority for the forgiveness of sins, (then said he to the man who was ill,) Get up, and take up your bed, and go to your house. [7] And he got up and went away to his house. [8] But when the people saw it they were full of fear, and gave glory to God who had given such authority to men. [9] And when Jesus was going from there, he saw a man whose name was Matthew, seated at the place where taxes were taken; and he said to him, Come after me. And he got up and went after him. [10] And it came about, when he was in the house taking food, that a number of tax-farmers and sinners came and took their places with Jesus and his disciples. [11] And when the Pharisees saw it, they said to his disciples, Why does your Master take food with tax-farmers and sinners? [12] But on hearing this he said, Those who are well have no need of a medical man, but those who are ill. [13] But go and take to heart the sense of these words, My desire is for mercy, not offerings: for I have come not to get the upright, but sinners. [14] Then the disciples of John came to him, saying, Why do we and the Pharisees frequently go without food, but your disciples do not? [15] And Jesus said to them, Will the friends of the newly-married man be sad as long as he is with them? But the days will come when he will be taken away from them, and then will they go without food. [16] And no man puts a bit of new cloth on an old coat, for by pulling away from the old, it makes a worse hole. [17] And men do not put new wine into old wine-skins; or the skins will be burst and the wine will come out, and the skins are of no more use: but they put new wine into new wine-skins, and so the two will be safe. [18] While he was saying these things to them, there came a ruler and gave him worship, saying,

9

[1] És beszállt egy hajóba, átkelt, és elment a városába. [2] És odavittek hozzá egy ágyban fekvő embert, aki nem tudott mozogni; Jézus pedig látva hitüket, így szólt a beteg emberhez: Bízzál, fiam, megbocsáttattak bűneid!

[3] Némely írástudók pedig ezt mondták egymás között: Ez az ember nem tiszteli Istent. [4] Jézus pedig, tudván, mi van a szívükben, megkérdezte: Miért gonoszak a gondolataitok? [5] Mert mi egyszerűbb, azt mondani, hogy megbocsáttattak bűneid, vagy azt mondani, hogy kelj fel és menj el? [6] Hogy pedig lássátok, hogy az Emberfiának hatalma van a földön a bűnök bocsánatára, akkor így szólt a beteg emberhez: Kelj fel, vedd az ágyadat, és menj haza! [7] Az pedig felkelt és elment haza. [8] Az emberek pedig, amikor ezt látták, félelemmel teltek el, és dicsőítették Istent, aki ilyen hatalmat adott az embereknek. [9] És amikor Jézus onnan továbbment, meglátott egy embert, akinek Máté volt a neve, aki a vámszedő helyen ült; és ezt mondta neki: Gyere utánam! És felkelt, és követte őt. [10] És lőn, hogy amikor otthon étkezett, sok vámszedő és bűnös odament, és letelepedtek Jézussal és tanítványaival. [11] És amikor ezt látták a farizeusok, mondták tanítványainak: Miért eszik a ti Mesteretek a vámszedőkkel és bűnösökkel? [12] De amikor ezt hallotta, így szólt: Az egészségeseknek nincs szükségük orvosra, hanem a betegeknek. [13] Hanem menjetek el, és vésséték szívetekre e szavak jelentését: Irgalmasságot kívánok, nem áldozatokat; mert nem az igazakért jöttem, hanem a bűnösökért. [14] Akkor odamentek János tanítványai hozzá, és ezt kérdezték: Miért van az, hogy mi és a farizeusok gyakran éhezünk, a te tanítványaid pedig nem? [15] És monda nékik Jézus: Vajon a friss házastárs barátai szomorúak lesznek, amíg velük

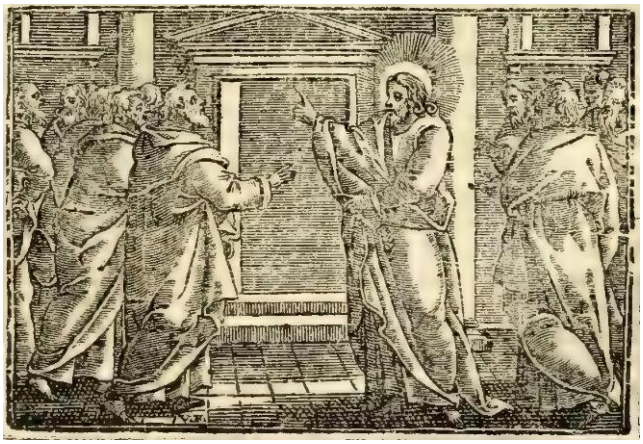
My daughter is even now dead; but come and put your hand on her, and she will come back to life. [19] And Jesus got up and went after him, and so did his disciples. [20] And a woman, who for twelve years had had a flow of blood, came after him, and put her hand on the edge of his robe: [21] Because, she said to herself, if I may but put my hand on his robe, I will be made well. [22] But Jesus, turning and seeing her, said, Daughter, take heart; your faith has made you well. And the woman was made well from that hour. [23] And when Jesus came into the ruler's house and saw the players with their instruments and the people making a noise, [24] He said, Make room; for the girl is not dead, but sleeping. And they were laughing at him. [25] But when the people were sent out, he went in and took her by the hand; and the girl got up. [26] And the news of it went out into all that land. [27] And when Jesus went on from there, two blind men came after him, crying out, Have mercy on us, you Son of David. [28] And when he had come into the house, the blind men came to him; and Jesus said to them, Have you faith that I am able to do this? They said to him, Yes, Lord. [29] Then he put his hand on their eyes, saying, As your faith is, let it be done to you. [30] And their eyes were made open. And Jesus said to them sharply, Let no man have knowledge of it. [31] But they went out and gave news of him in all that land. [32] And while they were going away, there came to him a man without the power of talking, and with an evil spirit. [33] And when the evil spirit had been sent out, the man had the power of talking: and they were all surprised, saying, Such a thing has never been seen in Israel. [34] But the Pharisees said, By the ruler of evil spirits, he sends evil spirits out of men.

van? De eljönnek a napok, amikor elviszik tőlük, és akkor éhen maradnak. [16] Senki sem tesz új posztódarabot régi ruhára, mert ha a régiből szakít, még nagyobb lyukat ejt rajta. [17] Új bort sem töltenek régi tömlőkbe, hogy a tömlők megrepedjenek, kifolyjon a bor, és a tömlők már nem használhatók váljanak. Hanem új bort új tömlőkbe töltenek, és így mindketten megmenekülnek. [18] Még ezeket mondta nekik, odament egy elöljáró, leborult előtte, és ezt mondta: „A leányom most halt meg, de jöjj, tedd rá a kezed, és életre kel!” [19] Jézus pedig felkelt, és követte őt tanítványaival együtt. [20] Egy asszony, aki tizenkét éve vérfolyásban szenvedett, utánament, és rátette a kezét ruhája szegélyére. [21] Azt mondta magában: „Ha csak ráteszem a kezem a ruhájára, meggyógyulok.” [22] Jézus azonban megfordult, és meglátta őt, és így szólt: „Bízzál leányom, hited meggyógyított téged!” Az asszony pedig attól az órától fogva meggyógyult. [23] Amikor Jézus bement az elöljáró házába, látta a zenészeket hangszereikkel és a zajongó embereket, [24] így szólt: „Menjetek el, mert a lányka nem halt meg, hanem alszik.” Azok pedig nevettek rajta. [25] Amikor azonban kiküldték az embereket, bement, megfogta a lány kezét, és a lányka felkelt. [26] Elterjedt a híre az egész vidékre. [27] Amikor Jézus továbbment onnan, két vak követte, és ezt kiáltozták: „Könyörülj rajtunk, Dávid Fia!” [28] Amikor pedig bement a házba, odamentek hozzá a vakok, és Jézus ezt mondta nekik: „Hiszitek-e, hogy képes vagyok ezt megtenni?” Azt mondták neki: „Igen, Uram!” [29] Akkor a szemükre tette a kezét, és ezt mondta: „Legyen nektek úgy, ahogyan hitetek.” [30] És megnyíltak a szemeik. Jézus pedig keményen rájuk szólt: Senki se tudja meg! [31] Kimentek, és hírt vittek róla az egész vidéken. [32] Miközben mentek, odament hozzá egy néma ember, akiben gonosz lélek volt. [33] Miután kiűzte a gonosz lelket, megszólalt az ember, és mindnyájan csodálkoztak, mondván: Ilyet még soha nem láttak Izraelben. [34] A farizeusok pedig ezt mondták: A gonosz lelkek fejedelmével űzi ki a gonosz lelkeket az emberekből. [35] Jézus pedig bejárta a városokat és a kis helyeket, tanított a zsinagógáikban, hirdette az Isten országának evangéliumát, és mindenféle betegséget és bajt gyógyított. [36] Amikor látta az egész sokaságot, megesett rajtuk a szíve, mert el voltak keseredve, és úgy kóboroltak, mint a pásztor nélküli juhok. [37] Akkor ezt mondta tanítványainak: Sok a gabona,

[35] And Jesus went about all the towns and small places, teaching in their Synagogues and preaching the good news of the kingdom and making well all sorts of disease and pain. [36] But when he saw all the people he was moved with pity for them, because they were troubled and wandering like sheep without a keeper. [37] Then he said to his disciples, There is much grain but not enough men to get it in. [38] Make prayer, then, to the Lord of the grain-fields, that he may send out workers to get in his grain.

[38] Imádkozzatok tehát a gabonaföldek Urához, hogy küldjön munkásokat a kalászába.

10

[1] And he got together his twelve disciples and gave them the power of driving out unclean spirits, and of making well all sorts of disease and pain. [2] Now the names of the twelve are these: The first, Simon, who is named Peter, and Andrew, his brother; James, the son of Zebedee, and John, his brother; [3] Philip and Bartholomew; Thomas and Matthew, the tax-farmer; James, the son of Alphaeus, and Thaddaeus; [4] Simon the Zealot, and Judas Iscariot, who was false to him. [5] These twelve Jesus sent out and gave them orders, saying, Do not go among the Gentiles, or into any town of Samaria, [6] But go to the wandering sheep of the house of Israel, [7] And, on your way, say, The kingdom of heaven is near. [8] Make well those who are ill, give life to the dead, make lepers clean, send evil spirits out of men; freely it has been given to you, freely give. [9] Take no gold or silver or copper in your pockets; [10] Take no bag for your journey and do not take two coats or shoes or a stick: for the workman has a right to his food. [11] And into whatever town or small place you go, make search there for someone who is respected, and make his house your resting-place till you go away. [12] And when you go in, say, May peace be on this house. [13] And if the house is good enough, let your peace come on it: but if not, let your peace come back to you. [14] And whoever will not take you in, or give ear to your words, when you go out from that house or that town, put off its dust from your feet. [15] Truly I say to you, It will be better for the land of Sodom and Gomorrah in

10

[1] Összegyűjtötte tizenkét tanítványát, és hatalmat adott nekik a tisztátalan lelkek kiűzésére, és mindenféle betegség és fájdalom gyógyítására. [2] A tizenkettő nevei pedig ezek: Az első Simon, akit Péternek is hívnak, és András, az ő testvére; Jakab, Zebedeus fia, és János, az ő testvére; [3] Filep és Bertalan; Tamás és Máté, a vámszedő; Jakab, Alfeus fia, és Taddeus; [4] Simon, a zelóta, és Júdás Iskariótes, aki elárulta őt. [5] Ezt a tizenkettőt küldte ki Jézus, és megparancsolta nekik, mondván: Ne menjetek a pogányok közé, se Samária egyetlen városába se; [6] Hanem menjetek Izrael házának eltévedt juhaihoz; [7] És útközben mondjátok: Közel van a mennyek országa. [8] Gyógyítsatok betegeket, életre keltsetek halottakat, tisztítsatok leprásokat, űzzétek ki a gonosz lelkeket az emberekből; ingyen adatott nektek, ingyen adjátok. [9] Ne vigyetek aranyat, ezüstöt vagy rezet a zsebeitekbe; [10] Ne vigyél magaddal útitáskát, se két köntöst, se sarut, se botot, mert a munkásnak joga van az eledelére. [11] És amely városba vagy helyre bementek, keress ott egy jó hírű embert, és annak házát tedd lakóhelyül, amíg el nem mentek. [12] És amikor bementek, ezt mondjátok: Béke legyen e házzal! [13] És ha jó a ház, szálljon rá a ti békességetek; ha pedig nem, térjen vissza rátok a ti békességetek. [14] És ha valaki nem fogad be titeket, és nem hallgat szavaitokra, amikor kimentek abból a házból vagy abból a városból, verjétek le a port a lábatokról. [15] Bizony mondom nektek: Jobb lesz Szodoma és Gomora földjének dolga az ítélet napján, mint annak a városnak. [16] Íme, úgy küldelek titeket, mint

the day of God's judging than for that town. [16] See, I send you out as sheep among wolves. Be then as wise as snakes, and as gentle as doves. [17] But be on the watch against men: for they will give you up to the Sanhedrins, and in their Synagogues they will give you blows; [18] And you will come before rulers and kings because of me, for a witness to them and to the Gentiles. [19] But when you are given up into their hands, do not be troubled about what to say or how to say it: for in that hour what you are to say will be given to you; [20] Because it is not you who say the words, but the Spirit of your Father in you. [21] And brother will give up brother to death, and the father his child: and children will go against their fathers and mothers, and put them to death. [22] And you will be hated by all men because of my name: but he who is strong to the end will have salvation. [23] But when they are cruel to you in one town, go in flight to another: for truly, I say to you, You will not have gone through the towns of Israel before the Son of man comes. [24] A disciple is not greater than his master, or a servant than his lord. [25] It is enough for the disciple that he may be as his master, and the servant as his lord. If they have given the name Beelzebub to the master of the house, how much more to those of his house! [26] Have, then, no fear of them: because nothing is covered which will not come to light, or secret which will not be made clear. [27] What I say to you in the dark, say in the light: and what comes to your ear secretly, say publicly from the house-tops. [28] And have no fear of those who put to death the body, but are not able to put to death the soul. But have fear of him who has power to give soul and body to destruction in hell. [29] Are not sparrows two a farthing? and not one of them comes to an end without your Father: [30] But the hairs of your head are all numbered. [31] Then have no fear; you are of more value than a flock of sparrows. [32] To everyone, then, who gives witness to me before men, I will give witness before my Father in heaven. [33] But if anyone says before men that he has no knowledge of me, I will say that I have no knowledge of him before my Father in heaven. [34] Do not have the thought that I have come to send peace on the earth; I came not to send peace but a sword. [35] For I have come to put a man against his father, and the daughter against her mother, and the daughter-in-law against her mother-in-law: [36] And a man will be hated by those of his house. [37] He who has

juhokat a farkasok közé. Legyetek tehát okosak, mint a kígyók, és szelídek, mint a galambok. [17] Vigyázzatok azonban az emberekre, mert átadnak titeket a nagytanácsnak, és megvernek titeket a zsinagógáikban; [18] És helytartók és királyok elé álltok majd miattam, tanúságul nekik és a pogányoknak. [19] De amikor a kezükbe adnak titeket, ne aggódjatok amiatt, hogy mit mondjatok vagy hogyan mondjatok; mert abban az órában megadatik nektek, amit mondanotok kell; [20] Mert nem ti vagytok, akik szóltok, hanem Atyátok Lelke, aki bennetek van. [21] És testvér halálra adja testvérét, apa gyermekét; és gyermekek apjuk és anyjuk ellen fordulnak, és megölik őket. [22] És gyűlölni fognak titeket mindenki az én nevemért; de aki mindvégig erős marad, az üdvözül. [23] Mikor pedig az egyik városban kínoznak titeket, fussatok a másikba; mert bizony mondom nektek: Nem járjátok végig Izrael városait, mire eljön az Emberfia. [24] Nem nagyobb a tanítvány a mesterénél, vagy a szolga az uránál. [25] Elég a tanítványnak, ha olyan, mint a mestere, és a szolga, mint az ura. Ha a ház gazdáját Belzebubnak nevezték, mennyivel inkább a háznépének! [26] Ne féljetek tehát tőlük, mert semmi sem rejtett, ami napvilágra ne jutna, és semmi titok, ami ki ne tudódna. [27] Amit sötétben mondok nektek, mondjátok el világosban; és amit fületekbe titokban jut, mondjátok el nyilvánosan a háztetőkről. [28] És ne féljetek azoktól, akik a testet ölik meg, a lelket pedig nem tudják megölni. Hanem féljetek attól, akinek hatalma van a lelket és a testet is a pokolba adni. [29] Nem két vereb egy fillér? És egy sem pusztul el közülük Atyátok nélkül? [30] De nektek a fejetek hajszálai mind számon vannak tartva. [31] Ne féljetek tehát; ti értékesebbek vagytok egy verebek csapatánál. [32] Mindenkiről, aki tanúságot tesz rólam az emberek előtt, én is tanúságot teszek mennyei Atyám előtt. [33] Ha pedig valaki azt mondja az emberek előtt, hogy nem ismer engem, én is azt mondom mennyei Atyám előtt, hogy nem ismerek. [34] Ne gondoljátok, hogy békét jöttem hozni a földre; nem békét jöttem hozni, hanem kardot. [35] Mert azért jöttem, hogy szembeállítsam az embert apjával, a leányt anyjával, a menyet anyósával. [36] És gyűlölni fogják az embert házanépe. [37] Aki jobban szereti apját vagy anyját, mint engem, az nem jó nekem; aki jobban szereti fiát vagy lányát, mint engem, az nem jó nekem. [38] És aki nem veszi fel keresztjét, és nem követ engem, az nem jó nekem.

more love for his father or mother than for me is not good enough for me; he who has more love for son or daughter than for me is not good enough for me. [38] And he who does not take his cross and come after me is not good enough for me. [39] He who has the desire to keep his life will have it taken from him, and he who gives up his life because of me will have it given back to him. [40] He who gives honour to you gives honour to me; and he who gives honour to me gives honour to him who sent me. [41] He who gives honour to a prophet, in the name of a prophet, will be given a prophet's reward; and he who gives honour to an upright man, in the name of an upright man, will be given an upright man's reward. [42] And whoever gives to one of these little ones a cup of cold water only, in the name of a disciple, truly I say to you, he will not go without his reward.

[39] Aki meg akarja tartani az életét, attól elveszik, és aki miattam adja az életét, annak visszaadják. [40] Aki titeket tisztel, engem tisztel; és aki engem tisztel, azt tiszteli, aki engem elküldött. [41] Aki prófétát tisztel próféta nevében, próféta jutalmát kapja; és aki igaz embert tisztel igaz ember nevében, igaz ember jutalmát kapja. [42] És aki csak egy pohár hideg vizet ad egynek e kicsinyek közül tanítvány nevében, bizony mondom nektek, nem marad jutalom nélkül.

11

[1] And it came about that when Jesus had come to the end of giving these orders to his twelve disciples, he went away from there, teaching and preaching in their towns. [2] Now when John had news in prison of the works of the Christ, he sent his disciples [3] To say to him, Are you he who is to come, or are we waiting for another? [4] And Jesus, answering, said to them, Go and give news to John of the things which you are seeing and hearing: [5] The blind see; those who were not able to, are walking; lepers are made clean; those who were without hearing, now have their ears open; the dead come to life again, and the poor have the good news given to them. [6] And a blessing will be on him who has no doubts about me. [7] And when they were going away, Jesus, talking of John, said to all the people, What went you out into the waste land to see? a tall stem moving in the wind? [8] But what went you out to see? a man delicately clothed? Those who have fair robes are in kings' houses. [9] But why did you go out? to see a prophet? Yes, I say to you, and more than a prophet. [10] This is he of whom it has been said, See, I send my servant before your face, who will make ready your way before you. [11] Truly I say to you, Among the sons of women there has not been a greater than John the Baptist: but he who is least in the kingdom of heaven is greater than he. [12] And from the days of John the Baptist till now, the kingdom of

11

[1] Történt pedig, hogy miután befejezte Jézus a tizenkét tanítványának adott utasításokat, elment onnan, tanított és prédikált a városaikban. [2] Amikor János a börtönben hallotta Krisztus tetteit, elküldte tanítványait, [3] hogy ezt mondják neki: Te vagy az eljövendő, vagy mást várjunk? [4] Jézus pedig így válaszolt nekik: Menjetek, és vigyétek hírül Jánosnak, amiket láttok és hallotok: [5] A vakok látnak, akik nem láttak, járnak, a leprások megtisztulnak, a hallatlanok fülei megnyíltak, a halottak életre kelnek, a szegényeknek pedig hirdetik az evangéliumot. [6] És áldott lesz az, aki nem kételkedik felőlem. [7] Amikor pedig elmentek, Jézus Jánosról szólva ezt mondta az egész népnek: Mit mentetek ki a pusztába látni? Egy magas ágat, amelyet a szél lenget? [8] De mit mentetek ki látni? Egy finoman öltözött embert? Akik szép ruhát viselnek, királyi palotákban vannak. [9] De miért mentél ki? Prófétát látni? Igen, mondom nektek, és több mint prófétát. [10] Ő az, akiről megmondatott: Íme, elküldöm szolgámat előtted, aki elkészíti előtted az utat. [11] Bizony mondom nektek: Az asszonyok fiai között nem volt nagyobb Keresztelő Jánosnál, de aki legkisebb a mennyek országában, nagyobb nála. [12] Keresztelő János napjaitól fogva mind mostanáig betör a mennyek országa, és az erőszakos emberek elveszik azt. [13] Mert a próféták és a törvény mind Jánosig érvényes volt. [14] És ha látod, ez Illés, aki eljövendő volt. [15] Akinek van füle, hallja. [16] De milyen összehasonlítást

heaven is forcing its way in, and men of force take it. [13] For all the prophets and the law were in force till John. [14] And if you are able to see it, this is Elijah who was to come. [15] He who has ears, let him give ear. [16] But what comparison may I make of this generation? It is like children seated in the market-places, crying out to one another, [17] We made music for you and you did not take part in the dance; we gave cries of sorrow and you made no signs of grief. [18] For John came, taking no food or drink, and they say, He has an evil spirit. [19] The Son of man has come feasting, and they say, See, a lover of food and wine, a friend of tax-farmers and sinners! And wisdom is judged to be right by her works. [20] Then he went on to say hard things to the towns where most of his works of power were done, because they had not been turned from their sins. [21] Unhappy are you, Chorazin! Unhappy are you, Beth-saida! For if the works of power which were done in you had been done in Tyre and Sidon, they would have been turned from their sins in days gone by, clothing themselves in haircloth and putting dust on their heads. [22] But I say to you, It will be better for Tyre and Sidon in the day of judging, than for you. [23] And you, Capernaum, were you not to be lifted up to heaven? you will go down into hell: for if the works of power which were done in you had been done in Sodom, it would have been here to this day. [24] But I say to you that it will be better for the land of Sodom in the day of judging, than for you. [25] At that time Jesus made answer and said, I give praise to you, O Father, Lord of heaven and earth, because you have kept these things secret from the wise and the men of learning, and have made them clear to little children. [26] Yes, Father, for so it was pleasing in your eyes. [27] All things have been given to me by my Father; and no one has knowledge of the Son, but the Father; and no one has knowledge of the Father, but the Son, and he to whom the Son will make it clear. [28] Come to me, all you who are troubled and weighted down with care, and I will give you rest. [29] Take my yoke on you and become like me, for I am gentle and without pride, and you will have rest for your souls; [30] For my yoke is good, and the weight I take up is not hard.

tegyek ezzel a nemzedékkel? Olyan, mint a piactereken ülő gyermekek, akik így kiáltoznak egymásnak: [17] Zenét játszottunk nektek, és ti nem táncoltatok; jajkiáltásokat adtunk, és ti nem mutattatok jajveszékelést. [18] Mert eljött János, nem evett és nem iszott, és azt mondják: gonosz lélek van benne. [19] Az Emberfia lakomázni jött, és ezt mondják: Íme, íme, evés-ivás ember, vámszedők és bűnösök barátja! És a bölcsesség cselekedetei alapján ítéltetik igaznak. [20] Azután kemény szavakkal illette azokat a városokat, ahol a legtöbb csodát tette, mert nem tértek meg bűneikből. [21] Boldogtalan vagy, Korazin! Boldogtalan vagy, Betszaida! Mert ha Tíruszban és Szidonban történtek volna azok a csodák, amelyek bennetek történtek, régen megtértek volna bűneikből, szőrruhába öltöztek volna, és port hintettek volna a fejükre. [22] De mondom nektek: Jobb lesz Tírusznak és Szidonnak az ítélet napján, mint nektek. [23] És te, Kapernaum, nemde az égig emeltettek volna fel? A pokolba szállsz alá; mert ha Sodomában történtek volna azok a csodák, amelyek benned lőnnek, mind e mai napig itt lenne. [24] De mondom nektek, hogy jobb lesz Sodoma földjének dolga az ítélet napján, mint nektek. [25] Abban az időben Jézus így felelt: „Dicsértetlek téged, Atyám, menny és föld Ura, mert elrejtetted ezeket a bölcsek és műveltek elől, és megjelentetted a kisgyermekeknek. [26] Igen, Atyám, mert így volt kedves a szemedben. [27] Mindent nekem adott az én Atyám; és senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya; és senki sem ismeri az Atyát, csak a Fiú, és akinek a Fiú akarja megjelenteni.

[28] Jöjjetek hozzám mindnyájan, akik szorongattok és gondok gyötörnek, és én megnyugvást adok nektek. [29] Vegyétek magatokra az én igámat, és legyetek olyanok, mint én, mert én szelíd és nem kevély vagyok, és megnyugvást találtok lelkeiteknek; [30] Mert az én igám jó, és a teher, amit hordozok, nem nehéz.

12

[1] At that time Jesus went through the fields on the Sabbath day; and his disciples, being in need of food, were taking the heads of grain. [2] But the Pharisees, when they saw it, said to him, See, your disciples do that which it is not right to do on the Sabbath. [3] But he said to them, Have you no knowledge of what David did when he had need of food, and those who were with him? [4] How he went into the house of God and took for food the holy bread which it was not right for him or for those who were with him to take, but only for the priests? [5] Or is it not said in the law, how the Sabbath is broken by the priests in the Temple and they do no wrong? [6] But I say to you that a greater thing than the Temple is here. [7] But if these words had been in your minds, My desire is for mercy and not for offerings, you would not have been judging those who have done no wrong. [8] For the Son of man is lord of the Sabbath. [9] And he went from there into their Synagogue: [10] And there was a man with a dead hand. And they put a question to him, saying, Is it right to make a man well on the Sabbath day? so that they might have something against him. [11] And he said to them, Which of you, having a sheep, if it gets into a hole on the Sabbath day, will not put out a helping hand and get it back? [12] Of how much more value is a man than a sheep! For this reason it is right to do good on the Sabbath day. [13] Then said he to the man, Put out your hand. And he put it out, and it was made as well as the other. [14] But the Pharisees went out and made designs against him, how they might put him to death. [15] And Jesus, having knowledge of this, went away from there, and a great number went after him; and he made them all well, [16] Ordering them not to give people word of him: [17] So that what was said by Isaiah the prophet might come true, [18] See my servant, the man of my selection, my loved one in whom my soul is well pleased: I will put my Spirit on him, and he will make my decision clear to the Gentiles. [19] His coming will not be with fighting or loud cries; and his voice will not be lifted up in the streets. [20] The crushed stem will not be broken by him; and the feebly burning light will he not put out, till he has made righteousness overcome all. [21] And in his name will the Gentiles put their hope. [22] Then they took to him one with an evil spirit, who was blind

12

[1] Abban az időben Jézus szombaton a mezőn ment keresztül, tanítványai pedig, mivel eleségre szorultak, kalászokat szedtek. [2] A farizeusok pedig, amikor ezt látták, így szóltak hozzá: „Nézd, tanítványaid azt teszik, amit szombaton nem szabad tenni.” [3] Ő azonban ezt mondta nekik: „Nem tudjátok, mit tett Dávid, amikor eleséggel kellett szembenéznie, és akik vele voltak? [4] Hogyan ment be az Isten házába, és elvette a szent kenyeret, amelyet nem lett volna szabad megennie sem neki, sem a vele lévőknek, hanem csak a papoknak? [5] Vagy nem azt mondja a törvény, hogy a papok a templomban szegik meg a szombatot, és nem tesznek semmi rosszat? [6] De mondom nektek, hogy itt nagyobb dolog van a templomnál. [7] Ha pedig ezek a szavak lettek volna a szívetekben: „Irgalmasságra vágyom, nem áldozatra”, akkor nem ítélkeznétek azok felett, akik nem tettek semmi rosszat. [8] Mert az Emberfia a szombat ura. [9] És onnan bement a zsinagógájukba. [10] És volt ott egy ember, akinek halott a keze. És megkérdezték tőle, mondván: Szabad-e szombaton meggyógyítani az embert? Hogy legyen valami panaszuk ellene. [11] És monda nékik: Ki az közületek, akinek ha van egy juha, és az szombaton beesik a verembe, nem nyújtja ki a kezét, hogy visszahozza? [12] Mennyivel értékesebb az ember a juhnál! Ezért helyes szombaton jót tenni. [13] Akkor monda az embernek: Nyújtsd ki a kezed! És kinyújtotta, és meggyógyult, akárcsak a másik. [14] A farizeusok pedig kimenve terveket szőttek ellene, hogy megöljék. [15] Jézus pedig ezt megtudván, elment onnan, és nagy sokaság követte; [16] Megparancsolta nekik, hogy ne árulják el felőle az embereknek, [17] hogy beteljesedjen, amit Ézsaiás próféta mondott: [18] Íme, az én szolgám, az én választottam, az én szeretett fiam, akiben gyönyörködöm! Lelkemet adom rá, és ő nyilvánítja ki döntésemet a pogányoknak. [19] Nem harccal és hangos kiáltással jön el, és hangja nem hallatszik fel az utcákon. [20] A szétzúzott ágat nem töri le, és a gyengén égő lángot nem oltja el, mígnem mindenen diadal-maskodik az igazságosság. [21] És az ő nevében reménykednek a pogányok. [22] Akkor odavittek hozzá egy gonosz lélektől megszállt vakot, aki nem tudott beszélni, és meggyógyította, úgyhogy beszélni és látni tudott. [23] És az egész nép álmélkodott, és ezt mondta: Nem ez a Dávid Fia? [24] A

and had no power of talking: and he made him well so that he had the power of talking and seeing. 23 And all the people were surprised and said, Is not this the Son of David? 24 But the Pharisees, hearing of it, said, This man only sends evil spirits out of men by Beelzebub, the ruler of evil spirits. 25 And having knowledge of their thoughts he said to them, Every kingdom having division in itself is made waste, and every town or house having division in itself will come to destruction. 26 And if Satan sends out Satan, he makes war against himself; how then will he keep his kingdom? 27 And if I by Beelzebub send evil spirits out of men, by whom do your sons send them out? So let them be your judges. 28 But if I by the Spirit of God send out evil spirits, then is the kingdom of God come on you. 29 Or how may one go into a strong man's house and take his goods, if he does not first put cords round the strong man? and then he may take his goods. 30 Whoever is not with me is against me; and he who does not take part with me in getting people together, is driving them away. 31 So I say to you, Every sin and every evil word against God will have forgiveness; but for evil words against the Spirit there will be no forgiveness. 32 And whoever says a word against the Son of man, will have forgiveness; but whoever says a word against the Holy Spirit, will not have forgiveness in this life or in that which is to come. 33 Make the tree good, and its fruit good; or make the tree bad, and its fruit bad; for by its fruit you will get knowledge of the tree. 34 You offspring of snakes, how are you, being evil, able to say good things? because out of the heart's store come the words of the mouth. 35 The good man out of his good store gives good things; and the evil man out of his evil store gives evil things. 36 And I say to you that in the day when they are judged, men will have to give an account of every foolish word they have said. 37 For by your words will your righteousness be seen, and by your words you will be judged. 38 Then some of the scribes and Pharisees, hearing this, said to him, Master, we are looking for a sign from you. 39 But he, answering, said to them, An evil and false generation is looking for a sign; and no sign will be given to it but the sign of the prophet Jonah: 40 For as Jonah was three days and three nights in the stomach of the great fish, so will the Son of man be three days and three nights in the heart of the

farizeusok pedig, amikor ezt meghallották, ezt mondták: Ez az ember csak Belzebub, a gonosz lelkek fejedelme által űzi ki a gonosz lelkeket az emberekből. 25 És ismerve gondolataikat, ezt mondta nekik: Minden ország, amely meghasonlott magában, elpusztul, és minden város vagy ház, amely meghasonlott magában, elpusztul. 26 Ha pedig a Sátán kiűzi a Sátánt, önmaga ellen harcol; hogyan fogja akkor megtartani az országát? 27 És ha én Belzebub által űzöm ki a gonosz lelkeket az emberekből, a ti fiaitok ki által űzik ki azokat? Ők legyenek tehát a bíráitok. 28 De ha én Isten Lelke által űzöm ki a gonosz lelkeket, akkor elérkezett hozzátok az Isten országa. 29 Vagy hogyan mehet be valaki egy erős ember házába, és hogyan veheti el a holmiját, ha előbb nem köti köré az erős embert? És akkor veheti el a holmiját. 30 Aki nincs velem, ellenem van; és aki nem vesz részt velem a gyűlésben, az elűzi azokat. 31 Mondom azért nektek: Minden bűn és minden gonosz beszéd megbocsáttatik Isten ellen, de a Lélek elleni gonosz beszéd nem nyer bocsánatot. 32 És aki az Emberfia ellen szól, megbocsáttatik; de aki a Szentlélek ellen szól, nem nyer bocsánatot sem ebben az életben, sem a jövendőben. 33 Tegyétek a fát jóvá, és a gyümölcsét is jónak; vagy a fát rossznak, és a gyümölcsét is rossznak; mert gyümölcséről ismeritek meg a fát. 34 Kígyók fajzata, hogyan mondhattok jót, amikor gonoszok vagytok? Mert a szív kincséből jönnek ki a szájnak beszédei. 35 A jó ember jó kincséből ad jót, a gonosz ember pedig gonosz kincséből ad gonoszt. 36 Mondom pedig nektek, hogy az ítélet napján számot kell adniuk minden bolond szóért, amit mondtak. 37 Mert szavaitokból lesz látható igazságotok, és szavaitokból ítéltettek meg titeket. 38 Amikor ezt meghallották némelyek az írástudók és farizeusok közül, így szóltak hozzá: „Mester, jelt várunk tőled!” 39 Ő azonban így válaszolt: „E gonosz és hamis nemzetség jelt vár, de nem kap más jelet, csak Jónás próféta jelét. 40 Mert ahogyan Jónás három nap és három éjjel volt a nagy hal gyomrában, úgy az Emberfia is három nap és három éjjel lesz a föld szívében. 41 Ninive férfiai feljönnek az ítélet napján, és ítéletet tartanak e nemzedék felett, mert Jónás prédikálására megtértek bűneikből; és íme, itt nagyobb van, mint Jónás. 42 Dél királynője feljön az ítélet napján, és ítéletet tart e nemzedék felett, mert ő a föld végéről jött, hogy hallja Salamon bölcsességét; és íme, itt

earth. [41] The men of Nineveh will come up in the day of judging and give their decision against this generation: because they were turned from their sins at the preaching of Jonah; and now a greater than Jonah is here. [42] The queen of the South will come up in the day of judging and give her decision against this generation: for she came from the ends of the earth to give ear to the wisdom of Solomon; and now a greater than Solomon is here. [43] But the unclean spirit, when he is gone out of a man, goes through dry places looking for rest, and getting it not. [44] Then he says, I will go back into my house from which I came out; and when he comes, he sees that there is no one in it, but that it has been made fair and clean. [45] Then he goes and takes with him seven other spirits worse than himself, and they go in and make it their living-place: and the last condition of that man is worse than the first. Even so will it be with this evil generation. [46] While he was still talking to the people, his mother and his brothers came, desiring to have talk with him. [47] And one said to him, See, your mother and your brothers are outside, desiring to have talk with you. [48] But he in answer said to him who gave the news, Who is my mother and who are my brothers? [49] And he put out his hand to his disciples and said, See, my mother and my brothers! [50] For whoever does the pleasure of my Father in heaven, he is my brother, and sister, and mother.

nagyobb van, mint Salamon.. [43] De a tisztátalan lélek, amikor kimegy az emberből, száraz helyeken jár, nyugalmat keresve, de nem talál. [44] Akkor ezt mondja: Visszamegyek az én házamba, ahonnan kijöttem; és amikor visszatér, látja, hogy nincs benne senki, hanem hogy széppé és tisztává tették. [45] Akkor elmegy, és magával vesz hét másik lelket, akik rosszabbak nála, és bemennek, és ott laknak; és annak az embernek utolsó állapota rosszabb lesz, mint az első. Így lesz ezzel a gonosz nemzedékkel is. [46] Még beszélt a néppel, amikor odament az anyja és a testvérei, és beszélni akartak vele. [47] Valaki így szólt hozzá: „Íme, anyád és testvéreid kint vannak, és beszélni akarnak veled.” [48] Ő azonban így felelt annak, aki hírt hozott: „Ki az én anyám, és kik az én testvéreim?” [49] Jézus kinyújtotta a kezét tanítványai felé, és ezt mondta: „Íme, anyám és testvéreim! [50] Mert aki cselekszi mennyei Atyám akaratát, az az én testvérem, nővérem és anyám.”

13

[1] On that day Jesus went out of the house and was seated by the seaside. [2] And great numbers of people came together to him, so that he got into a boat; and the people took up their position by the sea. [3] And he gave them teaching in the form of a story, saying, A man went out to put seed in the earth; [4] And while he did so, some seeds were dropped by the wayside, and the birds came and took them for food: [5] And some of the seed went among the stones, where it had not much earth, and straight away it came up because the earth was not deep: [6] And when the sun was high, it was burned; and because it had no root it became dry and dead. [7] And some seeds went among thorns, and the thorns came up and they had no room for growth: [8] And some, falling on good earth, gave

13

[1] Azon a napon Jézus kiment a házból, és leült a tengerparton. [2] Nagy sokaság gyűlt össze körülötte, úgyhogy beszállt egy hajóba, és az emberek a tengerparton álltak. [3] Ő pedig példázatot mondott nekik, mondván: Egy ember kiment, hogy vetsen a földbe. [4] Miközben ezt tette, néhány mag az út szélére esett, és a madarak jöttek, és elkapták azokat eledelül. [5] Némely mag a kövek közé esett, ahol nem volt sok földje, és azonnal kikelt, mert nem volt mély a föld. [6] Amikor pedig magasan volt a nap, elégett, és mivel nem volt gyökere, kiszáradt és elszáradt. [7] Némely mag tövisek közé esett, és a tövisek felnőttek, és nem volt helyük növekedni. [8] Némely pedig jó földbe esve termést hozott, némely százszorosát, némely hatvanszorosát, némely pedig harmincszorosát. [9] Akinek füle

fruit, some a hundred, some sixty, some thirty times as much. [9] He who has ears, let him give ear. [10] And the disciples came and said to him, Why do you say things to them in the form of stories? [11] And he said to them in answer, To you is given the knowledge of the secrets of the kingdom of heaven, but to them it is not given. [12] Because whoever has, to him will be given, and he will have more; but from him who has not, even what he has will be taken away. [13] For this reason I put things into the form of stories; because they see without seeing, and give ear without hearing, and the sense is not clear to them. [14] And for them the words of Isaiah have come true, Though you give ear, you will not get knowledge; and seeing, you will see, but the sense will not be clear to you: [15] For the heart of this people has become fat and their ears are slow in hearing and their eyes are shut; for fear that they might see with their eyes and give hearing with their ears and become wise in their hearts and be turned again to me, so that I might make them well. [16] But a blessing be on your eyes, because they see; and on your ears, because they are open. [17] For truly, I say to you that prophets and upright men had a desire to see the things which you see, and saw them not; and to have knowledge of the words which have come to your ears, and they had it not. [18] Give ear, then, to the story of the man who put the seed in the earth. [19] When the word of the kingdom comes to anyone, and the sense of it is not clear to him, then the Evil One comes, and quickly takes away that which was put in his heart. He is the seed dropped by the wayside.

[20] And that which went on the stones, this is he who, hearing the word, straight away takes it with joy; [21] But having no root in himself, he goes on for a time; and when trouble comes or pain,

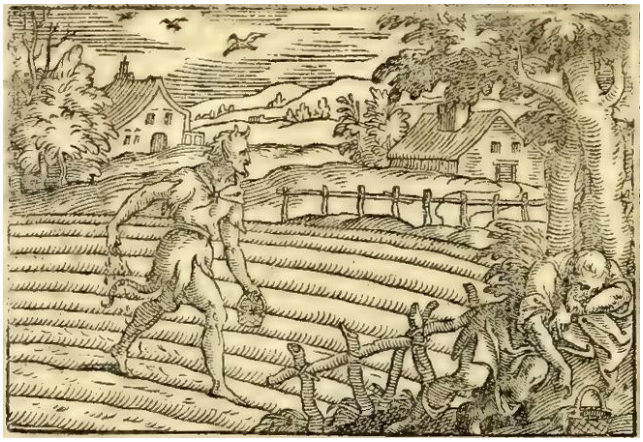
van, füleljen. [10] A tanítványok odamentek hozzá, és ezt mondták neki: Miért mondasz nekik történeteket? [11] Ő pedig ezt felelte nekik: Nektek adatott a mennyek országának titkainak ismerete, nekik pedig nem adatik. [12] Mert akinek van, annak adatik, és még több lesz, de akinek nincs, attól még az is elveszik, amije van.

[13] Azért adom történetekbe a dolgokat, mert látnak, de nem látnak, és fülelnek, de nem hallanak, és az értelmet nem értik. [14] És beteljesedtek rajtuk Ézsaiás szavai: Ha füleltek is, nem fogtok érteni, és látva is lássatok, de az értelmet nem értitek. [15] Mert megkövéredett e nép szíve, fülük nehézkes a hallásra, szemeik csukva, nehogy szemükkel lássanak, fülükkel halljanak, és szívükben bölcsek legyenek, és hozzám térjenek, hogy meggyógyítsam őket. [16] Áldás legyen a szemeiteken, mert látnak, és a füleiteken, mert nyitva vannak. [17] Mert bizony mondom nektek, hogy a próféták és az igazak vágytak látni, amit ti láttok, de nem látták, és megismerni azokat a szavakat, amelyeket füleitekbe fogadtak, de nem értették meg. [18] Figyelj hát annak a férfinak a történetére, aki elültette a magot a földbe. [19] Amikor eljut valakihez az Isten országának igéje, és nem érti annak jelentését, akkor eljön a Gonosz, és gyorsan elragadja azt, amit a szívébe helyeztek. Ő az útszélre esett mag. [20] Amelyik pedig a kövekre esett, ez az, aki hallja az igét, és azonnal örömmel fogadja; [21] De mivel nincs gyökere magában, egy ideig tart; amikor pedig baj vagy fájdalom jön az ige miatt, gyorsan kétségek gyötörik. [22] Amelyik pedig a tövisek közé esett, ez az, akinél az ige van; Az élet gondjai és a gazdagság csalárdsága pedig megállítja az ige növekedését, és az nem terem gyümölcsöt. [23] A jó földbe vetett mag pedig az, aki fülel az igére és érti is, és gyümölcsöt terem, némely százszorosát, némely hatvanszorosát, némely pedig harminc-

because of the word, he quickly becomes full of doubts. [22] And that which was dropped among the thorns, this is he who has the word; and the cares of this life, and the deceits of wealth, put a stop to the growth of the word and it gives no fruit. [23] And the seed which was put in good earth, this is he who gives ear to the word, and gets the sense of it; who gives fruit, some a hundred, some sixty, some thirty times as much. [24] And he gave them another story, saying, The kingdom of heaven is like a man who put good seed in his field: [25] But while men were sleeping, one who had hate for him came and put evil seeds among the grain, and went away. [26] But when the green stem came up and gave fruit, the evil plants were seen at the same time. [27] And the servants of the master of the house came and said to him, Sir, did you not put good seed in your field? how then has it evil plants? [28] And he said, Someone has done this in hate. And the servants say to him, Is it your pleasure that we go and take them up? [29] But he says, No, for fear that by chance while you take up the evil plants, you may be rooting up the grain with them. [30] Let them come up together till the getting in of the grain; and then I will say to the workers, Take up first the evil plants, and put them together for burning: but put the grain into my store-house. [31] He put another story before them, saying, The kingdom of heaven is like a grain of mustard seed which a man took and put in his field: [32] Which is smaller than all seeds; but when it has come up it is greater than the plants, and becomes a tree, so that the birds of heaven come and make their resting-places in its branches. [33] Another story he gave to them: The kingdom of heaven is like leaven, which a woman took, and put in three measures of meal, till it was all leavened. [34] All these things Jesus said to the people in the form of stories; and without a story he said nothing to them: [35] That it might come true which was said by the prophet, Opening my mouth, I will give out stories; I will give knowledge of things kept secret from before all time. [36] Then he went away from the people, and went into the house; and his disciples came to him, saying, Make clear to us the story of the evil plants in the field. [37] And he made answer and said, He who puts the good seed in the earth is the Son of man; [38] And the field is the world; and the good seed is the sons of the kingdom; and the evil seeds are the sons of the

szorosát. [24] Más példázatot is mondott nekik, mondván: „Hasonló a mennyek országa ahhoz az emberhez, aki jó magot vetett a szántóföldjébe. [25] De míg az emberek aludtak, eljött valaki, aki gyűlölte őt, rossz magot vetett a kalász közé, és elment. [26] Amikor azonban a zöld szár kikelt és termést hozott, megjelentek a rossz növények is. [27] A ház gazdájának szolgái odamentek, és ezt mondták neki: Uram, nem jó magot vetettél a szántóföldedbe? Hogyan lehet akkor rossz növény?” [28] Ő pedig azt mondta: „Valaki gyűlöletből tette ezt.”

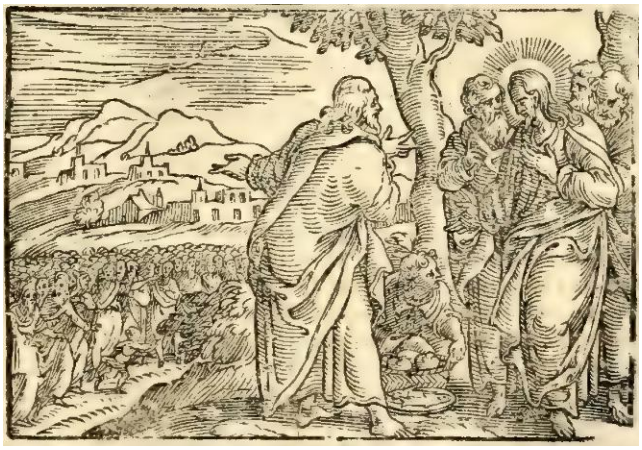
A szolgák pedig ezt mondták neki: „Akarod-e, hogy elmenjünk és felszedjük őket?” [29] De ő azt mondta: Nem, nehogy véletlenül, miközben a rossz növényeket szeditek, kitépjétek velük együtt a kalászt is. [30] Hadd nőjenek ki együtt, amíg be nem érik a kalász; és akkor azt mondom a munkásoknak: Szedjétek össze először a rossz növényeket, és tegyétek össze elégetni; a gabonát pedig tegyétek az én csűrömbe. [31] Más történeteket is mondott nekik, mondván: Hasonló a mennyek országa a mustármaghoz, amelyet az ember fogott, és elvetett a szántóföldjében; [32] amely kisebb minden magnál, de amikor felnő, nagyobb a növényeknél, és fává lesz, úgyhogy az ég madarai eljönnek, és fát raknak ágai között. [33] Más történeteket is mondott nekik: Hasonló a mennyek országa a kovászhoz, amelyet fogott az asszony, és három mérték lisztbe tett, míg az egész megkelt. [34] Mindezeket történetekben mondta el Jézus a népnek; és mesemondás nélkül semmit sem szólt nekik: [35] Hogy beteljesedjen, amit a próféta mondott: Megnyitom a számat, és meséket mondok, és olyan dolgokat hirdetek, amelyek öröktől fogva el voltak titkolva. [36] Akkor elment az emberektől, és bement a házba; és odamentek hozzá az ő tanítványai, és ezt mondták: Mondd el nekünk a mező

Evil One; [39] And he who put them in the earth is Satan; and the getting in of the grain is the end of the world; and those who get it in are the angels. [40] As then the evil plants are got together and burned with fire, so will it be in the end of the world. [41] The Son of man will send out his angels, and they will take out of his kingdom everything which is a cause of error, and all those who do wrong, [42] And will put them into the fire; there will be weeping and cries of sorrow. [43] Then will the upright be shining as the sun in the kingdom of their Father. He who has ears, let him give ear. [44] The kingdom of heaven is like a secret store of wealth in a field, which a man came across and put back again; and in his joy he goes and gives all he has, to get that field. [45] Again, the kingdom of heaven is like a trader searching for beautiful jewels. [46] And having come across one jewel of great price, he went and gave all he had in exchange for it. [47] Again, the kingdom of heaven is like a net, which was put into the sea and took in every sort of fish: [48] When it was full, they took it up on the sands; and seated there they put the good into vessels, but the bad they put away. [49] So will it be in the end of the world: the angels will come and take out the bad from the good, [50] And will put them into the fire: there will be weeping and cries of sorrow. [51] Are all these things now clear to you? They say to him, Yes. [52] And he said to them, For this reason every scribe who has become a disciple of the kingdom of heaven is like the owner of a house, who gives out from his store things new and old. [53] And when Jesus had come to the end of these stories he went away from there. [54] And coming into his country, he gave them teaching in their Synagogue, so that they were greatly surprised and said, Where did this man get this wisdom and these works of power? [55] Is not this the woodworker's son? is not his mother named Mary? and his brothers James and Joseph and Simon and Judas? [56] And his sisters, are they not all with us? from where, then, has he all these things? [57] And they were bitter against him. But Jesus said to them, A prophet is nowhere without honour but in his country and among his family. [58] And the works of power which he did there were small in number because they had no faith.

rossz növényeinek meséjét! [37] Ő pedig felelve ezt mondta: Aki a jó magot veti a földbe, az az Emberfia; [38] A szántóföld a világ; a jó mag pedig az ország fiai; a rossz mag pedig a gonosz fiai. [39] Aki pedig elvetette őket a földbe, az Sátán; a betakarítás pedig a világ vége; akik pedig betakarítják, azok az angyalok. [40] Ahogyan tehát a rossz növényeket összegyűjtik és tűzzel elégetik, úgy lesz a világ végén is. [41] Az Emberfia elküldi angyalait, és elveszik az ő országából mindazt, ami tévelygésbe ejti, és mindazokat, akik gonoszságot cselekszenek. [42] És tűzbe vetik őket; ott lesz sírás és jajkiáltás. [43] Akkor a igazak fénylenek majd, mint a nap, az ő Atyjuk országában. Akinek van füle, hallja. [44] Hasonló a mennyek országa a szántóföldben lévő titkos kincstárhoz, amelyre az ember rátalált, és visszarakta; és örömében elment, és odaadta mindenét, amije volt, hogy megszerezze azt a szántóföldet. [45] Ismét hasonló a mennyek országa a kereskedőhöz, aki drágaköveket keresett. [46] És miután talált egy igen értékes drágakövet, elment, és mindenét odaadta érte. [47] Ismét hasonló a mennyek országa a hálóhoz, amelyet a tengerbe vetettek, és mindenféle halat összefogott. [48] Amikor megtelt, felhordták a homokba; és leültek, és a jókat edényekbe tették, a rosszakat pedig eltették. [49] Így lesz a világ végén is: eljönnek az angyalok, és kiveszik a jók közül a rosszakat, [50] és tűzre vetik őket; ott sírás és jajkiáltás lesz. [51] Most már érted mindezt? Azt mondták neki: Igen. [52] Ő pedig ezt mondta nekik: Ezért minden írástudó, aki a mennyek országának tanítványa lett, hasonló a háztulajdonoshoz, aki kincstárából újat és régit oszt szét. [53] És amikor Jézus befejezte ezeket a történeteket, elment onnan. [54] És hazájába érve tanította őket a zsinagógájukban, úgyhogy nagyon álmélkodtak, és ezt mondták: Honnan van ebben ez a bölcsesség és ezek a csodatevő erők? [55] Nemde ez a favágó fia? Nemde az anyjának a neve Mária? És testvérei, Jakab, József, Simon és Júdás? [56] És a nővérei, nem mindnyájan velünk vannak? Honnan van hát mindez? [57] És keserűen tiltakoztak ellene. Jézus azonban ezt mondta nekik: A próféta sehol sincs tiszteletlenül, csak a hazájában és a családja között. [58] És a csodatevő erők, amelyeket ott tett, csekélyek voltak, mert nem volt hitük.

14

[1] At that time news of Jesus came to Herod the king; [2] And he said to his servants, This is John the Baptist; he has come back from the dead, and so these powers are working in him. [3] For Herod had taken John and put him in prison because of Herodias, his brother Philip's wife. [4] Because John had said to him, It is not right for you to have her. [5] And he would have put him to death, but for his fear of the people, because in their eyes John was a prophet. [6] But when Herod's birthday came, the daughter of Herodias was dancing before them, and Herod was pleased with her. [7] So he gave her his word with an oath to let her have whatever she might make request for. [8] And she, at her mother's suggestion, said, Give me here on a plate the head of John the Baptist. [9] And the king was sad; but because of his oaths and because of his guests, he gave the order for it to be given to her; [10] And he sent and had John's head cut off in the prison. [11] And his head was put on a plate and given to the girl; and she took it to her mother. [12] And his disciples came, and took up his body and put it in the earth; and they went and gave Jesus news of what had taken place. [13] Now when it came to the ears of Jesus, he went away from there in a boat, to a waste place by himself: and the people hearing of it, went after him on foot from the towns. [14] And he came out and saw a great number of people and he had pity on them, and made well those of them who were ill. [15] And when evening had come, the disciples came to him, saying, This place is waste land, and the time is now past; send the people away so that they may go into the towns and get themselves food.

[16] But Jesus said to them, There is no need for them to go away; give them food yoursel-

14

[1] Abban az időben eljutott a hír Jézusról Heródes királyhoz. [2] És monda szolgáinak: Ez Keresztelő János; feltámadt a halálból, és ezért működnek benne ezek az erők. [3] Mert Heródes elfogatta Jánost, és börtönbe vetette Heródiás, testvérének, Fülöpnek a felesége miatt. [4] Mivel János azt mondta neki: Nem szabad néked őt megtartanod. [5] És megölette volna, de a néptől való félelem miatt, mivel János próféta volt a szemükben. [6] Amikor azonban eljött Heródes születésnapja, Heródiás lánya táncolt előttük, és Heródes megkedvelte. [7] És megesküdött neki, hogy megadja neki, amit csak kér. [8] A lány pedig anyja kérésére azt mondta: Add ide nekem egy tálcán Keresztelő János fejét. [9] A király pedig elszomorodott, de esküje és vendégei miatt megparancsolta, hogy adják oda neki; [10] És elküldött, és levágatta János fejét a börtönben.

[11] És a fejét egy tálcára tették, és odaadták a leánynak; az pedig elvitte anyjának. [12] És odamentek az ő tanítványai, felvették a testét, és földbe temették; és elmentek, és hírt adtak Jézusnak a történtekről. [13] Amikor Jézus meghallotta ezt, elment onnan csónakon egy puszta helyre egyedül; és az emberek, amikor meghallották, gyalog követték őt a városokból. [14] És kimenve, és látott sokaságot, és megszánta őket, és meggyógyította a betegeket közülük. [15] És mikor beesteledett, odamentek hozzá a tanítványok, mondván: Puszta ez a hely, és az idő már elmúlt; bocsásd el az embereket, hogy menjenek a városokba, és szerezzenek maguknak ennivalót. [16] Jézus pedig monda nékik: Nem kell elmenniük; adjatok nekik ti enni. [17] És mondának néki: Van itt csak öt kenyerünk és két halunk. [18] És monda: Addjátok ide nekem! [19] És megparancsolta az embereknek, hogy teleped-jenek le a fűre; és fogta az öt kenyeret és a két halat,

ves. [17] And they say to him, We have here but five cakes of bread and two fishes. [18] And he said, Give them to me. [19] And he gave orders for the people to be seated on the grass; and he took the five cakes of bread and the two fishes and, looking up to heaven, he said words of blessing, and made division of the food, and gave it to the disciples, and the disciples gave it to the people. [20] And they all took of the food and had enough: and they took up twelve baskets full of broken bits which were not used. [21] And those who had food were about five thousand men, in addition to women and children. [22] And straight away he made the disciples get into the boat and go before him to the other side, till he had sent the people away. [23] And after he had sent the people away, he went up into the mountain by himself for prayer: and when evening was come, he was there by himself. [24] But the boat was now in the middle of the sea, and was troubled by the waves: for the wind was against them. [25] And in the fourth watch of the night he came to them, walking on the sea. [26] And when they saw him walking on the sea, they were troubled, saying, It is a spirit; and they gave cries of fear. [27] But straight away Jesus said to them, Take heart; it is I, have no fear. [28] And Peter, answering, said to him, Lord, if it is you, give me the order to come to you on the water. [29] And he said, Come. And Peter got out of the boat, and walking on the water, went to Jesus. [30] But when he saw the wind he was in fear and, starting to go down, he gave a cry, saying, Help, Lord. [31] And straight away Jesus put out his hand and took a grip of him, and said to him, O man of little faith, why were you in doubt? [32] And when they had got into the boat, the wind went down. [33] And those who were in the boat gave him worship, saying, Truly you are the Son of God. [34] And when they had gone across, they came to land at Gennesaret. [35] And when the men of that place had news of him, they sent into all the country round about, and took to him all who were ill, [36] With the request that they might only put their hands on the edge of his robe: and all those who did so were made well.

feltekintett az égre, áldást mondott, és elosztotta az ételt, és odaadta a tanítványoknak, a tanítványok pedig az embereknek. [20] És mindnyájan vettek az ételből, és jóllaktak; és tizenkét tele kosárnyi maradékot szedtek össze. [21] Akiknek pedig volt ennivalójuk, mintegy ötezer férfi volt, a nőkön és a gyermekeken kívül. [22] És azonnal megparancsolta a tanítványoknak, hogy szálljanak be a hajóba, és menjenek előtte a túlsó partra, amíg el nem bocsátja az embereket. [23] És miután elbocsátotta az embereket, felment a hegyre egyedül imádkozni; és amikor beesteledett, ott maradt egyedül. [24] A hajó pedig már a tenger közepén volt, és a hullámok felzavarták, mert a szél ellenük fújt. [25] Az éjszaka negyedik őrségénél pedig odament hozzájuk, a tengeren járva. [26] Amikor meglátták őt a tengeren járni, megrémültek, és azt mondták: „Kísértet ez!”, és félelmükben felkiáltottak. [27] Jézus azonban azonnal így szólt hozzájuk: „Bízzatok, én vagyok, ne féljetek!” [28] Péter pedig felelve ezt mondta neki: „Uram, ha te vagy, parancsold meg nekem, hogy menjek hozzád a vízen!” [29] És azt mondta: „Gyere!” Péter pedig kiszállt a hajóból, a vízen járva odament Jézushoz. [30] Amikor azonban látta a szelet, megijedt, és amikor elkezdett lemenni, felkiáltott: „Segíts, Uram!” [31] Jézus pedig azonnal kinyújtotta a kezét, megragadta őt, és ezt mondta neki: „Kicsinyhitű ember, miért kételkedtél?”

[32] Amikor pedig beszálltak a hajóba, elállt a szél. [33] Akik pedig a hajóban voltak, imádták őt, és ezt mondták: „Bizony, te Isten Fia vagy!” [34] Miután átkeltek, Genezáretben partra szálltak. [35] Amikor a hely lakói hírt kaptak felőle, hírt küldtek az egész környékre, és minden beteget hozzá vittek. [36] Azt kérték tőle, hogy csak ruhája szegélyére tegyék kezüket, és akik megérintették, azok meggyógyultak.

15

[1] Then there came to Jesus from Jerusalem Pharisees and scribes, saying, [2] Why do your disciples go against the teaching of the fathers? for they take food with unwashed hands. [3] And in answer he said to them, Why do you, yourselves, go against the word of God on account of the teaching which has been handed down to you? [4] For God said, Give honour to your father and mother: and, He who says evil of father or mother will be put to death. [5] But you say, If a man says to his father or his mother, That by which you might have had profit from me is given to God; [6] There is no need for him to give honour to his father. And you have made the word of God without effect because of your teaching. [7] You false ones, well did Isaiah say of you, [8] These people give me honour with their lips, but their heart is far from me. [9] But their worship is to no purpose, while they give as their teaching the rules of men. [10] And he got the people together and said to them, Give ear, and let my words be clear to you: [11] Not that which goes into the mouth makes a man unclean, but that which comes out of the mouth. [12] Then the disciples came and said to him, Did you see that the Pharisees were troubled when these words came to their ears? [13] But he said in answer, Every plant which my Father in heaven has not put in the earth, will be taken up by the roots. [14] Let them be: they are blind guides. And if a blind man is guiding a blind man, the two will go falling into a hole together. [15] Then Peter said to him, Make the story clear to us. [16] And he said, Are you, like them, still without wisdom? [17] Do you not see that whatever goes into the mouth goes on into the stomach, and is sent out as waste? [18] But the things which come out of the mouth come from the heart; and they make a man unclean. [19] For out of the heart come evil thoughts, the taking of life, broken faith between the married, unclean desires of the flesh, taking of property, false witness, bitter words: [20] These are the things which make a man unclean; but to take food with unwashed hands does not make a man unclean. [21] And Jesus went away from there into the country of Tyre and Sidon. [22] And a woman of Canaan came out from those parts, crying and saying, Have pity on me, O Lord, Son of David; my daughter is greatly troubled with an unclean spirit. [23] But he gave her no answer. And his disciples came and said to

15

[1] Akkor farizeusok és írástudók mentek Jézushoz Jeruzsálemből, és ezt kérdezték: [2] Miért hágják át tanítványaid az atyák tanítását? Mert mosdatlan kézzel esznek. [3] Ő pedig felelve ezt mondta nekik: Miért hágjátok át ti magatok Isten szavát a rátok hagyományozott tanítás miatt? [4] Mert Isten azt mondta: Tiszteljétek apátokat és anyátokat; és aki apátokat vagy anyátokat szidalmazza, halállal lakoljon. [5] Ti pedig azt mondjátok: Ha valaki azt mondja apjának vagy anyjának: Amit tőlem nyerhettetek volna, az Istennek ajándék, [6] akkor nem kell apját tisztelnie. És hiábavalóvá tettétek az Isten szavát a tanításotokkal. [7] Ti hazugok, helyesen mondta felőletek Ézsaiás: [8] Ez a nép ajkaival tisztel engem, de a szívük távol van tőlem. [9] De hiábavaló az ő istentiszteletük, mert emberi szabályokat tanítanak. [10] És összegyűjtötte a sokaságot, és ezt mondta nekik: Hallgassatok, és hadd legyenek érthetőek néktek a szavaim: [11] Nem az teszi tisztátalanná az embert, ami bemegy a szájon, hanem az, ami kijön a szájon. [12] Akkor odamentek a tanítványok, és ezt mondták neki: Láttad, hogy a farizeusok megrettentek, amikor ezeket a szavakat hallották? [13] Ő azonban ezt felelte: Minden növényt, amelyet nem az én mennyei Atyám ültetett a földbe, gyökerestül kitépnek. [14] Hagyjátok őket! Vak vezetők ők. És ha vak vezeti a vakot, mindketten a verembe esnek. [15] Péter pedig ezt mondta neki: Magyarázd el nekünk a példázatot! [16] Ő pedig monda: Ti is, mint ők, még mindig bölcs-telenek? [17] Nem látjátok, hogy ami bemegy a szájon, a gyomorba jut, és kiürül? [18] De ami kijön a szájon, a szívből származik, és az teszi tisztátalanná az embert. [19] Mert a szívből származnak a gonosz gondolatok, az élet elvétele, a házastársak közötti hűség megszegése, a test tisztátalan kívánságai, a vagyon elvétele, a hamis tanúskodás, a keserű

him, Send her away, for she is crying after us. [24] But he made answer and said, I was sent only to the wandering sheep of the house of Israel. [25] But she came and gave him worship, saying, Help, Lord. [26] And he made answer and said, It is not right to take the children's bread and give it to the dogs. [27] But she said, Yes, Lord: but even the dogs take the bits from under their masters' table. [28] Then Jesus, answering, said to her, O woman, great is your faith: let your desire be done. And her daughter was made well from that hour. [29] And Jesus went from there and came to the sea of Galilee; and he went up into the mountain, and took his seat there. [30] And there came to him great numbers of people having with them those who were broken in body, or blind, or without voice, or wounded, or ill in any way, and a number of others; they put them down at his feet and he made them well: [31] So that the people were full of wonder when they saw that those who had no voice were talking, the feeble were made strong, those whose bodies were broken had the power of walking, and the blind were able to see: and they gave glory to the God of Israel. [32] And Jesus got his disciples together and said, I have pity for the people, because they have now been with me three days and have no food: and I will not send them away without food, or they will have no strength for the journey. [33] And the disciples say to him, How may we get enough bread in a waste place, to give food to such a number of people? [34] And Jesus says to them, How much bread have you? And they said, Seven cakes, and some small fishes. [35] Then he gave an order to the people to be seated on the earth, [36] And he took the seven cakes of bread and the fishes; and having given praise, he gave the broken bread to the disciples, and the disciples gave it to the people. [37] And they all took food, and had enough; and they took up of the broken bits, seven baskets full. [38] And there were four thousand men who took food, together with women and children. [39] And when he had sent the people away, he got into the boat, and came into the country of Magadan.

szavak. [20] Ezek teszik tisztátalanná az embert; de a mosdatlan kézzel való evés nem teszi tisztátalanná az embert. [21] Jézus pedig elment onnan Tírusz és Szidon vidékére. [22] És egy kánaáni asszony jött ki azokról a vidékekről, kiáltozva és mondván: Könyörülj rajtam, Uram, Dávid Fia! A lányomat tisztátalan lélek gyötri. [23] De ő nem válaszolt neki. És odamentek a tanítványai, és mondták neki: Bocsásd el, mert utánunk sír. [24] Ő pedig így válaszolt: Én csak Izrael házának eltévedt juhaihoz küldettem. [25] De az asszony odament, és imádta őt, mondván: Segíts, Uram! [26] Ő pedig így válaszolt: Nem helyes elvenni a gyermekek kenyerét, és odaadni az ebeknek. [27] Az asszony azonban azt mondta: Igen, Uram, de még az ebek is esznek a falatokból az uruk asztala alól. [28] Jézus pedig felelvén, monda néki: Ó, asszony, nagy a te hited, legyen meg a te kívánságod! És meggyógyult a leánya attól az órától fogva. [29] Jézus pedig elment onnan, és a Galileai-tengerhez méne; és felment a hegyre, és ott leült. [30] És nagy sokaság ment hozzá, hozván magával megtört testűeket, vakokat, némákat, sebesülteket, bármilyen beteget és sok mást; és letették őket a lába elé, és ő meggyógyította őket. [31] Úgyhogy a sokaság csodálkozott, amikor látta, hogy a némák beszélnek, a gyengék megerősödnek, a megtörtek járnak, a vakok pedig látnak; és dicsőséget adtak Izráel Istenének. [32] Jézus pedig összegyűjtötte tanítványait, és ezt mondta: „Szánakozom a sokaságon, mert már három napja velem vannak, és nincs mit enniük. Nem bocsátom el őket étlenül, hogy ne legyen erejük az útra.” [33] A tanítványok ezt kérdezték tőle: „Honnan szerezhetnénk annyi kenyeret ebben a puszta helyen, hogy enni adhassunk ekkora sokaságnak?” [34] Jézus megkérdezte tőlük: „Hány kenyeretek van?” Ők pedig azt mondták: „Hét kenyér és néhány kis hal.” [35] Akkor megparancsolta az embereknek, hogy telepedjenek le a földre. [36] Ő pedig fogta a hét kenyeret és a halakat, hálát adott Istennek, és odaadta a megtört kenyereket a tanítványoknak, a tanítványok pedig az embereknek. [37] Mindnyájan vettek magukhoz enni, és jóllaktak, és összeszedték a darabokat, hét teli kosárral. [38] Négyezer férfi volt, akik ételt vittek magukkal, asszonyokkal és gyermekekkel együtt. [39] Miután elbocsátotta az embereket, beszállt a hajóba, és Magadan földjére ment.

16

[1] And the Pharisees and Sadducees came and, testing him, made a request to him to give them a sign from heaven. [2] But in answer he said to them, At nightfall you say, The weather will be good, for the sky is red. [3] And in the morning, The weather will be bad today, for the sky is red and angry. You are able to see the face of heaven, but not the signs of the times. [4] An evil and false generation is searching after a sign; and no sign will be given to it but the sign of Jonah. And he went away from them. [5] And when the disciples came to the other side they had not taken thought to get bread. [6] And Jesus said to them, Take care to have nothing to do with the leaven of the Pharisees and Sadducees. [7] And they were reasoning among themselves, saying, We took no bread. [8] And Jesus, seeing it, said, O you of little faith, why are you reasoning among yourselves, because you have no bread? [9] Do you still not see, or keep in mind the five cakes of bread of the five thousand, and the number of baskets you took up? [10] Or the seven cakes of bread of the four thousand, and the number of baskets you took up? [11] How is it that you do not see that I was not talking to you about bread, but about keeping away from the leaven of the Pharisees and Sadducees? [12] Then they saw that it was not the leaven of bread which he had in mind, but the teaching of the Pharisees and Sadducees. [13] Now when Jesus had come into the parts of Caesarea Philippi, he said, questioning his disciples, Who do men say that the Son of man is? [14] And they said, Some say, John the Baptist; some, Elijah; and others, Jeremiah, or one of the prophets. [15] He says to them, But who do you say that I am? [16] And Simon Peter made answer and said, You are the Christ, the Son of the living God. [17] And Jesus made answer and said to him, A blessing on you, Simon Bar-jonah: because this knowledge has not come to you from flesh and blood, but from my Father in heaven. [18] And I say to you that you are Peter, and on this rock will my church be based, and the doors of hell will not overcome it. [19] I will give to you the keys of the kingdom of heaven: and whatever is fixed by you on earth will be fixed in heaven: and whatever you make free on earth will be made free in heaven. [20] Then he gave orders to the disciples to give no man word that he was the Christ. [21] From

16

[1] Odamentek a farizeusok és a szadduceusok, és hogy megkísértsék, kérték tőle, hogy adjon nekik mennyei jelet. [2] Ő azonban így válaszolt: „Estefelé azt mondjátok: Jó idő lesz, mert vörös az ég. [3] Reggel pedig: Ma rossz idő lesz, mert vörös és haragos az ég. Az ég arcát láthatjátok, de az idők jeleit nem. [4] Egy gonosz és hamis nemzedék jelt keres, de nem kap más jelet, csak Jónás jelét. És elment tőlük. [5] Amikor a tanítványok átértek a túlsó partra, nem is gondoltak arra, hogy kenyeret hozzanak. [6] Jézus ezt mondta nekik: „Vigyázzatok, nehogy a farizeusok és a szadduceusok kovászával foglalkozzatok!” [7] Ők pedig tanakodtak egymás között, mondván: „Nem hoztunk kenyeret.” [8] Jézus pedig ezt látva, így szólt: „Ó, kicsinyhitűek, miért tanakodtok egymás között, hogy nincs kenyeretek?” [9] Még mindig nem látjátok, vagy nem emlékeztek az ötezer ember öt kenyerére, és arra, hogy hány kosarat szedtetek össze? [10] Vagy a négyezer ember hét kenyerére, és arra, hogy hány kosarat szedtetek össze? [11] Hogyhogy nem látjátok, hogy nem kenyérről beszéltem nektek, hanem arról, hogy kerüljétek el a farizeusok és szadduceusok kovászát? [12] Akkor látták, hogy nem a kenyér kovászára gondolt, hanem a farizeusok és szadduceusok tanítására. [13] Amikor Jézus Cézárea Filippi vidékére ért, megkérdezte tanítványaitól: Kinek mondják az emberek az Emberfiát? [14] Ők pedig mondták: Némelyek Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, mások Jeremiásnak, vagy valamelyik prófétának. [15] Ő pedig monda nékik: De ti kinek mondotok engem? [16] Simon Péter pedig felelvén, monda: Te vagy a Krisztus, az élő Isten Fia. [17] Jézus pedig felelvén, monda néki: Áldott vagy te, Simon, Jónás fia! mert nem testből és vérből adatott neked ez a tudás, hanem az én mennyei Atyámtól. [18] És mondom néked, hogy te Péter vagy, és ezen a sziklán nyugszik majd az én egyházam, és a pokol kapui nem vesznek erőt rajta. [19] Neked adom a mennyek országának kulcsait; és amit te a földön megalkotsz, a mennyben is meg lesz oldva; és amit te felszabadítasz a földön, a mennyben is fel lesz szabadítva. [20] Akkor megparancsolta a tanítványoknak, hogy senkinek se mondják el, hogy ő a Krisztus. [21] Attól fogva Jézus tudtára adta tanítványainak, hogy fel kell mennie Jeruzsálembe, és sokat kell szenvednie a hatalmasságoktól, a főpapoktól és az írástudóktól,

that time Jesus went on to make clear to his disciples how he would have to go up to Jerusalem, and undergo much at the hands of those in authority and the chief priests and scribes, and be put to death, and the third day come again from the dead. [22] And Peter, protesting, said to him, Be it far from you, Lord; it is impossible that this will come about. [23] But he, turning to Peter, said, Get out of my way, Satan: you are a danger to me because your mind is not on the things of God, but on the things of men. [24] Then Jesus said to his disciples, If any man would come after me, let him give up all, and take up his cross, and come after me. [25] Because whoever has a desire to keep his life safe will have it taken from him; but whoever gives up his life because of me, will have it given back to him. [26] For what profit has a man, if he gets all the world with the loss of his life? or what will a man give in exchange for his life? [27] For the Son of man will come in the glory of his Father with his angels; and then he will give to every man the reward of his works. [28] Truly I say to you, There are some of those here who will not have a taste of death, till they see the Son of man coming in his kingdom.

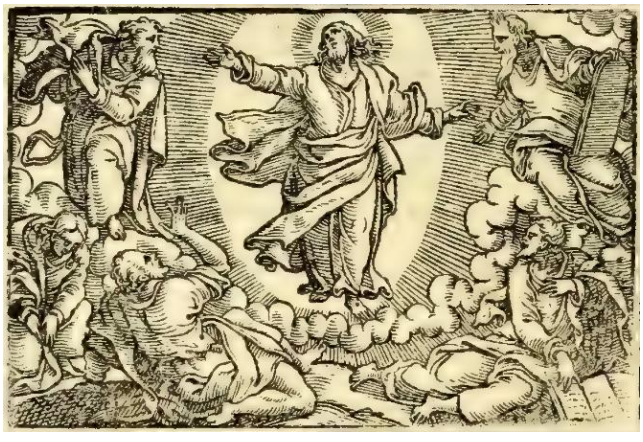
meg kell öletnie, és harmadnap fel kell támadnia a halálból. [22] Péter pedig tiltakozva monda néki: Távol legyen tőled, Uram; lehetetlen, hogy ez megtörténjen. [23] Ő azonban Péterhez fordulva ezt mondta: Távozz tőlem, Sátán! Veszélyes vagy nekem, mert nem az Isten dolgaira gondolsz, hanem az emberek dolgaira. [24] Jézus pedig így szólt tanítványaihoz: „Ha valaki utánam akar jönni, adja oda mindenét, vegye fel keresztjét, és kövessen engem! [25] Mert aki meg akarja tartani az életét, attól elveszik; aki pedig odaadja az életét énértem, annak visszakapja. [26] Mi haszna van az embernek, ha az egész világot elnyeri, de az élete kárát vallja? Vagy mit adhat az ember váltságdíjul az életéért? [27] Mert az Emberfia eljön Atyja dicsőségében angyalaival, és akkor megadja mindenkinek munkája szerint. [28] Bizony mondom nektek: vannak itt némelyek, akik nem ízlelik meg a halált, amíg meg nem látják az Emberfiát eljönni az ő országában.

17

[1] And after six days Jesus takes with him Peter, and James, and John, his brother, and makes them go up with him into a high mountain by themselves. [2] And he was changed in form before them; and his face was shining like the sun, and his clothing became white as light. [3] And Moses and Elijah came before their eyes, talking with him. [4] And Peter made answer and said to Jesus, Lord, it is good for us to be here: if you will let me, I will make here three tents, one for you, and one for Moses, and one for Elijah. [5] While he was still talking, a bright cloud came over them: and a voice out of the cloud, saying, This is my dearly loved Son, with whom I am well pleased; give ear to him. [6] And at these words the disciples went down on their faces in great fear. [7] And Jesus came and put his hand on them and said, Get up and have no fear. [8] And lifting up their eyes, they saw no one, but Jesus only. [9] And when they were coming down from the mountain, Jesus gave them orders, saying, Let no man have word of what you

17

[1] Hat nap múlva Jézus magához vette Pétert, Jakabot és testvérét, Jánost, és felvitte őket magokkal egy magas hegyre.

[2] Elváltozott előttük alakja, arca ragyogott, mint a nap, ruhája pedig fehér lett, mint a fény. [3] Mózes és Illés is megjelent előttük, és beszélgettek vele. [4] Péter így felelt Jézusnak: „Uram, jó nekünk itt lennünk. Ha megengeded, három sátrat építek itt: egyet neked, egyet Mózesnek és egyet Illésnek.” [5]

have seen, till the Son of man has come again from the dead. [10] And his disciples, questioning him, said, Why then do the scribes say that Elijah has to come first? [11] And in answer he said, Elijah truly has to come and put all things right: [12] But I say to you that Elijah has come, and they had no knowledge of him, but did to him whatever they were pleased to do; the same will the Son of man undergo at their hands. [13] Then the disciples saw that he was talking to them of John the Baptist. [14] And when they came to the people, a man went down on his knees to him, saying, [15] Lord have mercy on my son: for he is off his head, and is in great pain; and frequently he goes falling into the fire, and frequently into the water. [16] And I took him to your disciples, and they were not able to make him well. [17] And Jesus, answering, said, O false and foolish generation, how long will I be with you? how long will I put up with you? let him come here to me. [18] And Jesus gave orders to the unclean spirit, and it went out of him: and the boy was made well from that hour. [19] Then the disciples came to Jesus privately, and said, Why were we not able to send it out? [20] And he says to them, Because of your little faith: for truly I say to you, If you have faith as a grain of mustard seed, you will say to this mountain, Be moved from this place to that; and it will be moved; and nothing will be impossible to you. [21] [] [22] And while they were going about in Galilee, Jesus said to them, The Son of man will be given up into the hands of men; [23] And they will put him to death, and the third day he will come again from the dead. And they were very sad. [24] And when they had come to Capernaum, those who took the Temple tax came to Peter and said, Does not your master make payment of the Temple tax? [25] He says, Yes. And when he came into the house, Jesus said to him, What is your opinion, Simon? from whom do the kings of the earth get payment or tax? from their sons or from other people? [26] And when he said, From other people, Jesus said to him, Then are the sons free. [27] But, so that we may not be a cause of trouble to them, go to the sea, and let down a hook, and take the first fish which comes up; and in his mouth you will see a bit of money: take that, and give it to them for me and you.

Még beszélt, amikor fényes felhő szállt rájuk, és a felhőből hang hallatszott: „Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm; hallgassatok rá!” [6] A tanítványok nagy félelemmel arcra borultak. [7] Jézus odament, rájuk tette a kezét, és ezt mondta: „Keljetek fel, ne féljetek!” [8] Amikor felemelték szemüket, senkit sem láttak, csak egyedül Jézust. [9] Amikor lejöttek a hegyről, Jézus megparancsolta nekik: „Senki se mondja el, amit láttatok, amíg az Emberfia fel nem támad a halálból.” [10] Tanítványai megkérdezték tőle: „Miért mondják tehát az írástudók, hogy Illésnek kell előbb eljönnie?” [11] Ő pedig így válaszolt: „Illésnek valóban el kell jönnie, és mindent helyre kell hoznia. [12] Mondom nektek, hogy Illés már eljött, de nem ismerték őt, hanem azt tették vele, amit akartak; ugyanazt fogja elszenvedni az Emberfia is a kezüktől.” [13] Ekkor látták a tanítványok, hogy Keresztelő Jánosról beszél nekik. [14] Amikor pedig a sokasághoz értek, egy ember térdre borult előtte, és ezt mondta: [15] „Uram, könyörülj a fiamon, mert roszszul van, és nagy fájdalmai vannak, és gyakran esik a tűzbe, és gyakran a vízbe. [16] Elvittem őt a tanítványaidhoz, de nem tudták meggyógyítani. [17] Jézus pedig felelvén, monda: Ó, te hamis és balga nemzedék, meddig leszek még veletek? Meddig tűrlek még titeket? Hadd jöjjön ide hozzám! [18] Jézus pedig megparancsolta a tisztátalan léleknek, és az kiment belőle; és a fiú attól az órától fogva meggyógyult. [19] Akkor odamentek a tanítványok Jézushoz külön, és megkérdezték: Miért nem tudtuk kiűzni? [20] Ő pedig azt mondta nekik: A ti kicsiny hitetek miatt. Mert bizony mondom nektek: Ha akkora hitetek lenne, mint egy mustármag, és azt mondanátok ennek a hegynek: Menj innen oda; és elmenne; és semmi sem lenne lehetetlen nektek. [21] [] [22] És mikor Galileában jártak, monda nékik Jézus: Az Emberfiát az emberek kezébe adják; [23] És megölik őt, és harmadnap feltámad a halálból. És nagyon elszomorodtak. [24] Amikor Kapernaumba értek, odamentek Péterhez a templomadó szedői, és ezt kérdezték: „A ti Mesteretek nem fizeti a templomadót?” [25] Ő azt mondta: „Igen.” És amikor bement a házba, Jézus megkérdezte tőle: „Mit gondolsz, Simon? Kitől szednek adót vagy adót a föld királyai? A fiaiktól vagy idegenektől?” [26] Amikor azt mondta: „Idegenektől”, Jézus így felelt neki: „Akkor a fiak szabadok.” [27] De hogy ne legyen rajtuk ok, menj a tengerhez, eressz le egy horgot, és fogd ki az első halat, amely

ráakad; és a szájában meglátsz egy kis pénzt; vedd azt, és add nekik értem és magadért.

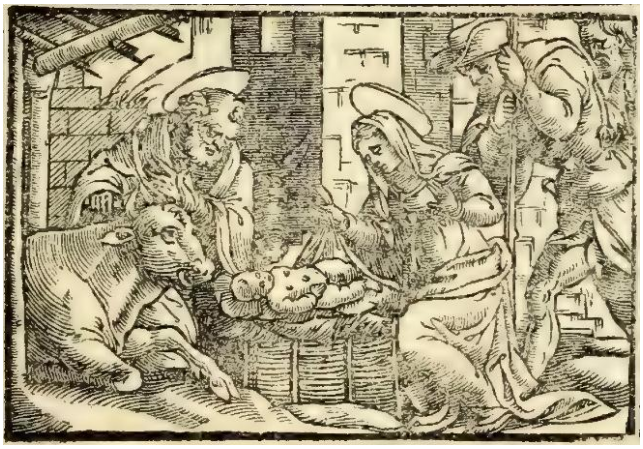

18

[1] In that hour the disciples came to Jesus, saying, Who is greatest in the kingdom of heaven? [2] And he took a little child, and put him in the middle of them, [3] And said, Truly, I say to you, If you do not have a change of heart and become like little children, you will not go into the kingdom of heaven. [4] Whoever, then, will make himself as low as this little child, the same is the greatest in the kingdom of heaven. [5] And whoever gives honour to one such little child in my name, gives honour to me: [6] But whoever is a cause of trouble to one of these little ones who have faith in me, it would be better for him to have a great stone fixed to his neck, and to come to his end in the deep sea. [7] A curse is on the earth because of trouble! for it is necessary for trouble to come; but unhappy is that man through whom the trouble comes. [8] And if your hand or your foot is a cause of trouble, let it be cut off and put it away from you: it is better for you to go into life with the loss of a hand or a foot than, having two hands or two feet, to go into the eternal fire. [9] And if your eye is a cause of trouble to you, take it out, and put it away from you: it is better for you to go into life with one eye than, having two eyes, to go into the hell of fire. [10] Let it not seem to you that one of these little ones is of no value; for I say to you that in heaven their angels see at all times the face of my Father in heaven. [11] [] [12] What would you say now? if a man has a hundred sheep, and one of them has gone wandering away, will he not let the ninety-nine be, and go to the mountains in search of the wandering one? [13] And if he comes across it, truly I say to you, he has more joy over it than over the

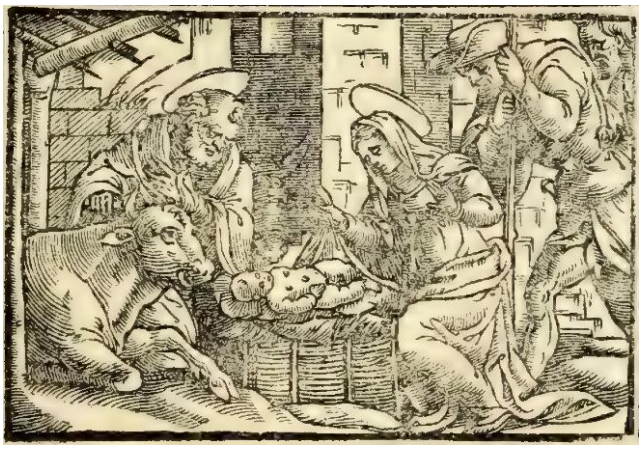
18

[1] Abban az órában odamentek a tanítványok Jézushoz, és ezt kérdezték: „Ki a legnagyobb a mennyek országában?” [2] Ő pedig fogott egy kisgyermeket, közéjük állította, [3] és ezt mondta: „Bizony, mondom nektek: ha meg nem tértek a szívetekben, és nem lesztek olyanok, mint a kisgyermekek, nem mentek be a mennyek országába. [4] Aki tehát megalázza magát ehhez a kisgyermekhez hasonlóan, az a legnagyobb a mennyek országában. [5] És aki tisztel egyet az ilyen kisgyermekek közül az én nevemben, engem tisztel.

[6] Aki pedig megbánt egyet e kicsinyek közül, akik hisznek bennem, jobb annak, ha követ kötnek a nyakára, és a tenger mélyén vetik el. [7] Átok van a földön a nyomorúság miatt, mert szükséges, hogy nyomorúság legyen; de boldogtalan az az ember, aki által a nyomorúság eljön. [8] Ha pedig kezed vagy lábad botránkoztat, vágd le, és vesd el magadtól! Jobb néked, ha fél kézzel vagy lábbal mégy az életre, mint ha két kézzel vagy két lábbal mennél az örök tűzre. [9] Ha pedig szemed botránkoztat téged, vágd ki, és vesd el magadtól! Jobb

ninety-nine which have not gone out of the way. [14] Even so it is not the pleasure of your Father in heaven for one of these little ones to come to destruction.

[15] And if your brother does wrong to you, go, make clear to him his error between you and him in private: if he gives ear to you, you have got your brother back again. [16] But if he will not give ear to you, take with you one or two more, that by the lips of two or three witnesses every word may be made certain. [17] And if he will not give ear to them, let it come to the hearing of the church: and if he will not give ear to the church, let him be to you as a Gentile and a tax-farmer. [18] Truly I say to you, Whatever things are fixed by you on earth will be fixed in heaven: and whatever you make free on earth will be made free in heaven. [19] Again, I say to you, that if two of you are in agreement on earth about anything for which they will make a request, it will be done for them by my Father in heaven. [20] For where two or three are come together in my name, there am I among them. [21] Then Peter came and said to him, Lord, what number of times may my brother do wrong against me, and I give him forgiveness? till seven times? [22] Jesus says to him, I say not to you, Till seven times; but, Till seventy times seven. [23] For this reason the kingdom of heaven is like a king, who went over his accounts with his servants. [24] And at the start, one came to him who was in his debt for ten thousand talents. [25] And because he was not able to make payment, his lord gave orders for him, and his wife, and his sons and daughters, and all he had, to be given for money, and payment to be made. [26] So the servant went down on his face and gave him worship, saying, Lord, give me time to make payment and I will give you all. [27] And the lord of that servant, being moved with pity, let him go, and made him free of

néked, ha fél szemmel mégy az életre, mint ha két szemmel a pokol tüzére mennél. [10] Ne gondoljátok, hogy e kicsinyek közül egy sem ér semmit; mert mondom néktek, hogy az ő angyalaik a mennyben mindenkor látják az én mennyei Atyám arcát. [11] [] [12] Mit mondanátok tehát? Ha valakinek száz juha van, és egy közülük eltéved, vajon nem hagyja-e békén a kilencvenkilencet, és nem megy-e a hegyekbe, hogy megkeresse azt, amelyik eltévedt? [13] És ha rátalál arra, bizony mondom néktek, jobban örül annak, mint a kilencvenkilencnek, amelyik nem tévedt el. [14] Így mennyei Atyátok sem akarja, hogy egy is e kicsinyek közül elveszszen. [15] Ha pedig a testvéred vétkezik ellened, menj el, mondd el neki négyszemközt, mit mondott: ha hallgat rád, visszakaptad a testvéredet. [16] Ha pedig nem hallgat rád, vigyél magaddal még egyet vagy kettőt, hogy két vagy három tanú szava erősítsen meg minden szót. [17] Ha pedig rájuk sem hallgat, hallja meg a gyülekezet; ha pedig a gyülekezetre nem hallgat, legyen előtted olyan, mint a pogány és a vámszedő. [18] Bizony mondom nektek: Amit elrendeltek a földön, az elrendeltetett a mennyben is; és amit felszabadítotok a földön, az fel lesz szabadítva a mennyben is. [19] Ismétlem, mondom nektek: Ha ketten közületek egyetértenek a földön valamiben, amit kérnek, megadja nekik az én mennyei Atyám. [20] Mert ahol ketten vagy hárman összegyűlnek az én nevemben, ott vagyok közöttük. [21] Péter pedig odament hozzá, és ezt mondta neki: Uram, hányszor vétkezhet ellenem az én atyámfia, hogy megbocsássak neki? Akár hétszer is? [22] Jézus ezt felelte neki: Nem mondom neked, hogy hétszer is, hanem hetvenhétszer is. [23] Ezért hasonló a mennyek országa egy királyhoz, aki számadást vezetett szolgáival. [24] És először odament hozzá egy, aki tízezer talentummal volt adósa. [25] Mivel pedig nem tudott fizetni, ura megparancsolta, hogy adják oda neki, feleségének, fiainak, leányainak és mindenének, amije van, pénzért, és fizessen. [26] A szolga ekkor arcra borult, imádta őt, és ezt mondta: Uram, adj nekem időt a fizetésre, és mindent megadok neked. [27] Az ura pedig megszánta azt a szolgát, elbocsátotta, és elengedte az adósságot. [28] Az a szolga pedig kiment, és találkozott egy másik szolgával, aki száz dénárral tartozott neki. Megragadta azt a torkán, és ezt mondta: Fizesd meg a tartozást! [29] A szolga arcra borult, és ezt mondta: Adj időt, és megfizetem neked! [30] De ő nem akarta, hanem elment, és

the debt. [28] But that servant went out, and meeting one of the other servants, who was in debt to him for one hundred pence, he took him by the throat, saying, Make payment of your debt. [29] So that servant went down on his face, requesting him and saying, Give me time and I will make payment to you. [30] And he would not: but went and put him into prison till he had made payment of the debt. [31] So when the other servants saw what was done they were very sad, and came and gave word to their lord of what had been done. [32] Then his lord sent for him and said, You evil servant; I made you free of all that debt, because of your request to me: [33] Was it not right for you to have mercy on the other servant, even as I had mercy on you? [34] And his lord was very angry, and put him in the hands of those who would give him punishment till he made payment of all the debt. [35] So will my Father in heaven do to you, if you do not everyone, from your hearts, give forgiveness to his brother.

börtönbe zárta, amíg meg nem fizeti a tartozást. [31] Amikor a többi szolga látta, mi történt, nagyon elszomorodtak, odamentek, és jelentették uruknak, hogy mi történt. [32] Akkor az ura hívatta őt, és ezt mondta: Gonosz szolga! Megszabadítottalak minden adósságodtól, mivel könyörögtél nekem. [33] Nem volt-e helyes, hogy te is megkönyörültél a másik szolgádon, ahogyan én is megkönyörültem rajtad? [34] Erre az ura nagyon megharagudott, és fenyítők kezébe adta, amíg meg nem fizeti az egész tartozást. [35] Így tesz veletek az én mennyei Atyám is, ha mindenki szívből meg nem bocsát a testvérének.

19

[1] And it came about that after saying these words, Jesus went away from Galilee, and came into the parts of Judaea on the other side of Jordan. [2] And a great number went after him; and he made them well there. [3] And certain Pharisees came to him, testing him, and saying, Is it right for a man to put away his wife for every cause? [4] And he said in answer, Have you not seen in the Writings, that he who made them at the first made them male and female, and said, [5] For this cause will a man go away from his father and mother, and be joined to his wife; and the two will become one flesh? [6] So that they are no longer two, but one flesh. Then let not that which has been joined by God be parted by man. [7] They say to him, Why then did Moses give orders that a husband might give her a statement in writing and be free from her? [8] He says to them, Moses, because of your hard hearts, let you put away your wives: but it has not been so from the first. [9] And I say to you, Whoever puts away his wife for any other cause than the loss of her virtue, and takes another, is a false husband: and he who takes her as his wife when she is put away, is no true husband to her. [10] The disciples say to him, If this is the position of a man in relation to his wife, it is better not to be married. [11] But he said to them, Not all men are able to take in this

19

[1] Miután ezeket a szavakat mondta, Jézus elment Galileából, és Júdea vidékére ment, a Jordánon túlra. [2] Sokan követték, és ott meggyógyította őket. [3] Odamentek hozzá néhány farizeus is, akik próbára tették, és ezt kérdezték: Szabad-e a férfinak bármilyen okból elbocsátania feleségét? [4] Ő pedig ezt felelte: Nem láttátok az Írásokban, hogy aki először teremtette őket, férfivá és nővé tette őket, és ezt mondta: [5] Ezért hagyja el a férfi apját és anyját, ragaszkodik feleségéhez, és ketten egy testté lesznek? [6] Így hát már nem ketten vannak, hanem egy test. Amit Isten egybekötött, azt az ember ne válassza szét. [7] Azt kérdezték tőle: Miért parancsolta akkor Mózes, hogy a férj írásban adja meg a feleségének a vallomását, és váljon el tőle? [8] Ő pedig ezt mondta nekik: Mózes, a ti keményszívűségetek miatt bocsátsátok el feleségeiteket, de kezdettől fogva nem így volt. [9] Mondom nektek: Aki elbocsátja feleségét erkölcstelensége hiányán kívül, és mást vesz feleségül, az hamis férj; és aki elbocsátott feleségét elveszi, az nem igazi férje. [10] A tanítványok ezt mondták neki: Ha így viselkedik a férfi a feleségével, jobb nem megházasodni. [11] Ő azonban ezt mondta nekik: Nem minden férfi képes befogadni ezt a beszédet, csak az, akinek megadatott. [12] Mert vannak férfiak,

saying, but only those to whom it is given. [12] For there are men who, from birth, were without sex: and there are some who were made so by men: and there are others who have made themselves so for the kingdom of heaven. He who is able to take it, let him take it. [13] Then some people took little children to him, so that he might put his hands on them in blessing: and the disciples said sharp words to them. [14] But Jesus said, Let the little ones come to me, and do not keep them away: for of such is the kingdom of heaven. [15] And he put his hands on them, and went away. [16] And one came to him and said, Master, what good thing have I to do, so that I may have eternal life? [17] And he said to him, Why are you questioning me about what is good? One there is who is good: but if you have a desire to go into life, keep the rules of the law. [18] He says to him, Which? And Jesus said, Do not put anyone to death, Do not be untrue in married life, Do not take what is not yours, Do not give false witness, [19] Give honour to your father and your mother: and, Have love for your neighbour as for yourself. [20] The young man says to him, All these things have I done: what more is there? [21] Jesus said to him, If you have a desire to be complete, go, get money for your property, and give it to the poor, and you will have wealth in heaven: and come after me. [22] But hearing these words the young man went away sorrowing: for he had much property. [23] And Jesus said to his disciples, Truly I say to you, It is hard for a man with much money to go into the kingdom of heaven. [24] And again I say to you, It is simpler for a camel to go through a needle's eye, than for a man with much money to go into the kingdom of God. [25] And the disciples, hearing this, were greatly surprised, saying, Who then may have salvation? [26] And Jesus, looking at them, said, With men this is not possible; but with God all things are possible. [27] Then Peter said to him, See, we have given up everything and have come after you; what then will we have? [28] And Jesus said to them, Truly I say to you that in the time when all things are made new, and the Son of man is seated in his glory, you who have come after me will be seated on twelve seats, judging the twelve tribes of Israel. [29] And everyone who has given up houses, or brothers, or sisters, or father, or mother, or child, or land, for my name, will be given a hundred times as much, and have eternal life. [30] But a great number who are first will be last, and some who are last will be first.

akik születésüktől fogva nemi életet éltek, és vannak, akiket férfiak tettek azzá, és vannak, akik a mennyek országáért tették magukat azzá. Aki el tudja fogadni, fogadja el. [13] Akkor kisgyermekeket vittek hozzá, hogy rájuk tegye a kezét és megáldja őket. A tanítványok pedig dorgálták őket. [14] Jézus azonban ezt mondta: „Engedjétek hozzám jönni a kicsinyeket, és ne tartsátok távol őket, mert ilyeneké a mennyek országa.” [15] És rájuk tette a kezét, és elment. [16] És odament hozzá valaki, és ezt mondta: Mester, mi jót kell tennem, hogy örök életet nyerjek? [17] És monda néki: Miért kérdezel engem a jó felől? Van egy, aki jó; de ha akarsz az életre menni, tartsd meg a törvény szabályait. [18] Monda néki: Melyiket? Jézus pedig monda: Ne ölj meg senkit; ne légy hűtlen a házaséletedben; ne vedd el, ami nem a tiéd; ne tégy hamis tanúbizonyságot; [19] Tiszteld apádat és anyádat; és szeresd felebarátodat, mint magadat. [20] Monda néki az ifjú: Mindezeket cselekedtem: mi van még? [21] Monda néki Jézus: Ha teljes akarsz lenni, menj, szerezd meg a vagyonodat, és oszd szét a szegények között, és vagyonod lesz a mennyben; és jöjj utánam. [22] Az ifjú pedig ezeket a szavakat hallván, elment szomorkodva, mert sok vagyona volt. [23] Jézus pedig monda az ő tanítványainak: Bizony mondom néktek, hogy nehéz a gazdag embernek bejutnia a mennyek országába. [24] Ismétlem, mondom néktek: Könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, mint a gazdagnak az Isten országába bejutni. [25] A tanítványok pedig ezt hallván, igen elcsodálkoztak, mondván: Ki üdvözülhet tehát? [26] Jézus pedig rájuk tekintve, monda: Embereknél ez nem lehetséges, de Istennél minden lehetséges. [27] Péter pedig monda néki: Íme, mi mindent elhagytunk, és követünk téged; mi lesz hát nékünk? [28] Jézus pedig monda nékik: Bizony mondom néktek, hogy abban az időben, mikor minden újjá lesz, és az Emberfia helyet foglal az ő dicsőségében, ti, akik utánam jöttetek, tizenkét trónon ültök, és ítélkezni fogtok az Izráel tizenkét törzse felett. [29] És mindaz, aki házat, testvért, nővért, apát, anyát, gyermeket vagy földet adott fel az én nevemért, százszor annyit kap, és örök élete lesz. [30] Sok első pedig utolsó lesz, és utolsók közül elsők.

20

[1] For the kingdom of heaven is like the master of a house, who went out early in the morning to get workers into his vine-garden. [2] And when he had made an agreement with the workmen for a penny a day, he sent them into his vine-garden. [3] And he went out about the third hour, and saw others in the market-place doing nothing; [4] And he said to them, Go into the vine-garden with the others, and whatever is right I will give you. And they went to work. [5] Again he went out about the sixth and the ninth hour, and did the same. [6] And about the eleventh hour he went out and saw others doing nothing; and he says to them, Why are you here all the day doing nothing? [7] They say to him, Because no man has given us work. He says to them, Go in with the rest, into the vine-garden. [8] And when evening came, the lord of the vine-garden said to his manager, Let the workers come, and give them their payment, from the last to the first. [9] And when those men came who had gone to work at the eleventh hour, they were given every man a penny. [10] Then those who came first had the idea that they would get more; and they, like the rest, were given a penny. [11] And when they got it, they made a protest against the master of the house, [12] Saying, These last have done only one hour's work, and you have made them equal to us, who have undergone the hard work of the day and the burning heat. [13] But he in answer said to one of them, Friend, I do you no wrong: did you not make an agreement with me for a penny? [14] Take what is yours, and go away; it is my pleasure to give to this last, even as to you. [15] Have I not the right to do as seems good to me in my house? or is your eye evil, because I am good? [16] So the last will be first, and the first last. [17] And when Jesus was going up to Jerusalem, he took the twelve disciples on one side, and said to them, [18] See, we go up to Jerusalem; and the Son of man will be given into the hands of the chief priests and scribes; and they will give orders for him to be put to death, [19] And will give him up to the Gentiles to be made sport of and to be whipped and to be put to death on the cross: and the third day he will come back again from the dead. [20] Then the mother of the sons of Zebedee came to him with her sons, giving him worship and making a request of him. [21] And he

20

[1] Mert hasonló a mennyek országa a ház ura, aki kora reggel kiment, hogy munkásokat szerezzen a szőlőjébe. [2] És miután megegyezett a munkásokkal napi egy dénárban, elküldte őket a szőlőjébe. [3] És kiment a harmadik óra körül, és látott másokat a piacon, akik semmit sem csinálnak. [4] És azt mondta nekik: Menjetek ki a szőlőbe a többiekkel, és ami igazságos, megadom nektek. És elmentek dolgozni. [5] Ismét kiment a hatodik és kilencedik óra körül, és ugyanígy tett. [6] És tizenegyedik óra körül is kiment, és látott másokat, akik semmit sem csinálnak, és megkérdezte tőlük: Miért vagytok itt egész nap semmittevés nélkül? [7] Azt mondták neki: Mert senki sem adott nekünk munkát. Azt mondta nekik: Menjetek be a többiekkel a szőlőbe. [8] És amikor beesteledett, a szőlő ura így szólt az intézőjéhez: Engedd el a munkásokat, és add ki nekik a bérüket, az utolsóktól az elsőkig. [9] És amikor megérkeztek azok az emberek, akik tizenegyedik órában mentek dolgozni, kaptak mindegyikük egy-egy dénárt. [10] Akik pedig először jöttek, azt gondolták, hogy többet kapnak; és ők is kaptak egy-egy dénárt, mint a többiek. [11] És amikor megkapták, tiltakoztak a ház gazdája ellen, [12] Mondván: Ezek az utolsók csak egy órát dolgoztak, és egyenlővé tetted őket velünk, akik a nap kemény munkáját és a hőséget szenvedtük. [13] Ő azonban felelve azt mondta az egyiküknek: Barátom, nem teszek veled igazságtalanságot: nem egy dénárra egyeztél-e meg velem? [14] Vedd, ami a tiéd, és menj el; én pedig szívesen adom ennek az utolsónak is, mint neked. [15] Nincs-e jogom arra, hogy azt tegyem a házamban, amit jónak látok? Vagy a szemed gonosz, mert én jó vagyok? [16] Így lesznek az utolsók elsők, és az elsők utolsók. [17] Amikor Jézus felment Jeruzsálembe, maga mellé vette a tizenkét tanítványt, és ezt mondta nekik: [18] Íme, felmegyünk Jeruzsálembe, és az Emberfiát a

said to her, What is your desire? She says to him, Let my two sons be seated, the one at your right hand, and the other at your left, in your kingdom. [22] But Jesus made answer and said, You have no idea what you are requesting. Are you able to take of the cup which I am about to take? [23] They say to him, We are able. He says to them, Truly, you will take of my cup: but to be seated at my right hand and at my left is not for me to give, but it is for those for whom my Father has made it ready. [24] And when it came to the ears of the ten, they were angry with the two brothers. [25] But Jesus said to them, You see that the rulers of the Gentiles are lords over them, and their great ones have authority over them. [26] Let it not be so among you: but if anyone has a desire to become great among you, let him be your servant; [27] And whoever has a desire to be first among you, let him take the lowest place: [28] Even as the Son of man did not come to have servants, but to be a servant, and to give his life for the salvation of men. [29] And when they were going out from Jericho, a great number went after him. [30] And two blind men seated by the wayside, when they had the news that Jesus was going by, gave a loud cry, saying, Lord, Son of David, have mercy on us. [31] And the people gave them orders to be quiet; but they went on crying even louder, Lord, Son of David, have mercy on us. [32] And Jesus, stopping, sent for them, and said, What would you have me do to you? [33] They say to him, Lord, that our eyes may be open. [34] And Jesus, being moved with pity, put his fingers on their eyes: and straight away they were able to see, and went after him.

főpapok és az írástudók kezébe adják, és parancsolnak, hogy öljék meg. [19] Átadják a pogányoknak, hogy kigúnyolják, megostorozzák és keresztre feszítsék. Harmadnap pedig feltámad a halálból. [20] Akkor odament hozzá Zebedeus fiainak anyja fiaival, imádta őt, és kért tőle valamit. [21] Jézus megkérdezte tőle: „Mit kérsz?” Az ezt mondta neki: „Hadd üljön az én két fiam a te országodban, az egyik a jobb kezed felől, a másik a bal kezed felől.” [22] Jézus így válaszolt: „Nem tudjátok, mit kértek. Ki tudjátok-e venni azt a poharat, amelyet én ki fogok venni?” [23] Azt mondták neki: „Ki tudjuk venni.” Azt mondta nekik: Bizony, az én poharamból inni fogtok, de hogy jobb és bal kezem felől üljetek, az nem az én dolgom, hogy adjam, hanem azoké, akiknek Atyám elkészítette. [24] Amikor a tíz ember meghallotta, megharagudtak a két testvérre. [25] Jézus azonban ezt mondta nekik: „Látjátok, hogy a népek fejedelmei urak az ő hatalmuk felettük, és nagyjaik hatalmukban vannak felettük. [26] Ne így legyen közöttetek; hanem ha valaki naggyá akar lenni közöttetek, legyen a ti szolgátok; [27] és aki első akar lenni közöttetek, foglalja el az utolsót. [28] Ahogyan az Emberfia sem azért jött, hogy szolgái legyenek, hanem hogy szolga legyen, és életét adja az emberek üdvösségéért. [29] És amikor kimentek Jerikóból, nagy sokaság követte őt. [30] Két vak pedig, akik az út szélén ültek, amikor meghallották, hogy Jézus arra megy, hangosan felkiáltottak, mondván: Uram, Dávid Fia, könyörülj rajtunk! [31] A sokaság pedig megparancsolta nekik, hogy hallgassanak; de ők még hangosabban kiáltoztak: Uram, Dávid Fia, könyörülj rajtunk! [32] Jézus pedig megállva, hívatta őket, és megkérdezte: Mit akartok, hogy cselekedjek veletek? [33] Azt mondták neki: Uram, hogy megnyíljanak a szemeink. [34] Jézusnak pedig megesett a szíve, és ujjait a szemükre tette; és azonnal láttak, és követték őt.

21

[1] And when they were near Jerusalem, and had come to Beth-phage, to the Mountain of Olives, Jesus sent two disciples, [2] Saying to them, Go into the little town in front of you, and straight away you will see an ass with a cord round her neck, and a young one with her; let them loose and come with them to me. [3] And if anyone says anything to you, you will say, The Lord has need of them; and straight away he will send them. [4] Now this took place so that these words of the prophet might

21

[1] Amikor közel voltak Jeruzsálemhez, és Betfagéba, az Olajfák hegyére értek, elküldött Jézus két tanítványt, [2] és ezt mondta nekik: Menjetek be az előttetek lévő kisvárosba, és azonnal találtok egy szamarat, amelynek nyakában kötél van, és egy szamárfiókát vele. Engedjétek el őket, és jöjjetek velük hozzám. [3] Ha pedig valaki szól nektek valamit, mondjátok: Az Úrnak szüksége van rájuk; és azonnal elküldi őket. [4] Ez pedig azért történt, hogy beteljesedjenek a próféta szavai: [5]

come true, [5] Say to the daughter of Zion, See, your King comes to you, gentle and seated on an ass, and on a young ass. [6] And the disciples went and did as Jesus had given them orders, [7] And got the ass and the young one, and put their clothing on them, and he took his seat on it. [8] And all the people put their clothing down in the way; and others got branches from the trees, and put them down in the way. [9] And those who went before him, and those who came after, gave loud cries, saying, Glory to the Son of David: A blessing on him who comes in the name of the Lord: Glory in the highest.

[10] And when he came into Jerusalem, all the town was moved, saying, Who is this? [11] And the people said, This is the prophet Jesus, from Nazareth of Galilee. [12] And Jesus went into the Temple and sent out all who were trading there, overturning the tables of the money-changers and the seats of those trading in doves. [13] And he said to them, It is in the Writings, My house is to be named a house of prayer, but you are making it a hole of thieves. [14] And the blind and the broken in body came to him in the Temple, and he made them well. [15] But when the chief priests and the scribes saw the works of power which he did, and the children crying out in the Temple, Glory to the son of David, they were angry and said to him, [16] Have you any idea what these are saying? And Jesus said to them, Yes: have you not seen in the Writings, From the lips of children and babies at the breast you have made your praise complete? [17] And he went away from them, and went out of the town to Bethany, and was there for the night. [18] Now in the morning when he was coming back to the town, he had a desire for food. [19] And seeing a fig-tree by the wayside, he came to it, and saw nothing on it but leaves only; and he said to it, Let there be no fruit from you from this time

Mondjátok Sion leányának: Íme, a királyod jön hozzád, szelíden, szamáron ülve és egy szamárcsikó hátán. [6] A tanítványok pedig elmentek, és úgy tettek, ahogyan Jézus megparancsolta nekik. [7] Fogták a szamarat és a szamarat, ráterítették felsőruháikat, és ő ráült. [8] Az egész nép pedig letette felsőruháit az útra; mások pedig ágakat hoztak a fákról, és az útra tették. [9] Akik előtte jártak, és akik utána jöttek, hangosan kiáltoztak, mondván: Dicsőség Dávid Fiának! Áldott legyen, aki az Úr nevében jön! Dicsőség a magasságban! [10] Amikor Jeruzsálembe ért, megmozdult az egész város, és ezt kérdezték: Ki ez? [11] A nép pedig ezt mondta: Ez Jézus, a próféta, a galileai Názáretből. [12] Jézus bement a templomba, és kiküldte mindazokat, akik ott kereskedtek, felborítva a pénzváltók asztalait és a galambkereskedők székeit. [13] Ő pedig ezt mondta nekik: Meg van írva: »Az én házamat imádság házának fogják nevezni, ti pedig rablók barlangjává teszitek.«

[14] Vakok és sánták mentek hozzá a templomban, és meggyógyította őket. [15] Amikor a főpapok és az írástudók látták a csodákat, amelyeket véghezvitt, és a gyermekeket, akik a templomban ezt kiáltozták: „Dicsőség Dávid fiának!”, haragra gerjedtek, és ezt mondták neki: [16] „Érted-e, mit mondanak ezek?” Jézus így felelt nekik: „Igen. Nem láttátok az Írásokban: „Gyermekek és csecsemők szájából, szoptatás alatt tetted teljessé a dicséretedet?” [17] Elhagyta őket, kiment a városból Betániába, és ott töltötte az éjszakát. [18] Reggel pedig, amikor visszatért a városba, megkívánta az ennivalót. [19] Meglátott egy fügefát az út szélén, odament hozzá, de nem látott rajta semmit, csak leveleket, és ezt mondta neki: „Mostantól fogva soha többé ne teremjen gyümölcsöt rajtad!” A fügefa pedig azonnal elszáradt és elhalt. [20] A tanítványok pedig, amikor meglátták, elcsodálkoztak, és ezt

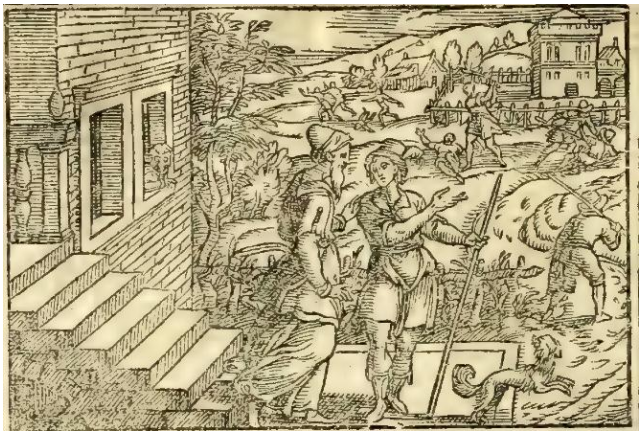
forward for ever. And straight away the fig-tree became dry and dead. [20] And when the disciples saw it they were surprised, saying, How did the fig-tree become dry in so short a time? [21] And Jesus in answer said to them, Truly I say to you, If you have faith, without doubting, not only may you do what has been done to the fig-tree, but even if you say to this mountain, Be taken up and put into the sea, it will be done. [22] And all things, whatever you make request for in prayer, having faith, you will get. [23] And when he had come into the Temple, the chief priests and those in authority over the people came to him while he was teaching, and said, By what authority do you do these things? and who gave you this authority? [24] And Jesus said to them in answer, I will put one question to you, and if you give me the answer, I will say by what authority I do these things. [25] The baptism of John, where did it come from? from heaven or from men? And they were reasoning among themselves, saying, If we say, From heaven; he will say to us, Why then did you not have faith in him? [26] But if we say, From men; we are in fear of the people, because all take John to be a prophet. [27] And they made answer and said, We have no idea. Then he said to them, And I will not say to you by what authority I do these things. [28] But how does it seem to you? A man had two sons; and he came to the first, and said, Son, go and do work today in the vine-garden. [29] And he said in answer, I will not: but later, changing his decision, he went. [30] And he came to the second and said the same. And he made answer and said, I go, sir: and went not. [31] Which of the two did his father's pleasure? They say, The first. Jesus said to them, Truly I say to you, that tax-farmers and loose women are going into the kingdom of God before you. [32] For John came to you in the way of righteousness, and you had no faith in him, but the tax-farmers and the loose women had faith in him: and you, when you saw it, did not even have regret for your sins, so as to have faith in him. [33] Give ear to another story. A master of a house made a vine garden, and put a wall round it, and made a place for crushing out the wine, and made a tower, and let it out to field-workers, and went into another country. [34] And when the time for the fruit came near, he sent his servants to the workmen, to get the fruit. [35] And the workmen made an attack on his servants, giving blows to one, putting another to death, and stoning another. [36] Again, he sent other servants

mondták: „Hogyan száradt ki a fügefa ilyen rövid idő alatt?” [21] Jézus pedig felelvén, monda nékik: Bizony mondom néktek: ha van hitetek kételkedés nélkül, nemcsak azt tehetitek meg, amit a fügefával történt, hanem ha azt mondjátok is ennek a hegynek: Emelkedj fel és vesd a tengerbe, az is meglesz. [22] És bármit kértek imádságban hittel, mindazt megkapjátok. [23] És mikor bement a templomba, odamentek hozzá a főpapok és a nép felett elöljárók, miközben tanított, és megkérdezték: Milyen hatalommal teszed ezeket? És ki adta neked ezt a hatalmat? [24] Jézus pedig felelve monda nékik: Én is kérdezek tőltek egyet, és ha megfeleltek nekem, én is megmondom, milyen hatalommal teszem ezeket. [25] János keresztsége honnan volt? A mennyből vagy az emberektől? Azok pedig tanakodtak egymás között, mondván: Ha azt mondjuk: A mennyből, azt fogja mondani nekünk: Miért nem hittetek tehát benne? [26] Ha pedig azt mondjuk: Emberektől, Félünk a néptől, mert mindenki prófétának tartja Jánost. [27] Ők pedig így feleltek: „Nem tudjuk.” Ő pedig ezt mondta nekik: „És én sem mondom meg nektek, milyen hatalommal teszem ezeket.

[28] De mit gondoltok? Volt egy embernek két fia. Odament az elsőhöz, és ezt mondta: „Fiam, menj el, és dolgozz ma a szőlőskertben!” [29] Az pedig azt felelte: „Nem megyek.” Később azonban meggondolta magát, és elment. [30] Odament a másodikhoz is, és ugyanazt mondta. Az is így felelt: „Megyek, Uram.” De nem ment el. [31] A kettő közül melyik teljesítette apja akaratát? Azt mondták: „Az első.” Jézus ezt mondta nekik: „Bizony mondom nektek, hogy a vámszedők és a parázna asszonyok megelőznek titeket az Isten országában.” [32] Mert János eljött hozzátok az igazság útján, és ti nem hittetek benne, de a vámszedők és a parázna asszonyok hittek benne; és ti, amikor ezt

more in number than the first: and they did the same to them. [37] But after that he sent his son to them, saying, They will have respect for my son.

[38] But when the workmen saw the son, they said among themselves, This is he who will one day be the owner of the property; come, let us put him to death and take his heritage. [39] And they took him and, driving him out of the vine-garden, put him to death. [40] When, then, the lord of the vine-garden comes, what will he do to those workmen? [41] They say to him, He will put those cruel men to a cruel death, and will let out the vine-garden to other workmen, who will give him the fruit when it is ready. [42] Jesus says to them, Did you never see in the Writings, The stone which the builders put on one side, the same has been made the chief stone of the building: this was the Lord's doing, and it is a wonder in our eyes? [43] For this reason I say to you, The kingdom of God will be taken away from you, and will be given to a nation producing the fruits of it. [44] Any man falling on this stone will be broken, but he on whom it comes down will be crushed to dust. [45] And when his stories came to the ears of the chief priests and the Pharisees, they saw that he was talking of them. [46] And though they had a desire to take him, they were in fear of the people, because in their eyes he was a prophet.

láttátok, még csak meg sem bántátok bűneiteket, hogy higgyetek benne. [33] Figyeljetek egy másik történetre is. Egy ház ura szőlőskertet csinált, és kerítést épített köré, és borprést készített, és tornyot épített, és bérbe adta a szántóföldi munkásoknak, és elment más vidékre. [34] Amikor pedig elérkezett a gyümölcsszüret ideje, elküldte szolgáit a munkásokhoz, hogy beszerezzék a gyümölcsöt. [35] A munkások pedig megtámadták szolgáit, az egyiket megverték, a másikat megölték, a harmadikat megkövezték. [36] Ismét küldött más szolgákat, többeket, mint az előbbieket; és azok is ugyanígy tettek velük. [37] Ezután elküldte hozzájuk a fiát, mondván: Megbecsülik majd a fiamat. [38] Amikor a munkások meglátták a fiút, ezt mondták egymás között: Ez lesz a birtok tulajdonosa egykor; jertek, öljük meg, és vegyük el az örökségét. [39] Megfogták, kiűzték a szőlőből, és megölték. [40] Amikor tehát megjön a szőlő ura, mit tesz azokkal a munkásokkal? [41] Azt mondták neki: Kegyetlenül megöli azokat a kegyetlen embereket, a szőlőt pedig más munkásoknak adja, akik majd megadják neki a gyümölcsöt, amikor megérik. [42] Jézus ezt mondta nekik: Soha nem láttátok az Írásokban: Az a kő, amelyet az építők félretettek, az lett az épület főköve? Az Úr tette ezt, és csoda a mi szemünkben? [43] Ezokáért mondom nektek, hogy elveszik tőletek az Isten országát, és olyan népnek adatik, amely megtermi annak gyümölcsét. [44] Aki erre a kőre esik, összetörik, de akire leesik, porrá zúzódik. [45] Amikor a főpapok és a farizeusok fülébe jutott a beszéde, megértették, hogy róluk beszél. [46] Azok pedig el akarták fogni őt, de féltek a néptől, mert prófétának tartották őt.

22

[1] And Jesus, talking to them again in stories, said: [2] The kingdom of heaven is like a certain king, who made a feast when his son was married, [3] And sent out his servants to get in the guests to the feast: and they would not come. [4] Again he sent out other servants, with orders to say to the guests, See, I have made ready my feast: my oxen and my fat beasts have been put to death, and all

22

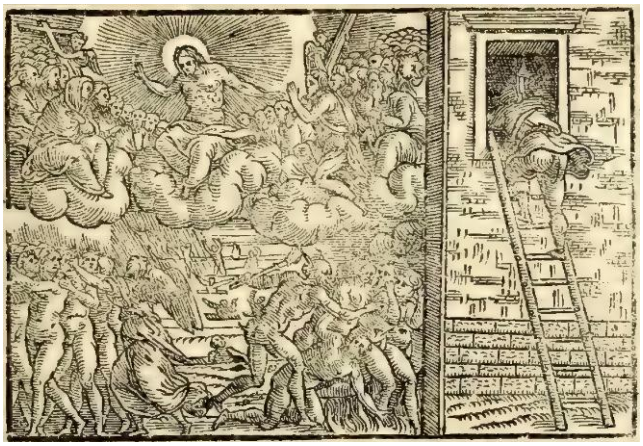
[1] Jézus ismét történetekben szólt hozzájuk, és ezt mondta: [2] Hasonló a mennyek országa egy királyhoz, aki lakomát készített, amikor a fia megnősült. [3] Kiküldte szolgáit, hogy hívják be a vendégeket a lakomára, de azok nem akartak eljönni. [4] Ismét kiküldött más szolgákat azzal a parancsolattal, hogy mondják meg a vendégeknek: Íme, elkészítettem a lakomámat, ökreim és hízott állataim levágattak,

things are ready: come to the feast. [5] But they gave no attention, and went about their business, one to his farm, another to his trade: [6] And the rest put violent hands on his servants, and did evil to them, and put them to death. [7] But the king was angry; and he sent his armies, and those who had put his servants to death he gave to destruction, burning down their town with fire. [8] Then he said to his servants, The feast is ready but the guests were not good enough. [9] Go then to the cross-roads, and get all those whom you see to come to the bride-feast. [10] And those servants went out into the streets, and got together all those whom they came across, bad and good: and the feast was full of guests. [11] But when the king came in to see the guests, he saw there a man who had not on a guest's robe; [12] And he says to him, Friend, how came you in here not having a guest's robe? And he had nothing to say. [13] Then the king said to the servants, Put cords round his hands and feet and put him out into the dark; there will be weeping and cries of sorrow. [14] For out of all to whom the good news has come, only a small number will get salvation. [15] Then the Pharisees went and had a meeting to see how they might make use of his words to take him. [16] And they sent to him their disciples, with the Herodians, saying, Master, we see that you are true, and that you are teaching the true way of God, and have no fear of anyone, because you have no respect for a man's position. [17] Give us, then, your opinion of this: Is it right to give tax to Caesar, or not? [18] But Jesus saw their trick and said, Oh false ones, why are you attempting to put me in the wrong? [19] Let me see the tax money. And they gave him a penny. [20] And he said to them, Whose is this image and name on it? [21] They say to him, Caesar's. Then he said to them, Give to Caesar the things which are Caesar's, and to God the things which are God's. [22] And hearing it, they were full of wonder, and went away from him. [23] On the same day there came to him the Sadducees, who say that there is no coming back from the dead: and they put a question to him, saying, [24] Master, Moses said, If a man, at the time of his death, has no children, let his brother take his wife, and get a family for his brother; [25] Now there were among us seven brothers; and the first was married and at his death, having no seed, gave his wife to his brother; [26] In the same way the second and the third, up to the

és minden készen áll: jöjjetek a lakomára. [5] De azok nem hallgattak rá, hanem a dolgukra mentek, az egyik a földjére, a másik a kereskedelmére. [6] A többiek pedig erőszakot vetettek a szolgáira, gonoszságot űztek velük, és megölték őket. [7] A király azonban megharagudott, elküldte seregeit, és azokat, akik megölték szolgáit, elpusztította, városukat pedig tűzzel felégette. [8] Aztán így szólt szolgáihoz: A lakoma készen van, de a vendégek nem voltak elég jók. [9] Menjetek tehát az útkereszteződésekhez, és hívjátok össze mindazokat, akiket láttok, a menyasszony lakomájára. [10] A szolgák kimentek az utcákra, és összegyűjtötték mindazokat, akikkel csak találkoztak, rosszakat és jókat egyaránt, és a lakoma tele volt vendégekkel. [11] Amikor a király bement, hogy megnézze a vendégeket, látott ott egy embert, aki nem volt vendégruhában. [12] És megkérdezte tőle: Barátom, hogy kerültél ide, hogy nincs vendégruhád? De nem tudott mit mondani. [13] Akkor a király ezt mondta a szolgáknak: Kössétek köteleket a kezére és a lábára, és tegyétek ki a sötétbe; ott sírás és jajkiáltás lesz. [14] Mert azok közül, akikhez eljutott az evangélium, csak kevesen menekülnek meg. [15] A farizeusok akkor elmentek, és gyűlést tartottak, hogy megpróbálják felhasználni a szavait, hogy elfogják őt. [16] Elküldték hozzá tanítványaikat a Heródes-pártiakkal együtt, ezzel a kérdéssel: „Mester, látjuk, hogy igazmondó vagy, és az Isten igazi útját tanítod, és nem félsz senkitől, mert nem tiszteled az ember méltóságát.” [17] Mondd el hát a véleményed erről: Szabad-e adót fizetni a császárnak, vagy nem? [18] Jézus azonban látta álnokságukat, és így szólt: „Ó, hamis emberek, miért akartok engem igazságtalanul elbánni? [19] Mutassátok az adópénzt!” Adtak neki egy pennyt. [20] Ő pedig megkérdezte tőlük: „Kié ez a kép és a név rajta?” [21] Azt mondták neki: „A császáré.” Erre ő azt mondta nekik: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és az Istennek, ami az Istené.” [22] Amikor ezt meghallották, csodálkozva eltávoztak tőle. [23] Azon a napon odamentek hozzá a szadduceusok, akik azt mondják, hogy nincs feltámadás a halálból, és megkérdezték tőle: [24] „Mester, Mózes azt mondta: Ha valakinek nincsenek gyermekei, vegye el a testvére feleségét, és alapítson családot testvérének. [25] Volt közöttünk hét testvér; Az első megnősült, és miután meghalt, mivel nem volt magza, feleségét a testvérének adta. [26] Ugyanígy a második és a harmadik is, mind a hetedikig. [27]

seventh. [27] And last of all the woman came to her end. [28] When they come back from the dead, then, whose wife will she be of the seven? because they all had her. [29] But Jesus said to them in answer, You are in error, not having knowledge of the Writings, or of the power of God. [30] For when they come back from the dead there are no husbands and wives, but they are as the angels in heaven. [31] But about the dead coming back to life, have you no knowledge of what was said to you by God in the Writings: [32] I am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob? God is not the God of the dead but of the living. [33] And the people hearing it were surprised at his teaching. [34] But the Pharisees, hearing how the mouths of the Sadducees had been stopped, came together; [35] And one of them, a teacher of the law, put a question to him, testing him, and saying, [36] Master, which is the chief rule in the law? [37] And he said to him, Have love for the Lord your God with all your heart, and with all your soul, and with all your mind. [38] This is the first and greatest rule. [39] And a second like it is this, Have love for your neighbour as for yourself. [40] On these two rules all the law and the prophets are based. [41] Now while the Pharisees were together, Jesus put a question to them, saying, [42] What is your opinion of the Christ? whose son is he? They say to him, The Son of David. [43] He says to them, How then does David in the Spirit give him the name of Lord, saying, [44] The Lord said to my Lord, Be seated at my right hand, till I put under your feet all those who are against you? [45] If David then gives him the name of Lord, how is he his son? [46] And no one was able to give him an answer, and so great was their fear of him, that from that day no one put any more questions to him.

Végül pedig meghalt az asszony. [28] Amikor tehát feltámadnak a halálból, a hét közül melyiknek lesz a felesége? Mert mindnyájuké volt. [29] Jézus így felelt nekik: „Tévedtek, mivel nem ismeritek az Írásokat, sem Isten hatalmát. [30] Mert amikor feltámadnak a halálból, nem lesznek férjek és feleségek, hanem olyanok lesznek, mint az angyalok a mennyben. [31] A halottak feltámadásáról pedig nem tudjátok, mit mondott nektek Isten az Írásokban: [32] „Én vagyok Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene? Isten nem a holtak Istene, hanem az élőké.”

[33] Az emberek pedig, akik hallották, csodálkoztak a tanításán. [34] A farizeusok pedig, amikor hallották, hogy a szadduceusok szája bedugult, összegyűltek; [35] Egyikük, egy törvénytanító, megkérdezte tőle, próbára téve őt: [36] Mester, melyik a legfőbb szabály a törvényben? [37] Ő pedig monda néki: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből és teljes elmédből. [38] Ez az első és legnagyobb szabály. [39] És egy második hasonló ehhez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. [40] Ezen a két szabályon alapul az egész törvény és a próféták. [41] Mikor pedig a farizeusok együtt voltak, megkérdezte tőlük Jézus, mondván: [42] Mi a véleményetek a Krisztusról? Kinek a fia ő? Mondának néki: Dávid fiának. [43] Monda nékik: Hogyan nevezheti hát Dávid őt Lélek által Úrnak, mondván: [44] Monda az Úr az én Uramnak: Ülj az én jobb kezem felől, míg lábad alá nem vetem mindazokat, akik ellened vannak. [45] Ha tehát Dávid Úrnak nevezi, mimódon a fia? [46] Senki sem tudott neki felelni, és annyira féltek tőle, hogy attól a naptól fogva senki sem kérdezte többé őt.

23

[1] Then Jesus said to the people and to his disciples: [2] The scribes and the Pharisees have the authority of Moses; [3] All things, then, which they give you orders to do, these do and keep: but do not take their works as your example, for they say and do not. [4] They make hard laws and put great weights on men's backs; but they themselves will not put a finger to them. [5] But all their works they do so as to be seen by men: for they make wide their phylacteries, and the edges of their robes, [6] And the things desired by them are the first places at feasts, and the chief seats in the Synagogues, [7] And words of respect in the market-places, and to be named by men, Teacher. [8] But you may not be named Teacher: for one is your teacher, and you are all brothers. [9] And give no man the name of father on earth: because one is your Father, who is in heaven. [10] And you may not be named guides: because one is your Guide, even Christ. [11] But let the greatest among you be your servant. [12] And whoever makes himself high will be made low, and whoever makes himself low will be made high. [13] But a curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! because you are shutting the kingdom of heaven against men: for you do not go in yourselves, and those who are going in, you keep back. [14] [] [15] A curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! for you go about land and sea to get one disciple and, having him, you make him twice as much a son of hell as yourselves. [16] A curse is on you, blind guides, who say, Whoever takes an oath by the Temple, it is nothing; but whoever takes an oath by the gold of the Temple, he is responsible. [17] You foolish ones and blind: which is greater, the gold, or the Temple which makes the gold holy? [18] And, Whoever takes an oath by the altar, it is nothing; but whoever takes an oath by the offering which is on it, he is responsible. [19] You blind ones: which is greater, the offering, or the altar which makes the offering holy? [20] He, then, who takes an oath by the altar, takes it by the altar and by all things on it. [21] And he who takes an oath by the Temple, takes it by the Temple and by him whose house it is. [22] And he who takes an oath by heaven, takes it by the seat of God, and by him who is seated on it. [23] A curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! for you make men give

23

[1] Jézus pedig így szólt a néphez és tanítványaihoz: [2] Az írástudóknak és a farizeusoknak Mózes hatalma van. [3] Mindent, amit parancsolnak nektek, tegyétek meg és tartsátok meg. De ne vegyétek példaképül a cselekedeteiket, mert mondják ugyan, de nem teszik. [4] Kemény törvényeket hoznak, és nagy terheket raknak az emberek hátára, de maguk ujjal sem akarnak hozzájuk nyúlni. [5] Minden cselekedetüket azért teszik, hogy lássák őket az emberek. Szélesre szabják imaszíjaikat és ruháik szegélyét. [6] Kívánságuk az első helyek a lakomákon és a főhelyek a zsinagógákban. [7] A piactereken dicséretet mondanak, és azt, hogy az emberek Mesternek nevezzék őket. [8] Ti azonban ne neveztessetek Mesternek, mert egy a ti Mesteretek, ti pedig mindnyájan testvérek vagytok. [9] És senkit se nevezzetek atyának a földön, mert egy a ti Atyátok, aki a mennyben van. [10] És ne neveztessetek magatokat vezetőknek, mert egy a ti vezetőtök, mégpedig Krisztus. [11] Hanem aki a legnagyobb köztetek, legyen a ti szolgátok. [12] És aki felmagasztalja magát, megalázzák, és aki megalázza magát, felmagasztalják. [13] De átok reátok, hamis írástudók és farizeusok! Mert bezárjátok a mennyek országát az emberek előtt: mert ti magatok nem mentek be, és akik be akarnak menni, azokat visszatartjátok. [14] [] [15] Jaj reátok, hamis írástudók és farizeusok! Mert bejárjátok a földet és a tengert, hogy egyetlen tanítványt szerezzetek, és mivel őt megtartjátok, kétszerte inkább a pokol fiává teszitek, mint magatokat. [16] Jaj reátok, vak vezetők, akik ezt mondjátok: Aki a templomra esküszik, semmi; de aki a templom aranyára esküszik, az vétkes. [17] Ti balgatagok és vakok: melyik nagyobb, az arany-e vagy a templom, amely megszenteli az aranyat? [18] És: Aki az oltárra esküszik, semmi; Aki pedig az azon lévő áldozatra esküszik, az felelős érte. [19] Vakok, mi nagyobb, az áldozat vagy az oltár, amely megszenteli az áldozatot? [20] Aki tehát az oltárra esküszik, az az oltárra és mindenre, ami azon van. [21] Aki pedig a templomra esküszik, az a templomra és arra esküszik, akinek a háza az. [22] Aki pedig az égre esküszik, az Isten trónjára és arra esküszik, aki azon ült. [23] Jaj nektek, hamis írástudók és farizeusok! Mert mindenféle illatos növény tizedét megadjátok, de a törvény fontosabb dolgaira, az igazságosságra, az irgalmasságra és a hitre nem gondoltok; pedig

a tenth of all sorts of sweet-smelling plants, but you give no thought to the more important things of the law, righteousness, and mercy, and faith; but it is right for you to do these, and not to let the others be undone. [24] You blind guides, who take out a fly from your drink, but make no trouble over a camel. [25] A curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! for you make clean the outside of the cup and of the plate, but inside they are full of violent behaviour and uncontrolled desire. [26] You blind Pharisee, first make clean the inside of the cup and of the plate, so that the outside may become equally clean. [27] A curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! for you are like the resting-places of the dead, which are made white, and seem beautiful on the outside, but inside are full of dead men's bones and of all unclean things. [28] Even so you seem to men to be full of righteousness, but inside you are all false and full of wrongdoing. [29] A curse is on you, scribes and Pharisees, false ones! because you put up buildings for housing the dead bodies of the prophets, and make fair the last resting-places of good men, and say, [30] If we had been living in the days of our fathers, we would not have taken part with them in the blood of the prophets. [31] So that you are witnesses against yourselves that you are the sons of those who put the prophets to death. [32] Make full, then, the measure of your fathers. [33] You snakes, offspring of snakes, how will you be kept from the punishment of hell? [34] For this reason, I send you prophets, and wise men, and scribes: some of them you will put to death and put on the cross, and to some of them you will give blows in your Synagogues, driving them from town to town; [35] So that on you may come all the blood of the upright on the earth, from the blood of upright Abel to the blood of Zachariah, son of Barachiah, whom you put to death between the Temple and the altar. [36] Truly I say to you, All these things will come on this generation. [37] O Jerusalem, Jerusalem, putting to death the prophets, and stoning those who are sent to her! Again and again would I have taken your children to myself as a bird takes her young ones under her wings, and you would not! [38] See, your house is made waste. [39] For I say to you, You will not see me from this time till you say, A blessing on him who comes in the name of the Lord.

helyes, ha ezeket teszitek, és a többit nem hagyjátok elveszni. [24] Vak vezetők, akik kivesznek egy legyet az italotokból, de a tevével nem foglalkoztok. [25] Jaj nektek, hamis írástudók és farizeusok! Mert megtisztítjátok a pohár és a tányér külsejét, de belül tele vannak erőszakoskodással és féktelen kívánsággal. [26] Vak farizeus, tisztítsd meg előbb a pohár és a tányér belsejét, hogy a külseje is ugyanolyan tiszta legyen! [27] Jaj nektek, hamis írástudók és farizeusok! Mert olyanok vagytok, mint a halottak nyughelyei, amelyek fehérek és kívülről szépek, de belül tele vannak holtak csontjaival és mindenféle tisztátalansággal. [28] Így ti is tele vagytok az emberek előtt igazsággal, de belül mindnyájan hamisak és tele vagytok gonoszsággal. [29] Jaj nektek, hamis írástudók és farizeusok! Mert építményeket emeltek a próféták holttesteinek elhelyezésére, és széppé teszed az igazak nyughelyét, és ezt mondjátok: [30] Ha atyáink idejében éltünk volna, nem lettünk volna részesek velük a próféták vérében. [31] Így tehát ti magatok ellen tesztek tanúbizonyságot, hogy ti vagytok azoknak a fiai, akik megölték a prófétákat. [32] Teljesítsétek tehát atyáitok mértékét. [33] Ti kígyók, kígyók fajzata, hogyan menekülhettek meg a pokol büntetésétől? [34] Ezért küldök hozzátok prófétákat, bölcseket és írástudókat: némelyiket megölitek és keresztre feszítitek, némelyiket pedig megveregetitek a zsinagógáitokban, városról városra űzve őket. [35] Hogy rátok szálljon minden igaz vér a földön, az igaz Ábel vérétől Zakariásnak, a Barakiás fiának véréig, akit a templom és az oltár között öltetek meg. [36] Bizony mondom nektek: Mindezek eljönnek erre a nemzedékre. [37] Ó, Jeruzsálem, Jeruzsálem, aki megölöm a prófétákat, és megkövezem azokat, akiket hozzád küldök! Újra és újra magamhoz akartam volna venni gyermekeiteket, ahogy a madár veszi szárnyai alá fiókáit, és ti nem akartátok! [38] Íme, házatok rommá lett. [39] Mert mondom nektek: Mostantól fogva nem láttok engem addig, amíg ezt nem mondjátok: Áldott legyen, aki az Úr nevében jön!

24

[1] And Jesus went out of the Temple, and on the way his disciples came to him, pointing out the buildings of the Temple. [2] But he, answering, said to them, See you not all these things? truly I say to you that here there will not be one stone resting on another, which will not be pulled down. [3] And while he was seated on the Mountain of Olives, the disciples came to him privately, saying, Make clear to us, when will these things be? and what will be the sign of your coming and of the end of the world? [4] And Jesus said to them in answer, Take care that you are not tricked. [5] For people will come in my name, saying, I am the Christ; and a number will be turned from the true way through them. [6] And news will come to you of wars and talk of wars: do not be troubled, for these things have to be; but it is still not the end. [7] For nation will be moved against nation, and kingdom against kingdom, and men will be without food, and the earth will be shaking in different places; [8] But all these things are the first of the troubles. [9] Then they will be cruel to you, and will put you to death: and you will be hated by all nations because of my name. [10] And numbers of people will be turned from the right way, and will give one another up and have hate for one another. [11] And a number of false prophets will come, causing error. [12] And because wrongdoing will be increased, the love of most people will become cold. [13] But he who goes through to the end will get salvation. [14] And this good news of the kingdom will be given through all the world for a witness to all nations; and then the end will come. [15] When, then, you see in the holy place the unclean thing which makes destruction, of which word was given by Daniel the prophet (let this be clear to the reader), [16] Then let those who are in Judaea go in flight to the mountains: [17] Let not him who is on the house-top go down to take anything out of his house: [18] And let not him who is in the field go back to get his coat. [19] But it will be hard for women who are with child and for those with babies at the breast in those days. [20] And say a prayer that your flight may not be in the winter, or on a Sabbath. [21] Because in those days there will be great sorrow, such as there has not been from the start of the world till now, or ever will be. [22] And if those days had not been

24

[1] És kiment Jézus a Templomból, és úton odamentek hozzá tanítványai, mutogatva a Templom épületeit. [2] Ő pedig felelve, ezt mondta nekik: Nem látjátok mindezeket? Bizony mondom nektek, hogy itt nem lesz kő kőn, melyet le ne rontanak.

[3] És mikor az Olajfák hegyén ült, odamentek hozzá a tanítványok külön, és ezt kérdezték: Mondd meg nekünk, mikor lesznek ezek, és mi lesz a jele a te eljövetelednek és a világ végének? [4] Jézus pedig felelve monda nékik: Vigyázzatok, hogy meg ne tévesszen titeket! [5] Mert jönnek majd az én nevemben, és azt mondják: Én vagyok a Krisztus; és sokan eltérnek az igazság útjáról általuk. [6] És háborúk híre és háborúkról szóló beszéd fog eljönni hozzátok: ne aggódjatok, mert ezeknek meg kell lenniük; de ez még nem a vég. [7] Mert nemzet nemzet ellen támad, és ország ország ellen, és az emberek éhezni fognak, és a föld mindenfelé rengeni fog; [8] Mindezek azonban csak a bajok elsői. [9] Akkor kegyetlenek lesznek veletek, és megölnek titeket, és gyűlölni fognak titeket minden nép az én nevemért. [10] Sokan letérnek az útról, és elhagyják egymást, és gyűlölni fogják egymást. [11] És sok hamis próféta jön, akik tévelygésbe hozzák az embereket. [12] És mivelhogy a gonoszság megsokasodik, a szeretet sokakban kihűl. [13] De aki mindvégig kitart, az üdvözül. [14] És a királyságnak ezt a jó hírét hirdetni fogják az egész világon tanúságul minden népnek; és akkor jön el a vég. [15] Mikor azért látjátok a szent helyen a tisztátalan pusztító dolgot, amelyről Dániel próféta szólt (legyen ez világos az olvasónak), [16] Akkor akik Júdeában lesznek, fussanak a hegyekbe. [17] Aki a háztetőn lesz, ne szálljon le, hogy valamit kivigyen házából. [18] És aki a mezőn lesz, ne menjen vissza, hogy elvigye a felsőruháját. [19] Nehéz

made short there would have been no salvation for any, but because of the saints those days will be made short. [23] Then if any man says to you, See, here is the Christ, or, Here; do not put faith in him; [24] For there will come up false Christs, and false prophets, who will do great signs and wonders; so that if possible even the saints might be tricked. [25] See, I have made it clear to you before it comes about. [26] If, then, they say to you, See, he is in the waste land; go not out: See, he is in the inner rooms; put no faith in it. [27] Because as in a thunderstorm the bright light coming from the east is seen even in the west; so will be the coming of the Son of man. [28] Wherever the dead body is, there will the eagles come together. [29] But straight away, after the trouble of those days, the sun will be made dark and the moon will not give her light and the stars will come down from heaven and the powers of heaven will be moved: [30] And then the sign of the Son of man will be seen in heaven: and then all the nations of the earth will have sorrow, and they will see the Son of man coming on the clouds of heaven with power and great glory. [31] And he will send out his angels with a great sound of a horn, and they will get his saints together from the four winds, from one end of heaven to the other. [32] Now take an example from the fig-tree: when her branch has become soft and puts out its leaves, you are certain that the summer is near; [33] Even so, when you see all these things, you may be certain that he is near, even at the doors. [34] Truly I say to you, This generation will not come to an end till all these things are complete. [35] Heaven and earth will come to an end, but my words will not come to an end. [36] But of that day and hour no one has knowledge, not even the angels in heaven, or the Son, but the Father only. [37] And as were the days of Noah, so will be the coming of the Son of man. [38] Because as in those days before the overflowing of the waters, they were feasting and taking wives and getting married, till the day when Noah went into the ark, [39] And they had no care till the waters came and took them all away; so will be the coming of the Son of man. [40] Then two men will be in the field; one is taken, and one let go; [41] Two women will be crushing grain; one is taken, and one let go. [42] Be watching, then! for you have no knowledge on what day your Lord will come. [43] But be certain of this, that if the master of

lesz azonban a terhes és szoptató asszonyoknak azokban a napokban. [20] Imádkozzatok pedig, hogy a ti menekülésetek ne télen vagy szombaton legyen. [21] Mert azokban a napokban nagy gyász lesz, amilyen nem volt a világ kezdete óta mind mostanáig, és soha nem is lesz. [22] És ha azok a napok meg nem rövidültek volna, senkinek sem lett volna üdvössége; de a szentek miatt megrövidültek azok a napok. [23] Ha akkor valaki azt mondja nektek: Íme, itt a Krisztus, vagy: Íme, íme! ne higgyetek benne; [24] Mert hamis Krisztusok és hamis próféták jönnek fel, akik nagy jeleket és csodákat tesznek, hogy ha lehet, még a szenteket is elhitessék. [25] Íme, tudattam nektek, mielőtt megtörténik. [26] Ha tehát azt mondják nektek: Íme, a pusztában van, ne menjetek ki; íme, a belső szobákban van, ne higgyetek benne. [27] Mert mint a zivatar idején a keletről érkező fényesség nyugatig látható, úgy lesz az Emberfiának eljövetele is. [28] Ahol a holttest lesz, oda gyűlnek a sasok. [29] De rögtön, ama napok nyomorúsága után, a nap elsötétedik, a hold nem világít, a csillagok lejönnek az égről, és az ég erői megrendülnek. [30] És akkor megjelenik az Emberfia jele az égen; és akkor gyászolja a föld minden népét, és meglátják az Emberfiát eljönni az ég felhőin hatalommal és nagy dicsőséggel. [31] És elküldi angyalait nagy kürtszóval, és összegyűjtik szentjeit a négy égtáj felől, az ég egyik végétől a másik végéig. [32] Vegyétek például a fügefát: amikor az ága megpuhul és levelet hajt, tudjátok, hogy közel a nyár. [33] Így amikor mindezeket látjátok, tudjátok, hogy közel van, az ajtó előtt. [34] Bizony mondom nektek: ez a nemzedék el nem múlik, amíg mindezek be nem következnek. [35] Az ég és a föld véget nem ér, de az én beszédeim nem érnek véget. [36] Azt a napot és órát azonban senki sem tudja, sem az ég angyalai, sem a Fiú, csak az Atya egyedül. [37] És ahogyan Noé napjaiban történt, úgy lesz az Emberfiának eljövetele is. [38] Mert ahogyan azokban a napokban, mielőtt a vizek özönlöttek, lakomáztak, feleséget vettek és férjhez mentek, egészen addig a napig, amíg Noé be nem ment a bárkába, [39] és semmit sem törődtek, mígnem el nem sodorta őket a víz: úgy lesz az Emberfiának eljövetele is. [40] Akkor ketten lesznek a mezőn: az egyiket felveszik, a másikat el nem bocsátják; [41] Két asszony őröl, az egyiket felveszik, a másikat el nem bocsátják. [42] Vigyázzatok tehát, mert nem tudjátok, melyik napon jön el Uratok. [43] Azt pedig tudjátok meg,

the house had had knowledge of the time when the thief was coming, he would have been watching, and would not have let his house be broken into. [44] Be ready then; for at a time which you have no thought of the Son of man will come. [45] Who is the true and wise servant, whom his lord has put over those in his house, to give them their food at the right time? [46] A blessing on that servant, who will be doing so when his lord comes. [47] Truly, I say to you, he will put him over all he has. [48] But if that evil servant says in his heart, My lord is a long time in coming; [49] And is cruel to the other servants, taking his pleasure with those who are overcome with wine; [50] The lord of that servant will come in a day when he is not looking for him, and in an hour of which he has no knowledge, [51] And will have him cut in two, and will give him a part in the fate of the false ones: there will be weeping and cries of sorrow.

hogy ha a ház ura tudná, melyik órában jön a tolvaj, vigyázna, és nem hagyná betörni a házába. [44] Legyetek tehát készen, mert abban az időben jön el az Emberfia, amelyre nem is gondoltok. [45] Ki az az igaz és bölcs szolga, akit az ura háza népe fölé helyezett, hogy a maga idejében eledelt adjon nekik? [46] Áldott az a szolga, aki ezt teszi, amikor megérkezik az ura. [47] Bizony, mondom nektek, minden vagyona fölé helyezi. [48] Ha pedig a gonosz szolga ezt mondja szívében: „Késlekedik még az én uram!”, [49] és kegyetlen a többi szolgával, a bortól elájultakkal gyönyörködve, [50] akkor megjön annak a szolgának az ura, amely napon nem várja, és amely órában nem tudja, [51] és kettévágatja őt, és osztozkodni fog rajta a hamisak sorsában: lesz ott sírás és jajkiáltás.

25

[1] Then the kingdom of heaven will be like ten virgins, the friends of the bride, who took their lights, and went out with the purpose of meeting the husband. [2] And five of them were foolish, and five were wise. [3] For the foolish, when they took their lights, took no oil with them. [4] But the wise took oil in their vessels with their lights. [5] Now the husband was a long time in coming, and they all went to sleep. [6] But in the middle of the night there is a cry, The husband comes! Go out to him. [7] Then all those virgins got up, and made ready their lights. [8] And the foolish said to the wise, Give us of your oil; for our lights are going out. [9] But the wise made answer, saying, There may not be enough for us and you; it would be better for you to go to the traders and get oil for yourselves. [10] And while they went to get oil, the master came; and those who were ready went in with him to the feast: and the door was shut. [11] After that the other virgins came, saying, Lord, Lord, let us in. [12] But he made answer and said, Truly I say to you, I have no knowledge of you. [13] Keep watch, then, because you are not certain of the day or of the hour. [14] For it is as when a man, about to take a journey, got his servants together, and gave them his property. [15] And to one he gave five talents, to another two, to another one; to everyone as he was

25

[1] Akkor hasonló lesz a mennyek országa tíz szűzhöz, a menyasszony barátnőihez, akik fogták lámpásaikat, és kimentek, hogy találkozzanak a férjükkel. [2] Öt közülük bolond volt, öt pedig okos. [3] Mert a bolondok, amikor fogták lámpásaikat, nem vittek magukkal olajat. [4] Az okosak pedig olajat vittek edényeikben lámpásaikkal együtt. [5] A férj sokáig várakozott, és mindnyájan elaludtak. [6] De éjszaka közepén kiáltás hallatszott: „Megjött a férj! Menjetek ki hozzá!” [7] Akkor mindnyájan felkeltek azok a szüzek, és elkészítették lámpásaikat. [8] A bolondok pedig mondták az okosoknak: „Adjatok nekünk az olajatokból, mert a lámpásaink kialszanak.” [9] Az okosak pedig így válaszoltak: „Lehet, hogy nem lesz elég nekünk és nektek; jobb, ha elmentek a kereskedőkhöz, és vesztek magatoknak olajat.” [10] És amíg ők mentek olajat venni, megjött az úr; és akik készen voltak, bementek vele a lakomára; és bezárták az ajtót. [11] Ezután megérkezett a többi szűz is, és ezt mondta: „Uram, Uram, engedj be minket!” [12] Ő pedig így felelt: „Bizony, mondom nektek, nem ismerlek titeket. [13] Vigyázzatok hát, mert nem tudjátok biztosan a napot vagy az órát. [14] Úgy van, mint amikor egy ember útra kelve összegyűjtötte szolgáit, és odaadta nekik a vagyonát. [15] Az egyiknek öt talentumot adott, a másiknak kettőt, a harmadiknak

able; and he went on his journey. [16] Straight away he who had been given the five talents went and did trade with them, and made five more. [17] In the same way he who had been given the two got two more. [18] But he who was given the one went away and put it in a hole in the earth, and kept his lord's money in a secret place. [19] Now after a long time the lord of those servants comes, and makes up his account with them. [20] And he who had the five talents came with his other five talents, saying, Lord, you gave into my care five talents: see, I have got five more. [21] His lord said to him, Well done, good and true servant: you have been true in a small thing, I will give you control over great things: take your part in the joy of your lord. [22] And he who had the two talents came and said, Lord, you gave into my care two talents: see, I have got two more. [23] His lord said to him, Well done, good and true servant: you have been true in a small thing, I will give you control over great things: take your part in the joy of your lord. [24] And he who had had the one talent came and said, Lord, I had knowledge that you are a hard man, getting in grain where you have not put seed, and making profits for which you have done no work: [25] And I was in fear, and went away, and put your talent in the earth: here is what is yours. [26] But his lord in answer said to him, You are a bad and unready servant; if you had knowledge that I get in grain where I did not put seed, and make profits for which I have done no work, [27] Why, then, did you not put my money in the bank, and at my coming I would have got back what is mine with interest? [28] Take away, then, his talent and give it to him who has the ten talents. [29] For to everyone who has will be given, and he will have more: but from him who has not, even what he has will be taken away. [30] And put out the servant who is of no profit into the outer dark: there will be weeping and cries of sorrow. [31] But when the Son of man comes in his glory, and all the angels with him, then will he be seated in his glory: [32] And before him all the nations will come together; and they will be parted one from another, as the sheep are parted from the goats by the keeper. [33] And he will put the sheep on his right, but the goats on the left. [34] Then will the King say to those on his right, Come, you who have the blessing of my Father, into the kingdom made ready for you before the world was: [35] For I

egyet; mindenkinek, ahogy bírta; és elindult. [16] Aki az öt talentumot kapta, azonnal kereskedett velük, és másik ötöt szerzett. [17] Ugyanígy az is, aki a kettőt kapta, másik kettőt szerzett. [18] Aki pedig az egyet kapta, elment, és egy gödörbe ásta, ura pénzét pedig elrejtette. [19] Sok idő múlva pedig megjött azoknak a szolgáknak az ura, és elszámolt velük. [20] És odament az, akinek az öt talentuma volt, a másik öt talentummal, és ezt mondta: Uram, öt talentumot adtál a kezembe: íme, nyertem még ötöt! [21] Monda néki az ura: Jól van, jó és igaz szolgám, a kicsiben hű voltál, nagy dolgokat adok neked, légy részes urad örömében! [22] És odament az, akinek a két talentuma volt, és monda: Uram, két talentumot adtál a kezembe: íme, nyertem még kettőt! [23] Monda néki az ura: Jól van, jó és igaz szolgám, a kicsiben hű voltál, nagy dolgokat adok neked, légy részes urad örömében! [24] És odament az, aki az egy talentumot kapta, és monda: Uram, tudom, hogy kemény ember vagy, aki ott is aratsz, ahol nem vetettél, és keresel, ahol nem dolgoztál. [25] Én pedig féltem, és elmentem, és elvetettem a talentumodat a földbe: íme, ami a tiéd. [26] Az ura pedig felelvén, monda néki: Rossz és erőtlen szolga vagy! Ha tudnád, hogy én ott is termek, ahová nem vetettem, és ott is keresek, ahová nem dolgoztam, [27] Miért nem tetted hát a pénzemet a bankba? Hogy mikor megjövök, kamatostul visszakapnám az enyémet? [28] Vedd el azért a talentumát, és add annak, akinek tíz talentuma van. [29] Mert mindenkinek, akinek van, adatik, és még több lesz; de akinek nincs, attól még az is elveszik, amije van. [30] És a semmirekellő szolgát vessétek ki a külső sötétségre; ott lesz sírás és jajkiáltás. [31] De mikor az Emberfia eljön az ő dicsőségében, és vele mind az angyalok, akkor ül majd az ő dicsőségében. [32] És elé gyűlnek mind a népek, és elválasztják egymást, miként a pásztor elválasztja a juhokat a kecskéktől. [33] A juhokat jobbjára, a kecskéket pedig baljára állítja. [34] Akkor így szól majd a király a jobbján állókhoz: Jertek, ti, akik Atyám áldását élvezitek, abba az országba, amely elkészíttetett nektek a világ létele előtt. [35] Mert szűkölködtem ételben, és adtatok nekem; szűkölködtem italban, és adtatok nekem; vándoroltam, és befogadtatok engem; [36] Ruhátlan voltam, és adtatok nekem; amikor beteg voltam, vagy börtönben, eljöttetek hozzám. [37] Akkor felelnek majd neki az igazak, mondván: Uram, mikor láttunk téged szűkölködni, és adtunk neked? Vagy

was in need of food, and you gave it to me: I was in need of drink, and you gave it to me: I was wandering, and you took me in; [36] I had no clothing, and you gave it to me: when I was ill, or in prison, you came to me. [37] Then will the upright make answer to him, saying, Lord, when did we see you in need of food, and give it to you? or in need of drink, and give it to you? [38] And when did we see you wandering, and take you in? or without clothing, and give it to you? [39] And when did we see you ill, or in prison, and come to you? [40] And the King will make answer and say to them, Truly I say to you, Because you did it to the least of these my brothers, you did it to me. [41] Then will he say to those on the left, Go from me, you cursed ones, into the eternal fire which is ready for the Evil One and his angels: [42] For I was in need of food, and you gave it not to me; I was in need of drink, and you gave it not to me: [43] I was wandering, and you took me not in; without clothing, and you gave me no clothing; ill, and in prison, and you came not to me. [44] Then will they make answer, saying, Lord, when did we see you in need of food or drink, or wandering, or without clothing, or ill, or in prison, and did not take care of you? [45] Then will he make answer to them, saying, Truly I say to you, Because you did it not to the least of these, you did it not to me. [46] And these will go away into eternal punishment; but the upright into eternal life.

szűkölködni, és adtunk neked? [38] És mikor láttunk téged vándorolni, és befogadtunk? Vagy ruha nélkül, és adtunk neked? [39] És mikor láttunk téged betegen, vagy börtönben, és mentünk hozzád? [40] A király így felel majd nekik: Bizony mondom nektek: Mivel ezt tettétek eggyel is az én legkisebb testvéreim közül, velem tettétek meg. [41] Akkor ezt mondja majd a bal oldalon állóknak: Menjetek el tőlem, ti átkozottak, az örök tűzre, amely készen van a Gonosznak és angyalainak. [42] Mert szűkölködtem étellel, és nem adtatok nekem; szűkölködtem itallal, és nem adtatok nekem; [43] Bujdostam, és nem fogadtatok be; ruha nélkül voltam, és nem is adtatok ruhát; beteg voltam, és börtönben voltam, és nem jöttetek hozzám. [44] Akkor így felelnek majd: Uram, mikor láttunk téged éhen halni, éhen halni, bujkálni, ruhátlanul, betegen vagy börtönben, és nem gondoskodtunk rólad? [45] Akkor így felel majd nekik: Bizony mondom nektek: Mivelhogy nem tettétek ezt eggyel sem e legkisebbek közül, velem sem tettétek. [46] És ezek elmennek az örök büntetésre; az igazak pedig az örök életre.

26

[1] And when Jesus had come to the end of all these words, he said to his disciples, [2] After two days is the Passover, and the Son of man will be given up to the death of the cross. [3] Then the chief priests and the rulers of the people came together in the house of the high priest, who was named Caiaphas. [4] And they made designs together to take Jesus by some trick, and put him to death. [5] But they said, Not while the feast is going on, for fear of trouble among the people. [6] Now when Jesus was in Bethany in the house of Simon the leper, [7] There came to him a woman having a bottle of perfume of great price, and she put the perfume on his head when he was seated at table. [8] But when the disciples saw it they were angry, saying, To what purpose is this waste? [9] For we might have got much money for this and given it to the

26

[1] Amikor Jézus befejezte mindezeket a beszédeket, így szólt tanítványaihoz: [2] Két nap múlva lesz a húsvét, és az Emberfia átadatik a kereszthalálra. [3] Akkor összegyűltek a főpapok és a nép vezetői a főpap házában, akit Kajafásnak hívtak. [4] És tanácsot tartottak, hogy csellel elfogják Jézust, és megölik. [5] De ők ezt mondták: Ne az ünnep alatt, nehogy zavargás legyen a nép között. [6] Amikor Jézus Betániában, a leprás Simon házában volt, [7] odament hozzá egy asszony, akinél egy tömlő drága illatos kenet volt, és amikor asztalhoz ült, a fejére kente a kenetet. [8] A tanítványok pedig látván ezt, haragudtak, mondván: Mire való ez a pazarlás? [9] Mert sok pénzt vehettünk volna belőle, és a szegényeknek adhattuk volna. [10] Jézus pedig látván ezt, monda nekik: Miért bántjátok az asszonyt? Jót tett velem. [11] Mert a szegények mindig

poor. [10] But Jesus, seeing it, said to them, Why are you troubling the woman? she has done a kind act to me. [11] For the poor you have ever with you, but me you have not for ever. [12] For in putting this perfume on my body, she did it to make me ready for my last resting-place. [13] Truly I say to you, Wherever this good news goes out in all the world, what this woman has done will be talked of in memory of her. [14] Then one of the twelve, who was named Judas Iscariot, went to the chief priests and said, [15] What will you give me, if I give him up to you? And the price was fixed at thirty bits of silver. [16] And from that time he was watching for a chance to give him into their hands. [17] Now on the first day of unleavened bread the disciples came to Jesus, saying, Where are we to make ready for you to take the Passover meal? [18] And he said to them, Go into the town to such a man, and say to him, The Master says, My time is near: I will keep the Passover at your house with my disciples. [19] And the disciples did as Jesus had said to them; and they made ready the Passover. [20] Now when evening was come, he was seated at table with the twelve disciples; [21] And while they were taking food, he said, Truly I say to you that one of you will be false to me. [22] And they were very said, and said to him, one by one, Is it I, Lord? [23] And he made answer and said, He who puts his hand into the plate with me, the same will be false to me. [24] The Son of man goes, even as the Writings say of him: but a curse is on that man through whom the Son of man is given up; it would have been well for that man if he had never come into the world. [25] And Judas, who was false to him, made answer and said, Is it I, Master? He says to him, Yes. [26] And when they were taking food, Jesus took bread and, after blessing it, he gave the broken bread to the disciples and said, Take it; this is my body. [27] And he took a cup and, having given praise, he gave it to them, saying, [28] Take of it, all of you, for this is my blood of the testament, which is given for men for the forgiveness of sins. [29] But I say to you that from now I will not take of this fruit of the vine, till that day when I take it new with you in my Father's kingdom. [30] And after a song of praise to God, they went out to the Mountain of Olives. [31] Then said Jesus to them, All of you will be turned away from me this night: for it is said in the Writings, I will put to death the keeper of the

veletek lesznek, de én nem leszek örökké. [12] Mert amikor ezt a kenetet kente rám, azért tette, hogy felkészítsen az utolsó nyughelyemre. [13] Bizony mondom nektek: Ahol csak ez az evangélium elterjed az egész világon, ott beszélni fognak arról, amit ez az asszony tett. [14] Akkor a tizenkettő közül egy, akit Iskarióte Júdásnak hívtak, elment a főpapokhoz, és ezt kérdezte: [15] Mit adtok nekem, ha odaadom őt nektek? Az ár pedig harminc ezüstpénzre volt meghatározva. [16] Attól fogva kereste az alkalmat, hogy a kezükbe adja őt. [17] A kovásztalan kenyér első napján a tanítványok odamentek Jézushoz, és ezt kérdezték: Hol készítsük el neked a húsvéti vacsorát? [18] Ő pedig azt mondta nekik: Menjetek a városba ahhoz az emberhez, és mondjátok neki: A Mester üzeni: Közel van az én időm. Nálad tartom a húsvéti vacsorát az én tanítványaimmal. [19] A tanítványok pedig úgy tettek, ahogy Jézus mondta nekik, és elkészítették a pászkát.

[20] Amikor beesteledett, asztalhoz telepedett a tizenkét tanítványával. [21] És miközben ettek, ezt mondta: Bizony mondom nektek, hogy egy közületek el fog árulni engem. [22] Erre sokan felháborodtak, és egymás után megkérdezték tőle: Én vagyok-e az, Uram? [23] Ő pedig így válaszolt: Aki velem együtt teszi a kezét a tálba, az árul el engem. [24] Az Emberfia elmegy, amint az Írás mondja róla; de átok van azon az emberen, aki által az Emberfia elárulják; jobb lett volna annak az embernek, ha nem jött volna el a világba. [25] Júdás, aki elárulta őt, így válaszolt: Én vagyok-e az, Mester? Ő azt mondta neki: Igen. [26] Amikor ettek, Jézus fogta a kenyeret, megáldotta, és odaadta a megtört kenyeret a tanítványoknak, és ezt mondta: Vegyétek; ez az én testem. [27] És fogta a poharat, hálát adott Istennek, odaadta nekik, és ezt mondta: [28] Vegyétek ebből mindnyájan, mert ez az én vérem, a szövetség vére, amely az emberekért adatik

sheep, and the sheep of the flock will be put to flight. [32] But after I am come back from the dead, I will go before you into Galilee. [33] But Peter made answer and said to him, Though all may be turned away from you, I will never be turned away. [34] Jesus said to him, Truly I say to you that this night, before the hour of the cock's cry, you will say three times that you have no knowledge of me. [35] Peter says to him, Even if I am put to death with you, I will not be false to you. So said all the disciples. [36] Then comes Jesus with them to a place named Gethsemane, and says to his disciples, Be seated here, while I go over there for prayer. [37] And he took with him Peter and the two sons of Zebedee, and became sad and very troubled. [38] Then says he to them, My soul is very sad, even to death: keep watch with me here. [39] And he went forward a little, and falling down on his face in prayer, he said, O my Father, if it is possible, let this cup go from me; but let not my pleasure, but yours be done. [40] And he comes to the disciples, and sees that they are sleeping, and says to Peter, What, were you not able to keep watch with me one hour? [41] Keep watch with prayer, so that you may not be put to the test: the spirit truly is ready, but the flesh is feeble. [42] Again, a second time he went away, and said in prayer, O my Father, if this may not go from me without my taking it, let your pleasure be done. [43] And he came again and saw them sleeping, for their eyes were tired. [44] And he went away from them again, and a third time said the same prayer. [45] Then he comes to the disciples; and says to them, Go on sleeping now, and take your rest: for the hour is come, and the Son of man is given into the hands of evil men. [46] Up, let us be going: see, he who gives me up is near. [47] And while he was still talking, Judas, one of the twelve, came, and with him a band armed with swords and sticks, from the chief priests and those in authority over the people. [48] Now the false one had given them a sign saying, The one to whom I give a kiss, that is he: take him. [49] And straight away he came to Jesus and said, Master! and gave him a kiss. [50] And Jesus said to him, Friend, do that for which you have come. Then they came and put hands on Jesus, and took him. [51] And one of those who were with Jesus put out his hand, and took out his sword and gave the servant of the high priest a blow, cutting off his ear. [52] Then says Jesus

a bűnök bocsánatára. [29] De mondom nektek, hogy mostantól fogva nem eszem a szőlőnek ebből a terméséből mind ama napig, amikor újat veszek veletek az én Atyám országában. [30] És miután dicsérték az Istent, kimentek az Olajfák hegyére. [31] Akkor ezt mondta nekik Jézus: Mindnyájan elfordultok tőlem ezen az éjszakán, mert meg van írva: Megölöm a juhok pásztorát, és a nyáj juhai elmenekülnek. [32] De miután feltámadok a halálból, előttetek megyek Galileába. [33] Péter azonban így válaszolt: Ha mindenki el is fordul tőletek, én soha nem fordulok el. [34] Jézus így felelt neki: Bizony mondom néked, hogy ezen az éjszakán, mielőtt a kakas szólna, háromszor is megtagadod, hogy nem ismersz engem. [35] Péter így felelt neki: Ha veled együtt megölnek is, akkor sem árulok el téged. Ugyanígy szóltak a tanítványok mindnyájan. [36] Akkor Jézus velük ment egy helyre, amit Getsemáninak hívtak, és így szólt tanítványaihoz: Üljetek le itt, míg elmegyek imádkozni. [37] Maga mellé vette Pétert és Zebedeus két fiát, elszomorodott és igen gyötrődött. [38] Akkor ezt mondta nekik: Nagyon szomorú a lelkem, mindhalálig: virrasszatok velem itt. [39] És egy kicsit előrébb ment, arcra borulva imádkozott, és ezt mondta: Atyám, ha lehetséges, múljon el tőlem ez a pohár; de ne az én akaratom legyen meg, hanem a tiéd. [40] És odament a tanítványokhoz, és látta, hogy alszanak, és ezt mondta Péternek: Miért nem tudtatok egy órát sem virrasztani velem? [41] Vigyázzatok imádkozással, hogy meg ne kísértsétek egymást: a lélek ugyan készen van, de a test erőtlen. [42] Ismét elment, és imádkozva ezt mondta: Atyám, ha nem múlhat el ez tőlem anélkül, hogy el ne venném, legyen meg a te akaratod. [43] És ismét odament, és látta őket alva, mert elfáradtak a szemük. [44] És ismét elment tőlük, és harmadszor is ugyanazzal az imával imádkozott. [45] Akkor odament a tanítványokhoz, és ezt mondta nekik: Aludjatok hát, és nyugodjatok, mert eljött az óra, és az Emberfia gonosz emberek kezébe adatik. [46] Keljetek fel, menjünk! Ímé, közel van, aki engem elárul. [47] Még beszélt, amikor megérkezett Júdás, egy a tizenkettő közül, és vele egy csapat kardokkal és botokkal felfegyverkezve, a főpapoktól és a nép felett elöljáróktól. [48] A hamis pedig jelet adott nekik, mondván: Akit megcsókolok, ő az, fogjátok el! [49] Azonnal odament Jézushoz, és ezt mondta: Mester! És megcsókolta. [50] Jézus pedig ezt mondta neki: Barátom, tedd meg, amiért jöttél! Akkor odamentek,

to him, Put up your sword again into its place: for all those who take the sword will come to death by the sword. [53] Does it not seem possible to you that if I make request to my Father he will even now send me an army of angels? [54] But how then would the Writings come true, which say that so it has to be? [55] In that hour Jesus said to the people, Have you come out as against a thief with swords and sticks to take me? I was teaching every day in the Temple and you took me not. [56] But all this has taken place so that the writings of the prophets might come true. Then all his disciples went from him in flight. [57] And those who had made Jesus prisoner took him away to the house of Caiaphas, the high priest, where the scribes and those in authority over the people had come together. [58] But Peter went after him at a distance, to the house of the high priest, and went in and took his seat with the servants, to see the end. [59] Now the chief priests and all the Sanhedrin were looking for false witness against Jesus, so that they might put him to death; [60] And they were not able to get it, though a number of false witnesses came. [61] But later there came two who said, This man said, I am able to give the Temple of God to destruction, and to put it up again in three days. [62] And the high priest got up and said to him, Have you no answer? what is it which these say against you? [63] But Jesus said not a word. And the high priest said to him, I put you on oath, by the living God, that you will say to us if you are the Christ, the Son of God. [64] Jesus says to him, You say so: but I say to you, From now you will see the Son of man seated at the right hand of power, and coming on the clouds of heaven. [65] Then the high priest, violently parting his robes, said, He has said evil against God: what more need have we of witnesses? for now his words against God have come to your ears: [66] What is your opinion? They made answer and said, It is right for him to be put to death. [67] Then they put shame on him, and were cruel to him: and some gave him blows, saying, [68] Be a prophet, O Christ, and say who gave you a blow! [69] Now Peter was seated in the open square outside the house: and a servant-girl came to him, saying, You were with Jesus the Galilaean. [70] But he said before them all that it was false, saying, I have no knowledge of what you say. [71] And when he had gone out into the doorway, another saw him and says to those who were

megragadták Jézust, és elfogták. [51] Egyikük pedig, akik Jézussal voltak, kinyújtotta a kezét, kirántotta kardját, és megütötte a főpap szolgáját, levágva annak fülét. [52] Akkor ezt mondta neki Jézus: Tedd vissza kardodat a helyére, mert aki kardot fog, kard által hal meg. [53] Nem gondolod, hogy ha én kérem az én Atyámat, most angyalok seregét küld nekem? [54] De hogyan teljesednének be az Írások, amelyek azt mondják, hogy így kell lennie? [55] Abban az órában Jézus így szólt a néphez: Mint egy tolvaj ellen vonultatok ki kardokkal és botokkal, hogy elfogjatok engem? Minden nap tanítottam a templomban, és nem fogtatok el engem. [56] De mindez azért történt, hogy beteljesedjenek a próféták írásai. Akkor mindnyájan elfutottak tőle. [57] Akik pedig foglyul ejtették Jézust, elvitték Kajafás főpap házába, ahol összegyűltek az írástudók és a nép feletti elöljárók. [58] Péter pedig távolról követte őt a főpap házába, bement, és leült a szolgákkal, hogy lássa a végét. [59] A főpapok és az egész Szanhedrin hamis tanúvallomást kerestek Jézus ellen, hogy halálra adhassák. [60] De nem sikerült megtalálniuk, bár sok hamis tanú jött el. [61] Később azonban ketten jöttek, és ezt mondták: Ez az ember azt mondta: Le tudom rombolni az Isten templomát, és három nap alatt fel tudom építeni. [62] A főpap pedig felkelt, és megkérdezte tőle: Nincs semmi válaszod arra, amit ezek ellened mondanak? [63] Jézus azonban egy szót sem szólt. A főpap pedig ezt mondta neki: Az élő Istenre kényszerítelek, hogy megmondod nekünk, ha te vagy a Krisztus, az Isten Fia. [64] Jézus ezt mondta neki: Te mondod; én pedig mondom nektek: Mostantól fogva meglátjátok az Emberfiát a hatalom jobbján ülni, és eljönni az ég felhőin. [65] Akkor a főpap széttárta ruháját, és ezt mondta: Istent szidta. Mi szükségünk van még tanúkra? Mert most eljutottak fületekbe az Isten elleni szavai: [66] Mi a véleményetek? Felelték, és ezt mondták: Igaz, hogy halállal kell bajt űznie. [67] Akkor megszégyenítették, és kegyetlenkedtek vele, és némelyek megverték, mondván: [68] Légy próféta, Krisztus, és mondd meg, ki vert meg téged! [69] Péter pedig a ház előtti téren ült, és egy szolgálólány odament hozzá, mondván: Te a galileai Jézussal voltál. [70] De ő mindnyájuk előtt meghazudtolta, hogy hazugság, mondván: Nem tudom, mit mondasz. [71] És amikor kiment az ajtón, egy másik meglátta őt, és azt mondta az ott lévőknek: Ez az ember a názáreti Jézussal volt. [72] És ismét megesküdött: Nem

there, This man was with Jesus the Nazarene. [72] And again he said with an oath, I have no knowledge of the man. [73] And after a little time those who were near came and said to Peter, Truly you are one of them; because your talk is witness against you. [74] Then with curses and oaths he said, I have no knowledge of the man. And straight away there came the cry of a cock. [75] And the word of Jesus came back to Peter, when he said, Before the hour of the cock's cry, you will say three times that you have no knowledge of me. And he went out, weeping bitterly.

ismerem ezt az embert. [73] És egy kis idő múlva azok, akik ott voltak, odamentek, és ezt mondták Péternek: Bizony, te is közülük való vagy, mert a beszéded tanúságtétel ellened. [74] Akkor átkokkal és esküdözésekkel mondta: Nem ismerem ezt az embert. És azonnal kakasszó hallatszott. [75] Jézus szava pedig eljutott Péterhez, mondván: Mielőtt a kakasszó elérkezik, háromszor tagadod meg, hogy ismersz engem. Az pedig kiment, keservesen sírva.

27

[1] Now when it was morning, all the chief priests and those in authority took thought together with the purpose of putting Jesus to death. [2] And they put cords on him and took him away, and gave him up to Pilate, the ruler. [3] Then Judas, who was false to him, seeing that he was to be put to death, in his regret took back the thirty bits of silver to the chief priests and those in authority, [4] Saying, I have done wrong in giving into your hands an upright man. But they said, What is that to us? it is your business. [5] And he put down the silver in the Temple and went out, and put himself to death by hanging. [6] And the chief priests took the silver and said, It is not right to put it in the Temple store for it is the price of blood. [7] And they made a decision to get with the silver the potter's field, as a place for the dead of other countries. [8] For this cause that field was named, The field of blood, to this day. [9] Then came true that which was said by Jeremiah the prophet, And they took the thirty bits of silver, the price of him who was valued by the children of Israel; [10] And they gave them for the potter's field, as I had word from the Lord. [11] And Jesus was before the ruler, who put a question to him, Are you the King of the Jews? And Jesus said to him, You say so. [12] But when the chief priests and those in authority made statements against him, he gave no answer. [13] Then says Pilate to him, Do you give no attention to what their witnesses say against you? [14] And he gave him no answer, not even a word: so that the ruler was greatly surprised. [15] Now at the feast it was the way for the ruler to let free to the people one prisoner, at their selection. [16] And they had then an

27

[1] Amikor megvirradt, a főpapok és a hatalmon lévők mind azon tanakodtak, hogy megölik Jézust. [2] Köteleket kötöttek rá, elvitték és átadták Pilátusnak, a főembernek. [3] Júdás, aki elárulta őt, látva, hogy halálra fogják ítélni, megbánásában visszavitte a harminc ezüstöt a főpapoknak és a hatalmon lévőknek, [4] és ezt mondta: „Rosszul tettem, hogy egy igaz embert adtam a kezetekbe.” De azok ezt mondták: „Mi közünk hozzá? A ti dolgotok.” [5] Azután letette az ezüstöt a templomban, kiment, és felakasztotta magát. [6] A főpapok pedig fogták az ezüstöt, és ezt mondták: „Nem helyes a templom kincstárába tenni, mert vér ára.” [7] És úgy határoztak, hogy az ezüsttel együtt a fazekasmezőre viszik, hogy oda vigyék az idegen országok halottait. [8] Ezért nevezik azt a mezőt Vérmezőnek mind a mai napig. [9] Akkor beteljesedett, amit Jeremiás próféta mondott: És fogták a harminc ezüstpénzt, annak árát, akit Izráel fiai becsültek meg; [10] És odaadták a fazekasmezőért, ahogyan az Úrtól hallottam. [11] Jézus pedig a főpapok előtt állt, akik megkérdezték tőle: Te vagy a zsidók királya? Jézus pedig monda néki: Te mondod. [12] Amikor azonban a főpapok és a tekintélyesek tanúskodtak ellene, nem válaszolt. [13] Akkor monda néki Pilátus: Nem hallgatsz arra, amit az ő tanúik mondanak ellened? [14] De ő egy szót sem válaszolt néki, úgyhogy a főpap nagyon elcsodálkozott. [15] Az ünnepen szokás volt, hogy a főpap szabadon engedett a népnek egy foglyot, akit választottak. [16] Volt pedig egy fontos foglyuk, akinek Barabbás volt a neve. [17] Amikor tehát egybegyűltek, Pilátus megkérdezte tőlük: Kit akartok? Barabbást vagy Jézust, akit Krisztusnak hívnak? [18] Látta ugyanis,

important prisoner, whose name was Barabbas. [17] So when they came together, Pilate said to them, Whom will you have? Barabbas, or Jesus, who is named Christ? [18] For he saw that for envy they had given him up. [19] And while he was on the judge's seat, his wife sent to him, saying, Have nothing to do with that upright man, for I have had much trouble this day in a dream because of him. [20] Now the chief priests and those in authority got the people to make request for Barabbas, and for Jesus to be put to death. [21] But the ruler made answer and said to them, Which of the two is it your pleasure that I let go free? And they said, Barabbas. [22] Pilate says to them, What, then, am I to do with Jesus, who is named Christ? They all say, Let him be put to death on the cross. [23] And he said, Why, what evil has he done? But they gave loud cries, saying, To the cross with him! [24] So when Pilate saw that he was able to do nothing, but that trouble was working up, he took water and, washing his hands before the people, said, The blood of this upright man is not on my hands: you are responsible.

[25] And all the people made answer and said, Let his blood be on us, and on our children. [26] Then he let Barabbas go free: but after having Jesus whipped, he gave him up to be put to death on the cross. [27] Then the ruler's armed men took Jesus into the open square, and got all their band together. [28] And they took off his clothing, and put on him a red robe. [29] And they made a crown of thorns and put it on his head, and put a rod in his right hand, and they went down on their knees before him, and made sport of him, saying, Long life to the King of the Jews. [30] And they put shame on him, and gave him blows on the head with the rod. [31] And when they had made sport of him, they took the robe off him, and put his clothing on him,

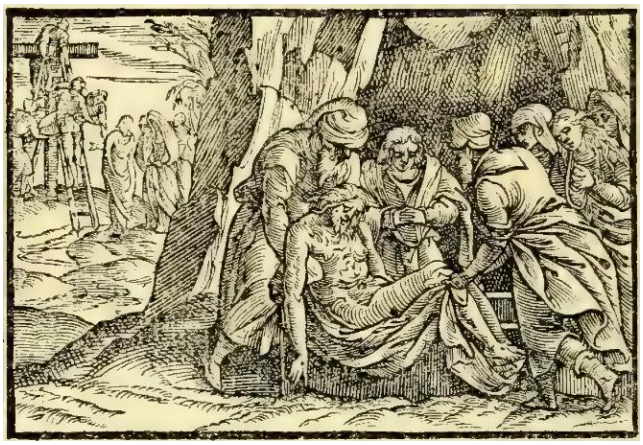
hogy irigységből adták ki őt. [19] Mikor pedig a bírói székben ült, a felesége ezt üzente neki: „Ne avatkozz semmibe annak az igaz embernek, mert ma álmomban sok bajom volt miatta.” [20] A főpapok és a vezetők rábeszélték a sokaságot, hogy Barabbást kérjék, Jézust pedig öljék meg. [21] A főpap azonban így felelt nekik: „A kettő közül melyiket akarjátok szabadon bocsátani?” Ők pedig azt mondták: „Barabbást.” [22] Pilátus megkérdezte tőlük: „Mi közöm hát Jézushoz, akit Krisztusnak neveznek?” Mindnyájan ezt mondták: „Feszítsék keresztre.” [23] Ő pedig azt kérdezte: „Mi rosszat tett?” Azok azonban hangosan kiáltoztak: „Feszítsék keresztre vele!” [24] Pilátus pedig látván, hogy semmit sem tehet, de a baj egyre fokozódik, vizet hozatott, megmosta kezét a nép előtt, és ezt mondta: „Ennek az igaz embernek a vére nem az én kezemen van. Ti vagytok a felelősek.” [25] Az egész nép pedig felelvén, monda: Rajtunk és gyermekeinken szálljon a vére! [26] Akkor szabadon bocsátotta Barabbást, Jézust pedig megostoroztatta, és átadta, hogy keresztre feszítsék. [27] Akkor a főember fegyveresei kivezették Jézust a térre, és egybegyűjtötték egész csapatukat. [28] Levette róla a ruháját, és vörös köpenyt adtak rá. [29] Tövisből koronát fontak, a fejére tették, és vesszőt adtak a jobb kezébe. Letérdeltek előtte, és kigúnyolták, mondván: Éljen a zsidók királya! [30] Meggyalázták, és vesszővel verték a fejére. [31] Miután kigúnyolták, levették róla a köpenyt, ráadták a ruháját, és elvitték, hogy keresztre feszítsék.

[32] Miközben kifelé mentek, megláttak egy cirénei embert, név szerint Simont, és magukkal kényszerítették, hogy vegye fel a keresztjét. [33] Amikor odaértek a Golgota nevű helyre, amely azt jelenti, hogy Holtak Feje, [34] keserű itallal kevert bort adtak neki, és miután megízlelte, nem ivott többet. [35] Miután keresztre feszítették, ruháit véletlenül

and took him away to put him on the cross. [32] And while they were coming out, they saw a man of Cyrene, Simon by name, and they made him go with them, so that he might take up his cross. [33] And when they came to the place named Golgotha, that is to say, Dead Man's Head, [34] They gave him wine mixed with bitter drink: and after tasting it, he took no more. [35] And when they had put him on the cross, they made division of his clothing among them by the decision of chance. [36] And they were seated there watching him. [37] And they put up over his head the statement of his crime in writing, THIS IS JESUS THE KING OF THE JEWS. [38] Then two thieves were put on crosses with him, one on the right and one on the left. [39] And those who went by said bitter words to him, shaking their heads and saying, [40] You who would give the Temple to destruction and put it up again in three days, get yourself free: if you are the Son of God, come down from the cross. [41] In the same way, the chief priests, making sport of him, with the scribes and those in authority, said, [42] A saviour of others, he has no salvation for himself. If he is the King of Israel, let him now come down from the cross, and we will have faith in him. [43] He put his faith in God; let God be his saviour now, if he will have him; for he said, I am the Son of God. [44] And the thieves who were on the crosses said evil words to him. [45] Now from the sixth hour it was dark over all the land till the ninth hour. [46] And about the ninth hour Jesus gave a loud cry, saying, Eli, Eli, lama sabachthani? that is, My God, my God, why are you turned away from me? [47] And some of those who were near by, hearing it, said, This man is crying to Elijah. [48] And straight away one of them went quickly, and took a sponge, and made it full of bitter wine, and put it on a rod and gave him drink. [49] And the rest said, Let him be; let us see if Elijah will come to his help. [50] And Jesus gave another loud cry, and gave up his spirit. [51] And the curtain of the Temple was parted in two from end to end; and there was an earth-shock; and the rocks were broken; [52] And the resting-places of the dead came open; and the bodies of a number of sleeping saints came to life; [53] And coming out of their resting-places, after he had come again from the dead, they went into the holy town and were seen by a number of people. [54] Now the captain and those who were

elosztották maguk között. [36] Ott ültek, és őrizték őt. [37] Feje fölé felírták bűnének leleplezését: „EZ JÉZUS, A ZSIDÓK KIRÁLYA.” [38] Vele együtt két latort is keresztre feszítettek, az egyiket jobbról, a másikat balról. [39] Akik arra jártak, keserű szavakat mondtak neki, fejüket csóválva és ezt mondva: [40] Te, aki lerombolod a templomot, és három nap alatt felépíted, mentsd meg magad! Ha Isten Fia vagy, szállj le a keresztről! [41] Hasonlóképpen a főpapok is gúnyt űztek belőle az írástudókkal és a vezetőkkel együtt, és ezt mondták: [42] Mások megmentőjeként nincs üdvössége. Ha ő Izrael királya, szálljon le most a keresztről, és akkor hinni fogunk benne. [43] Hitt Istenben; legyen most Isten a megmentője, ha akarja; mert azt mondta: „Én vagyok az Isten Fia.” [44] A kereszten lévő latorok pedig szidalmazták őt. [45] A hatodik órától fogva sötétség borult az egész földre kilencedik óráig. [46] Kilencedik óra körül Jézus hangosan felkiáltott, mondván: Eli, Eli, lama sabaktáni? Azaz: Istenem, Istenem, miért fordultál el tőlem? [47] Néhányan a közelben állók közül, amikor ezt hallották, így szóltak: Ez az ember Illéshez kiált. [48] Egyikük azonnal odament, fogott egy szivacsot, megtöltötte keserű borral, rúdra tette, és inni adott neki. [49] A többiek pedig ezt mondták: Hagyd békén! Hadd lássuk, eljön-e Illés a segítségére! [50] Jézus ismét hangosan felkiáltott, és kilehelte lelkét. [51] A templom függönye kettéhasadt egyik végétől a másikig, és földrengés támadt, és a sziklák megrepedtek. [52] A halottak nyughelyei megnyíltak, és sok alvó szent teste életre kelt. [53] Miután feltámadt a halálból, előjöttek sírhelyükről, bementek a szent városba, és sok ember látta őket. [54] A százados és akik vele voltak, és őrizték Jézust, látva a földrengést és a történteket, nagy félelem fogta el őket, és ezt mondták: „Bizony, ez Isten Fia volt!” [55] Sok asszony is volt ott, akik távolról figyelték, akik Galileából jöttek Jézussal, és szolgáltak neki.

with him watching Jesus, when they saw the earth-shock and the things which were done, were in great fear and said, Truly this was a son of God. [55] And a number of women were there, watching from a distance, who had come with Jesus from Galilee, waiting on his needs. [56] Among whom was Mary Magdalene, and Mary, the mother of James and Joses, and the mother of the sons of Zebedee. [57] And in the evening, there came a man of wealth from Arimathaea, Joseph by name, who was a disciple of Jesus: [58] This man went in to Pilate, and made a request for the body of Jesus. Then Pilate gave orders for it to be given to him. [59] And Joseph took the body, folding it in clean linen, [60] And put it in the resting-place which had been cut out of the rock for himself; and after rolling a great stone to the door of it he went away. [61] And Mary Magdalene was there, and the other Mary, seated by the place of the dead. [62] Now on the day after the getting ready of the Passover, the chief priests and Pharisees came together to Pilate, [63] Saying, Sir, we have in mind how that false man said, while he was still living, After three days I will come again from the dead. [64] Give orders, then, that the place where his body is may be made safe till the third day, for fear that his disciples come and take him away secretly and say to the people, He has come back from the dead: and the last error will be worse than the first. [65] Pilate said to them, You have watchmen; go and make it as safe as you are able. [66] So they went, and made safe the place where his body was, putting a stamp on the stone, and the watchmen were with them.

[56] Köztük volt Mária Magdolna, Mária, Jakab és József anyja, és Zebedeus fiainak anyja. [57] Beesteledett pedig, megérkezett egy Arimateából való gazdag ember, név szerint József, aki Jézus tanítványa volt. [58] Ez bement Pilátushoz, és kérte Jézus testét. Pilátus ekkor megparancsolta, hogy adják oda neki. [59] József fogta a testet, tiszta gyolcsba csavarta, [60] és elhelyezte a sziklába vágott sírhelyen. És miután egy nagy követ hengerített a bejárathoz, elment. [61] Ott volt Mária Magdolna és a másik Mária, aki a halottak helyén ült. [62] A húsvét előkészületeinek másnapján összegyűltek a főpapok és a farizeusok Pilátushoz, [63] és ezt mondták: „Uram, emlékezünk arra, hogy az a hamis ember még életében azt mondta: Három nap múlva feltámadok a halálból. [64] Parancsold meg tehát, hogy azt a helyet, ahol a teste van, biztosítsák a harmadik napig, nehogy odamenjenek tanítványai, és titokban elvigyék őt, és azt mondják a népnek: Feltámadt a halálból; és az utolsó tévedés rosszabb legyen az elsőnél.” [65] Pilátus ezt mondta nekik: „Vannak őrszemek; menjetek, és biztosítsátok, amennyire csak tudjátok.” [66] Elmentek tehát, és pecsétet ütve a kőre biztosították azt a helyet, ahol a teste volt. Az őrszemek pedig velük voltak.

28

[1] Now late on the Sabbath, when the dawn of the first day of the week was near, Mary Magdalene and the other Mary came to see the place where his body was. [2] And there was a great earth-shock; for an angel of the Lord came down from heaven and, rolling back the stone, took his seat on it. [3] His form was shining like the light, and his clothing was white as snow: [4] And for fear of him the watchmen were shaking, and became as dead men. [5] And the angel said to the women, Have no fear: for I see that you are searching for Jesus, who was put to death on the cross.

28

[1] Szombat vége felé, a hét első napjának hajnalán elérkezett, hogy Mária Magdolna és a másik Mária elmenjenek megnézni azt a helyet, ahol Jézus teste feküdt. [2] És nagy földrengés támadt; mert az Úr angyala leszállt az égből, elgördítette a követ, és ráült. [3] Alakja fénylett, mint a fény, ruhája pedig fehér volt, mint a hó. [4] Az őrszemek pedig reszkettek tőle, és olyanok lettek, mint a holtak. [5] Az angyal pedig így szólt az asszonyokhoz: Ne féljetek! Mert látom, hogy Jézust keresitek, akit keresztre feszítettek. [6] Nincs itt, mert feltámadt, ahogyan megmondta. Jertek, lássátok az Úr nyughelyét!

[6] He is not here, for he has come to life again, even as he said. Come, see the Lord's resting-place. [7] And go quickly and give his disciples the news that he has come back from the dead, and is going before you into Galilee; there you will see him, as I have said to you. [8] And they went away quickly, with fear and great joy, to give his disciples the news. [9] And on the way, Jesus came to them, saying, Be glad. And they came and put their hands on his feet, and gave him worship. [10] Then said Jesus to them, Have no fear: go and give word to my brothers to go into Galilee, and there they will see me. [11] Now, while they were going, some of the watchmen came into the town and gave news to the chief priests of all the things which had taken place. [12] And when they had come together with those in authority, and had made their decision, they gave much money to the watchmen, saying, [13] Say, His disciples came by night and took him away secretly while we were sleeping. [14] And if this comes to the ruler's ears, we will see that he does not make you responsible. [15] So they took the money, and did as they had been ordered: and this account has been current among the Jews till the present time. [16] But the eleven disciples went into Galilee, to the mountain where Jesus had given them orders to go. [17] And when they saw him they gave him worship: but some were in doubt. [18] And Jesus came to them and said, All authority has been given to me in heaven and on earth. [19] Go then, and make disciples of all the nations, giving them baptism in the name of the Father and of the Son and of the Holy Spirit: [20] Teaching them to keep all the rules which I have given you: and see, I am ever with you, even to the end of the world.

[7] Menjetek gyorsan, és vigyétek tudtára tanítványainak, hogy feltámadt a halálból, és előttetek megy Galileába; ott meglátjátok őt, ahogyan megmondtam nektek. [8] Ők pedig gyorsan elmentek félelemmel és nagy örömmel, hogy hírt vigyenek tanítványainak. [9] Útközben odament Jézus hozzájuk, és ezt mondta: „Örüljetek!” Ők pedig odamentek, kezüket a lábára tették, és imádták. [10] Jézus pedig ezt mondta nekik: „Ne féljetek! Menjetek, és üzenjétek meg testvéreimnek, hogy menjenek Galileába, és ott meglátnak engem.” [11] Még úton voltak, amikor az őrszemek közül néhányan bementek a városba, és hírt adtak a főpapoknak mindarról, ami történt. [12] Miután összegyűltek a vezetőkkel, és határozatot hoztak, sok pénzt adtak az őrszemeknek, ezt mondva: [13] „Mondjátok: Tanítványai éjszaka jöttek, és titokban elvitték őt, amíg aludtunk.” [14] Ha pedig ez eljut az elöljáró fülébe, gondoskodunk róla, hogy ne tegyen titeket felelőssé.” [15] Fogták tehát a pénzt, és úgy tettek, ahogyan megparancsolták nekik, és ez a hír mind a mai napig elterjedt a zsidók között. [16] A tizenegy tanítvány pedig elment Galileába, arra a hegyre, ahová Jézus parancsolta nekik, hogy menjenek. [17] És amikor meglátták őt, imádták őt; némelyek pedig kételkedtek. [18] Jézus pedig odament hozzájuk, és ezt mondta: Nékem adatott minden hatalom mennyen és földön. [19] Menjetek tehát, tegyetek tanítványokká minden népet, megkeresztelve őket az Atyának, a Fiúnak és a Szentléleknek nevében, [20] és tanítva őket arra, hogy megtartsák mindazt a rendelést, amelyet én adtam nektek; és íme, én mindenkor veletek vagyok a világ végezetéig.

THE GOOD NEWS ACCORDING TO MARK

1

[1] The first words of the good news of Jesus Christ, the Son of God. [2] Even as it is said in the book of Isaiah the prophet, See, I send my servant before your face, who will make ready your way; [3] The voice of one crying in the waste land, Make ready the way of the Lord, make his roads straight; [4] John came, and gave baptism in the waste land, preaching baptism as a sign of forgiveness of sin for those whose hearts were changed. [5] And there went out to him all the people of Judaea, and all those of Jerusalem, and they were given baptism by him in the river Jordan, saying that they were sinners. [6] And John was clothed in camel's hair, with a leather band about him; and his food was locusts and honey. [7] And he said to them all, There is one coming after me who is greater than I, whose shoes I am not good enough to undo. [8] I have given you baptism with water, but he will give you baptism with the Holy Spirit. [9] And it came about in those days, that Jesus came from Nazareth of Galilee, and was given baptism by John in the Jordan. [10] And straight away, coming up out of the water, he saw the heavens broken open and the Spirit coming down on him as a dove: [11] And a voice came out of heaven, You are my dearly loved Son, with whom I am well pleased. [12] And straight away the Spirit sent him out into the waste land. [13] And he was in the waste land for forty days, being tested by Satan; and he was with the beasts; and the angels took care of him. [14] Now after John had been put in prison, Jesus came into Galilee, preaching the good news of God, [15] And saying, The time has come, and the kingdom of God is near: let your hearts be turned from sin and have faith in the good news. [16] And going by the sea of Galilee, he saw Simon, and Andrew, the brother of Simon, putting a net into the sea: for they were fishermen. [17] And Jesus said to them, Come after me, and I will make you fishers of men. [18] And they went straight from their nets, and came after him. [19] And going on a little farther, he saw James, the son of Zebedee, and John his brother, who were in their boat stitching up their nets. [20] And he said, Come after me: and they went away from their father

A JÓ HÍR MÁRK SZERINT

1

[1] Jézus Krisztus, az Isten Fia evangéliumának első szavai. [2] Ahogy Ézsaiás próféta könyvében meg van írva: Íme, elküldöm szolgámat előtted, aki elkészíti utadat. [3] Kiáltó hangja hallatszik a pusztában: Készítsétek meg az Úr útját, tegyétek egyenessé ösvényeit! [4] Eljött János, és megkeresztelte a pusztát, hirdetve a bűnbocsánat jelét a megtérőknek. [5] Kiment hozzá Júdea egész népe és Jeruzsálem egész lakója, és megkeresztelkedett általa a Jordán folyóban, bűnösnek vallva magukat. [6] János teveszőr ruhát viselt, bőrövet a teste körül, eledele pedig sáska és méz volt. [7] Így szólt mindnyájukhoz: Utánam jön, aki nagyobb nálam, akinek nem vagyok méltó megoldani a saruját. [8] Én vízzel kereszteltelek titeket, de ő Szentlélekkel keresztel majd titeket. [9] Azokban a napokban történt, hogy Jézus eljött a galileai Názáretből, és János megkeresztelte a Jordánban. [10] És amint azonnal kijött a vízből, látta, hogy az ég megnyílik, és a Lelket galamb formájában leszáll rá. [11] És szózat hallatszott az égből: Te vagy az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm. [12] És azonnal elküldte őt a Lélek a pusztába. [13] És negyven napig volt a pusztában, ahol a Sátán kísértette, és az állatokkal volt, és az angyalok gondját viselték. [14] Miután Jánost börtönbe vetették, Jézus Galileába ment, és hirdette az Isten evangéliumát, [15] És ezt mondta: Eljött az idő, és közel van az Isten országa: térjetek meg a bűntől, és higgyetek az evangéliumban. [16] És Galilea tengeréhez menve, látta Simont és Andrást, Simon testvérét, amint hálót vetnek a tengerbe; mert halászok voltak. [17] Jézus pedig monda nékik: Jöjjetek utánam, és én embereket halászóvá teszlek titeket. [18] Azok pedig azonnal

Zebedee, who was in the boat with the servants, and came after him. [21] And they came to Capernaum; and on the Sabbath he went into the Synagogue and gave teaching. [22] And they were full of wonder at his teaching, because he gave it as one having authority, and not like the scribes. [23] And there was in their Synagogue a man with an unclean spirit; and he gave a cry, [24] Saying, What have we to do with you, Jesus of Nazareth? have you come to put an end to us? I see well who you are, the Holy One of God. [25] And Jesus said to him sharply, Be quiet, and come out of him. [26] And the unclean spirit, shaking him violently, and crying with a loud voice, came out of him. [27] And they were all greatly surprised, so that they put questions to one another, saying, What is this? a new teaching! with authority he gives orders even to the unclean spirits, and they do what he says. [28] And news of him went out quickly everywhere into all parts of Galilee round about. [29] And when they came out of the Synagogue, they went into the house of Simon and Andrew, with James and John. [30] Now Simon's wife's mother was ill, with a burning heat; and they gave him word of her: [31] And he came and took her by the hand, lifting her up; and she became well, and took care of their needs. [32] And in the evening, at sundown, they took to him all who were diseased, and those who had evil spirits. [33] And all the town had come together at the door. [34] And a number, who were ill with different diseases, he made well, and sent out evil spirits; but he did not let the evil spirits say anything, because they had knowledge of him. [35] And in the morning, a long time before daylight, he got up and went out to a quiet place, and there he gave himself up to prayer. [36] And Simon and those who were with him came after him. [37] And when they came up with him, they said to him, Everyone is looking for you. [38] And he said to them, Let us go to other parts into the nearest towns, so that I may give teaching there, because for this purpose I came. [39] And he went into their Synagogues in every part of Galilee, preaching and driving out evil spirits. [40] And a leper came to him and, going down on his knees before him, made a request, saying, If it is your pleasure, you have the power to make me clean. [41] And being moved with pity, he put out his hand, and touching him said to him, It is my pleasure; be made clean. [42] And straight

kimenvén a hálóikból, követték őt. [19] És egy kicsit továbbmenve, meglátta Jakabot, Zebedeus fiát, és Jánost, az ő testvérét, akik a hajójukban a hálóikat kötözték. [20] És monda: Jöjjetek utánam! És elmentek apjuktól, Zebedeustól, aki a szolgákkal a hajóban volt, és követték őt. [21] És Kapernaumba érkeztek; és szombaton bement a zsinagógába, és tanított. [22] És elteltek csodálkozással a tanításán, mert úgy adta, mint akinek hatalma van, és nem úgy, mint az írástudók. [23] És volt a zsinagógájukban egy tisztátalan lélektől megszállt ember, és felkiáltott, [24] Mondván: Mi közünk hozzád, Názáreti Jézus? Azért jöttél, hogy elpusztíts minket? Jól látom, ki vagy, az Isten Szentje. [25] Jézus pedig zordan rászólt: „Hallgass el, és menj ki belőle!” [26] A tisztátalan lélek pedig erősen rázni és hangosan kiáltozni kezdett belőle. [27] Mindnyájan nagyon meglepődtek, annyira, hogy egymás között kérdezősködtek: „Mi ez? Új tanítás! Hatalommal parancsol még a tisztátalan lelkeknek is, és azok teszik, amit mond.” [28] A híre gyorsan elterjedt Galilea egész környékén. [29] A zsinagógából kijöve pedig bementek Simon és András házába Jakabbal és Jánossal együtt. [30] Simon anyósának pedig láza volt, és hírt adtak néki róla. [31] Ő pedig odament, megfogta a kezét, felsegítette, és meggyógyult, és gondoskodott róluk. [32] Este, naplementekor odavitték hozzá mindazokat, akik betegek voltak, és akikben gonosz lelkek voltak. [33] Az egész város összegyűlt az ajtó előtt. [34] Sokakat, akik különféle betegségekben szenvedtek, meggyógyított, és kiűzte a gonosz lelkeket, de nem engedte, hogy a gonosz lelkek beszéljenek, mert ismerték őt. [35] Reggel, jóval napkelte előtt, felkelt, kiment egy csendes helyre, és ott kezdett imádkozni. [36] Simon és akik vele voltak, követték. [37] Amikor odaértek vele, ezt mondták neki: Mindenki keres téged. [38] Ő pedig azt mondta nekik: Menjünk el más vidékekre, a közeli városokba, hogy ott is taníthassak, mert ezért jöttem. [39] És bejárta a zsinagógákat Galilea egész területén, prédikált és kiűzte a gonosz lelkeket. [40] És odament hozzá egy leprás, térdre borulva előtte, kérte őt, mondván: Ha akarod, van hatalmad megtisztítani engem. [41] És megszánva őt, kinyújtotta a kezét, megérintette őt, és ezt mondta neki: Akarom, tisztulj meg! [42] És azonnal elmúlt róla a betegség, és megtisztult. [43] És elküldte őt, és nagyon szigorúan ezt mondta neki: [44] Meglásd, hogy senkinek semmit se mondj; hanem menj el, és lássa meg a pap, és tisztulj meg azzal az

away the disease went from him, and he was made clean. 43 And he sent him away, saying to him very sharply, 44 See that you say nothing to any man: but go and let the priest see you, and make yourself clean by an offering of the things ordered by Moses, for a witness to them. 45 But he went out, and made it public, giving an account of it everywhere, so that Jesus was no longer able to go openly into a town, but was outside in the waste land; and they came to him from every part.

áldozattal, amelyet Mózes rendelt, bizonyságul nekik. 45 Ő pedig kiment, és híresztelte mindenhol, úgyhogy Jézus többé nem mehetett nyilvánosan be a városba, hanem kint maradt a pusztában; és mindenfelől jöttek hozzá.

2

1 And when he came into Capernaum again after some days, the news went about that he was in the house. 2 And a great number had come together, so that there was no longer room for them, no, not even about the door: and he gave them teaching. 3 And four men came to him with one on a bed who had no power of moving. 4 And when they were unable to get near him because of all the people, they got the roof uncovered where he was: and when it was broken up, they let down the bed on which the man was. 5 And Jesus, seeing their faith, said to him, Son, you have forgiveness for your sins. 6 But there were certain of the scribes seated there, and reasoning in their hearts, 7 Why does this man say such things? he has no respect for God: from whom does forgiveness come but from God only? 8 And Jesus, having knowledge in his spirit of their thoughts, said to them, Why are you reasoning about these things in your hearts? 9 Which is the simpler, to say to a man who is ill, You have forgiveness for your sins, or, Get up, take up your bed, and go? 10 But so that you may see that the Son of man has authority for the forgiveness of sins on earth, (he said to the man,) 11 I say to you, Get up, take up your bed, and go to your house. 12 And he got up, and straight away took up the bed and went out before them all, so that they were all full of wonder, and gave glory to God, saying, We have never seen anything like this. 13 And he went out again by the seaside; and all the people came to him, and he gave them teaching. 14 And when he went by, he saw Levi, the son of Alphaeus, seated at the place where taxes were taken, and he said to him, Come with me. And he got up, and went with him. 15 And it came about that he was seated at

2

1 Néhány nap múlva ismét Kapernaumba ment, és elterjedt a hír, hogy otthon van. 2 Sokan gyűltek össze, úgyhogy még az ajtó előtt sem volt helyük, és tanított is velük. 3 Négy férfi ment oda hozzá, az egyik egy ágyon feküdt, aki mozdulni sem tudott. 4 Mivel a sokaság miatt nem tudtak a közelébe férkőzni, felnyitották a tetejét ott, ahol ő volt, és amikor az feltört, leeresztették az ágyat, amelyen az ember feküdt.

5 Jézus pedig látva hitüket, így szólt hozzá: „Fiam, bocsánatot nyertek bűneid.” 6 Voltak ott azonban némely írástudók, akik így tanakodtak szívükben: 7 Miért mond ilyeneket ez az ember? Nem tiszteli Istent. Kitől van a bűnbocsánat, ha nem egyedül Istentől? 8 Jézus pedig, lelkében ismerve gondolataikat, ezt mondta nekik: „Miért tanakodtok ezeken a dolgokon szívetekben?” 9 Mi az egyszerűbb, azt mondani-e a beteg embernek: Megbocsáttattak a bűneid, vagy: Kelj fel, vedd fel az ágyadat, és menj el? 10 Hogy pedig lássátok, hogy az Emberfiának van hatalma a földön a bűnök megbocsátására – mondta az embernek –, 11 Neked mondom: Kelj fel, vedd fel az ágyadat, és menj haza! 12 Az pedig felkelt, és azonnal felvette az ágyat, és kiment mindenki szeme láttára, úgyhogy mind-

meat in his house, and a number of tax-farmers and sinners were at table with Jesus and his disciples: for there were a great number of them, and they came after him. [16] And the scribes of the Pharisees, when they saw that he was taking food with the tax-farmers and sinners, said to his disciples, Why does he take food and drink with such men? [17] And Jesus, hearing it, said to them, Those who are well have no need of a medical man, but those who are ill: I have come not to get the upright but sinners. [18] And John's disciples and the Pharisees were taking no food: and they came and said to him, Why do John's disciples and the disciples of the Pharisees go without food, but your disciples do not? [19] And Jesus said to them, Will the friends of a newly-married man go without food while he is with them? as long as they have him with them they will not go without food. [20] But the days will come when the husband will be taken away from them, and then they will go without food. [21] No man puts a bit of new cloth on an old coat: or the new, by pulling away from the old, makes a worse hole. [22] And no man puts new wine into old wine-skins: or the skins will be burst by the wine, and the wine and the skins will be wasted: but new wine has to be put into new wine-skins. [23] And it came about that on the Sabbath day he was going through the grain-fields; and while they were walking, his disciples took the heads of grain. [24] And the Pharisees said to him, Why are they doing what it is not right to do on the Sabbath? [25] And he said to them, Have you no knowledge of what David did, when he had need and was without food, he, and those who were with him? [26] How he went into the house of God when Abiathar was high priest, and took for food the holy bread, which only the priests may take, and gave it to those who were with him? [27] And he said to them, The Sabbath was made for man, and not man for the Sabbath; [28] So that the Son of man is lord even of the Sabbath.

nyájan csodálkoztak, és dicsőítették Istent, mondván: Soha nem láttunk még ehhez hasonlót! [13] És ismét kiment a tengerpartra; és az egész nép hozzáment, és ő tanította őket. [14] És amikor elment mellette, meglátta Lévit, Alfeus fiát, amint a vámszedő helyen ült, és így szólt hozzá: Gyere velem! Az pedig felkelt, és elment vele. [15] És lőn, hogy ő a házában ült asztalhoz, és sok vámszedő és bűnös telepedett le Jézussal és tanítványaival; mert sokan voltak, és követték őt. [16] A farizeusok írástudói pedig, amikor látták, hogy a vámszedőkkel és bűnösökkel eszik, mondták tanítványainak: Miért eszik és iszik ilyenekkel? [17] Jézus pedig, amikor ezt meghallotta, monda nékik: Az egészségeseknek nincs szükségük orvosra, hanem a betegeknek. Nem azért jöttem, hogy az igazakat, hanem a bűnösöket segítsem. [18] János tanítványai és a farizeusok pedig nem ettek, és odamentek és mondták néki: Miért maradnak enni János tanítványai és a farizeusok tanítványai, a tieid pedig nem? [19] Jézus pedig monda nékik: Vajon enni sem maradnak-e a friss házas férfi barátai, amíg az velük van? Amíg ő velük van, nem maradnak enni sem. [20] De eljönnek majd a napok, amikor elviszik tőlük a férjet, és akkor éhen maradnak. [21] Senki sem tesz új posztódarabot régi ruhára, mert az új, a régiből szakítva, még nagyobb lyukat ejt. [22] És senki sem tölt új bort régi tömlőkbe, hogy a tömlők szétrepedjenek a bortól, és a bor is, a tömlők is tönkremenjenek; hanem az új bort új tömlőkbe kell tölteni. [23] És lőn szombaton, hogy ő a gabonaföldeken ment át; és miközben ők mentek, tanítványai elvették a kalászokat. [24] És mondának néki a farizeusok: Miért tesznek olyat, amit szombaton nem szabad? [25] És monda nékik: Nem tudjátok, mit tett Dávid, amikor nélkülözött és éhen sem esett ő és a kik vele voltak? [26] Hogyan ment be az Isten házába, amikor Abjátár főpap volt, és hogyan vette el a szent kenyeret, amelyet csak a papoknak szabad elvenniük, és hogyan adta oda azoknak, akik vele voltak? [27] És ezt mondta nekik: A szombat lett az emberért, nem az ember a szombatért; [28] Így hát az Emberfia ura a szombatnak is.

3

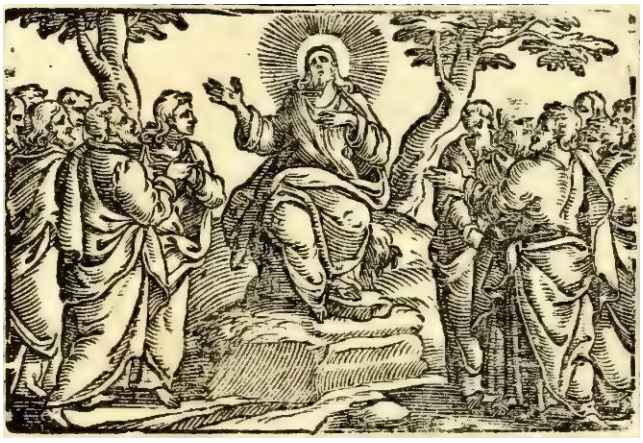
[1] And he went again into the Synagogue; and there was a man there whose hand was dead. [2] And they were watching him to see if he would make him well on the Sabbath day, so that they might have something against him. [3] And he said to the man,

3

[1] És ismét bement a zsinagógába; és volt ott egy ember, akinek elhalt a keze. [2] És figyelték őt, hogy meggyógyítja-e őt szombaton, hogy legyen valami panaszuk ellene. [3] És monda az embernek: Kelj fel, és menj előre! [4] És monda nékik: Szabad-

Get up and come forward. [4] And he said to them, Is it right to do good on the Sabbath or to do evil? to give life or to put to death? But they said nothing. [5] And looking round on them he was angry, being sad because of their hard hearts; and he said to the man, Put out your hand. And he put it out, and his hand was made well. [6] And the Pharisees went out, and straight away made designs with the Herodians about how they might put him to death. [7] And Jesus went away with his disciples to the sea, and a great number from Galilee came after him: and from Judaea, [8] And from Jerusalem, and from Idumaea, and the other side of Jordan, and the country about Tyre and Sidon, a great number, hearing what great things he did, came to him. [9] And he made a request to his disciples to have a little boat ready for him, so that he might not be crushed by the people; [10] For he had made such a great number well that all those who were diseased were falling down before him for the purpose of touching him. [11] And the unclean spirits, whenever they saw him, went down before him, crying out, and saying, You are the Son of God. [12] And he gave them special orders not to say who he was. [13] And he went up into the mountain, and sent for those whom it was his pleasure to have with him: and they went to him. [14] And he took twelve to be with him, so that he might send them out as preachers, [15] And give them the power of driving out evil spirits: [16] To Simon he gave the second name of Peter; [17] And to James, the son of Zebedee, and John, the brother of James, he gave the second name of Boanerges, which is, Sons of thunder: [18] And Andrew, and Philip, and Bartholomew, and Matthew, and Thomas, and James, the son of Alphaeus, and Thaddaeus, and Simon the Zealot; [19] And Judas Iscariot, who was false to him. [20] And he went into a house. And the people came together again, so that they were not even able to take bread. [21] And when his friends had news of it, they went out to get him, saying, He is off his head. [22] And the scribes who came down from Jerusalem, said, He has Beelzebub, and, By the ruler of evil spirits he sends evil spirits out of men. [23] And turning to them, he said to them in the form of a story, How is it possible for Satan to put out Satan? [24] If there is division in a kingdom, that kingdom will come to destruction; [25] And if there is division in a house, that house will come to destruction; [26] And if

e szombaton jót vagy rosszat tenni? Életet adni vagy megölni? De ők nem szóltak semmit. [5] És körülnézve rajtuk, haragudott, mert szomorú volt szívük keménysége miatt, és monda az embernek: Nyújtsd ki a kezed! És kinyújtotta, és meggyógyult a keze. [6] A farizeusok pedig kimenve, azonnal tanácsot tartottak a Heródes-pártiakkal, hogyan öljék meg őt. [7] Jézus pedig elment tanítványaival a tengerhez, és nagy sokaság követte őt Galileából, Júdeából, [8] Jeruzsálemből, Idumeából, a Jordánon túlról, Tírusz és Szidon környékéről, nagy sokaság jött hozzá, hallván, hogy milyen nagy dolgokat tesz. [9] Kérte tanítványait, hogy tartsanak neki egy kis hajót, hogy ne szoruljon el a sokaságtól, [10] mert oly sok beteget gyógyított meg, hogy minden beteg leesett előtte, hogy megérinthesse őt. [11] A tisztátalan lelkek pedig, valahányszor meglátták őt, elé borultak, kiáltozva és ezt mondva: Te vagy az Isten Fia! [12] És megparancsolta nekik, hogy ne árulják el, ki ő. [13] Felment a hegyre, és magához hívatta azokat, akiket vele akart tartani, és azok odamentek hozzá. [14] Tizenkettőt vett maga mellé, hogy elküldje őket prédikátorként, [15] és hatalmat adjon nekik a gonosz lelkek kiűzésére. [16] Simonnak a Péter nevet adta, [17] Jakabnak, Zebedeus fiának és Jánosnak, Jakab testvérének a Boanerges nevet, ami annyit tesz: mennydörgés fiai. [18] Andrást, Fülöpöt, Bertalant, Mátét, Tamást, Jakabot, Alfeus fiát, Taddeust és Simont, a zelótát. [19] És Júdás Iskariótest, aki elárulta őt.

[20] És bement egy házba. És ismét összegyűlt a nép, annyira, hogy még kenyeret sem tudtak venni maguknak. [21] Amikor barátai meghallották ezt, kimentek, hogy elfogják, mondván: Megőrült. [22] Az írástudók pedig, akik Jeruzsálemből jöttek le, azt mondták: Belzebub van benne, és a gonosz lelkek fejedelmével űzi ki a gonosz lelkeket az emberekből. [23] És hozzájuk fordulva, példázat formájában

Satan is at war with himself, and there is division in him, he will not keep his place but will come to an end. [27] But no one is able to go into the house of the strong man and take his goods, without first putting cords round the strong man, and then he will take his goods. [28] Truly, I say to you, The sons of men will have forgiveness for all their sins and for all the evil words they say: [29] But whoever says evil things against the Holy Spirit will never have forgiveness, but the evil he has done will be with him for ever: [30] Because they said, He has an unclean spirit. [31] And his mother and brothers came and were outside, and sent for him, requesting to see him. [32] And a great number were seated round him; and they said to him, See, your mother and your brothers are outside looking for you. [33] And he said in answer, Who are my mother and my brothers? [34] And looking round at those who were seated about him, he said, See, my mother and my brothers! [35] Whoever does God's pleasure, the same is my brother, and sister, and mother.

ezt mondta nekik: Hogyan űzheti ki Sátán a Sátánt? [24] Ha meghasonlás van egy országban, az az ország elpusztul; [25] És ha meghasonlás van egy házban, az a ház elpusztul; [26] És ha Sátán önmagával van harcban, és meghasonlás van benne, nem maradhat meg a helyén, hanem elpusztul. [27] De senki sem mehet be az erős ember házába, és nem veheti el a holmiját, hacsak előbb köteleket nem köt az erős ember köré, és akkor elveszi a holmiját. [28] Bizony mondom nektek: Az emberek fiainak megbocsáttatik minden bűnük és minden gonosz beszédük, amit mondanak. [29] De aki a Szentlélek ellen gonoszságot szól, az soha nem nyer bocsánatot, hanem a gonoszság, amit elkövetett, örökre vele marad. [30] Mert azt mondták: Tisztátalan lélek van benne. [31] És odament az anyja és a testvérei, és kint voltak, és hívatták, kérve, hogy láthassák őt. [32] És nagy sokaság ült körülötte; és ezt mondták neki: Íme, anyád és testvéreid kint keresnek téged. [33] És ő felelve megkérdezte: Kik az én anyám és kik az én testvéreim? [34] És körülnézve azokon, akik körülötte ültek, monda: Íme, anyám és testvéreim! [35] Aki cselekszi Isten akaratát, az az én testvérem, nővérem és anyám.

4

[1] And again he was teaching by the seaside. And a very great number of people had come to him, so that he got into a boat on the sea and took his seat; and all the people were on the land by the seaside. [2] And he gave them teaching about a number of things in the form of stories, and said to them in his teaching, Give ear: [3] A man went out to put seed in the earth: [4] And while he was doing it, some was dropped by the wayside, and the birds came and took it for food. [5] And some went on the stones, where it had not much earth; and it came up straight away, because the earth was not deep: [6] And when the sun was high, it was burned; and because it had no root, it became dry and dead. [7] And some went among the thorns, and the thorns came up, and it had no room for growth and gave no fruit. [8] And some, falling on good earth, gave fruit, coming up and increasing, and giving thirty, sixty, and a hundred times as much. [9] And he said to them, Whoever has ears, let him give ear. [10] And when he was by himself, those who were round him with the twelve put questions to him about the purpose of the stories. [11] And he said to them, To you is given the

4

[1] Ismét a tengerparton tanított. Sokan mentek hozzá, úgyhogy beszállt egy hajóba a tengeren, és leült, az egész nép pedig a tengerparton volt. [2] Sokféle történetben tanította őket, és ezt mondta nekik tanításában: Figyeljetek! [3] Egy ember kiment, hogy magot vessen a földbe.

[4] Miközben ezt tette, némely mag az út szélére esett, és a madarak jöttek, és elkapták eledelül. [5] Némely mag a kövekre esett, ahol nem volt sok földje, és azonnal kikelt, mert nem volt mély a föld. [6] Amikor pedig magasan volt a nap, elégett, és mivel nem volt gyökere, kiszáradt és elszáradt.

secret of the kingdom of God, but to those who are outside, all things are given in the form of stories; [12] So that seeing they may see, and it will not be clear to them; and hearing it, they will not get the sense; for fear that they may be turned again to me and have forgiveness. [13] And he said to them, If you are not clear about this story, how will you be clear about the others? [14] The seed is the word. [15] And these are they by the wayside, where the word is planted; and when they have given ear, the Evil One comes straight away and takes away the word which has been planted in them. [16] And in the same way, these are they who are planted on the stones, who, when the word has come to their ears, straight away take it with joy; [17] And they have no root in themselves, but go on for a time; then, when trouble comes or pain, because of the word, they quickly become full of doubts. [18] And others are those planted among the thorns; these are they who have given ear to the word, [19] And the cares of this life, and the deceits of wealth, and the desire for other things coming in, put a stop to the growth of the word, and it gives no fruit. [20] And these are they who were planted on the good earth; such as give ear to the word, and take it into their hearts, and give fruit, thirty and sixty and a hundred times as much. [21] And he said to them, When the light comes in, do people put it under a vessel, or under the bed, and not on its table? [22] There is nothing covered which will not be seen openly, and nothing has been made secret which will not come to light. [23] If any man has ears, let him give ear. [24] And he said to them, Take care what you give ear to: in the same measure as you give you will get, and more will be given to you. [25] He who has, to him will be given: and he who has not, from him will be taken even that which he has. [26] And he said, Such is the kingdom of God, as if a man put seed in the earth, [27] And went to sleep and got up, night and day, and the seed came to growth, though he had no idea how. [28] The earth gives fruit by herself; first the leaf, then the head, then the full grain. [29] But when the grain is ready, he quickly sends men to get it cut, because the time for cutting has come. [30] And he said, What picture may we give of the kingdom of God, or with what story may we make it clear? [31] It is like a grain of mustard seed, which, when it is put in the earth, is smaller than all the seeds on the

[7] Némely pedig a tövisek közé esett, és a tövisek felnőttek, és nem volt helye a növekedésnek, és nem termett. [8] Némely pedig jó földbe esett, gyümölcsöt hozott, kikelt és szaporodott, és harmincszorosát, hatvanszorosát, sőt százszorosát is termett. [9] És monda nékik: Akinek füle van, hallja! [10] És mikor egyedül volt, a körülötte lévők a tizenkettővel együtt megkérdezték tőle a történetek értelmét. [11] És monda nékik: Néktek adatott az Isten országának titka, de a kívülállóknak mindent történetekben adnak; [12] Hogy látván lássanak, de ne értsék; és hallván, ne értsék, nehogy hozzám térjenek, és megbocsátást nyerjenek. [13] És monda nékik: Ha ezt a történetet nem értitek, hogyan értitek meg a többit? [14] A mag az ige. [15] És ezek azok, akik az útszélen ültek, ahová elültetett az ige; és amikor hallják, azonnal eljön a Gonosz, és elveszi az igét, amelyet beléjük ültettek. [16] Ugyanígy ezek azok, akiket kövekre ültettek, akik, amikor eljut a beszéd az ő fülükhöz, azonnal örömmel fogadják; [17] Nincs bennük gyökerük, hanem egy ideig élnek; aztán, amikor baj vagy fájdalom jön az ige miatt, gyorsan kételkednek. [18] Mások pedig, akiket tövisek közé ültettek; ezek azok, akik füleltek az igére, [19] és az élet gondjai, a gazdagság csalárdsága és a más dolgok utáni kívánság, ami beléjük jön, megállítják az ige növekedését, és az nem terem gyümölcsöt. [20] És ezek azok, akiket a jó földbe ültettek; akik fülelnek az igére, befogadják azt, és harmincszoros, hatvanszoros, sőt százszoros gyümölcsöt teremnek. [21] És monda nékik: Amikor a világosság bejön, vajon edény alá vagy az ágy alá teszik-e, és nem az asztalára? [22] Nincs semmi elrejtve, ami ne lenne látható, és semmi elrejtve, ami ne jutna napvilágra. [23] Ha valakinek van füle, hallja. [24] És monda nékik: Vigyázzatok, mit hallgattok: amilyen mértékkel adtok, annyit kaptok, és még többet is adnak nektek. [25] Akinek van, annak adatik; és akinek nincs, attól még az is elveszik, amije van. [26] És monda: Olyan az Isten országa, mint amikor az ember magot vet a földbe, [27] És elaludt és felkelt, éjjel és nappal, és a mag kikelt, bár ő nem tudta, hogyan. [28] A föld magától terem: először levelet, aztán kalászt, aztán teljes szeműt. [29] Amikor pedig érett a kalász, sietve küld embereket, hogy learassák, mert eljött az aratás ideje. [30] És monda: Milyen példát meséljünk Isten országáról, vagy milyen történettel magyarázzuk el? [31] Hasonló a mustármaghoz, amely amikor a földbe vetik, kisebb minden földi magnál. [32] De

earth, [32] But when it is planted, it comes up, and becomes taller than all the plants, and puts out great branches, so that the birds of heaven are able to take rest in its shade. [33] And with a number of such stories he gave them his teaching, as they were able to take it: [34] And without a story he said nothing to them: but privately to his disciples he made all things clear. [35] And on that day, when the evening had come, he said to them, Let us go over to the other side. [36] And going away from the people, they took him with them, as he was, in the boat. And other boats were with him. [37] And a great storm of wind came up, and the waves came into the boat, so that the boat was now becoming full. [38] And he himself was in the back of the boat, sleeping on the cushion: and they, awaking him, said, Master, is it nothing to you that we are in danger of destruction? [39] And he came out of his sleep, and gave strong orders to the wind, and said to the sea, Peace, be at rest. And the wind went down, and there was a great calm. [40] And he said to them, Why are you full of fear? have you still no faith? [41] And their fear was great, and they said one to another, Who then is this, that even the wind and the sea do his orders?

amikor elültetik, felnő, magasabb lesz minden növénynél, és nagy ágakat hajt, úgyhogy az ég madarai megpihenhetnek az árnyékában. [33] És sok ilyen történettel tanította őket, ahogyan el tudták fogadni. [34] És történet nélkül semmit sem szólt nekik, de tanítványainak külön mindent elmagyarázott. [35] És azon a napon, amikor beesteledett, így szólt hozzájuk: Menjünk át a túlsó partra. [36] És elmenve az emberektől, magukkal vitték őt, mivel a hajóban volt. És más hajók is voltak vele. [37] És nagy szélvihar támadt, és a hullámok becsapódtak a hajóba, úgyhogy a hajó már-már megtelt. [38] Ő maga pedig a hajó hátuljában aludt a párnán. Azok pedig felébresztették őt, és ezt mondták: „Mester, semmi közöd hozzá, hogy veszedelemben vagyunk?” [39] Ő pedig felébredt álmából, ráparancsolt a szélre, és ezt mondta a tengernek: „Csend legyen, nyugodj meg!” A szél pedig elállt, és nagy csend lett. [40] Jézus ezt mondta nekik: „Miért féltek ennyire? Még mindig nincs hitetek?” [41] Nagy félelem fogta el őket, és ezt kérdezték egymástól: „Ki ez, hogy mind a szél, mind a tenger engedelmeskedik neki?”

5

[1] And they came to the other side of the sea, into the country of the Gerasenes. [2] And when he had got out of the boat, straight away there came to him from the place of the dead a man with an unclean spirit. [3] He was living in the place of the dead: and no man was able to keep him down, no, not with a chain; [4] Because he had frequently been prisoned in chains and iron bands, and the chains had been parted and the bands broken by him: and no man was strong enough to make him quiet. [5] And all the time, by day and by night, in the place of the dead, and in the mountains, he was crying out and cutting himself with stones. [6] And when he saw Jesus from far off, he went quickly to him and gave him worship; [7] And crying out with a loud voice he said, What have I to do with you, Jesus, Son of the Most High God? In God's name, do not be cruel to me. [8] For Jesus had said to him, Come out of the man, you unclean spirit. [9] And Jesus said, What is your name? And he made answer, My name is Legion, because there

5

[1] És átértek a tengeren túlra, a gerazénusok földjére. [2] És amint kiszállt a hajóból, azonnal odament hozzá a holtak helyéről egy tisztátalan lélektől megszállt ember. [3] A holtak helyén lakott, és senki sem tudta őt lánccal sem visszatartani, [4] Mert sokszor fogva volt láncokkal és vasbilincsekkel, és a láncokat elszakította, a köteleket pedig elszakította, és senki sem volt elég erős ahhoz, hogy megnyugtassa. [5] És éjjel-nappal, a holtak között és a hegyekben kiáltozott és kövekkel vagdosta magát. [6] És amikor messziről meglátta Jézust, sietve odament hozzá, és imádta őt. [7] És hangosan felkiáltva, monda: Mi közöm hozzád, Jézus, a Magasságos Isten Fia? Isten nevében ne légy kegyetlen hozzám! [8] Mert Jézus azt mondta neki: Menj ki az emberből, te tisztátalan lélek! [9] Jézus megkérdezte: „Mi a neved?” Ő pedig így felelt: „Légió a nevem, mert sokan vagyunk.” [10] És erősen könyörgött neki, hogy ne küldje el őket arról a vidékről. [11] A hegyoldalban pedig egy nagy disznónyáj vala, a mely legeltet vala. [12] És mon-

are a great number of us. [10] And he made strong prayers to him not to send them away out of the country. [11] Now on the mountain side there was a great herd of pigs getting their food. [12] And they said to him, Send us into the pigs, so that we may go into them. [13] And he let them do it. And the unclean spirits came out and went into the pigs; and the herd went rushing down a sharp slope into the sea, about two thousand of them; and they came to their death in the sea. [14] And their keepers went running and gave an account of it in the town and in the country. And people came to see what had taken place. [15] And they came to Jesus, and saw the man in whom had been the evil spirits seated, clothed and with full use of his senses, and they were full of fear. [16] And those who had seen it gave them an account of what had been done to him who had the evil spirits, and of the fate of the pigs. [17] And they made a request to him to go out of their country. [18] And when he was getting into the boat, the man in whom had been the evil spirits had a great desire to come with him. [19] And he would not let him, but said to him, Go to your house, to your friends, and give them news of the great things the Lord has done for you, and how he had mercy on you. [20] And he went on his way, and made public in the country of Decapolis what great things Jesus had done for him: and all men were full of wonder. [21] And when Jesus had gone over again in the boat to the other side, a great number of people came to him: and he was by the sea. [22] And one of the rulers of the Synagogue, Jairus by name, came, and seeing him, went down at his feet, [23] And made strong prayers to him, saying, My little daughter is near to death: it is my prayer that you will come and put your hands on her, so that she may be made well, and have life. [24] And he went with him; and a great number of people went after him, and came round him. [25] And a woman, who had had a flow of blood for twelve years, [26] And had undergone much at the hands of a number of medical men, and had given all she had, and was no better, but even worse, [27] When she had news of the things which Jesus did, went among the people coming after him, and put her hand on his robe. [28] For she said, If I may only put my hand on his robe, I will be made well. [29] And straight away the fountain of her blood was stopped, and she had a feeling in her body that her disease had gone and she was

dának néki: Küldj minket a disznókba, hogy bemenjünk azokba. [13] És megengedé nekik. És kijővén a tisztátalan lelkek, bemenének a disznókba; és a csorda a meredek lejtőn lefelé rohan a tengerbe, mintegy kétezernyi; és meghalának a tengerben. [14] Az őrizőik pedig odafutának, és hírt adának a városban és a falvakban. És az emberek odamenének, hogy lássák, mi történt. [15] És odamenének Jézushoz, és láták az embert, akiben a gonosz lelkek voltak, öltözve és teljesen eszével ülni, és megfélemlének. [16] Akik látták, elbeszélték nekik, mi történt azzal, akiben a gonosz lelkek voltak, és a disznók sorsáról. [17] És kérték őt, hogy menjen el az országukból. [18] Amikor beszállt a hajóba, az az ember, akiben a gonosz lelkek voltak, nagyon vágyott rá, hogy vele menjen. [19] De Jézus nem engedte meg, hanem ezt mondta neki: Menj haza, a tieidhez, és hirdesd nekik, hogy milyen nagy dolgot tett veled az Úr, és hogy hogyan könyörgött hozzád. [20] Azután elment, és elhirdette a Dekapolisz földjén, hogy milyen nagy dolgot tett Jézus vele; és mindenki csodálkozott. [21] Amikor Jézus ismét átment a hajóval a túlsó partra, nagy sokaság ment hozzá; ő pedig a tenger mellett volt. [22] És odament egy a zsinagóga elöljárói közül, név szerint Jairus, és amikor meglátta őt, lábaihoz borult, [23] és erősen imádkozott hozzá, mondván: Az én kislányom halálán van. Kérlek, hogy jöjj el, és tedd rá a kezed, hogy meggyógyuljon és éljen. [24] És elment vele; és nagy sokaság követte, és körülvette. [25] És egy asszony, aki tizenkét éve vérfolyásban szenvedett, [26] és sok szenvedést szenvedett el sok orvostól, és mindenét odaadta, de nem javult, sőt rosszabbodott. [27] Amikor meghallotta, hogy mit tett Jézus, bement a sokaság közé, amely követte őt, és rátette a kezét a ruhájára. [28] Mert ezt mondta: Ha csak ráteszem a kezem a ruhájára, meggyógyulok. [29] És azonnal elállt a vér forrása, és érezte testében, hogy betegsége elmúlt, és jól van. [30] Jézus azonnal észrevette, hogy erő áradt ki belőle, és a sokasághoz fordulva megkérdezte: „Ki érintette meg a ruhámat?” [31] Tanítványai ezt mondták neki: „Látjátok, hogy mindenfelől sokaság vesz körül titeket, és azt kérdezitek: Ki érintett meg engem?” [32] Amikor körülnézett, hogy lássa azt, aki ezt tette, [33] az asszony reszketve a félelemtől, tudván, mi történt vele, odament, arcra borult előtte, és mindent igazán elbeszélt neki. [34] Jézus ezt mondta neki: „Leányom, a hited meggyógyított téged, menj el békével, és szabadulj meg

well. [30] And straight away Jesus was conscious that power had gone out of him; and, turning to the people, he said, Who was touching my robe? [31] And his disciples said to him, You see the people round you on every side, and you say, Who was touching me? [32] And on his looking round to see her who had done this thing, [33] The woman, shaking with fear, conscious of what had been done to her, came and, falling on her face before him, gave him a true account of everything. [34] And he said to her, Daughter, your faith has made you well; go in peace, and be free from your disease. [35] And while he was still talking, they came from the ruler of the Synagogue's house, saying, Your daughter is dead: why are you still troubling the Master? [36] But Jesus, giving no attention to their words, said to the ruler of the Synagogue, Have no fear, only have faith. [37] And he did not let anyone come with him, but Peter and James and John, the brother of James. [38] And they came to the house of the ruler of the Synagogue; and he saw people running this way and that, and weeping and crying loudly. [39] And when he had gone in, he said to them, Why are you making such a noise and weeping? The child is not dead, but sleeping. [40] And they were laughing at him. But he, having sent them all out, took the father of the child and her mother and those who were with him, and went in where the child was. [41] And taking her by the hand, he said to her, Talitha cumi, which is, My child, I say to you, Get up. [42] And the young girl got up straight away, and was walking about; she being twelve years old. And they were overcome with wonder. [43] And he gave them special orders that they were not to say anything of this; and he said that some food was to be given to her.

betegségedből!” [35] Még beszélt, amikor megérkeztek a zsinagógai elöljáró házából, és ezt mondták: „A leányod meghalt, miért fárasztjátok még a Mestert?” [36] Jézus azonban nem hallgatott szavaikra, és így szólt a zsinagógai elöljáróhoz: „Ne félj, csak higgy!” [37] És senkit sem engedett meg, hogy vele menjen, csak Pétert, Jakabot és Jánost, Jakab testvérét. [38] És megérkeztek a zsinagóga elöljárójának házához; és látta, hogy az emberek ide-oda szaladgálnak, sírnak és hangosan jajgatnak. [39] És bemenve, monda nékik: Miért csaptok ilyen zajt és sírtok? A gyermek nem halt meg, hanem alszik. [40] És kinevették őt. De miután kiküldte mindnyájukat, maga mellé vette a gyermek apját és anyját, és azokat, akik vele voltak, és bement oda, ahol a gyermek feküdt. [41] És megfogva a kezét, monda néki: Talita kúmi, ami azt jelenti: Gyermekem, mondom neked, kelj fel! [42] A leányka pedig azonnal felkelt, és járkálni kezdett; tizenkét éves volt. És nagy csodálkozás töltötte el őket. [43] És külön meghagyta nekik, hogy ne szóljanak erről semmit, és azt mondta, hogy adjanak neki ennivalót.

6

[1] And he went away from there, and came into his country; and his disciples went with him. [2] And when the Sabbath day had come, he was teaching in the Synagogue; and a number of people hearing him were surprised, saying, From where did this man get these things? and, What is the wisdom given to this man, and what are these works of power done by his hands? [3] Is not this the woodworker, the son of Mary, and brother of James and Joses and Judas and Simon? and are not his sisters

6

[1] És elment onnan, és hazament; tanítványai is vele mentek. [2] És amikor eljött a szombat, a zsinagógában tanított; és sokan, akik hallották őt, elcsodálkoztak, mondván: Honnan veszi ez ezeket? És: Miféle bölcsesség adatott ennek, és milyen csodák ezek a kezei által? [3] Nem ez-e az ács, Mária fia, Jakab, József, Júdás és Simon testvére? És nincsenek-e itt velünk a nővérei? És keserűen tiltakoztak ellene. [4] Jézus pedig monda nékik: A próféta sehol sincs becsület nélkül, csak a hazá-

here with us? And they were bitter against him. [4] And Jesus said to them, A prophet is nowhere without honour, but in his country, and among his relations, and in his family. [5] And he was unable to do any work of power there, but only to put his hands on one or two persons who were ill, and make them well. [6] And he was greatly surprised because they had no faith. And he went about the country places teaching. [7] And he gave orders to the twelve, and sent them out two by two; and he gave them authority over the unclean spirits; [8] And he said that they were to take nothing for their journey, but a stick only; no bread, no bag, no money in their pockets; [9] They were to go with common shoes on their feet, and not to take two coats. [10] And he said to them, Wherever you go into a house, make that your resting-place till you go away. [11] And whatever place will not take you in and will not give ear to you, when you go away, put off the dust from your feet as a witness against them. [12] And they went out, preaching the need for a change of heart in men. [13] And they sent out a number of evil spirits, and put oil on a great number who were ill, and made them well. [14] And king Herod had news of him, because his name was on the lips of all; and he said, John the Baptist has come back from the dead, and for this reason these powers are working in him. [15] But others said, It is Elijah. And others said, It is a prophet, even like one of the prophets. [16] But Herod, when he had news of it, said, John, whom I put to death, has come back from the dead. [17] For Herod himself had sent men out to take John and put him in prison, because of Herodias, his brother Philip's wife, whom he had taken for himself. [18] For John said to Herod, It is wrong for you to have your brother's wife. [19] And Herodias was bitter against him, desiring to put him to death; but she was not able; [20] For Herod was in fear of John, being conscious that he was an upright and holy man, and kept him safe. And hearing him, he was much troubled; and he gave ear to him gladly. [21] And the chance came when Herod on his birthday gave a feast to his lords, and the high captains, and the chief men of Ga-lilee; [22] And when the daughter of Herodias herself came in and did a dance, Herod and those who were at table with him were pleased with her; and the king said to the girl, Make a request for anything and I will give it you. [23] And he took an

jában, a rokonai között és a családjában. [5] És ott semmi csodát sem tehetett, csak hogy egy vagy két betegre tegye a kezét, és meggyógyítsa őket. [6] És nagyon elcsodálkozott, hogy nem volt hitük. És bejárta a vidékeket tanítva. [7] És parancsokat adott a tizenkettőnek, és elküldte őket kettesével; és hatalmat adott nekik a tisztátalan lelkek felett; [8] És azt mondta, hogy semmit se vigyenek az útra, csak egyetlen botot; se kenyeret, se tarisznyát, se pénzt a zsebükben; [9] Közönséges saruban menjenek a lábukon, és ne vigyenek két ruhát. [10] És ezt mondta nekik: Ahol bementek egy házba, az legyen a pihenőhelyük, amíg el nem mentek. [11] És amelyik hely nem fogad be titeket, és nem hallgatnak rátok, amikor elmentek, verjétek le a port a lábatokról bizonyságul ellenük. [12] És kimentek, hirdetve az emberek szívének megváltoztatását. [13] És sok gonosz lelket küldtek ki, és olajat kentek sok betegre, és meggyógyították őket. [14] Heródes király is hallott róla, mert mindenki hallotta a nevét; és azt mondta: Keresztelő János feltámadt a halálból, és ezért munkálkodnak benne ezek az erők. [15] Mások azt mondták: Illés ő. És mások azt mondták: Próféta, mint egy a próféták közül. [16] Heródes azonban, amikor hírt kapott erről, így szólt: „János, akit én megöltem, feltámadt a halálból.” [17] Heródes ugyanis embereket küldött ki, hogy elfogják Jánost és börtönbe zárják Heródiás, testvérének, Fülöpnek a felesége miatt, akit magának vett. [18] János ugyanis ezt mondta Heródesnek: „Rossz neked, hogy a testvéred felesége veled van.” [19] Heródiás pedig keserűen félt Jánostól, és meg akarta ölni, de nem tehette. [20] Heródes félt Jánostól, tudván, hogy igaz és szent ember, ezért vigyázott rá. Amikor ezt hallotta, igen nyugtalan lett, és örömmel hallgatott rá. [21] Elérkezett az alkalom, amikor Heródes születésnapján lakomát adott főurainak, a hadvezéreknek és Galilea előkelőinek. [22] Bement Heródiás lánya is, és táncolt, Heródes és az asztalnál ülők örültek neki. A király pedig monda a leánynak: Kérj bármit, és megadom neked! [23] És megesküdött, mondván néki: Bármit kívánsz, megadom neked, akár országom felét is! [24] Az pedig kiment, és monda az anyjának: Mit kívánok? Az pedig monda: Keresztelő János fejét. [25] És sietve bement a királyhoz, és monda: Azt kívánom, hogy azonnal add nekem egy tálcán Keresztelő János fejét! [26] A király pedig igen elszomorodott, de esküje és az asztalnál ülők miatt nem akart nemet mondani neki. [27] A

oath, saying to her, Whatever is your desire I will give it to you, even half of my kingdom. [24] And she went out and said to her mother, What is my request to be? And she said, The head of John the Baptist. [25] And she came in quickly to the king, and said, My desire is that you give me straight away on a plate the head of John the Baptist. [26] And the king was very sad; but because of his oaths, and those who were with him at table, he would not say 'No' to her. [27] And straight away the king sent out one of his armed men, and gave him an order to come back with the head: and he went and took off John's head in prison, [28] And came back with the head on a plate, and gave it to the girl; and the girl gave it to her mother. [29] And when his disciples had news of it, they came and took up his body, and put it in its last resting-place. [30] And the twelve came together to Jesus; and they gave him an account of all the things they had done, and all they had been teaching. [31] And he said to them, Come away by yourselves to a quiet place, and take a rest for a time. Because there were a great number coming and going, and they had no time even for food. [32] And they went away in the boat to a waste place by themselves. [33] And the people saw them going, and a number of them, having knowledge who they were, went running there together on foot from all the towns, and got there before them. [34] And he got out, and saw a great mass of people, and he had pity on them, because they were like sheep without a keeper: and he gave them teaching about a number of things. [35] And at the end of the day, his disciples came to him and said, This place is waste land, and it is late: [36] Send them away, so that they may go into the country and small towns round about, and get some food for themselves. [37] But he said to them in answer, Give them food yourselves. And they said to him, Are we to go and get bread for two hundred pence, and give it to them? [38] And he said to them, How much bread have you? go and see. And when they had seen, they said, Five cakes of bread and two fishes. [39] And he made them all be seated in groups on the green grass. [40] And they were placed in groups, by hundreds and by fifties. [41] And he took the five cakes of bread and the two fishes and, looking up to heaven, he said words of blessing over them; and when the cakes were broken, he gave them to the disciples to put before the people; and he made

király pedig azonnal kiküldött egyet fegyveresei közül, és megparancsolta néki, hogy jöjjön vissza a fejjel. Az pedig elment, és levette János fejét a börtönben.

[28] Azután visszatért a fejjel egy tálcán, és odaadta a leánynak; a leány pedig odaadta az anyjának. [29] Amikor tanítványai meghallották, odamentek, elvitték a testét, és eltemették. [30] A tizenkettő pedig összegyűlt Jézushoz, és elbeszélték neki mindazt, amit tettek, és mindazt, amit tanítottak. [31] Ő pedig ezt mondta nekik: „Menjetek el csak ti magatok egy csendes helyre, és pihenjetek meg egy kicsit, mert nagy sokaság jött-ment, és még enni sem volt idejük.” [32] Így hát hajóval elmentek egy puszta helyre, magukban. [33] Az emberek látták őket menni, és sokan közülük, tudván, hogy kik ők, gyalog futottak oda minden városból, és megelőzték őket. [34] Jézus kiszállt, és meglátott egy nagy sokaságot, és megszánta őket, mert olyanok voltak, mint a pásztor nélküli juhok, és sok mindenről tanított nekik. [35] És a nap végén odamentek hozzá a tanítványai, és ezt mondták: Puszta ez a hely, és későre jár. [36] Bocsásd el őket, hogy elmenjenek a környező tanyákra és városokba, és szerezzenek maguknak eleséget. [37] Ő azonban ezt felelte nekik: Adjatok nekik ti enni! Azok pedig ezt mondták neki: Menjünk el, és vegyünk kenyeret kétszáz dénárért, és adjuk oda nekik? [38] Ő pedig megkérdezte tőlük: Mennyi kenyeretek van? Menjetek el, és nézzétek meg! És amikor megláttá, azt mondták: Öt kenyér és két hal. [39] És leültette őket csoportokba a zöld fűben. [40] És csoportokba állították őket, százasával és ötvenesével. [41] És fogta az öt kenyeret és a két halat, feltekintett az égre, és megáldotta őket; és miután a kenyereket megtörték, odaadta a tanítványoknak, hogy tegyék az emberek elé; és a két halat elosztotta mindnyájuk között. [42] És mindnyájan vettek az ételből, és

division of the two fishes among them all. [42] And they all took of the food and had enough. [43] And they took up twelve baskets full of the broken bits and of the fishes. [44] And those who took of the bread were five thousand men. [45] And straight away he made his disciples get into the boat, and go before him to the other side to Beth-saida, while he himself sent the people away. [46] And after he had sent them away, he went up into a mountain for prayer. [47] And by evening, the boat was in the middle of the sea, and he by himself on the land. [48] And seeing that they had trouble in getting their boat through the water, because the wind was against them, about the fourth watch of the night he came to them, walking on the sea; and he would have gone past them; [49] But they, when they saw him walking on the sea, took him for a spirit, and gave a loud cry: [50] For they all saw him, and were troubled. But straight away he said to them, Take heart, it is I, have no fear. [51] And he went to them into the boat, and the wind went down, and they were full of wonder in themselves; [52] For it was not clear to them about the bread; but their hearts were hard. [53] And when they had gone across, they came to Gennesaret, and got their boat to land. [54] And when they had got out of the boat, the people quickly had news of him, [55] And went running through all the country round about, and took on their beds those who were ill, to where it was said that he was. [56] And wherever he went, into small towns, or great towns, or into the country, they took those who were ill into the market-places, requesting him that they might put their hands even on the edge of his robe: and all those who did so were made well.

jóllaktak. [43] És tizenkét teli kosárral szedtek össze a darabokat és a halakat. [44] Akik pedig vettek a kenyérből, ötezer férfi voltak. [45] És azonnal arra kényszerítette tanítványait, hogy szálljanak be a hajóba, és menjenek előre a túlsó partra, Betsaidába, amíg ő elbocsátja az embereket. [46] És miután elbocsátotta őket, felment a hegyre imádkozni. [47] És esteledik, a hajó a tenger közepén vala, ő pedig egyedül a parton. [48] És látván, hogy nehezen tudnak hajóval átjutni a vízen, mivel ellenszél volt, az éjszaka negyedik őrsége táján odament hozzájuk a tengeren járva; és el akart menni mellettük. [49] De azok, amikor meglátták őt a tengeren járni, kísértetnek hitték, és hangosan kiáltottak. [50] Mert mindnyájan látták őt, és megrémültek. De ő azonnal így szólt hozzájuk: Bízzatok, én vagyok, ne féljetek! [51] És bement hozzájuk a hajóba, és a szél elállt, és ők magukban csodálkoztak. [52] Mert nem értették a kenyér felől, hanem a szívük kemény volt. [53] És miután átkeltek, Genezáretbe értek, és a hajójukat partra húzták. [54] És miután kiszálltak a hajóból, az emberek gyorsan hírt hallottak róla. [55] És befutottak az egész környékre, és ágyakra vették a betegeket, oda, ahol azt mondták, hogy ő van. [56] És hová ment is, kisvárosokba, nagyvárosokba vagy falvakba, a betegeket kivitték a piacokra, és kérték, hogy akár ruhája szegélyére is tegyék kezüket; és mindazok, akik ezt tették, meggyógyultak.

7

[1] And there came together to him the Pharisees and certain of the scribes who had come from Jerusalem, [2] And had seen that some of his disciples took their bread with unclean, that is, unwashed, hands. [3] Now the Pharisees, and all the Jews, do not take food without washing their hands with care, keeping the old rule which has been handed down to them: [4] And when they come from the market-place, they take no food till their hands are washed; and a number of other orders there are, which have been handed down to

7

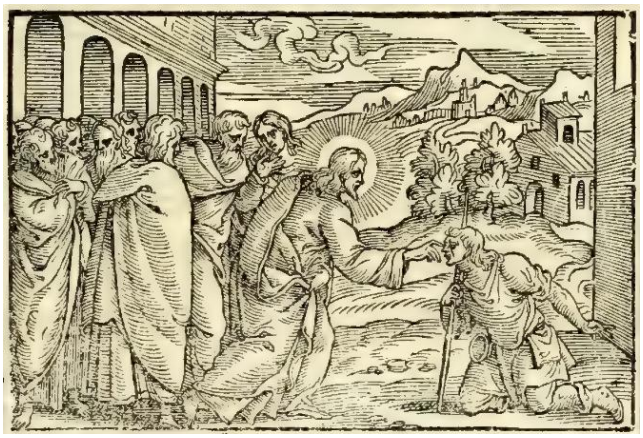
[1] Összegyűltek hozzá a farizeusok és néhány írástudó, akik Jeruzsálemből jöttek, [2] És látták, hogy tanítványai közül némelyek tisztátalan, azaz mosdatlan kézzel veszik magukhoz a kenyeret. [3] A farizeusok és a zsidók mind nem esznek anélkül, hogy gondosan megmosnák a kezüket, megtartva a régi hagyományt, amelyet rájuk hagytak. [4] És amikor a piactérről jönnek, nem esznek, amíg meg nem mossák a kezüket; és számos más parancsolat is van, amelyet rájuk hagytak, hogy megtartsák: a poharak, korsók és rézedények mosását. [5] És megkérdezték tőle a farizeusok és az írástudók: Miért

them to keep — washings of cups and pots and brass vessels. [5] And the Pharisees and the scribes put the question to him, Why do your disciples not keep the rules of the fathers, but take their bread with unwashed hands? [6] And he said, Well did Isaiah say of you, you false ones: These people give me honour with their lips, but their heart is far from me. [7] But their worship is to no purpose, while they give as their teaching the rules of men. [8] For, turning away from the law of God, you keep the rules of men. [9] And he said to them, Truly you put on one side the law of God, so that you may keep the rules which have been handed down to you. [10] For Moses said, Give honour to your father and mother, and, He who says evil of father or mother, let him have the punishment of death: [11] But you say, If a man says to his father or his mother, That by which you might have had profit from me is Corban, that is to say, Given to God, [12] You no longer let him do anything for his father or his mother; [13] Making the word of God of no effect by your rule, which you have given: and a number of other such things you do. [14] And turning to the people again, he said to them, Give ear to me all of you, and let my words be clear to you: [15] There is nothing outside the man which, going into him, is able to make him unclean: but the things which come out of the man are those which make the man unclean. [16] [] [17] And when he had gone into the house away from all the people, his disciples put questions to him about the saying. [18] And he said to them, Have even you so little wisdom? Do you not see that whatever goes into a man from outside is not able to make him unclean, [19] Because it goes not into the heart but into the stomach, and goes out with the waste? He said this, making all food clean. [20] And he said, That which comes out of the man, that makes the man unclean. [21] Because from inside, from the heart of men, come evil thoughts and unclean pleasures, [22] The taking of goods and of life, broken faith between husband and wife, the desire of wealth, wrongdoing, deceit, sins of the flesh, an evil eye, angry words, pride, foolish acts: [23] All these evil things come from inside, and make the man unclean. [24] And he went away from there to the country of Tyre and Sidon. And he went into a house, desiring that no man might have knowledge of it: and he was not able to keep it secret. [25] But a woman, whose little daughter had an unclean

nem tartják meg tanítványaid az atyák parancsolatait, és miért veszik magukhoz a kenyeret mosdatlan kézzel? [6] És monda: Jól mondta Ézsaiás felőletek, ti hazugok: Ez a nép ajkával tisztel engem, de a szívük távol van tőlem. [7] De hiábavaló az istentiszteletük, ha emberi tanításokat adnak. [8] Mert elfordulva Isten törvényétől, az emberek szabályait tartjátok meg. [9] Ő pedig ezt mondta nekik: Bizony, félreteszitek Isten törvényét, hogy megtarthassátok a nektek adott szabályokat. [10] Mert Mózes azt mondta: Tiszteljétek apátokat és anyátokat, és aki apját vagy anyját szidalmazza, halállal büntetendő. [11] Ti pedig azt mondjátok: Ha valaki azt mondja apjának vagy anyjának: Amit tőlem nyerhettetek volna, az Korbán, azaz Istennek ajándéka. [12] Nem engeditek többé, hogy apjáért vagy anyjáért tegyen valamit. [13] Hatatlanná teszitek Isten igéjét a ti parancsotokkal, amelyet adtatok, és sok más ehhez hasonló dolgot is tesztek. [14] És ismét a néphez fordulva, ezt mondta nekik: Hallgassatok rám mindnyájan, és hadd legyenek világosak nektek a szavaim: [15] Nincs semmi, ami az emberen kívül bemenve megtisztíthatná őt, hanem amik kijönnek az emberből, azok teszik tisztátalanná az embert. [16] [] [17] Amikor pedig bement a házba, távol az egész sokaságtól, tanítványai megkérdezték tőle a beszédet. [18] És monda nékik: Ennyire kevés bölcsességetek van? Nem látjátok, hogy semmi, ami kívülről bemegy az emberbe, nem teheti őt tisztátalanná? [19] Mert nem a szívbe megy, hanem a gyomorba, és a sürővel együtt megy ki? Ezt mondván, minden ételt megtisztítván. [20] És monda: Ami kijön az emberből, az teszi tisztátalanná az embert. [21] Mert belülről, az emberek szívéből származnak a gonosz gondolatok és a tisztátalan élvezetek, [22] a vagyon és az élet rablása, a férj és feleség közötti hűtlenség, a gazdagság utáni vágy, a gonoszság, a megtévesztés, a megtévesztés, a test bűnei, a gonosz szem, a haragos beszéd, a gőg, a balgaság: [23] Mindezek a gonosz dolgok belülről jönnek, és tisztátalanná teszik az embert. [24] És elméne onnan Tírusz és Szidon vidékére. És bement egy házba, mert nem akarta, hogy senki megtudja, de nem tudta titokban tartani. [25] Hanem egy asszony, akinek a kislányában tisztátalan lélek volt, miután hírt kapott róla, azonnal odament, és lábaihoz borult. [26] Az asszony görög volt, származását tekintve szír-föníciai, és kérte őt, hogy űzze ki a gonosz lelket a lányából. [27] Jézus ezt mondta neki: Hadd egyenek először a gyermekek, mert nem helyes elvenni a gyermekek kenyerét, és a kutyáknak adni. [28] Az

spirit, having had news of him, came straight away and went down at his feet. [26] Now the woman was a Greek, a Syro-phoenician by birth: and she made a request to him that he would send the evil spirit out of her daughter. [27] And he said to her, Let the children first have their food: for it is not right to take the children's bread and give it to the dogs. [28] But she said to him in answer, Yes, Lord: even the dogs under the table take the bits dropped by the children. [29] And he said to her, For this saying go your way; the evil spirit has gone out of your daughter. [30] And she went away to her house, and saw the child on the bed, and the evil spirit gone out. [31] And again he went out from Tyre, and came through Sidon to the sea of Galilee, through the country of Decapolis. [32] And they came to him with one who had no power of hearing and had trouble in talking; and they made a request to him to put his hands on him. [33] And he took him on one side from the people privately, and put his fingers into his ears, and he put water from his mouth on the man's tongue with his finger; [34] And looking up to heaven, he took a deep breath, and said to him, Ephphatha, that is, Be open. [35] And his ears became open, and the band of his tongue was made loose, and his words became clear. [36] And he gave them orders not to give news of it to anyone; but the more he made this request, so much the more they made it public. [37] And they were overcome with wonder, saying, He has done all things well: he even gives back the power of hearing and the power of talking to those who have been without them.

asszony azonban ezt felelte neki: Igen, Uram, még az ebek is elveszik az asztal alatt a gyermekek által elejtett falatokat. [29] Jézus ezt mondta neki: E beszéd miatt menj el; a gonosz lélek kiment a lányodból. [30] Az pedig hazament, és látta a gyermeket az ágyban, és a gonosz lélek kiment belőle. [31] És ismét kiment Tírusból, és Szidonon keresztül a Galileai-tengerhez ment, a Dekapolisz földjén keresztül. [32] Odamentek hozzá egy süket és nehezen beszélő emberrel, és kérték, hogy tegye rá a kezét. [33] Ő pedig félrehívta őt a sokaságtól külön, és az ujjait a füleibe dugta, és vizet öntött a szájából az ujjával a nyelvére. [34] Feltekintett az égre, mély lélegzetet vett, és így szólt hozzá: Effata, azaz: Nyisd meg!

[35] És megnyíltak a fülei, megoldódott a nyelvének kötése, és tisztán beszélhetett. [36] Megparancsolta nekik, hogy senkinek se mondják el; de minél inkább kérte, annál inkább terjesztették. [37] Ámulat fogta el őket, és ezt mondták: Mindent jól tett; még a távol lévőknek is visszaadja a hallás és a beszéd képességét.

8

[1] In those days again, when there was a great mass of people and they had no food, he made his disciples come to him and said to them, [2] I have pity for these people because they have been with me now three days, and have no food; [3] If I send them away to their houses with no food, they will be overcome by weariness on the way; and some of them have come from far. [4] And his disciples said in answer, How will it be possible to get enough bread for these men here in a waste place? [5] And he put the question, How much bread have you? And they said, Seven cakes. [6] And he made the people be seated on the earth: and he took the

8

[1] Azokban a napokban ismét, amikor nagy sokaság volt, és nem volt mit enniük, odahozta tanítványait, és ezt mondta nekik: [2] Sajnálom ezeket az embereket, mert már három napja velem vannak, és nincs mit enniük. [3] Ha éhen kelve bocsátom el őket, elfáradnak az úton, és némelyek közülük messziről jöttek. [4] Tanítványai így válaszoltak: Hogyan lehetne elég kenyeret szerezni ezeknek az embereknek itt, a pusztaságban? [5] És megkérdezte: Mennyi kenyeretek van? És azt mondták: Hét kenyér. [6] Letelepítette az embereket a földre. És fogta a hét kenyeret, és miután hálát adott Istennek, odaadta a megtört kenyereket tanítvá-

seven cakes and, having given praise, he gave the broken bread to his disciples to put before them; and they put it before the people. 7 And they had some small fishes; and blessing them he had them put before the people in the same way. 8 And they took the food, and had enough; and they took up seven baskets full of the broken bits. 9 And there were about four thousand people: and he sent them away. 10 And he got into the boat with his disciples straight away, and came into the country of Dalmanutha. 11 And the Pharisees came out and put questions to him, requesting from him a sign from heaven, testing him. 12 And he was very sad in spirit, and said, Why is this generation looking for a sign? truly, I say to you, No sign will be given to this generation. 13 And he went away from them, and again got into the boat and went across to the other side. 14 And they had taken no thought to get bread; and they had only one cake of bread with them in the boat. 15 And he said to them, Take care to be on the watch against the leaven of the Pharisees and the leaven of Herod. 16 And they said to one another, We have no bread. 17 And Jesus, hearing it, said to them, Why are you reasoning among yourselves because you have no bread? do you still not see, and is it still not clear to you? are your hearts so hard? 18 Having eyes, do you not see? and having ears, have you no hearing? and have you no memory? 19 When I made a division of the five cakes of bread among the five thousand, what number of baskets full of broken bits did you take up? They said to him, Twelve. 20 And when the seven among the four thousand, what number of baskets full of broken bits did you take up? And they said to him, Seven. 21 And he said to them, Is it still not clear to you? 22 And they came to Beth-saida. And they took a blind man to him, requesting him to put his hands on him. 23 And he took the blind man by the hand, and went with him out of the town; and when he had put water from his mouth on his eyes, and put his hands on him, he said, Do you see anything? 24 And looking up, he said, I see men; I see them like trees, walking. 25 Then again he put his hands on his eyes; and looking hard, he was able to see, and saw all things clearly. 26 And he sent him away to his house, saying, Do not even go into the town. 27 And Jesus went out, with his disciples, into the little towns round Caesarea Philippi; and on the way he put a question to his

nyainak, hogy tegyék eléjük; ők pedig az emberek elé tették. 7 Voltak pedig néhány kis haluk is; és megáldva azokat, ugyanígy megparancsolta, hogy tegyék az emberek elé. 8 És elvették az ételt, és megelégedtek; és hét kosarat szedtek tele a darabokkal. 9 Mintegy négyezer ember volt, és elküldte őket. 10 Azonnal hajóra szállt tanítványaival, és Dalmanuta vidékére ment. 11 A farizeusok kijöttek, és kérdéseket tettek fel neki, mennyei jelet kérve tőle, próbára téve őt. 12 Ő pedig nagyon elszomorodott lelkében, és ezt mondta: „Miért kíván ez a nemzedék jelet? Bizony, mondom nektek, hogy ez a nemzedék nem kap jelet.” 13 Elment tőlük, ismét hajóra szállt, és átment a túlsó partra. 14 Ők pedig nem gondoltak arra, hogy kenyeret hozzanak, csak egy kenyér volt náluk a hajóban. 15 Jézus pedig ezt mondta nekik: „Vigyázzatok, óvakodjatok a farizeusok kovászától és Heródes kovászától!” 16 Ők pedig ezt mondták egymásnak: „Nincs kenyerünk.” 17 Jézus pedig ezt hallván, monda nékik: „Miért tanakodtok egymás között, hogy nincs kenyeretek? Még mindig nem láttok, és még mindig nem világos nektek? Ilyen kemény a szívetek? 18 Szemeitek van, és nem láttok? És füleitek van, és nem hallotok? És emlékezni sem tudtok? 19 Amikor az öt kenyeret elosztottam az ötezer embernek, hány kosárnyi darabot szedtetek össze? Azt mondták neki: Tizenkettőt. 20 És amikor a hetet elosztottam a négyezer embernek, hány kosárnyi darabot szedtetek össze? Azt mondták neki: Hetet. 21 És monda nékik: Még mindig nem értitek? 22 És eljutottak Bétsaidába. És odavittek hozzá egy vak embert, és megkérték, hogy tegye rá a kezét. 23 És megfogta a vak ember kezét, és kiment vele a városon kívülre; és miután vizet öntött a szájából a szemére, és rátette a kezét, monda: Látsz valamit? 24 És feltekintve monda: Embereket látok; látom őket, mint a fákat, járkálni. 25 Akkor ismét rátette a kezét a szemére; És miután jól körülnézett, látott, és mindent tisztán látott. 26 És elküldte őt házába, mondván: Még a városba se menj be. 27 Jézus pedig kiment tanítványaival Cézárea Filippi körüli falvakba; és úton megkérdezte tanítványait, mondván: Kinek mondanak engem az emberek? 28 És azt felelték: Keresztelő Jánosnak, mások Illésnek, mások pedig egynek a próféták közül. 29 És monda nékik: De ti kinek mondotok engem? Péter felelve monda: Te vagy a Krisztus. 30 És megparancsolta nekik, hogy ezt senkinek se mondják el róla. 31 És tanítva őket,

disciples, saying, Who do men say that I am? [28] And they made answer, John the Baptist; and others, Elijah; but others, One of the prophets. [29] And he said to them, But who do you say I am? Peter said in answer, You are the Christ. [30] And he put them under orders not to say this of him to anyone. [31] And teaching them, he said that the Son of man would have to undergo much, and be hated by those in authority, and the chief priests, and the scribes, and be put to death, and after three days come back from the dead. [32] And he said this openly. And Peter took him, and was protesting. [33] But he, turning about, and seeing his disciples, said sharply to Peter, Get out of my way, Satan: for your mind is not on the things of God, but on the things of men. [34] And turning to the mass of people with his disciples, he said to them, If any man has the desire to come after me, let him give up all other desires, and take up his cross and come after me. [35] Whoever has a desire to keep his life, will have it taken from him; and whoever gives up his life because of me and the good news, will keep it. [36] What profit has a man if he gets all the world with the loss of his life? [37] And what would a man give in exchange for his life? [38] Whoever has a feeling of shame because of me and my words in this false and evil generation, the Son of man will have a feeling of shame because of him, when he comes in the glory of his Father with the holy angels.

mondván, hogy az Emberfiának sokat kell szenvednie, és gyűlölni kell a hatalmasságoktól, a főpapoktól és az írástudóktól, és megöletik, és harmadnap feltámad a halálból. [32] És ezt nyíltan megmondta. Péter pedig magához ragadta őt, és tiltakozott. [33] Ő azonban megfordult, tanítványaira tekintett, és zordan rászólt Péterre: „Távozz tőlem, Sátán, mert nem az Isten dolgaira gondolsz, hanem az emberek dolgaira.” [34] A sokasághoz fordulva tanítványaival együtt, ezt mondta nekik: „Ha valaki utánam akar jönni, hagyja el minden kívánságát, vegye fel keresztjét, és kövessen engem! [35] Aki meg akarja tartani az életét, attól elveszik; aki pedig odaadja az életét énértem és az evangéliumért, az megőrzi azt. [36] Mi haszna van az embernek, ha az egész világot elnyeri, de az életét elveszti? [37] És mit adhat váltságul az ember az életéért? [38] Aki szégyell engem és az én beszédeimet ebben a hamis és gonosz nemzedékben, azt az Emberfia is szégyellni fogja, amikor eljön Atyja dicsőségében a szent angyalokkal.

9

[1] And he said to them, Truly I say to you, There are some here who will have no taste of death till they see the kingdom of God come with power. [2] And after six days Jesus took with him Peter and James and John, and made them go up with him into a high mountain by themselves: and he was changed in form before them: [3] And his clothing became shining, very white, as no cleaner on earth would make it. [4] And there came before them Elijah with Moses, and they were talking with Jesus. [5] And Peter said to Jesus, Master, it is good for us to be here: and let us make three tents; one for you, one for Moses, and one for Elijah. [6] Because he was not certain what to say, for they were in great fear. [7] And a cloud came over them; and a voice came out of the cloud, saying,

9

[1] És monda nékik: Bizony mondom néktek: vannak itt némelyek, akik nem ízlelik meg a halált, mígnem látják, hogy Isten országa eljön hatalommal. [2] És hat nap múlva Jézus maga mellé vette Pétert, Jakabot és Jánost, és felvitte őket maguk-

This is my dearly loved Son, give ear to him. [8] And suddenly looking round about, they saw no one any longer, but Jesus only with themselves. [9] And while they were coming down from the mountain, he gave them orders not to give word to any man of the things they had seen, till the Son of man had come back from the dead. [10] And they kept the saying, questioning among themselves what the coming back from the dead might be. [11] And they put a question to him, saying, Why do the scribes say that Elijah has to come first? [12] And he said to them, Truly, Elijah does come first, and puts all things in order; and how is it said in the Writings that the Son of man will go through much sorrow and be made as nothing? [13] But I say to you that Elijah has come, and they have done to him whatever they were pleased to do, even as the Writings say about him. [14] And when they came to the disciples, they saw a great mass of people about them, and scribes questioning them. [15] And straight away all the people, when they saw him, were full of wonder, and running to him, gave him worship. [16] And he said, What are you questioning them about? [17] And one of the number said to him in answer, Master, I came to you with my son, who has in him a spirit which takes away his power of talking; [18] And wherever it takes him, it puts him down violently, streaming at the lips and twisted with pain; and his strength goes from him; and I made a request to your disciples to send it out, and they were not able. [19] And he said to them in answer, O generation without faith, how long will I have to be with you? how long will I put up with you? let him come to me. [20] And they took him to him: and when he saw him, the spirit in him straight away became violent; and he went down on the earth, rolling about and streaming at the lips. [21] And Jesus questioning the father said, How long has he been like this? And he said, From a child. [22] And frequently it has sent him into the fire and into the water, for his destruction; but if you are able to do anything, have pity on us, and give us help. [23] And Jesus said to him, If you are able! All things are possible to him who has faith. [24] Straight away the father of the child gave a cry, saying, I have faith; make my feeble faith stronger. [25] And when Jesus saw that the people came running together, he gave orders to the unclean spirit, saying to him, You, spirit, who are the

ban egy magas hegyre; és elváltozott előttük alakjában. [3] És ruhája ragyogó, igen fehér lőn, amilyent semmiféle földi tisztító nem tudna készíteni.[4] És eléjük ment Illés Mózessel, és beszélgettek Jézussal. [5] És monda Péter Jézusnak: Mester, jó nékünk itt lennünk: csináljunk azért három sátrat: egyet neked, egyet Mózesnek és egyet Illésnek. [6] Mert nem tudta, mit mondjon, mert nagy félelem vett erőt rajtuk. [7] És felhő támada rájuk; és szózat hallatszott a felhőből, mondván: Ez az én szeretett Fiam, hallgassatok rá! [8] És hirtelen körülnézve, senkit sem láttak már magukkal, csak Jézust. [9] Amikor pedig lejöttek a hegyről, megparancsolta nekik, hogy senkinek se mondják el, amit láttak, amíg az Emberfia fel nem támad a halálból. [10] Ők pedig megtartották a beszédet, és egymás között kérdezgették, hogy mi lehet a halálból való feltámadás. [11] És megkérdezték tőle: Miért mondják az írástudók, hogy Illésnek kell előbb eljönnie? [12] Ő pedig azt mondta nekik: Bizony, Illés előbb eljön, és mindent helyreigazít; és hogyan van az Írásokban megírva, hogy az Emberfia sok bánatot fog elszenvedni, és semmivé lesz? [13] De mondom nektek, hogy Illés eljött, és azt tették vele, amit akartak, ahogyan az Írások mondják róla. [14] És amikor a tanítványokhoz értek, nagy sokaságot láttak maguk körül, és írástudókat, akik kérdezgették őket. [15] És azonnal az egész sokaság, amikor meglátta őt, csodálkozott, és odafutottak hozzá, és imádták őt. [16] Ő pedig ezt kérdezte: Mit kérdezel tőlük? [17] Egy a sokaság közül így felelt neki: Mester, hozzád jöttem a fiammal, akiben olyan lélek van, amely elveszi a beszéd képességét. [18] És bárhová viszi, földre taszítja, ömlik a szája, és kínzó fájdalom gyötri, és elmegy tőle az ereje. Kértem pedig a tanítványaidat, hogy bocsássák ki, de nem tudták. [19] Ő pedig ezt felelte nekik: Ó, hitetlen nemzedék, meddig leszek még veletek? Meddig tűrlek még titeket? Hadd jöjjön hozzám. [20] Odavitték őt; és amikor meglátta, azonnal hevesen támadt benne a lélek, és a földre esett, fetrengett, és ömlik a szája. [21] Jézus pedig megkérdezte az apját: Mióta van ilyen? Az pedig azt mondta: Gyermekkorától fogva. [22] És sokszor küldte őt tűzbe is, vízbe is, hogy veszedelem legyen; de ha tehetsz valamit, könyörülj rajtunk, és segíts nekünk! [23] Jézus pedig monda néki: Ha teheted! Minden lehetséges annak, aki hisz. [24] A gyermek apja azonnal felkiáltott, mondván: Van hitem; tedd erősebbé az én gyenge

cause of his loss of voice and hearing, I say to you, come out of him, and never again go into him. [26] And after crying out and shaking him violently, it came out: and the child became like one dead; so that most of them said, He is dead. [27] But Jesus took him by the hand, lifting him up; and he got up. [28] And when he had gone into the house, his disciples said to him privately, Why were we unable to send it out? [29] And he said to them, Nothing will make this sort come out but prayer. [30] And they went out from there, through Galilee; and it was his desire that no man might have knowledge of it; [31] For he was giving his disciples teaching, and saying to them, The Son of man is given up into the hands of men, and they will put him to death; and when he is dead, after three days he will come back from the dead. [32] But the saying was not clear to them, and they were in fear of questioning him about it. [33] And they came to Capernaum: and when he was in the house, he put the question to them, What were you talking about on the way? [34] But they said nothing: because they had had an argument between themselves on the way, about who was the greatest. [35] And seating himself, he made the twelve come to him; and he said to them, If any man has the desire to be first, he will be last of all and servant of all. [36] And he took a little child, and put him in the middle of them; and taking him in his arms, he said to them, [37] Whoever will give honour to one such little child in my name, gives honour to me: and whoever gives honour to me, gives honour not to me, but to him who sent me. [38] John said to him, Master, we saw one driving out evil spirits in your name: and we said that he might not, because he is not one of us. [39] But Jesus said, Say not so: for there is no man who will do a great work in my name, and be able at the same time to say evil of me. [40] He who is not against us is for us. [41] Whoever gives you a cup of water, because you are Christ's, truly I say to you, he will in no way be without his reward. [42] And whoever is a cause of trouble to one of these little ones who have faith in me, it would be better for him if a great stone was put round his neck and he was dropped into the sea. [43] And if your hand is a cause of trouble to you, let it be cut off; it is better for you to go into life with one hand than to have two hands and go into hell, into the eternal fire. [44] [] [45] And if your foot is a cause of trouble to you, let it be cut

hitemet! [25] És mikor Jézus látta, hogy a sokaság összefut, megparancsolta a tisztátalan léleknek, mondván néki: Te lélek, aki ezt a hangtalan és hallású embert okoztad, mondom neked, menj ki belőle, és soha többé ne menj belé! [26] És miután felkiáltott és erősen megrázta őt, kiment; és a gyermek olyan lett, mint egy halott; annyira, hogy a legtöbben azt mondták: Meghalt. [27] De Jézus megfogta a kezét, felemelte; és felkelt. [28] És miután bement a házba, tanítványai mondták néki külön: Miért nem tudtuk kiűzni ezt a fajtát? [29] És monda nékik: Semmi sem űzheti ki ezt a fajtát, csak az imádság. [30] És kimentek onnan, Galileán keresztül; és azt akarta, hogy senki se tudjon róla; [31] Mert tanított tanítványaival, és ezt mondta nekik: Az Emberfia az emberek kezébe adatik, és megölik; és ha meghal, három nap múlva feltámad a halálból. [32] De a beszéd nem volt érthető nekik, és féltek megkérdezni őt felőle. [33] És megérkeztek Kapernaumba; és amikor otthon volt, megkérdezte tőlük: Miről beszélgettetek az úton? [34] De ők nem szóltak semmit, mert az úton vitatkoztak egymás között, hogy ki a nagyobb. [35] És leült, és odavezette a tizenkettőt magához; és ezt mondta nekik: Ha valaki első akar lenni, legyen mindenki között az utolsó és mindenki szolgája. [36] És fogott egy kisgyermeket, és közéjük állította; És karjába véve őt, monda nékik: [37] A ki egy ilyen kisgyermeket tisztel az én nevemben, engem tisztel; és a ki engem tisztel, nem engem tisztel, hanem azt, a ki elküldött engem. [38] János ezt mondta néki: Mester, láttunk valakit, aki a te nevedben űz ki gonosz lelkeket; és azt mondtuk, hogy ne, mert nem közülünk való. [39] Jézus pedig monda: Ne mondjátok! Mert senki sincs, aki nagy dolgot tesz az én nevemben, és ugyanakkor rosszat is tudna mondani rólam. [40] Aki nincs ellenünk, mellettünk van. [41] Aki pedig inni ad nektek egy pohár vizet, mert Krisztuséi vagytok, bizony mondom nektek, semmiképpen sem marad jutalom nélkül. [42] És aki megbotránkoztat egyet e kicsinyek közül, akik hisznek bennem, jobb annak, ha nagy követ tesznek a nyakára, és a tengerbe vetik. [43] És ha a kezed megbotránkoztat téged, vágd le; jobb néked egy kézzel bemenned az életre, mint ha két kézzel a pokolba mennél, az örök tűzbe. [44] [] [45] És ha a lábad megbotránkoztat téged, vágd le; jobb néked egy lábbal bemenned az életre, mint ha két lábbal a pokolba mennél. [46] [] [47] És ha a szemed botránkoztat téged, vájd ki azt: jobb néked félszemmel

off: it is better for you to go into life with one foot than to have two feet and go into hell. [46] [] [47] And if your eye is a cause of trouble to you, take it out: it is better for you to go into the kingdom of God with one eye than, having two eyes, to go into hell, [48] Where their worm is ever living and the fire is not put out. [49] Everyone will be salted with fire. [50] Salt is good; but if the taste goes from it, how will you make it salt again? Have salt in yourselves, and be at peace one with another.

mégy be az Isten országába, mint két szemmel a pokolba jutnod, [48] Ahol férgük örökké él, és a tűz ki nem alszik. [49] Mindenkit tűzzel sóznak meg. [50] Jó a só; de ha elmúlik az íze, hogyan sózjátok meg újra? Legyen bennetek só, és legyetek békében egymással.

10

[1] And he got up, and went into the country of Judaea on the other side of Jordan: and great numbers of people came together to him again; and, as was his way, he gave them teaching. [2] And Pharisees came to him, testing him with the question, Is it right for a man to put away his wife? [3] And he said to them in answer, What did Moses say you were to do? [4] And they said to him, Moses let us give her a statement in writing, and be free from her. [5] But Jesus said to them, Because of your hard hearts he gave you this law. [6] But from the first, male and female made he them. [7] For this cause will a man go away from his father and mother, and be joined to his wife; [8] And the two will become one flesh; so that they are no longer two, but one flesh. [9] Let not that which has been joined together by God be parted by man. [10] And in the house the disciples put questions to him again about this thing. [11] And he said to them, Whoever puts away his wife and takes another, is false to his wife; [12] And if she herself puts away her husband and takes another, she is false to her husband. [13] And they took to him little children, so that he might put his hands on them: and the disciples said sharp words to them. [14] And when Jesus saw it, he was angry, and said to them, Let the little children come to me, and do not keep them away; for of such is the kingdom of God. [15] Truly I say to you, Whoever does not put himself under the kingdom of God like a little child, will not come into it at all. [16] And he took them in his arms, and gave them a blessing, putting his hands on them. [17] And while he was going out into the way, a man came running to him, and went down on his knees, saying, Good Master, what have I to do so that I may have eternal

10

[1] És felkelt, és elméne Júdea földjére, a Jordánon túlra. És ismét nagy sokaság gyűlt össze hozzá; és szokása szerint tanította őket. [2] És farizeusok mentek hozzá, próbára téve őt ezzel a kérdéssel: Szabad-e a férfinak elbocsátania a feleségét? [3] És ő ezt felelte nekik: Mit mondott nektek Mózes? [4] És mondták neki: Mózes engedte meg, hogy írásban valljuk meg, és elváljunk tőle. [5] Jézus azonban azt mondta nekik: A ti szívetek keménysége miatt adta nektek ezt a törvényt. [6] De kezdettől fogva férfivá és nővé tette őket. [7] Ezért válik el a férfi apjától és anyjától, és ragaszkodik feleségéhez; [8] És lesznek ketten egy testté; úgyhogy többé már nem kettő, hanem egy test. [9] Amit Isten egybekötött, azt az ember el ne válassza. [10] És otthon a tanítványok ismét megkérdezték tőle e dolog felől. [11] És monda nékik: Aki elbocsátja feleségét, és mást vesz feleségül, az elárulja feleségét; [12] És ha az asszony elbocsátja férjét, és mást vesz feleségül, az elárulja férjét. [13] És kisgyermekeket vittek hozzá, hogy rájuk tegye a kezét; és a tanítványok dorgálták őket. [14] És amikor ezt látta Jézus, haragra gerjedt, és monda nékik: Engedjétek, hogy a kisgyermekek hozzám jöjjenek, és ne tiltsátok el őket; mert ilyeneké az Isten országa.

life? 18 And Jesus said to him, Why do you say I am good? no one is good but one, and that is God. 19 You have knowledge of what is said in the law, Do not put any one to death, Do not be untrue in married life, Do not take what is not yours, Do not give false witness, Do not get money by deceit, Give honour to your father and mother. 20 And he said to him, Master, all these laws I have kept from the time when I was young. 21 And Jesus, looking on him and loving him, said, There is one thing needed: go, get money for your goods, and give it to the poor, and you will have wealth in heaven: and come with me. 22 But his face became sad at the saying, and he went away sorrowing: for he was one who had much property. 23 And Jesus, looking round about, said to his disciples, How hard it is for those who have wealth to come into the kingdom of God! 24 And the disciples were full of wonder at his words. But Jesus said to them again, Children, how hard it is for those who put faith in wealth to come into the kingdom of God! 25 It is simpler for a camel to go through a needle's eye, than for a man of wealth to come into the kingdom of God. 26 And they were greatly surprised, saying to him, Who then may have salvation? 27 Jesus, looking on them, said, With men it is impossible, but not with God: for all things are possible with God. 28 Peter said to him, See, we have given up everything, and come after you. 29 Jesus said, Truly I say to you, There is no man who has given up house, or brothers, or sisters, or mother, or father, or children, or land, because of me and the good news, 30 Who will not get a hundred times as much now in this time, houses, and brothers, and sisters, and mothers, and children, and land — though with great troubles; and, in the world to come, eternal life. 31 But a great number who are first will be last: and those who are last will be first. 32 And they were on the way, going up to Jerusalem; and Jesus was going before them: and they were full of wonder; but those who came after him were in fear. And again he took the twelve, and gave them word of the things which were to come on him, 33 Saying, See, we go up to Jerusalem; and the Son of man will be given up to the chief priests and the scribes; and they will give an order for his death, and will give him up to the Gentiles: 34 And they will make sport of him, and put shame on him, and give him cruel blows, and will put him to death; and after

15 Bizony mondom néktek: Aki nem úgy engedi magát az Isten országának, mint egy kisgyermek, az semmi-képpen sem megy be abba. 16 És karjába vette őket, és megáldotta őket, és rájuk tette a kezét. 17 És mikor kiment az útra, egy ember odafutott hozzá, térdre borult előtte, és ezt kérdezte: Jó Mester, mit kell tennem, hogy örök életem legyen? 18 És monda néki Jézus: Miért mondod, hogy jó vagyok? Senki sem jó, csak egy, és az Isten. 19 Tudod, mit mond a törvény: Ne ölj meg senkit! Ne légy hamis a házaséletedben! Ne vedd el, ami nem a tiéd! Ne tégy hamis tanúságot! Ne szerezz csalással pénzt! Tiszteld apádat és anyádat! 20 Ő pedig ezt mondta neki: Mester, mindezeket a parancsolatokat ifjúságom óta megtartottam. 21 Jézus pedig rátekintve, megkedvelve őt, ezt mondta: Egy dologra van szükség: menj, szerezz pénzt a javadért, és oszd szét a szegények között, és vagyonod lesz a mennyben; és jöjj velem! 22 Az arca azonban elkomorult a beszédtől, és szomorúan elment, mert sok vagyona volt. 23 Jézus pedig körülnézett, és ezt mondta tanítványainak: Milyen nehéz bejutni az Isten országába, akiknek gazdagságuk van! 24 A tanítványok pedig csodálkoztak szavain. Jézus azonban ismét ezt mondta nekik: Gyermekeim, milyen nehezen jutnak be az Isten országába, akik a gazdagságban hisznek! 25 Könnyebb a tevének átmenni a tű fokán, mint a gazdagnak bejutni az Isten országába. 26 Ők pedig igen álmélkodva kérdezték tőle: Ki üdvözülhet tehát? 27 Jézus rájuk tekintve ezt mondta: „Embereknek lehetetlen, de nem Istennek, mert Istennek minden lehetséges.” 28 Péter ezt mondta neki: „Íme, mi mindent feladtunk, és követünk titeket.” 29 Jézus ezt mondta: „Bizony, mondom nektek: senki sincs, aki miattam és az evangéliumért feladta volna házát, testvéreit, nővéreit, anyját, apját, gyermekeit vagy földjét, 30 aki ne kapna százannyit most ebben a világban: házakat, testvéreket, nővéreket, anyákat, gyermekeket és földeket – nagy szorongattatások közepette is –, és a jövendő világban örök életet. 31 Sok első pedig utolsókká lesz, és az utolsók elsőkké. 32 Úton voltak, hogy felmenjenek Jeruzsálembe; Jézus pedig előttük ment; és ők csodálkoztak; akik pedig utána jöttek, féltek. És ismét maga mellé vette a tizenkettőt, és hírt hoza nékik azokról a dolgokról, amelyek reá várnak, 33 Mondván: Íme, felmegyünk Jeruzsálembe; és az Emberfiát átadják a főpapoknak és az írástudóknak; és parancsot adnak a halálára, és átadják őt a pogányoknak. 34 És kigúnyolják őt, és

three days he will come back from the dead. [35] And there came to him James and John, the sons of Zebedee, saying to him, Master, will you give us whatever may be our request? [36] And he said to them, What would you have me do for you? [37] And they said to him, Let us be seated, one at your right hand and one at your left, in your glory. [38] But Jesus said to them, You have no knowledge of what you are saying. Are you able to take of my cup? or to undergo the baptism which I am to undergo? [39] And they said to him, We are able. And Jesus said to them, You will take of the cup from which I take; and the baptism which I am about to undergo you will undergo: [40] But to be seated at my right hand or at my left is not for me to give: but it is for those for whom it has been made ready. [41] And hearing this, the ten became very angry with James and John. [42] And Jesus made them come to him, and said to them, You see that those who are made rulers over the Gentiles are lords over them, and their great ones have authority over them. [43] But it is not so among you: but whoever has a desire to become great among you, let him be your servant: [44] And whoever has a desire to be first among you, let him be servant of all. [45] For truly the Son of man did not come to have servants, but to be a servant, and to give his life for the salvation of men. [46] And they came to Jericho: and when he was going out of Jericho, with his disciples and a great number of people, the son of Timaeus, Bartimaeus, a blind man, was seated by the wayside, with his hand out for money. [47] And when it came to his ears that it was Jesus of Nazareth, he gave a cry, and said, Jesus, Son of David, have mercy on me. [48] And some of them, turning in protest, gave him an order to be quiet: but he went on crying out all the more, Son of David, have mercy on me. [49] And Jesus came to a stop and said, Let him come. And crying out to the blind man, they said to him, Be comforted: come, he has sent for you. [50] And he, putting off his coat, got up quickly, and came to Jesus. [51] And Jesus said to him, What would you have me do to you? And the blind man said, Master, make me able to see. [52] And Jesus said to him, Go on your way; your faith has made you well. And straight away he was able to see, and went after him in the way.

meggyalázzák, és megverik, és megölik; és három nap múlva feltámad a halálból. [35] És odamentek hozzá Jakab és János, a Zebedeus fiai, és ezt kérdezték tőle: Mester, megadod nekünk, amit kérünk? [36] És monda nékik: Mit akartok, hogy cselekedjek veletek? [37] És mondának néki: Hadd üljünk le egyiket a jobb kezed felől, a másikat a bal kezed felől a te dicsőségedben. [38] Jézus pedig monda nékik: Ti nem tudjátok, mit mondotok. Ki tudjátok-e venni az én poharamból, vagy elszenvedni a keresztséget, a melyet én elszenvedek? [39] És mondának néki: Elszenvedhetjük. Jézus pedig monda nékik: Ki fogtok venni a pohárból, a melyet én kiveszek, és a keresztséget, a melyet én elszenvedek, ti elszenveditek. [40] De hogy az én jobb kezem felől vagy bal kezem felől üljetek, nem az én dolgom megadni; hanem azoknak, akiknek elkészíttetett. [41] Ezt hallván, a tíz tanítvány igen megharagudott Jakabra és Jánosra. [42] Jézus odavezette őket hozzá, és ezt mondta nekik: „Látjátok, hogy akiket a pogányok felett uralkodnak, azok urak lesznek felettük, és a nagyjaik hatalmat gyakorolnak felettük. [43] De nem így van közöttetek; hanem aki naggyá akar lenni közöttetek, legyen a ti szolgátok. [44] És aki első akar lenni közöttetek, legyen mindenki szolgája. [45] Mert az Emberfia nem azért jött, hogy szolgái legyenek, hanem hogy szolga legyen, és életét adja az emberek üdvösségéért. [46] És megérkeztek Jerikóba. És amikor kiment Jerikóból tanítványaival és nagy sokasággal, a Timeus fia, Bartimeus, egy vak ember, az út szélén ült, és pénzt keresett. [47] És amikor meghallotta, hogy a názáreti Jézus az, felkiáltott, és így szólt: „Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam!” [48] Néhányan közülük tiltakozva megfordultak, és ráparancsoltak, hogy hallgasson; de ő még hangosabban kiáltozta: Dávid Fia, könyörülj rajtam! [49] Jézus megállt, és így szólt: „Engedd, hogy jöjjön!” A vaknak pedig kiáltottak: „Nyugodj meg, jöjj, hívatott!” [50] Az pedig levette felsőruháját, gyorsan felkelt, és odament Jézushoz. [51] Jézus megkérdezte tőle: „Mit akarsz, hogy cselekedjek veled?” A vak így felelt: „Mester, add meg, hogy lássak!” [52] Jézus ezt mondta neki: „Menj el, a hited meggyógyított téged.” Azonnal látott, és követte őt az úton.

11

[1] And when they came near to Jerusalem, to Bethphage and Bethany, at the Mountain of Olives, he sent two of his disciples, [2] And said to them, Go into the little town opposite: and when you come to it, you will see a young ass with a cord round his neck, on which no man has ever been seated; let him loose, and come back with him. [3] And if anyone says to you, Why are you doing this? say, The Lord has need of him and will send him back straight away. [4] And they went away and saw a young ass by the door outside in the open street; and they were getting him loose. [5] And some of those who were there said to them, What are you doing, taking the ass? [6] And they said to them the words which Jesus had said; and they let them go. [7] And they took the young ass to Jesus, and put their clothing on him, and he got on his back. [8] And a great number put down their clothing in the way; and others put down branches which they had taken from the fields. [9] And those who went in front, and those who came after, were crying, Glory: A blessing on him who comes in the name of the Lord: [10] A blessing on the coming kingdom of our father David: Glory in the highest. [11] And he went into Jerusalem into the Temple; and after looking round about on all things, it being now evening, he went out to Bethany with the twelve. [12] And on the day after, when they had come out from Bethany, he was in need of food. [13] And seeing a fig-tree in the distance with leaves, he went to see if by chance it had anything on it: and when he came to it, he saw nothing but leaves, for it was not the time for the fruit. [14] And he said to it, Let no man take fruit from you for ever. And his disciples took note of his words. [15] And they came to Jerusalem; and he went into the Temple, and sent out those who were trading there, overturning the tables of the money-changers and the seats of those who were offering doves for money; [16] And he would not let any man take a vessel through the Temple. [17] And he gave them teaching, and said to them, Is it not in the Writings, My house is to be named a house of prayer for all the nations? but you have made it a hole of thieves. [18] And it came to the ears of the chief priests and scribes, and they took thought how they might put him to death; being in fear of him, because all the people were full of wonder at

11

[1] Amikor közeledtek Jeruzsálemhez, Bethfagéhoz és Betániához, az Olajfák hegyénél, elküldött két tanítványát, [2] és ezt mondta nekik: Menjetek a szemközti kis városba! És amikor odaértek, találtok egy szamarat, nyakában kötéllel, amelyen még soha senki nem ült; engedjétek el, és menjetek vissza vele! [3] És ha valaki azt mondja nektek: Miért teszitek ezt? mondjátok: Az Úrnak van szüksége rá, és azonnal visszabocsátja őt. [4] És elmentek, és megláttak egy szamarat kint az utcán, az ajtóban; és elkezdték eloldani. [5] És azok közül, akik ott voltak, néhányan ezt mondták nekik: Mit csináltok, hogy viszik a szamarat? [6] És elmondták nekik azokat a szavakat, amelyeket Jézus mondott; és elbocsátották őket. [7] És elvették a szamarat Jézushoz, és ráterítették ruháikat, és ő felült a hátára. [8] És sokan letették ruháikat az útra; mások pedig ágakat tettek le, amelyeket a mezőről hoztak. [9] Akik elöl mentek, és akik utána jöttek, ezt kiáltották: Dicsőség! Áldott legyen az, aki az Úr nevében jön! [10] Áldott legyen a mi atyánknak, Dávidnak eljövendő országa! Dicsőség a magasságban!

[11] És bement Jeruzsálembe a templomba; és miután mindent körülnézett, mivel már este volt, kiment Betániába a tizenkettővel. [12] Másnap pedig, miután kijöttek Betániából, megéhezett. [13] És meglátva a távolban egy leveles fügefát, odament, hogy megnézze, van-e azon valami; és amikor odaért, nem látott mást, csak leveleket, mert még nem volt a gyümölcs ideje. [14] És azt mondta neki: Senki se vegyen tőled gyümölcsöt soha! És az ő tanítványai figyeltek szavaira. [15] És megérkeztek Jeruzsálembe; és bement a templomba, és kiküldte azokat, akik ott kereskedtek, felborítva a pénzváltók asztalait és azoknak székeit, akik galambokat áldoztak pénzért; [16] És nem engedte, hogy bárki is edényt vigyen át a Templomon. [17]

his teaching. [19] And every evening he went out of the town. [20] And when they were going by in the morning, they saw the fig-tree dead from the roots. [21] And Peter, having a memory of it, said to him, Master, see, the tree which was cursed by you is dead. [22] And Jesus, answering, said to them, Have God's faith. [23] Truly I say to you, Whoever says to this mountain, Be taken up and be put into the sea; and has no doubt in his heart, but has faith that what he says will come about, he will have his desire. [24] For this reason I say to you, Whatever you make a request for in prayer, have faith that it has been given to you, and you will have it. [25] And whenever you make a prayer, let there be forgiveness in your hearts, if you have anything against anyone; so that you may have forgiveness for your sins from your Father who is in heaven. [26] [] [27] And they came again to Jerusalem: and while he was walking in the Temple, there came to him the chief priests and the scribes and those in authority: [28] And they said to him, By what authority do you do these things? or who gave you authority to do these things? [29] And Jesus said to them, I will put to you one question; give me an answer, and I will say by what authority I do these things. [30] The baptism of John, was it from heaven or from men? give me an answer. [31] And they gave thought to it among themselves, saying, If we say, From heaven; he will say, Why then did you not have faith in him? [32] But if we say, From men — they were in fear of the people, because all took John to be truly a prophet. [33] And they said in answer to Jesus, We have no idea. And Jesus said to them, And I will not say to you by what authority I do these things.

12

[1] And he gave them teaching in the form of stories. A man had a vine-garden planted, and put a wall about it, and made a place for crushing out the wine, and put up a tower, and let it out to field-workers, and went into another country. [2] And when the time came, he sent a servant to get from the workmen some of the fruit of the garden. [3] And they took him, and gave him blows, and sent him away with nothing. [4] And again he

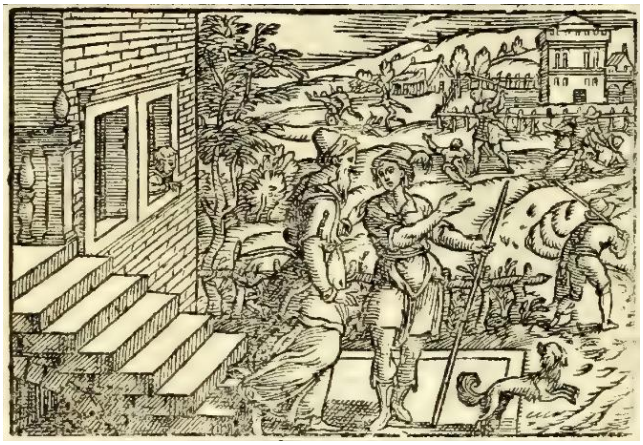
És taníta őket, és ezt mondta nekik: Nincsen-e megírva: Az én házamat imádság házának fogják nevezni minden nép számára? Ti pedig rablók barlangjává tettétek. [18] És eljutott ez a főpapok és az írástudók fülébe, és azon tanakodtak, hogyan ölhetnék meg őt, félve tőle, mert az egész nép csodálta a tanítását. [19] És minden este kiment a városból. [20] És amikor reggel elmentek, látták, hogy a fügefa gyökerestül elszáradt. [21] Péter pedig, emlékezve rá, monda néki: Mester, lásd, a fa, amelyet megátkoztál, meghalt. [22] Jézus pedig felelvén, monda nékik: Legyen Isten hite! [23] Bizony mondom néktek: Ha valaki azt mondja ennek a hegynek: Emelkedj fel és vesd magad a tengerbe, és nem kételkedik szívében, hanem hiszi, hogy amit mond, az megtörténik, és amit kíván, az meglesz. [24] Ezért mondom nektek: Bármit kértek imádságban, higgyétek, hogy megadatik nektek, és meglesz. [25] És amikor imádkoztok, legyen bocsánat a szívetekben, ha valaki ellen valami panaszotok van, hogy megbocsáttassanak bűneitek mennyei Atyátoktól. [26] [] [27] És ismét megérkeztek Jeruzsálembe. És mikor a Templomban járt, odamentek hozzá a főpapok, az írástudók és a hatalmasok. [28] És megkérdezték tőle: Milyen hatalommal teszed ezeket? Vagy ki adott neked hatalmat arra, hogy ezeket tedd? [29] Jézus pedig monda nékik: Felteszek nektek egy kérdést; feleljetek rá, és én is megmondom, milyen hatalommal teszem ezeket. [30] János keresztsége mennyből volt-e, vagy emberektől? Válaszoljatok rá. [31] És tanakodtak maguk között, mondván: Ha azt mondjuk: A mennyből, azt fogja mondani: Miért nem hittetek tehát benne? [32] Ha pedig azt mondjuk: Emberektől, féltek a néptől, mert mindenki valóban prófétának tartotta Jánost. [33] És ezt felelték Jézusnak: Nem tudjuk. Jézus pedig monda nékik: Én sem mondom meg néktek, milyen hatalommal teszem ezeket.

12

[1] És történetek formájában tanította őket. Egy ember szőlőt ültetett, falat épített köré, és borkipréselésre is alkalmas helyet épített, tornyot épített, bérbe adta a mezőmunkásoknak, és elment más vidékre. [2] Amikor elérkezett az idő, elküldött egy szolgát, hogy hozzon a munkásoktól a kert gyümölcséből. [3] Megfogták, megverték, és üres kézzel küldték el. [4] Ismét elküldött hozzájuk egy másik szolgát, de azok megsebesítették a fejét, és

sent to them another servant; and they gave him wounds on the head, and were very cruel to him. [5] And he sent another; and they put him to death: and a number of others, whipping some, and putting some to death. [6] He still had one, a dearly loved son: he sent him last to them, saying, They will have respect for my son. [7] But those workmen said among themselves, This is he who will one day be the owner of the property; come, let us put him to death, and the heritage will be ours. [8] And they took him and put him to death, pushing his body out of the garden. [9] What then will the master of the garden do? He will come and put the workmen to death, and will give the garden into the hands of others. [10] Have you not seen this which is in the Writings: The stone which the builders put on one side, the same was made the chief stone of the building: [11] This was the Lord's doing, and it is a wonder in our eyes? [12] And they made attempts to take him; but they were in fear of the people, because they saw that the story was against them; and they went away from him. [13] Then they sent to him certain of the Pharisees and the Herodians, so that they might make use of his words to take him by a trick. [14] And when they had come, they said to him, Master, we are certain that you are true, and have no fear of anyone: you have no respect for a man's position, but you are teaching the true way of God: Is it right to give taxes to Caesar or not? [15] Are we to give or not to give? But he, conscious of their false hearts, said to them, Why do you put me to the test? give me a penny, so that I may see it. [16] And they gave him one. And he said to them, Whose is this image and name on it? And they said to him, Caesar's. [17] And Jesus said to them, Give to Caesar the things which are Caesar's, and to God the things which are God's. And they were full of wonder at him. [18] And there came to him Sadducees, who say there is no coming back from the dead; and they put a question to him, saying, [19] Master, in the law Moses says, If a man's brother comes to his end, and has a wife still living and no child, it is right for his brother to take his wife, and get a family for his brother. [20] There were seven brothers: and the first took a wife, and at his death there were no offspring; [21] And the second took her, and at his death there were no offspring; and the third the same: [22] And all the seven had no seed. Last of all

nagyon kegyetlenül bántak vele. [5] Küldött egy másikat is, és megölték azt is, sőt még több mást is, némelyeket megkorbácsolva, némelyeket megölve. [6] Volt még egy, egy szeretett fia, akit utoljára küldött el hozzájuk, mondván: Megbecsülik majd a fiamat.

[7] De azok a munkások ezt mondták egymás között: Ő lesz az, aki egy napon a birtok tulajdonosa lesz; gyertek, öljük meg őt, és miénk lesz az örökség. [8] És megragadták őt és megölték, kidobva a testét a kertből. [9] Mit fog hát tenni a kert Ura? Elmegy és megöli a munkásokat, a kertet pedig másokkezébe adja. [10] Nem láttátok ezt, ami meg van írva az Írásokban: A kő, amelyet az építők félretettek, az lett az épület főköve. [11] Az Úrtól lett ez, és csoda a mi szemünkben. [12] Megpróbálták elfogni őt, de féltek a néptől, mert látták, hogy a hír ellenük van, és elmentek tőle. [13] Akkor elküldtek hozzá néhány farizeusot és Heródes-pártit, hogy szavaival csellel elfogják őt. [14] És amikor odaértek, ezt mondták neki: Mester, tudjuk, hogy igaz vagy, és nem félsz senkitől. Nem becsülöd az ember állását, hanem az Isten igaz útját tanítod: Szabad-e adót fizetni a császárnak, vagy nem? [15] Adjunk-e vagy ne adjunk? Ő azonban, ismerve csalárd szívüket, így szólt hozzájuk: „Miért kísértetek engem? Adjatok nekem egy fillért, hadd lássam!” [16] Adtak neki egyet. Ő pedig megkérdezte tőlük: „Kié ez a kép és a név rajta?” Azt mondták neki: „A császáré.” [17] Jézus pedig ezt mondta nekik: „Adjátok meg a császárnak, ami a császáré, és az Istennek, ami az Istené.” Álmélkodva csodálkoztak rajta. [18] Odamentek hozzá a szadduceusok is, akik azt mondják, hogy nincs feltámadás a halálból, és megkérdezték tőle: „[19] Mester, Mózes a törvényben ezt mondja: Ha valakinek a testvére meghal, és él a felesége, de nincs gyermeke, akkor illik, hogy a testvére elvegye a feleségét, és családot alapítson a testvérének. [20] Hét testvér volt. Az

the woman herself came to her death. [23] In the future life, when they come back from the dead, whose wife will she be? for the seven had her for a wife. [24] Jesus said to them, Is not this the reason for your error, that you have no knowledge of the holy Writings or of the power of God? [25] When they come back from the dead, they do not get married, but are like the angels in heaven. [26] But as to the dead coming back to life; have you not seen in the book of Moses, about the burning thorn-tree, how God said to him, I am the God of Abraham, and the God of Isaac, and the God of Jacob? [27] He is not the God of the dead, but of the living: you are greatly in error.

[28] And one of the scribes came, and hearing their argument together, and seeing that he had given them a good answer, put the question to him, Which law is the first of all? [29] Jesus said in answer, The first is, Give ear, O Israel: The Lord our God is one Lord; [30] And you are to have love for the Lord your God with all your heart, and with all your soul, and with all your mind, and with all your strength. [31] The second is this, Have love for your neighbour as for yourself. There is no other law greater than these. [32] And the scribe said to him, Truly, Master, you have well said that he is one, and there is no other but he: [33] And to have love for him with all the heart, and with all the mind, and with all the strength, and to have the same love for his neighbour as for himself, is much more than all forms of offerings. [34] And when Jesus saw that he gave a wise answer, he said to him, You are not far from the kingdom of God. And every man after that was in fear of questioning him any more. [35] And Jesus, when he was teaching in the Temple, said, How do the scribes say that the Christ is the Son of David? [36] David himself said in the Holy Spirit, The Lord said to my Lord, Be seated at my right hand,

első feleséget vett, de halálakor nem maradt utód. [21] A második is elvette őt, de halálakor nem volt utód; a harmadik is ugyanígy tett. [22] Mind a hétnek nem volt magva. Végül pedig meghalt az asszony is. [23] A jövő életben, amikor feltámadnak a halálból, kinek a felesége lesz? Mert mind a hét feleségül vette őt. [24] Jézus ezt mondta nekik: „Nem az a tévelygésetek, hogy nem ismeritek a szent írásokat és Isten hatalmát? [25] Amikor feltámadnak a halálból, nem házasodnak meg, hanem olyanok lesznek, mint az angyalok a mennyben. [26] Ami pedig a halottak feltámadását illeti, nem láttátok-e Mózes könyvében az égő tövisfáról, hogy Isten hogyan mondta neki: Én vagyok Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene? [27] Nem a holtak Istene, hanem az élőké: nagyon tévedtek. [28] És odament egy az írástudók közül, és amikor hallotta vitatkozásukat, és látta, hogy helyesen válaszolt nekik, megkérdezte tőle: Melyik az első minden törvény közül? [29] Jézus így válaszolt: Az első: Hallgass ide, Izrael! Az Úr, a mi Istenünk egy Úr. [30] Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, teljes elmédből és minden erődből. [31] A második pedig ez: Szeresd felebarátodat, mint magadat. Nincsen nagyobb törvény ezeknél. [32] Az írástudó pedig ezt mondta neki: Bizony, Mester, jól mondtad, hogy egy van, és nincs más rajta kívül. [33] És szeretni őt teljes szívedből, teljes elmédből és minden erődből, és ugyanúgy szeretni felebarátodat, mint magadat, sokkal több minden áldozatnál. [34] Jézus pedig látva, hogy bölcsen válaszolt, ezt mondta neki: Nem vagy messze az Isten országától. És ettől fogva mindenki félt őt többé kérdezgetni. [35] Jézus pedig, amikor a templomban tanított, ezt mondta: Hogyan mondhatják az írástudók, hogy a Krisztus Dávid Fia? [36] Maga Dávid mondta a Szentlélek által: Monda az Úr az én Uramnak: Ülj a jobb kezem felől, mígnem ellenségeidet a lábad alá vetem. [37] Maga Dávid Úrnak nevezi őt; akkor mimódon a fia? A köznép pedig örömmel hallgatott rá. [38] Tanításában ezt mondta: „Óvakodjatok az írástudóktól, akiknek tetszenek hosszú ruhákban járni és a piacokon tiszteletben részesülni, [39] és a zsinagógákban az első helyeket és a lakomákon az első helyeket elfoglalni, [40] akik elveszik az özvegyek vagyonát, és az emberek szeme láttára hosszan imádkoznak; ezeket súlyosabban fogják megítélni.” [41] Leült a pénztartó hely mellé, és nézte, hogyan dobnak pénzt a perselybe; és sokan, akiknek gazdagságuk

till I put those who are against you under your feet. [37] David himself gives him the name of Lord; and how then is he his son? And the common people gave ear to him gladly. [38] And in his teaching he said, Be on your watch against the scribes, whose pleasure it is to go about in long robes and be respected in the market-places, [39] And to have the chief seats in the Synagogues and the first places at feasts; [40] Who take away the property of widows, and before the eyes of men make long prayers; these will be judged more hardly. [41] And he took a seat by the place where the money was kept, and saw how the people put money into the boxes: and a number who had wealth put in much. [42] And there came a poor widow, and she put in two little bits of money, which make a farthing. [43] And he made his disciples come to him, and said to them, Truly I say to you, This poor widow has put in more than all those who are putting money into the box: [44] Because they all put in something out of what they had no need for; but she out of her need put in all she had, even all her living.

13

[1] And when he was going out of the Temple, one of his disciples said to him, Master, see, what stones and what buildings! [2] And Jesus said to him, Do you see these great buildings? there is not one stone here resting on another which will not be overturned. [3] And while he was seated on the Mountain of Olives opposite the Temple, Peter and James and John and Andrew said to him privately, [4] Say when these things will be, and what will be the sign when these things are all about to be done. [5] And Jesus said to them, Take care that you are not tricked by anyone. [6] People will come in my name, saying, I am he; and a number will be turned from the true way. [7] And when you have news of wars and talk of wars, do not be troubled; these things have to be, but it is still not the end. [8] Nation will go to war with nation, and kingdom with kingdom: there will be earth-shocks in different places; there will be times when there is no food; these things are the first of the troubles. [9] But take care: for they will give you up to the Sanhedrins; and in Synagogues you will be whipped; and you will be taken before rulers and kings because of me, for a sign to them. [10] And the

volt, sokat dobtak bele. [42] És odament egy szegény özvegyasszony, és két fillért dobott bele, ami egy fillért ér. [43] Odaküldte tanítványait, és ezt mondta nekik: „Bizony, mondom nektek, ez a szegény özvegyasszony többet dobott be, mint mindazok, akik pénzt tesznek a perselybe; [44] Mert mindnyájan abból dobtak bele, amire nem volt szükségük; de ő a szükségletéből mindenét beledobta, amije volt, egész megélhetését.”

13

[1] Amikor kiment a templomból, egyik tanítványa így szólt hozzá: „Mester, nézd, micsoda kövek és micsoda épületek!” [2] Jézus így felelt neki: „Látod ezeket a hatalmas épületeket? Nincs itt kő kőn, amely ne dőlne le.” [3] Amikor pedig az Olajfák hegyén ült, a templommal szemben, Péter, Jakab, János és András külön-külön megkérdezték tőle: „Mondd meg, mikor lesznek ezek, és mi lesz a jel, amikor ezek megtörténnek?” [5] Jézus így felelt nekik: „Vigyázzatok, hogy senki ne tévesszen meg titeket! [6] Eljönnek majd az én nevemben, és azt mondják: „Én vagyok!”, és sokan eltérnek az igazság útjáról. [7] Amikor pedig háborúk hírét hall-

good news has first to be given to all the nations. [11] And when you are taken and given up to be judged, do not be troubled about what to say: but whatever is given to you in that hour, say: because it is not you who say it, but the Holy Spirit. [12] And brother will give up brother to death, and the father his child; and children will go against their fathers and mothers, and put them to death. [13] And you will be hated by all men, because of my name; but he who goes through to the end will have salvation. [14] But when you see the unclean thing which makes destruction, in the place where it has no right to be (let this be clear to the reader), then let those who are in Judaea go quickly to the mountains: [15] And let him who is on the house-top not go down, or go in, to take anything out of his house: [16] And let not him who is in the field go back to take his coat. [17] And it will be hard for women who are with child and for her who has a baby at the breast in those days. [18] And say a prayer that it may not be in the winter. [19] For in those days there will be sorrow, such as there has not been from the time when God made the world till now, and will not ever be again. [20] And if the Lord had not made the time short, no flesh would have been kept from destruction; but because of the saints he has made the time short. [21] And then if any man says to you, See, here is Christ; or, See, there; have no faith in it: [22] Because there will be false Christs and false prophets, and they will give signs and wonders in the hope of turning even the saints from the true way. [23] But take care; see, I have made all things clear to you before the time. [24] But in those days, after that time of trouble, the sun will be made dark and the moon will not give her light, [25] And the stars will be falling from heaven, and the powers which are in the heavens will be moved. [26] And then they will see the Son of man coming in clouds with great power and glory. [27] And then he will send out the angels, and will get together his saints from the four winds, from the farthest part of the earth to the farthest part of heaven. [28] Take an example from the fig-tree: when its branches become soft and put out their leaves, you see that the summer is near; [29] Even so, when you see these things taking place, you may be certain that he is near, even at the doors. [30] Truly, I say to you, This generation will not come to an end till all these things are complete. [31] Heaven and earth will come to an

játok és háborúkról beszéltek, ne rémüljetek meg, mert ezeknek meg kell történniük, de ez még nem a vég. [8] Nép nemzettel háborúzik, ország országgal, földrengések lesznek mindenfelé, lesznek idők, amikor nem lesz ennivaló. Ezek a bajok első jelei. [9] Vigyázzatok azonban, mert átadnak titeket a nagytanácsnak, megkorbácsolnak a zsinagógákban, és helytartók és királyok elé állítanak miattam, jelül nekik. [10] Előbb azonban hirdetni kell az evangéliumot minden népnek. [11] Amikor pedig elfognak és ítéletre adnak titeket, ne aggódjatok amiatt, hogy mit mondjatok, hanem amit abban az órában kaptok, azt mondjátok, mert nem ti mondjátok, hanem a Szentlélek. [12] Halálra adja testvér testvérét, apa gyermekét, gyermekek pedig atyjuk és anyjuk ellen fordulnak, és megölik őket. [13] Gyűlöletesek lesztek mindenki előtt az én nevemért, de aki mindvégig kitart, az üdvözül. [14] Mikor pedig láttok pusztító tisztátalanságot azon a helyen, ahol nincs helye (legyen ez világos az olvasónak), akkor akik Júdeában lesznek, sietve menjenek a hegyekbe. [15] Aki a háztetőn lesz, ne szálljon le, se be ne menjen, hogy valamit kivigyen házából. [16] Aki pedig a mezőn lesz, ne menjen vissza, hogy elvigye a felsőruháját. [17] Nehéz lesz a terhes és szoptató asszonyoknak azokban a napokban. [18] Imádkozzatok pedig, hogy ne télen legyen. [19] Mert azokban a napokban olyan gyötrelem lesz, amilyen nem volt a világ teremtésétől fogva mind mostanáig, és nem is lesz többé. [20] És ha az Úr meg nem rövidítette volna azt az időt, egyetlen test sem menekült volna meg a pusztulástól; de a szentekért rövidítette meg az időt. [21] És akkor, ha valaki azt mondja nektek: Íme, itt a Krisztus; vagy: Íme, amott; ne higgyetek benne: [22] Mert lesznek hamis Krisztusok és hamis próféták, és jeleket és csodákat tesznek majd abban a reményben, hogy még a szenteket is letéríthetik az igaz útról. [23] De lássátok, hogy mindent tudtokra adtam az idő előtt. [24] De azokban a napokban, a nyomorúság után, a nap elsötétedik, és a hold nem fénylik, [25] és a csillagok lehullanak az égről, és az égben lévő hatalmasságok megrendülnek. [26] És akkor meglátják az Emberfiát eljönni felhőkben nagy hatalommal és dicsőséggel. [27] És akkor elküldi az angyalokat, és egybegyűjti szentjeit a négy égtáj felől, a föld legvégső határától az ég legvégső határáig. [28] Vegyétek például a fügefát: amikor ágai megpuhulnak és levelet hajtanak, látjátok, hogy közel a nyár; [29] Így tehát, amikor lát-

end, but my words will not come to an end. [32] But of that day or that hour no one has knowledge, not even the angels in heaven, or the Son, but the Father. [33] Take care, keep watch with prayer: for you are not certain when the time will be. [34] It is as when a man who is in another country for a time, having gone away from his house, and given authority to his servants and to everyone his work, gives the porter an order to keep watch. [35] So you are to keep watch: because you are not certain when the master of the house is coming, in the evening, or in the middle of the night, or at the cock's cry, or in the morning; [36] For fear that, coming suddenly, he sees you sleeping. [37] And what I say to you, I say to all, Keep watch.

játok, hogy ezek megtörténnek, tudjátok, hogy közel van, méghozzá az ajtó előtt. [30] Bizony, mondom nektek: ez a nemzedék el nem ér, míg mindezek be nem következnek. [31] Az ég és a föld véget ér, de az én beszédeim nem érnek véget. [32] Arról a napról vagy óráról senki sem tud, sem az ég angyalai, sem a Fiú, csak az Atya. [33] Vigyázzatok, virrasszatok imádkozással, mert nem tudjátok, mikor jön el az az idő. [34] Úgy van ez, mint amikor egy ember, aki egy ideig idegenben van, miután elhagyta házát, és hatalmat adott szolgáinak és mindenkinek a maga munkájára, megparancsolja a kapusnak, hogy virrasszon. [35] Ti is virrasszatok, mert nem tudjátok, mikor jön meg a ház ura: este, vagy éjszaka közepén, vagy kakasszókor, vagy reggel; [36] Nehogy hirtelen megérkezve meglátjon titeket aludni. [37] Amit pedig nektek mondok, mindenkinek mondom: Virrasszatok!

14

[1] It was now two days before the feast of the Passover and the unleavened bread: and the chief priests and the scribes made designs how they might take him by deceit and put him to death: [2] But they said, Not while the feast is going on, for fear there may be trouble among the people. [3] And while he was in Bethany in the house of Simon the leper, seated at table, there came a woman with a bottle of perfumed oil of great price; and when the bottle was broken she put the perfume on his head. [4] But some of them were angry among themselves, saying, For what purpose has this oil been wasted? [5] We might have got more than three hundred pence for it, and given the money to the poor. And they said things against her among themselves. [6] But Jesus said, Let her be; why are you troubling her? she has done a kind act to me. [7] The poor you have ever with you, and whenever you have the desire you may do them good: but me you have not for ever. [8] She has done what she was able: she has put oil on my body to make it ready for its last resting-place. [9] And truly I say to you, Wherever the good news goes out through all the earth, what this woman has done will be talked of in memory of her. [10] And Judas Iscariot, who was one of the twelve, went away to the chief priests, so that he might give him up to them. [11] And hearing what he said, they were glad, and gave him their word to make him a payment of money.

14

[1] Két nappal a pászka és a kovásztalan kenyér ünnepe előtt voltak, és a főpapok és az írástudók tanácsot tartottak, hogyan fogják el őt csellel és öljék meg. [2] Ők azonban ezt mondták: „Ne az ünnep alatt, nehogy zavargás legyen a nép között.” [3] Amikor Jézus Betániában, a leprás Simon házában asztalnál ült, odament egy asszony egy tömlő drága illatos olajjal. Amikor a tömlő eltört, a fejére kente az illatos olajat. [4] Némelyek azonban haragudtak egymás között, és ezt mondták: „Mire pazarolták el ezt az olajat? [5] Többet is vehettünk volna érte háromszáz dénárnál, és a pénzt a szegényeknek adhattuk volna.” És egymás között roszszat mondtak neki. [6] Jézus azonban ezt mondta: „Hagyd békén, miért bántjátok? Jót tett velem. [7] A szegények mindig veletek lesznek, és amikor csak akartok, jót tehettek velük, de én nem leszek veletek örökre. [8] Amit megtett, azt megtette: olajat kent a testemre, hogy előkészítse végső nyughelyére. [9] Bizony mondom nektek: bárhol is terjed az evangélium az egész földön, amit ez az asszony tett, ott az ő emlékezetére fogják emlegetni. [10] Iskariótes Júdás, egy a tizenkettő közül, elment a főpapokhoz, hogy kiadja őt nekik. [11] Amikor hallották, amit mondott, örültek, és megígérték neki, hogy pénzt ad neki. Ő pedig azon gondolkodott, hogyan adhatná ki őt nekik a legjobban. [12] A kovásztalan kenyér első napján, amikor a pászkabárányt levágják, tanítványai ezt mondták neki:

And he took thought how he might best give him up to them. [12] And on the first day of unleavened bread, when the Passover lamb is put to death, his disciples said to him, Where are we to go and make ready for you to take the Passover meal? [13] And he sent two of his disciples, and said to them, Go into the town, and there will come to you a man with a vessel of water: go after him; [14] And wherever he goes in, say to the owner of the house, The Master says, Where is my guest-room, where I may take the Passover with my disciples? [15] And he will take you up himself to a great room with a table and seats: there make ready for us. [16] And the disciples went out and came into the town, and saw that it was as he had said: and they made ready the Passover. [17] And when it was evening he came with the twelve. [18] And while they were seated taking food, Jesus said, Truly I say to you, One of you will be false to me, one who is taking food with me. [19] They were sad, and said to him one by one, Is it I? [20] And he said to them, It is one of the twelve, one who is putting his bread with me into the same plate. [21] The Son of man goes, even as the Writings say of him: but cursed is that man through whom the Son of man is given up! It would have been well for that man if he had never been given birth. [22] And while they were taking food, he took bread, and after blessing it, he gave the broken bread to them, and said, Take it: this is my body. [23] And he took a cup, and when he had given praise, he gave it to them: and they all had a drink from it. [24] And he said to them, This is my blood of the testament, which is given for men. [25] Truly I say to you, I will take no more of the fruit of the vine till the day when I take it new in the kingdom of God. [26] And after a song of praise to God they went out to the Mountain of Olives. [27] And Jesus said to them, You will all be turned away from me: for it is in the Writings, I will put the keeper of the sheep to death, and the sheep will be put to flight. [28] But after I have come back from the dead, I will go before you into Galilee. [29] But Peter said to him, Though the others may be turned away from you, I will not. [30] And Jesus said to him, Truly, I say to you that you, today, even this night, before the cock's second cry, will say three times that you have no knowledge of me. [31] But he said with passion, If I have to be put to death with you, I will not be false to you.

Hová menjünk, hogy elkészítsük neked a pászkavacsorát? [13] Elküldött kettőt tanítványai közül, és ezt mondta nekik: Menjetek a városba, és odamegy hozzátok egy ember egy edény vízzel. Menjetek utána; [14] És ahová bemegy, mondjátok a ház gazdájának: A Mester kérdezi: Hol van a vendégszobám, ahol tanítványaimmal megünnepelhetem a pászkát? [15] És ő maga felvisz titeket egy nagy szobába, ahol asztal és székek vannak: ott készítsétek el nekünk. [16] A tanítványok kimentek, és bementek a városba, és látták, hogy úgy van, ahogy megmondta, és elkészítették a pászkát. [17] És amikor beesteledett, odament a tizenkettővel.

[18] És mikor leültek és ettek, Jézus így szólt: Bizony mondom nektek, egy közületek, aki velem eszik, elárul engem. [19] Elszomorodtak, és egymás után megkérdezték tőle: Én vagyok-e az? [20] Ő pedig azt mondta nekik: Egy a tizenkettő közül, aki velem együtt teszi a kenyerét egy tálba. [21] Az Emberfia elmegy, amint az Írás mondja róla; de átkozott az az ember, aki által az Emberfia elárultatik! Jobb lett volna annak az embernek, ha meg sem született volna. [22] Miközben ettek, fogta a kenyeret, megáldotta, majd megtörte nekik, és ezt mondta: „Vegyétek, ez az én testem!” [23] Vette a poharat, hálát adott Istennek, odaadta nekik, és mindnyájan ittak belőle. [24] Ezt mondta nekik: „Ez az én vérem, a szövetség vére, amelyet az emberekért adok. [25] Bizony mondom nektek, hogy többé nem eszem a szőlőtő terméséből addig a napig, amíg újat nem veszek magamhoz az Isten országában.” [26] Miután dicsérték Istent, kimentek az Olajfák hegyére. [27] Jézus ezt mondta nekik: „Mindnyájan elfordultok tőlem, mert meg van írva: »Megölöm a juhok pásztorát, és a juhok elmenekülnek.« [28] De miután feltámadok a halálból, előttetek megyek Galileába.” [29] Péter ezt mondta neki: „Ha a többiek el is fordulnak tőletek, én nem

And they all said the same. 32 And they came to a place which was named Gethsemane: and he said to his disciples, Be seated here while I say a prayer. 33 And he took with him Peter and James and John, and grief and great trouble came on him. 34 And he said to them, My soul is very sad, even to death: be here a little time, and keep watch. 35 And he went forward a little, and falling down on the earth, made request that, if possible, the hour might go from him. 36 And he said, Abba, Father, all things are possible to you; take away this cup from me: but even so let not my pleasure, but yours be done. 37 And he came, and saw them sleeping, and said to Peter, Simon, are you sleeping? were you not able to keep watch one hour? 38 Keep watch with prayer, so that you may not be put to the test; the spirit truly is ready, but the flesh is feeble. 39 And again he went away, and said a prayer, using the same words. 40 And again he came and saw them sleeping, because their eyes were very tired; and they had nothing to say in answer. 41 And he came the third time, and said to them, Go on sleeping now and take your rest: it is enough; the hour has come; see, the Son of man is given up into the hands of evil men. 42 Get up, let us be going; see, he who gives me up is near. 43 And straight away, while he was still talking, Judas, one of the twelve, came, and with him a great band with swords and sticks, from the chief priests and the scribes and those in authority. 44 Now he who had been false to him had given them a sign, saying, The one to whom I give a kiss, that is he; take him, and get him away safely. 45 And when he had come, he went straight to him and said, Master; and gave him a kiss. 46 And they put their hands on him, and took him. 47 But a certain one of those who were near took out his sword, and gave the servant of the high priest a blow, cutting off his ear. 48 And Jesus said to them, Have you come out as against a thief, with swords and sticks to take me? 49 I was with you every day in the Temple teaching, and you did not take me; but this is done so that the Writings may come true. 50 And they all went away from him in fear. 51 And a certain young man went after him, with only a linen cloth about his body; and they put their hands on him; 52 But he got away unclothed, without the linen cloth. 53 And they took Jesus away to the high priest; and there came together with him all the chief priests and those in

teszem." 30 Jézus pedig monda néki: Bizony, mondom néked, hogy ma, még ezen az éjszakán, mielőtt a kakas másodszor szólalna, háromszor is megtagadod, hogy nem ismersz engem. 31 Ő azonban hevesen felelte: Ha meg is kell öletnem veled, nem árulok el téged. És mindnyájan ugyanazt mondták. 32 És eljutottak egy helyre, amelyet Getsemáninak hívtak; és monda az ő tanítványainak: Üljetek le itt, amíg imádkozom. 33 És magával vitte Pétert, Jakabot és Jánost, és nagy bánat és nyomorúság lett rajta. 34 És monda nékik: Nagyon szomorú a lelkem mindhalálig: maradjatok itt egy kis ideig, és virrasszatok. 35 És egy kicsit előrébb menve, a földre esve könyörgött, hogy ha lehetséges, múljon el tőle ez az óra. 36 És monda: Abba, Atyám, minden lehetséges néked; vedd el tőlem ezt a poharat; de azért ne az én akaratom legyen meg, hanem a tiéd. 37 És odament, és látta őket alva, és monda Péternek: Simon, alszol? Egy órát sem bírtál virrasztani? 38 Virrasszatok imádkozással, hogy meg ne kísértsenek titeket; a lélek ugyan készen áll, de a test erőtlen. 39 És ismét elment, és imádkozott, ugyanazokkal a szavakkal. 40 És ismét odament, és látta őket alva, mert a szemük nagyon fáradt volt; és nem tudtak mit felelni. 41 Harmadszor is megjelent, és ezt mondta nekik: Aludjatok már és pihenjetek! Elég volt! Eljött az óra! Íme, az Emberfia gonosz emberek kezébe adatik. 42 Keljetek fel, menjünk! Íme, közel van, aki engem elárul! 43 És azonnal, még mielőtt beszélt volna, megérkezett Júdás, egy a tizenkettő közül, és vele egy nagy csapat kardokkal és botokkal, a főpapoktól, az írástudóktól és a tekintélyesektől. 44 Az pedig, aki elárulta őt, jelt adott nekik, mondván: Akit megcsókolok, ő az; fogjátok el, és vigyétek el biztonságban! 45 És amikor odaért, egyenesen hozzáment, és ezt mondta: Mester! És megcsókolta. 46 És rávetették kezüket, és megragadták. 47 De valaki azok közül, akik ott voltak, kirántotta kardját, és megütötte a főpap szolgáját, levágva annak fülét. 48 Jézus pedig monda nékik: Mint valami tolvaj ellen vonultatok kardokkal és botokkal, hogy elfogjatok engem? 49 Minden nap veletek voltam a templomban tanítva, és nem fogtatok el engem; de ez azért történik, hogy beteljesedjenek az Írások. 50 És mindnyájan félelemmel eltávoztak tőle. 51 És egy ifjú követte őt, csak egy gyolcslepedő volt a teste körül; és rátették kezüket; 52 De ő meztelenül, gyolcslepedő nélkül elmenekült. 53 És elvitték Jézust a főpaphoz; és oda

authority and the scribes. [54] And Peter had come after him at a distance, even into the house of the high priest; and he was seated with the captains, warming himself in the light of the fire. [55] Now the chief priests and all the Sanhedrin were looking for witness against Jesus so that they might put him to death; and they were unable to get any. [56] For a number gave false witness against him and their witness was not in agreement. [57] Then some got up and gave false witness against him, saying, [58] He said in our hearing, I will put an end to this Temple which is made with hands, and in three days I will make another without hands. [59] And even so their witness was not in agreement. [60] And the high priest got up in the middle of them, and said to Jesus, Do you say nothing in answer? what is it which these say against you? [61] But he kept quiet and said nothing. Again the high priest questioning him said, Are you the Christ, the son of the Holy One? [62] And Jesus said, I am: and you will see the Son of man seated at the right hand of power, and coming with the clouds of heaven. [63] And the high priest, violently parting his robes, said, What more need have we of witnesses? [64] His words against God have come to your ears: what is your opinion? And they all said it was right for him to be put to death. [65] And some put shame on him and, covering his face, gave him blows and said to him, Now say what is to come: and the captains took him and gave him blows with their hands. [66] And while Peter was down in the open square of the building, one of the servant-girls of the high priest came; [67] And seeing Peter warming himself by the fire, she gave him a look, and said, You were with this Nazarene, even Jesus. [68] But he said, I have no knowledge of him, or of what you are saying: and he went out into the doorway; and there came the cry of a cock. [69] And the girl saw him, and said again to those who were near, This is one of them. [70] But again he said it was not so. And after a little time, again those who were near said to Peter, Truly you are one of them; for you are a Galilaean. [71] But, with curses and oaths, he said, I have no knowledge of the man about whom you are talking. [72] And in the same minute, the cock gave a second cry. And it came to Peter's mind how Jesus had said to him, Before the cock's second cry, you will say three times that you have no knowledge of me. And at this thought he was overcome with weeping.

gyűltek vele a főpapok mind, a tekintélyesek és az írástudók. [54] Péter pedig távolról követte őt egészen a főpap házába is; és ott ült a parancsnokokkal, és melegedett a tűz fényénél. [55] A főpapok és az egész tanács tanúbizonyságot kerestek Jézus ellen, hogy megölhessék őt; de nem találtak. [56] Sokan ugyanis hamis tanúbizonyságot tettek ellene, de tanúvallomásuk nem volt egyező. [57] Néhányan pedig előálltak, és hamis tanúvallomást tettek ellene, ezt mondva: [58] Azt mondta a mi fülünk hallatára: Lerombolom ezt a kézzel épült templomot, és három nap alatt másikat építek kéz nélkül. [59] De még így sem volt egyező a tanúvallomásuk. [60] A főpap pedig előállt közöttük, és megkérdezte Jézustól: „Semmit sem felelsz? Mit mondanak ezek ellened?” [61] Ő azonban hallgatott, és nem szólt semmit. A főpap ismét megkérdezte tőle: „Te vagy a Krisztus, a Szent Fia?” [62] Jézus így felelt: „Én vagyok az; és meglátjátok majd az Emberfiát, amint a Hatalmas jobbján ül, és eljön az ég felhőivel.” [63] A főpap pedig széttárta ruháját, és ezt mondta: „Mi szükségünk van még tanúkra? [64] Hallottátok, hogy Isten ellen beszélt. Mi a véleményetek? Mindnyájan azt mondták, hogy jogos, hogy megöljék. [65] Némelyek pedig megszégyenítették, eltakarták az arcát, megverték, és ezt mondták neki: „Most mondd meg, mi fog történni!” A századosok pedig megragadták, és kézzel megverték. [66] Míg Péter lent volt az épület előtt, odament a főpap egyik szolgálóleánya. [67] És meglátván Pétert, amint a tűznél melegszik, ránézett, és ezt mondta: „Te is ezzel a názáreti Jézussal voltál.” [68] Ő azonban azt mondta: „Nem ismerem őt, sem azt, amit beszélsz.” Kiment az ajtón, és kakasszó hallatszott. [69] A szolgálólány meglátta őt, és ismét szólt a közelben állóknak: „Ez közülük való.” [70] Ő azonban ismét azt mondta, hogy nem úgy van. Kis idő múlva ismét szóltak Péterhez a közelben állók: „Bizony, te közülük való vagy, hiszen galileai vagy.” [71] Ő azonban átkozódva és esküdözve mondta: „Nem ismerem azt az embert, akiről beszélsz.” [72] És abban a pillanatban a kakas másodszor is felkiáltott. Péternek eszébe jutott, hogy Jézus mit mondott neki: Mielőtt a kakas másodszor is felkiált, háromszor is megtagadod, hogy nem ismersz engem. Erre Péter sírva fakadt.

15

[1] And the first thing in the morning the chief priests, with those in authority and the scribes and all the Sanhedrin, had a meeting, and put cords round Jesus, and took him away, and gave him up to Pilate. [2] And Pilate put a question to him, Are you the King of the Jews? And he, answering, said to him, You say so. [3] And the chief priests said a number of things against him. [4] And Pilate again put a question, Do you say nothing in answer? see how much evil they say you have done. [5] But Jesus gave no more answers, so that Pilate was full of wonder. [6] Now at the feast every year he let one prisoner go free at their request. [7] And there was one named Barabbas, in prison with those who had gone against the government and in the fight had taken life. [8] And the people went up, requesting him to do as he had done for them in other years. [9] And Pilate said in answer to them, Is it your desire that I let the King of the Jews go free? [10] For he saw that the chief priests had given him up through envy. [11] But the people were moved by the chief priests to make him let Barabbas go free. [12] And Pilate again said in answer to them, What then am I to do to him to whom you give the name of the King of the Jews? [13] And they said again loudly, To the cross with him! [14] And Pilate said to them, Why, what evil has he done? But their cry was the louder, To the cross! [15] And Pilate, desiring to do what was pleasing to the people, let Barabbas go free, and gave up Jesus, when he had been whipped, to be put to death on the cross. [16] And the men of the army took him away into the square in front of the building which is the Praetorium, and they got together all the band. [17] And they put a purple robe on him, and twisting a crown of thorns, they put it on him; [18] And, as if honouring him, they said, Long life to the King of the Jews! [19] And they gave him blows on the head with a stick and put shame on him and, going down on their knees, gave him worship. [20] And when they had made sport of him, they took the purple robe off him and put his clothing on him. And they took him out to put him to death on the cross. [21] And they made one, Simon of Cyrene, the father of Alexander and Rufus, who was going by, coming from the country, go with them, so that he might take his cross. [22] And they took him to the place named

15

[1] Hajnalban a főpapok a tekintélyesekkel, az írástudókkal és az egész Szanhedrinnel együtt tanácsot tartottak, Jézust kötelekkel körülkötözték, elvitték, és átadták Pilátusnak. [2] Pilátus megkérdezte tőle: „Te vagy a zsidók királya?” Ő pedig így válaszolt: „Te mondod.” [3] A főpapok pedig sok mindent felhoztak ellene. [4] Pilátus ismét megkérdezte: „Semmit sem felelsz? Nézzétek, mennyi rosszat mondanak rólad!” [5] Jézus azonban nem válaszolt többé, úgyhogy Pilátus csodálkozott. [6] Minden évben az ünnepen szabadon engedett egy foglyot a kérésükre. [7] Volt pedig egy Barabbás nevű, aki azokkal volt fogoly, akik szembeszálltak a hatalommal, és a harcban életet öltek. [8] A nép pedig odament, és kérte, hogy tegyen úgy, ahogyan az előző években tette velük. [9] Pilátus ezt felelte nekik: „Azt akarjátok, hogy szabadon engedjem a zsidók királyát?” [10] Mert látta, hogy a főpapok irigységből adták ki őt. [11] De a népet a főpapok felindították, hogy szabadon engedjék Barabbást. [12] Pilátus ismét megkérdezte tőlük: Mit tegyek hát azzal, akit a zsidók királyának neveztek? [13] Ők pedig ismét hangosan kiáltották: Feszítsd keresztre vele! [14] Pilátus pedig megkérdezte tőlük: Mi rosszat tett? De az ő kiáltásuk még hangosabb lett: Feszítsd keresztre! [15] Pilátus pedig, mivel a nép kedvére akart tenni, szabadon bocsátotta Barabbást, Jézust pedig megkorbácsolva kiadta, hogy keresztre feszítsék. [16] A sereg emberei pedig elvivék őt a pretórium épülete előtti térre, és egybegyűjtötték az egész csapatot. [17] Bíborruhát adtak rá, töviskoronát fontak, és rátették. [18] És mintha tisztelegnének előtte, ezt mondták: Éljen a zsidók királya! [19] És bottal ütötték a fejét, megszégyenítették, majd térdre borulva imádták. [20] Miután kigúnyolták, levették róla a bíborruhát, és ráadták a ruháit. És kivitték, hogy keresztre feszítsék. [21] És rávettek egyet, Cirénei Simont, Alexander és Rufusz apját, aki arra járt, és a mezőről jött, hogy menjen velük, hogy vegye fel a keresztjét. [22] És elvitték őt a Golgota nevű helyre, ami azt jelenti, hogy Holtak Feje. [23] És mirhával kevert bort adtak neki, de nem fogadta el. [24] És keresztre feszítették; és elosztották a ruháit egymás között, sorshúzásra ítélve, hogy ki mit vegyen. [25] És harmadik óra volt, amikor keresztre feszítették. [26] És a keresztre feszítés törvénye fel volt írva: A ZSIDÓK KIRÁLYA. [27] Két latort feszítettek kereszt-

Golgotha, which is, Dead Man's Head. [23] And they gave him wine mixed with myrrh; but he did not take it. [24] And he was nailed to the cross; and they made a division of his clothing among them, putting to the decision of chance what everyone was to take. [25] And it was the third hour when they put him on the cross. [26] And the statement of his crime was put in writing on the cross, THE KING OF THE JEWS. [27] And they put two thieves on crosses with him, one on his right side, and one on his left. [28] [] [29] And those who went by made sport of him, shaking their heads, and saying, Ha! you who give the Temple to destruction, and put it up again in three days, [30] Keep yourself from death, and come down from the cross. [31] In the same way the chief priests, laughing at him among themselves with the scribes, said, A saviour of others, he has no salvation for himself. [32] Let the Christ, the King of Israel, come down now from the cross, so that we may see and have belief. And those who were put on crosses with him said evil things against him. [33] And when the sixth hour had come, it was dark over all the land till the ninth hour. [34] And at the ninth hour, Jesus said in a loud voice, Eloi, Eloi, lama sabachthani? which is, My God, my God, why are you turned away from me? [35] And some of those who were near, hearing it, said, See, he is crying to Elijah. [36] And one of them went quickly and, getting a sponge full of bitter wine, put it on a rod, and gave it to him for drink, saying, Let be; let us see if Elijah will come to take him down. [37] And Jesus gave a loud cry, and gave up his spirit. [38] And the curtain of the Temple was parted in two from end to end. [39] And when the captain, who was near, saw how he gave up his spirit, he said, Truly this man was a son of God. [40] And there were women watching from a distance: among them were Mary Magdalene, and Mary, the mother of James the less and of Joses, and Salome, [41] Who went with him when he was in Galilee and took care of him; and a number of other women who came up with him to Jerusalem. [42] And when it was evening, because it was the time of getting ready, that is, the day before the Sabbath, [43] There came Joseph of Arimathaea, a responsible man in high honour, who was himself waiting for the kingdom of God; and he went in to Pilate without fear, and made a request for the body of Jesus. [44] And Pilate was surprised that he was dead; and, sending for the captain, he

re vele együtt, egyet a jobb oldalára, egyet a bal oldalára. [28] [] [29] Akik arra jártak, gúnyolták őt, fejüket csóválva, és ezt mondták: „Jaj, te, aki lerombolod a templomot, és három nap alatt felépíted! [30] Óvakodj a haláltól, és szállj le a keresztről!” [31] Hasonlóképpen a főpapok is nevetve rajta egymás között az írástudókkal, ezt mondták: „Mások megmentőjeként nincs magának üdvössége. [32] Szálljon le most a Krisztus, Izrael királya, hogy lássuk és higgyünk.” Akik pedig vele együtt keresztre feszítettek, szidalmazták őt. [33] Amikor eljött a hatodik óra, sötétség lett az egész földön kilencedik óráig. [34] Kilenc órakor Jézus hangosan felkiáltott: „Eloi, Eloi, lama sabaktáni? Ez azt jelenti: Istenem, Istenem, miért fordulsz el tőlem?” [35] Néhányan azok közül, akik ott voltak, ezt hallván, mondták: Íme, Illéshez kiált! [36] Egyikük gyorsan odament, fogott egy keserű borral teli szivacsot, botra tette, és inni adott neki, mondván: Hagyd el, lássuk, eljön-e Illés, hogy levegye őt! [37] Jézus pedig hangosan felkiáltott, és kilehelte lelkét. [38] A templom függönye pedig kettéhasadt egyik végétől a másikig. [39] Az ezredes, aki ott volt, látta, hogyan adta ki lelkét, és így szólt: Bizony, ez az ember Isten Fia volt! [40] Valának pedig ott asszonyok, akik távolról figyelték; közöttük volt Mária Magdolna, és Mária, a kis Jakab és József anyja, és Salómé, [41] akik elkísérték, amikor Galileában volt, és gondját viselték neki; és sok más asszony, akik felmentek vele Jeruzsálembe. [42] Amikor pedig beesteledett, mivel a készület ideje vala, azaz szombat előtti nap, [43] megérkezett Arimateából József, egy tekintélyes és tiszteletreméltó férfi, aki maga is várta az Isten országát, és bátran bement Pilátushoz, és kérte Jézus testét. [44] Pilátus pedig csodálkozott, hogy meghalt, és hívatta a századost, és megkérdezte, hogy régen halott-e már. [45] Amikor a századostól hírt kapott, átadta Józsefnek a testet. [46] Fogott egy gyolcslepedőt, levette őt, betakarta azzal, és elhelyezte egy sziklába vágott halotti üregbe, amelynek a bejáratához követ hengerítettek. [47] Mária Magdolna és Mária, József anyja, megnézték, hová temették.

put a question to see if he had been dead for long. [45] And when he had news of it from the captain, he let Joseph have the body. [46] And he got a linen cloth and, taking him down, put the linen cloth round him, and put him in a place for the dead which had been cut out of a rock; and a stone was rolled against the door. [47] And Mary Magdalene and Mary, the mother of Joses, saw where he was put.

16

[1] And when the Sabbath was past, Mary Magdalene and Mary, the mother of James, and Salome, got spices, so that they might come and put them on him. [2] And very early after dawn on the first day of the week, they came at the time of the coming up of the sun to the place where the body had been put. [3] And they were saying among themselves, Who will get the stone rolled away from the door for us? [4] And looking up, they saw that the stone was rolled back; and it was of great size. [5] And when they went in, they saw a young man seated on the right side, dressed in a white robe; and they were full of wonder. [6] And he said to them, Do not be troubled: you are looking for Jesus, the Nazarene, who has been put to death on the cross; he has come back from the dead; he is not here: see, the place where they put him! [7] But go, say to his disciples and to Peter, He goes before you into Galilee: there you will see him, as he said to you. [8] And they went out quickly from the place, because fear and great wonder had come on them: and they said nothing to anyone, because they were full of fear that ... [9] Now when he came back from the dead early on the first day of the week, he went first to Mary Magdalene, from whom he had sent out seven evil spirits. [10] She went and gave news of it to those who had been with him, while they were sorrowing and weeping. [11] And they, when it came to their ears that he was living, and had been seen by her, had no belief in it. [12] And after these things he was seen in another form by two of them, while they were walking on their way into the country. [13] And they went away and gave news of it to the rest; and they had no belief in what was said. [14] And later he was seen by the eleven themselves while they were taking food; and he said sharp words to them

16

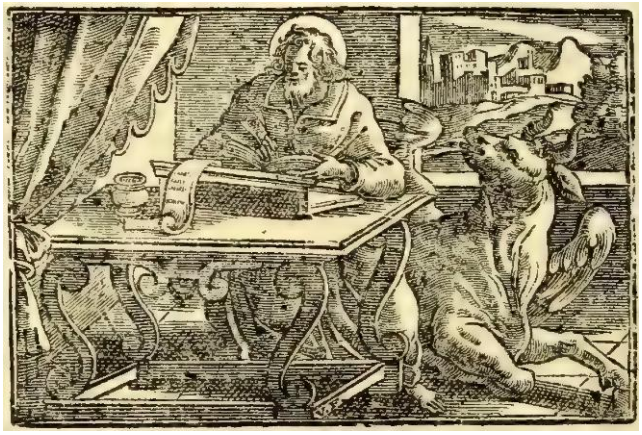
[1] Amikor elmúlt a szombat, Mária Magdolna, Mária, Jakab anyja és Salómé illatszereket hoztak, hogy elmenjenek és megkenjék Jézussal. [2] A hét első napján, kora hajnalhasadás után, napkeltekor odaértek oda, ahová a testet temették. [3] És ezt mondták egymás között: Ki fogja nekünk elgördíteni a követ az ajtóról? [4] Felnézve látták, hogy a kő el van gördítve; és igen nagy volt. [5] Bemenve pedig egy ifjút láttak ülni jobb oldalon, fehér ruhába öltözve; és elcsodálkoztak. [6] Jézus pedig ezt mondta nekik: Ne aggódjatok! A názáreti Jézust keresitek, akit keresztre feszítettek; feltámadt a halálból; nincs itt: íme, a hely, ahová tették őt! [7] Menjetek el, mondjátok meg a tanítványainak és Péternek: Előttetek megy Galileába; ott meglátjátok őt, ahogyan megmondta nektek. [8] És gyorsan elmentek arról a helyről, mert félelem és nagy csodálkozás szállta meg őket; és senkinek sem szóltak semmit, mert tele voltak félelemmel, hogy ... [9] Amikor korán, a hét első napján feltámadt a halálból, először Mária Magdolnához ment, akiből hét gonosz lelket küldött ki. [10] Az elment, és hírt adott azoknak, akik vele voltak, miközben azok gyászoltak és sírtak. [11] Ők pedig, amikor meghallották, hogy él, és hogy látta őt, nem hittek benne.

because they had no faith and their hearts were hard, and because they had no belief in those who had seen him after he had come back from the dead. 15 And he said to them, Go into all the world, and give the good news to everyone. 16 He who has faith and is given baptism will get salvation; but he who has not faith will be judged. 17 And these signs will be with those who have faith: in my name they will send out evil spirits; and they will make use of new languages; 18 They will take up snakes, and if there is poison in their drink, it will do them no evil; they will put their hands on those who are ill, and they will get well. 19 So then the Lord Jesus, after he had said these words to them, was taken up into heaven and took his seat at the right hand of God. 20 And they went out, preaching everywhere, the Lord working with them, and giving witness to the word by the signs which came after. So be it.

12 Ezek után más alakban megjelent ketten közülük, miközben úton voltak a vidékre. 13 Elmentek pedig, és hírt adtak a többieknek; de ők nem hittek a mondottaknak. 14 Később maguk a tizenegy is megjelent, miközben ettek; és kemény szavakat szólt hozzájuk, mert nem volt hitük, és a szívük kemény volt, és mert nem hittek azoknak, akik látták őt, miután feltámadt a halálból. 15 És ezt mondta nekik: Menjetek el az egész világra, és hirdessétek az evangéliumot minden embernek! 16 Aki hisz, és megkeresztelkedik, üdvözül; aki pedig nem hisz, ítéletre jut. 17 Azokkal, akik hisznek, ezek a jelek lesznek: az én nevemben gonosz lelkeket űznek ki, és új nyelveket használnak; 18 Kígyókat vesznek fel, és ha méreg van az italukban, az nem árt nekik; betegekre teszik a kezüket, és azok meggyógyulnak. 19 Miután tehát az Úr Jézus ezeket a szavakat mondta nekik, felvitetett a mennybe, és Isten jobbjára ült. 20 Ők pedig kimentek, mindenhol prédikáltak, az Úr pedig velük munkálkodott, és bizonyságot tett az ige mellett a jelek által, amelyek utána történtek. Legyen úgy.

THE GOOD NEWS ACCORDING TO LUKE

1

[1] As a number of attempts have been made to put together in order an account of those events which took place among us, [2] As they were handed down to us by those who saw them from the first and were preachers of the word, [3] It seemed good to me, having made observation, with great care, of the direction of events in their order, to put the facts in writing for you, most noble Theophilus; [4] So that you might have certain knowledge of those things about which you were given teaching. [5] In the days of Herod, king of Judaea, there was a certain priest, by name Zacharias, of the order of Abijah; and he had a wife of the family of Aaron, and her name was Elisabeth. [6] They were upright in the eyes of God, keeping all the rules and orders of God, and doing no wrong. [7] And they were without children, because Elisabeth had never given birth, and they were at that time very old. [8] Now it came about that in his turn he was acting as priest before God, [9] And as was the way of the priests, he had to go into the Temple to see to the burning of perfumes. [10] And all the people were offering prayers outside, at the time of the burning of perfumes. [11] And he saw an angel of the Lord in his place on the right side of the altar. [12] And Zacharias was troubled when he saw him, and fear came on him. [13] But the angel said, Have no fear, Zacharias, for your prayer has come to the ears of God, and your wife Elisabeth will have a son, and his name will be John. [14] And you will be glad and have great delight; and numbers of people will have joy at his birth. [15] For he will be great in the eyes of the Lord; he will not take wine or strong

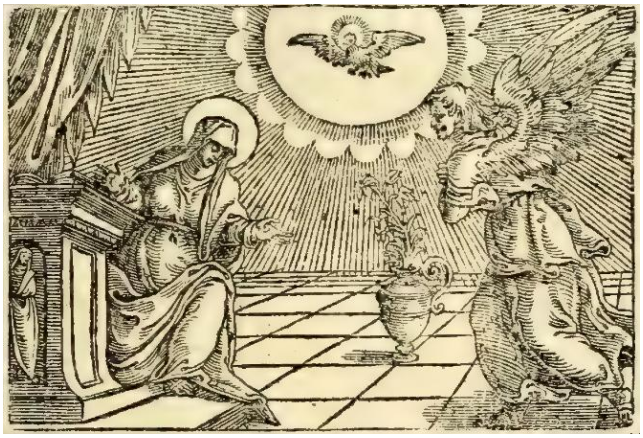
A JÓ HÍR LUKÁCS SZERINT

1

[1] Mivel számos kísérlet történt arra, hogy rendszerezzék a közöttünk történt eseményeket, [2] ahogyan azokat azok adták tovább nekünk, akik kezdettől fogva látták azokat, és hirdették az igét, [3] jónak látta, miután gondosan megfigyeltem az események menetét, hogy leírjam neked, nemes Teofilus, [4] hogy biztosan tudd azokat a dolgokat, amelyekről tanultál. [5] Heródesnek, Júdea királyának idejében élt egy Zakariás nevű pap, az Abija nemzetségéből; és felesége Áron családjából való volt, akinek Erzsébet volt a neve. [6] Igazak voltak Isten szemében, megtartották Isten minden rendelkezését és parancsát, és nem tettek semmi roszszat. [7] Gyermektelenek voltak, mert Erzsébet nem szült, és akkoriban már nagyon öregek voltak. [8] Történt pedig, hogy ő vált pappá Isten előtt. [9] A papok szokása szerint be kellett mennie a templomba, hogy gondoskodjon a jó illatú illatok égetéséről. [10] Az egész nép pedig kint imádkozott a jó illatok égetésének idején. [11] És látta az Úr angyalát, amint az oltár jobb oldalán állt. [12] Zakariás megrettent, amikor meglátta őt, és félelem szállt rá. [13] Az angyal azonban ezt mondta: Ne félj, Zakariás, mert imád eljutott Isten füléhez, és feleségednek, Erzsébetnek fia születik, akinek János lesz a neve. [14] Örülni fogsz, és nagyon örülsz, és sokan örülnek majd születésének. [15] Mert nagy lesz az Úr szemében, bort és részegítő italt nem iszik, és születésétől fogva tele lesz Isten Lelkével. [16] Általa Izrael fiai közül sokan térnek meg az Úrhoz, az ő Istenükhöz. [17] És Illés lelkével és erejével előtte fog járni, az atyák szívét gyermekeikhez fordítva, a gonosztevőket pedig az igazság útjára, hogy felkészítsen egy népet, amelynek szíve az Úrhoz fordult. [18] Zakariás ezt mondta az angyalnak: Hogyan lehetnék ebben biztos? Mert öreg vagyok, és a feleségem is előrehaladott korban van. [19] Az angyal pedig felelve ezt mondta: Én Gábriel vagyok, akinek az Isten előtt van a helyem; azért küldettem el, hogy ezeket a szavakat elmondjam neked, és hogy ezt az örömhírt hirdessem neked. [20] Most pedig lásd, néma leszel mindaddig, amíg ezek meg nem történnek, mert nem hittél az én szavaimnak, amelyek a maga idejében hatást gyakorolnak. [21] Az emberek pedig várták Zakariást, és meglepődtek, hogy ilyen sokáig a

drink; and he will be full of the Spirit of God from his birth. [16] And through him great numbers of the children of Israel will be turned to the Lord their God. [17] And he will go before his face in the spirit and power of Elijah, turning the hearts of fathers to their children, and wrongdoers to the way of righteousness; to make ready a people whose hearts have been turned to the Lord. [18] And Zacharias said to the angel, How may I be certain of this? For I am an old man, and my wife is far on in years. [19] And the angel, answering, said, I am Gabriel, whose place is before God; I have been sent to say these words to you and to give you this good news. [20] Now, see, you will be without voice or language till the day when these things come about, because you had not faith in my words, which will have effect at the right time. [21] And the people were waiting for Zacharias and were surprised because he was in the Temple for such a long time. [22] And when he came out he was not able to say anything, and they saw that he had seen a vision in the Temple; and he was making signs to them without words. [23] And when the days of his work in the Temple were ended, he went back to his house. [24] After that time, Elisabeth, being certain that she was to become a mother, kept herself from men's eyes for five months, saying, [25] The Lord has done this to me, for his eyes were on me, to take away my shame in the eyes of men. [26] Now in the sixth month the angel Gabriel was sent from God to a town in Galilee, named Nazareth, [27] To a virgin who was to be married to a man named Joseph, of the family of David; and the name of the virgin was Mary. [28] And the angel came in to her and said, Peace be with you, to whom special grace has been given; the Lord is with you. [29] But she was greatly troubled at his words, and said to herself, What may be the purpose of these words? [30] And the angel said to her, Have no fear, Mary, for you have God's approval. [31] And see, you will give birth to a son, and his name will be Jesus. [32] He will be great, and will be named the Son of the Most High: and the Lord God will give him the kingdom of David, his father: [33] He will have rule over the house of Jacob for ever, and of his kingdom there will be no end. [34] And Mary said to the angel, How may this be, because I have had no knowledge of a man? [35] And the angel in answer said to her, The Holy Spirit will come on you, and the power of the Most High will come to rest on

templomban volt. [22] És amikor kijött, nem tudott semmit sem mondani, és látták, hogy látomást látott a templomban; és szavak nélkül integetett nekik. [23] És amikor elteltek a templomi szolgálatának napjai, hazament. [24] Azután Erzsébet, tudván, hogy gyermeket fog szülni, öt hónapig távol tartotta magát az emberek szeme elől, mondván: [25] Ezt tette velem az Úr, mert rajtam tartotta tekintetét, hogy elvegye rólam a gyalázatot az emberek szeme előtt. [26] A hatodik hónapban pedig elküldte Gábriel angyalt Isten Galilea Názáret nevű városába, [27] egy szűzhöz, aki egy Dávid nemzetségéből származó József nevű férfinak volt felesége; a szűz neve pedig Mária volt.

[28] És bement hozzá az angyal, és ezt mondta: Béke veled, akinek különleges kegyelem adatott; az Úr van veled! [29] Erzsébet azonban nagyon megdöbbent szavaitól, és magában ezt kérdezte: Mi értelme lehet ezeknek a szavaknak? [30] Az angyal pedig ezt mondta neki: Ne félj, Mária, mert kedves vagy Isten előtt. [31] És íme, fiút szülsz, akinek a neve Jézus lesz. [32] Nagy lesz ő, és a Magasságos Fiának fogják hívni, és az Úristen néki adja Dávidnak, az ő atyjának országát. [33] Örökké uralkodni fog Jákob házán, és országának nem lesz vége. [34] Mária pedig monda az angyalnak: Hogyan lehetséges ez, hiszen én férfit nem ismerek? [35] Az angyal pedig felelvén, monda néki: A Szentlélek száll reád, és a Magasságos ereje megnyugszik rajtad, és azért a mi születni fog, szentnek, Isten Fiának fogják nevezni. [36] És íme, Erzsébet, aki a te nemzetségedből való, szülni fog, noha öreg, és ez már a hatodik hónapja annak, aki gyermektelen volt. [37] Mert nincs semmi, amit Isten ne tehetne meg. [38] És monda Mária: Én az Úr szolgálóleánya vagyok, legyen nékem a te szavad szerint. És elment az angyal. [39] Mária pedig felkelt, és sietve elment a hegyvidékre, Júda egyik vá-

you, and so that which will come to birth will be named holy, Son of God. [36] Even now Elisabeth, who is of your family, is to be a mother, though she is old: and this is the sixth month with her who was without children. [37] For there is nothing which God is not able to do. [38] And Mary said: I am the servant of the Lord; may it be to me as you say. And the angel went away. [39] Then Mary got up and went quickly into the high lands, to a town of Judah; [40] And went into the house of Zacharias and took Elisabeth in her arms. [41] And when the voice of Mary came to the ears of Elisabeth, the baby made a sudden move inside her; then Elisabeth was full of the Holy Spirit, [42] And she said with a loud voice: May blessing be on you among women, and a blessing on the child of your body. [43] How is it that the mother of my Lord comes to me? [44] For, truly, when the sound of your voice came to my ears, the baby in my body made a sudden move for joy. [45] Happy will she be who had faith that the things which the Lord has said to her will be done. [46] And Mary said: My soul gives glory to God; [47] My spirit is glad in God my Saviour. [48] For he has had pity on his servant, though she is poor and lowly placed: and from this hour will all generations give witness to the blessing which has come to me. [49] For he who is strong has done great things for me; and holy is his name. [50] His mercy is for all generations in whom is the fear of him. [51] With his arm he has done acts of power; he has put to flight those who have pride in their hearts. [52] He has put down kings from their seats, lifting up on high the men of low degree. [53] Those who had no food he made full of good things; the men of wealth he sent away with nothing in their hands; [54] His help he has given to Israel, his servant, so that he might keep in mind his mercy to Abraham and his seed for ever, [55] As he gave his word to our fathers. [56] And Mary was with her for about three months and then went back to her house. [57] Now it was time for Elisabeth to give birth, and she had a son. [58] And it came to the ears of her neighbours and relations that the Lord had been very good to her, and they took part in her joy. [59] And on the eighth day they came to see to the circumcision of the child, and they would have given him the name of Zacharias, his father's name; [60] But his mother made answer and said, No, his name is John. [61] And they said, Not one of your relations has that name. [62] And they made signs to his

rosába; [40] Bement Zakariás házába, és karjába vette Erzsébetet. [41] Amikor Mária hangja elérte Erzsébet fülét, megmozdult a magzat méhében, és Erzsébetet betelte a Szentlélek. [42] Hangosan így kiáltott: „Áldott legyen te az asszonyok között, és áldott legyen a te méhedből származó magzat!

[43] Hogyan lehetséges, hogy az én Uram anyja hozzám jön? [44] Mert bizony, amikor hangod fülembe jutott, örömében megmozdult a magzat a méhemben. [45] Boldog lesz az, aki hitt abban, hogy beteljesednek azok a dolgok, amiket az Úr mondott neki. [46] És monda Mária: Dicsőséget ad lelkem Istennek; [47] Örvendezik az én lelkem az én megváltó Istenemben. [48] Mert megszánta szolgálóleányát, noha szegény és alázatos: és ettől az órától fogva minden nemzedék tanúságot tesz az áldásról, amely rám szállt. [49] Mert nagy dolgokat tett velem az Erős, és szent az ő neve. [50] Irgalma minden nemzedékhez tart, akik félik őt. [51] Karjával hatalmas tetteket vitt véghez; megfutamította a szívükben gőgösöket. [52] Királyokat taszított le trónjaikról, és magasra emelte az alacsony sorúakat. [53] Akiknek nem volt kenyerük, azokat jóval töltötte el; a gazdagokat pedig üres kézzel küldte el; [54] Segítségét Izraelnek, szolgájának adta, hogy megemlékezzen Ábrahámmal és utódával való irgalmáról mindörökké, [55] ahogyan ígérte atyáinknak. [56] Mária pedig mintegy három hónapig vele volt, azután hazatért. [57] Elérkezett Erzsébet szülésének ideje, és fia született. [58] És meghallották szomszédai és rokonai, hogy az Úr nagyon jó volt hozzá, és örömmel vettek részt. [59] A nyolcadik napon pedig elmentek, hogy körülmetéljék a gyermeket, és Zakariásnak akarták nevezni, apja nevét. [60] De az anyja így felelt: Nem, János a neve. [61] Ők pedig mondták: Rokonaitok között senkinek sincs ilyen neve. [62] És intettek az apjának, hogy milyen nevet adjanak neki. [63] És íróeszközöket

father, to say what name was to be given to him. [63] And he sent for writing materials and put down: His name is John; and they were all surprised. [64] And straight away his mouth was open and his tongue was free and he gave praise to God. [65] And fear came on all those who were living round about them: and there was much talk about all these things in all the hill-country of Judaea. [66] And all who had word of them kept them in their minds and said, What will this child be? For the hand of the Lord was with him. [67] And his father, Zacharias, was full of the Holy Spirit, and with the voice of a prophet said these words: [68] Praise be to the Lord, the God of Israel, for he has come to his people and made them free, [69] Lifting up a horn of salvation for us in the house of his servant David, [70] (As he said, by the mouth of his holy prophets, from the earliest times,) [71] Salvation from those who are against us, and from the hands of those who have hate for us; [72] To do acts of mercy to our fathers and to keep in mind his holy word, [73] The oath which he made to Abraham, our father, [74] That we, being made free from the fear of those who are against us, might give him worship, [75] In righteousness and holy living before him all our days. [76] And you, child, will be named the prophet of the Most High: you will go before the face of the Lord, to make ready his ways; [77] To give knowledge of salvation to his people, through the forgiveness of sins, [78] Because of the loving mercies of our God, by which the dawn from heaven has come to us, [79] To give light to those in dark places, and in the shade of death, so that our feet may be guided into the way of peace. [80] And the child became tall, and strong in spirit; and he was living in the waste land till the day when he came before the eyes of Israel.

kért, és felírta: János a neve; és mindnyájan csodálkoztak. [64] És azonnal megnyílt a szája, szabad lett a nyelve, és dicsérte Istent. [65] És félelem szállt mindazokra, akik körülöttük laktak, és sok szó esett mindezekről Júdea egész hegyvidékén. [66] És mindenki, aki hallotta ezeket, elméjében tartotta őket, és ezt mondta: Mi lesz ebből a gyermekből? Mert az Úr keze volt vele. [67] Az ő apja, Zakariás, telve volt Szentlélekkel, és prófétai hangon ezeket a szavakat mondta: [68] Áldott legyen az Úr, Izráel Istene, mert eljött népéhez, és megszabadította őket, [69] és szabadítás szarvát emelte nekünk szolgájának, Dávidnak a házában, [70] (ahogy megmondta szent prófétái szája által, ősidőktől fogva): [71] Szabadulást azoktól, akik ellenünk vannak, és azok kezéből, akik gyűlölnek minket; [72] Hogy irgalmasságot cselekedjünk atyáinkkal, és emlékezzünk szent igéjére, [73] arra az esküre, amelyet Ábrahámnak, a mi atyánknak tett, [74] hogy mi, megszabadulva ellenségeink félelmétől, imádjuk őt, [75] igazságban és szent élettel előtte minden életünkben. [76] És téged, gyermekem, a Magasságos prófétájának fognak hívni; te jársz majd az Úr színe előtt, hogy előkészítsd az ő útjait; [77] hogy megtanítsd népének az üdvösség ismeretét a bűnök bocsánatára, [78] a mi Istenünk irgalmasságáért, amely által az égből hajnal virradt ránk, [79] hogy világosságot adj azoknak, akik sötét helyeken és a halál árnyékában vannak, hogy lábaink a békesség útjára jussanak. [80] A gyermek pedig megnőtt, és megerősödött lélekben, és a pusztában élt mindaddig a napig, amíg Izrael szeme elé nem került.

2

[1] Now it came about in those days that an order went out from Caesar Augustus that there was to be a numbering of all the world. [2] This was the first numbering, which was made when Quirinius was ruler of Syria. [3] And all men went to be numbered, everyone to his town. [4] And Joseph went up from Galilee, out of the town of Nazareth, into Judaea, to Beth-lehem, the town of David, because he was of the house and family of David, [5] To be

2

[1] Azokban a napokban történt, hogy Augustus császár parancsot adott ki, hogy az egész földkerekség népét számba vegyék. [2] Ez volt az első számbavétel, amely akkor történt, amikor Quirinius volt Szíria uralkodója. [3] És minden férfi elment, hogy megszámlálják, mindenki a maga városába. [4] József pedig felment Galileából, Názáret városából Júdeába, Betlehembe, Dávid városába, mert Dávid házából és nemzetségéből származott,

put on the list with Mary, his future wife, who was about to become a mother. [6] And while they were there, the time came for her to give birth. [7] And she had her first son; and folding him in linen, she put him to rest in the place where the cattle had their food, because there was no room for them in the house. [8] And in the same country there were keepers of sheep in the fields, watching over their flock by night. [9] And an angel of the Lord came to them, and the glory of the Lord was shining round about them: and fear came on them. [10] And the angel said, Have no fear; for truly, I give you good news of great joy which will be for all the people: [11] For on this day, in the town of David, a Saviour has come to birth, who is Christ the Lord. [12] And this is the sign to you: you will see a young child folded in linen, in the place where the cattle have their food. [13] And suddenly there was with the angel a great band of spirits from heaven, giving praise to God, and saying, [14] Glory to God in the highest, and on the earth peace among men with whom he is well pleased. [15] And when the angels had gone away from them into heaven, the keepers of the sheep said to one another, Let us go now to Beth-lehem, and see this thing which has come about, which the Lord has made clear to us. [16] And they came quickly, and saw Mary and Joseph, and the child in the place where the cattle had their food. [17] And when they saw it, they gave them an account of the things which had been said to them about the child. [18] And all those to whose ears it came were full of wonder at the things said by the keepers of the sheep. [19] But Mary kept all these words in her heart, and gave much thought to them. [20] Then the keepers of the sheep went back, giving glory and praise to God for all the things which had come to their ears and which they had seen, as it had been said to them.

[5] hogy feljegyeztessék Máriával, a jövendőbeli feleségével, aki szülni készült. [6] És amíg ott voltak, elérkezett a szülésének ideje. [7] És megszülte elsőszülött fiát; és begöngyölve őt, eltemette a baromfiudvarban, mert nem volt hely nekik a házban.

[8] És abban a vidéken juhpásztorok is voltak a mezőn, akik éjszaka őrizték nyájukat. [9] És megjelent nekik az Úr angyala, és az Úr dicsősége körülragyogott, és félelem szállt rájuk. [10] És monda az angyal: Ne féljetek! Mert bizony, hirdetek nektek nagy örömet, amely az egész nép öröme lesz: [11] Mert ezen a napon született a Dávid városában a Megváltó, aki az Úr Krisztus. [12] És ez a jel néktek: Látni fogtok egy kisgyermeket, gyolcsba takarva, a barom legeltetési helyén. [13] És hirtelen ott volt az angyallal egy nagy mennyei lélekseregy, akik dicsérték Istent, és ezt mondták: [14] Dicsőség a magasságban Istennek, és a földön békesség az emberek között, akikkel jókedvű! [15] És miután az angyalok elmentek tőlük a mennybe, a juhok pásztorai így szóltak egymáshoz: Menjünk el most Betlehembe, és lássuk meg e dolgot, a mit az Úr kijelentett nékünk. [16] És gyorsan odaértek, és meglátták Máriát, Józsefet és a gyermeket a legelőn. [17] És amikor meglátták, elbeszélték nekik, amit a gyermekről mondtak nekik. [18] És mindazok, akik hallották, csodálkoztak a juhok pásztorai által mondottakon. [19] Mária azonban megőrizte mindezeket a szavakat a szívében, és sokat gondolkodott rajtuk. [20] Akkor a juhok pásztorai visszatértek, dicsőséget és hálát adva Istennek mindazért, amit hallottak és amit láttak, ahogyan megmondták nekik. [21] És amikor nyolc nap múlva elérkezett a körülmetélés ideje, Jézusnak nevezték el, ahogyan az angyal nevezte el őt születése előtt. [22] Amikor pedig beteltek a Mózes törvénye szerint szükséges megtisztítási napok, elvitték őt Jeruzsálembe, hogy átadják az Úrnak, [23] (ahogy az Úr tör-

[21] And when, after eight days, the time came for his circumcision, he was named Jesus, the name which the angel had given to him before his birth. [22] And when the necessary days for making them clean by the law of Moses had come to an end, they took him to Jerusalem to give him to the Lord [23] (As it says in the law of the Lord, Every mother's first male child is to be holy to the Lord), [24] And to make an offering, as it is ordered in the law of the Lord, of two doves or other young birds. [25] And there was then in Jerusalem a man whose name was Simeon; and he was an upright man, fearing God and waiting for the comfort of Israel: and the Holy Spirit was on him. [26] And he had knowledge, through the Holy Spirit, that he would not see death till he had seen the Lord's Christ. [27] And full of the Spirit he came into the Temple; and when the father and mother came in with the child Jesus, to do with him what was ordered by the law, [28] Then he took him in his arms and gave praise to God and said, [29] Now you are letting your servant go in peace, O Lord, as you have said; [30] For my eyes have seen your salvation, [31] Which you have made ready before the face of all nations; [32] A light of revelation to the Gentiles, and the glory of your people Israel. [33] And his father and mother were full of wonder at the things which were said about him. [34] And Simeon gave them his blessing and said to Mary, his mother, See, this child will be the cause of the downfall and the lifting up of great numbers of people in Israel, and he will be a sign against which hard words will be said; [35] (And a sword will go through your heart;) so that the secret thoughts of men may come to light. [36] And there was one, Anna, a woman prophet, the daughter of Phanuel, of the family of Asher (she was very old, and after seven years of married life [37] She had been a widow for eighty-four years); she was in the Temple at all times, worshipping with prayers and going without food, night and day. [38] And coming up at that time, she gave praise to God, talking of him to all those who were waiting for the freeing of Jerusalem. [39] And when they had done all the things which were ordered by the law of the Lord, they went back to Galilee, to Nazareth, the town where they were living. [40] And the child became tall and strong and full of wisdom, and the grace of God was on him. [41] And every year his father and mother went to Jerusalem at the feast of the Passover. [42] And

vényében meg van írva: Minden anya elsőszülött fia szent legyen az Úrnak), [24] és hogy áldozatot mutassanak be, ahogyan az Úr törvényében elrendelték, két galambot vagy más madárfiókát. [25] Élt akkor Jeruzsálemben egy ember, akinek Simeon volt a neve; ez igaz ember volt, félte az Istent, és várta Izrael vigasztalását; és a Szentlélek volt rajta. [26] És tudta a Szentlélek által, hogy nem lát halált, amíg meg nem látja az Úr Krisztusát. [27] És Lélekkel telve bement a templomba; és amikor az apa és az anya bementek a gyermek Jézussal, hogy azt tegyék vele, amit a törvény előír, [28] Akkor karjába vette, dicsérte Istent, és ezt mondta: [29] Most már elbocsátod, Uram, a te szolgádat békességben, ahogyan mondtad; [30] Mert látták szemeim a te üdvösségedet, [31] amelyet elkészítettél minden nép előtt; [32] világosságot a pogányoknak, és dicsőséget népednek, Izraelnek. [33] Apja és anyja pedig csodálkoztak azon, amit róla mondtak. [34] Simeon megáldotta őket, és ezt mondta anyjának, Máriának: Íme, ez a gyermek sok nép bukását és felemelkedését okozza Izraelben, és jel lesz, amely ellen kemény szavakat fognak mondani; [35] (És kard járja át a szívedet;) hogy napvilágra kerüljenek az emberek titkos gondolatai. [36] Volt ott egy Anna, egy prófétaasszony, Fánuel leánya, Áser nemzetségéből (ő már nagyon öreg volt, és hét év házasság után [37] nyolcvannégy éve özvegy volt); minden időben a templomban volt, imádkozott, és éjjel-nappal éhezett. [38] Abban az időben odaérve, dicsérte Istent, és beszélt róla mindazoknak, akik Jeruzsálem felszabadulására vártak. [39] Miután pedig mindazt elvégezték, amit az Úr törvénye előírt, visszatértek Galileába, Názáretbe, abba a városba, ahol laktak. [40] A gyermek pedig növekedett, erősödött és bölcsességgel telt meg, és Isten kegyelme volt rajta. [41] Apja és anyja pedig minden évben felment Jeruzsálembe a pászka ünnepére. [42] Amikor pedig tizenkét éves lett, szokásuk szerint felmentek az ünnepre. [43] Amikor pedig elmúltak az ünnep napjai, és ők visszatértek, a gyermek Jézus még mindig Jeruzsálemben volt, de ők semmit sem tudtak róla. [44] És abban a hitben, hogy közülük valók közül való, elmentek egynapi járóföldre; és miután keresték őt rokonaik és barátaik között, [45] És látván, hogy nincs ott, visszatértek Jeruzsálembe, hogy keressék őt. [46] És három nap múlva megtalálták őt a templomban, amint a bölcsek között ült, hallgatta őket beszédükre és kérdezgette őket. [47] És mindenki, akihez eljutott,

when he was twelve years old, they went up, as their way was, to the feast; [43] And when the days of the feast came to an end and they were going back, the boy Jesus was still in Jerusalem, but they had no knowledge of it: [44] And in the belief that he was with some of their number, they went a day's journey; and after looking for him among their relations and friends, [45] And seeing that he was not there, they went back to Jerusalem, to make search for him. [46] And after three days they came across him in the Temple, seated among the wise men, giving ear to their words and putting questions to them. [47] And all to whose ears it came were full of wonder at his knowledge and the answers which he gave. [48] And when they saw him they were surprised, and his mother said to him, Son, why have you done this to us? see, your father and I have been looking for you with sorrow. [49] And he said to them, Why were you looking for me? was it not clear to you that my right place was in my Father's house? [50] And his words seemed strange to them. [51] And he went down with them and came to Nazareth; and did as he was ordered: and his mother kept all these words in her heart. [52] And Jesus was increasing in wisdom and in years, and in grace before God and men.

csodálkozott az ő tudományán és a válaszain, amelyeket adott.

[48] És amikor meglátták őt, elcsodálkoztak, és az anyja ezt mondta neki: Fiam, miért tetted ezt velünk? Íme, a te apád és én szomorúan kerestünk téged. [49] És azt mondta nekik: Miért kerestetek engem? Nem tudtátok, hogy az én helyem az én Atyám házában van? [50] És idegennek találták szavait. [51] És lement velük, és Názáretbe ment; és úgy tett, ahogyan parancsolták neki; és az anyja mindezeket a szavakat szívében tartotta. [52] Jézus pedig gyarapodott bölcsességben, korban és kedvességben Isten és az emberek előtt.

3

[1] Now in the fifteenth year of the rule of Tiberius Caesar, Pontius Pilate being ruler of Judaea, and Herod being king of Galilee, his brother Philip king of the country of Ituraea and Trachonitis, and Lysanias king of Abilene, [2] When Annas and Caiaphas were high priests, the word of the Lord came to John, the son of Zacharias, in the waste land. [3] And he came into all the country round about Jordan, preaching baptism as a sign of forgiveness of sin for those whose hearts were changed. [4] As it says in the book of the words of Isaiah the prophet, The voice of one crying in the waste land, Make ready the way of the Lord, make his roads straight. [5] Every valley will be lifted up, and all the mountains and hills made low, and the twisted will be made straight, and the rough ways smooth; [6] And all flesh will see the salvation of God. [7] So he said to the people who went out to him for baptism: You offspring of snakes, at whose word are you going in flight from the wrath to come? [8] Make clear by your acts that your

3

[1] Tiberius császár uralkodásának tizenötödik évében, amikor Júdea uralkodója Poncius Pilátus volt, Galilea királya Heródes, Iturea és Trakhónitisz földjének királya a testvére, Fülöp, Abiléné királya pedig Lizániás. [2] Amikor Annás és Kajafás főpapok voltak, lőn az Úr igéje Jánoshoz, Zakariás fiához a pusztában.

[3] És beméne a Jordán egész környékére, és hirdette a keresztséget bűnbocsánat jeléül azoknak,

hearts have been changed; and do not say to yourselves, We have Abraham for our father: for I say to you that God is able from these stones to make children of Abraham. [9] And even now the axe is put to the root of the trees; and every tree which does not have good fruit will be cut down and put into the fire. [10] And the people put questions to him, saying, What have we to do? [11] And he made answer and said to them, He who has two coats, let him give to him who has not even one; and he who has food, let him do the same. [12] Then tax-farmers came to him for baptism and said to him, Master, what have we to do? [13] And he said to them, Do not make an attempt to get more money than the right amount. [14] And men of the army put questions to him, saying, And what have we to do? And he said to them, Do no violent acts to any man, and do not take anything without right, and let your payment be enough for you. [15] And while the people were waiting, and all men were questioning in their hearts about John, if he was the Christ or not, [16] John made answer, saying to them all, Truly, I give you baptism with water, but one is coming who is greater than I, whose shoes I am not good enough to undo: he will give you baptism with the Holy Spirit, and with fire: [17] In whose hand is the instrument with which he will make clean his grain; he will put the good grain in his store, but the waste will be burned in the fire which will never be put out. [18] And so comforting them with these and other words, he gave the good news to the people; [19] But Herod the king, because John had made a protest on account of Herodias, his brother's wife, and other evil things which Herod had done, [20] Did this most evil thing of all, and had John shut up in prison. [21] Now it came about that when all the people had been given baptism, Jesus, having had baptism with them, was in prayer, when, the heaven being open, [22] The Holy Spirit came down in the form of a dove, and a voice came from heaven, saying, You are my dearly loved Son, with whom I am well pleased. [23] And Jesus at this time was about thirty years old, being the son (as it seemed) of Joseph, the son of Heli, [24] The son of Matthat, the son of Levi, the son of Melchi, the son of Jannai, the son of Joseph, [25] The son of Mattathias, the son of Amos, the son of Nahum, the son of Esli, the son of Naggai, [26] The son of Maath, the son of Mattathias, the son of Semein, the son of Josech, the son of Joda, [27] The son of Joanan, the son of Rhesa, the

akik megtértek a szívükben. [4] Ahogyan Ézsaiás próféta beszédeinek könyvében meg van írva: „Kiáltó szava szól a pusztában: Készítsétek meg az Úr útját, tegyétek egyenessé ösvényeit! [5] Minden völgy emelkedjék fel, és minden hegy és halom alacsonyodjék le, a görbe ösvények egyenesek legyenek, a göröngyös utak pedig simák; [6] És minden test meglátja Isten üdvösségét. [7] Így szólt tehát a sokasághoz, amely kiment hozzá, hogy megkeresztelkedjen: Ti kígyók fajzata, kinek a szavára futtok el az eljövendő harag elől? [8] Tegyétek nyilvánvalóvá tetteitekkel, hogy megváltozott a szívetek; és ne mondjátok magatokban: Ábrahám a mi atyánk; mert mondom nektek, hogy Isten képes ezekből a kövekből Ábrahámnak gyermeket teremteni. [9] És már a fejsze is a fák gyökeréhez van vetve; és minden fa, amely nem terem jó gyümölcsöt, kivágatik és tűzre vetetik. [10] És megkérdezte tőle a sokaság, mondván: Mit tegyünk? [11] Ő pedig így felelt nekik: Akinek két ruhája van, adja annak, akinek egy sincs; és akinek van ennivalója, ugyanazt tegye. [12] Akkor odamentek hozzá a vámszedők, hogy megkeresztelkedjenek, és ezt mondták neki: Mester, mit tegyünk? [13] És azt mondta nekik: Ne próbáljatok több pénzt kiszedni a kelleténél. [14] És a katonák megkérdezték tőle, mondván: És mi a dolgunk? És ő azt mondta nekik: Ne erőszakoskodjatok senkivel, és ne fogadjatok el semmit jogtalanul, és legyen elég nektek a fizetségetek. [15] És míg a nép várakozott, és mindnyájan szívükben kérdezgették János felől, hogy vajon ő-e a Krisztus vagy nem, [16] János ezt felelte mindenkinek, mondván: Bizony, én vízzel keresztelek titeket, de eljön, aki nagyobb nálam, akinek nem vagyok méltó a saruját megoldani; ő Szentlélekkel és tűzzel keresztel majd titeket. [17] Akinek a kezében van az eszköz, amellyel megtisztítja a gabonáját; a jó gabonát a csűrébe teszi, a hulladékot pedig elolthatatlan tűzben elégeti. [18] És így és más szavakkal vígasztalva őket, hirdette az evangéliumot a népnek; [19] Heródes király azonban, mivel János tiltakozott Heródiás, testvérének felesége és egyéb gonoszságok miatt, amelyeket Heródes tett, [20] ezt a nagy gonoszságot tette mindennél, és börtönbe záratta Jánost. [21] Történt pedig, hogy miután az egész nép megkeresztelkedett, Jézus, miután velük együtt megkeresztelkedett, imádkozott. Amikor megnyílt az ég, [22] leszállt a Szentlélek galamb képében, és szózat hallatszott az égből: „Te vagy az én szeretett

son of Zerubbabel, the son of Shealtiel, the son of Neri, [28] The son of Melchi, the son of Addi, the son of Cosam, the son of Elmadam, the son of Er, [29] The son of Jesus, the son of Eliezer, the son of Jorim, the son of Matthat, the son of Levi, [30] The son of Symeon, the son of Judas, the son of Joseph, the son of Jonam, the son of Eliakim, [31] The son of Melea, the son of Menna, the son of Mattatha, the son of Nathan, the son of David, [32] The son of Jesse, the son of Obed, the son of Boaz, the son of Salmon, the son of Nahshon, [33] The son of Amminadab, the son of Arni, the son of Hezron, the son of Perez, the son of Judah, [34] The son of Jacob, the son of Isaac, the son of Abraham, the son of Terah, the son of Nahor, [35] The son of Serug, the son of Reu, the son of Peleg, the son of Eber, the son of Shelah, [36] The son of Cainan, the son of Arphaxad, the son of Shem, the son of Noah, the son of Lamech, [37] The son of Methuselah, the son of Enoch, the son of Jared, the son of Mahalaleel, the son of Cainan, [38] The son of Enos, the son of Seth, the son of Adam, the son of God.

Fiam, akiben gyönyörködöm." [23] Jézus ekkor körülbelül harmincéves volt, József fia (ahogy látszott), aki Héli fia volt, [24] Mattat fia, Lévi fia, Melki fia, Jannai fia, József fia, [25] Mattatiás fia, Ámosz fia, Náhum fia, Esli fia, Naggai fia, [26] Maat fia, Mattatiás fia, Sémain fia, Jósek fia, Jóda fia, [27] Johanán fia, Résa fia, Zerubbábel fia, Sealtiel fia, Néri fia, [28] Melki fia, Addi fia, Kószám fia, Elmadám fia, Ér fia, [29] Jézus fia, Eliezer fia, Jorim fia, Mattat fia, Lévi fia, [30] Simeon, Júdás fia, József fia, Jónám fia, Eljákim fia, [31] Melea fia, Menna fia, Mattata fia, Nátán fia, Dávid fia, [32] Isai fia, Óbed fia, Boáz fia, Salmon fia, Nahson fia, [33] Amminádáb fia, Arni fia, Hecron fia, Pérec fia, Júda fia, [34] Jákob fia, Izsák fia, Ábrahám fia, Terah fia, Náhor fia, [35] Szerug fia, Reu fia, Peleg fia, Éber fia, Séla fia, [36] Kainán fia, Arfaxád fia, Sém fia, Noé fia, Lámek fia, [37] Metusélah fia, Énók fia, aki Járed, Mahalalél fia, aki Kénán fia, [38] aki Énós fia, aki Sét fia, aki Ádám fia, aki Isten fia volt.

4

[1] And Jesus, full of the Holy Spirit, came back from the Jordan, and was guided by the Spirit in the waste land [2] For forty days, being tested by the Evil One. And he had no food in those days; and when they came to an end, he was in need of food. [3] And the Evil One said to him, If you are the Son of God, give orders to this stone to become bread. [4] And Jesus made answer to him, It has been said in the Writings, Bread is not man's only need. [5] And he took him up and let him see all the kingdoms of the earth in a minute of time. [6] And the Evil One said, I will give you authority over all these, and the glory of them, for it has been given to me, and I give it to anyone at my pleasure. [7] If then you will give worship to me, it will all be yours. [8] And Jesus in answer said to him, It has been said in the Writings, Give worship to the Lord your God, and be his servant only. [9] And he took him to Jerusalem and put him on the highest point of the Temple and said to him, If you are the Son of God, let yourself go down from here; for it is said in the Writings, [10] He will give his angels orders to take care of you: [11] And, In their hands they will keep you up, so that your

4

[1] Jézus pedig, Szentlélekkel telve, visszatért a Jordántól, és a Lélek vezette a pusztában. [2] Negyven napig kísértette a Gonosz. Azokban a napokban nem evett semmit, és amikor elmúltak, éhes lett. [3] A Gonosz pedig ezt mondta neki: Ha Isten Fia vagy, parancsold meg ennek a kőnek, hogy kenyérré változzon.

[4] Jézus így felelt neki: Meg van írva: Nem csak kenyérre van szüksége az embernek. [5] Felvitte őt a magasba, és megmutatta neki egy szempillantásban a föld minden országát. [6] A Gonosz pedig ezt mondta: Neked adom mindezek felett a hatalmat

foot may not be crushed against a stone. [12] And Jesus made answer and said to him, It is said in the Writings, You may not put the Lord your God to the test. [13] And when all these tests were ended the Evil One went away from him for a time. [14] And Jesus came back to Galilee in the power of the Spirit, and the news of him went through all the country round about. [15] And he was teaching in their Synagogues and all men gave him praise. [16] And he came to Nazareth, where he had been as a child, and he went, as his way was, into the Synagogue on the Sabbath, and got up to give a reading. [17] And the book of the prophet Isaiah was given to him and, opening the book, he came on the place where it is said, [18] The Spirit of the Lord is on me, because I am marked out by him to give good news to the poor; he has sent me to make well those who are broken-hearted; to say that the prisoners will be let go, and the blind will see, and to make the wounded free from their chains, [19] To give knowledge that the year of the Lord's good pleasure is come. [20] And shutting the book he gave it back to the servant and took his seat: and the eyes of all in the Synagogue were fixed on him. [21] Then he said to them, Today this word has come true in your hearing. [22] And they were all giving witness, with wonder, to the words of grace which came from his mouth: and they said, Is not this the son of Joseph? [23] And he said to them, Without doubt you will say to me, Let the medical man make himself well: the things which to our knowledge were done at Capernaum, do them here in your country. [24] And he said to them, Truly I say to you, No prophet is honoured in his country. [25] Truly I say to you, There were a number of widows in Israel in the days of Elijah, when the heaven was shut up for three years and six months and there was no food in the land; [26] But Elijah was not sent to one of them, but only to Zarephath, in the land of Sidon, to a woman who was a widow. [27] And there were a number of lepers in Israel in the time of Elisha the prophet, and not one of them was made clean, but only Naaman the Syrian. [28] And all who were in the Synagogue were very angry when these things were said to them. [29] And they got up and took him out of the town to the edge of the mountain on which their town was, so that they might send him down to his death. [30] But he came through them and went on his way. [31] And he came down

és dicsőséget, mert nekem adatott, és annak adom, akinek akarom. [7] Ha tehát engem imádsz, mind a tiéd lesz. [8] Jézus pedig felelve ezt mondta neki: Meg van írva: Az Urat, a te Istenedet imádd, és csak neki szolgája légy. [9] És elvitte őt Jeruzsálembe, odaállította a templom tetejére, és ezt mondta neki: Ha Isten Fia vagy, menj le innen! Mert meg van írva az Írásban: [10] Megparancsolja angyalainak, hogy vigyázzanak rád; [11] És kezükben hordoznak téged, hogy kőbe ne üsd a lábadat. [12] Jézus pedig felelvén, monda néki: Meg van írva az Írásban: Ne kísértsd az Urat, a te Istenedet. [13] És mikor mind ezek a kísértések véget értek, a Gonosz egy időre eltávozott tőle. [14] És Jézus a Lélek erejével visszatért Galileába, és híre elterjedt felőle az egész környéken. [15] És tanított azoknak zsinagógáiban, és mindenki dicsérte őt. [16] És eljutott Názáretbe, ahol gyermekkorában volt, és szokása szerint bement szombaton a zsinagógába, és felkelt, hogy olvasson. [17] És átadták neki Ézsaiás próféta könyvét, és amikor kinyitotta a könyvet, arra a helyre ért, ahol ez van írva: [18] Az Úr Lelke van énrajtam, mert ő választott ki engem, hogy örömhírt vigyek a szegényeknek; elküldött engem, hogy meggyógyítsam a megtört szívűeket; hogy hirdessem a foglyokat, és a vakok lássanak, és hogy a sebesülteket megszabadítsam bilincseiktől, [19] Hogy tudtára adjam, hogy eljött az Úr jókedvének esztendeje. [20] És becsukva a könyvet, visszaadta a szolgának, és leült; és a zsinagógában mindenek szemei rá szegeződtek. [21] Akkor ezt mondta nekik: Ma beteljesedett ez a beszéd a ti füleitek hallatára. [22] És mindnyájan csodálkozva tettek tanúbizonyságot a kegyelem szavairól, amelyek szájából származtak; és mondták: Nem ez a József fia? [23] És monda nékik: Bizonyára azt mondjátok nékem: Gyógyuljon meg az orvos; a miket Kapernaumban tettek, azokat itt a ti hazátokban is tegyétek. [24] És monda nékik: Bizony mondom néktek: Egyetlen prófétát sem tisztelnek a maga hazájában. [25] Bizony mondom néktek: Sok özvegy volt Izráelben Illés idejében, mikor az ég három évig és hat hónapig zárva volt, és nem volt eleség az országban; [26] De Illés nem közülük egyikhez sem küldetett el, hanem csak a Szidón földjén lévő Sareptába, egy özvegyasszonyhoz. [27] És sok leprás volt Izráelben Elizeus próféta idejében, és egyikük sem tisztult meg, hanem csak a szír Naamán. [28] És mindazok, akik a zsinagógában voltak, igen haragudtak, amikor ezeket mondták

to Capernaum, a town of Galilee; and he was giving them teaching on the Sabbath. [32] And they were surprised at his teaching, for his word was with authority. [33] And there was a man in the Synagogue who had an unclean spirit; and he gave a loud cry and said, [34] Let us be! what have we to do with you, Jesus of Nazareth? have you come to put an end to us? I have knowledge who you are, the Holy One of God. [35] And Jesus said to him, Be quiet, and come out of him. And when the evil spirit had put him down on the earth in the middle of them, he came out of him, having done him no damage. [36] And wonder came on them all and they said to one another, What are these words? for with authority and power he gives orders to the evil spirits and they come out. [37] And there was much talk about him in all the places round about. [38] And he got up and went out of the Synagogue and went into the house of Simon. And Simon's wife's mother was very ill with a burning heat; and in answer to their prayers for her [39] He went near her, and with a sharp word he gave orders to the disease and it went away from her; and straight away she got up and took care of their needs. [40] And at sundown all those who had anyone ill with any sort of disease, took them to him, and he put his hands on every one of them and made them well. [41] And evil spirits came out of a number of them, crying out and saying, You are the Son of God. But he gave them sharp orders not to say a word, because they had knowledge that he was the Christ. [42] And when it was day, he came out and went to a waste place; and great numbers of people came looking for him, and they came to him and would have kept him from going away. [43] But he said to them, I have to give the good news of the kingdom of God in other towns, because that is why I was sent. [44] And he was teaching in the Synagogues of Galilee.

nekik. [29] És felkeltek, és kivitték őt a városon kívülre, annak a hegynek a szélére, amelyen a városuk volt, hogy leküldjék halálba. [30] De ő átment közöttük, és továbbment. [31] És lement Kapernaumba, Galilea egyik városába; és szombaton tanított nekik. [32] És álmélkodtak a tanításán, mert hatalommal bírt a beszéde. [33] És volt a zsinagógában egy tisztátalan lélek megszállt ember; és hangosan felkiáltott, és ezt mondta: [34] Hagyj békét! Mi közünk hozzád, Názáreti Jézus? Azért jöttél, hogy elpusztíts minket? Tudom, ki vagy, az Isten Szentje. [35] És monda néki Jézus: Csendesedj el, és menj ki belőle! És miután a gonosz lélek leszedte őt a földre közéjük, kiment belőle, anélkül, hogy ártott volna neki. [36] És csodálkozás támadt mindnyájukon, és ezt kérdezték egymástól: Mik ezek a szavak? Mert hatalommal és hatalommal parancsol a gonosz lelkeknek, és azok kimennek. [37] És sok szó esett róla mindenfelé. [38] És felkelt, kiment a zsinagógából, és bement a Simon házába. Simon anyósa pedig nagyon beteg volt, égető lázban; és miután imádkoztak érte, [39] Odament hozzá, és szigorú szóval megparancsolta a betegségnek, és az elmúlt belőle; és azonnal felkelt, és gondoskodott róluk. [40] És naplementekor mindazok, akiknek valamilyen betegségben szenvedő betegeik voltak, odavitték őket hozzá, és ő mindegyikükre rátette a kezét, és meggyógyította őket. [41] Sokakból gonosz lelkek mentek ki, kiáltozva és ezt mondva: „Te vagy az Isten Fia!” De ő szigorúan megparancsolta nekik, hogy egy szót se szóljanak, mert tudták, hogy ő a Krisztus. [42] Amikor megvirradt, kiment, és elment egy puszta helyre; és nagy sokaság kereste őt, és odamentek hozzá, és megakadályozták, hogy elmenjen. [43] Ő pedig azt mondta nekik: Más városokban kell hirdetnem az Isten országának evangéliumát, mert ezért küldettem el. [44] Tanított pedig Galilea zsinagógáiban.

5

[1] Now it came about that while the people came pushing to be near him, and to have knowledge of the word of God, he was by a wide stretch of water named Gennesaret; [2] And he saw two boats by the edge of the water, but the fishermen had gone out of them and were washing their nets. [3] And he got into one of the boats, the property of Simon, and

5

[1] Történt pedig, hogy miközben az emberek tolongtak körülötte, hogy közel legyenek hozzá, és megismerjék Isten igéjét, ő egy nagy vízfelület mellett volt, amelyet Genezáretnek hívtak. [2] És látott két hajót a víz szélén, de a halászok kiszálltak belőlük, és a hálóikat mosták. [3] És beszállt az egyik hajóba, Simon tulajdonába, és megkérte őt,

made a request to him to go a little way out from the land. And being seated he gave the people teaching from the boat. [4] And when his talk was ended, he said to Simon, Go out into deep water, and let down your nets for fish. [5] And Simon, answering, said, Master, we were working all night and we took nothing: but at your word I will let down the nets. [6] And when they had done this, they got such a great number of fish that it seemed as if their nets would be broken; [7] And they made signs to their friends in the other boat to come to their help. And they came, and the two boats were so full that they were going down. [8] But Simon, when he saw it, went down at the knees of Jesus and said, Go away from me, O Lord, for I am a sinner. [9] For he was full of wonder and so were all those who were with him, at the number of fish which they had taken; [10] And so were James and John, the sons of Zebedee, who were working with Simon. And Jesus said to Simon, Have no fear; from this time forward you will be a fisher of men. [11] And when they had got their boats to the land, they gave up everything and went after him. [12] And it came about that while he was in one of the towns, there was a leper there: and when he saw Jesus he went down on his face in prayer to him, saying, Lord, if it is your pleasure, you have power to make me clean. [13] And he put out his hand to him and said, It is my pleasure; be clean. And straight away his disease went from him. [14] And he gave him orders: Say nothing to any man, but let the priest see you and give an offering so that you may be made clean, as the law of Moses says, and for a witness to them. [15] But news of him went out all the more, in every direction, and great numbers of people came together to give hearing to his words and to be made well from their diseases. [16] But he went away by himself to a waste place for prayer. [17] And it came about that on one of these days he was teaching; and some Pharisees and teachers of the law were seated there, who had come from every town of Galilee and Judaea and from Jerusalem; and the power of the Lord was with him, to make those who were ill free from their diseases. [18] And some men had with them, on a bed, a man who was ill, without power of moving; and they made attempts to get him in and put him before Jesus. [19] And because of the mass of people, there was no way to get him in; so they went up on the top of the house

hogy menjen egy kicsit beljebb a szárazföldtől. És leült, és a hajóból tanította az embereket. [4] És miután befejezte a beszédét, monda Simonnak: Menj ki a mély vízre, és vessétek le a hálóitokat halakra! [5] Simon pedig felelve monda: Mester, egész éjjel dolgoztunk, és semmit sem fogtunk; de a te szavadra kivetem a hálókat. [6] És miután ezt megtették, annyi halat fogtak, hogy úgy tűnt, mintha elszakadnának a hálóik. [7] És intettek a másik hajóban lévő társaiknak, hogy jöjjenek segítségül. És odamentek, és a két hajó annyira megtelt, hogy majdnem elsüllyedtek. [8] Simon pedig, amikor ezt látta, Jézus lábaihoz borult, és így szólt: „Menj el tőlem, Uram, mert bűnös vagyok!” [9] Mert csodálkozott, és mindazok is, akik vele voltak, a fogott halak sokaságán. [10] Ugyanígy csodálkozott Jakab és János is, Zebedeus fiai, akik Simonnal dolgoztak. Jézus pedig ezt mondta Simonnak: „Ne félj, mostantól fogva embereket fogsz halászni!” [11] Amikor pedig a hajóikat partra vitték, mindent félretéve követték őt. [12] Történt pedig, hogy amikor Jézus az egyik városban volt, volt ott egy leprás. Jézust meglátva arcra borult, és imádkozott hozzá, mondván: „Uram, ha akarod, van hatalmad megtisztítani engem.” [13] Ő pedig kinyújtotta a kezét, és ezt mondta: „Akarom, tisztulj meg!” És azonnal elmúlt tőle a betegsége. [14] És megparancsolta neki: Senkinek semmit ne mondj, hanem lásson meg a pap, és mutasson be áldozatot, hogy megtisztulj, amint Mózes törvénye mondja, és tanúságul nekik. [15] De a híre annál inkább elterjedt mindenfelé, és nagy sokaság gyűlt össze, hogy hallgassák szavait, és meggyógyuljanak betegségeikből. [16] Ő pedig elment egymaga egy puszta helyre imádkozni. [17] És lőn egy napon, hogy tanított; és ott ültek farizeusok és törvénytanítók, akik Galilea és Júdea minden városából és Jeruzsálemből jöttek; és az Úr ereje volt vele, hogy a betegeket meggyógyítsa betegségeikből. [18] És néhány férfi vitt magával egy ágyon egy mozgásképtelen beteg embert; és megpróbálták bevinni, és Jézus elé helyezni. [19] De a sokaság miatt nem volt mód bevinni; Felmentek tehát a ház tetejére, és leengedték őt a tetőn keresztül az ágyán, Jézus elé középre. [20] És látva hitüket, így szólt: Ember, megbocsáttattak néked a bűneid! [21] Az írástudók és a farizeusok pedig vitatkoztak, mondván: Ki ez, aki nem tiszteli Istent? Ki bocsáthatja meg a bűnöket, hanem csak Isten? [22] Jézus pedig, ismerve gondolataikat, monda nékik: Mit tanakodtok a szívetekben? [23] Mi az egy-

and let him down through the roof, on his bed, into the middle in front of Jesus.

20 And seeing their faith he said, Man, you have forgiveness for your sins. 21 And the scribes and Pharisees were having an argument, saying, Who is this, who has no respect for God? who is able to give forgiveness for sins, but God only? 22 But Jesus, who had knowledge of their thoughts, said to them, Why are you reasoning in your hearts? 23 Which is the simpler: to say, You have forgiveness for your sins; or to say, Get up and go? 24 But so that you may see that on earth the Son of man has authority for the forgiveness of sins, (he said to the man who was ill,) I say to you, Get up, and take up your bed, and go into your house. 25 And straight away he got up before them, and took up his bed and went away to his house giving praise to God. 26 And wonder overcame them all, and they gave glory to God; and they were full of fear, saying, We have seen strange things today. 27 And after these things he went out, and saw Levi, a tax-farmer, seated at the place where taxes were taken, and said to him, Come after me. 28 And giving up his business, he got up and went after him. 29 And Levi made a great feast for him in his house: and a great number of tax-farmers and others were seated at table with them. 30 And the Pharisees and their scribes made protests against his disciples, saying, Why do you take food and drink with tax-farmers and sinners? 31 And Jesus, answering, said to them, Those who are well have no need of a medical man, but those who are ill. 32 I have come, not to get the upright, but sinners, so that they may be turned from their sins. 33 And they said to him, The disciples of John frequently go without food, and make prayers, and so do the disciples of the Pharisees; but your disciples take food and drink. 34 And Jesus said, Are you able to make the

szerűbb, azt mondani: Megbocsáttattak néked a bűneid! vagy azt mondani: Kelj fel és menj el? 24 Hogy pedig lássátok, hogy az Emberfiának van hatalma a földön a bűnök megbocsátására, (mondta a beteg embernek) néked mondom: Kelj fel, vedd a te ágyadat, és menj haza! 25 És azonnal felkelt előttük, felvette az ágyát, és elment haza, dicsérve Istent. 26 És csodálkozás szállt mindnyájukra, és dicsőséget adtak az Istennek; És elteltek félelemmel, mondván: Különös dolgokat láttunk ma. 27 Ezek után kiment, és meglátta Lévit, a vámszedőt, aki a vámszedő helyen ült, és monda néki: Gyere utánam! 28 És otthagyva dolgát, felkelt és követte őt. 29 Lévi nagy lakomát készített neki a házában; és nagy sokaságú vámszedő és mások telepedtek le velük az asztalhoz. 30 A farizeusok és az írástudók pedig tiltakoztak a tanítványai ellen, mondván: Miért esztek és isztok a vámszedőkkel és bűnösökkel? 31 Jézus pedig felelvén, monda nékik: Az egészségeseknek nincs szükségük orvosra, hanem a betegeknek. 32 Nem azért jöttem, hogy az igazakat mentsem, hanem a bűnösöket, hogy megtérjenek bűneikből. 33 Ők pedig mondának néki: János tanítványai gyakran éheznek és imádkoznak, a farizeusok tanítványai is; a te tanítványaid pedig esznek és isznak. 34 Jézus ezt kérdezte: „Rá tudjátok venni, hogy az ifjú férj barátai éhezzenek, amikor velük van?” 35 De eljönnek a napok, amikor elviszik tőlük, és akkor éhezni fognak. 36 És monda nékik egy példabeszédben: Senki sem vesz ki egy darab posztót új köntösből, hogy azt régi köntösre húzza, mert így az új köntös megsérülne, és az újból való darab nem illik a régihez. 37 És senki sem tölt új bort régi tömlőkbe, nehogy a tömlők az új bortól szétrepedjenek, és a bor kifolyjon, és a tömlők elpusztuljanak. 38 Hanem az új bort új tömlőkbe kell tölteni. 39 És senki sem kíván újat, ha óbort ivott, mert azt mondja: A régi jobb.

friends of the newly-married man go without food when he is with them? [35] But the days will come when he will be taken away from them, and then they will go without food. [36] And he said to them, in a story, No man takes a bit of cloth from a new coat and puts it on to an old coat, for so the new coat would be damaged and the bit from the new would not go well with the old. [37] And no man puts new wine into old wine-skins, for fear that the skins will be burst by the new wine, and the wine be let out, and the skins come to destruction. [38] But new wine has to be put into new wine-skins. [39] And no man, having had old wine, has any desire for new, for he says, The old is better.

6

[1] Now it came about that on the Sabbath he was going through the fields of grain, and his disciples took the heads of the grain for food, crushing them in their hands. [2] But some of the Pharisees said, Why do you do what it is not right to do on the Sabbath? [3] And Jesus said, Have you not seen in the Writings what David did when he was in need of food, he, and those who were with him; [4] How he went into the house of God and took for food the holy bread, which only the priests may take, and gave it to those who were with him? [5] And he said, The Son of man is lord even of the Sabbath. [6] And it came about, on another Sabbath, that he went into the Synagogue and was teaching there. And a man was there whose right hand was dead. [7] And the scribes and Pharisees were watching him to see if he would make him well on the Sabbath, so that they might be able to say something against him. [8] But he had knowledge of their thoughts; and he said to the man whose hand was dead, Get up and come into the middle. And he got up and came forward. [9] And Jesus said, I put the question to you, Is it right to do good on the Sabbath or to do evil? to give life or to take it away? [10] And looking round on all of them, he said to him, Put out your hand. And he did so: and his hand was made well. [11] But they were full of wrath, and were talking together about what they might do to Jesus. [12] And it came about in those days that he went out to the mountain for prayer; and he was all night in prayer to God. [13] And the day came and, turning to his disciples, he made a selection from among them of twelve, to whom he

6

[1] Történt pedig, hogy szombaton a gabonaföldeken ment át, tanítványai pedig fogták a kalászokat, és összetörték a kezükben.

[2] Néhány farizeus azonban ezt mondta: Miért tesztek olyat, amit nem szabad szombaton tenni? [3] Jézus ezt mondta: Nem láttátok az Írásokban, mit tett Dávid, amikor éhezett, ő és a vele lévők? [4] Hogyan ment be az Isten házába, és fogta a szent kenyeret, amelyet csak a papoknak szabad elvenniük, és adta azoknak, akik vele voltak? [5] És azt mondta: Az Emberfia a szombatnak is ura. [6] Egy másik szombaton pedig bement a zsinagógába, és tanított. Volt ott egy ember, akinek a jobb keze elhalt. [7] Az írástudók és a farizeusok pedig figyelték őt, hogy meggyógyítja-e szombaton, hogy panaszt tehessenek ellene. [8] Ő azonban ismerte gondolataikat; És monda a halott kezű embernek: Kelj fel, menj ide középre! Az pedig felkelt és előlépett. [9] Jézus pedig monda: Azt kérdezem tőled: Szabad-e szombaton jót tenni, vagy rosszat tenni? Életet adni, vagy elvenni? [10] És körülnézve mindnyá-

gave the name of Apostles; [14] Simon, to whom he gave the name of Peter, and Andrew, his brother, and James and John and Philip and Bartholomew [15] And Matthew and Thomas and James, the son of Alphaeus, and Simon, who was named the Zealot, [16] And Judas, the son of James, and Judas Iscariot, he who was false to him. [17] And he came down with them to a level place, and a great band of his disciples, and a very great number of people from all Judaea and Jerusalem and from the parts of Tyre and Sidon by the sea, came to give hearing to him, and to be made well from their diseases; [18] And those who were troubled with unclean spirits were made well. [19] And all the people were desiring to be touched by him, for power came from him and made them all well. [20] And turning his eyes to his disciples he said, Happy are you who are poor: for the kingdom of God is yours. [21] Happy are you who are in need of food now: for you will be made full. Happy are you who are weeping now; for you will be glad. [22] Happy are you, when men have hate for you, and put you away from among them and say angry words to you, turning away in disgust at your name, because of the Son of man. [23] Be glad in that day, and be lifted up for joy, for your reward in heaven will be great: for their fathers did these same things to the prophets. [24] But unhappy are you who have wealth: for you have been comforted now. [25] Unhappy are you who are full of food now: for you will be in need. Unhappy are you who are laughing now: for you will be crying in sorrow. [26] Unhappy are you when all men give you their approval: for so their fathers did to the false prophets. [27] But I say to you who give ear to me, Have love for those who are against you, do good to those who have hate for you, [28] Give blessing to those who give you curses, say prayers for those who are cruel to you. [29] If a man gives you a blow on one side of your face, then let the other side be turned to him; from him who takes away your coat, do not keep back your robe. [30] Give to everyone who comes with a request, and if a man takes away your property, make no attempt to get it back again. [31] Do to others as you would have them do to you. [32] If you have love for those who have love for you, what credit is it to you? for even sinners have love for those who have love for them. [33] And if you do good to those who do good to you, what credit is it to you? for even sinners do the same. [34] And if you let those have the use

jukon, monda néki: Nyújtsd ki a kezed! És ő megtette; és meggyógyult a keze. [11] De elteltek haraggal, és arról tanakodtak egymás között, hogy mit tegyenek Jézussal. [12] És lőn azokban a napokban, hogy kiment a hegyre imádkozni; és egész éjjel imádkozott Istenhez. [13] És eljött a nap, és fordulva tanítványaihoz, kiválasztott közülük tizenkettőt, akiket apostoloknak nevezett el; [14] Simont, akinek Pétert adta, és Andrást, a testvérét, Jakabot és Jánost, Fülöpöt és Bertalant, [15] Mátét, Tamást és Jakabot, az Alfeus fiát, és Simont, akit a Zelótának is neveztek, [16] Júdást, a Jakab fiát és Júdást, Iskáriótest, aki elárulta őt. [17] Lement velük egy sík helyre, és tanítványainak nagy serege, és igen sokaság jött egész Júdeából, Jeruzsálemből, Tírusz és Szidon tengerparti vidékéről, hogy hallgassák őt, és meggyógyuljanak betegségeikből. [18] Akiket tisztátalan lelkek gyötörtek, meggyógyultak. [19] Az egész nép pedig vágyott arra, hogy megérintse, mert ereje származott tőle, és mindnyájukat meggyógyította. [20] És tanítványaira tekintve ezt mondta: Boldogok vagytok ti szegények, mert tiétek az Isten országa. [21] Boldogok vagytok ti, akik most szükségetek van élelemre, mert jóllaktatok. Boldogok vagytok, akik most sírtok, mert örülni fogtok. [22] Boldogok vagytok, amikor gyűlölnek titeket az emberek, és kizárnak titeket maguk közül, és haragos szavakat szólnak rátok, undorral fordulva el a nevetektől az Emberfia miatt. [23] Örüljetek azon a napon, és ujjongjatok, mert nagy lesz a jutalmatok a mennyben, mert ugyanezt tették atyáik a prófétákkal. [24] De boldogtalanok vagytok ti, akiknek gazdagságuk van, mert most megvigasztalást találtatok. [25] Boldogtalanok vagytok, akik most jóllaktok, mert szűkölködni fogtok. Boldogtalanok vagytok ti, akik most nevettek, mert sírni fogtok. [26] Boldogtalanok vagytok, amikor mindenki helyesel titeket, mert így tettek atyáik a hamis prófétákkal. [27] Azt mondom nektek, akik hallgattok rám: Szeressétek azokat, akik ellenetek vannak, tegyetek jót azokkal, akik gyűlölnek titeket, [28] Áldjátok azokat, akik átkoznak titeket, imádkozzatok azokért, akik kegyetlenkednek titeket. [29] Ha valaki arcul üt, fordítsd felé a másik oldaladat is; attól, aki elveszi a felsőruhádat, ne tartsd vissza a felsőruhádat. [30] Adj mindenkinek, aki kéréssel jön, és ha valaki elveszi a holmidat, ne próbáld visszaszerezni. [31] Úgy bánj másokkal, ahogyan szeretnéd, hogy veled bánjanak. [32] Ha szereted azokat, akik szeretnek téged, mi érdemed van? Mert a bűnösök is szeretik azokat,

of your money, from whom you are hoping to get it back, what credit is it to you? even sinners do so to sinners, hoping to get back as much as they gave. [35] But be loving to those who are against you and do them good, and give them your money, not giving up hope, and your reward will be great and you will be the sons of the Most High: for he is kind to evil men, and to those who have hard hearts. [36] Be full of pity, even as your Father is full of pity. [37] Be not judges of others, and you will not be judged: do not give punishment to others, and you will not get punishment yourselves: make others free, and you will be made free: [38] Give, and it will be given to you; good measure, crushed down, full and running over, they will give to you. For in the same measure as you give, it will be given to you again. [39] And he gave them teaching in the form of a story, saying, Is it possible for one blind man to be guide to another? will they not go falling together into a hole? [40] The disciple is not greater than his master, but everyone whose learning is complete will be like his master. [41] And why do you take note of the grain of dust in your brother's eye, but take no note of the bit of wood which is in your eye? [42] How will you say to your brother, Brother, let me take the grain of dust out of your eye, when you yourself do not see the bit of wood in your eye? O false one! first take the wood out of your eye and then you will see clearly to take the dust out of your brother's eye. [43] For no good tree gives bad fruit, and no bad tree gives good fruit. [44] For every tree is judged by its fruit. Men do not get figs from thorns, or grapes from blackberry plants. [45] The good man, out of the good store of his heart, gives good things; and the evil man, out of his evil store, gives evil: for out of the full store of the heart come the words of the mouth. [46] Why do you say to me, Lord, Lord, and do not the things which I say? [47] Everyone who comes to me and gives ear to my words and does them, I will make clear to you what he is like: [48] He is like a man building a house, who went deep and put the base of it on a rock; and when the water came up and the river was driving against that house, it was not moved, because the building was good. [49] But he who gives hearing, without doing, is like a man building a house on the earth without a base for it; and when the force of the river came against it, straight away it came down; and the destruction of that house was great.

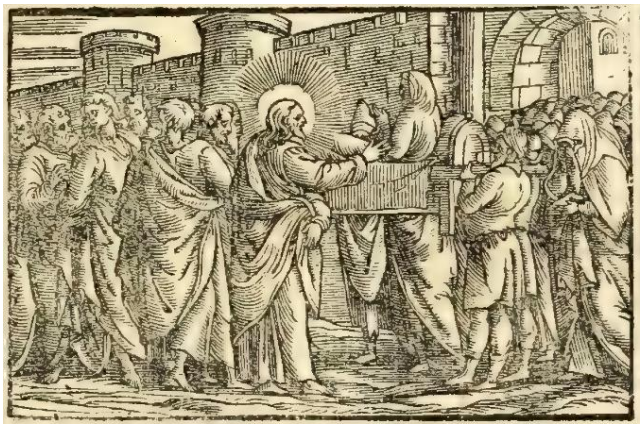
akik szeretik őket. [33] És ha jót tesztek azokkal, akik jót tesznek veled, mi érdemed van? Mert a bűnösök is ugyanazt teszik. [34] És ha hagyod, hogy a pénzedből azok részesüljenek, akiktől reméled, hogy visszakapod, mi érdemed van? A bűnösök is így tesznek a bűnösökkel, abban a reményben, hogy visszakapják annyit, amennyit adtak. [35] Legyetek szeretetteljesek azokkal, akik ellenetek vannak, és tegyetek jót velük, és adjátok nekik a pénzeteket, ne adjátok fel a reményt, és nagy lesz a jutalmatok, és a Magasságos fiai lesztek; mert ő jóságos a gonoszokhoz és a keményszívűekhez. [36] Legyetek irgalmasak, amint a ti Atyátok is irgalmas. [37] Ne ítéljetek el másokat, hogy ne ítéltessetek el; ne büntessetek másokat, hogy ne ti sem büntettök meg; tegyetek szabadokká másokat, és ti is szabadokká lesztek. [38] Adjatok, és adatik nektek; jó mértéket, összetört, teli és túlfolyót adnak nektek; mert amilyen mértékkel ti adtok, olyannal adnak nektek is. [39] És példázat formájában tanította őket, mondván: Vajon elvezesse-e az egyik vak a másikat? Nem esnek-e együtt a verembe? [40] A tanítvány nem nagyobb a mesterénél; de aki mindent megtanult, az olyan lesz, mint a mestere. [41] Miért figyelsz a testvéred szemében lévő porszemre, a saját szemedben lévő gerendára pedig nem? [42] Hogyan mondhatod testvérednek: Testvér, hadd vegyem ki a porszemet a szemedből, amikor te magad sem látod a gerendát a szemedben? Ó, hamis ember! Vedd ki előbb a gerendát a szemedből, és akkor majd meglátod, hogy kivehesd a port a testvéred szeméből. [43] Mert nincs jó fa, amely rossz gyümölcsöt terem, és nincs rossz fa, amely jó gyümölcsöt terem. [44] Mert minden fát gyümölcséről ítélnek meg. Nem hoznak fügét a tövisből, vagy szőlőt a szedernövényből. [45] A jó ember szívének jó kincséből ad jót; és a gonosz ember az ő gonosz kincséből ad rosszat, mert a szív teljes kincséből származnak a szájnak beszédei. [46] Miért mondod nekem: Uram, Uram, és nem teszed, amit mondok? [47] Mindenki, aki hozzám jön, és hallgatja szavaimat, és megteszi azokat, megmutatom nektek, mihez hasonlít: [48] Hasonló ahhoz az emberhez, aki házat épített, és mélyre merült, és az alapját sziklára vetette; és amikor a víz feljött, és a folyó nekiütközött annak a háznak, nem mozdult el, mert az épület jó volt. [49] Aki pedig hallgat rá, de nem teszi meg, olyan, mint az az ember, aki a földön épít házat alap nélkül; és amikor a folyó ereje ráütött, azonnal leomlott; és annak a háznak nagy volt a romlása.

7

[1] After he had come to the end of all his words in the hearing of the people, he went into Capernaum. [2] And a certain captain had a servant who was very dear to him; this servant was ill and near to death. [3] And when news of Jesus came to his ears, he sent to him rulers of the Jews, requesting that he would come and make his servant well. [4] And they, when they came to Jesus, made their request warmly, saying, [5] It is right for you to do this for him, because he is a friend to our nation, and himself has put up a Synagogue for us. [6] And Jesus went with them. And when he was not far from the house, the man sent friends to him, saying, Lord, do not give yourself trouble: for I am not important enough for you to come into my house: [7] And I had the feeling that I was not even good enough to come to you: but say the word only, and my servant will be well. [8] For I, myself, am a man under authority, having men under me; and I say to this one, Go, and he goes; and to another, Come, and he comes; and to my servant, Do this, and he does it. [9] And when these things were said to Jesus, he was surprised, and, turning to the mass of people coming after him, said, I have not seen such great faith, no, not in Israel. [10] And when those who were sent came back to the house they saw that the servant was well. [11] And it came about, after a little time, that he went to a town named Nain; and his disciples went with him, and a great number of people. [12] Now when he came near the door of the town, a dead man was being taken out, the only son of his mother, who was a widow: and a great number of people from the town were with her. [13] And when the Lord saw her, he had pity on her and said to her, Be not sad. [14] And he came near, and put his hand on the stretcher where the dead man was: and those who were moving it came to a stop. And he said, Young man, I say to you, Get up. [15] And the dead man got up, and words came from his lips. And he gave him to his mother. [16] And fear came on all, and they gave praise to God, saying, A great prophet is among us: and, God has given thought to his people. [17] And this story about him went through all Judaea and the places round about. [18] And the disciples of John gave him an account of all these things. [19] Then John sent two of his disciples to the Lord, saying, Are you he who is to come, or are we waiting for another? [20] And when the men

7

[1] Miután befejezte minden beszédét a nép hallatára, bement Kapernaumba. [2] Egy századosnak volt egy nagyon kedves szolgája, aki beteg volt és a halálán volt. [3] Amikor Jézus híre eljutott, elküldte hozzá a zsidók vezetőit, kérve, hogy jöjjön el, és gyógyítsa meg a szolgáját. [4] Ők pedig, amikor Jézushoz értek, nagylelkűen kérték, mondván: [5] Illő, hogy ezt megtedd érte, mert barátja a népünknek, és ő maga épített nekünk zsinagógát. [6] Jézus pedig velük ment. Amikor már nem volt messze a háztól, a férfi elküldte hozzá barátait, mondván: Uram, ne fáradj, mert nem vagyok elég jó ahhoz, hogy bejöjj az én házamba. [7] Én pedig úgy éreztem, hogy még ahhoz sem vagyok elég jó, hogy hozzád menjek: hanem csak szólj, és meggyógyul a szolgám. [8] Mert én magam is ember vagyok hatalmon, és vannak alattam emberek; És mondom ennek: Menj el, és elmegy; és a másiknak: Jöjj el, és eljön; és az én szolgámnak: Tedd ezt, és megteszi. [9] Amikor ezeket mondtak Jézusnak, meglepődött, és a sokaság felé fordulva, amely utána jött, ezt mondta: Nem láttam még ilyen nagy hitet Izráelben sem. [10] És amikor a küldöttek visszatértek a házba, látták, hogy a szolga jól van. [11] És lőn egy kis idő múlva, hogy elment egy Nain nevű városba; és vele mentek az ő tanítványai, és nagy sokaság. [12] Amikor pedig közeledett a város kapujához, egy halottat hoztak ki, az özvegyasszony anyjának egyetlen fiát; és nagy sokaság volt vele a városból.

[13] És amikor az Úr meglátta őt, megszánta, és azt mondta neki: Ne szomorkodj. [14] És odament, és rátette a kezét a hordágyra, amelyen a halott feküdt; és akik tolták, megálltak. És monda: Ifjú, mondom neked, kelj fel! [15] És a halott felkelt, és beszéd jött ki a száján. És odaadta őt az anyjának. [16] És félelem szállt mindnyájukra, és dicsérték az

came to him they said, John the Baptist has sent us to you, saying, Are you he who is to come, or are we waiting for another? [21] At that time, he made a number of people free from their diseases and their pains, and from evil spirits; and to others who were blind he gave back the use of their eyes. [22] And answering them he said, Go back and give news to John of what you have seen, and the things which have come to your ears; the blind now see, those who had no power in their legs are walking, lepers are made clean, those who had no hearing now have their ears open, dead men come to life again, and the poor have the good news given to them. [23] And a blessing will be on him who has no doubts about me. [24] And when the men who were sent by John had gone away, he said to the people, about John, What did you go out into the waste land to see? a tall stem moving in the wind? [25] But what did you go out to see? a man in soft clothing? See now, those who have beautiful clothing and delicate food are in kings' houses. [26] But what did you go out to see? a prophet? Yes, I say to you, and more than a prophet. [27] This is he of whom it has been said, See, I send my servant before your face, who will make ready your way before you. [28] I say to you, Among all the sons of women, not one is greater than John: but he who is least in the kingdom of God is greater than he. [29] (And all the people, and the tax-farmers, to whom John had given baptism, when they had knowledge of these things, gave glory to God. [30] But the Pharisees and the teachers of the law were against the purpose of God for themselves, not having had his baptism.) [31] What comparison am I to make of the men of this generation? what are they like? [32] They are like children who are seated in the market-place, crying out to one another, and saying, We made music for you, but you did not take part in the dance; we gave cries of sorrow, but you were not sad. [33] For John the Baptist came, taking no food or drink, and you say, He has an evil spirit. [34] The Son of man came feasting, and you say, Here is a lover of food and wine, a friend of tax-farmers and sinners. [35] But wisdom is judged to be right by all her children. [36] And one of the Pharisees made a request that he would take a meal with him. And he went into the Pharisee's house and took his seat at the table. [37] And there was a woman in the town who was a sinner; and when she had news that he was a guest in the Pharisee's house, she took a bottle of perfume, [38] And went in and took her place at

Istent, mondván: Nagy próféta van mi közöttünk, és Isten gondolt az ő népére. [17] És ez a történet róla elterjedt egész Júdeában és a környéken. [18] És János tanítványai elbeszélték néki mindezeket. [19] Akkor János elküldött két tanítványát az Úrhoz, mondván: Te vagy az Eljövendő, vagy mást várjunk? [20] És amikor a férfiak odamentek hozzá, mondták: Keresztelő János küldött minket hozzád, mondván: Te vagy az Eljövendő, vagy mást várjunk? [21] Abban az időben sok embert megszabadított betegségeikből, fájdalmaikból és a gonosz lelkektől; másoknak pedig, akik vakok voltak, visszaadta a szemüket. [22] És felelvén nekik, monda: Menjetek vissza, és adjátok hírül Jánosnak, a mit láttatok, és a mit hallottatok: a vakok látnak, a lábukban erőtlenek járnak, a leprások megtisztulnak, a hallatlanok fülei megnyílnak, a halottak életre kelnek, a szegényeknek pedig hirdetik az evangéliumot. [23] És áldott lesz az, aki nem kételkedik bennem. [24] És miután elmentek a János által küldött férfiak, így szólt a sokasághoz Jánosról: Mit mentetek ki a pusztába látni? Egy magas ágat, amelyet a szél lenget? [25] De mit mentetek ki megnézni? Egy puha ruhás embert? Íme, akik szép ruhában és finom ételekben járnak, azok királyi palotákban vannak. [26] De mit mentetek ki megnézni? Egy prófétát? Igen, mondom nektek, és többet, mint egy prófétát. [27] Ő az, akiről megmondatott: Íme, elküldöm szolgámat a te orcád előtt, aki elkészíti előtted az utadat. [28] Mondom nektek: Az asszonyok fiai között senki sem nagyobb Jánosnál, de aki legkisebb az Isten országában, az nagyobb nála. [29] (És az egész nép, még a vámszedők is, akiket János megkereszteltetett, miután megismerték ezeket, dicsőséget adtak Istennek. [30] A farizeusok és az írástudók pedig ellene voltak Isten akaratának, mivel nem vették meg a keresztségét.) [31] Milyen összehasonlítást tegyek e nemzedék embereivel? Kihez hasonlítsam őket? [32] Hasonlóak a piactéren ülő gyermekekhez, akik egymásnak kiabálnak, és ezt mondják: Zenétünk nektek, de ti nem táncoltatok; jajkiáltásokat csaptunk, de ti nem voltatok szomorúak. [33] Mert eljött Keresztelő János, nem evett és nem iszott, és azt mondjátok: Tiszta lélek van benne. [34] Eljött az Emberfia lakomázni, és ezt mondjátok: Íme, íme egy ínyenc és borkedvelő ember, a vámszedők és bűnösök barátja. [35] De a bölcsességet minden gyermeke helyesnek tartja. [36] Egy farizeus pedig megkérte őt, hogy nála lakomázzon. Ő pedig bement a farizeus házába, és asztalhoz telepedett.

the back of him, near his feet, weeping, so that his feet were washed with the drops from her eyes, and with her hair she made them dry, and kissing his feet she put the perfume on them. 39 Now when the Pharisee in whose house he was saw it, he said to himself, This man, if he was a prophet, would be conscious what sort of woman this is who has put her hands on him, that she is a sinner. 40 And Jesus, answering, said, Simon, I have something to say to you. And he said, Master, say on. 41 And he said, Two men were in debt to a certain man of business: one had a debt of five hundred pence, and the other of fifty. 42 When they were unable to make payment, he made the two of them free of their debts. Which of them, now, will have the greater love for him? 43 Simon, in answer, said, It seems he whose debt was greater. And he said, Your decision is right. 44 And turning to the woman he said to Simon, You see this woman? I came into your house; you did not give me water for my feet: but she has been washing my feet with the drops from her eyes, and drying them with her hair. 45 You did not give me a kiss: but she, from the time when I came in, has gone on kissing my feet. 46 You put no oil on my head: but she has put perfume on my feet. 47 And so I say to you, She will have forgiveness for her sins which are great in number, because of her great love: but he who has small need of forgiveness gives little love. 48 And he said to her, You have forgiveness for your sins. 49 And those who were seated at table with him said to themselves, Who is this who even gives forgiveness of sins? 50 And he said to the woman, By your faith you have salvation; go in peace.

37 Volt pedig abban a városban egy bűnös asszony, aki meghallotta, hogy a farizeus házában vendégeskedett, fogott egy tömlő illatos kenetet, 38 És bemenve, leült hátul a lábaihoz, és sírt, hogy a szeméből való cseppekkel megmossák a lábát, és hajával megszárította, majd megcsókolva kente rá a lábát, és illatos kenetet kenve rá. 39 Amikor ezt látta a farizeus, akinek a házában lakott, így szólt magában: Ha próféta lenne ez az ember, tudná, miféle asszony ez, aki rátette a kezét, hogy bűnös. 40 Jézus pedig felelve monda: Simon, van valami mondanivalóm neked. Ő pedig monda: Mester, szólj! 41 Ő pedig monda: Két ember adóskodott egy bizonyos kereskedőnek: az egyik ötszáz dénárral, a másik ötvennel. 42 Mivelhogy nem tudtak fizetni, elengedte mindkettőjüket. Melyikük szereti őt jobban? 43 Simon felelve monda: Úgy tűnik, az, akinek nagyobb volt az adóssága. És monda: Helyes a döntésed. 44 Az asszonyhoz fordulva ezt mondta Simonnak: Látod ezt az asszonyt? Bejöttem a házadba, de nem adtál vizet a lábamra, ő pedig a szeme cseppjeivel mosta meg a lábamat, és hajával törölgette. 45 Nem adtál nekem csókot, de amióta bejöttem, folyton csókolgatja a lábamat. 46 Nem kented meg a fejemet olajjal, hanem illatos kenetet kent a lábamra. 47 Azt mondom azért néked: sok bűne bocsánatot nyer, mert nagy szeretettel van; de akinek kevés a bűnbocsánat, az kevés szeretetet mutat. 48 És monda néki: Megbocsáttattak néked a bűneid. 49 Akik pedig vele ültek asztalnál, ezt mondták magukban: Ki ez, hogy bűnöket is bocsát? 50 Az asszonynak pedig monda: Hited által van üdvösséged, menj el békességgel!

8

1 And it came about, after a short time, that he went through town and country giving the good news of the kingdom of God, and with him were the twelve, 2 And certain women who had been made free from evil spirits and diseases, Mary named Magdalene, from whom seven evil spirits had gone out, 3 And Joanna, the wife of Chuza, Herod's chief house-servant, and Susanna and a number of others, who gave him of their wealth for his needs. 4 And when a great number of people came together, and men from every town went out to him, he gave them teaching in the form of a story: 5 A man went out to put in seed,

8

1 Rövid idő múlva bejárta a városokat és a falvakat, hirdetve Isten országának evangéliumát, vele volt a tizenkettő, 2 és néhány asszony, akiket megszabadított a gonosz lelkektől és a betegségektől: Mária, akit Magdolnának hívtak, akiből hét gonosz lélek ment ki, 3 és Johanna, Kúzának, Heródes főszolgájának a felesége, és Zsuzsanna, és sok más asszony, akik vagyonukból adtak neki szükségleteire. 4 Amikor nagy sokaság gyűlt össze, és minden városból férfiak mentek hozzá, Jézus példabeszéd formájában tanította őket: 5 Egy ember kiment vetni, és miközben vetett, némelyik mag az út szélére esett, lábbal összetaposták, és az ég

and while he was doing it, some was dropped by the wayside and it was crushed under foot, and was taken by the birds of heaven. 6 And some went on the rock, and when it came up it became dry and dead because it had no water. 7 And some went among thorns, and the thorns came up with it and it had no room for growth. 8 And some falling on good earth, came up and gave fruit a hundred times as much. And with these words he said in a loud voice, He who has ears, let him give ear. 9 And his disciples put questions to him about the point of the story. 10 And he said, To you is given knowledge of the secrets of the kingdom of God; but to the others, they are given in stories, so that seeing, they may not see, and though they give hearing, the sense will not be clear to them. 11 Now this is the point of the story: The seed is the word of God. 12 Those by the side of the road are those who have given hearing; then the Evil One comes and takes away the word from their hearts, so that they may not have faith and get salvation. 13 And those on the rock are those who with joy give hearing to the word; but having no root, they have faith for a time, and when the test comes they give up. 14 And those which went among thorns are those who have given hearing, and go on their way, but they are overcome by cares and wealth and the pleasures of life, and they give no fruit. 15 And those in the good earth are those who, having given ear to the word, keep it with a good and true heart, and in quiet strength give fruit. 16 No man, when the light is lighted, puts a cover over it, or puts it under a bed, but he puts it on its table, so that those who come in may see the light. 17 For nothing is put out of view which will not be made clear, and nothing is secret of which the knowledge will not come to light. 18 So take care how you give hearing, for to him who has will be given, and from him who has not will be taken even what he seems to have. 19 And his mother and his brothers came to him, and they were not able to get near him because of the great number of people. 20 And someone said to him, Your mother and your brothers are outside desiring to see you. 21 But he said to them in answer, My mother and my brothers are those who have knowledge of the word of God and do it. 22 Now it came about on one of those days that he got into a boat with his disciples; and he said to them, Let us go over to the other side of the water: and they put out the boat. 23 But while

madarai elkapták. 6 Némelyik pedig sziklára esett, és amikor kikelt, kiszáradt és elszáradt, mert nem volt rajta víz. 7 Némelyik pedig tövisek közé esett, és a tövisek is felnőttek vele, és nem volt helye növekedni. 8 Némelyik jó földbe esett, kikelt, és százszoros termést hozott. És ezeket mondván hangosan, monda: Akinek füle van, hallja! 9 Tanítványai pedig megkérdezték tőle a példabeszéd lényegét. 10 És monda: Néktek adatott az Isten országának titkairól való tudás, a többieknek pedig példabeszédekben adják, hogy látván ne lássanak, és ha hallanák is, az értelmet ne értsék. 11 A példabeszéd lényege pedig ez: A mag az Isten igéje. 12 Akik az útszélen voltak, azok, akik hallották, aztán eljön a Gonosz, és elveszi az igét a szívükből, hogy ne higgyenek és ne üdvösüljenek. 13 Akik pedig a sziklára voltak, azok, akik örömmel hallják az igét, de mivel nincs gyökerük, egy ideig hisznek, de amikor eljön a kísértés, elakadnak. 14 Akik pedig tövisek közé estek, azok, akik meghallgatták az igét, és elmennek, de legyőzik őket a gondok, a gazdagság és az élet örömei, és nem teremnek gyümölcsöt. 15 Akik pedig jó földbe estek, azok, akik miután meghallgatták az igét, jó és igaz szívvel megőrzik, és csendes erővel teremnek gyümölcsöt. 16 Senki sem fedi be a gyertyát, és nem teszi az ágy alá, hanem az asztalára teszi, hogy akik bemennek, lássák a világosságot. 17 Mert semmi sincs elrejtve, ami ne nyilvánulna meg, és semmi sincs elrejtve, aminek a megismerése ne jönne napvilágra. 18 Vigyázzatok tehát, hogyan hallgattok, mert akinek van, annak adatik, és akinek nincs, attól még az is elveszik, amije látszik. 19 Odamentek hozzá az anyja és a testvérei, de a sokaság miatt nem tudtak a közelébe férkőzni. 20 Valaki pedig ezt mondta neki: Anyád és testvéreid kint vannak, és látni akarnak téged. 21 Ő pedig felelvén, monda nékik: Az én anyám és az én testvéreim azok, akik ismerik az Isten igéjét, és cselekszik is azt. 22 Történt pedig egy napon, hogy beszállt a tanítványaival egy hajóba, és monda nékik: Menjünk át a túlsó partra! És kikötötték a hajót. 23 Miközben pedig vitorláztak, elaludt; és nagy szélvihar csapott le a tengerre, és a hajó megtelt vízzel, és ők veszélyben voltak. 24 Akkor odamentek hozzá, és felébresztették álmából, mondván: Mester, Mester, közel a veszedelem! És mikor felébredt, parancsolt a szélnek és a hullámoknak, és elült a vihar, és minden elcsendesedett. 25 És monda nékik: Hol van a ti hitetek? És félelem

they were sailing he went to sleep: and a storm of wind came down on the sea, and the boat became full of water and they were in danger. [24] Then they came to him and, awaking him out of his sleep, said, Master, Master, destruction is near. And he, when he was awake, gave orders to the wind and the rolling waves, and the storm came to an end, and all was calm. [25] And he said to them, Where is your faith? And fear and wonder overcame them, and they said to one another, Who then is this, who gives orders even to the winds and the water and they do what he says? [26] And they came to the country of the Gerasenes, which is opposite Galilee. [27] And when he had come to the land, there came to him a certain man from the town who had evil spirits; and for a long time he had had no clothing on, and was not living in a house but in the place of the dead. [28] And when he saw Jesus, he gave a loud cry and went down on the earth before him and in a loud voice said, What have I to do with you, Jesus, Son of the Most High God? Do not be cruel to me. [29] For he gave an order to the evil spirit to come out of the man. For frequently it would take a grip of him: and he was kept under control, and prisoned with chains; but parting the chains in two, he would be sent by the driving of the evil spirit into waste places. [30] And Jesus said to him, What is your name? And he said, Legion; for a number of spirits had gone into him. [31] And they made a request to him that he would not give them an order to go away into the deep. [32] Now there was a great herd of pigs in that place, getting food on the mountain: and the evil spirits made a request to him that he would let them go into the pigs, and he let them. [33] And the evil spirits came out of the man and went into the pigs: and the herd went rushing down a sharp slope into the water and came to destruction. [34] And when the men who took care of them saw what had come about, they went quickly and gave news of it in the town and the country. [35] And they went out to see what had taken place, and they came to Jesus and saw the man out of whom the evil spirits had gone, seated, clothed and with full use of his senses, at the feet of Jesus; and fear came on them. [36] And those who had seen it gave them an account of how the man who had the evil spirits was made well. [37] And all the people of the country of the Gerasenes made a request to him to go away from them; for they were in great fear: and he got into a boat and went

és csodálkozás szállt rájuk, és mondták egymásnak: Kicsoda ez, hogy még a szeleknek és a víznek is parancsol, és azok azt teszik, amit ő mond?

[26] És a gerazénusok földjére értek, amely Galileával szemben van. [27] Amikor pedig a partra ért, odament hozzá egy városból egy ember, akiben gonosz lelkek voltak; és már régóta nem volt ruhája, és nem lakott házban, hanem a halottak házában. [28] És amikor meglátta Jézust, hangosan felkiáltott, és a földre borult elé, és hangosan így szólt: „Mi közöm hozzád, Jézus, a Magasságos Isten Fia? Ne légy kegyetlen hozzám!” [29] Mert megparancsolta a gonosz léleknek, hogy menjen ki az emberből. Mert gyakran megragadta őt, és láncokkal fogva tartották; de miután kettéválasztotta a láncokat, a gonosz lélek űzése a pusztaságba küldte. [30] És megkérdezte tőle: „Mi a neved?” Ő pedig azt mondta: „Légió”, mert sok lélek ment bele. [31] És kérték őt, hogy ne parancsolja meg nekik, hogy menjenek a mélységbe. [32] Volt pedig azon a helyen egy nagy disznónyáj, amely a hegyen legeltetni készült. A gonosz lelkek pedig kérték őt, hogy engedje be őket a disznókba, és ő meg is engedte. [33] A gonosz lelkek pedig kijöttek az emberből, és bementek a disznókba. A nyáj pedig egy meredek lejtőn lefelé rohant a vízbe, és elpusztult. [34] Amikor a gondozóik látták, mi történt, gyorsan elmentek, és hírt adtak a városban és a vidéken. [35] Kimentek megnézni, mi történt, és amikor Jézushoz értek, látták, hogy az az ember, akiből a gonosz lelkek kimentek, felöltözve és teljesen érzékszervekkel ül Jézus lábánál, félelem szállt rájuk. [36] Akik látták, elbeszélték nekik, hogyan gyógyult meg a gonosz lelkektől megszállt ember. [37] A gerazénusok vidékének egész népe kérte őt, hogy menjen el tőlük, mert nagyon féltek. Jézus pedig beszállt egy hajóba, és visszament. [38] Az az ember pedig, akiből a gonosz lelkek kimen-

back. [38] But the man from whom the evil spirits had gone out had a great desire to be with him, but he sent him away, saying, [39] Go back to your house and let them have news of all the great things which God has done for you. And he went away, giving word through all the town of the great things which Jesus had done for him. [40] And when Jesus went back, the people were glad to see him, for they were all waiting for him. [41] Then there came a man named Jairus, who was a ruler in the Synagogue: and he went down at the feet of Jesus, desiring him to come to his house; [42] For he had an only daughter, about twelve years old, and she was near to death. But while he was on his way, the people were pushing to be near him. [43] And a woman, who had had a flow of blood for twelve years, and had given all her money to medical men, and not one of them was able to make her well, [44] Came after him and put her hand on the edge of his robe, and straight away the flowing of her blood was stopped. [45] And Jesus said, Who was touching me? And when they all said, It is not I, Peter and those who were with him said, Master, the people are pushing round you on every side. [46] But Jesus said, Someone was touching me, for I had the feeling that power had gone out from me. [47] And when the woman saw that she was not able to keep it secret, she came, shaking with fear, and falling down before him she made clear before all the people the reason for her touching him, and how she was made well straight away. [48] And he said to her, Daughter, your faith has made you well; go in peace. [49] While he was still talking, someone came from the house of the ruler of the Synagogue, saying, Your daughter is dead; do not go on troubling the Master. [50] But Jesus at these words said to him, Have no fear, only have faith, and she will be made well. [51] And when he came to the house he did not let any man go in with him, but only Peter and John and James, and the father of the girl and her mother. [52] And all the people were weeping and crying for her; but he said, Do not be sad, for she is not dead, but sleeping. [53] And they were laughing at him, being certain that she was dead. [54] But he, taking her hand, said to her, My child, get up. [55] And her spirit came back to her and she got up straight away: and he gave orders that food was to be given to her. [56] And her father and mother were full of wonder, but he gave orders to them to say nothing about it to anyone.

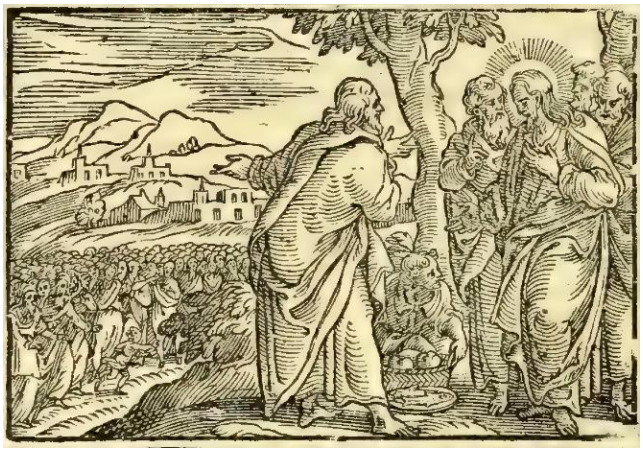
tek, nagyon vágyott rá, hogy vele legyen, de ő elküldte, mondván: [39] Menj haza, és tudasd velük mindazokat a nagy dolgokat, amelyeket Isten veled tett. Azután elment, és hírt adott az egész városban azokról a nagy dolgokról, amelyeket Jézus vele tett. [40] Amikor Jézus visszatért, az emberek örültek, hogy látják, mert mindenki várta őt. [41] Akkor odament egy Jairus nevű ember, aki a zsinagóga egyik elöljárója volt, és Jézus lábához lépett, kérve, hogy jöjjön be a házába. [42] Volt ugyanis egyszülött lánya, aki körülbelül tizenkét éves volt, és a halálán volt. Mialatt úton volt, az emberek szorongatták, hogy a közelébe mehessenek. [43] És egy asszony, aki tizenkét éve vérfolyásban szenvedett, és minden vagyonát orvosoknak adta, de senki sem tudta meggyógyítani, [44] Utánament, és kezét ruhája szegélyére tette, és azonnal elállt a vérzése. [45] Jézus megkérdezte: „Ki érintett engem?" Amikor mindnyájan azt mondták: „Nem én vagyok", Péter és akik vele voltak, így szóltak: „Mester, mindenfelől szorongatnak téged." [46] Jézus azonban így szólt: „Valaki érintett engem, mert úgy éreztem, mintha erő áradt volna ki belőlem." [47] Amikor az asszony látta, hogy nem tudja titokban tartani, remegve előlépett, és elé borult, és az egész nép előtt elmondta, miért érintette meg, és hogyan gyógyult meg azonnal. [48] Jézus pedig ezt mondta neki: „Leányom, a hited meggyógyított téged, menj el békével!" [49] Még beszélt, amikor valaki a zsinagóga elöljárójának házából jött, és ezt mondta: „A lányod meghalt, ne fáraszd többé a Mestert!" [50] Jézus azonban ezt mondta neki: „Ne félj, csak higgy, és meggyógyul!" [51] Amikor pedig bement a házba, senkit sem engedett be vele, csak Pétert, Jánost, Jakabot, meg a lány apját és anyját. [52] Az egész nép sírt és jajgatott miatta, de ő azt mondta: „Ne szomorkodjatok, mert nem halt meg, hanem alszik." [53] Nevettek rajta, tudván, hogy meghalt. [54] Jézus azonban megfogta a kezét, és így szólt hozzá: „Leányom, kelj fel!" [55] Visszatért a lelkébe, és azonnal felkelt. Jézus megparancsolta, hogy adjanak neki enni. [56] A leány apja és anyja pedig csodálkoztak, de Jézus megparancsolta nekik, hogy senkinek se szóljanak felőle.

9

[1] And getting the twelve together, he gave them power and authority over all evil spirits and over diseases, to make them well. [2] And he sent them out to be preachers of the kingdom of God, and to make well those who were ill. [3] And he said to them, Take nothing for your journey, no stick or bag or bread or money, and do not take two coats. [4] And if you go into a house, let that house be your resting-place till you go away. [5] And if any people will not take you in, when you go away from that town, put off its dust from your feet for a witness against them. [6] And they went away, journeying through all the towns, preaching the good news and making people free from diseases in all places. [7] Now Herod the king had news of all these things: and he was in doubt, because it was said by some people that John had come back from the dead; [8] And by some, that Elijah had come; and by others, that one of the old prophets had come back to life. [9] And Herod said, I put John to death: but who is this, of whom such stories are given to me? And he had a desire to see him. [10] And the twelve, when they came back, gave him an account of what they had done. And he took them with him and went away from the people to a town named Beth-saida. [11] But the people, getting news of it, went after him: and he was pleased to see them, and gave them teaching about the kingdom of God, and made those well who were in need of it. [12] And the day went on; and the twelve came to him and said, Send these people away so that they may go into the towns and the country round about and get resting-places and food for themselves, for we are in a waste place. [13] But he said, Give them food yourselves. And they said, We have only five cakes of bread and two fishes, if we do not go and get food for all these people. [14] For there were about five thousand men. And he said to his disciples, Make them be seated in groups, about fifty to a group. [15] And they did so, and made them all be seated. [16] And he took the five cakes of bread and the two fishes and, looking up to heaven, he said words of blessing over them, and when they had been broken, he gave them to the disciples to give to the people. [17] And they all took the food and had enough; and they took up of the broken bits which were over, twelve baskets full. [18] And it came

9

[1] Egybegyűjtötte a tizenkettőt, és hatalmat és hatalmat adott nekik minden gonosz lélek és betegség felett, hogy meggyógyítsák őket. [2] Kiküldte őket, hogy prédikálják az Isten országát, és meggyógyítsák a betegeket. [3] Azt mondta nekik: Semmit se vigyetek az útra: se botot, se tarisznyát, se kenyeret, se pénzt, se két ruhát ne vigyetek. [4] Ha pedig bementek egy házba, az a ház legyen a ti nyughelyetek, amíg el nem mentek. [5] Ha pedig valaki nem fogad be titeket, amikor elmégyetek abból a városból, verjétek le a port a lábatokról bizonyságul ellenük. [6] Elmentek, bejárták a városokat, hirdették az evangéliumot, és mindenhol meggyógyították az embereket a betegségekből. [7] Heródes király pedig hallott mindezekről, és kételkedett, mert némelyek azt mondták, hogy János támadt fel a halálból, [8] mások pedig, hogy Illés jött el, mások pedig, hogy a régi próféták közül támadt fel valamelyik. [9] Heródes pedig monda: Én öltem meg Jánost; de ki ez, akiről ilyen történeteket hallok? És kívánsága támadt neki látni. [10] A tizenkettő pedig, amikor visszatért, beszámolt neki arról, amit tettek. És magával vitte őket, és elment a néptől egy Betsaida nevű városba. [11] A nép pedig, miután meghallotta ezt, követte őt; és örömmel látta őket, és tanított nekik az Isten országáról, és meggyógyította a rászorulókat. [12] És telt a nap; és odament hozzá a tizenkettő, és ezt mondták: Bocsásd el ezeket az embereket, hogy elmenjenek a környező városokba és tanyákra, és keressenek maguknak szállást és élelmet, mert pusztában vagyunk. [13] De ő azt mondta: Adjatok nekik ti enni. És ők mondták: Csak öt kenyerünk és két halunk van, ha nem megyünk el, és nem szerezünk élelmet mind ennek az egész népnek.

about that when he was in prayer, by himself, and the disciples were with him, he put a question to them, saying, Who do the people say I am? [19] And they, answering, said, John the Baptist; but others say Elijah; and others, that one of the old prophets has come back. [20] And he said, But who do you say that I am? And Peter, answering, said, The Christ of God. [21] But he gave them special orders, not to say this to any man; [22] Saying, The Son of man will undergo much and be put on one side by the rulers and the chief priests and the teachers of the law, and be put to death, and on the third day he will come back to life. [23] And he said to them all, If any man has a desire to come after me, let him give up all, and take up his cross every day, and come after me. [24] For whoever has a desire to keep his life will have it taken from him, but whoever gives up his life because of me, will keep it. [25] For what profit will a man have if he gets all the world, but undergoes loss or destruction himself? [26] For if any man has a feeling of shame because of me or of my words, the Son of man will have shame because of him when he comes in his glory and the glory of the Father and of the holy angels. [27] But truly I say to you, Some of those who are here now will have no taste of death till they see the kingdom of God. [28] And about eight days after he had said these things, he took Peter and John and James with him and went up into the mountain for prayer. [29] And while he was in prayer, his face was changed and his clothing became white and shining. [30] And two men, Moses and Elijah, were talking with him; [31] Who were seen in glory and were talking of his death which was about to take place in Jerusalem. [32] Now Peter and those who were with him were overcome with sleep: but when they were fully awake, they saw his glory and the two men who were with him. [33] And when they were about to go away from him, Peter said to Jesus, Master, it is good for us to be here; let us make three tents, one for you and one for Moses and one for Elijah: having no knowledge of what he was saying. [34] And while he said these things, the shade of a cloud came over them, and they were full of fear when they went into the cloud. [35] And there was a voice from the cloud saying, This is my Son, the man of my selection; give ear to him. [36] And after the voice was gone they saw that Jesus was by himself. And they kept quiet, and said nothing at that time

[14] Mert mintegy ötezer ember volt. És monda tanítványainak: Rakjátok le őket csoportokba, körülbelül ötvenen csoportokba. [15] És úgy is tettek, és leültették mindnyájukat. [16] És fogta az öt kenyeret és a két halat, feltekintett az égre, áldást mondott felettük, és miután megtörték, odaadta a tanítványoknak, hogy osszák az embereknek. [17] És mindnyájan vették az ételt és jóllaktak; és összeszedték a maradék darabokat, tizenkét teli kosárral. [18] És lőn, hogy mikor egyedül imádkozott és a tanítványok vele voltak, megkérdezte tőlük, mondván: Kinek mondanak engem az emberek? [19] Ők pedig felelvén, mondának: Keresztelő Jánosnak; mások Illésnek; és ismét mások, hogy a régi próféták közül jött el valamelyik. [20] És monda: De ti kinek mondotok engem? Péter pedig felelve monda: Az Isten Krisztusának. [21] De meghagyta nekik, hogy ezt senkinek se mondják; [22] Mondván: Az Emberfia sokat fog szenvedni, a vezetők, a főpapok és az írástudók félredobják, megölik, de harmadnap feltámad. [23] És monda mindnyájuknak: Ha valaki utánam akar jönni, adja oda mindenét, vegye fel a keresztjét minden nap, és kövessen engem. [24] Mert aki meg akarja tartani az életét, attól elveszik; de aki énértem adja az életét, az megőrzi azt. [25] Mert mi haszna van az embernek, ha az egész világot elnyeri, de maga kárt vagy pusztulást szenved? [26] Mert ha valaki szégyell engem vagy az én beszédeimet, az Emberfia is szégyellni fogja azt, amikor eljön a maga dicsőségével, az Atya és a szent angyalok dicsőségével. [27] Bizony mondom nektek: némelyek azok közül, akik most itt vannak, nem ízlelik meg a halált, amíg meg nem látják az Isten országát. [28] Körülbelül nyolc nappal azután, hogy ezeket mondta, magához vette Pétert, Jánost és Jakabot, és felment a hegyre imádkozni. [29] Miközben imádkozott, arca elváltozott, ruhája fehér és ragyogó lett. [30] Két férfi beszélgetett vele, Mózes és Illés. [31] Dicsőségben megjelentek, és az ő haláláról beszélgettek, amely Jeruzsálemben fog bekövetkezni. [32] Pétert és a vele lévőket elnyomta az álom; de amikor teljesen felébredtek, látták az ő dicsőségét és a két férfit, akik vele voltak. [33] Amikor pedig mármár el akartak menni tőle, Péter így szólt Jézushoz: Mester, jó nekünk itt lennünk; csináljunk három sátrat, egyet neked, egyet Mózesnek és egyet Illésnek, mivel nem tudták, mit beszél. [34] Mikor ezeket mondta, felhő borult rájuk, és félelemmel teltek meg, amikor a felhőbe burkolóztak. [35] És

to anyone of the things which they had seen. [37] And on the day after, when they came down from the mountain, a great band of people came to him. [38] And a man from among them, crying out, said, Master, I make a request to you, give a thought to my son, for he is my only child: [39] And see, a spirit takes him, and suddenly he gives a cry, twisted in pain and streaming at the lips, and when it goes away from him at last, he is marked as from blows. [40] And I made a request to your disciples to send it out of him, but they were not able to do it. [41] And Jesus said, O generation without faith and false in heart, how long will I have to be with you and put up with you? let your son come here. [42] And while he was coming, he was pushed violently down and twisted by the evil spirit. But Jesus gave sharp orders to the unclean spirit, and made the boy well, and gave him back to his father. [43] And they were full of wonder at the great power of God. But while they were all wondering at all the things which he did, he said to his disciples, [44] Let these words go deep into your ears, for the Son of man will be given up into the hands of men. [45] But this saying was not clear to them and its sense was kept secret from them so that they were not able to see it: and they had fear of questioning him about it. [46] Now there was a discussion among them about which of them would be the greatest. [47] But when Jesus saw the reasoning of their hearts, he took a small child and put him by his side, [48] And said to them, Whoever gives honour to this child in my name, gives honour to me: and whoever gives honour to me, gives honour to him who sent me: for whoever is least among you all, that man is great. [49] And John, answering, said, Master, we saw a man driving out evil spirits in your name, and we did not let him do it, because he was not one of us. [50] But Jesus said to him, Let him do it, for he who is not against you is for you. [51] And it came about that when the days were near for him to be taken up, his face was turned to go to Jerusalem, [52] And he sent men before: and they came to a small town of Samaria to make ready for him. [53] But they would not have him there, because he was clearly going to Jerusalem. [54] And when his disciples, James and John, saw this, they said, Lord, may we send fire from heaven and put an end to them? [55] But turning round he said sharp words to them. [56] And they went to another small town. [57] And when

hang hallatszott a felhőből: Ez az én Fiam, az én választottam; Figyeljetek rá! [36] Miután a hang elhallgatott, látták, hogy Jézus egyedül van. Elhallgattak, és semmit sem mondtak el senkinek azokról, amiket láttak. [37] Másnap pedig, amikor lejöttek a hegyről, nagy sokaság ment hozzá. [38] Egy férfi közülük felkiáltott, és ezt mondta: „Mester, kérlek téged, gondolj a fiamra, mert ő az én egyetlen gyermekem! [39] És íme, egy lélek megragadja őt, és hirtelen felkiált, fájdalmasan gyötörve és folyva a száján, és amikor végre elmegy tőle, ütésektől bélyegzik meg. [40] És kértem a tanítványaidat, hogy űzzék ki belőle a lélekből, de nem tudták. [41] Jézus pedig monda: Ó, hitetlen és hamis szívű nemzedék, meddig leszek még veletek és tűrlek titeket? Engedd ide a fiadat!” [42] És miközben jött, a gonosz lélek erősen letaszította és összecsavarta. Jézus azonban ráparancsolt a tisztátalan lélekre, meggyógyította a fiút, és visszaadta az apjának. [43] És elteltek csodálkozással Isten nagy hatalmán. Mikor pedig mindnyájan csodálkoztak mindazon, amit Jézus tett, így szólt tanítványaihoz: [44] Jussanak mélyen a fületekbe ezek a szavak, mert az Emberfia az emberek kezébe adatik. [45] De ezt a beszédet nem értették, és az értelmét eltitkolták előlük, hogy ne értsék, és féltek megkérdezni tőle. [46] Vita támadt közöttük arról, hogy ki a legnagyobb közülük. [47] Jézus pedig látva szívük gondolatát, fogott egy kisgyermeket, maga mellé állította, [48] És ezt mondta nekik: Aki tiszteli ezt a gyermeket az én nevemben, engem tisztel; és aki engem tisztel, azt tiszteli, aki engem elküldött. Mert aki a legkisebb mindnyájatok között, az a nagy. [49] János pedig felelve ezt mondta: Mester, láttunk egy embert, aki a te nevedben űzte ki a gonosz lelkeket, és nem engedtük meg neki, mert nem volt közülünk való. [50] Jézus azonban ezt mondta neki: Hadd tegye meg, mert aki nincs ellenetek, mellettetek van. [51] Amikor elközelgettek a napjai, hogy felvitessenek, arccal Jeruzsálembe ment. [52] Elküldött embereket előre, és azok Samária egyik városába értek, hogy előkészítsék neki a helyet. [53] De nem akarták ott fogadni, mert bizony Jeruzsálembe ment. [54] Amikor ezt látták tanítványai, Jakab és János, így szóltak: „Uram, küldjünk-e tüzet az égből, hogy elpusztítsuk őket?” [55] Jézus azonban megfordulva durva szavakat intézett hozzájuk. [56] Elmentek egy másik városba. [57] Útközben valaki ezt mondta neki: „Követlek, bárhová mégy.” [58] Jézus ezt mondta neki: „A rókák-

they were on the way, a certain man said to him, I will come after you wherever you go. 58 And Jesus said to him, Foxes have holes and the birds of the air have resting-places, but the Son of man has nowhere to put his head. 59 And he said to another, Come after me. But he said, Lord, let me first go and give the last honours to my father. 60 But he said to him, Let the dead take care of their dead; it is for you to go and give news of the kingdom of God. 61 And another man said, I will come with you, Lord, but first let me say a last good-day to those who are at my house. 62 But Jesus said, No man, having put his hand to the plough and looking back, is good enough for the kingdom of God.

nak barlangjaik vannak, az ég madarainak pedig fekhelyük, de az Emberfiának nincs hová lehajtania a fejét." 59 Egy másikhoz pedig ezt mondta: „Kövess engem!" De ő azt mondta: Uram, hadd menjek el előbb, és adjam meg az utolsó tiszteletet atyámnak! 60 De ő azt mondta neki: Hadd gondoskodjanak a halottak az ő halottaikról; neked a dolgod, hogy elmenj, és hirdesd az Isten országát. 61 Egy másik pedig azt mondta: Elmegyek veled, Uram, de előbb hadd búcsúztassam el azokat, akik az én házamban vannak. 62 Jézus pedig azt mondta: Senki sem alkalmas az Isten országára, aki kezét az eke szarvára teszi, és hátratekint.

10

1 Now after these things, the Lord made selection of seventy others and sent them before him, two together, into every town and place where he himself was about to come. 2 And he said to them, There is much grain ready to be cut, but not enough workers: so make prayer to the Lord of the grain-fields that he will send workers to get in the grain. 3 Go on your way: see, I send you out like lambs among wolves. 4 Take no bag for money or for food, and no shoes; say no word to any man on the way. 5 And whenever you go into a house, first say, Peace be to this house. 6 And if a son of peace is there, your peace will be with him: but if not, it will come back to you again. 7 And keep in that same house, taking what food and drink they give you: for the worker has a right to his reward. Do not go from house to house. 8 And into whatever town you go, if they take you in, take whatever food is given to you: 9 And make well those in it who are ill and say to them, The kingdom of God is near to you. 10 But if you go into a town where they will not have you, go out into the streets of it and say, 11 Even the dust of your town, which is on our feet, we put off as a witness against you; but be certain of this, that the kingdom of God is near. 12 I say to you, It will be better in that day for Sodom than for that town. 13 A curse is on you, Chorazin! A curse is on you, Beth-saida! For if such works of power had been done in Tyre and Sidon as have been done in you, they would have been turned from their sins, in days gone by, seated in the dust. 14 But it will be better for Tyre and

10

1 Ezek után az Úr kiválasztott hetven másikat, és elküldte őket maga előtt, kettesével, minden városba és helyre, ahová menni készült. 2 És ezt mondta nekik: Sok a kaszálni való gabona, de kevés a munkás. Imádkozzatok tehát a gabonaföldek Urához, hogy küldjön munkásokat a gabona betakarítására. 3 Menjetek el! Íme, úgy küldelek titeket, mint bárányokat a farkasok közé. 4 Ne vigyetek magatokkal pénzt vagy élelmet, és sarut se, és útközben senkinek se szóljatok. 5 És amikor bementek egy házba, először ezt mondjátok: Béke legyen ennek a háznak! 6 És ha ott békesség fia lesz, a ti békességetek vele lesz; ha pedig nem, visszatér hozzátok. 7 Maradjatok pedig abban a házban, és vigyétek el, amit ételt és italt adnak nektek, mert a munkásnak joga van a jutalmához. Ne járjatok házról házra. 8 És amely városba bementek, ha befogadnak titeket, vigyetek el ennivalót, amit adnak nektek. 9 Gyógyítsátok meg a betegeket, és mondjátok nekik: Közel van hozzátok az Isten országa. 10 Ha pedig olyan városba mentek, ahol nem fogadnak be titeket, menjetek ki annak utcáira, és mondjátok: 11 Még a városotokból a lábunkon lévő port is elvetjük bizonyságul ellenetek; de abban biztosak lehettek, hogy közel van az Isten országa. 12 Mondom nektek: Jobb lesz Sodomának azon a napon, mint annak a városnak. 13 Átok rád, Korazin! Átok rád, Betszaida! Mert ha Tíruszban és Szidonban olyan csodák történtek volna, mint tibennetek, akkor régen porban ülve megtértek volna bűneikből. 14 De Tírusznak és Szidonnak jobb lesz az ítélet napján, mint

Sidon, in the day of judging, than for you. 15 And you, Capernaum, were you not lifted up to heaven? you will go down to hell. 16 Whoever gives ear to you, gives ear to me; and whoever is against you, is against me; and whoever is against me, is against him who sent me. 17 And the seventy came back with joy, saying, Lord, even the evil spirits are under our power in your name. 18 And he said, I was watching for Satan, falling from heaven like a star. 19 See, I have given you power to put your feet on snakes and evil beasts, and over all the strength of him who is against you: and nothing will do you damage. 20 Do not be glad, however, because you have power over spirits, but because your names are recorded in heaven. 21 In that same hour he was full of joy in the Holy Spirit and said, I give praise to you, O Father, Lord of heaven and earth, because you have kept these things secret from the wise and the men of learning, and have made them clear to little children: for so, O Father, it was pleasing in your eyes. 22 All things have been given to me by my Father: and no one has knowledge of the Son, but only the Father: and of the Father, but only the Son, and he to whom the Son will make it clear. 23 And, turning to the disciples, he said privately, Happy are the eyes which see the things you see: 24 For I say to you that numbers of prophets and kings have had a desire to see the things which you see, and have not seen them, and to have knowledge of the things which have come to your ears, and they had it not. 25 And a certain teacher of the law got up and put him to the test, saying, Master, what have I to do so that I may have eternal life? 26 And he said to him, What does the law say, in your reading of it? 27 And he, answering, said, Have love for the Lord your God with all your heart and with all your soul and with all your strength and with all your mind; and for your neighbour as for yourself. 28 And he said, You have given the right answer: do this and you will have life. 29 But he, desiring to put himself in the right, said to Jesus, And who is my neighbour? 30 And Jesus, answering him, said, A certain man was going down from Jerusalem to Jericho, and he got into the hands of thieves, who took his clothing and gave him cruel blows, and when they went away, he was half dead. 31 And by chance a certain priest was going down that way: and when he saw him, he went by on the other side. 32 And in the same way, a Levite, when he came to the place and saw him, went by on the other side. 33 But a certain

nektek. 15 És te, Kapernaum, nem emeltettek-e fel az égig? A pokolba szállsz le. 16 Aki rád hallgat, rám hallgat; és aki ellened van, ellenem van; és aki ellenem van, az ellen van, aki engem elküldött. 17 A hetven tanítvány örömmel tért vissza, és ezt mondta: „Uram, még a gonosz lelkek is a kezünkben vannak a te nevedben.” 18 Ő pedig ezt mondta: „A Sátánt vártam, amint csillagként hullik le az égből. 19 Íme, hatalmat adtam neked, hogy kígyókra és gonosz vadállatokra, és minden ellened támadó erejére lépj, és semmi sem árthat neked. 20 Ne azon örülj, hogy hatalmad van a lelkeken, hanem azon, hogy neveid fel vannak írva a mennyben.” 21 Abban az órában örömmel töltötte el a Szentlélek, és ezt mondta: „Dicsérlek téged, Atyám, menny és föld Ura, mert elrejtetted ezeket a bölcsek és műveltek elől, és a kisgyermekeknek megjelentetted; mert így volt kedves a szemedben, Atyám.” 22 Mindent nekem adott az én Atyám; és senki sem ismeri a Fiút, csak az Atya; és az Atyát, csak a Fiú, és akinek a Fiú akarja kijelenteni. 23 És a tanítványokhoz fordulva külön ezt mondta: Boldogok azok a szemek, amelyek látják, amiket ti láttok. 24 Mert mondom nektek, hogy sok próféta és király kívánta látni, amiket ti láttok, de nem látta, és tudni, amiket hallottatok, de nem értették meg. 25 És egy törvénytanító felkelt, megkísértette őt, mondván: Mester, mit kell tennem, hogy örök életet nyerjek? 26 És monda néki: Mit mond a törvény, amit olvasol? 27 Ő pedig felelve monda: Szeresd az Urat, a te Istenedet teljes szívedből, teljes lelkedből, minden erődből és teljes elmédből; és a te felebarátodat, mint magadat. 28 Ő pedig monda: Helyesen feleltél; tedd ezt, és élni fogsz. 29 Ő azonban igaznak akarván magát mutatni, monda Jézusnak: De ki az én felebarátom? 30 Jézus pedig felelvén néki, monda:

Egy ember Jeruzsálemből Jerikóba ment le, és tolvajok kezébe jutott, kik elvették a ruháját, és kegyetlenül megverték, és mire elmentek, félig

man of Samaria, journeying that way, came where he was, and when he saw him, he was moved with pity for him, [34] And came to him and put clean linen round his wounds, with oil and wine; and he put him on his beast and took him to a house and took care of him. [35] And the day after he took two pennies and gave them to the owner of the house and said, Take care of him; and if this money is not enough, when I come again I will give you whatever more is needed. [36] Which of these three men, in your opinion, was neighbour to the man who came into the hands of thieves? [37] And he said, The one who had mercy on him. And Jesus said, Go and do the same. [38] Now, while they were on their way, he came to a certain town; and a woman named Martha took him into her house. [39] And she had a sister, by name Mary, who took her seat at the Lord's feet and gave attention to his words. [40] But Martha had her hands full of the work of the house, and she came to him and said, Lord, is it nothing to you that my sister has let me do all the work? Say to her that she is to give me some help. [41] But the Lord, answering, said to her, Martha, Martha, you are full of care and troubled about such a number of things: [42] Little is needed, or even one thing only: for Mary has taken that good part, which will not be taken away from her.

halott volt. [31] Véletlenül egy bizonyos pap ment le arra, és amikor meglátta őt, elment mellette. [32] Hasonlóképpen egy lévita is, amikor odaért arra a helyre, és meglátta őt, elment mellette. [33] Hanem egy samáriai ember, aki arra az útra ment, és odaért oda, ahol ő volt, és amikor meglátta őt, megesett rajta a szíve. [34] Odament hozzá, tiszta gyolcsot terített a sebeire, olajat és bort tett oda, feltette őt a szarvasmarhájára, elvitte egy házba, és gondot viselt rá. [35] Másnap fogott két fillért, odaadta a ház gazdájának, és ezt mondta: „Gondoskodj róla; és ha ez a pénz nem elég, amikor újra eljövök, megadom neked, ami még kell.” [36] E három férfi közül kit gondoltok, hogy felebarátja volt annak, aki a tolvajok kezébe került? [37] Ő pedig azt mondta: „Az, aki könyörgött neki.” Jézus pedig ezt mondta: „Menj, és te is tedd ugyanezt.” [38] Útközben pedig egy városba ért, és egy Márta nevű asszony befogadta őt a házába. [39] Volt neki egy nővére, név szerint Mária, aki leült az Úr lábához, és figyelt szavaira. [40] Márta kezei pedig tele voltak a házimunkával, ezért odament hozzá, és ezt mondta: „Uram, semmi közöd hozzá, hogy a nővérem minden munkát rám bízott? Mondd meg neki, hogy segítsen nekem.” [41] Az Úr azonban így válaszolt: „Márta, Márta, sok aggodalommal és aggodalommal teli vagy sok minden miatt. [42] Kevés dologra van szükség, vagy akár csak egyre is, mert Mária a jó részt kapta, amelyet nem vesznek el tőle.

11

[1] And it came about that he was in prayer in a certain place, and when he came to an end, one of his disciples said to him, Lord, will you give us teaching about prayer, as John did to his disciples? [2] And he said to them, When you say your prayers, say, Father, may your name be kept holy and your kingdom come. [3] Give us every day bread for our needs. [4] May we have forgiveness for our sins, as we make free all those who are in debt to us. And let us not be put to the test. [5] And he said to them, Which of you, having a friend, would go to him in the middle of the night and say to him, Friend, let me have three cakes of bread; [6] Because a friend of mine has come to me on a journey, and I have nothing to put before him; [7] And he, from inside the house, would say in answer, Do not be a trouble to me; the door is now shut, and my children are with me in bed; it is not possible for me to get up and give to you? [8] I

11

[1] Történt pedig, hogy imádkozott egy helyen, és amikor befejezte, egyik tanítványa ezt mondta neki: Uram, tanítasz-e minket az imádkozásra, ahogyan János is tanított tanítványaival? [2] Ő pedig ezt mondta nekik: Amikor imádkoztok, ezt mondjátok: Atyám, szenteltessék meg a neved, és jöjjön el a te országod. [3] Adj nekünk minden nap kenyeret, [4] hogy megbocsássuk bűneinket, ahogyan megbocsátjuk mindazokat, akik adósok nekünk. És ne kísértsenek minket. [5] Ő pedig ezt mondta nekik: Ki az közületek, akinek, ha van barátja, odamegy hozzá éjszaka közepén, és ezt mondja neki: Barátom, adj nekem három kenyeret; [6] Mert egy barátom jött hozzám útközben, és nincs mit eléje tennem; [7] Ő pedig a házból így válaszolt: Ne terhéred! Az ajtó már zárva van, és a gyermekeim velem vannak az ágyban. Nem tehetem, hogy felkeljek, és adjak neked? [8] Mondom nektek: Ha nem is kel fel, hogy adjon neki, mert barátja, de

say to you, Though he will not get up and give to him, because he is his friend, still, if he keeps on making his request, he will get up and give him as much as he has need of. 9 And I say to you, Make requests, and they will be answered; what you are searching for, you will get; when you give the sign, the door will be open to you. 10 For to everyone who makes a request, it will be given; and he who is searching will get his desire; and to him who gives the sign, the door will be open. 11 And which of you, being a father, will give a stone to his son, who makes request for bread? or for a fish, will give him a snake? 12 Or for an egg, will give him a scorpion? 13 If, then, you who are evil are able to give good things to your children, how much more will your Father in heaven give the Holy Spirit to those who make request to him? 14 And he was sending an evil spirit out of a man who was without the power of talking. And it came about that when the spirit had gone the man had the power of talking; and the people were full of wonder. 15 But some of them said, He sends out evil spirits by Beelzebul, the ruler of evil spirits. 16 And others, testing him, were looking for a sign from heaven from him. 17 But he, having knowledge of their thoughts, said to them, Every kingdom in which there is division is made waste; and a house in which there is division comes to destruction. 18 If, then, Satan is at war with himself, how will he keep his kingdom? because you say that I send evil spirits out of men by the help of Beelzebul. 19 And if I, by Beelzebul, send out evil spirits, by whose help do your sons send them out? so let them be your judges. 20 But if I, by the finger of God, send out evil spirits, then the kingdom of God has overtaken you. 21 When the strong man armed keeps watch over his house, then his goods are safe: 22 But when one who is stronger makes an attack on him and overcomes him, he takes away his instruments of war, in which he had put his faith, and makes division of his goods. 23 He who is not with me is against me, and he who will not give me help in getting people together is driving them away. 24 The unclean spirit, when he has gone out of a man, goes through dry places, looking for rest; and when he does not get it, he says, I will go back to my house from which I came. 25 And when he comes, he sees that it has been made fair and clean. 26 Then he goes and gets seven other spirits more evil than himself, and they go in, and take their places there: and the last

ha kér, akkor is felkel, és megadja neki, amennyire szüksége van. 9 Én pedig azt mondom nektek: Kérjetek, és megadatik néktek; amit kerestek, megkapjátok; ha jelet adtok, ajtó nyílik nektek. 10 Mert aki kér, annak megadatik; és aki keres, annak megadatik, amit kíván; és aki jelet ad, annak ajtó nyílik. 11 És ki az közületek, aki apa követ ad fiának, ha az kenyeret kér tőle? Vagy halat, és kígyót ad neki? 12 Vagy tojást, és skorpiót ad neki? 13 Ha tehát ti, gonoszak, tudtok jót adni gyermekeiteknek, mennyivel inkább adja mennyei Atyátok a Szentlelket azoknak, akik kérik tőle? 14 És egy gonosz lelket űzött ki egy emberből, aki nem tudott beszélni. És lőn, hogy miután a lélek elment, az embernek megszólalt; és az emberek csodálkoztak. 15 Némelyek közülük azt mondták: Belzebub, a gonosz lelkek fejedelme által űzi ki a gonosz lelkeket. 16 Mások pedig, próbára téve őt, mennyei jelet vártak tőle. 17 Ő pedig, ismerve gondolataikat, így szólt hozzájuk: Minden ország, amelyben meghasonlás van, elpusztul, és a ház, amelyben meghasonlás van, elpusztul. 18 Ha tehát a Sátán önmagával hadakozik, hogyan fogja megtartani országát? Mivel azt mondjátok, hogy Belzebub segítségével űzöm ki a gonosz lelkeket az emberekből.

19 És ha Belzebub segítségével űzöm ki a gonosz lelkeket, kinek a segítségével űzik ki azokat a fiaitok? Akkor ők legyenek a bíráitok. 20 Ha pedig Isten ujjával űzöm ki a gonosz lelkeket, akkor Isten országa utolért titeket. 21 Amikor az erős felfegyverzett férfi őrzi házát, akkor a vagyona biztonságban van. 22 De amikor az erősebb megtámadja és legyőzi, elveszi harci eszközeit, amelyekbe vetette bizalmát, és szétosztja a javait. 23 Aki nincs velem, ellenem van, és aki nem segít nekem az emberek összegyűjtésében, az elűzi őket. 24 A tisztátalan lélek, amikor kimegy az emberből, száraz helyeken jár át, nyugalmat keresve;

condition of that man is worse than the first. 27 And it came about that when he said these things, a certain woman among the people said in a loud voice, Happy is the body which gave you birth, and the breasts from which you took milk. 28 But he said, More happy are they who give hearing to the word of God and keep it. 29 And when a great number of people came together to him, he said, This generation is an evil generation: it is looking for a sign and no sign will be given to it but the sign of Jonah. 30 For even as Jonah became a sign to the Ninevites, so will the Son of man be to this generation. 31 The queen of the South will come up on the day of judging and give her decision against the men of this generation: for she came from the ends of the earth to give ear to the wisdom of Solomon; and now something greater than Solomon is here. 32 The men of Nineveh will come up in the day of judging and give their decision against this generation: for they were turned away from their sins at the preaching of Jonah; but now something greater than Jonah is here. 33 No man, when the light has been lighted, puts it in a secret place, or under a vessel, but on its table, so that those who come in may see the light. 34 The light of the body is the eye: when your eye is true, all your body is full of light; but when it is evil, your body is dark. 35 So take care that the light which is in you is not dark. 36 If, then, all your body is light, with no part of it dark, it will be completely full of light, as when a flame with its bright shining gives you light. 37 Now, while he was talking, a Pharisee made a request that he would come to a meal with him; and he went in and took his seat at the meal. 38 And when the Pharisee saw it, he was surprised because he came to the meal without first washing himself. 39 And the Lord said to him, You Pharisees make the outside of the cup and the plate clean; but inside you are thieves and full of evil. 40 O you foolish ones! did not he who made the outside in the same way make the inside? 41 But if you give to the poor such things as you are able, then all things are clean to you. 42 But a curse is on you, Pharisees! for you make men give a tenth of every sort of plant, and give no thought to right and the love of God; but it is right for you to do these things, and not let the others be undone. 43 A curse is on you, Pharisees! for your desires are for the most important seats in the Synagogues and for words of respect said to you in the market-place. 44 A curse is on you! for

és amikor nem találja meg, ezt mondja: Visszamegyek az én házamba, ahonnan kijöttem. 25 És amikor odaér, látja, hogy az szép és tiszta. 26 Akkor elmegy, és magához vesz hét másik lelket, nála gonoszabbakat, és bemennek, és ott letelepednek: és annak az embernek utolsó állapota rosszabb lesz az elsőnél. 27 És lőn, hogy amikor ezeket mondta, egy asszony a sokaság közül hangosan felkiáltott: Boldog a test, amely téged szült, és az emlők, amelyekből tejet vettél. 28 Ő pedig ezt mondta: Boldogabbak azok, akik hallgatják Isten igéjét és megtartják azt. 29 Amikor nagy sokaság gyűlt össze hozzá, ezt mondta: Ez a nemzedék gonosz nemzedék: jelt vár, de nem adatik neki más jel, csak Jónás jele. 30 Mert ahogyan Jónás jellé lett a niniveieknek, úgy lesz az Emberfia is ennek a nemzedéknek. 31 Dél királynője feljön az ítélet napján, és ítéletet tart e nemzedék emberei felett, mert a föld végéről jött, hogy hallja Salamon bölcsességét; és íme, itt nagyobb van, mint Salamon. 32 Ninive férfiai feljönnek az ítélet napján, és ítéletet tartanak e nemzedék felett, mert ők megtértek bűneikből Jónás prédikálására; de íme, itt nagyobb van, mint Jónás. 33 Senki sem teszi a gyertyát, amikor felgyújtják, rejtett helyre vagy edény alá, hanem az asztalára, hogy akik bemennek, lássák a világosságot. 34 A test lámpása a szem: amikor a szemed igaz, az egész tested világos; amikor pedig gonosz, a tested sötét. 35 Vigyázz tehát, hogy a benned lévő világosság ne legyen sötét. 36 Ha tehát az egész tested világos, és semmi sem sötét, akkor teljesen világos lesz, mint amikor a láng fényes fényével megvilágít. 37 Miközben beszélt, egy farizeus kérte, hogy jöjjön el hozzá ebédelni; bement és leült. 38 A farizeus pedig ezt látva elcsodálkozott, hogy előbb megmosakodás nélkül jött az asztalhoz. 39 Az Úr pedig ezt mondta neki: Ti farizeusok megtisztítjátok a pohár és a tál külsejét, de belül lopók vagytok és tele gonoszsággal. 40 Ó, ti balgatagok! Aki a külsejét megtisztította, nem az tette-e meg a belsejét is? 41 Ha pedig annyit adtok a szegényeknek, amennyit csak tudtok, akkor minden tiszta lesz nektek. 42 De átok rajtatok, farizeusok! Mert mindenféle növény tizedét megadjátok az embereknek, de az igazságra és az Isten szeretetére nem gondoltok; pedig helyes, ha ezeket teszitek, és a többit sem hagyjátok elveszni. 43 Jaj reátok, farizeusok! Mert a zsinagógák főhelyei után vágyódtok, és a piactéren dicsérő szavak után. 44 Jaj reátok! Mert olyanok vagy-

you are like the resting-places of dead men, which are not seen, and men go walking over them without knowledge of it. 45 And one of the teachers of the law, answering, said to him, Master, in saying this, you give a bad name to us as to them. 46 And he said, A curse is on you, teachers of the law! for while other men are crushed under the weight of the rules you make for them, you yourselves do not put so much as one finger to them. 47 A curse is on you! for you make resting-places for the bodies of the prophets, but your fathers put them to death. 48 So you are witnesses and give approval to the work of your fathers; for they put them to death and you make their last resting-places. 49 For this reason the wisdom of God has said, I will send them prophets and teachers, and to some of them they will give death and cruel pains; 50 So that punishment may come on this generation for the blood of all the prophets which was given from the earliest days; 51 From the blood of Abel to the blood of Zachariah, who was put to death between the altar and the Temple. Yes, I say to you, It will come on this generation. 52 A curse is on you, teachers of the law! for you have taken away the key of knowledge: you did not go in yourselves, and you got in the way of those who were going in. 53 And when he had come out of that place, the scribes and the Pharisees came round him angrily, questioning him about more things; 54 And watching him, for a chance to get something from his words which might be used against him.

tok, mint a holtak sírhelyei, amelyeket nem látnak, és az emberek észrevétlenül járkálnak rajtuk. 45 Egyik törvénytanító pedig így válaszolt neki: „Mester, ezzel rossz hírt hozol ránk, mint azokra.” 46 Ő pedig monda: „Jaj reátok, törvénytanítók! Mert míg mások a ti törvényeitek súlya alatt gyötrődnek, ti egy ujjal sem emelitek azokat. 47 Jaj reátok, mert sírokat készítetek a prófétáknak, atyáitok pedig megölték őket. 48 Ti tehát tanúk vagytok, és helyeslitek atyáitok munkáját; mert ők megölték őket, ti pedig sírokat készítetek nekik. 49 Ezért mondja Isten bölcsessége: Küldök nekik prófétákat és tanítókat, és némelyiküknek halált és kegyetlen fájdalmat adnak; 50 Hogy büntetés érje ezt a nemzedéket minden próféta véréért, amely adatott ősidőktől fogva; 51 Ábel vérétől Zakariás véréig, akit az oltár és a templom között öltek meg. Bizony, mondom nektek, eljön erre a nemzedékre! 52 Jaj nektek, törvénytanítók, mert elvettétek a tudomány kulcsát: ti magatok nem mentetek be, és azoknak az útjába kerültetek, akik be akartak menni. 53 És amikor kijött onnan, az írástudók és a farizeusok haragosan körülvették, és további dolgokról is kérdezgették; 54 És figyelték őt, hogy kiszúrjanak valamit a szavaiból, amit felhasználhatnak ellene.

12

1 At that time, when thousands of the people had come together, in such numbers that they were crushing one another, he said first to his disciples, Have nothing to do with the leaven of the Pharisees, which is deceit. 2 But nothing is covered up, which will not come to light, or secret, which will not be made clear. 3 So, whatever you have said in the dark, will come to men's hearing in the light, and what you have said secretly inside the house, will be made public from the house-tops. 4 And I say to you, my friends, Have no fear of those who may put the body to death, and are able to do no more than that. 5 But I will make clear to you of whom you are to be in fear: of him who after death has power to send you to hell; yes, truly I say,

12

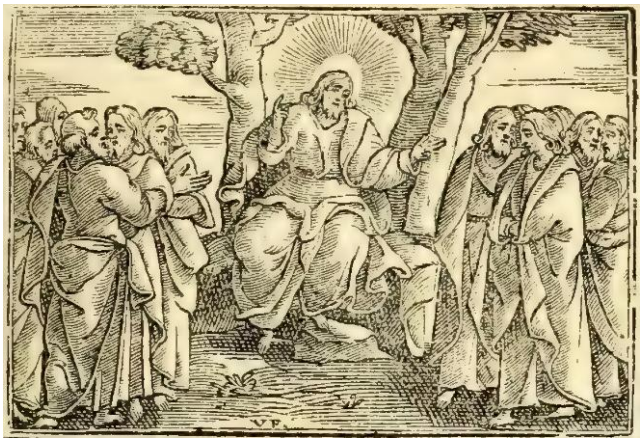
1 Abban az időben, amikor ezrek gyűltek össze annyian, hogy egymást titkolták, először is ezt mondta tanítványainak: Ne avatkozzatok bele a farizeusok kovászába, vagyis az álnokságba. 2 Semmi sincs elrejtve, ami napvilágra ne jutna, és semmi sincs elrejtve, ami nyilvánvalóvá ne válna. 3 Amit tehát sötétben mondtatok, az világosban jut el az emberek fülébe, és amit titokban mondtatok a házban, az a háztetőkről fog kihirdetni. 4 Mondom pedig nektek, barátaimnak: Ne féljetek azoktól, akik megölik a testet, és ennél többet nem tehetnek. 5 De megmondom nektek, hogy kitől féljetek: attól, akinek a halál után hatalma van arra, hogy a pokolba küldjön titeket; igen, bizony mondom: tőle féljetek. 6 Nemde öt verebet adnak két

Have fear of him. [6] Are not five sparrows given in exchange for two farthings? and God has every one of them in mind. [7] But even the hairs of your head are numbered. Have no fear: you are of more value than a flock of sparrows. [8] And I say to you that to everyone who gives witness to me before men, the Son of man will give witness before the angels of God. [9] But if anyone says before men that he has no knowledge of me, I will say that I have no knowledge of him before the angels of God. [10] And if anyone says a word against the Son of man, he will have forgiveness: but for him who says evil words against the Holy Spirit, there will be no forgiveness. [11] And when they take you before the Synagogues and the authorities and the rulers, take no thought about what answers you will give, or what you will say: [12] For the Holy Spirit will make clear to you in that very hour what to say. [13] And one of the people said to him, Master, give an order to my brother to make division of the heritage with me. [14] But he said, Man, who made me a judge or a maker of decisions for you? [15] And he said to them, Take care to keep yourselves free from the desire for property; for a man's life is not made up of the number of things which he has. [16] And he said to them, in a story, The land of a certain man of great wealth was very fertile: [17] And he said to himself, What is to be done? for I have no place in which to put all my fruit. [18] And he said, This I will do: I will take down my store-houses and make greater ones, and there I will put all my grain and my goods. [19] And I will say to my soul, Soul, you have a great amount of goods in store, enough for a number of years; be at rest, take food and wine and be happy. [20] But God said to him, You foolish one, tonight I will take your soul from you, and who then will be the owner of all the things which you have got together? [21] So that is what comes to the man who gets wealth for himself, and has not wealth in the eyes of God. [22] And he said to his disciples, For this reason I say to you, Take no thought for your life, about what food you will take, or for your body, how it may be clothed. [23] Is not life more than food, and the body than its clothing? [24] Give thought to the ravens; they do not put seeds into the earth, or get together grain; they have no store-houses or buildings; and God gives them their food: of how much greater value are you than the birds! [25] And which of you by

fillérért? Isten pedig mindegyikükre gondol. [7] Nektek pedig még a hajatok szálai is számon vannak tartva. Ne féljetek: ti értékesebbek vagytok egy verebek csapatánál. [8] Mondom nektek, hogy mindenkiről, aki bizonyságot tesz rólam az emberek előtt, az Emberfia is bizonyságot tesz majd az Isten angyalai előtt. [9] Ha pedig valaki azt mondja az emberek előtt, hogy nem ismer engem, én is azt mondom az Isten angyalai előtt, hogy nem ismerek róluk. [10] És ha valaki az Emberfia ellen szól, megbocsáttatik; de aki a Szentlélek ellen szól gonosz szavakat, annak nem bocsáttatik meg. [11] És amikor a zsinagógák, a hatalmasságok és a vezetők elé visznek titeket, ne aggodalmaskodjatok, hogy mit feleljetek, vagy mit mondjatok: [12] Mert a Szentlélek abban az órában megmondja nektek, mit mondjatok. [13] És monda néki valaki a sokaság közül: Mester, parancsold meg a testvéremnek, hogy ossza meg velem az örökséget! [14] Ő pedig monda: Ember, ki tett engem ti köztetek bíróvá vagy ítélőszéket vezetőtökké? [15] És monda nékik: Vigyázzatok, hogy óvakodjatok a birtoklás kívánságától; Mert az ember életét nem a vagyonának száma határozza meg. [16] És monda nékik egy történetben: Egy igen gazdag embernek földje igen termékeny volt. [17] És monda magában: Mit tegyek? Mert nincs hová tegyem az összes gyümölcsömet. [18] És monda: Azt fogom tenni: Lebontom csűreimet, és nagyobbakat építek, és oda teszem minden gabonámat és javaimat. [19] És azt mondom az én lelkemnek: Lelkem, sok javad van raktáron, elég sok évre; nyugodj meg, vigyél magaddal ételt és bort, és légy boldog. [20] De Isten azt mondta néki: Te bolond, ma éjjel elveszem tőled a lelkedet, és ki lesz akkor a tulajdonosa mindannak, amit összegyűjtöttél? [21] Így jár az az ember, aki vagyont szerez magának, és nincs gazdagsága Isten szemében. [22] És monda tanítványainak: Ezokáért mondom néktek: Ne aggodalmaskodjatok életetekért, hogy mit esztek, vagy testetekért, hogy mibe öltözik. [23] Nem több-e az élet az eledelnél, és a test a ruházatánál? [24] Gondoljatok a hollókra; nem vetnek a földbe, és nem gyűjtenek gabonát; nincs tárházuk vagy épületük; és Isten adja nekik eledelüket: mennyivel értékesebbek vagytok ti a madaraknál! [25] És ki az közületek, aki aggodalommal képes magát magasabbá tenni? [26] Ha tehát még a legkisebbet sem tudjátok megtenni, miért aggódtok a többiért? [27] Gondoljatok a virágokra: nem végeznek munkát, nem fonnak

taking thought is able to make himself any taller? [26] If, then, you are not able to do even that which is least, why are you troubled about the rest? [27] Give thought to the flowers: they do no work, they make no thread; and still I say to you, Even Solomon, in all his glory, was not clothed like one of these. [28] But if God gives such clothing to the grass in the field, which today is living, and tomorrow will be burned in the oven, how much more will he give clothing to you, O men of little faith? [29] And do not give overmuch thought to your food and drink, and let not your mind be full of doubts. [30] For the nations of the world go in search of all these things: but your Father has knowledge that you have need of them. [31] But let your chief care be for his kingdom, and these other things will be given to you in addition. [32] Have no fear, little flock, for it is your Father's good pleasure to give you the kingdom. [33] Give what property you have in exchange for money, and give the money to the poor; make for yourselves money-bags which will not get old, wealth stored up in heaven which will be yours for ever, where thieves will not come nor worms put it to destruction. [34] For where your wealth is, there will your heart be. [35] Be ready, dressed as for a journey, with your lights burning. [36] And be like men who are looking for their lord, when he comes back from the bride-feast; so that when he comes to the door, it will be open to him quickly. [37] Happy are those servants who are watching when the lord comes; truly I say to you, he will make himself their servant and, placing them at the table, he will come out and give them food. [38] And if he comes in the second division of the night or in the third, and they are watching for him, happy are those servants. [39] But be certain of this, that if the master of the house had had knowledge of the time when the thief was coming, he would have been watching, and would not have let his house be broken into. [40] So be ready: for the Son of man is coming at a time when you are not looking for him. [41] And Peter said to him, Lord, are these words said to us only, or to all men? [42] And the Lord said, Who then is the wise and responsible servant whom his lord will put in control of his family, to give them their food at the right time? [43] Happy is that servant who, when his lord comes, is doing so. [44] Truly I say to you, he will put him in control of all his goods. [45] But if

fonalat; mégis azt mondom néktek: még Salamon sem volt dicsősége teljében úgy felöltözve, mint egy ezek közül.

[28] Ha pedig a mező füvének, amely ma él, holnap pedig kemencében elégetik, ilyen ruhát ad Isten, mennyivel inkább titeket, kicsinyhitűek? [29] És ne aggódjatok túlságosan ételetek és italotok miatt, és ne legyen tele elmétek kételkedéssel. [30] Mert mindezeket a világ népei keresik; de a ti Atyátok tudja, hogy szükségetek van rájuk. [31] Hanem az ő országával törődjetek elsősorban, és ezeket a dolgokat is megkapjátok. [32] Ne félj, te kicsiny nyáj, mert úgy tetszett a ti Atyátoknak, hogy nektek adja az országot. [33] Vagyonotokat adjátok oda pénzért, és a pénzt adjátok a szegényeknek; csináljatok magatoknak el nem avuló erszényeket, mennyei kincseket, amelyek örökké a tiétek lesznek, ahol tolvajok nem jönnek, és férgek nem emésztik fel. [34] Mert ahol a vagyonotok van, ott lesz a szívetek is. [35] Legyetek készen, útiöltözzetek fel, égő lámpásokkal. [36] Legyetek olyanok, mint azok az emberek, akik várják urukat, amikor visszatér a menyegzői lakomáról, hogy amikor az ajtóhoz ér, gyorsan kinyíljon neki. [37] Boldogok azok a szolgák, akik virrasztanak, amikor az úr megérkezik. Bizony mondom nektek, hogy szolgájává teszi magát, asztalhoz ülteti őket, kimegy és ételt ad nekik. [38] Ha pedig az éjszaka második vagy harmadik felében érkezik meg, és lesik őt, boldogok azok a szolgák. [39] Azt pedig tudjátok meg, hogy ha a ház ura tudná, mikor jön a tolvaj, virrasztana, és nem hagyná betörni a házába. [40] Legyetek tehát készen, mert az Emberfia abban az időben jön el, amikor nem várjátok. [41] Péter pedig ezt mondta neki: Uram, vajon csak nekünk mondják-e ezeket a szavakat, vagy mindenkinek? [42] Az Úr pedig ezt mondta: Kicsoda hát az az okos és igazságos szolga, akit az ura háznépének gond-

that servant says to himself, My lord is a long time coming; and goes about giving blows to the men-servants and the women-servants, feasting and taking overmuch wine; 46 The lord of that servant will come at a time when he is not looking for him, and at an hour when he is not ready for him, and he will have him cut in two and will give him his part in the fate of those who have no faith; 47 And the servant who had knowledge of his lord's desires and was not ready for him and did not do as he was ordered, will be given a great number of blows; 48 But he who, without knowledge, did things for which punishment is given, will get only a small number of blows. The man to whom much is given, will have to give much; if much is given into his care, of him more will be requested. 49 I came to send a fire on the earth, and it may even now have been lighted. 50 But there is a baptism which I have to undergo; and how am I kept back till it is complete! 51 Is it your opinion that I have come to give peace on earth? I say to you, No, but division: 52 For from this time, a family of five in one house will be on opposite sides, three against two and two against three. 53 They will be at war, the father against his son, and the son against his father; mother against daughter, and daughter against mother; mother-in-law against daughter-in-law, and daughter-in-law against mother-in-law. 54 Then he said to the people, When you see a cloud coming up in the west, straight away you say, There will be rain; and so it is. 55 And when you see a south wind blowing, you say, There will be heat; and so it is. 56 O false ones! the face of the earth and the heaven is clear to you; how is it that the signs of these times are not as clear to you? 57 And why are you, in your hearts, unable to be judges of what is right? 58 For if anyone has a cause at law against you, and you are going with him before the ruler, make an attempt, on the way, to come to an agreement with him, for if you do not, he may take you before the judge and the judge will give you up to the police, and they will put you in prison. 59 I say to you, You will not come out of it till you have made payment to the very last farthing.

viselőjeként tesz, hogy idejében kiadja nekik az eledelt? 43 Boldog az a szolga, aki, amikor megérkezik az ura, így tesz. 44 Bizony mondom nektek, hogy minden vagyonának gondviselője fölé helyezi. 45 Ha pedig az a szolga azt mondja magában: »Az én uram sokáig jön«, és szertejár, veri a szolgákat és a szolgálóleányokat, lakomázik és mértéktelenül bort iszik, 46 Akkor jön meg annak a szolgának az ura, amikor nem várja, és amikor nem áll készen rá, kettévágatja őt, és átadja neki a hitetlenek sorsát. 47 Az a szolga, aki ismerte ura kívánságait, de nem volt felkészülve rá, és nem cselekedett úgy, ahogy parancsolta, sok ütést kap. 48 Aki pedig tudatlanul cselekedett olyan dolgokat, amelyekért büntetés jár, kevés ütést kap. Akinek sokat adtak, sokat kell adnia; ha sokat adtak a gondjaira, többet fognak kérni tőle. 49 Azért jöttem, hogy tüzet bocsássak a földre, és talán már most is lángra kapott. 50 De van egy keresztség, amin át kell esnem; és hogyan tartalak vissza, amíg be nem fejeződik? 51 Azt gondoljátok, hogy azért jöttem, hogy békességet adjak a földre? Azt mondom nektek: Nem, hanem meghasonlás! 52 Mert mostantól fogva az öttagú család egy házban szemben áll, három kettő ellen és kettő három ellen. 53 Háborúzni fognak: az apa a fia ellen, a fiú az apja ellen, az anya a lánya ellen, a lány az anyja ellen, az anyós a meny ellen, a meny az anyós ellen. 54 Akkor ezt mondta a népnek: Amikor felhőt láttok támadni nyugatról, azonnal azt mondjátok: Eső lesz; és úgy is lesz. 55 És amikor déli szelet láttok fújni, azt mondjátok: Hőség lesz; és úgy is lesz. 56 Ó, hamisak! A föld és az ég arca világos előttetek; miért nem ilyen világosak ezeknek az időknek a jelei? 57 És miért nem tudjátok szívetekben megítélni, mi az igazságos? 58 Mert ha valakinek peres panasza van ellened, és mégy vele az elöljáró elé, próbálj meg még úton megegyezni vele, mert ha nem teszed, a bíró elé állíthat, a bíró pedig átad a rendőrőrsnek, és börtönbe zár. 59 Mondom néked: Nem szabadulsz meg ebből, amíg meg nem fizeted az utolsó fillérig.

13

[1] Now some people who were there at that time, gave him an account of how the blood of some Galilaeans had been mixed by Pilate with their offerings. [2] And he, in answer, said to them, Are you of the opinion that these Galilaeans were worse than all other Galilaeans, because these things were done to them? [3] I say to you, It is not so: but if your hearts are not changed, you will all come to the same end. [4] Or those eighteen men who were crushed by the fall of the tower of Siloam, were they worse than all the other men living in Jerusalem? [5] I say to you, It is not so: but if your hearts are not changed, you will all come to an end in the same way. [6] And he made up this story for them: A certain man had a fig-tree in his garden, and he came to get fruit from it, and there was no fruit. [7] And he said to the gardener, See, for three years I have been looking for fruit from this tree, and I have not had any: let it be cut down; why is it taking up space? [8] And he said, Lord, let it be for this year, and I will have the earth turned up round it, and put animal waste on it, to make it fertile: [9] And if, after that, it has fruit, it is well; if not, let it be cut down. [10] And he was teaching in one of the Synagogues on the Sabbath. [11] And there was a woman who had had a disease for eighteen years; she was bent, and was not able to make herself straight. [12] And when Jesus saw her, he said to her, Woman, you are made free from your disease. [13] And he put his hands on her, and she was made straight, and gave praise to God. [14] And the ruler of the Synagogue was angry because Jesus had made her well on the Sabbath, and he said to the people, There are six days in which men may do work: so come on those days to be made well, and not on the Sabbath. [15] But the Lord gave him an answer and said, O you false men! do you not, every one of you, on the Sabbath, let loose his ox and his ass and take it to the water? [16] And is it not right for this daughter of Abraham, who has been in the power of Satan for eighteen years, to be made free on the Sabbath? [17] And when he said these things, those who were against him were shamed, and all the people were full of joy because of the great things which were done by him. [18] Then he said, What is the kingdom of God like? what comparison may I make of it? [19] It is like a grain of mustard seed

13

[1] Néhányan, akik abban az időben ott voltak, elbeszélték neki, hogyan keverte Pilátus néhány galileai vérét az áldozataikkal. [2] Ő pedig így válaszolt nekik: Azt gondoljátok, hogy ezek a galileaiak rosszabbak voltak minden más galileainál, amiért ezeket tették velük? [3] Mondom nektek: Nem úgy van; hanem ha meg nem tértek a szívetek, mindnyájan ugyanarra a végre juttok. [4] Vagy az a tizennyolc férfi, akiket a Siloám tornya leomlott, rosszabbak voltak minden más embernél, aki Jeruzsálemben lakott? [5] Mondom nektek: Nem úgy van; hanem ha meg nem tértek a szívetek, mindnyájan ugyanarra a végre juttok. [6] Ezt a példázatot is elmesélte nekik: Volt egy embernek egy fügefája a kertjében, és odament, hogy gyümölcsöt szedjen róla, de nem volt gyümölcs. [7] És monda a kertésznek: Ímé, három éve keresek gyümölcsöt erről a fáról, és nem találok: vágják ki; miért foglal annyi helyet? [8] És monda: Uram, hadd legyen meg még ebben az évben, és felszántom körülötte a földet, és állati ürüléket teszek rá, hogy termékennyé tegye. [9] És ha azután terem gyümölcsöt, jó; ha nem, vágják ki. [10] És tanított az egyik zsinagógában szombaton. [11] És volt ott egy asszony, aki tizennyolc éve beteg volt; görnyedt volt, és nem tudta magát felegyenesedni. [12] És amikor Jézus meglátta, monda néki: Asszony, meggyógyultál a te betegségedből. [13] És rátette a kezét, és az kiegyenesedett, és dicsérte az Istent. [14] A zsinagóga elöljárója pedig haragudott, hogy Jézus szombaton meggyógyította, és ezt mondta a népnek: Hat nap van, amelyen dolgozni lehet; azokon a napokon jöjjetek tehát meggyógyulni, ne szombaton! [15] Az Úr azonban így felelt neki: Ó, ti hamis emberek! Nem bocsátjátok-e el mindegyikőtök szombaton az ökrét és a szamarat, és nem viszitek-e el a vízhez? [16] És nem illik-e, hogy Ábrahámnak ez a lánya, aki tizennyolc éve a Sátán hatalmában van, szombaton szabadon engedtessék? [17] Amikor ezeket mondta, azok, akik ellene voltak, megszégyenültek, az egész nép pedig örömmel örvendezett a nagy dolgok miatt, amelyeket ő tett. [18] Aztán ezt mondta: Mihez hasonlítható az Isten országa? Milyen összehasonlítást tegyek vele? [19] Hasonló a mustármaghoz, amelyet fogott az ember, elvetett a kertjében, és fává lett, és az ég madarai fészket raktak ágai között. [20] És ismét monda: Milyen az Isten országa? [21] Hasonló

which a man took and put in his garden, and it became a tree, and the birds of heaven made their resting-places in its branches. 20 And again he said, What is the kingdom of God like? 21 It is like leaven, which a woman put into three measures of meal, and it was all leavened. 22 And he went on his way, through towns and country places, teaching and journeying to Jerusalem. 23 And someone said to him, Lord, will only a small number have salvation? And he said to them, 24 Do your best to go in by the narrow door, for I say to you, A number will make the attempt to go in, but will not be able to do so. 25 When the master of the house has got up, and the door has been shut, and you, still outside, give blows on the door, saying, Lord, let us in; he will make answer and say, I have no knowledge of where you come from. 26 Then you will say, We have taken food and drink with you, and you were teaching in our streets. 27 But he will say, Truly, I have no knowledge of you or where you come from; go away from me, you workers of evil. 28 There will be weeping and cries of sorrow when you see Abraham, Isaac, and Jacob, and all the prophets, in the kingdom of God, but you yourselves are shut outside. 29 And they will come from the east and from the west, from the north and from the south, and take their places in the kingdom of God. 30 And the last will be first, and the first will be last. 31 At that time, certain Pharisees came to him and said, Go away from this place, because Herod's purpose is to put you to death. 32 And he said, Go and say to that fox, I send out evil spirits and do works of mercy today and tomorrow, and on the third day my work will be complete. 33 But I have to go on my way today and tomorrow and the third day, for it is not right for a prophet to come to his death outside Jerusalem. 34 O Jerusalem, Jerusalem, putting to death the prophets, and stoning those who were sent to her! again and again would I have taken your children to myself, as a bird takes her young ones under her wings, but you would not! 35 Now see, your house is waste, and I say to you, You will not see me again till you say, A blessing on him who comes in the name of the Lord.

a kovászhoz, melyet az asszony három mérték lisztbe tett, és az egész megkelt. 22 És útnak indult, városokon és falvakon át tanított, és Jeruzsálembe tartott. 23 És monda néki valaki: Uram, vajon csak kevesen üdvözülnek-e? És monda nékik: 24 Igyekezzetek a szoros kapun bemenni, mert mondom néktek, sokan megpróbálnak bemenni, de nem tudnak. 25 Mikor pedig a ház ura felkel, és bezárják az ajtót, ti pedig kint üssétek az ajtót, mondván: Uram, engedj be minket! - feleli majd néked, és azt mondja: Nem tudom, honnan jöttetek. 26 Akkor azt mondjátok: Ettünk és ittunk veled, és a mi utcáinkon tanítottál. 27 De ő azt mondja: Bizony, nem tudom, honnan jöttetek; távozzatok tőlem, ti gonosztevők! 28 Sírás és jajkiáltás lesz, amikor látjátok Ábrahámot, Izsákot, Jákobot és a prófétákat mind az Isten országában, ti pedig kívül lesztek zárva. 29 És eljönnek keletről és nyugatról, északról és délről, és elfoglalják helyüket Isten országában. 30 És az utolsók lesznek az elsők, és az elsők az utolsók. 31 Abban az időben odamentek hozzá néhány farizeus, és ezt mondták: Menj el innen, mert Heródesnek az a szándéka, hogy megöljön téged. 32 És azt mondta: Menjetek, és mondjátok meg annak a rókának: Ma és holnap gonosz lelkeket űzök ki, és irgalmasságot cselekszem, és harmadnap elvégzem a munkámat. 33 De ma, holnap és harmadnap is útra kell kelnem, mert nem helyes, hogy a próféta Jeruzsálemen kívül jöjjön a halálba. 34 Ó, Jeruzsálem, Jeruzsálem, aki megölöd a prófétákat, és megkövezed azokat, akiket hozzád küldöttek! Sokszor magamhoz vettem volna gyermekeiteket, ahogy a madár szárnya alá veszi fiókáit, de ti nem akartátok! 35 Most pedig íme, rommá lett a házatok, és mondom nektek: Nem láttok engem többé, amíg ezt nem mondjátok: Áldott legyen, aki az Úr nevében jön!

14

[1] And it came about that when he went into the house of one of the chief Pharisees on the Sabbath, to have a meal, they were watching him. [2] And a certain man was there who had a disease. [3] And Jesus, answering, said to the scribes and Pharisees, Is it right to make people well on the Sabbath or not? [4] But they said nothing. And he made him well and sent him away. [5] And he said to them, Which of you, whose ox or ass has got into a water-hole, will not straight away get him out on the Sabbath? [6] And they had no answer to that question. [7] And he gave teaching in the form of a story to the guests who came to the feast, when he saw how they took the best seats; saying to them, [8] When you get a request to come to a feast, do not take the best seat, for a more important man than you may be coming, [9] And then the giver of the feast will come to you and say, Give your place to this man; and you, with shame, will have to take the lowest seat. [10] But when you come, go and take the lowest seat, so that when the giver of the feast comes, he may say to you, Friend, come up higher; and then you will have honour in the eyes of all the others who are there. [11] For every man who gives himself a high place will be put down, but he who takes a low place will be lifted up. [12] And he said to the master of the house, When you give a feast, do not send for your friends and your brothers and your family or your neighbours who have wealth, for they may give a feast for you, and so you will get a reward. [13] But when you give a feast, send for the poor and the blind and those who are broken in body: [14] And you will have a blessing, because they will not be able to give you any payment, and you will get your reward when the upright come back from the dead. [15] And, hearing these words, one of those who were at table with him said to him, Happy is the man who will be a guest in the kingdom of God. [16] And he said to them, A certain man gave a great feast, and sent word of it to a number of people. [17] And when the time had come, he sent his servants to say to them, Come, for all things are now ready. [18] And they all gave reasons why they were not able to come. The first said to him, I have got a new field, and it is necessary for me to go and see it: I am full of regret that I am unable to come. [19] And another said, I have got some cattle, and I am going to make a test of them: I am full of regret that I am unable to come. [20] And

14

[1] Történt pedig, hogy amikor szombaton bement az egyik főfarizeus házába enni, azok figyelték őt. [2] Volt ott egy beteg ember. [3] Jézus pedig felelve ezt mondta az írástudóknak és a farizeusoknak: Szabad-e szombaton embereket gyógyítani, vagy nem? [4] De ők nem szóltak semmit. Meggyógyította, és elküldte. [5] És ezt mondta nekik: Ki az közületek, akinek az ökre vagy szamara beesik a kútba, és nem viszi ki azonnal szombaton? [6] És nem tudtak mit felelni erre a kérdésre. [7] És példázatokat mondott a lakomára érkező vendégeknek, amikor látta, hogy az első helyeket foglalják el, ezt mondva nekik: [8] Ha lakomára hívnak titeket, ne foglaljatok első helyet, mert lehet, hogy nálatok előkelőbb ember jön. [9] Akkor majd odamegy hozzátok a násznagy, és ezt mondja: Add át a helyedet ennek az embernek; és szégyenkezve kell majd elfoglalnod az utolsó helyet. [10] Hanem amikor odaérsz, menj, és foglald el az utolsó helyet, hogy amikor a vendéglős jön, azt mondhassa neked: Barátom, gyere feljebb! Akkor tiszteleted lesz mindazok szemében, akik ott vannak. [11] Mert mindenki, aki felmagasztalja magát, megaláztatásra kerül, de aki megalázza magát, felmagasztaltatásra kerül. [12] A ház urának pedig ezt mondta: Amikor lakomát adsz, ne hívd meg barátaidat, testvéreidet, rokonaidat vagy gazdag szomszédaidat, mert ők lakomát adhatnak neked, és akkor jutalmat kapsz. [13] Hanem amikor lakomát adsz, a szegényeknek, a vakoknak és a testileg sérülteknek küldj. [14] És áldásod lesz, mert nem lesznek miből fizetséget adniuk neked, és megkapod a jutalmadat, amikor az igazak feltámadnak a halálból. [15] Amikor ezeket a szavakat hallotta, az egyik asztalnál ülő így szólt hozzá: „Boldog az az ember, aki vendégül láthatja Isten országát.” [16] Ő pedig ezt mondta nekik: „Egy ember nagy lakomát készített, és sokaknak hírt adott róla. [17] Amikor elérkezett az idő, elküldte szolgáit, hogy üzenjék nekik: „Jöjjetek, mert már minden készen van.” [18] Mindnyájan meghozták a maguk indokait, hogy miért nem tudnak eljönni. Az első ezt mondta neki: „Van egy új földem, el kell mennem, és meg kell néznem. Nagyon bánom, hogy nem tudok elmenni.” [19] Egy másik pedig ezt mondta: „Vannak jószágaim, és próbára teszem őket. Nagyon bánom, hogy nem tudok elmenni.” [20] Egy harmadik pedig ezt mondta: „Nősültem, és ezért nem tudok

another said, I have been married, and so I am not able to come. [21] And the servant came back and gave his master an account of these things. Then the master of the house was angry and said to the servant, Go out quickly into the streets of the town and get the poor, the blind, and those who are broken in body. [22] And the servant said, Lord, your orders have been done, and still there is room. [23] And the lord said to the servant, Go out into the roads and the fields, and make them come in, so that my house may be full. [24] For I say to you that not one of those who were requested to come will have a taste of my feast. [25] Now a great number of people went with him. [26] And turning round, he said to them, If any man comes to me, and has not hate for his father and mother and wife and children and brothers and sisters, and even for his life, he may not be my disciple. [27] Whoever does not take up his cross and come after me may not be my disciple. [28] For which of you, desiring to put up a tower, does not first give much thought to the price, if he will have enough to make it complete? [29] For fear that if he makes a start and is not able to go on with it to the end, all who see it will be laughing at him, [30] And saying, This man made a start at building and is not able to make it complete. [31] Or what king, going to war with another king, will not first take thought if he will be strong enough, with ten thousand men, to keep off him who comes against him with twenty thousand? [32] Or while the other is still a great distance away, he sends representatives requesting conditions of peace. [33] And so whoever is not ready to give up all he has may not be my disciple. [34] For salt is good, but if the taste goes from it, of what use is it? [35] It is no good for the land or for the place of waste; no one has a use for it. He who has ears, let him give ear.

elmenni." [21] A szolga pedig visszatért, és elbeszélte urának mindezt. Akkor a ház ura megharagudott, és ezt mondta a szolgának: Menj ki gyorsan a város utcáira, és hozd magaddal a szegényeket, vakokat és beteget! [22] A szolga így felelt: Uram, teljesítettem a parancsodat, és még van hely. [23] Az úr pedig ezt mondta a szolgának: Menj ki az utakra és a mezőkre, és kényszerítsd, hogy bejöjjenek az emberek, hogy megteljen a házam! [24] Mert mondom nektek, hogy azok közül, akiket meghívtam, senki sem ízleli meg a lakomámat. [25] Sokan mentek pedig vele. [26] Megfordulva pedig, ezt mondta nekik: Ha valaki hozzám jön, és nem gyűlöli apját, anyját, feleségét, gyermekeit, testvéreit, sőt még az életét sem, az nem lehet az én tanítványom. [27] Aki nem veszi fel keresztjét, és nem követ engem, az nem lehet az én tanítványom. [28] Mert ki az közületek, aki tornyot akar építeni, és nem gondolja meg előbb az árát, hogy lesz-e elég neki a befejezésére? [29] Mert félnek, hogy ha elkezdi, és nem tudja végigvinni, mindenki kineveti, aki látja, [30] és ezt mondja: Ez az ember elkezdte az építést, és nem tudja befejezni. [31] Vagy melyik király, ha háborúba indul egy másik királlyal, nem gondolja meg előbb, hogy elég erős lesz-e tízezer emberrel ahhoz, hogy feltartóztatja azt, aki húszezerrel jön ellene? [32] Vagy amíg a másik még messze van, követeket küld békefeltételeket kérve. [33] És aki nem hajlandó feláldozni mindenét, amije van, ne legyen az én tanítványom. [34] Mert jó a só, de ha elmúlik az íze, mi haszna? [35] Nem jó a földnek vagy a pusztaságnak; senkinek sincs rá szüksége. Akinek füle van, hallja.

15

[1] Now all the tax-farmers and sinners came near to give ear to him. [2] And the Pharisees and scribes were angry, saying, This man gives approval to sinners, and takes food with them. [3] And he made a story for them, saying, [4] What man of you, having a hundred sheep, if one of them gets loose and goes away, will not let the ninety-nine be in the waste land by themselves, and go after the wandering one, till he sees where it is? [5] And when he has got it again, he takes it in his arms

15

[1] Odamentek pedig hozzá a vámszedők és a bűnösök mind, hogy hallgassák. [2] A farizeusok és az írástudók pedig haragudtak, mondván: Ez az ember kedves a bűnösöknek, és velük eszik. [3] Ő pedig egy példázatot mondott nekik, mondván: [4] Melyik ember az közületek, akinek ha száz juha van, és egy közülük elszabadul, nem hagyja-e a kilencvenkilencet egyedül a pusztában, és nem üldözi-e az eltévedt juhot, amíg meg nem látja, hol van? [5] És miután visszaszerezte, örömmel veszi

with joy. [6] And when he gets back to his house, he sends for his neighbours and friends, saying to them, Be glad with me, for I have got back my sheep which had gone away. [7] I say to you that even so there will be more joy in heaven when one sinner is turned away from his wrongdoing, than for ninety-nine good men, who have no need of a change of heart. [8] Or what woman, having ten bits of silver, if one bit has gone from her hands, will not get a light, and go through her house, searching with care till she sees it? [9] And when she has it again, she gets her friends and neighbours together, saying, Be glad with me, for I have got back the bit of silver which had gone from me. [10] Even so, I say to you, There is joy among the angels of God, when one sinner is turned away from his wrongdoing. [11] And he said, A certain man had two sons: [12] And the younger of them said to his father, Father, give me that part of your property which will be mine. And he made division of his goods between them. [13] And not long after, the younger son got together everything which was his and took a journey into a far-away country, and there all his money went in foolish living. [14] And when everything was gone, there was no food to be had in that country, and he was in need. [15] And he went and put himself into the hands of one of the people of that country, and he sent him into his fields to give the pigs their food. [16] And so great was his need that he would have been glad to take the pigs' food, and no one gave him anything. [17] But when he came to his senses, he said, What numbers of my father's servants have bread enough, and more, while I am near to death here through need of food! [18] I will get up and go to my father, and will say to him, Father, I have done wrong, against heaven and in your eyes: [19] I am no longer good enough to be named your son: make me like one of your servants. [20] And he got up and went to his father. But while he was still far away, his father saw him and was moved with pity for him and went quickly and took him in his arms and gave him a kiss. [21] And his son said to him, Father, I have done wrong, against heaven and in your eyes: I am no longer good enough to be named your son. [22] But the father said to his servants, Get out the first robe quickly, and put it on him, and put a ring on his hand and shoes on his feet: [23] And get the fat young ox and put it to death, and let us have a feast, and be glad. [24] For this, my son, who was dead, is living again; he had gone away from me,

karjába. [6] És amikor hazaér, hívatta szomszédait és barátait, és ezt mondta nekik: Örüljetek velem, mert visszakaptam az eltévedt juhaimat. [7] Mondom nektek, hogy így nagyobb öröm lesz a mennyben, ha egy bűnös megtér gonoszságából, mint kilencvenkilenc jó emberért, akiknek nincs szükségük megtérésre. [8] Vagy melyik asszony az, akinek tíz ezüstpénze van, és egy elveszett a kezéből, vajon nem gyújt-e lámpát, nem járja-e be házát gondosan keresgélve, amíg meg nem találja? [9] És amikor visszakapta, egybehívja barátait és szomszédait, és ezt mondja: Örüljetek velem, mert visszakaptam az elveszett ezüstpénzemet! [10] Így mondom nektek: Örülnek az Isten angyalai, amikor egy bűnös megtér gonoszságából. [11] És monda: Egy embernek két fia volt. [12] És monda a fiatalabb az apjának: Atyám, add ki nekem azt a részt a vagyonodból, amely az enyém lesz. És elosztotta közöttük a vagyonát. [13] Nem sokkal ezután a fiatalabb fiú összeszedte mindenét, amije volt, és elutazott egy messze vidékre, és ott minden vagyona esztelen életmódra költötte. [14] És amikor mindene elfogyott, nem volt ennivaló abban a vidéken, és szüksége volt rá. [15] És elment, és annak az országnak egyik népéhez bízta magát, és elküldte őt a mezőire, hogy adasson a disznóknak ennivalót. [16] És olyan nagy volt a szüksége, hogy szívesen elvette volna a disznók kenyerét, de senki sem adott neki. [17] De amikor magához tért, így szólt: Apámnak hány szolgája bőven elég kenyerével, sőt még többel is, én pedig itt a halál szélén állok az éhség miatt! [18] Felkelek, és elmegyek az apámhoz, és ezt mondom neki: Atyám, vétkeztem az ég ellen és a szemed előtt. [19] Nem vagyok többé méltó arra, hogy fiadnak nevezz: tegyél engem olyanná, mint egy a szolgáid közül. [20] És felkelt, és elment az apjához. De még amikor messze volt, meglátta őt az apja, és megesett rajta a szíve, és sietve odament, karjába vette és megcsókolta.

and has come back. And they were full of joy. 25 Now the older son was in the field: and when he came near the house, the sounds of music and dancing came to his ears. 26 And he sent for one of the servants, questioning him about what it might be. 27 And he said to him, Your brother has come; and your father has had the young ox put to death because he has come back safely. 28 But he was angry and would not go in; and his father came out and made a request to him to come in. 29 But he made answer and said to his father, See, all these years I have been your servant, doing your orders in everything: and you never gave me even a young goat so that I might have a feast with my friends: 30 But when this your son came, who has been wasting your property with bad women, you put to death the fat young ox for him. 31 And he said to him, Son, you are with me at all times, and all I have is yours. 32 But it was right to be glad and to have a feast; for this your brother, who was dead, is living again; he had gone away and has come back.

21 És monda néki a fia: Atyám, vétkeztem az ég ellen és a szemed előtt. Nem vagyok többé méltó arra, hogy fiadnak nevezz. 22 Az apa pedig ezt mondta szolgáinak: Hozzátok ki gyorsan az első köntöst, adjátok rá, húzzatok gyűrűt a kezére és sarut a lábára! 23 A hízott ökröt is vegyétek elő, öljétek meg, és ünneljünk, és örvendezzünk! 24 Mert az én fiam, aki meghalt, feltámadt, elment tőlem, és visszatért. És nagy örömmel töltötte el őket. 25 Az idősebb fiú pedig a mezőn volt, és amikor közeledett a házhoz, zene és tánc hangja jutott el hozzá. 26 És odahívatta az egyik szolgát, és megkérdezte tőle, mi lehet az. 27 Az pedig monda néki: Megjött a testvéred, és apád megölette a ökröt, mert épségben visszatért. 28 De ő haragudott, és nem akart bemenni; És kijött az apja, és kérte, hogy jöjjön be. 29 Ő pedig felelvén, monda az apjának: Lásd, ennyi év óta a te szolgád vagyok, és mindenben teljesítem a parancsaidat, és soha egy gödölyét sem adtál nekem, hogy lakomát egyek a barátaimmal. 30 De mikor megjött ez a te fiad, aki eltékozolta a vagyonodat rossz asszonyokkal, levágatád neki a hízott ökröt. 31 És monda néki: Fiam, te mindenkor velem vagy, és mindenem a tiéd. 32 De méltó volt az örvendezésre és lakomázásra, mert ez a te testvéred, aki meghalt, feltámadt; elment és visszatért.

16

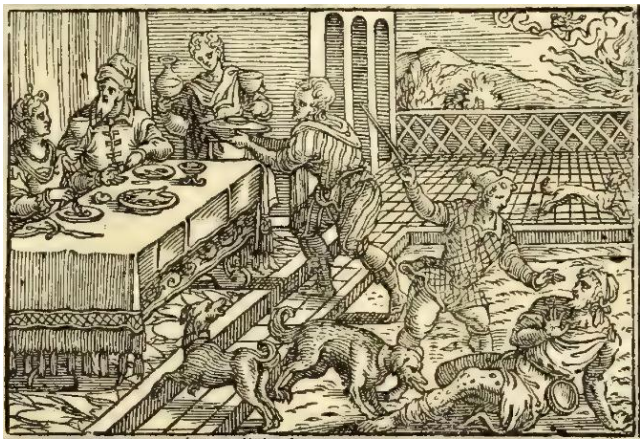
1 And another time he said to the disciples, There was a certain man of great wealth who had a servant; and it was said to him that this servant was wasting his goods. 2 And he sent for him and said, What is this which is said about you? give me an account of all you have done, for you will no longer be the manager of my property. 3 And the servant said to himself, What am I to do now that my lord takes away my position? I have not enough strength for working in the fields, and I would be shamed if I made requests for money from people in the streets. 4 I have come to a decision what to do, so that when I am put out of my position they will take me into their houses. 5 And sending for every one who was in debt to his lord he said to the first, What is the amount of your debt to my lord? 6 And he said, A hundred measures of oil. And he said, Take your account straight away and put down fifty. 7 Then he said to another, What is the amount of your debt? And he said, A hundred measures of grain. And he said to him, Take your account and put down eighty. 8 And his lord was

16

1 Máskor is ezt mondta a tanítványoknak: Volt egy igen gazdag ember, akinek volt egy szolgája, és azt mondták neki, hogy ez a szolga eltékozolja a javait. 2 És hívatta, és ezt kérdezte tőle: Mit beszélnek rólad? Adj számot mindenről, amit tettél, mert nem leszel többé a vagyonom kezelője. 3 A szolga pedig ezt mondta magában: Mit tegyek most, hogy az uram elveszi tőlem a hivatalomat? Nincs elég erőm a földeken dolgozni, és szégyellném magam, ha pénzt kérnék az utcán élő emberektől. 4 Elhatároztam, mit tegyek, hogy amikor kidobnak a hivatalomból, befogadjanak a házaikba. 5 És elküldve mindenkiért, aki adós volt az urának, megkérdezte az elsőtől: Mennyivel tartozol az uramnak? 6 Az pedig azt mondta: Száz vékával. És monda: Számold ki azonnal, és írj le ötvenet. 7 Aztán megkérdezte a másiktól: Mennyivel tartozol? És monda: Száz mérő gabonát. És monda néki: Számold ki a dolgodat, és írj le nyolcvanat. 8 És kedvét lelte az ura a hamis szolgában, mivel bölcs volt; mert e világ fiai bölcsebbek a maguk nemzedékéhez képest, mint a világ

pleased with the false servant, because he had been wise; for the sons of this world are wiser in relation to their generation than the sons of light. 9 And I say to you, Make friends for yourselves through the wealth of this life, so that when it comes to an end, you may be taken into the eternal resting-places. 10 He who is true in a little, is true in much; he who is false in small things, is false in great. 11 If, then, you have not been true in your use of the wealth of this life, who will give into your care the true wealth? 12 And if you have not been true in your care of the property of other people, who will give you that which is yours? 13 No man may be a servant to two masters: for he will have hate for the one and love for the other; or he will keep to the one and have no respect for the other. You may not be servants of God and of wealth. 14 And the Pharisees, who had a great love of money, hearing these things, were making sport of him. 15 And he said, You take care to seem right in the eyes of men, but God sees your hearts: and those things which are important in the opinion of men, are evil in the eyes of God. 16 The law and the prophets were till John: but then came the preaching of the kingdom of God, and everyone makes his way into it by force. 17 But heaven and earth will come to an end before the smallest letter of the law may be dropped out. 18 Everyone who puts away his wife and takes another, is a false husband: and he who is married to a woman whose husband has put her away, is no true husband to her. 19 Now there was a certain man of great wealth, who was dressed in fair clothing of purple and delicate linen, and was shining and glad every day. 20 And a certain poor man, named Lazarus, was stretched out at his door, full of wounds, 21 Desiring the broken bits of food which came from the table of the man of wealth; and even the dogs came and put their tongues on his wounds. 22 And in time the poor man came to his end, and angels took him to Abraham's breast. And the man of wealth came to his end, and was put in the earth. 23 And in hell, being in great pain, lifting up his eyes he saw Abraham, far away, and Lazarus on his breast. 24 And he gave a cry and said, Father Abraham, have mercy on me and send Lazarus, so that he may put the end of his finger in water and put it on my tongue, for I am cruelly burning in this flame. 25 But Abraham said, Keep in mind, my son, that when you were

gosság fiai. 9 Én pedig azt mondom néktek: Szerezzetek magatoknak barátokat az élet gazdagságából, hogy amikor véget ér, az örök nyugalomba jussatok. 10 Aki a kevésben igaz, a sokban is igaz; és aki a kicsiben hamis, a nagyban is hamis. 11 Ha tehát nem voltatok igazak az élet gazdagságának felhasználásában, ki adja nektek az igazi gazdagságot? 12 És ha nem voltatok igazak az idegenek vagyonának gondozásában, ki adja nektek azt, ami a tiétek? 13 Senki sem lehet két úrnak szolgája: mert az egyiket gyűlöli, a másikat szereti; vagy az egyikhez ragaszkodik, a másikat nem tiszteli. Ne legyetek Isten és a gazdagság szolgái! 14 A farizeusok, akik nagyon szerették a pénzt, ezeket hallván, gúnyt űztek belőle. 15 Ő pedig ezt mondta: Ti arra törekedtek, hogy az emberek szemében igaznak tűnjetek, de Isten a szíveteket nézi: és ami az emberek véleménye szerint fontos, az Isten szemében gonosz. 16 A törvény és a próféták Jánosig voltak; de aztán jött az Isten országának hirdetése, és mindenki erőszakkal jut be oda. 17 De mielőtt a törvény legkisebb betűje is elveszne, elmúlik az ég és a föld. 18 Aki elbocsátja feleségét, és mást vesz feleségül, az hamis férj; és aki olyan asszonyt vesz feleségül, akit elbocsátott a férje, az nem igazi férje annak. 19 Volt pedig egy igen gazdag ember, aki szép bíborba és finom lenvászonba öltözött, és minden nap tündökölt és örült. 20 Egy Lázár nevű szegény ember pedig ott feküdt az ajtaja előtt tele sebekkel, 21 és vágyott a gazdag ember asztaláról származó darabokra, de még a kutyák is odamentek, és nyelvüket rátették a sebeire.

22 Idővel meghalt a szegény, és angyalok vitték őt Ábrahám keblére. A gazdag ember is meghalt, és a földbe helyezték. 23 A pokolban, nagy fájdalmak közepette, felemelte tekintetét, és meglátta Ábrahámot távolról, Lázárt pedig a keblén. 24 Fel-kiáltott, és ezt mondta: Atyám, Ábrahám, könyörülj

living, you had your good things, while Lazarus had evil things: but now, he is comforted and you are in pain. [26] And in addition, there is a deep division fixed between us and you, so that those who might go from here to you are not able to do so, and no one may come from you to us. [27] And he said, Father, it is my request that you will send him to my father's house; [28] For I have five brothers; and let him give them an account of these things, so that they may not come to this place of pain. [29] But Abraham said, They have Moses and the prophets; let them give ear to what they say. [30] And he said, No, father Abraham, but if someone went to them from the dead, their hearts would be changed. [31] And he said to him, If they will not give attention to Moses and the prophets, they will not be moved even if someone comes back from the dead.

rajtam, és küldd el Lázárt, hogy tegye ujja hegyét vízbe, és tegye a nyelvemre, mert kegyetlenül égek ebben a lángban. [25] Ábrahám pedig ezt mondta: Emlékezzél meg fiam, hogy amikor éltél, neked javaid voltak, Lázárnak pedig bajai; most azonban ő vigasztalást talál, te pedig szenvedsz. [26] Ráadásul mély szakadék tátong köztünk és köztetek, úgyhogy akik innen hozzátok mennének, nem tudnak, és senki sem jöhet közületek hozzánk. [27] És monda: Atyám, azt kérem, hogy küldd el őt az én atyám házához; [28] Mert van öt testvérem; hadd számoljon be nekik ezekről, hogy ne jussanak e szenvedés helyére. [29] Ábrahám pedig monda: Van Mózesük és a prófétáik; hallgassák meg, mit mondanak! [30] És monda: Nem, atyám Ábrahám, hanem ha a halottak közül menne valaki hozzájuk, megváltozna a szívük. [31] És monda néki: Ha nem hallgatnak Mózesre és a prófétákra, akkor sem rendülnek meg, ha valaki a halottak közül támad fel.

17

[1] And he said to his disciples, It is necessary for causes of trouble to come about, but unhappy is he by whom they come. [2] It would be well for him if a great stone was put round his neck and he was dropped into the sea, before he made trouble for any of these little ones. [3] Give attention to yourselves: if your brother does wrong, say a sharp word to him; and if he has sorrow for his sin, let him have forgiveness. [4] And if he does you wrong seven times in a day, and seven times comes to you and says, I have regret for what I have done; let him have forgiveness. [5] And the twelve said to the Lord, Make our faith greater. [6] And the Lord said, If your faith was only as great as a grain of mustard seed, you might say to this tree, Be rooted up and planted in the sea; and it would be done. [7] But which of you, having a servant who is ploughing or keeping sheep, will say to him, when he comes in from the field, Come now and be seated and have a meal, [8] Will he not say, Get a meal for me, and make yourself ready and see to my needs till I have had my food and drink; and after that you may have yours? [9] Does he give praise to the servant because he did what was ordered? [10] In the same way, when you have done all the things which are given you to do, say, There is no profit in us, for we have only done what we were ordered to do. [11] And it came about that when they were

17

[1] És monda tanítványainak: Szükséges, hogy bajok támadjanak, de szerencsétlen, aki által jönnek. [2] Jobb annak, ha egy nagy követ kötnek a nyakába, és a tengerbe vetik, mielőtt bajt okozna ezek közül a kicsinyek közül bármelyiknek is. [3] Vigyázzatok magatokra: ha a testvéretek vétkezik, szólj neki egy dorgálót; és ha bánja bűnét, nyerjen bocsánatot. [4] És ha napjában hétszer vétkezik ellened, és hétszer jön hozzád, és azt mondja: Megbántam, amit tettem, nyerjen bocsánatot. [5] És a tizenkettő monda az Úrnak: Növeld meg a mi hitünket! [6] Az Úr pedig monda: Ha a hitetek csak akkora lenne, mint egy mustármag, azt mondanátok ennek a fának: Húzz ki gyökerestül, és ültesd el a tengerben; és meglenne. [7] Ki az közületek, akinek szántó vagy juhász szolgája van, és amikor az hazajön a mezőről: Jer, ülj le, és egyél! [8] Vajon nem ezt mondja-e: Készíts nekem ételt, készítsd el magad, és gondoskodj rólam, amíg meg nem eszem és meg nem iszom, és csak azután ihatok te is? [9] Vajon dicséri-e a szolgát, hogy megtette, amit parancsolt? [10] Ugyanígy, amikor megtettetek mindazt, amit nektek kellett, mondjátok: Nincs bennünk semmi hasznunk, mert csak azt tettük, amit parancsolt nekünk. [11] És lőn, hogy amikor Jeruzsálembe mentek, átment Samárián és Galileán. [12] És amikor egy kis városba ért, tíz leprás emberre talált, akik távol tartották magukat, [13] hangosan ezt mondták:

on the way to Jerusalem he went through Samaria and Galilee. 12 And when he went into a certain small town he came across ten men who were lepers, and they, keeping themselves at a distance, 13 Said, in loud voices, Jesus, Master, have mercy on us. 14 And when he saw them he said, Go, and let the priests see you. And, while they were going, they were made clean. 15 And one of them, when he saw that he was clean, turning back, gave praise to God in a loud voice; 16 And, falling down on his face at the feet of Jesus, he gave the credit to him; and he was a man of Samaria. 17 And Jesus said, Were there not ten men who were made clean? where are the nine? 18 Have not any of them come back to give glory to God, but only this one from a strange land? 19 And he said to him, Get up, and go on your way; your faith has made you well. 20 And when the Pharisees put questions to him about when the kingdom of God would come, he gave them an answer and said, The kingdom of God will not come through observation: 21 And men will not say, See, it is here! or, There! for the kingdom of God is among you. 22 And he said to his disciples, The time will come when you will have a great desire to see one of the days of the Son of man, but you will not see it. 23 And if they say to you, See, it is there! or, It is here! do not go away, or go after them. 24 For as in a thunderstorm the bright light is seen from one end of the sky to the other, so will the Son of man be when his time comes. 25 But first, he will have to undergo much and be put on one side by this generation. 26 And as it was in the days of Noah, so will it be in the day of the Son of man. 27 They were feasting and taking wives and getting married, till the day of the overflowing of the waters, when Noah went into the ark, and they all came to destruction. 28 In the same way, in the days of Lot; they were feasting and trading, they were planting and building; 29 But on the day when Lot went out of Sodom, fire came down from heaven and destruction came on them all. 30 So will it be in the day of the revelation of the Son of man. 31 On that day, if anyone is on the roof of the house, and his goods are in the house, let him not go down to take them away; and let him who is in the field not go back to his house. 32 Keep in mind Lot's wife. 33 If anyone makes an attempt to keep his life, it will be taken from him, but if anyone gives up his life, he will keep it. 34 I say to you, In that night there

Jézus, Mester, könyörülj rajtunk! 14 És amikor meglátta őket, így szólt: Menjetek, hadd lássák a papok! És amíg mentek, megtisztultak.

15 Egyikük pedig, látván, hogy tiszta, visszatért, és hangosan dicsérte Istent. 16 Arcra borulva Jézus lábainál, hálát adott neki; pedig ez a samáriai ember volt. 17 Jézus ezt kérdezte: Nemde tíz ember tisztult meg? Hol van a kilenc? 18 Nem jött-e visszza közülük senki, hogy dicsőséget adjon Istennek, hanem csak ez az idegen? 19 Ő pedig ezt mondta neki: Kelj fel, menj el; a hited megtartott téged. 20 Amikor a farizeusok megkérdezték tőle, hogy mikor jön el az Isten országa, ő így válaszolt: Az Isten országa nem szemmel láthatóan jön el. 21 Nem mondják majd: Íme, itt van, vagy: Ott van, mert az Isten országa köztetek van. 22 Monda pedig tanítványainak: Eljön majd az idő, amikor vágyva vágytok majd arra, hogy lássatok egyet az Emberfia napjai közül, de nem láttok. 23 És ha azt mondják nektek: Íme, ott van! vagy: Itt van!, ne menjetek el, és ne kövessétek őket! 24 Mert ahogyan a zivatarban a fényesség látszik az ég egyik végétől a másikig, úgy lesz az Emberfia is, amikor eljön az ő ideje. 25 De előbb sokat kell elviselnie, és ez a nemzedék félreteszi. 26 És ahogyan Noé napjaiban történt, úgy lesz az Emberfia napján is. 27 Lakomáztak, feleséget vettek és férjhez mentek egészen a vizek özönének napjáig, amikor Noé bement a bárkába, és mindnyájan elvesztek. 28 Ugyanígy Lót napjaiban is lakomáztak, kereskedtek, ültettek és építettek. 29 De amely napon Lót kiment Sodomából, tűz szállt le az égből, és pusztulás szállt mindnyájukra. 30 Így lesz az Emberfia megjelenésének napján is. 31 Azon a napon, ha valaki a ház tetején lesz, és a holmija a házban lesz, ne menjen le, hogy elvigye; és aki a mezőn lesz, ne menjen vissza házába. 32 Emlékezzetek meg Lót feleségéről! 33 Aki megpróbálja megmenteni

will be two men sleeping in one bed, and one will be taken away and the other let go. 35 Two women will be crushing grain together; one will be taken away and the other let go. 36 [] 37 And they, answering him, said, Where, Lord? And he said to them, Where the body is, there will the eagles come together.

az életét, elveszik tőle, de aki feladja az életét, megőrzi azt. 34 Mondom nektek: azon az éjszakán ketten alszanak egy ágyban, és az egyiket elviszik, a másikat elengedik. 35 Két asszony együtt őröl majd gabonát, az egyiket elviszik, a másikat elengedik. 36 [] 37 Ők pedig felelvén néki, mondták: Hol, Uram? Ő pedig monda nékik: Ahol a tetem van, oda jönnek a sasok.

18

1 And he made a story for them, the point of which was that men were to go on making prayer and not get tired; 2 Saying, There was a judge in a certain town, who had no fear of God or respect for man: 3 And there was a widow in that town, and she kept on coming to him and saying, Give me my right against the man who has done me wrong. 4 And for a time he would not: but later, he said to himself, Though I have no fear of God or respect for man, 5 Because this widow is a trouble to me, I will give her her right; for if not, I will be completely tired out by her frequent coming. 6 And the Lord said, Give ear to the words of the evil judge. 7 And will not God do right in the cause of his saints, whose cries come day and night to his ears, though he is long in doing it? 8 I say to you that he will quickly do right in their cause. But when the Son of man comes, will there be any faith on earth? 9 And he made this story for some people who were certain that they were good, and had a low opinion of others: 10 Two men went up to the Temple for prayer; one a Pharisee, and the other a tax-farmer. 11 The Pharisee, taking up his position, said to himself these words: God, I give you praise because I am not like other men, who take more than their right, who are evil-doers, who are untrue to their wives, or even like this tax-farmer. 12 Twice in the week I go without food; I give a tenth of all I have. 13 The tax-farmer, on the other hand, keeping far away, and not lifting up even his eyes to heaven, made signs of grief and said, God, have mercy on me, a sinner. 14 I say to you, This man went back to his house with God's approval, and not the other: for everyone who makes himself high will be made low and whoever makes himself low will be made high. 15 And they took their children to him, so that he might put his hands on them: but when the disciples saw it, they said

18

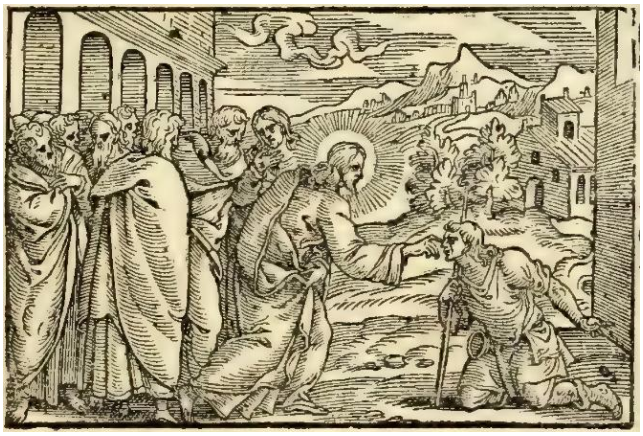
1 És monda nékik egy példázatot, melynek lényege az volt, hogy az emberek imádkozzanak és ne fáradjanak el. 2 Mondván: Volt egy bíró egy városban, aki nem félt Istent, és nem tisztelte az embert. 3 És volt abban a városban egy özvegyasszony, a ki folyton hozzá járult, és ezt mondta: Adj igazságot nekem azzal az emberrel szemben, aki engem bántott. 4 És egy ideig nem akarta; de később azt mondta magában: Bár nem félek Istent, és nem tisztelem az embert, 5 Mivel ez az özvegyasszony nékem terhet jelent, megadom neki az igazságot; mert ha nem, teljesen elfáradok a gyakori látogatásától. 6 És monda az Úr: Hallgassátok a gonosz bíró szavait! 7 Vajon Isten nem tesz-e igazságot az ő szentjeinek ügyében, akiknek kiáltása éjjel-nappal fülébe jut, bár késik? 8 Mondom néktek, hogy hamar igazságot tesz az ő ügyükben. De amikor eljön az Emberfia, lesz-e hit a földön? 9 És ezt a példázatot mondta azoknak, akik biztosak voltak abban, hogy jók, de másokat lenéztek: 10 Két ember ment fel a templomba imádkozni; az egyik farizeus, a másik vámszedő. 11 A farizeus helyet foglalva, ezeket mondta magában: Istenem, dicsérlek téged, mert nem vagyok olyan, mint a többi ember, aki elveszi a jogát, gonosztevő, feleséghűtlen, vagy mint ez a vámszedő. 12 Kétszer egy héten éhezem, és mindenem tizedét adom. 13 A vámszedő pedig távol maradt, és még szemeit sem emelte az égre, bánatosan ezt mondta: Istenem, könyörülj rajtam, bűnösön! 14 Mondom nektek, ez az ember Isten kegyelmével ment haza, a másik pedig nem. Mert aki felmagasztalja magát, megaláztatik, és aki megalázza magát, felmagasztaltatik. 15 Odavitték hozzá gyermekeiket, hogy rájuk tegye a kezét. A tanítványok azonban, amikor ezt látták, megdorgálták őket. 16 Jézus azonban hívatta őket, és ezt mondta: „Engedjétek hozzám jönni a gyermekeket, és ne tartsátok távol őket, mert ilyeneké a mennyek országa.” 17 Bi-

sharp words to them [16] But Jesus sent for them, saying, Let the children come to me, and do not keep them away, for of such is the kingdom of heaven. [17] Truly I say to you, Whoever does not put himself under the kingdom of God like a little child, will not come into it at all. [18] And a certain ruler put a question to him, saying, Good Master, what have I to do so that I may have eternal life? [19] And Jesus said to him, Why do you say that I am good? No one is good, but only God. [20] You have knowledge of what the law says: Do not be untrue to your wife, Do not put anyone to death, Do not take what is not yours, Do not give false witness, Give honour to your father and mother. [21] And he said, All these things I have done from the time when I was a boy. [22] And Jesus, hearing it, said to him, One thing you still have need of; get money for your goods, and give it away to the poor, and you will have wealth in heaven; and come after me. [23] But at these words he became very sad, for he had great wealth. [24] And Jesus, looking at him, said, How hard it is for those who have wealth to get into the kingdom of God! [25] It is simpler for a camel to go through the eye of a needle, than for a man who has much money to come into the kingdom of God. [26] And those who were present said, Then who may have salvation? [27] But he said, Things which are not possible with man are possible with God. [28] And Peter said, See, we have given up what is ours to come after you. [29] And he said to them, Truly I say to you, There is no man who has given up house or wife or brothers or father or mother or children, because of the kingdom of God, [30] Who will not get much more in this time, and in the world to come, eternal life. [31] And he took with him the twelve and said to them, Now we are going up to Jerusalem, and all the things which were said by the prophets will be done to the Son of man. [32] For he will be given up to the Gentiles, and will be made sport of and put to shame: [33] And he will be given cruel blows and put to death, and on the third day he will come back to life. [34] But they did not take in the sense of any of these words, and what he said was not clear to them, and their minds were not able to see it. [35] And it came about that when he got near Jericho, a certain blind man was seated by the side of the road, making requests for money from those who went by. [36] And hearing the sound of a great

zony mondom nektek: aki nem úgy engedi magát az Isten országának, mint egy kisgyermek, semmiképpen sem megy be abba. [18] Egy elöljáró pedig megkérdezte tőle: „Jó Mester, mit kell tennem, hogy örök életet nyerjek?” [19] Jézus így felelt neki: „Miért mondod, hogy jó vagyok? Senki sem jó, csak Isten.” [20] Te tudod, mit mond a törvény: „Ne légy hűtlen a feleségedhez, ne ölj meg senkit, ne vedd el, ami nem a tiéd, ne tégy hamis tanúbizonyságot, tiszteld apádat és anyádat.” [21] Ő pedig monda: „Mindezeket gyermekkorom óta tettem.” [22] Jézus pedig ezt hallván, monda néki: Egy dologra van még szükséged: szerezz pénzt javaidért, és oszd szét a szegények között, és vagyonod lesz a mennyben; és kövess engem! [23] E szavak hallatán igen elszomorodék, mert nagy vagyona vala. [24] Jézus pedig rátekintve monda: Milyen nehéz a gazdagoknak bejutni az Isten országába! [25] Könnyebb a tevének a tű fokán átmenni, mint a sok pénzzel rendelkező embernek bejutni az Isten országába. [26] A jelenlévők pedig mondának: Akkor ki üdvösülhet meg? [27] Ő pedig monda: Ami az embernek lehetetlen, az Istennek lehetséges. [28] Péter pedig monda: Íme, mi lemondtunk arról, ami a miénk, hogy utánatok menjünk. [29] És monda nékik: Bizony mondom néktek: senki sincs, aki feladta házát, feleségét, testvéreit, apját, anyját vagy gyermekeit az Isten országáért, [30] aki ne nyerne sokkal többet ebben a világban, és a másvilágon az örök életet. [31] És maga mellé vette a tizenkettőt, és monda nékik: Most felmegyünk Jeruzsálembe, és beteljesedik az Emberfiának mindaz, amit a próféták mondottak. [32] Mert átadják a pogányoknak, és kigúnyolják és megszégyenítik; [33] És megverik és megölik, és harmadnap feltámad. [34] De ők semmit sem értettek e szavak értelméből, és amit mondott, nem volt világos előttük, és elméjük sem látta. [35] És lőn, hogy amikor közeledett Jerikóhoz, egy vak ült az út szélén, és pénzt kért az arra járóktól. [36] És meghallván a nagy sokaság zaját, amely elhalad mellette, megkérdezte: Mi ez? [37] Azok pedig mondták neki: A názáreti Jézus megy el arra. [38] És hangosan kiáltotta: Jézus, Dávid Fia, könyörülj rajtam! [39] Akik pedig elöl mentek, tiltakoztak, és mondták neki: Hallgass el! De ő annál inkább monda: Dávid Fia, könyörülj rajtam! [40] Jézus pedig megállva, megparancsolta, hogy jöjjön hozzá. És amikor odaért, monda néki: [41] Mit akarsz, hogy cselekedjek veled? És monda: Uram, hogy újra lássak. [42] És monda Jézus: Láss újra: a

number of people going by, he said, What is this? [37] And they said to him, Jesus of Nazareth is going by. [38] And he said in a loud voice, Jesus, Son of David, have mercy on me. [39] And those who were in front made protests and said to him, Be quiet: but he said all the more, O Son of David, have mercy on me. [40] And Jesus, stopping, gave orders that he was to come to him, and when he came near, he said to him, [41] What would you have me do for you? And he said, Lord, that I may be able to see again. [42] And Jesus said, See again: your faith has made you well. [43] And straight away he was able to see, and he went after him, giving glory to God; and all the people when they saw it gave praise to God.

te hited megtartott téged. [43] És azonnal újra látott, és követte őt, dicsőséget adva Istennek; és az egész nép, amikor látta, dicsérte Istent.

19

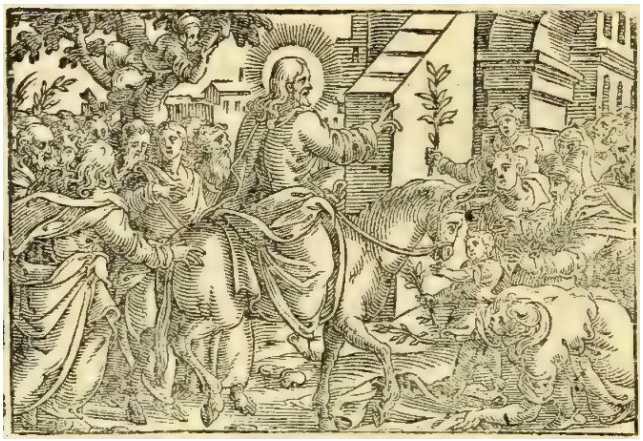
[1] And he went into Jericho, and when he was going through it, [2] A man, named Zacchaeus, who was the chief tax-farmer, and a man of wealth, [3] Made an attempt to get a view of Jesus, and was not able to do so, because of the people, for he was a small man. [4] And he went quickly in front of them and got up into a tree to see him, for he was going that way. [5] And when Jesus came to the place, looking up, he said to him, Zacchaeus, be quick and come down, for I am coming to your house today. [6] And he came down quickly, and took him into his house with joy. [7] And when they saw it, they were all angry, saying, He has gone into the house of a sinner. [8] And Zacchaeus, waiting before him, said to the Lord, See, Lord, half of my goods I give to the poor, and if I have taken anything from anyone wrongly, I give him back four times as much. [9] And Jesus said to him, Today salvation has come to this house, for even he is a son of Abraham. [10] For the Son of man came to make search for those who are wandering from the way, and to be their Saviour. [11] And while they were giving ear to these words, he made another story for them, because he was near Jerusalem, and because they were of the opinion that the kingdom of God was coming straight away. [12] So he said, A certain man of high birth went into a far-away country to get a kingdom for himself, and to come back. [13] And he sent for ten of his servants and gave them ten pounds and said to them, Do business with this till I come. [14] But his people had no love for him, and sent representatives after

19

[1] És bement Jerikóba, és amikor átment azon, [2] egy Zakeus nevű ember, aki a vámszedők főembere és gazdag ember volt, [3] megpróbálta meglátni Jézust, de nem tudta a sokaság miatt, mert alacsony termetű volt. [4] És gyorsan eléjük ment, és felmászott egy fára, hogy lássa őt, mert arra ment. [5] És amikor Jézus odaért, felnézett, és így szólt hozzá: Zakeus, siess, jöjj le, mert ma a te házadhoz megyek. [6] És gyorsan lejött, és örömmel fogadta őt a házába. [7] És amikor ezt látták, mindnyájan haragudtak, mondván: Bűnös házába ment be. [8] Zakeus pedig megállva előtte, monda az Úrnak: Nézd, Uram, vagyonom felét a szegényeknek adom, és ha valakitől jogtalanul elvettem valamit, négyszeresen visszaadom. [9] Jézus pedig monda néki: Ma lett üdvösség e háznak, mert ő Ábrahám fia. [10] Mert az Emberfia azért jött, hogy felkutassa azokat, akik eltévedtek az útról, és hogy megmentse őket. [11] Miközben pedig hallgatták ezeket a szavakat, egy másik történetet is mondott nekik, mivelhogy közel volt Jeruzsálemhez, és azt gondolták, hogy az Isten országa azonnal eljön. [12] Így szólt: Egy előkelő ember elment messze földre, hogy országot szerezzen magának, majd visszatérjen. [13] És elküldött tíz szolgájáért, adott nekik tíz fontot, és ezt mondta nekik: Kereskedjetek ezzel, amíg meg nem jövök. [14] De az ő népe nem szerette őt, és követeket küldött utána, mondván: Nem akarjuk ezt az embert uralkodni. [15] És mikor visszatért, miután megszerezte az országot, megparancsolta azoknak a szolgáknak, akiknek a pénzt adta, hogy jöjjenek hozzá, hogy számot

him, saying, We will not have this man for our ruler. [15] And when he came back again, having got his kingdom, he gave orders for those servants to whom he had given the money to come to him, so that he might have an account of what business they had done. [16] And the first came before him, saying, Lord, your pound has made ten pounds. [17] And he said to him, You have done well, O good servant: because you have done well in a small thing you will have authority over ten towns. [18] And another came, saying, Your pound has made five pounds. [19] And he said, You will be ruler over five towns. [20] And another came, saying, Lord, here is your pound, which I put away in a cloth; [21] Because I was in fear of you, for you are a hard man: you take up what you have not put down, and get in grain where you have not put seed. [22] He said to him, By the words of your mouth you will be judged, you bad servant. You had knowledge that I am a hard man, taking up what I have not put down and getting in grain where I have not put seed; [23] Why then did you not put my money in a bank, so that when I came I would get it back with interest? [24] And he said to the others who were near, Take the pound away from him, and give it to the man who has ten. [25] And they say to him, Lord, he has ten pounds. [26] And I say to you that to everyone who has, more will be given, but from him who has not, even what he has will be taken away. [27] And as for those who were against me, who would not have me for their ruler, let them come here, and be put to death before me. [28] And when he had said this, he went on in front of them, going up to Jerusalem. [29] And it came about that when he got near Beth-phage and Bethany by the mountain which is named the Mountain of Olives, he sent two of the disciples, [30] Saying, Go into the little town in front of you, and on going in you will see a young ass fixed with a cord, on which no man has ever been seated; let him loose and take him. [31] And if anyone says to you, Why are you taking him? say, The Lord has need of him. [32] And those whom he sent went away, and it was as he said. [33] And when they were getting the young ass, the owners of it said to them, Why are you taking the young ass? [34] And they said, The Lord has need of him. [35] And they took him to Jesus, and they put their clothing on the ass, and Jesus got on to him. [36] And while he went on his way they put their clothing down on the road in front of him. [37] And when he came near the foot of the

tudjon hozni arról, milyen üzleteket kötöttek. [16] És elébe ment az első, mondván: Uram, a gírád tíz gírát szerzett. [17] És monda néki: Jól tetted, jó szolgám; mivelhogy jól tettél egy kicsiben, tíz város felett lesz hatalmad. [18] És jött egy másik, mondván: A gírád öt gírát szerzett. [19] És monda: Öt város felett leszel uralkodó. [20] És jött egy harmadik, mondván: Uram, itt van a gírád, eltettem egy kendőbe; [21] Mert féltem tőled, mert kemény ember vagy: elveszed, amit nem tettél el, és aratsz oda, ahová nem vetettél. [22] Monda néki: A te szád szavai alapján ítéltetnek meg, te rossz szolga. Tudtad, hogy kemény ember vagyok, elveszed, amit nem tettem el, és aratsz oda, ahová nem vetettem. [23] Miért nem tetted hát a pénzemet a bankba, hogy amikor visszajövök, kamatostul kapjam vissza? [24] És monda a többieknek, akik ott álltak: Vegyétek el tőle a gírát, és adjátok annak, akinek tíz van. [25] És mondának néki: Uram, van neki tíz gírája. [26] Mondom pedig néktek, hogy mindenkinek, akinek van, adatik, de akinek nincs, attól még az is elveszik, amije van. [27] Ami pedig azokat illeti, akik ellenem voltak, és nem akartak engem uralkodójuknak, jöjjenek ide, és öljék meg őket előttem. [28] És miután ezt mondta, előttük méne fel Jeruzsálembe. [29] És lőn, hogy amikor közeledett Betfagéhoz és Betániához, ahhoz a hegyhez, amelyet Olajfák hegyének neveznek, elküldött két tanítványt, [30] Mondván: Menjetek be abba a kis városba, amely előttetek van, és amikor bementek, találtok egy kötéllel kikötött szamarat, amelyen még soha ember nem ült; oldjátok el, és ragadjátok meg. [31] És ha valaki azt mondja néktek: Miért viszitek őt? [32] Akiket elküldött, elmentek, és úgy lett, ahogy mondta. [33] Amikor a szamarat keresték, a gazdái megkérdezték tőlük: „Miért viszik a szamarat?” [34] Ők pedig azt mondták: „Az Úrnak szüksége van rá.” [35] Elvitték Jézushoz, ráterítették felsőruháikat a szamárra, Jézus pedig felült rá.

Mountain of Olives, all the disciples with loud voices gave praise to God with joy, because of all the great works which they had seen; 38 Saying, A blessing on the King who comes in the name of the Lord; peace in heaven and glory in the highest. 39 And some of the Pharisees among the people said to him, Master, make your disciples be quiet. 40 And he said in answer, I say to you, if these men keep quiet, the very stones will be crying out. 41 And when he got near and saw the town, he was overcome with weeping for it, 42 Saying, If you, even you, had knowledge today, of the things which give peace! but you are not able to see them. 43 For the time will come when your attackers will put a wall round you, and come all round you and keep you in on every side, 44 And will make you level with the earth, and your children with you; and there will not be one stone resting on another in you, because you did not see that it was your day of mercy. 45 And he went into the Temple and put out those who were trading there, 46 Saying to them, It has been said, My house is to be a house of prayer, but you have made it a hole of thieves. 47 And every day he was teaching in the Temple. But the chief priests and the scribes and the rulers of the people were attempting to put him to death; 48 But they were not able to do anything, because the people all kept near him, being greatly interested in his words.

36 Miközben továbbment, felsőruháikat letették elé az útra. 37 Amikor közeledett az Olajfák-hegy lábához, a tanítványok mind hangosan örömmel dicsérték Istent mindazokért a nagy tettekért, amelyeket láttak. 38 „Áldott a Király, aki az Úr nevében jön! Béke a mennyben, és dicsőség a magasságban!” 39 A sokaság közül pedig némely farizeusok ezt mondták neki: „Mester, csendet kérj tanítványaidtól!” 40 Ő pedig így válaszolt: „Mondom nektek, ha ezek elhallgatnak, a kövek fognak kiáltani.” 41 Amikor közel ért, és meglátta a várost, sírva fakadt, 42 és ezt mondta: „Bárcsak tudnád ma te is, mi a békesség titka, de nem láthatod meg! 43 Eljön az idő, amikor ellenségeid fallal vesznek körül, mindenfelől körülvesznek, és mindenfelől szorongatnak. 44 A földdel egyenlővé tesznek téged, gyermekeidet is veled, és kő kövön nem lesz benned, mert nem láttad, hogy ez a te irgalmad napja. 45 És bement a templomba, és kiküldte azokat, akik ott kereskedők voltak, 46 és ezt mondta nekik: Megmondatott: Az én házam imádság háza lesz, ti pedig rablók barlangjává tettétek. 47 És mindennap tanított a templomban. A főpapok, az írástudók és a nép vezetői pedig azon igyekeztek, hogy megöljék; 48 De nem tehettek semmit, mert az egész nép körülvette, és nagy érdeklődéssel hallgatta a szavait.

20

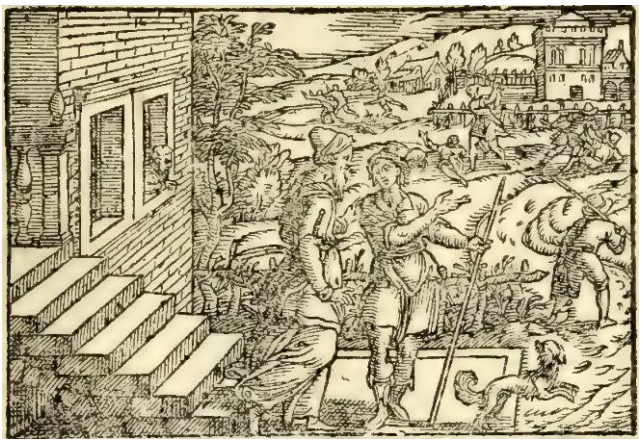
1 And it came about on one of those days, when he was teaching the people in the Temple and preaching the good news, 2 That the chief priests and the scribes and the rulers of the people came to him and said, Make clear to us by what authority you do these things and who gave you this authority. 3 And in answer he said to them, I will put a question to you, and do you give me an answer: 4 The baptism of John, was it from heaven or of men? 5 And they said among themselves, If we say, From heaven; he will say, Why did you not have faith in him? 6 But if we say, Of men; we will be stoned by the people, for they are certain that John was a prophet. 7 And they made answer that they had no idea where it came from. 8 And Jesus said, And I will not make clear to you by what authority I do these things. 9 And he gave the people this story: A man made a vine-garden and

20

1 Történt pedig egy napon, amikor a templomban tanította a népet és hirdette az evangéliumot, 2 hogy odamentek hozzá a főpapok, az írástudók és a nép vezetői, és ezt kérdezték: Mondd meg nekünk, milyen hatalommal teszed ezeket, és ki adta neked ezt a hatalmat! 3 Ő pedig felelve ezt mondta nekik: „Kérdezek tőletek valamit, és válaszoltok nekem: 4 János keresztsége mennyből való volt, vagy emberektől? 5 Ők pedig ezt mondták egymás között: Ha azt mondjuk: mennyből, azt mondja: miért nem hittetek benne? 6 Ha pedig azt mondjuk: emberektől, akkor megkövez minket a nép, mert biztosak benne, hogy János próféta volt. 7 Ők pedig azt válaszolták, hogy nem tudják, honnan való. 8 Jézus pedig ezt mondta: „Én sem mondom meg nektek, milyen hatalommal teszem ezeket.” 9 És ezt a történetet adta az embereknek: Egy ember szőlőt termesztett, és odaadta néhány mezei

gave the use of it to some field-workers and went into another country for a long time. [10] And at the right time he sent a servant to the workers to get part of the fruit from the vines; but the workmen gave him blows and sent him away with nothing. [11] And he sent another servant, and they gave blows to him in the same way, and put shame on him, and sent him away with nothing. [12] And he sent a third, and they gave him wounds and put him out. [13] And the lord of the garden said, What am I to do? I will send my dearly loved son; they may give respect to him. [14] But when the workmen saw him, they said to one another, This is he who will one day be the owner of the property: let us put him to death and the heritage will be ours. [15] And driving him out of the garden they put him to death. Now what will the lord do to these workmen? [16] He will come and put them to destruction and give the garden to others. And when he said this, they said, May it not be so. [17] But he, looking on them, said, Is it not in the Writings, The stone which the builders put on one side, the same has become the chief stone of the building? [18] Everyone falling on that stone will be broken, but the man on whom the stone comes down will be crushed to dust. [19] And the chief priests and the scribes made attempts to get their hands on him in that very hour; and they were in fear of the people, for they saw that he had made up this story against them. [20] And they kept watch on him, and sent out secret representatives, who were acting the part of good men, in order that they might get something from his words, on account of which they might give him up to the government and into the power of the ruler. [21] And they put a question to him, saying, Master, we are certain that your teaching and your words are right, and that you have no respect for a man's position, but you are teaching the true way of God: [22] Is it right for us to make payment of taxes to Caesar or not? [23] But he saw through their trick and said to them, [24] Let me see a penny. Whose image and name are on it? And they said, Caesar's. [25] And he said, Then give to Caesar the things which are Caesar's, and to God the things which are God's. [26] And they were not able to get anything from these words before the people: but they were full of wonder at his answer, and said nothing. [27] And some of the Sadducees came to him, who say that there is no coming back from

munkásnak, majd hosszú időre elment idegen vidékre. [10] És a maga idejében elküldött egy szolgát a munkásokhoz, hogy szedjenek a szőlő termésében; de a munkások megverték, és üres kézzel küldték el. [11] És elküldött egy másik szolgát, de azok ugyanígy megverték, megszégyenítették, és üres kézzel küldték el. [12] És elküldött egy harmadikat, de azok megsebesítették, és kiűzték. [13] És monda a kert ura: Mit tegyek? Elküldöm az én szeretett fiamat; talán tisztelik őt.

[14] De amikor a munkások meglátták őt, mondának egymásnak: Ő az, aki egy napon a birtok tulajdonosa lesz: öljük meg, és miénk lesz az örökség. [15] És kiűzték a kertből, és megölték. Most mit fog tenni az úr ezekkel a munkásokkal? [16] Eljön, és elpusztítja őket, a kertet pedig másoknak adja. És amikor ezt mondta, azt mondták: Ne legyen úgy! [17] Ő pedig rájuk tekintve, ezt mondta: Nincsen-e megírva: A kő, amelyet az építők félretettek, az lett az épület főköve? [18] Aki erre a kőre esik, összetörik, de akire a kő leesik, porrá zúzódik. [19] A főpapok és az írástudók pedig azon igyekeztek, hogy még abban az órában elfogják; de féltek a néptől, mert látták, hogy ezt a történetet koholta ki ellenük. [20] És figyelték őt, és titkos követeket küldtek ki, akik jó embereknek tettetve magukat, hogy kiszedjenek valamit a szavaiból, amiért átadhatják őt a kormánynak és az uralkodó hatalmába. [21] És megkérdezték tőle, mondván: Mester, biztosak vagyunk benne, hogy a tanításod és a beszéded helyes, és hogy nem tiszteled az ember méltóságát, hanem az Isten igaz útját tanítod. [22] Szabad-e adót fizetnünk a császárnak, vagy nem? [23] De ő átlátott álnokságukon, és így szólt hozzájuk: [24] Mutassatok nekem egy dénárt. Kinek a képe és a neve van rajta? És azt mondták: A császáré. [25] És monda: Add meg a császárnak, ami a császáré, és Istennek, ami az Istené. [26] És semmit sem tudtak megérteni ezekből a szavakból a nép

the dead; and they said to him, [28] Master, Moses said that if a man's brother comes to his end, having a wife, but no children, his brother is to take the wife, and get a family for his brother. [29] Now there were seven brothers, and the first had a wife and came to his end, having no children; [30] And the second; [31] And the third took her; and in the same way, all the seven, without having any children, came to their end. [32] And last of all, the woman came to her end. [33] When they come back from the dead, whose wife will she be? for all the seven had her. [34] And Jesus said to them, The sons of this world are married and have wives; [35] But those to whom is given the reward of the world to come, and to come back from the dead, have no wives, and are not married; [36] And death has no more power over them, for they are equal to the angels, and are sons of God, being of those who will come back from the dead. [37] But even Moses made it clear that the dead come back to life, saying, in the story of the burning thorn-tree, The Lord, the God of Abraham, the God of Isaac, and the God of Jacob. [38] Now he is not the God of the dead but of the living: for all men are living to him. [39] And some of the scribes, in answer to this, said, Master, you have said well. [40] And they had fear of putting any more questions to him. [41] And he said to them, Why do they say that the Christ is the son of David? [42] For David himself says in the book of Psalms, The Lord said to my Lord, Take your seat at my right hand, [43] Till I put under your feet all those who are against you. [44] David then gives him the name of Lord, so how is it possible for him to be his son? [45] And in the hearing of all the people he said to his disciples, [46] Keep away from the scribes, whose pleasure it is to go about in long robes, and to have words of respect said to them in the market-places, and to take the chief seats in the Synagogues and the first places at feasts; [47] Who take the property of widows and before the eyes of men make long prayers; they will get a greater punishment.

előtt; hanem elteltek csodálkozással a válaszán, és nem szóltak semmit. [27] És odamentek hozzá néhány szadduceus, akik azt mondják, hogy nincs feltámadás a halálból; és ezt mondták neki: [28] Mester, Mózes azt mondta, hogy ha valakinek a testvére meghal, és van felesége, de nincsenek gyermekei, akkor a testvére vegye el a feleségét, és szerezzen családot a testvérének. [29] Volt hét testvér. Az elsőnek volt felesége, de meghalt, gyermektelenül. [30] A második is elvette. [31] A harmadik elvette őt, és ugyanígy mind a hét meghalt, gyermektelenül. [32] Végül pedig meghalt az asszony. [33] Amikor feltámadnak a halálból, kinek a felesége lesz? Mert mind a hétnek ő volt a felesége. [34] Jézus ezt mondta nekik: „E világ fiai házasok és feleségeik vannak; [35] de akiknek megadatik a jövendő világ jutalma és a halálból való feltámadás, azoknak nincs feleségük és nem házasok; [36] és a halálnak nincs többé hatalma rajtuk, mert egyenlőek az angyalokkal, és Isten fiai, mivel azok közül valók, akik a halálból feltámadnak. [37] Mózes is világossá tette, hogy a halottak feltámadnak, amikor az égő tövisbokor történetében ezt mondta: „Az Úr, Ábrahám Istene, Izsák Istene és Jákob Istene.” [38] Pedig nem a holtak Istene, hanem az élőké, mert minden ember él számára. [39] Némely írástudók pedig felelvén erre, mondának: Mester, jól mondod. [40] De féltek többé kérdezősködni tőle. [41] Ő pedig monda nékik: Miért mondják, hogy a Krisztus Dávid fia? [42] Mert maga Dávid mondja a Zsoltárok könyvében: Monda az Úr az én Uramnak: Ülj az én jobb kezem felől, [43] míg lábad alá nem vetem mindazokat, akik ellened vannak. [44] Akkor Dávid Úrnak nevezi őt; hogyan lehet hát a fia? [45] And in the hearing of all the people he said to his disciples, [46] Keep away from the scribes, whose pleasure it is to go about in long robes, and to have words of respect said to them in the market-places, and to take the chief seats in the Synagogues and the first places at feasts; [47] Who take the property of widows and before the eyes of men make long prayers; they will get a greater punishment.

21

[1] And looking up, he saw the men of wealth putting their offerings in the money-box. [2] And he saw a certain poor widow putting in a farthing. [3] And he said, Truly I say to you, This poor

21

[1] Feltekintve látta, hogy a gazdagok adományaikat a perselybe teszik. [2] És látott egy szegény özvegyet, aki egy fillért is beledobott. [3] És monda: Bizony mondom néktek, ez a szegény özvegy többet

widow has given more than all of them: 4 For they gave out of their wealth, having more than enough for themselves: but she, even out of her need, has put in all her living. 5 And some were talking about the Temple, how it was made fair with beautiful stones and with offerings, but he said, 6 As for these things which you see, the days will come when not one stone will be resting on another, but all will be broken down. 7 And they said to him, Master, when will these things be? and what sign will there be when these events are to take place? 8 And he said, Take care that you are not tricked: for a number of people will come in my name, saying, I am he; and, The time is near: do not go after them. 9 And when news of wars and troubled times comes to your ears, have no fear; for these things have to be, but the end will not be now. 10 Then he said to them, Nation will be moved against nation and kingdom against kingdom: 11 There will be great earth-shocks and outbursts of disease in a number of places, and men will be without food; and there will be wonders and great signs from heaven. 12 But before all this, they will take you and be very cruel to you, giving you up to the Synagogues and to prisons, taking you before kings and rulers, because of my name. 13 And it will be turned to a witness for you. 14 So take care not to be troubled before the time comes, about what answers you will give: 15 For I will give you words and wisdom, so that not one of those who are against you will be able to get the better of you, or to put you in the wrong. 16 But you will be given up even by your fathers and mothers, your brothers and relations and friends; and some of you will be put to death. 17 And you will be hated by all men, because of me. 18 But not a hair of your head will come to destruction. 19 By going through all these things, you will keep your lives. 20 But when you see armies all round about Jerusalem, then be certain that her destruction is near. 21 Then let those who are in Judaea go in flight to the mountains; and those who are in the middle of the town go out; and let not those who are in the country come in. 22 For these are the days of punishment, in which all the things in the Writings will be put into effect. 23 It will be hard for women who are with child, and for her with a baby at the breast, in those days. For great trouble will come on the land, and wrath on this people. 24 And they will be put to death with the sword, and will be taken as prisoners into all the nations; and Jerusalem will

adott mindnyájuknál. 4 Mert azok a vagyonukból adtak, bár nekik is volt elég, de ő a saját szükségéből is egész vagyonát beledobta. 5 És némelyek a templomról beszéltek, hogy milyen szép kövekkel és ajándékokkal van díszítve. De ő monda: 6 Eljönnek a napok, amikor ezekre, amiket láttok, nem lesz kő kőn, hanem minden leomlik. 7 És mondának néki: Mester, mikor lesznek ezek? És mi lesz a jele annak, hogy ezek beteljesednek? 8 És monda: Vigyázzatok, hogy meg ne tévedjetek; mert sokan jönnek majd az én nevemben, és ezt mondják: Én vagyok; és: Az idő közel; ne menjetek utánuk. 9 És amikor háborúkról és nehéz időkről szóló hírek jutnak füleitekbe, ne féljetek, mert ezeknek meg kell történniük, de még nem jön el a vég. 10 Akkor ezt mondta nekik: Nemzet nemzet ellen és ország ország ellen támad; 11 Nagy földrengések és járványok lesznek sok helyen, és az emberek éhezni fognak; és csodák és nagy jelek lesznek az égből. 12 De mindezek előtt elfognak titeket, és nagyon kegyetlenül bánnak veletek, a zsinagógák és a börtönök elé adnak titeket, királyok és helytartók elé visznek titeket az én nevemért. 13 És ez tanúbizonyságul lesz számotokra. 14 Vigyázzatok tehát, ne aggódjatok, mielőtt eljön az idő, hogy mit válaszoljatok: 15 Mert én adok nektek beszédet és bölcsességet, hogy azok közül, akik ellenetek vannak, senki se tudjon legyőzni titeket, és senki se tudjon titeket hátrányba hozni. 16 Hanem még atyáitok, anyáitok, testvéreitek, rokonaitok és barátaitok is kiszolgáltatnak titeket; és néhányatokat megölnek. 17 És gyűlölni fognak titeket minden ember az én nevemért. 18 De egy hajszál sem vész el a fejetekről. 19 Ha mindezeken keresztülmegytek, megmentitek az életeteket. 20 Hanem amikor sereget láttok Jeruzsálem körül, akkor tudjátok meg, hogy közel van a pusztulása. 21 Akkor akik Júdeában lesznek, fussanak a hegyekbe; és akik a város közepén lesznek, menjenek ki; és akik a mezőn lesznek, ne jöjjenek be. 22 Mert ezek a büntetés napjai, amelyeken beteljesedik minden, ami az Írásokban van. 23 Nehéz lesz a terhes és szoptató asszonyoknak azokban a napokban. Mert nagy nyomorúság jön e földre, és harag e népre. 24 És karddal ölik meg őket, és fogságba viszik minden nép közé; és Jeruzsálemet összezúzzák a pogányok lábai alatt, míg be nem telik a pogányok ideje. 25 És lesznek jelek a napban, a holdban és a csillagokban; a földön pedig félelem és kétség a népek között a tenger és a hullámok

be crushed under the feet of the Gentiles, till the times of the Gentiles are complete. [25] And there will be signs in the sun and moon and stars; and on the earth, fear among the nations and doubt because of the loud noise of the sea and the waves; [26] Men's strength will go from them in fear and in waiting for the things which are coming on the earth; for the powers of the heavens will be moved. [27] And then they will see the Son of man coming in a cloud, with power and great glory. [28] But when these things come about, let your heads be lifted up, because your salvation is near. [29] And he made a story for them: See the fig-tree, and all the trees; [30] When they put out their young leaves, you take note of it, and it is clear to you that summer is coming. [31] In the same way, when you see these things taking place you may be certain that the kingdom of God is near. [32] Truly I say to you, This generation will not come to an end till all things are complete. [33] Heaven and earth will come to an end, but my words will not come to an end. [34] But give attention to yourselves, for fear that your hearts become overfull of the pleasures of food and wine, and the cares of this life, and that day may come on you suddenly, and take you as in a net: [35] For so it will come on all those who are living on the face of all the earth. [36] But keep watch at all times with prayer, that you may be strong enough to come through all these things and take your place before the Son of man. [37] And every day he was teaching in the Temple and every night he went out to the mountain which is named the Mountain of Olives to take his rest. [38] And all the people came early in the morning to give ear to his words in the Temple.

nagy zúgása miatt; [26] Az emberek ereje elszáll a félelemtől és a várakozástól, amik a földre következnek; mert az egek erősségei megrendülnek. [27] És akkor meglátják az Emberfiát eljönni felhőben, hatalommal és nagy dicsőséggel. [28] De amikor ezek meglesznek, emeljétek fel a fejeteket, mert közel van a ti üdvösségetek. [29] És mondott nekik egy példabeszédet: Nézzétek a fügefát és a fákat mind; [30] Amikor kihajtják fiatal leveleiket, észreveszitek, és tudjátok, hogy jön a nyár. [31] Ugyanígy, amikor látjátok, hogy ezek megtörténnek, tudjátok, hogy közel van az Isten országa. [32] Bizony mondom nektek, hogy ez a nemzedék el nem ér, amíg minden be nem következik. [33] Az ég és a föld véget nem ér, de az én szavaim nem érnek véget. [34] Vigyázzatok magatokra, nehogy szívetek elteljen étel és bor élvezetével, meg az élet gondjaival, és hirtelen rátok törjön az a nap, és hálóként megragadjon titeket. [35] Mert így fog eljönni mindazokra, akik az egész föld színén laknak. [36] Legyetek éberek mindenkor imádkozással, hogy erősek legyetek, hogy átvészeljétek mindezt, és megálljatok az Emberfia előtt. [37] Nappal tanított a templomban, este pedig kiment a hegyre, amelyet Olajfák hegyének hívnak, hogy megnyugodjon. [38] És kora reggel az egész nép odament, hogy hallgassa az ő beszédét a templomban.

22

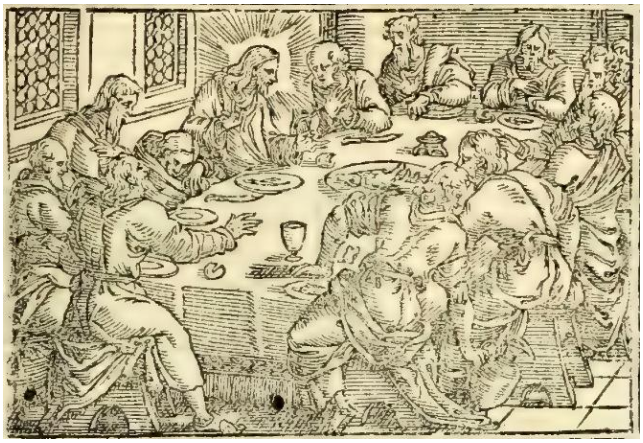
[1] Now the feast of unleavened bread was near, which is called the Passover. [2] And the chief priests and the scribes were looking for a chance to put him to death, but they went in fear of the people. [3] And Satan came into Judas Iscariot, who was one of the twelve. [4] And he went away and had a discussion with the chief priests and the rulers, about how he might give him up to them. [5] And they were glad, and undertook to give him money. [6] And he made an agreement with them to give him up to them, if he got a chance, when the people were not present. [7] And the day of unleavened bread came, when the Passover

22

[1] Közel volt a kovásztalan kenyér ünnepe, amelyet pászkának neveznek. [2] A főpapok és az írástudók pedig keresték az alkalmat, hogy megöljék őt, de a néptől való félelmükben elmentek. [3] A Sátán pedig bement Iskariótes Júdásba, aki a tizenkettő egyike volt. [4] Az elment, és tanácskozott a főpapokkal és a vezetőkkel, hogyan adja ki őt nekik. [5] Ők pedig örültek, és pénzt ígértek neki. [6] Jézus pedig megállapodott velük, hogy ha alkalma lesz rá, akkor adja ki nekik, amikor a nép nem lesz ott. [7] Eljött a kovásztalan kenyér napja, amikor a pászkabárányt levágják. [8] Jézus elküldte Pétert és Jánost, mondván: Menjetek, és készítsétek el ne-

lamb is put to death. [8] And Jesus sent Peter and John, saying, Go and make the Passover ready for us, so that we may take it. [9] And they said to him, Where are we to get it ready? [10] And he said to them, When you go into the town you will see a man coming to you with a vessel of water; go after him into the house into which he goes. [11] And say to the master of the house, The Master says, Where is the guest-room, where I may take the Passover with my disciples? [12] And he will take you up to a great room with a table and seats: there make ready. [13] And they went, and it was as he had said: and they made the Passover ready. [14] And when the time had come, he took his seat, and the Apostles with him. [15] And he said, I have had a great desire to keep this Passover with you before I come to my death; [16] For I say to you, I will not take it till it is made complete in the kingdom of God. [17] And he took a cup and, having given praise, he said, Make division of this among yourselves; [18] For I say to you, I will not take of the fruit of the vine till the kingdom of God has come. [19] And he took bread and, having given praise, he gave it to them when it had been broken, saying, This is my body, which is given for you: do this in memory of me. [20] And in the same way, after the meal, he took the cup, saying, This cup is the new testament, made with my blood which is given for you. [21] But the hand of him who is false to me is with me at the table. [22] For it will be done to the Son of man after the purpose of God, but unhappy is that man by whom he is given up. [23] And they were wondering among themselves which of them it was who would do this thing. [24] And there was an argument among them about which of them was the greatest. [25] And he said, The kings of the Gentiles are lords over them, and those who have authority are given names of honour. [26] But let it not be so with you; but he who is greater, let him become like the younger; and he who is chief, like a servant. [27] For which is greater, the guest who is seated at a meal or the servant who is waiting on him? is it not the guest? but I am among you as a servant. [28] But you are those who have kept with me through my troubles; [29] And I will give you a kingdom as my Father has given one to me, [30] So that you may take food and drink at my table in my kingdom, and be seated like kings, judging the twelve tribes of Israel. [31] Simon, Simon, Satan has made a

künk a pászkát, hogy elfogyasszuk! [9] Ők pedig azt mondták neki: Hol készítsük el? [10] Ő pedig azt mondta nekik: Amikor bementek a városba, látni fogtok egy embert jönni hozzátok egy edény vízzel; Menjetek utána abba a házba, ahová bemegy. [11] És mondjátok a ház gazdájának: A Mester kérdezi: Hol van a vendégszoba, ahol megünnepelhetem a pászkát az én tanítványaimmal? [12] És felvisz titeket egy nagy terembe, ahol asztal és székek vannak: ott készítsétek el. [13] Elmentek pedig, és úgy lett, ahogy mondta, és elkészítették a pászkát. [14] És amikor eljött az idő, leült, és az apostolok vele.

[15] És monda: Nagy vágyakozással vágytam arra, hogy ezt a pászkát veletek tartsam meg, mielőtt meghalok; [16] Mert mondom néktek, hogy nem veszem el, mígnem beteljesedik az Isten országában. [17] És fogta a poharat, és miután hálát adott, monda: Osszátok el ezt magatok között; [18] Mert mondom néktek, hogy nem veszek a szőlő terméséből, mígnem eljő az Isten országa. [19] És fogta a kenyeret, hálát adott, és miután megtörte, odaadta nekik, mondván: Ez az én testem, amely értetek adatik: ezt tegyétek az én emlékezetemre! [20] Ugyanígy fogta a poharat is, miután vacsorázott, mondván: Ez a pohár az új szövetség, amelyet az én vérem tesz értetek. [21] De annak a keze, aki elárul engem, velem van az asztalnál. [22] Mert az Emberfiával Isten akarata szerint történik majd, de boldogtalan az az ember, aki elárulja őt. [23] És kérdezgették maguk között, hogy ki az, aki ezt teszi közülük. [24] És vita támadt közöttük arról, hogy ki a nagyobb közülük. [25] És monda: A pogányok királyai urak felettük, és akiknek hatalmuk van, azoknak neveket adnak. [26] De ne így legyen veletek; hanem aki nagyobb, legyen olyan, mint a kisebb; és aki vezető, mint a szolga. [27] Mert melyik nagyobb, a vendég, aki asztalhoz ül, vagy a szolga, aki kiszolgálja? Nemde a vendég? Én pe-

request to have you, so that he may put you to the test as grain is tested: [32] But I have made prayer for you, that your faith may not go from you: and when you are turned again, make your brothers strong. [33] And he said to him, Lord, I am ready to go with you to prison and to death. [34] And he said, I say to you, Peter, before the cock's second cry today, you will say three times that you have no knowledge of me. [35] And he said to them, When I sent you out without money or bag or shoes, were you in need of anything? And they said, Nothing. [36] And he said to them, But now, he who has a money-bag, or a bag for food, let him take it: and he who has not, let him give his coat for money and get a sword. [37] For I say to you that these words will be put into effect in me, And he was numbered among the evil-doers: for what has been said in the Writings about me has an end. [38] And they said, Lord, here are two swords. And he said, It is enough. [39] And he came out, and went, as his way was, to the Mountain of Olives, and the disciples went with him. [40] And when he came to the place, he said to them, Make a prayer that you may not be put to the test. [41] And he went a little distance away from them and, falling on his knees in prayer, he said, [42] Father, if it is your pleasure, take this cup from me: but still, let your pleasure, not mine, be done. [43] And an angel from heaven came to him, to give him strength. [44] And being in great trouble of soul, the force of his prayer became stronger, and great drops, like blood, came from him, falling to the earth. [45] And, getting up from prayer, he came to the disciples, and saw that they were sleeping for sorrow. [46] And he said, Why are you sleeping? Get up, and give yourselves to prayer, so that you may not be put to the test. [47] And while he was saying these words, there came a band of people, and Judas, one of the twelve, was in front of them, and he came near to Jesus to give him a kiss. [48] But Jesus said to him, Judas, will you be false to the Son of man with a kiss? [49] And when those who were with him saw what was coming, they said, Lord, may we not make use of our swords? [50] And one of them gave a blow to the servant of the high priest, cutting off his right ear. [51] But Jesus, answering, said, Put up with this, at least. And touching his ear, he made it well. [52] And Jesus said to the chief priests and the captains of the Temple and the rulers, who had come against him, Have

dig úgy vagyok közöttetek, mint szolga. [28] Ti pedig azok vagytok, akik velem maradtatok az én nyomorúságaimban; [29] És én adok nektek országot, ahogyan az én Atyám adott nekem, [30] hogy ennetek és inni tudjatok az én asztalomnál az én országomban, és királyként üljetek, és ítéljétek Izrael tizenkét törzsét. [31] Simon, Simon, a Sátán kért titeket, hogy megkísértsen titeket, ahogyan a gabonát próbára teszik: [32] De én imádkoztam érted, hogy el ne fogyjon a hited; és amikor megtérsz, erősítsd meg testvéreidet. [33] És monda néki: Uram, kész vagyok veled menni a börtönbe és a halálba is. [34] És monda: Mondom néked Péter, ma mielőtt a kakas másodszor kiált, háromszor is megtagadod, hogy nem ismersz engem. [35] És monda nékik: Mikor pénz, erszény vagy saru nélkül küldtelek el titeket, szükség volt-e valamire? És mondának: Semmire. [36] És monda nékik: Most pedig, a kinek erszénye vagy erszénye van, vegye el; és a kinek nincs, adja oda felsőruháját pénzért, és vegyen kardot. [37] Mert mondom néktek, hogy ezek a beszédek beteljesednek bennem, és a gonosztevők közé számlálták; mert vége van annak, a mit az Írásokban rólam mondottak. [38] És mondának: Uram, íme két kard! És monda: Elég. [39] És kimenvén, elméne, a mint szokása volt, az Olajfák hegyére, és a tanítványok elmenének vele. [40] És mikor odaért arra a helyre, monda nékik: Imádkozzatok, hogy meg ne kísérttessenek titeket. [41] És egy kicsit eltávolodott tőlük, térdre borulva imádkozott, és ezt mondta: [42] Atyám, ha akarod, vedd el tőlem ezt a poharat; de mindazáltal a te akaratod legyen, ne az enyém. [43] És egy mennyei angyal szállt hozzá, hogy megerősítse. [44] Lelki gyötrelmében imádkozásának ereje erősödött, és nagy cseppek hullottak belőle, mint a vér, hullva a földre. [45] És felkelt az imádkozástól, odament a tanítványokhoz, és látta, hogy a bánat miatt alszanak. [46] És ezt kérdezte: Miért alszotok? Keljetek fel, és imádkozzatok, hogy kísértésbe ne essetek. [47] És mikor ezeket mondta, íme egy csapat ember jött oda, és Júdás, egy a tizenkettő közül, előttük; és odament Jézushoz, hogy megcsókolja őt. [48] Jézus azonban ezt mondta neki: „Júdás, csókkal árulod el az Emberfiát?” [49] Amikor pedig akik vele voltak, látták, mi fog történni, így szóltak: „Uram, nem szabad karddal vernünk?” [50] Egyikük megütötte a főpap szolgáját, és levágta a jobb fülét. [51] Jézus azonban így felelt: „Legalább ezt tűrd el!” Az megérintette a fülét, és meggyógyította. [52] Jé-

you come out as against a thief, with swords and sticks? 53 When I was in the Temple with you every day, your hands were not stretched out against me: but this is your hour, and the authority of the dark power. 54 And they made him a prisoner and took him away to the house of the high priest. But Peter went after them at a distance. 55 And a fire was lighted in the middle of the open square, and they were seated together, and Peter was among them. 56 And a certain woman-servant, seeing him in the light of the fire, and looking at him with attention, said, This man was with him. 57 But he said, Woman, it is not true; I have no knowledge of him. 58 And after a little time, another saw him and said, You are one of them; and he said, Man, I am not. 59 And after about an hour, another man said, with decision, Certainly this man was with him, for he is a Galilaean. 60 And Peter said, Man, I have no knowledge of these things of which you are talking. And straight away, while he was saying these words, there came the cry of a cock. 61 And the Lord, turning, gave Peter a look. And the words of the Lord came to Peter's mind, how he had said, This night, before the hour of the cock's cry, you will be false to me three times. 62 And he went out, weeping bitterly. 63 And the men in whose hands Jesus was, made sport of him and gave him blows. 64 And, covering his eyes, they said to him, Are you prophet enough to say who gave you that blow? 65 And they said a number of other evil things against him. 66 And when it was day, the rulers of the people came together, with the chief priests and the scribes, and they took him before their Sanhedrin, saying, 67 If you are the Christ, say so. But he said, If I say so you will not have belief; 68 And if I put a question to you, you will not give an answer. 69 But in the future the Son of man will be seated at the right hand of the power of God. 70 And they all said, Are you then the Son of God? and he said, You say that I am. 71 And they said, What more need have we of witness? we have the very words of his mouth.

zus így szólt a főpapokhoz, a templomőrség parancsnokaihoz és a vezetőkhöz, akik ellene támadtak: „Úgy vonultatok ki ellene, mint egy tolvaj, kardokkal és botokkal? 53 Amikor mindennap veletek voltam a templomban, nem emeltétek fel ellenem a kezeteket, de ez a ti órátok, és a sötétség erejének hatalma. 54 Foglyot ejtették, és elvitték a főpap házába. Péter pedig távolról üldözte őket. 55 Tüzet gyújtottak a tér közepén, és együtt ültek, Péter is közöttük. 56 Egy szolgálólány pedig, meglátván őt a tűz fényénél, és rátekintve, monda: Ez az ember vele volt. 57 Ő pedig monda: Asszony, nem igaz; nem ismerem őt. 58 Kis idő múlva egy másik férfi meglátta őt, és monda: Te egy vagy közülük; és monda: Ember, nem vagyok. 59 Körülbelül egy óra múlva egy másik férfi határozottan monda: Bizonyosan vele volt ez az ember, mert galileai. 60 Péter pedig monda: Ember, nem tudom ezeket a dolgokat, amikről beszélsz. És azonnal, mikor ezeket a szavakat mondta, kakasszó hallatszott. 61 Az Úr pedig megfordulva, ránézett Péterre. És eszébe jutottak az Úr szavai, hogy mit mondott: Ez éjszaka, mielőtt a kakasszó órája elérkezik, háromszor elárulsz engem. 62 És kiment, keservesen sírva. 63 Azok a férfiak pedig, akiknek a kezében Jézus volt, gúnyolták őt, és megverték. 64 És befedve a szemét, mondták neki: Elég próféta vagy-e ahhoz, hogy megmondd, ki ütött meg téged ezzel? 65 És sok más gonoszságot is szóltak ellene. 66 Amikor megvirradt, egybegyűltek a nép vezetői a főpapokkal és az írástudókkal, és elvitték őt a nagytanács elé, mondván: 67 Ha te vagy a Krisztus, mondd! De ő azt mondta: Ha én mondom, nem hisztek; 68 és ha én kérdezlek titeket, nem feleltek. 69 De a jövőben az Emberfia Isten hatalmának jobbján fog ülni. 70 És mindnyájan ezt kérdezték: Akkor te vagy az Isten Fia? Ő pedig azt mondta: Te mondod, hogy én vagyok. 71 Ők pedig mondták: Mi szükségünk van még tanúságtételre? Magai szájának szavai vannak nálunk.

23

[1] And they all went and took him before Pilate. [2] And they made statements against him, saying, This man has to our knowledge been teaching our nation to do wrong, and not to make payment of taxes to Caesar, even saying that he

23

[1] Mindnyájan elmentek, és Pilátus elé vitték. [2] Vallomást tettek ellene, mondván: „Tudunk szerint ez az ember arra tanítja népünket, hogy ne fizessünk adót a császárnak, sőt azt mondja, hogy ő a Krisztus, egy király.” [3] Pilátus megkérdezte tőle:

himself is Christ, a king. [3] And Pilate said to him, Are you the King of the Jews? And he said in answer, You say so. [4] And Pilate said to the chief priests and the people, In my opinion this man has done no wrong. [5] But they became more violent than before, saying, He has made trouble among the people, teaching through all Judaea from Galilee to this place. [6] But at these words Pilate said, Is the man a Galilaean? [7] And when he saw that he was under the authority of Herod, he sent him to Herod, who was in Jerusalem himself at that time. [8] Now when Herod saw Jesus he was very glad, having for a long time had a desire to see him, for he had had accounts of him, and was hoping to see some wonders done by him. [9] And he put a great number of questions to him, but he said nothing. [10] And the chief priests and the scribes were there, making statements against him violently. [11] And Herod, with the men of his army, put shame on him and made sport of him, and dressing him in shining robes, he sent him back to Pilate. [12] And that day Herod and Pilate became friends with one another, for before they had been against one another. [13] And Pilate sent for the chief priests and the rulers and the people, and said to them, [14] You say that this man has been teaching the people evil things: now I, after going into the question before you, see nothing wrong in this man in connection with the things which you have said against him: [15] And Herod is of the same opinion, for he has sent him back to us; for, you see, he has done nothing for which I might put him to death. [16] And so I will give him punishment and let him go. [17] [] [18] But with loud voices they said all together, Put this man to death, and make Barabbas free. [19] Now this man was in prison because of an attack against the government in the town, in which there had been loss of life. [20] And Pilate again said to them that it was his desire to let Jesus go free. [21] But crying out they said, To the cross with him! [22] And he said to them a third time, Why, what evil has he done? I see no reason for putting him to death: I will give him punishment and let him go. [23] But they went on crying out loudly, Let him be put to death on the cross. And they had their way. [24] And Pilate gave his decision for their desire to be put into effect. [25] And in answer to their request, he let that man go free who had been in prison for acting against the government and causing death, and Jesus he gave up to their pleasure. [26] And while they were taking him away, they put their hands on Simon of Cyrene, who was coming from the country, and made him take the cross after Jesus. [27] And a great

„Te vagy a zsidók királya?” Ő pedig így válaszolt: „Te mondod.” [4] Pilátus így szólt a főpapokhoz és a néphez: „Véleményem szerint ez az ember nem tett semmi rosszat.” [5] Azok azonban még erőszakoskodtak, mondván: „Zavart kelt a nép között, mivel egész Júdeában tanított Galileától idáig.” [6] Pilátus azonban megkérdezte: „Galileai ez az ember?” [7] Amikor látta, hogy Heródes hatalma alatt áll, elküldte Heródeshez, aki maga is Jeruzsálemben volt abban az időben. [8] Heródes, amikor meglátta Jézust, nagyon örült, mivel már régóta szerette volna látni őt, mert hallott róla híreket, és remélte, hogy csodákat fog tenni általa. [9] És sok kérdést tett fel neki, de ő nem szólt semmit. [10] Ott voltak a főpapok és az írástudók is, akik hevesen tanúskodtak ellene. [11] Heródes pedig seregével együtt megszégyenítette és kigúnyolta, majd fényes ruhába öltöztette, és visszaküldte Pilátushoz. [12] Azon a napon Heródes és Pilátus barátok lettek egymással, mert azelőtt ellenségeskedtek. [13] Pilátus pedig magához hívatta a főpapokat, a vezetőket és a népet, és ezt mondta nekik: [14] Ti azt mondjátok, hogy ez az ember gonosz dolgokat tanít a népnek. Én pedig, miután előttetek megvizsgáltam a kérdést, nem látok semmi rosszat ebben az emberben azokkal kapcsolatban, amiket ellene mondtatok. [15] Heródes is ugyanígy vélekedik, mert visszaküldte őt hozzánk; mert látjátok, semmi olyat nem tett, amiért halálra ítélhetném. [16] Ezért megbüntetem, és elbocsátom. [17] [] [18] De hangosan kiáltották mindnyájan: „Öljétek meg ezt, és Barabbást szabadon!” [19] Ez az ember a városban a kormány elleni támadás miatt volt börtönben, amelyben emberek vesztek. [20] Pilátus ismét azt mondta nekik, hogy Jézust szabadon akarja bocsátani. [21] De azok felkiáltottak: „Feszítsétek keresztre vele!” [22] Ő pedig harmadszor is azt mondta nekik: „Mi rosszat tett? Nem látok okot a halálra. Megbüntetem, és elbocsátom!” [23] Azok azonban hangosan kiáltoztak: „Feszítsék keresztre!” És teljesítették akaratukat. [24] Pilátus pedig végrehajtotta kívánságukat. [25] Kérésükre szabadon bocsátotta azt az embert, aki a kormány elleni harc és a halál okozása miatt volt börtönben, Jézust pedig kiszolgáltatta nekik kedvükre. [26] Miközben elvitték, kezeiket a cirenei Simonra tették, aki a mezőről jött, és arra kényszerítették, hogy vigye Jézus után a keresztet. [27] Nagy sokaság vonult utána, és asszonyok is sírtak miatta, jajveszékelve. [28] Jézus azonban hozzájuk fordulva ezt mondta: „Jeruzsálem leányai, ne engem sírjatok, hanem magatokat és gyermekeiteket! [29] Mert

band of people went after him, and of women making signs of grief and weeping for him. [28] But Jesus, turning to them, said, Daughters of Jerusalem, let not your weeping be for me, but for yourselves and for your children. [29] For the days are coming in which they will say, Happy are those who have had no children, whose bodies have never given birth, whose breasts have never given milk. [30] And they will say to the mountains, Come down on us, and to the hills, Be a cover over us. [31] For if they do these things when the tree is green, what will they do when it is dry? [32] And two others, evil-doers, were taken with him to be put to death. [33] And when they came to the place which is named Golgotha, they put him on the cross, and the evil-doers, one on the right side, and the other on the left. [34] And Jesus said, Father, let them have forgiveness, for they have no knowledge of what they are doing. And they made division of his clothing among them by the decision of chance. [35] And the people were looking on. And the rulers made sport of him, saying, He was a saviour of others; let him do something for himself, if he is the Christ, the man of God's selection. [36] And the men of the army made sport of him, coming to him and giving him bitter wine, [37] And saying, If you are the King of the Jews, get yourself free. [38] And these words were put in writing over him, THIS IS THE KING OF THE JEWS. [39] And one of the evil-doers on the cross, with bitter feeling, said to him, Are you not the Christ? Get yourself and us out of this. [40] But the other, protesting, said, Have you no fear of God? for you have a part in the same punishment, [41] And with reason; for we have the right reward of our acts, but this man has done nothing wrong. [42] And he said, Jesus, keep me in mind when you come in your kingdom. [43] And he said to him, Truly I say to you, Today you will be with me in Paradise. [44] And it was now about the sixth hour; and all the land was dark till the ninth hour; [45] The light of the sun went out, and the curtain in the Temple was parted in two. [46] And Jesus gave a loud cry and said, Father, into your hands I give my spirit: and when he had said this, he gave up his spirit. [47] And when the captain saw what was done, he gave praise to God, saying, Without doubt this was an upright man. [48] And all the people who had come together to see it, when they saw the things which were done, went back again making signs of grief. [49] And all his friends and the women who came with him from Galilee, were waiting at a distance, watching these things. [50] Now there was a man named Joseph, a

jönnek majd napok, amelyeken ezt mondják: Boldogok, akiknek nem volt gyermekük, akiknek a teste nem adott anyatejet, akiknek a melle nem adott tejet. [30] És ezt mondják majd a hegyeknek: Jöjjetek le miránk, és a halmoknak, fedjetek meg minket! [31] Mert ha ezeket teszik a zöld fával, mit tesznek majd a száraz fával? [32] És két másik gonosztevőt is elvittek vele együtt, hogy megöljék őket.

[33] És amikor odaértek arra a helyre, amelyet Golgotának neveznek, keresztre feszítették őt, a gonosztevőket pedig, az egyiket jobbra, a másikat balra. [34] Jézus pedig ezt mondta: Atyám, bocsáss meg nekik, mert nem tudják, mit tesznek. És szétosztották ruháit egymás között véletlenül. [35] A sokaság pedig nézte. A főemberek pedig gúnyt űztek belőle, mondván: Mások megmentője volt; tegyen magának valamit, ha ő a Krisztus, az Isten választott embere. [36] A katonák pedig gúnyt űztek belőle, odamentek hozzá, és keserű bort adtak neki, [37] És ezt mondták: Ha te vagy a zsidók királya, szabadulj meg! [38] És ezeket a szavakat írták fel fölé: EZ A ZSIDÓK KIRÁLYA. [39] És egy a kereszten függő gonosztevők közül keserűséggel monda néki: Nem te vagy a Krisztus? Szabadulj meg ebből magadtól és tőlünk! [40] A másik pedig tiltakozva mondta: „Nem félsz Istentől? Ugyanabban a büntetésben vagy részed. [41] És jogosan; mert mi megkaptuk tetteink méltó jutalmát, de ez az ember semmi rosszat nem tett. [42] És monda: Jézus, emlékezzél meg rólam, amikor eljössz a te országodba. [43] És monda néki: Bizony mondom néked: Ma velem leszel a Paradicsomban. [44] És mintegy hat óra vala; és az egész föld sötét lett kilenc óráig. [45] A nap fénye kialudt, és a függöny a templomban kettéhasadt. [46] Jézus pedig hangosan felkiáltott, és így szólt: „Atyám, a te kezedbe adom lelkemet!” És miután ezt mondta, kilehelte lelkét. [47] A százados pedig látva, mi történt, dicsérte Istent, mondván: „Bizonyára igaz ember volt ez.” [48] Az egész

man of authority and a good and upright man [51] (He had not given his approval to their decision or their acts), of Arimathaea, a town of the Jews, who was waiting for the kingdom of God: [52] This man went to Pilate and made a request for the body of Jesus. [53] And he took it down, and folding it in a linen cloth, he put it in a place cut in the rock for a dead body; and no one had ever been put in it. [54] Now it was the day of making ready and the Sabbath was coming on. [55] And the women who had come with him from Galilee went after him and saw the place and how his body had been put to rest; [56] And they went back and got ready spices and perfumes; and on the Sabbath they took their rest, in agreement with the law.

24

[1] But on the first day of the week, at dawn, they came to the place where his body had been put, taking the spices which they had got ready. [2] And they saw that the stone had been rolled away. [3] And they went in, but the body of the Lord Jesus was not there. [4] And while they were in doubt about it, they saw two men in shining clothing by them: [5] And while their faces were bent down to the earth in fear, these said to them, Why are you looking for the living among the dead? [6] He is not here, he has come back to life: have in mind what he said to you when he was still in Galilee, saying, [7] The Son of man will be given up into the hands of evil-doers, and be put to death on the cross, and on the third day he will come back to life. [8] And his words came back into their minds, [9] And they went away from that place and gave an account of all these things to the eleven disciples and all the others. [10] Now they were Mary Magdalene, and Joanna, and Mary, the mother of James: and the other women with them said these things to the Apostles. [11] But these words seemed foolish to them, and they had no belief in them. [12] But Peter got up and went to the place where the body had been put, and looking in he saw nothing but the linen cloths, and he went to his house full of wonder at what had taken place. [13] And then, two of them, on that very day, were going to a little town named Emmaus, which was about seven miles from Jerusalem. [14] And they were talking together about all those things which had taken place. [15] And while they were talking and questioning together, Jesus himself came

sokaság, amely összegyűlt, hogy megnézze, látva a történteket, visszatért, és jajveszékeléssel tátongott. [49] Barátai és az asszonyok is mind távol álltak, és figyelték mindezt. [50] Volt egy József nevű ember, tekintélyes, jó és igaz ember, [51] aki nem helyeselte sem döntésüket, sem cselekedeteiket, Arimateából, a zsidók városából, és várta Isten országát. [52] Ez az ember elment Pilátushoz, és kérte Jézus testét. [53] Levette azt, gyolcsba csavarta, és elhelyezte egy sziklába vágott holttest helyére, ahol még soha senkit nem helyeztek el. [54] Valának pedig a készület napja, és közeleg vala a szombat. [55] Az asszonyok pedig, akik Galileából vele jöttek, követték őt, és megnézték a helyet, és hogy hogyan temették el a testét. [56] Visszatértek és illatszereket és keneteket készítettek; szombaton pedig megnyugovának a törvény szerint.

24

[1] A hét első napján hajnalban odaértek, ahová a testét temették, és magukkal vitték az elkészített illatszereket. [2] És látták, hogy a követ elgördítették. [3] Bementek, de az Úr Jézus teste nem volt ott. [4] Miközben kételkedtek, két férfit láttak mellettük fényes ruhában. [5] És amint félelmükben arcukat a földre hajtották, ezek ezt mondták nekik: Miért keresitek az élőt a holtak között?

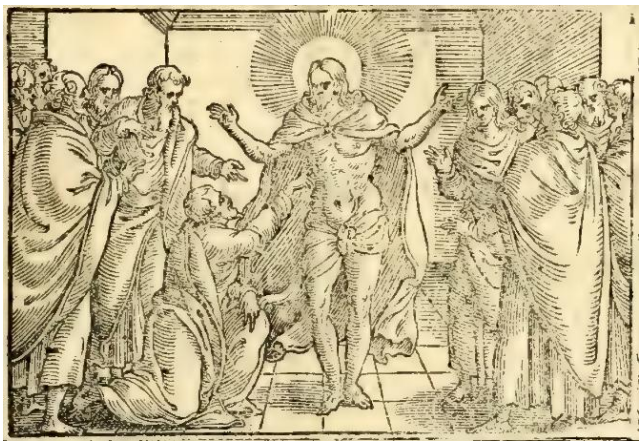

[6] Nincs itt, feltámadt. Emlékezzetek meg róla, mit mondott nektek, amikor még Galileában volt, mondván: [7] Az Emberfiát gonosztevők kezébe adják, és keresztre feszítik, de harmadnap feltámad. [8] És eszükbe jutottak a szavai. [9] És elmentek onnan, és elbeszélték mindezt a tizenegy tanítványnak és mind a többieknek. [10] Ők voltak Mária Magdolna, Johanna és Mária, a Jakab anyja; és a velük lévő asszonyok is ezeket mondták az apostoloknak. [11] De ezeket a szavakat bolondságnak tartották, és nem hittek bennük. [12] Péter pedig felkelt, és odament, ahová a testet temették, és bete-

near and went with them. [16] But their eyes were not open that they might have knowledge of him. [17] And he said to them, What are you talking about together while you go? [18] Then stopping, and looking sadly at him, one of them, named Cleopas, said to him, Are you the only man living in Jerusalem who has not had news of the things which have taken place there at this time? [19] And he said to them, What things? And they said, The things to do with Jesus of Nazareth, who was a prophet, great in his acts and his words, before God and all the people: [20] And how the chief priests and our rulers gave him up to be put to death on the cross. [21] But we were hoping that he would be the Saviour of Israel. In addition to all this he has now let three days go by from the time when these things took place; [22] And certain women among us gave us cause for wonder, for they went early to the place where his body had been put, [23] And it was not there; then they came saying that they had seen a vision of angels who said that he was living. [24] And some of those who were with us went to the place, and saw that it was as the women had said, but him they did not see. [25] And he said, O foolish men! how slow you are to give belief to what the prophets have said. [26] Was it not necessary for the Christ to go through these things, and to come into his glory? [27] And he made clear to them all the things in the Writings, from Moses and from all the prophets, which had to do with himself. [28] And they came near the town to which they were going, and he seemed as if he was going on; [29] But they kept him back, saying, Do not go, for evening is near, the day is almost gone. And he went in with them. [30] And when he was seated with them at table, he took the bread, and said words of blessing and, making division of it, he gave it to them. [31] And then their eyes were open, and they had knowledge of him, but he went from their view. [32] And they said to one another, Were not our hearts burning in us while he was talking to us on the way, making clear to us the holy Writings? [33] And that very hour they got up and went back to Jerusalem, where the eleven and the others had come together. [34] And they said to them, The Lord has truly come back to life again, and Simon has seen him. [35] And they gave an account of the things which had taken place on the way, and how, when he gave them bread, they had knowledge of him. [36] And while they were saying these things, he himself was among them, and said to them, Peace be with you! [37] But they were full

kintve nem látott mást, csak a gyolcsokat, és csodálkozva ment haza a történteken. [13] Azon a napon ketten közülük egy kisvárosba mentek, amely Jeruzsálemtől mintegy tizenhét stádiumnyira volt, Emmaus nevű városba. [14] Beszélgettek egymással mindarról, ami történt. [15] Miközben beszélgettek és kérdezgették egymást, maga Jézus odament, és velük ment. [16] De a szemük nem volt nyitva, hogy felismerjék őt. [17] Jézus pedig megkérdezte tőlük: „Miről beszélgettek egymással, miközben mentek?” [18] Ekkor megállt és szomorúan ránézett, majd egyikük, név szerint Kleofás, és így szólt hozzá: „Te vagy az egyetlen ember Jeruzsálemben, aki nem hallott arról, ami mostanában történt ott?” [19] Ő pedig megkérdezte tőlük: „Micsoda?” Ők pedig ezt mondták: „A názáreti Jézussal kapcsolatos dolgokról, aki próféta volt, nagy tetteiben és szavaiban Isten és az egész nép előtt. [20] És arról, hogyan adták őt a főpapok és a mi vezetőink, hogy keresztre feszítsék. [21] Mi pedig reméltük, hogy ő lesz Izrael Megváltója. Mindezek mellett már három nap telt el azóta, hogy ezek történtek. [22] Néhány asszony is csodálkozott rajtunk, mert korán reggel odamentek arra a helyre, ahová a testét temették. [23] De nem volt ott. Akkor odamentek, és azt mondták, hogy angyalokat láttak, akik azt mondták, hogy ő él. [24] És néhányan azok közül, akik velünk voltak, elmentek arra a helyre, és látták, hogy úgy van, ahogy az asszonyok mondták, de őt nem látták. [25] És monda: Ó, ti balgatagok, milyen lassan vagytok elhinni, amit a próféták mondottak! [26] Nemde szükség volt-e arra, hogy a Krisztusnak ezeket átélje, és eljöjjön az ő dicsőségébe? [27] És világossá tette nekik mindazt, ami az Írásokban Mózestől fogva és az összes prófétától kezdve meg van írva, ami róla szólt. [28] És közeledtek ahhoz a városhoz, ahová menni akartak, és úgy tett, mintha tovább menne; [29] De visszatartották őt, mondván: Ne menjetek, mert esteledik, a nap már lehanyatlott. És bement velük. [30] És miután asztalhoz telepedett velük, fogta a kenyeret, áldást mondott, elosztotta, és odaadta nekik. [31] És akkor megnyílt a szemük, és felismerték őt, de ő eltűnt a szemük elől. [32] És ezt mondták egymásnak: Nemde égett a szívünk, amikor útközben beszélt hozzánk, és magyarázta nekünk a szent írásokat? [33] És abban az órában felkeltek, és visszatértek Jeruzsálembe, ahol a tizenegy és a többiek összegyűltek. [34] És ezt mondták nekik: Az Úr valóban feltámadt, és Simon látta őt. [35] És elbeszélték, mi történt az úton, és hogyan ismerték fel őt, amikor kenyeret adott nekik. [36] És miközben ezeket mondták, maga ő közöttük volt, és így szólt

of fear, being of the opinion that they were seeing a spirit. 38 And he said to them, Why are you troubled, and why are your hearts full of doubt?

39 See; my hands and my feet: it is I myself; put your hands on me and make certain; for a spirit has not flesh and bones as you see that I have. 40 And when he had said this, he let them see his hands and his feet. 41 And because, for joy and wonder, they were still in doubt, he said to them, Have you any food here? 42 And they gave him a bit of cooked fish. 43 And before their eyes he took a meal. 44 And he said to them, These are the words which I said to you when I was still with you, how it was necessary for all the things which are in the writings of Moses and the prophets and in the Psalms about me, to be put into effect. 45 Then he made the holy Writings clear to their minds. 46 And he said to them, So it is in the Writings that the Christ would undergo death, and come back to life again on the third day; 47 And that teaching about a change of heart and forgiveness of sins is to be given to Jerusalem first and to all nations in his name. 48 You are witnesses of these things. 49 And now I will send to you what my father has undertaken to give you, but do not go from the town, till the power from heaven comes to you. 50 And he took them out till they were near Bethany, and lifting up his hands, he gave them a blessing. 51 And while he was doing so, he went from them and was taken up into heaven. 52 And they gave him worship and went back to Jerusalem with great joy. 53 And they were in the Temple at all times, giving praise to God.

hozzájuk: Béke nektek! 37 Ők pedig megfélemlültek, azt gondolván, hogy szellemet látnak. 38 És monda nékik: Miért vagytok megrémülve, és miért van kétség a szívetekben? 39 Nézzétek, az én kezeim és lábaim: én magam vagyok; tegyétek rám a kezeteket, és győződjetek meg róla, mert a szellemnek nincs húsa és csontja, mint látjátok, hogy nekem van. 40 És miután ezt mondta, megmutatta nekik a kezét és a lábát. 41 És mivel az örömükben és csodálkozásukban még mindig kételkedtek, megkérdezte tőlük: Van itt valami ennivalótok? 42 És adtak neki egy darab főtt halat. 43 És a szemük láttára evett. 44 És monda nékik: Ezek azok a beszédek, amelyeket én mondtam néktek, mikor még veletek voltam, hogy szükséges, hogy beteljesedjenek mindazok, amik Mózes írásaiban, a prófétákban és a zsoltárokban rólam vannak. 45 Akkor világossá tette előttük a szent írásokat. 46 And he said to them, So it is in the Writings that the Christ would undergo death, and come back to life again on the third day; 47 And that teaching about a change of heart and forgiveness of sins is to be given to Jerusalem first and to all nations in his name. 48 You are witnesses of these things. 49 And now I will send to you what my father has undertaken to give you, but do not go from the town, till the power from heaven comes to you. 50 And he took them out till they were near Bethany, and lifting up his hands, he gave them a blessing. 51 And while he was doing so, he went from them and was taken up into heaven.

52 And they gave him worship and went back to Jerusalem with great joy. 53 And they were in the Temple at all times, giving praise to God.

THE GOOD NEWS ACCORDING TO JOHN

1

[1] From the first he was the Word, and the Word was in relation with God and was God. [2] This Word was from the first in relation with God. [3] All things came into existence through him, and without him nothing was. [4] What came into existence in him was life, and the life was the light of men. [5] And the light goes on shining in the dark; it is not overcome by the dark. [6] There was a man sent from God, whose name was John. [7] He came for witness, to give witness about the light, so that all men might have faith through him. [8] He himself was not the light: he was sent to give witness about the light. [9] The true light, which gives light to every man, was then coming into the world. [10] He was in the world, the world which came into being through him, but the world had no knowledge of him. [11] He came to the things which were his and his people did not take him to their hearts. [12] To all those who did so take him, however, he gave the right of becoming children of God — that is, to those who had faith in his name: [13] Whose birth was from God and not from blood, or from an impulse of the flesh and man's desire. [14] And so the Word became flesh and took a place among us for a time; and we saw his glory — such glory as is given to an only son by his father — saw it to be true and full of grace. [15] John gave witness about him, crying, This is he of whom I said, He who is coming after me is put over me because he was in existence before me. [16] From his full measure we have all been given grace on grace. [17] For the law was given through Moses; grace and the true way of life are ours through Jesus Christ. [18] No man has seen God at any time; the only Son, who is on the breast of the Father, he has made clear what God is. [19] And this is the witness of John when the Jews sent priests and Levites from Jerusalem to him with the question, Who are you? [20] He said quite openly and straightforwardly, I am not the Christ. [21] And they said to him, What then? Are you Elijah? And he said, I am not. Are you the prophet? And his answer was, I am not. [22] So they said to him, Who are you then? We have to give some answer to those who sent us. What have you to say about

A JÓ HÍR JÁNOS SZERINT

1

[1] Ő kezdettől fogva az Ige volt, és az Ige Istennel volt kapcsolatban, és Isten volt. [2] Ez az Ige kezdettől fogva Istennel volt kapcsolatban. [3] Minden általa lett, és nélküle semmi sem lett. [4] Ami benne lett, az élet volt, és az élet az emberek világossága volt. [5] És a világosság a sötétségben világít, és a sötétség nem győzi le. [6] Volt egy Istentől küldött ember, akinek János volt a neve. [7] Ő tanúságtételül jött, hogy tanúságot tegyen a világosságról, hogy mindenki higgyen általa. [8] Nem ő volt a világosság: azért küldetett, hogy tanúságot tegyen a világosságról. [9] Az igazi világosság, amely minden embert megvilágosít, akkor jött el a világba. [10] A világban volt, a világban, amely általa lett, de a világ nem ismerte meg őt. [11] Az övéihez jött, és az övéi nem fogadták be őt a szívükbe. [12] Mindazoknak pedig, akik befogadták, felhatalmazta a gyermekeivé válást, nevezetesen azoknak, akik hisznek az ő nevében, [13] akik Istentől születtek, nem vérből, nem a test ösztönéből és a férfi kívánságából. [14] Így az Ige testté lett, és egy ideig közöttünk lakott, és láttuk az ő dicsőségét, azt a dicsőséget, amelyet az Atya egyszülöttjének ad, és láttuk, hogy az igaz és kegyelemmel teljes. [15] János bizonyságot tett róla, ezt kiáltva: „Ő az, akiről mondtam: Aki utánam jön, megelőzött nálam, mert előbb volt, mint én.” [16] Az ő teljességéből mindnyájan kegyelmet kaptunk kegyelemre. [17] Mert a törvény Mózes által adatott, a kegyelem és az igazság Jézus Krisztus által a miénk. [18] Istent soha senki sem látta: az egyszülött, aki az Atya emlőjén van, ő jelentette ki, hogy mi az Isten. [19] És ez János tanúságtétele, amikor a zsidók papokat és lévitákat küldtek hozzá Jeruzsálemből ezzel

yourself? [23] He said, I am the voice of one crying in the waste land, Make straight the way of the Lord, as said Isaiah the prophet. [24] Those who had been sent came from the Pharisees. [25] And they put this question to him, saying, Why then are you giving baptism if you are not the Christ, or Elijah, or the prophet? [26] John's answer was: I give baptism with water; but there is one among you of whom you have no knowledge; [27] It is he who is coming after me; I am not good enough to undo his shoes. [28] These things took place at Bethany on the other side of the Jordan, where John was giving baptism. [29] The day after, John sees Jesus coming to him and says, See, here is the Lamb of God who takes away the sin of the world! [30] This is he of whom I said, One is coming after me who is put over me because he was in existence before me. [31] I myself had no knowledge of him, but I came giving baptism with water so that he might be seen openly by Israel. [32] And John gave this witness, saying, I saw the Spirit coming down from heaven like a dove and resting on him. [33] I had no knowledge who he was, but he who sent me to give baptism with water said to me, The one on whom you see the Spirit coming down and resting, it is he who gives baptism with the Holy Spirit. [34] This I saw myself and my witness is that he is the Son of God. [35] The day after, John was there again with two of his disciples; [36] And looking at Jesus while he was walking he said, See, there is the Lamb of God! [37] Hearing what he said, the two disciples went after Jesus. [38] And Jesus, turning round, saw them coming after him and said to them, What are you looking for? They said to him, Rabbi (which is to say, Master), where are you living? [39] He said to them, Come and see. They went with him then and saw where he was living; and they were with him all that day: it was then about the tenth hour of the day. [40] Andrew, Simon Peter's brother, was one of the two men who, hearing what John said, went after Jesus. [41] Early in the morning he came across his brother and said to him, We have made discovery! It is the Messiah! (which is to say, the Christ). [42] And he took him to Jesus. Looking at him fixedly Jesus said, You are Simon, the son of John; your name will be Cephas (which is to say, Peter). [43] The day after this, Jesus had a desire to go into Galilee. He came across Philip and said to him, Come and be my disciple. [44] Now Philip's

a kérdéssel: Ki vagy te? [20] Ő nyíltan és nyíltan megmondta: Nem én vagyok a Krisztus. [21] És megkérdezték tőle: Ki vagy hát? Illés vagy te? És ő azt mondta: Nem én vagyok. Te vagy a próféta? És ő azt felelte: Nem én vagyok. [22] Mondták azért neki: Ki vagy hát te? Nekünk kell választ adnunk azoknak, akik minket küldtek. Mit mondasz magadról? [23] Ő azt mondta: Én kiáltó hangja vagyok a pusztában: Egyengessétek az Úr útját, ahogyan Ézsaiás próféta megmondta. [24] Akik küldöttek voltak, a farizeusok közül valók voltak. [25] És ezt kérdezték tőle: Miért keresztelsz tehát, ha te nem vagy a Krisztus, vagy Illés, vagy a próféta? [26] János így válaszolt: Én vízzel keresztelek; de van köztetek, akiről ti nem ismertek; [27] Ő az, aki utánam jön; Nem vagyok méltó arra, hogy kioldjam a saruját. [28] Ezek Betániában történtek, a Jordánon túl, ahol János keresztelt. [29] Másnap János látta Jézust közeledni hozzá, és ezt mondta: Íme, itt van az Isten Báránya, aki elveszi a világ bűnét! [30] Ő az, akiről azt mondtam, hogy utánam jön, aki megelőz engem, mert előbb volt, mint én. [31] Én magam nem ismertem őt, de azért jöttem, hogy vízzel kereszteljek, hogy nyilvánvaló legyen Izrael előtt. [32] János erről bizonyságot tett, mondván: Láttam a Lelket galamb formájában leszállni az égből, és megnyugodni rajta. [33] Nem tudtam, ki ő, de aki elküldött engem, hogy vízzel kereszteljek, azt mondta nekem: Akire látod a Lelket leszállni és megnyugodni, az az, aki Szentlélekkel keresztel. [34] Ezt magam is láttam, és bizonyságom van, hogy ő az Isten Fia. [35] Másnap János ismét ott volt két tanítványával; [36] És ránézve Jézusra, amint az járt, így szólt: Íme, ott az Isten Báránya! [37] Amikor meghallotta ezt a beszédet, a két tanítvány követni kezdett Jézust. [38] Jézus pedig megfordulva, és látva, hogy követik, megkérdezte tőlük: Mit kerestek? Azt mondták neki: Rabbi (ami azt jelenti: Mester), hol lakol? [39] Ő pedig azt mondta nekik: Jertek és nézzétek meg! Elmentek tehát vele, és megnézték, hol lakik; és egész nap vele voltak. Vala pedig a nap tizedik órája. [40] András, Simon Péter testvére volt az egyik a két férfi közül, akik miután meghallották János szavait, követték Jézust. [41] Kora reggel találkozott a testvérével, és ezt mondta neki: Megtaláltuk! Ő a Messiás! (ami azt jelenti: Krisztus) [42] És elvitte őt Jézushoz. Jézus ránézett, és ezt mondta: Te Simon vagy, János fia; a te neved Kéfás (ami azt jelenti: Péter) lesz. [43] Másnap Jézus Galileába akart men-

town was Beth-saida, where Andrew and Peter came from. [45] Philip came across Nathanael and said to him, We have made a discovery! It is he of whom Moses, in the law, and the prophets were writing, Jesus of Nazareth, the son of Joseph. [46] Nazareth! said Nathanael, Is it possible for any good to come out of Nazareth? Philip said to him, Come and see. [47] Jesus saw Nathanael coming to him and said of him, See, here is a true son of Israel in whom there is nothing false. [48] Nathanael said to him, Where did you get knowledge of me? In answer Jesus said, Before Philip was talking with you, while you were still under the fig-tree, I saw you. [49] Nathanael said to him, Rabbi, you are the Son of God, you are King of Israel! [50] In answer Jesus said to him, You have faith because I said to you, I saw you under the fig-tree. You will see greater things than these. [51] And he said to him, Truly I say to you all, You will see heaven opening and God's angels going up and coming down on the Son of man.

ni. Találkozott Fülöppel, és így szólt hozzá: „Jöjj, légy a tanítványom!” [44] Fülöp városa Betsaida volt, ahonnan András és Péter származott. [45] Fülöp találkozott Nátánaellel, és ezt mondta neki: „Megtaláltuk azt, akiről Mózes a törvényben és a próféták írtak: a názáreti Jézust, József fiát.” [46] „Názáret!” – kérdezte Nátánaell. „Származhat-e valami jó Názáretből?” Fülöp így felelt neki: „Jöjj, és lásd meg!” [47] Jézus látta, hogy Nátánael közeledik hozzá, és ezt mondta róla: Íme, itt egy igaz Izrael fia, akiben nincs hamisság. [48] Nátánael ezt kérdezte tőle: Honnan ismertél engem? Jézus így válaszolt: Mielőtt Fülöp beszélt veled, még a fügefa alatt voltál, láttam téged. [49] Nátánael ezt mondta neki: Rabbi, te vagy az Isten Fia, te vagy Izrael királya! [50] Jézus ezt felelte neki: Azért hiszel, mert azt mondtam neked: Láttalak a fügefa alatt. Nagyobb dolgokat fogsz látni ezeknél. [51] Jézus pedig ezt mondta neki: Bizony, mondom nektek: Látni fogjátok, hogy megnyílik az ég, és Isten angyalai fel-le szállnak az Emberfiára.

2

[1] On the third day two people were going to be married at Cana in Galilee. The mother of Jesus was there: [2] And Jesus with his disciples came as guests. [3] When they had not enough wine, the mother of Jesus said to him, They have no wine. [4] Jesus said to her, Woman, this is not your business; my time is still to come. [5] His mother said to the servants, Whatever he says to you, do it.

[6] Now six pots of stone, every one taking two or three firkins of water, were placed there for the purpose of washing, as is the way of the Jews. [7] Jesus said to the servants, Make the pots full of water. And they made them full to the

2

[1] Harmadnap ketten mentek férjhez a galileai Kánába. Ott volt Jézus anyja is. [2] Jézus pedig odament tanítványaival vendégül. [3] Amikor elfogyott a boruk, Jézus anyja így szólt hozzá: „Nincs elég boruk.” [4] Jézus így felelt neki: „Asszony, nem a te dolgod, az én időm még hátravan.” [5] Anyja így szólt a szolgákhoz: „Amit mond nektek, tegyétek meg!” [6] Volt ott hat kőfazék, mindegyik két-három mécses vizet hozott mosakodásra, a zsidók szokása szerint. [7] Jézus így szólt a szolgákhoz: „Töltsétek meg a fazekakat vízzel!” Azok pedig színültig töltötték őket. [8] Jézus pedig ezt mondta nekik: „Most vegyetek, és adjátok a násznagynak.” Odavitték neki. [9] Miután megkóstolta a borrá vált vizet, a násznagy – bár fogalma sem volt, honnan van, de a szolgák, akik a vizet hozták, tudták – hívatta az ifjú férfit. [10] Így szólt hozzá: „Minden ember először a jó borát adja ki, és amikor már jóllaktak, a silányabbat is; te pedig a jó bort eddig tartogattad.” [11] Ezt a csodát tette Jézus először a galileai Kánában, és megmutatta dicsőségét, tanítványai pedig hittek benne. [12] Ezután lement Kapernaumba anyjával, testvéreivel és tanítványaival, és nem maradtak ott két-három napnál tovább. [13] Közeledett a zsidók húsvétja, és

top. [8] Then he said to them, Now take some, and give it to the master of the feast. So they took it to him. [9] After tasting the water which had now become wine, the master of the feast (having no idea where it came from, though it was clear to the servants who took the water out) sent for the newly-married man, [10] And said to him, Every man first puts out his best wine and when all have had enough he puts out what is not so good; but you have kept the good wine till now. [11] This, the first of his signs, Jesus did at Cana in Galilee and let his glory be seen openly; and his disciples put their faith in him. [12] After this he went down to Capernaum, with his mother, his brothers, and his disciples, and they were there not more than two or three days. [13] The time of the Passover of the Jews was near and Jesus went up to Jerusalem. [14] And there in the Temple he saw men trading in oxen and sheep and doves, and he saw the changers of money in their seats: [15] And he made a whip of small cords and put them all out of the Temple, with the sheep and the oxen, sending in all directions the small money of the changers and overturning their tables; [16] And to those who were trading in doves he said, Take these things away; do not make my Father's house a market. [17] And it came to the minds of the disciples that the Writings say, I am on fire with passion for your house. [18] Then the Jews put this question to him: What sign of authority have you to give us, seeing that you do these things? [19] And Jesus said to them, Send destruction on this Temple and I will put it up again in three days. [20] The Jews said, The building of this Temple took forty-six years; and you will put it up in three days! [21] But his words were about that holy building which was his body. [22] So when he had come back again from the dead, the memory of these words came back to the disciples, and they had faith in the holy Writings and in the word which Jesus had said. [23] Now while he was in Jerusalem at the feast of the Passover, a great number of people came to have faith in his name, after seeing the signs which he did. [24] But Jesus did not have faith in them, because he had knowledge of them all. [25] He had no need for any witness about man; for he himself had knowledge of what was in man.

Jézus felment Jeruzsálembe. [14] És ott a Templomban látott embereket, akik ökrökkel, juhokkal és galambokkal kereskedtek, és látta a pénzváltókat is a helyükön. [15] És kötélből ostort készített, és mindnyájukat kiűzte a Templomból, a juhokkal és az ökrökkel együtt, szétszórva a pénzváltók aprópénzét mindenfelé, és felborítva asztalaikat. [16] Azoknak pedig, akik galambokkal kereskedtek, azt mondta: Vigyétek el ezeket, ne tegyétek Atyám házát vásárcsarnokká! [17] És eszükbe jutott a tanítványoknak, hogy meg van írva: Égek a te házadért. [18] Akkor megkérdezték tőle a zsidók: Milyen jelt adsz nekünk, hogy ezeket teszed? [19] Jézus pedig monda nékik: Rombold le ezt a Templomot, és én három nap alatt felépítem. [20] A zsidók azt mondták: Ennek a Templomnak az építése negyvenhat évig tartott, te pedig három nap alatt felépíted! [21] De ő a szent épületről beszélt, amely az ő teste volt. [22] Amikor tehát feltámadt a halálból, a tanítványok emlékeztek ezekre a szavakra, és hittek a szent írásokban és abban, amit Jézus mondott. [23] Amikor pedig a pászka ünnepén Jeruzsálemben volt, nagy sokaság jött, és hitt a nevében, miután látták a jeleket, amelyeket tett. [24] Jézus azonban nem hitt nekik, mert ismerte mindet. [25] Nem volt szüksége ember bizonyságtételére, mert ő maga is tudta, mi van az emberben.

3

[1] Now there was among the Pharisees a man named Nicodemus, who was one of the rulers of the Jews. [2] He came to Jesus by night and said to him, Rabbi, we are certain that you have come from God as a teacher, because no man would be able to do these signs which you do if God was not with him. [3] Jesus said to him, Truly, I say to you, Without a new birth no man is able to see the kingdom of God. [4] Nicodemus said to him, How is it possible for a man to be given birth when he is old? Is he able to go into his mother's body a second time and come to birth again? [5] Jesus said in answer, Truly, I say to you, If a man's birth is not from water and from the Spirit, it is not possible for him to go into the kingdom of God. [6] That which has birth from the flesh is flesh, and that which has birth from the Spirit is spirit. [7] Do not be surprised that I say to you, It is necessary for you to have a second birth. [8] The wind goes where its pleasure takes it, and the sound of it comes to your ears, but you are unable to say where it comes from and where it goes: so it is with everyone whose birth is from the Spirit. [9] And Nicodemus said to him, How is it possible for these things to be? [10] And Jesus, answering, said, Are you the teacher of Israel and have no knowledge of these things? [11] Truly, I say to you, We say that of which we have knowledge; we give witness of what we have seen; and you do not take our witness to be true. [12] If you have no belief when my words are about the things of earth, how will you have belief if my words are about the things of heaven? [13] And no one has ever gone up to heaven but he who came down from heaven, the Son of man. [14] As the snake was lifted up by Moses in the waste land, even so it is necessary for the Son of man to be lifted up: [15] So that whoever has faith may have in him eternal life. [16] For God had such love for the world that he gave his only Son, so that whoever has faith in him may not come to destruction but have eternal life. [17] God did not send his Son into the world to be judge of the world; he sent him so that the world might have salvation through him. [18] The man who has faith in him does not come up to be judged; but he who has no faith in him has been judged even now, because he has no faith in the name of the only Son of God. [19] And this is the test by which men are judged: the light has come into the world and men have more love for the dark than for the light,

3

[1] Volt a farizeusok között egy Nikodémus nevű ember, a zsidók egyik vezető embere. [2] Ez éjszaka odament Jézushoz, és ezt mondta neki: „Rabbi, tudjuk, hogy Istentől jöttél tanítóként, mert senki sem tehetné ezeket a jeleket, amelyeket te teszel, ha Isten nincs vele.” [3] Jézus ezt mondta neki: „Bizony, mondom néked: újjászületés nélkül senki sem láthatja meg az Isten országát.” [4] Nikodémus ezt kérdezte tőle: „Hogyan születhet az ember, amikor már öreg? Bemehet-e másodszor anyja testébe, és újra születhet?” [5] Jézus így válaszolt: „Bizony, mondom néked: ha valaki nem víztől és Lélektől születik, nem mehet be az Isten országába. [6] Ami testtől született, test az, és ami Lélektől született, lélek az. [7] Ne csodálkozz azon, hogy azt mondom néked: Szükséges néktek másodszor is születnetek. [8] A szél arra fut, amerre akarja, és zúgása füledbe jut, de nem tudod megmondani, honnan jön és hová megy: így van ez mindenkivel, aki Lélektől született. [9] Nikodémus ezt kérdezte tőle: Hogyan lehetségesek ezek? [10] Jézus pedig így válaszolt: Te vagy Izrael tanítója, és nem tudod ezeket a dolgokat? [11] Bizony, mondom néked: Amit tudunk, azt hirdetjük, és arról teszünk bizonyságot, amit láttunk, és ti nem fogadjátok el a bizonyságtételünket igaznak. [12] Ha pedig nem hisztek, amikor földi dolgokról beszélek, hogyan hisztek, amikor mennyei dolgokról beszélek? [13] És senki sem ment fel a mennybe, csak az, aki a mennyből szállt le, az Emberfia. [14] Ahogyan Mózes felemelte a kígyót a pusztában, úgy szükséges az Emberfiát is felemeltetni, [15] hogy aki hisz, örök élete legyen benne. [16] Mert úgy szerette Isten a világot, hogy egyszülött Fiát adta, hogy valaki hiszen őbenne, el ne pusztuljon, hanem örök élete legyen. [17] Nem azért küldte el Isten a Fiát a világba, hogy megítélje a világot, hanem azért küldte, hogy a világ általa üdvözüljön. [18] Aki hisz őbenne, nem kerül fel az ítéletre; aki pedig nem hisz őbenne, már most is ítélet alatt áll, mert nem hisz Isten egyszülött Fiának nevében. [19] És ez a próbatétel, amely alapján az emberek megítéltetnek: a világosság eljött a világba, és az emberek jobban szeretik a sötétséget, mint a világosságot, mert cselekedeteik gonoszak. [20] A világosságot mindenki gyűlöli, akinek gonoszak a tettei, és nem megy a világosságra, nehogy kiderüljön, hogy cselekedetei nyilvánvalók. [21] De aki igaz

because their acts are evil. [20] The light is hated by everyone whose acts are evil and he does not come to the light for fear that his acts will be seen. [21] But he whose life is true comes to the light, so that it may be clearly seen that his acts have been done by the help of God. [22] After these things Jesus and his disciples went into the land of Judaea, and there he was with them for some time, giving baptism. [23] Now John was then giving baptism at Aenon near Salim, because there was much water there; and people came and were given baptism. [24] For at this time John had not been put into prison. [25] Then a question came up between John's disciples and a Jew about washing. [26] And they went to John and said to him, Rabbi, the man who was with you on the other side of the Jordan, the man to whom you gave witness, is now giving baptism, and everyone is going to him. [27] And this was John's answer: A man is unable to have anything if it is not given to him from heaven. [28] You yourselves give witness that I said, I am not the Christ. What I said was, I am sent before the Christ. [29] He who has the bride is the husband: but the husband's friend, whose place is by his side and whose ears are open to him, is full of joy because of the husband's voice: such is my joy, and it is complete. [30] He has to become greater while I become less. [31] He who comes from heaven is greater than all others: he who comes from earth is of the earth, and of the earth are his words: he who comes from heaven is over all. [32] He gives witness of what he has seen and of what has come to his ears; and no man takes his witness as true. [33] He who so takes his witness has made clear his faith that God is true. [34] For he whom God has sent says God's words; and God does not give him the Spirit by measure. [35] The Father has love for the Son and has put all things into his hands. [36] He who has faith in the Son has eternal life; but he who has not faith in the Son will not see life; God's wrath is resting on him.

életet él, az a világosságra megy, hogy nyilvánvaló legyen, hogy cselekedeteit Isten segítségével tette. [22] Ezek után Jézus és tanítványai Júdea földjére mentek, és ott egy ideig velük maradt, keresztelve. [23] János akkor Ainonban, Szálim közelében keresztelt, mert ott sok víz volt; és az emberek odamentek, és megkeresztelkedtek. [24] Mert Jánost még nem vetették börtönbe. [25] Veszekedés támadt János tanítványai és egy zsidó között a mosakodás felől. [26] Odamentek Jánoshoz, és ezt mondták neki: Rabbi, az az ember, aki veled volt a Jordánon túl, akiről te bizonyságot tettél, most keresztel, és mindenki hozzá megy. [27] János így válaszolt: Az ember semmit sem vehet, ha nem adatik neki a mennyből. [28] Ti magatok vagytok tanúi annak, hogy azt mondtam: Nem én vagyok a Krisztus. Azt mondtam: Én a Krisztus előtt küldettem el. [29] Akinek menyasszonya van, az a férj; a férj barátja pedig, akinek mellette van a helye, és akinek fülei nyitva állnak előtte, örömmel örvendezik a férje hangja miatt. Ilyen az én örömöm, és teljes. [30] Neki nagyobbnak kell lennie, én pedig kisebbé. [31] Aki a mennyből jön, nagyobb mindenkinél; aki a földből jön, a földből való, és a földből valók az ő szavai. Aki a mennyből jön, mindenek felett való. [32] Bizonyságot tesz arról, amit látott, és arról, amit hallott, és senki sem fogadja el igaznak a bizonyságtételét. [33] Aki elfogadja a bizonyságtételét, az nyíltan hitte, hogy Isten igaz. [34] Mert akit Isten elküldött, Isten szavait mondja, és Isten nem mértékkel adja neki a Lelket. [35] Az Atya szereti a Fiút, és mindent az ő kezébe adott. [36] Aki hisz a Fiúban, annak örök élete van; aki pedig nem hisz a Fiúban, nem lát életet; Isten haragja nyugszik rajta.

4

[1] Now when it was clear to the Lord that word had come to the ears of the Pharisees that Jesus was making more disciples than John and was giving them baptism [2] (Though, in fact, it was his disciples who gave baptism, not Jesus himself), [3] He went out of Judaea into Galilee again. [4] And it was necessary for him to go through Samaria. [5] So he

4

[1] Amikor az Úr tudomást szerzett arról, hogy a farizeusok fülébe jutott, hogy Jézus több tanítványt szerez, mint János, és meg is kereszteli őket – [2] bár valójában az ő tanítványai keresztelték meg, nem maga Jézus –, [3] ismét kiment Júdeából Galileába. [4] És Samárián keresztül kellett mennie. [5] Így érkezett Samária egyik városába, Sikárba, ah-

came to a town of Samaria which was named Sychar, near to the bit of land which Jacob gave to his son Joseph: [6] Now Jacob's fountain was there. Jesus, being tired after his journey, was resting by the fountain. It was about the sixth hour. [7] A woman of Samaria came to get water, and Jesus said to her, Give me some water. [8] For his disciples had gone to the town to get food. [9] The woman of Samaria said to him, Why do you, a Jew, make a request for water to me, a woman of Samaria? She said this because Jews have nothing to do with the people of Samaria. [10] In answer Jesus said, If you had knowledge of what God gives freely and who it is who says to you, Give me water, you would make your prayer to him, and he would give you living water. [11] The woman said to him, Sir, you have no vessel and the fountain is deep; from where will you get the living water? [12] Are you greater than our father Jacob who gave us the fountain and took the water of it himself, with his children and his cattle? [13] Jesus said to her, Everyone who takes this water will be in need of it again: [14] But whoever takes the water I give him will never be in need of drink again; for the water I give him will become in him a fountain of eternal life. [15] The woman said to him, Sir, give me this water, so that I may not be in need again of drink and will not have to come all this way for it. [16] Jesus said to her, Go, get your husband and come back here with him. [17] In answer, the woman said, I have no husband. Jesus said to her, You have said rightly, I have no husband: [18] You have had five husbands, and the man you have now is not your husband: that was truly said. [19] The woman said to him, Sir, I see that you are a prophet. [20] Our fathers gave worship on this mountain, but you Jews say that the right place for worship is in Jerusalem. [21] Jesus said to her, Woman, take my word for this; the time is coming when you will not give worship to the Father on this mountain or in Jerusalem. [22] You give worship, but without knowledge of what you are worshipping: we give worship to what we have knowledge of: for salvation comes from the Jews. [23] But the time is coming, and is even now here, when the true worshippers will give worship to the Father in the true way of the spirit, for these are the worshippers desired by the Father. [24] God is Spirit: then let his worshippers give him worship in the true way of the spirit. [25] The woman said to him, I am certain that the Messiah, who is named Christ, is coming;

hoz a földdarabhoz közel, amelyet Jákob adott fiának, Józsefnek. [6] Ott volt Jákob forrása. Jézus, miután elfáradt az úttól, a forrásnál pihent. Körülbelül hat óra volt. [7] Egy szamáriai asszony odament vizet meríteni, és Jézus így szólt hozzá: Adj nekem vizet!

[8] Tanítványai ugyanis elmentek a városba ennivalót venni. [9] A szamáriai asszony ezt mondta neki: Miért kérsz te vizet tőlem, aki zsidó lévén, szamáriai asszonytól? Azért mondta ezt, mert a zsidóknak semmi közük a szamáriaiakhoz. [10] Jézus így felelt: „Ha tudnád, mit ad Isten ingyen, és ki az, aki ezt mondja neked: Adj nekem vizet! – te hozzá imádkoznál, és ő élő vizet adna neked.” [11] Az asszony így felelt: „Uram, nincs edényed, a forrás mély, honnan vennéd az élő vizet? [12] Talán nagyobb vagy te atyánknál, Jákobnál, aki nekünk adta a forrást, és ő maga is merített belőle, gyermekeivel és jószágával együtt?” [13] Jézus így felelt neki: „Aki ebből a vízből iszik, ismét szükséget fog kapni rá. [14] De aki abból a vízből iszik, amelyet én adok neki, soha többé nem lesz szüksége inni, mert az a víz, amelyet én adok neki, örök élet forrásává lesz benne.” [15] Az asszony így felelt: „Uram, add nekem ezt a vizet, hogy többé ne kelljen innom, és ne kelljen idáig mennem érte.” [16] Jézus így felelt neki: „Menj, hozd a férjedet, és jöjj ide vele!” [17] Az asszony így felelt: „Nincs férjem.” Jézus így felelt neki: „Jól mondtad: Nincs férjem. [18] Öt férjed volt, és a mostani férfid nem a férjed.” Ez igaz volt. [19] Az asszony így felelt neki: „Uram, látom, hogy próféta vagy. [20] A mi atyáink ezen a hegyen imádták Istent, ti pedig azt mondjátok, hogy Jeruzsálemben van a megfelelő hely az imádatra.” [21] Jézus így felelt neki: „Asszony, higgy nekem! Eljön az idő, amikor nem ezen a hegyen, és nem is Jeruzsálemben imádjátok az Atyát. [22] Ti imádtok, de nem tudjátok, mit imád-

when he comes he will make all things clear to us. [26] Jesus said to her, I, who am talking to you, am he. [27] At that point the disciples came back, and they were surprised to see him talking to a woman; but not one of them said to him, What is your purpose? or, Why are you talking to her? [28] Then the woman put down her water-pot and went into the town, and said to the people, [29] Come and see a man who has been talking to me of everything I ever did! Is it possible that this is the Christ? [30] So they went out of the town and came to him. [31] While this was taking place, the disciples were saying to Jesus, Master, take some food. [32] But he said to them, I have food of which you have no knowledge. [33] So the disciples said one to another, Did anyone give him food? [34] Jesus said, My food is to do the pleasure of him who sent me and to make his work complete. [35] You would say, Four months from now is the time of the grain-cutting. Take a look, I say to you, at the fields; they are even now white for cutting. [36] He who does the cutting now has his reward; he is getting together fruit for eternal life, so that he who did the planting and he who gets in the grain may have joy together. [37] In this the saying is a true one, One does the planting, and another gets in the grain. [38] I sent you to get in grain which you had no hand in planting: other men did that work, and you take the reward. [39] Now a number of the people of that town had faith in him because of the woman's witness: He has been talking to me of everything I ever did. [40] So when the people came to him they made request to him to be among them for a time, and he was there two days. [41] And a great number more of them came to have faith in him because of what he himself said. [42] And they said to the woman, Now we have faith, but not because of your story: we ourselves have given ear to his words, and we are certain that he is truly the Saviour of the world. [43] And after the two days he went on from there into Galilee. [44] For Jesus himself said that a prophet has no honour in the country of his birth. [45] So when he came into Galilee, the Galilaeans took him to their hearts because of the things which they had seen him do in Jerusalem at the feast — they themselves having been there at the feast. [46] So he came to Cana in Galilee, where he had made the water wine. And there was a certain man of high position whose son was ill at Capernaum. [47] When it came to his ears that Jesus had come from Judaea into Galilee, he went to

tok. Mi azt imádjuk, amit ismerünk. Mert az üdvösség a zsidóktól van. [23] Eljön azonban az idő, sőt, már itt is van, amikor az igazi imádók a lélek igazi módján imádják az Atyát. Mert ilyeneket kíván az Atya. [24] Az Isten Lélek. Akkor akik imádják, a lélek igazi módján imádják őt. [25] Az asszony így felelt neki: Bizonyos vagyok benne, hogy eljön a Messiás, akit Krisztusnak hívnak; amikor eljön, mindent kijelent nekünk. [26] Jézus így felelt neki: Én vagyok az, aki veled beszélek. [27] Ekkor visszatértek a tanítványok, és meglepődtek, hogy asszonnyal beszél; de egyikük sem mondta neki: Mit akarsz ezzel mondani, vagy: Miért beszélsz vele? [28] Az asszony ekkor letette a vedrét, bement a városba, és így szólt az emberekhez: [29] Jertek, és nézzétek meg azt az embert, aki mindenről beszélt nekem, amit valaha tettem! Lehetséges, hogy ez a Krisztus? [30] Kimentek tehát a városból, és odamentek Jézushoz. [31] Miközben ez történt, a tanítványok ezt mondták Jézusnak: Mester, egyél egyet! [32] Ő pedig azt mondta nekik: Van nálam eledel, amiről ti nem tudtok. [33] A tanítványok erre egymás között kérdezgették: Adott-e neki valaki enni? [34] Jézus ezt mondta: Az én eledelem az, hogy teljesítsem annak tetszését, aki elküldött engem, és elvégezzem a munkáját. [35] Azt mondanád: Négy hónap múlva aratás. Nézzétek meg a mezőket, mondom nektek, már fehérek a kaszálásra. [36] Aki arat, már megkapta a jutalmát: örök életre gyűjt termést, hogy együtt örüljön a vető és a betakarító. [37] Ebben igaz a mondás: Az egyik ültet, a másik arat. [38] Azért küldtelek el titeket, hogy betakarítsátok a kalászt, amelyben nem voltatok részetek: mások végezték azt a munkát, és te veszed el a jutalmat. [39] A város lakói közül sokan hittek benne az asszony tanúságtétele miatt: Mindent elmondott nekem, amit valaha tettem. [40] Amikor tehát odamentek hozzá, kérték, hogy maradjon egy ideig közöttük, és két napig ott is maradt. [41] És sokkal többen hittek benne az ő szavai miatt. [42] Az asszonynak pedig ezt mondták: Most már hiszünk, de nem a te beszédedért; mi magunk hallottuk a szavait, és tudjuk, hogy ő valóban a világ Megváltója. [43] És két nap múlva elméne onnan Galileába. [44] Mert maga Jézus mondta, hogy a prófétának nincs becsülete a szülőföldjén. [45] Amikor tehát Galileába érkezett, a galileaiak szívükbe zárták őt azok miatt, amiket Jeruzsálemben az ünnepen cselekedni láttak – mivel ők maguk is ott voltak az ünnepen. [46] Elment tehát Galilea Káná-

him and made a request that he would come down to his son, who was near to death, and make him well. [48] Then Jesus said to him, You will not have faith if you do not see signs and wonders. [49] The man said, Sir, come down before my boy is dead. [50] And Jesus said, Go in peace; your son is living. The man had faith in the word which Jesus said to him and went away. [51] And while he was going down, his servants came to him and said, Your boy is living. [52] So he put a question to them as to the hour when he became better; and they said to him, The disease went from him yesterday at the seventh hour. [53] It was clear then to the father that this was the very time at which Jesus said to him, Your son is living. And he had faith in Jesus, he and all his family. [54] Now this is the second sign which Jesus did after he had come out of Judaea into Galilee.

5

[1] After these things there was a feast of the Jews, and Jesus went up to Jerusalem. [2] Now in Jerusalem near the sheep-market there is a public bath which in Hebrew is named Beth-zatha. It has five doorways. [3] In these doorways there were a great number of people with different diseases: some unable to see, some without the power of walking, some with wasted bodies. [4] [] [5] One man was there who had been ill for thirty-eight years. [6] When Jesus saw him there on the floor it was clear to him that he had been now a long time in that condition, and so he said to the man, Is it your desire to get well? [7] The ill man said in answer, Sir, I have nobody to put me into the bath when the water is moving; and while I am on the way down some other person gets in before me. [8] Jesus said to him, Get up, take your bed and go. [9] And the man became well straight away, and took up his bed and went. Now that day was the Sabbath. [10] So the Jews said to the man who had been made well, It is the Sabbath; and it is against the law for you to take up your bed. [11] He said to them, But he who made me well, said to me, Take up your bed and go. [12] Then they put to him the question: Who is the man who said to you, Take it up and go? [13] Now he who had been made well had no knowledge who it was, Jesus having gone away because of the number of people who were

jába, ahol a vizet borrá változtatta. Volt ott egy tekintélyes ember, akinek a fia beteg volt Kapernaumban. [47] Amikor meghallotta, hogy Jézus Júdeából Galileába érkezett, odament hozzá, és kérte, hogy menjen le a fiához, aki a halálán volt, és gyógyítsa meg. [48] Jézus ezt mondta neki: „Nem lesz hited, ha nem látsz jeleket és csodákat.” [49] Az ember ezt mondta: „Uram, jöjj le, mielőtt meghal a gyermekem!” [50] Jézus pedig azt mondta: „Menj el békével, a fiad él!” Az ember hitt a beszédnek, amelyet Jézus mondott neki, és elment. [51] Amikor pedig lement, odamentek hozzá a szolgái, és ezt mondták: „A fiad él.” [52] Megkérdezte tőlük, melyik órában fog jobban lenni. és ezt mondták neki: Tegnap, a hét órakor ment el tőle a betegség. [53] Tudta tehát az apa, hogy éppen abban az órában mondta neki Jézus: A fiad él. És hitt Jézusban, ő és egész családja. [54] Ez volt a második jel, amelyet Jézus tett, miután Júdeából Galileába jött.

5

[1] Ezután ünnepük volt a zsidóknak, és Jézus felment Jeruzsálembe. [2] Jeruzsálemben, a juhpiac közelében van egy nyilvános fürdő, amelyet héberül Betzatának hívnak. Öt ajtaja van. [3] Ezekben a bejáratokban nagy sokaság volt különféle betegekben: némelyek látatlanok, némelyek járni nem tudtak, némelyek pedig sorvadtak. [4] [] [5] Volt ott egy ember, aki harmincnyolc éve beteg volt. [6] Amikor Jézus meglátta őt a földön, tudta, hogy már régóta ebben az állapotban van, ezért megkérdezte az embertől: Meg akarsz gyógyulni?

[7] A beteg így válaszolt: Uram, nincs senkim, aki bevinne a fürdőbe, amikor a víz felkavarodik; és amíg lemegyek, más jön be előttem. [8] Jézus azt mondta neki: Kelj fel, vedd az ágyadat, és menj el! [9] Az ember azonnal meggyógyult, felvette az

in that place. [14] After a time Jesus came across him in the Temple and said to him, See, you are well and strong; do no more sin for fear a worse thing comes to you. [15] The man went away and said to the Jews that it was Jesus who had made him well. [16] And for this reason the Jews were turned against Jesus, because he was doing these things on the Sabbath. [17] But his answer was: My Father is still working even now, and so I am working. [18] For this cause the Jews had an even greater desire to put Jesus to death, because not only did he not keep the Sabbath but he said God was his Father, so making himself equal with God. [19] So Jesus made answer and said, Truly I say to you, The Son is not able to do anything himself; he is able to do only what he sees the Father doing; whatever the Father does the Son does it in the same way. [20] For the Father has love for the Son and lets him see everything which he does: and he will let him see greater works than these so that you may be full of wonder. [21] In the same way, as the Father gives life to the dead, even so the Son gives life to those to whom he is pleased to give it. [22] The Father is not the judge of men, but he has given all decisions into the hands of the Son; [23] So that all men may give honour to the Son even as they give honour to the Father. He who gives no honour to the Son gives no honour to the Father who sent him. [24] Truly I say to you, The man whose ears are open to my word and who has faith in him who sent me, has eternal life; he will not be judged, but has come from death into life. [25] Truly I say to you, The time is coming, it has even now come, when the voice of the Son of God will come to the ears of the dead, and those hearing it will have life. [26] For even as the Father has life in himself, so he has given to the Son to have life in himself. [27] And he has given him authority to be judge because he is the Son of man. [28] Do not be surprised at this: for the time is coming when his voice will come to all who are in the place of the dead, [29] And they will come out; those who have done good, into the new life; and those who have done evil, to be judged. [30] Of myself I am unable to do anything: as the voice comes to me so I give a decision: and my decision is right because I have no desire to do what is pleasing to myself, but only what is pleasing to him who sent me. [31] If I gave witness about myself, my witness would not be true. [32] There is another who

ágyát, és elment. Az a nap pedig szombat volt. [10] A zsidók így szóltak a meggyógyult emberhez: „Szombat van, és tilos az ágyadat vinned.” [11] Ő pedig ezt mondta nekik: „Aki meggyógyított, az mondta nekem: Fogd az ágyadat, és menj el!” [12] Erre megkérdezték tőle: „Ki az az ember, aki azt mondta neked: Fogd, és menj el?” [13] A meggyógyult ember pedig nem tudta, ki az, mivel Jézus elment a sokaság miatt, akik ott voltak. [14] Egy idő múlva Jézus találkozott vele a templomban, és ezt mondta neki: „Íme, meggyógyultál, többé ne vétkezz, nehogy rosszabb történjen veled.” [15] Az ember elment, és azt mondta a zsidóknak, hogy Jézus gyógyította meg. [16] Ezért a zsidók fellázadtak Jézus ellen, mivel ezeket tette szombaton. [17] Ő pedig ezt felelte: „Az én Atyám most is munkálkodik, én is munkálkodom.” [18] Emiatt a zsidóknak még nagyobb vágyuk támadt Jézus halálára, mivel nemcsak hogy nem tartotta meg a szombatot, hanem azt mondta, hogy Isten az ő Atyja, így egyenlővé téve magát Istennel. [19] Jézus így válaszolt: Bizony, mondom nektek: a Fiú maga semmit sem tehet, csak azt teheti, amit az Atyától lát cselekedni; amit az Atya tesz, a Fiú is úgy teszi. [20] Mert az Atya szereti a Fiút, és megmutatja neki mindazt, amit ő tesz, és nagyobb dolgokat is megmutat neki ezeknél, hogy csodálkozzatok. [21] Ahogyan az Atya életre keltette a halottakat, úgy a Fiú is életre keltette azokat, akiknek akarja adni. [22] Az Atya nem ítélkezik emberek felett, hanem minden ítéletet a Fiú kezébe adott; [23] Hogy mindenki tisztelje a Fiút, ahogyan tisztelik az Atyát. Aki nem tiszteli a Fiút, az nem tiszteli az Atyát, aki elküldte őt. [24] Bizony mondom nektek: Aki hallgat az én igémre, és hisz abban, aki elküldött engem, annak örök élete van; nem ítéltetik el, hanem a halálból az életbe ment. [25] Bizony mondom nektek: Eljön az óra, sőt, már el is jött, amikor az Isten Fiának hangja eljut a halottak füléhez, és akik hallják, életük lesz. [26] Mert ahogyan az Atyának élete van önmagában, úgy a Fiúnak is megadta, hogy élete legyen önmagában. [27] És hatalmat adott neki az ítélkezésre is, mivel ő az Emberfia. [28] Ne csodálkozzatok ezen, mert eljön az óra, amikor hangja eljut mindazokhoz, akik a halottak között vannak, [29] és kijönnek: akik jót tettek, az új életre; akik pedig rosszat tettek, az ítéletre. [30] Magamról semmit sem tehetek: úgy döntök, ahogy a hang hozzám jön: és helyesen döntök, mert nem akarok magamnak tetszeni, hanem csak annak, aki engem elkül-

gives witness about me and I am certain that the witness he gives about me is true. [33] You sent to John and he gave true witness. [34] But I have no need of a man's witness: I only say these things so that you may have salvation. [35] He was a burning and shining light, and for a time you were ready to be happy in his light. [36] But the witness which I have is greater than that of John: the work which the Father has given me to do, the very work which I am now doing, is a witness that the Father has sent me. [37] And the Father himself who sent me has given witness about me. Not one of you has ever given ear to his voice; his form you have not seen. [38] And you have not kept his word in your hearts, because you have not faith in him whom he has sent. [39] You make search in the holy Writings, in the belief that through them you get eternal life; and it is those Writings which give witness about me. [40] And still you have no desire to come to me so that you may have life. [41] I do not take honour from men; [42] But I have knowledge of you that you have no love for God in your hearts. [43] I have come in my Father's name, and your hearts are not open to me. If another comes with no other authority but himself, you will give him your approval. [44] How is it possible for you to have faith while you take honour one from another and have no desire for the honour which comes from the only God? [45] Put out of your minds the thought that I will say things against you to the Father: the one who says things against you is Moses, on whom you put your hopes. [46] If you had belief in Moses you would have belief in me; for his writings are about me. [47] If you have no belief in his writings, how will you have belief in my words?

dött. [31] Ha magamról tennék bizonyságot, a bizonyságtételem nem lenne igaz. [32] Más tesz bizonyságot rólam, és biztos vagyok benne, hogy az ő bizonyságtétele igaz rólam. [33] Ti Jánoshoz küldtetek, és ő igaz bizonyságot tett. [34] De nekem nincs szükségem ember bizonyságára: csak azért mondom ezeket, hogy üdvözüljetek. [35] Ő égő és ragyogó fény volt, és egy ideig készen álltok arra, hogy boldoguljatok az ő világosságában. [36] De az én bizonyságtételem nagyobb Jánosénál: az a munka, amelyet az Atya adott nekem, hogy elvégezzem, maga a munka, amelyet most végzek, az a bizonyság, hogy az Atya küldött engem. [37] És maga az Atya, aki elküldött engem, bizonyságot tett rólam. Senki sem hallotta közületek az ő hangját; az ő alakját nem láttátok. [38] És nem tartottátok meg szívetekben az ő igéjét, mert nem hisztek abban, akit elküldött. [39] Kutatjátok a szent írásokat, abban a hitben, hogy azokban örök életet nyertek; és ezek az írások tesznek bizonyságot rólam. [40] És mégsem akartok hozzám jönni, hogy életetek legyen. [41] Nem veszem el az emberektől a dicsőséget; [42] De tudom felőletek, hogy nincs Isten szeretete a szívetekben. [43] Az én Atyám nevében jöttem, és a szívetek nem nyitott meg előttem. Ha más jön, akinek nincs más hatalma, mint önmagának, annak helyeseljétek. [44] Hogyan lehetséges, hogy hisztek, ha egymástól vesztek dicsőséget, és az egyetlen Istentől való dicsőséget nem kívánjátok? [45] Ne gondoljátok, hogy én ellenetek fogok beszélni az Atya előtt. Aki ellenetek beszél, az Mózes, akiben reménykedtek. [46] Ha hinnétek Mózesnek, hinnétek nekem is; mert az ő írásai rólam szólnak. [47] Ha az ő írásainak nem hisztek, hogyan hisztek az én szavaimnak?

6

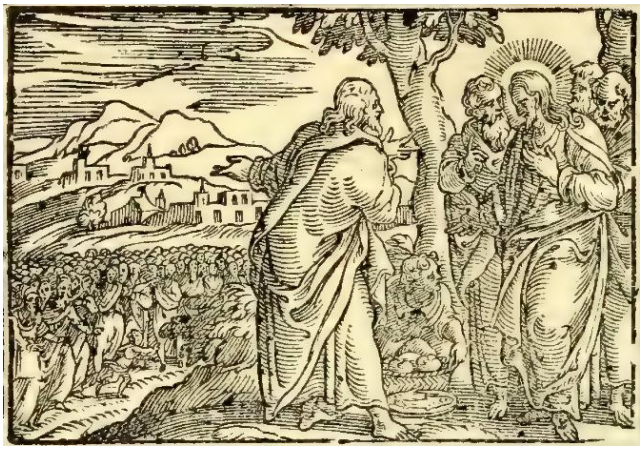
[1] After these things Jesus went away to the other side of the sea of Galilee — that is, the sea of Tiberias. [2] And a great number of people went after him because they saw the signs which he did on those who were ill. [3] Then Jesus went up the mountain and was seated there with his disciples. [4] Now the Passover, a feast of the Jews, was near. [5] Lifting up his eyes, Jesus saw a great number of people coming to where he was, and he said to Philip, Where may we get bread for all

6

[1] Ezek után Jézus elment a Galileai-tenger, azaz a Tibériás-tenger túlsó partjára. [2] Sokan követték, mert látták a jeleket, amelyeket a betegeken tett. [3] Jézus felment a hegyre, és ott leült tanítványaival. [4] Közel volt a pászka, a zsidók ünnepe. [5] Jézus felemelte a szemét, és látta, hogy nagy sokaság közeledik oda, ahol volt, és megkérdezte Fülöptől: Honnan vehetnénk kenyeret ennek az egész sokaságnak? [6] Ezt azért mondta, hogy próbára tegye Fülöp számára, mert nem kételkedett abban, hogy

these people? [6] This he said, testing him: for he had no doubt what he himself would do. [7] Philip made answer, Bread to the value of two hundred pence would not be enough even to give everyone a little. [8] One of his disciples, Andrew, the brother of Simon Peter, said to Jesus, [9] There is a boy here with five barley cakes and two fishes: but what is that among such a number? [10] Jesus said, Let the people be seated. Now there was much grass in that place. And those seated on the grass were about five thousand. [11] Then Jesus took the cakes and having given praise to God, he gave them to the people who were seated, and the fishes in the same way, as much as they had need of. [12] And when they had had enough, Jesus said to his disciples, Take up the broken bits which are over, so that nothing may be wasted. [13] So they took them up: twelve baskets full of broken bits of the five cakes which were over after the people had had enough. [14] And when the people saw the sign which he had done, they said, Truly, this is the prophet who is to come into the world. [15] Now when Jesus saw that the people were about to come and take him by force to make him a king, he went away again up the mountain by himself. [16] When evening came the disciples went down to the sea; [17] And they took a boat and went across the sea in the direction of Capernaum. By then it was dark and still Jesus had not come to them. [18] The sea was getting rough because of a strong wind which was blowing. [19] After they had gone three or four miles they saw Jesus walking on the sea and coming near to the boat; and they had great fear. [20] But he said to them, It is I, have no fear. [21] Then they readily took him into the boat: and straight away the boat was at the land to which they were going. [22] The day after, the people who were on the other side of the sea saw that only one small boat had been there, that Jesus had not gone in that boat with the disciples, but that the disciples had gone away by themselves. [23] Some other boats, however, came from Tiberias near to the place where they had taken the bread after the Lord had given praise. [24] So when the people saw that Jesus was not there, or his disciples, they got into those boats and went over to Capernaum looking for Jesus. [25] And when they came across him on the other side of the sea they said, Rabbi, when did you come here? [26] Jesus, answering them, said, Truly I say to you, You

mit fog tenni. [7] Fülöp így válaszolt: Kétszáz dénár értékű kenyér sem elég arra, hogy mindenkinek jusson egy kevés. [8] Egyik tanítványa, András, Simon Péter testvére, ezt mondta Jézusnak: [9] Van itt egy fiú öt árpakenyerével és két hallal: de mi az ekkora sokaságnak?

[10] Jézus azt mondta: „Hadd telepedjenek le az emberek!” Sok fű volt azon a helyen. A fűben ülők pedig mintegy ötezren voltak. [11] Jézus pedig fogta a kenyereket, dicsérte Istent, és odaadta a ülteknek. A halakból is ugyanúgy, ahogy kellett nekik. [12] Amikor jóllaktak, Jézus így szólt tanítványaihoz: Szedjétek össze a maradék darabokat, hogy semmi se vesszen kárba. [13] Összeszedték tehát: tizenkét kosárnyi darabot az öt kenyérből, amelyek megteltek, miután jóllaktak. [14] Amikor az emberek látták a csodajelet, amelyet tett, ezt mondták: Bizony, ez az a próféta, akinek el kell jönnie a világba. [15] Amikor Jézus látta, hogy az emberek el akarják jönni, és erőszakkal el akarják ragadni, hogy királlyá tegyék, ismét felment a hegyre egyedül. [16] Amikor beesteledett, a tanítványok lementek a tengerhez. [17] Hajót fogtak, és átkeltek a tengeren Kapernaumba. Már sötét volt, és Jézus még nem ért oda hozzájuk. [18] A tenger egyre háborgott, mert erős szél fújt. [19] Miután körülbelül öt-hat kilométert mentek, meglátták Jézust, amint a tengeren jár, és közeledett a hajóhoz, és nagy félelem fogta el őket. [20] Ő azonban így szólt hozzájuk: „Én vagyok, ne féljetek!” [21] Akkor azonnal bevették a hajóba, és a hajó azonnal odaért ahhoz a földhöz, ahová mentek. [22] Másnap a tengeren túl lévő emberek látták, hogy csak egy kis hajó volt ott, és hogy Jézus nem azzal a hajóval ment be a tanítványokkal, hanem a tanítványok maguk mentek el. [23] Tibériásból azonban más hajók is jöttek, közel ahhoz a helyhez, ahol a kenyeret vették, miután az Úr dicsérte őt. [24] Amikor tehát látták az

come after me, not because you saw signs, but because you were given the bread and had enough. [27] Let your work not be for the food which comes to an end, but for the food which goes on for eternal life, which the Son of man will give to you, for on him has God the Father put his mark. [28] Then they said to him, How may we do the works of God? [29] Jesus, answering, said to them, This is to do the work of God: to have faith in him whom God has sent. [30] So they said, What sign do you give us, so that we may see and have faith in you? What do you do? [31] Our fathers had the manna in the waste land, as the Writings say, He gave them bread from heaven. [32] Jesus then said to them, Truly I say to you, What Moses gave you was not the bread from heaven; it is my Father who gives you the true bread from heaven. [33] The bread of God is the bread which comes down out of heaven and gives life to the world. [34] Ah, Lord, they said, give us that bread for ever! [35] And this was the answer of Jesus: I am the bread of life. He who comes to me will never be in need of food, and he who has faith in me will never be in need of drink. [36] But it is as I said to you: you have seen me, and still you have no faith. [37] Whatever the Father gives to me will come to me; and I will not send away anyone who comes to me. [38] For I have come down from heaven, not to do my pleasure, but the pleasure of him who sent me. [39] And this is the pleasure of him who sent me, that I am not to let out of my hands anything which he has given me, but I am to give it new life on the last day. [40] This, I say, is my Father's pleasure, that everyone who sees the Son and has faith in him may have eternal life: and I will take him up on the last day. [41] Now the Jews said bitter things about Jesus because of his words, I am the bread which came down from heaven. [42] And they said, Is not this Jesus, the son of Joseph, whose father and mother we have seen? How is it then that he now says, I have come down from heaven? [43] Jesus made answer and said, Do not say things against me, one to another. [44] No man is able to come to me if the Father who sent me does not give him the desire to come: and I will take him up from the dead on the last day. [45] The writings of the prophets say, And they will all have teaching from God. Everyone whose ears have been open to the teaching of the Father comes to me. [46] Not that anyone has ever seen the Father;

emberek, hogy Jézus nincs ott, sem tanítványai, beszálltak a hajókba, és Kapernaumba mentek, hogy keressék Jézust. [25] És amikor a tengeren túl találkoztak vele, megkérdezték: „Rabbi, mikor jöttél ide?” [26] Jézus így felelt nekik: Bizony, mondom nektek: Nem azért jöttetek utánam, mert jeleket láttatok, hanem azért, mert kenyeret kaptatok, és jóllaktatok. [27] Ne az elmúló eledelért fáradozzatok, hanem az örök életre szóló eledelért, amelyet az Emberfia ad majd nektek, mert rajta van az Atya Isten pecsétje. [28] Ekkor megkérdezték tőle: „Hogyan cselekedhetjük Isten dolgait?” [29] Jézus így válaszolt nekik: „Az Isten dolgát cselekedni, hogy higgyünk abban, akit Isten elküldött.” [30] Ők pedig ezt mondták: „Milyen jelet adsz nekünk, hogy lássuk és higgyünk benned? Mit teszel?” [31] Atyáink a mannát ettek a pusztában, ahogyan meg van írva: „Mennyei kenyeret adott nekik.” [32] Jézus pedig ezt mondta nekik: „Bizony, mondom nektek: Mózes nem mennyei kenyeret adott nektek; az én Atyám adja nektek az igazi mennyei kenyeret.” [33] Az Isten kenyere az a kenyér, amely a mennyből száll alá, és életet ad a világnak. [34] Ó, Uram – mondták –, add nekünk azt a kenyeret mindörökké! [35] Jézus így válaszolt: Én vagyok az élet kenyere. Aki hozzám jön, nem szorul többé ételre, és aki hisz bennem, nem szorul többé italra. [36] Hanem úgy van, ahogy mondtam nektek: láttatok engem, és mégsem hisztek. [37] Amit nekem ad az Atya, az hozzám jön; és aki hozzám jön, azt nem küldöm el. [38] Mert nem a saját kedvéért szálltam le a mennyből, hanem annak kedvéért, aki elküldött engem. [39] És az a kedvét érdemli, aki elküldött engem, hogy semmit se engedjek el a kezemből, amit nekem adott, hanem új életet adjak neki az utolsó napon. [40] Azt mondom nékem, hogy az az én Atyám akarata, hogy mindaz, aki látja a Fiút és hisz benne, örök élete legyen; és én felviszem őt az utolsó napon. [41] A zsidók pedig keserű szavakat mondtak Jézusról, amiért ezt mondta: Én vagyok a mennyből alászállt kenyér. [42] És mondának: Nem ez-é Jézus, a József fia, akinek apját és anyját láttuk? Hogy lehet, hogy most azt mondja: A mennyből szálltam le? [43] Jézus így felelt: Ne beszéljetek ellenem egymás között. [44] Senki sem jöhet hozzám, hacsak az Atya, aki elküldött engem, nem akarja, hogy eljöjjön; és én felhozom őt a halálból az utolsó napon. [45] A próféták írásai ezt mondják: És mindnyájan Isten tanítását fogják kapni. Aki füle nyitott volt

only he who is from God, he has seen the Father. 47 Truly I say to you, He who has faith in me has eternal life. 48 I am the bread of life. 49 Your fathers took the manna in the waste land — and they are dead. 50 The bread which comes from heaven is such bread that a man may take it for food and never see death. 51 I am the living bread which has come from heaven: if any man takes this bread for food he will have life for ever: and more than this, the bread which I will give is my flesh which I will give for the life of the world. 52 Then the Jews had an angry discussion among themselves, saying, How is it possible for this man to give us his flesh for food? 53 Then Jesus said to them, Truly I say to you, If you do not take the flesh of the Son of man for food, and if you do not take his blood for drink, you have no life in you. 54 He who takes my flesh for food and my blood for drink has eternal life: and I will take him up from the dead at the last day. 55 My flesh is true food and my blood is true drink. 56 He who takes my flesh for food and my blood for drink is in me and I in him. 57 As the living Father has sent me, and I have life because of the Father, even so he who takes me for his food will have life because of me. 58 This is the bread which has come down from heaven. It is not like the food which your fathers had: they took of the manna, and are dead; but he who takes this bread for food will have life for ever. 59 Jesus said these things in the Synagogue while he was teaching at Capernaum. 60 Then, hearing this, a number of his disciples said, This is a hard saying; who is able to take in such teaching? 61 When Jesus became conscious that his disciples were protesting about what he said, he said to them, Does this give you trouble? 62 What then will you say if you see the Son of man going up to where he was before? 63 The spirit is the life giver; the flesh is of no value: the words which I have said to you are spirit and they are life. 64 But still some of you have no faith. For it was clear to Jesus from the first who they were who had no faith, and who it was who would be false to him. 65 And he said, This is why I said to you, No man is able to come to me if he is not given the power to do so by the Father. 66 Because of what he said, a number of the disciples went back and would no longer go with him. 67 So Jesus said to the twelve, Have you a desire to go away? 68 Then Simon Peter gave this

az Atya tanítására, az hozzám jön. 46 Nem mintha valaki valaha is látta volna az Atyát; csak aki Istentől van, az látta az Atyát. 47 Bizony mondom nektek: Aki hisz bennem, annak örök élete van. 48 Én vagyok az élet kenyere. 49 Atyáitok a mannát vették a pusztában, és meghaltak. 50 Az a kenyér, amely a mennyből jött, olyan, hogy ha valaki eszik belőle, nem lát halált soha. 51 Én vagyok az élő kenyér, amely a mennyből jött: ha valaki eszi ezt a kenyeret, annak örök élete lesz; sőt, az a kenyér, amelyet én adok, az az én testem, amelyet a világ életéért adok. 52 A zsidók ekkor haragos vitát támadtak egymás között, ezt kérdezve: Hogyan adhatja ez nekünk a testét eledelül? 53 Jézus pedig ezt mondta nekik: Bizony mondom nektek: Ha nem eszitek az Emberfia testét eledelül, és nem isszátok az ő vérét, nincs élet bennetek. 54 Aki eszi az én testemet eledelül és az én véremet iszdaül, annak örök élete van; és én felhozom őt a halálból az utolsó napon. 55 Az én testem igazi étel és az én vérem igazi ital. 56 Aki eszi az én testemet eledelül és az én véremet iszdaül, az énbennem van, és én őbenne. 57 Ahogyan engem elküldött az élő Atya, és nekem életem van az Atya által, úgy aki engem eszik eledelül, az is életet nyer általam. 58 Ez a kenyér, amely a mennyből szállt le. Nem olyan, mint amilyent atyáitok ettek: a mannából ittak, és meghaltak; de aki ezt a kenyeret eszi, annak örök élete van. 59 Ezeket mondta Jézus a zsinagógában, amikor Kapernaumban tanított. 60 Amikor ezt meghallotta, tanítványai közül néhányan ezt mondták: „Kemény beszéd ez; ki képes befogadni az ilyen tanítást?” 61 Amikor Jézus észrevette, hogy tanítványai tiltakoznak szavai miatt, így szólt hozzájuk: „Ez zavar titeket? 62 Mit mondtok majd, ha meglátjátok az Emberfiát felmenni oda, ahol korábban volt? 63 A lélek az, ami éltet, a test nem ér semmit: a beszédek, amelyeket én mondtam nektek, lélek és élet. 64 De még mindig vannak közöttetek némelyek, akiknek nincs hitük. Mert Jézus kezdettől fogva tudta, hogy kik azok, akiknek nincs hitük, és ki az, aki elárulja őt. 65 És ezt mondta: „Ezért mondtam nektek, hogy senki sem jöhet hozzám, hacsak az Atya nem adja meg neki.” 66 A tanítványok közül sokan visszahúzódtak, és többé nem mentek vele. 67 Jézus így szólt a tizenkettőhöz: „Akartok-e elmenni?” 68 Simon Péter így felelt: „Uram, kihez mehetnénk? Nálad vannak az örök élet igéi. 69 Hitünk van, és tudjuk, hogy te vagy az Isten Szentje. 70 Jézus így felelt:

answer: Lord, to whom are we to go? you have the words of eternal life; [69] And we have faith and are certain that you are the Holy One of God. [70] Then Jesus said, Did I not make a selection of you, the twelve, and one of you is a son of the Evil One? [71] He was talking of Judas, the son of Simon Iscariot. It was he who was to be false to Jesus — one of the twelve.

„Nem én választottam-e ki titeket, a tizenkettőt? És egy közületek a Gonosz fia?” [71] Júdásról, Simon Iskáriótes fiáról beszélt, aki elárulta Jézust, egy a tizenkettő közül.

7

[1] After this, Jesus went from place to place in Galilee. He did not go about in Judaea, because the Jews were looking for a chance to put him to death. [2] But the feast of the Jews, the feast of tents, was near. [3] So his brothers said to him, Go away from here into Judaea so that your disciples may see the works which you do. [4] Because no man does things secretly if he has a desire that men may have knowledge of him. If you do these things, let yourself be seen by all men. [5] For even his brothers had no belief in him. [6] Jesus said to them, My time is still to come, but any time is good for you. [7] It is not possible for you to be hated by the world; but I am hated by it, because I give witness that what it does is evil. [8] Go you up to the feast: I am not going up now to the feast because my time has not fully come. [9] Having said these things to them, he still kept in Galilee. [10] But after his brothers had gone up to the feast, then he went up, not publicly, but in secret. [11] At the feast the Jews were looking for him and saying, Where is he? [12] And there was much discussion about him among the mass of the people. Some said, He is a good man; but others said, No, he is giving people false ideas. [13] But no man said anything about him openly for fear of the Jews. [14] Now in the middle of the feast Jesus went up to the Temple and was teaching. [15] Then the Jews were surprised and said, How has this man got knowledge of books? He has never been to school. [16] Jesus gave them this answer: It is not my teaching, but his who sent me. [17] If any man is ready to do God's pleasure he will have knowledge of the teaching and of where it comes from — from God or from myself. [18] The man whose words come from himself is looking for glory for himself, but he who is looking for the glory of him who sent him — that man is true and there is no evil in him. [19] Did not Moses give you the law? Even so, not one of you keeps the law.

7

[1] Ezután Jézus Galilea-szerte járt. Nem járt Júdeában, mert a zsidók keresték az alkalmat, hogy megölhessék. [2] Közel volt azonban a zsidók ünnepe, a sátoros ünnep. [3] Ezt mondták neki testvérei: Menj el innen Júdeába, hogy tanítványaid lássák a tetteidet. [4] Mert senki sem tesz titokban semmit, ha azt akarja, hogy az emberek megismerjék. Ha ezeket teszed, mutasd meg magad minden embernek. [5] Mert még testvérei sem hittek benne. [6] Jézus ezt mondta nekik: Az én időm még várat magára, de nektek minden idő jó. [7] Nem lehetséges, hogy a világ gyűlöljön titeket, de engem gyűlöl, mert tanúskodom arról, hogy amit tesz, az gonosz. [8] Menjetek fel ti az ünnepre! Én nem megyek fel most az ünnepre, mert az én időm még nem jött el teljesen. [9] Miután ezeket mondta nekik, még Galileában maradt. [10] Miután azonban felmentek a testvérei az ünnepre, ő is felment, nem nyilvánosan, hanem titokban. [11] Az ünnepen a zsidók keresték őt, és ezt kérdezték: Hol van? [12] A sokaság pedig sokat vitatta őt. Némelyek azt mondták, hogy jó ember; mások pedig azt, hogy nem, hanem félrevezeti az embereket. [13] De senki sem beszélt róla nyíltan, a zsidóktól való félelem miatt. [14] Az ünnep közepén pedig Jézus felment a templomba, és tanított. [15] A zsidók pedig meglepődtek, és ezt mondták: Hogyan ismeri ez az írásokat? Hiszen soha nem járt iskolába. [16] Jézus ezt felelte nekik: Nem az én tanításom, hanem azé, aki elküldött engem. [17] Aki kész cselekedni Isten akaratát, az ismeri a tanítást, és azt is, hogy honnan származik: Istentől vagy éntőlem. [18] Aki önmagától szól, az a maga dicsőségét keresi, aki pedig annak dicsőségét keresi, aki elküldte őt, az igaz ember, és nincs benne gonoszság. [19] Nem Mózes adta nektek a törvényt? Pedig senki sem tartja meg közületek a törvényt. Miért akartok megölni engem? [20] A nép ezt felelte: „Gonosz lé-

Why have you a desire to put me to death? [20] The people said in answer, You have an evil spirit: who has any desire to put you to death? [21] This was the answer of Jesus: I have done one work and you are all surprised at it. [22] Moses gave you circumcision — not that it comes from Moses, but from the fathers — and even on the Sabbath you give a child circumcision. [23] If a child is given circumcision on the Sabbath so that the law of Moses may not be broken, why are you angry with me because I made a man completely well on the Sabbath? [24] Let not your decisions be based on what you see, but on righteousness. [25] Then some of the people of Jerusalem said, Is not this the man whose death is desired? [26] And here he is talking openly and they say nothing to him! Is it possible that the rulers have knowledge that this is truly the Christ? [27] However, it is clear to us where this man comes from: but when the Christ comes no one will have knowledge where he comes from. [28] Then, when he was teaching in the Temple, Jesus said with a loud voice, You have knowledge of me and you have knowledge of where I come from; and I have not come of myself; but there is One who has sent me; he is true, but you have no knowledge of him. [29] I have knowledge of him because I came from him and he sent me. [30] Then they had a desire to take him: but no man put hands on him because his hour was still to come. [31] And numbers of the people had belief in him, and they said, When the Christ comes will he do more signs than this man has done? [32] This discussion of the people came to the ears of the Pharisees; and the chief priests and the Pharisees sent servants to take him. [33] Then Jesus said, I will be with you a little longer and then I go to him who sent me. [34] You will be looking for me, and you will not see me: and where I am you may not come. [35] So the Jews said among themselves, To what place is he going where we will not see him? will he go to the Jews living among the Greeks and become the teacher of the Greeks? [36] What is this saying of his, You will be looking for me and will not see me, and where I am you may not come? [37] On the last day, the great day of the feast, Jesus got up and said in a loud voice, If any man is in need of drink let him come to me and I will give it to him. [38] He who has faith in me, out of his body, as the Writings have said, will come rivers of living water. [39] This he said of the Spirit which would be given to those who had faith in him: the Spirit had not been given

lek van bennetek: ki akarna téged megölni?” [21] Jézus így válaszolt: „Egy dolgot vittem véghez, és mindnyájan csodálkoztok rajta. [22] Mózes adta nektek a körülmetélést – nem mintha Mózestől származna, hanem az atyáktól –, és még szombaton is körülmetélitek a gyermeket. [23] Ha szombaton körülmetélik a gyermeket, hogy Mózes törvénye ne szegődjön meg, miért haragudtok rám, hogy szombaton teljesen meggyógyítottam egy embert? [24] Ne a látás alapján döntsetek, hanem az igazságosság alapján.” [25] Jeruzsálem lakói közül néhányan ezt mondták: „Nem ez az az ember, akinek a halálát kívánják? [26] És íme, nyíltan beszél, és semmit sem szólnak neki! Talán tudják a vezetők, hogy valóban ő a Krisztus? [27] De világos számunkra, hogy honnan való ez az ember; de amikor eljön a Krisztus, senki sem fogja tudni, honnan való. [28] Amikor akkor a Templomban tanított, Jézus hangosan így szólt: „Ti ismertek engem, és tudjátok, honnan származom; és én nem magamtól jöttem; de van, aki elküldött engem; ő igaz, de ti nem ismeritek őt. [29] Én ismerem őt, mert tőle jöttem, és ő küldött engem.” [30] Akkor el akarták fogni őt, de senki sem fogta meg, mert még nem jött el az ő órája. [31] A nép közül sokan hittek benne, és ezt mondták: „Amikor a Krisztus eljön, vajon több csodát tesz-e, mint ez?” [32] A népnek ez a beszélgetése eljutott a farizeusok füléhez, és a főpapok és a farizeusok szolgákat küldtek, hogy fogják el őt. [33] Jézus pedig ezt mondta: „Még egy kevés ideig veletek vagyok, aztán elmegyek ahhoz, aki engem elküldött.” [34] Keresni fogtok engem, de nem láttok, és ahol én vagyok, ti nem jöhettek oda. [35] A zsidók ezért így kérdezgettek egymás között: „Hová megy, ahol nem látjuk? Talán a görögök között élő zsidókhoz megy, és a görögök tanítója lesz?” [36] Mi lehet az a beszéde: „Keresni fogtok engem, de nem láttok, és ahol én vagyok, ti nem jöhettek oda?” [37] Az ünnep utolsó, nagy napján Jézus felkelt, és hangosan kiáltott: „Ha valaki inni akar, jöjjön hozzám, és én adok neki.” [38] Aki hisz bennem, annak testéből, ahogyan meg van írva, élő víz folyamai fakadnak. [39] Ezt a Lélekről mondta, amelyet azoknak adnak, akik hisznek benne. A Lélek akkor még nem adatott, mert Jézus dicsősége még nem jött el. [40] Amikor ezeket a szavakat hallották, néhányan a sokaság közül ezt mondták: „Ez valóban a próféta.” [41] Mások azt mondták: Ez a Krisztus. Megint mások pedig: Nem úgy van; talán Galileából jön el a

then, because the glory of Jesus was still to come. [40] When these words came to their ears, some of the people said, This is certainly the prophet. [41] Others said, This is the Christ. But others said, Not so; will the Christ come from Galilee? [42] Do not the Writings say that the Christ comes of the seed of David and from Beth-lehem, the little town where David was? [43] So there was a division among the people because of him. [44] And some of them had a desire to take him; but no man put hands on him. [45] Then the servants went back to the chief priests and Pharisees, who said to them, Why have you not got him with you? [46] The servants made answer, No man ever said things like this man. [47] Then the Pharisees said to them, Have you, like the others, been given false ideas? [48] Have any of the rulers belief in him, or any one of the Pharisees? [49] But these people who have no knowledge of the law are cursed. [50] Nicodemus — he who had come to Jesus before, being himself one of them — said to them, [51] Is a man judged by our law before it has given him a hearing and has knowledge of what he has done? [52] This was their answer: And do you come from Galilee? Make search and you will see that no prophet comes out of Galilee. [53] [And every man went to his house;

Krisztus? [42] Nem azt mondja az Írás, hogy a Dávid magvából és Betlehemből, abból a kisvárosból jön el a Krisztus, ahol Dávid élt? [43] Meghasonlás támadt tehát a nép között miatta. [44] Némelyek el akarták fogni őt, de senki sem emelte rá a kezét. [45] Visszatértek tehát a szolgák a főpapokhoz és a farizeusokhoz, akik megkérdezték tőlük: „Miért nem hoztátok őt magatokkal?” [46] A szolgák így válaszoltak: „Soha senki sem mondott így, mint ez az ember.” [47] A farizeusok erre ezt mondták nekik: „Ti is félrevezettek titeket, mint a többieket? [48] Hitt-e benne valaki a főemberek közül, vagy a farizeusok közül valamelyik? [49] Átkozottak ezek, akik nem ismerik a törvényt. [50] Nikodémus, aki korábban Jézushoz ment, és aki maga is közülük való volt, ezt mondta nekik: [51] Vajon a mi törvényünk szerint ítélik-e meg az embert, mielőtt meghallgatták volna, és fel nem ismerték volna tetteit?” [52] Így válaszoltak: „És te Galileából jössz? Kutass utána, és meglátod, hogy Galileából nem származik próféta.” [53] Mindenki hazament, de a többiek hazamentek.

8

[1] But Jesus went to the Mountain of Olives. [2] And early in the morning he came again into the Temple and all the people came to him and he was seated teaching them. [3] Now the scribes and Pharisees came, with a woman who had been taken in the act of sinning against the married relation; [4] And putting her forward, they said to him, Master, this woman has been taken in the very act of sinning against the married relation. [5] Now in the law Moses gave directions that such women were to be stoned; what do you say about it? [6] They said this, testing him, so that they might have something against him. But Jesus, with his head bent down, made letters on the floor with his finger. [7] But when they went on with their questions, he got up and said to them, Let him among you who is without sin be the first to send a stone at her. [8] And again, with bent head, he made letters on the floor. [9] And when his words came to their ears, they went out one by one, starting with the

8

[1] Jézus pedig elment az Olajfák hegyére. [2] Kora reggel ismét bement a templomba, és az egész nép hozzáment, ő pedig leült és tanította őket. [3] Odamentek az írástudók és a farizeusok egy asszonynyal, akit tetten értek a házastársa elleni bűnözésen. [4] Előre állították, és ezt mondták neki: „Mester, ezt az asszonyt tetten érték a házastársa elleni bűnözésen. [5] Mózes a törvényben megparancsolta, hogy az ilyen asszonyokat meg kell kövezni. Mit szólsz ehhez? [6] Ezt azért mondták, hogy megkísértsék őt, hogy legyen valami panaszuk ellene. Jézus azonban meghajtotta a fejét, és ujjával betűket írt a padlóra. [7] Amikor azonban folytatták a kérdezősködést, felkelt, és ezt mondta nekik: „Aki közületek bűntelen, az vessen rá először követ!” [8] És ismét meghajtotta a fejét, és betűket írt a padlóra. [9] Amikor meghallották szavait, egymás után kimentek, a legidősebbektől kezdve az utolsókig, mert tudták, mi van a szívükben. Jézus pedig egyedül volt ott az asszonnyal előtte. [10] Jézus pedig felkelt, és mivel senkit sem látott,

oldest even to the last, because they were conscious of what was in their hearts: and Jesus was there by himself with the woman before him. [10] Then Jesus got up, and seeing nobody but the woman, he said to her, Where are the men who said things against you? did no one give a decision against you? [11] And she said, No man, Lord. And Jesus said, And I do not give a decision against you: go, and never do wrong again.] [12] Then again Jesus said to them, I am the light of the world; he who comes with me will not be walking in the dark but will have the light of life. [13] So the Pharisees said to him, The witness you give is about yourself: your witness is not true. [14] Jesus said in answer, Even if I give witness about myself, my witness is true, because I have knowledge of where I came from and where I am going; but you have no knowledge of where I come from or of where I am going. [15] You are judging from what you see; I am judging no man. [16] Even if I am judging, my decision is right, because I am not by myself — with me is the Father who sent me. [17] Even in your law it is said that the witness of two men is true. [18] I give witness about myself and the Father who sent me gives witness about me. [19] Then they said to him, Where is your Father? Jesus said in answer, You have no knowledge of me or of my Father: if you had knowledge of me you would have knowledge of my Father. [20] Jesus said these words in the place where the offerings were stored, while he was teaching in the Temple: but no man took him because his time was still to come. [21] Then he said to them again, I am going away and you will be looking for me, but death will overtake you in your sins. It is not possible for you to come where I am going. [22] So the Jews said, Will he take his life? Is that why he says, Where I go it is not possible for you to come? [23] And he said to them, You are of the earth; I am from heaven: you are of this world; I am not of this world. [24] For this reason I said to you that death will overtake you in your sins: for if you have not faith that I am he, death will come to you while you are in your sins. [25] Then they said to him, Who are you? Jesus said, What I said to you from the first. [26] I have much to say about you and against you: but he who sent me is true and what he has said to me I say to the world. [27] They did not see that his words were about the Father. [28] So Jesus said, When the Son of man has

csak az asszonyt, megkérdezte tőle: „Hol vannak azok, akik vádoltak téged? Senki sem ítélkezett ellened?” [11] Az pedig felelte: „Senki, Uram!” Jézus pedig felelte: „Én sem ítélkezem feletted, menj el, és soha többé ne kövess el igazságtalanságot.” [12] Jézus ismét ezt mondta nekik: „Én vagyok a világ világossága; aki velem jön, nem jár sötétségben, hanem övé lesz az élet világossága.” [13] A farizeusok pedig ezt mondták neki: „Te magadról teszel tanúbizonyságot: a tanúságtételed nem igaz.” [14] Jézus így válaszolt: „Ha én teszek is tanúságot magamról, a tanúságtételem igaz, mert tudom, honnan jöttem, és hová megyek; ti pedig nem tudjátok, honnan jöttem, és hová megyek. [15] Ti a látottak alapján ítéltek; én senkit sem ítélek. [16] Ha ítélkezem is, az én döntésem helyes, mert nem vagyok magamnál – velem van az Atya, aki elküldött engem. [17] A ti törvényetekben is meg van írva, hogy két ember tanúságtétele igaz. [18] Én magamról teszek bizonyságot, és az Atya, aki elküldött engem, bizonyságot tesz rólam. [19] Erre megkérdezték tőle: „Hol van a ti Atyátok?” Jézus így válaszolt: „Nem ismertek engem, sem az én Atyámat. Ha ismernétek engem, ismernétek az én Atyámat is.” [20] Ezeket a szavakat Jézus a templomban, az áldozati ereklyerakás helyén mondta, amikor tanított; de senki sem fogta el őt, mert még nem jött el az ő ideje. [21] Aztán ismét ezt mondta nekik: „Én elmegyek, és keresni fogtok engem, de a halál utolér titeket bűneitekben. Ahová én megyek, oda nem jöhettek.” [22] A zsidók így feleltek: „Akkor fogja elvenni az életét? Azért mondja: Ahová én megyek, oda ti sem jöhettek?” [23] És monda nékik: Ti a földből valók vagytok, én a mennyből való vagyok; ti e világból valók vagytok; én nem vagyok e világból való. [24] Azért mondtam néktek, hogy a halál utolér titeket bűneitekben; mert ha nem hiszitek, hogy én vagyok, a halál eljön rátok bűneitekben. [25] Akkor mondának néki: Kik vagytok? Jézus azt felelte: Amit én kezdettől fogva mondtam néktek. [26] Sok mondanivalóm van rólatok és ellenetek, de aki engem elküldött, igaz, és amit nekem mondott, azt a világnak mondom. [27] Nem látták, hogy az Atyáról szólt. [28] Monda azért Jézus: Mikor felemelitek az Emberfiát, akkor nyilvánvalóvá lesz néktek, hogy ki vagyok én, és hogy semmit sem cselekszem magamtól, hanem úgy beszélek, ahogyan az Atya tanított engem. [29] Aki engem elküldött, velem van; nem távozott el tőlem, mert mindenkor azokat teszem, amik kedvesek neki. [30] Amikor ezt mondta, sokan

been lifted up by you, then it will be clear to you who I am, and that I do nothing of myself, but say as the Father gave me teaching. [29] He who sent me is with me; he has not gone from me, because at all times I do the things which are pleasing to him. [30] When he said this a number came to have faith in him. [31] Then Jesus said to the Jews who had faith in him, If you keep my word, then you are truly my disciples; [32] And you will have knowledge of what is true, and that will make you free. [33] They said to him in answer, We are Abraham's seed and have never been any man's servant: why do you say, You will become free? [34] And this was the answer Jesus gave them: Truly I say to you, Everyone who does evil is the servant of sin. [35] Now the servant does not go on living in the house for ever, but the son does. [36] If then the son makes you free, you will be truly free. [37] I am conscious that you are Abraham's seed; but you have a desire to put me to death because my word has no place in you. [38] I say the things which I have seen in my Father's house: and you do the things which come to you from your father's house. [39] In answer they said to him, Our father is Abraham. Jesus said to them, If you were Abraham's children you would do what Abraham did. [40] But now you have a desire to put me to death, a man who has said to you what is true, as I had it from God: Abraham did not do that. [41] You are doing the works of your father. They said to him, We are true sons of Abraham; we have one Father, who is God. [42] Jesus said to them, If God was your Father you would have love for me, because it was from God I came and am here. I did not come of myself, but he sent me. [43] Why are my words not clear to you? It is because your ears are shut to my teaching. [44] You are the children of your father the Evil One and it is your pleasure to do his desires. From the first he was a taker of life; and he did not go in the true way because there is no true thing in him. When he says what is false, it is natural to him, for he is false and the father of what is false. [45] But because I say what is true, you have no belief in me. [46] Which of you is able truly to say that I am a sinner? If I say what is true, why have you no belief in me? [47] He who is a child of God gives ear to the words of God: your ears are not open to them because you are not from God. [48] The Jews said to him in answer, Are we not right in saying that you are of Samaria and

hittek benne. [31] Jézus pedig így szólt a benne hívő zsidókhoz: Ha megtartjátok az én beszédemet, akkor valóban az én tanítványaim vagytok; [32] És megismeritek az igazságot, és az szabaddá tesz titeket. [33] Ők ezt felelték neki: Ábrahám magva vagyunk, és soha senkinek sem voltunk szolgái. Miért mondjátok: Szabadok lesztek? [34] Jézus pedig ezt felelte nekik: Bizony mondom nektek: Mindenki, aki rosszat tesz, a bűn szolgája. [35] A szolga nem marad örökké a házban, hanem a fiú. [36] Ha tehát a fiú megszabadít titeket, valóban szabadok lesztek. [37] Tudom, hogy Ábrahám magva vagytok, de meg akartok ölni engem, mert az én beszédemnek nincs helye bennetek. [38] Én azokat hirdetem, amiket Atyám házában láttam; ti pedig azokat cselekszitek, amiket atyátok házából kaptatok. [39] Ők pedig ezt felelték neki: A mi atyánk Ábrahám. Jézus ezt mondta nekik: Ha Ábrahám gyermekei lennétek, azt tennétek, amit Ábrahám tett. [40] De most meg akartok ölni engem, olyan embert, aki az igazságot mondtam nektek, ahogyan Istentől hallottam. Ábrahám ezt nem tette. [41] Ti atyátok dolgait cselekszétek. Azt mondták neki: Ábrahám fiai vagyunk, egy Atyánk van, az Isten. [42] Jézus ezt mondta nekik: „Ha Isten lenne a ti Atyátok, szeretnétek engem, mert Istentől jöttem és itt vagyok. Nem magamtól jöttem, hanem ő küldött el engem. [43] Miért nem értitek az én beszédeimet? Azért, mert zárva van a fületek az én tanításomra. [44] Ti a ti atyátok, a Gonosz gyermekei vagytok, és az ő kívánságait szeretitek teljesíteni. Eleinte fogva öldöklő volt, és nem az igazság útján járt, mert nincs benne igazság. Amikor hazugságot szól, az természetes előtte, mert hazug és a hazugság atyja. [45] De mivel én igazat szólok, nem hisztek bennem. [46] Ki mondhatja közületek igazán, hogy bűnös vagyok? Ha én igazat szólok, miért nem hisztek bennem? [47] Aki Istentől való, az hallgat az Isten beszédére; ti pedig nem hallgatjátok, mert nem vagytok Istentől. [48] A zsidók ezt felelték neki: Nemde mi mondjuk jól, hogy szamariai vagy, és gonosz lélek van benned? [49] Jézus így felelt: Nincs bennem gonosz lélek, hanem én dicsőítem az én Atyámat, ti pedig engem nem tiszteltek. [50] Én azonban nem keresem a magam dicsőségét: van, aki keresi, és ő ítél. [51] Bizony mondom nektek: Aki megtartja az én beszédemet, nem lát halált soha. [52] A zsidók ezt mondták neki: Most már tudjuk meg, hogy gonosz lélek van benned. Ábrahám meghalt, a próféták is meghaltak; te pedig azt mondod: Aki megtartja az én beszédemet, nem lát

have an evil spirit? [49] And this was the answer of Jesus: I have not an evil spirit; but I give honour to my Father and you do not give honour to me. [50] I, however, am not in search of glory for myself: there is One who is searching for it and he is judge. [51] Truly I say to you, If a man keeps my word he will never see death. [52] The Jews said to him, Now we are certain that you have an evil spirit. Abraham is dead, and the prophets are dead; and you say, If a man keeps my word he will never see death. [53] Are you greater than our father Abraham, who is dead? and the prophets are dead: who do you say that you are? [54] Jesus said in answer, If I take glory for myself, my glory is nothing: it is my Father who gives me glory, of whom you say that he is your God. [55] You have no knowledge of him, but I have knowledge of him; and if I said I have no knowledge of him I would be talking falsely like you: but I have full knowledge of him, and I keep his word. [56] Your father Abraham was full of joy at the hope of seeing my day: he saw it and was glad. [57] Then the Jews said to him, You are not fifty years old; have you seen Abraham? [58] Jesus said to them, Truly I say to you, Before Abraham came into being, I am. [59] So they took up stones to send at him: but Jesus got secretly out of their way and went out of the Temple.

halált soha. [53] Nagyobb vagy te Ábrahám atyánknál, aki meghalt, a próféták is meghaltak: kinek mondjátok magatokat? [54] Jézus ezt felelte: Ha én dicsőítem magamat, a dicsőségem semmi. Az én Atyám az, aki dicsőít engem, akiről ti azt mondjátok, hogy a ti Istenetek. [55] Ti nem ismeritek őt, de én ismerem őt; És ha azt mondanám, hogy nem ismerem őt, úgy hazudnék, mint ti; de én ismerem őt, és megtartom az ő szavát. [56] Ábrahám, a ti atyátok, örömmel örvendezett, hogy meglátja az én napomat; látta is, és örült. [57] Akkor mondának néki a zsidók: Nem vagy ötvenéves, láttad Ábrahámot? [58] Jézus felele nékik: Bizony mondom néktek: Mielőtt Ábrahám lett volna, én vagyok. [59] Köveket ragadtak azért, hogy ráhajítsák; Jézus pedig titokban kitért előlük, és kiment a templomból.

9

[1] And when he went on his way, he saw a man blind from birth. [2] And his disciples put a question to him, saying, Master, was it because of this man's sin, or the sin of his father and mother, that he has been blind from birth? [3] Jesus said in answer, It was not because of his sin, or because of his father's or mother's; it was so that the works of God might be seen openly in him. [4] While it is day we have to do the works of him who sent me: the night comes when no work may be done. [5] As long as I am in the world, I am the light of the world. [6] Having said these words, he put earth, mixed with water from his mouth, on the man's eyes, [7] And said to him, Go and make yourself clean in the bath of Siloam (the sense of the name is, Sent). So he went away and, after washing, came back able to see. [8] Then the neighbours and others who had seen him before in the street, with his hand out for money, said, Is not this the man

9

[1] Amikor továbbment, meglátott egy születésétől fogva vak embert. [2] Tanítványai megkérdezték tőle: „Mester, vajon az ő bűne, vagy apja és anyja bűne miatt vak születésétől fogva?” [3] Jézus így válaszolt: „Nem az ő bűne miatt, sem apja vagy anyja bűne miatt; hanem azért, hogy Isten cselekedetei nyilvánvalókká legyenek benne. [4] Amíg nappal van, annak cselekedeteit kell tennünk, aki elküldött engem; eljön az éjszaka, amikor semmit sem szabad tenni. [5] Amíg a világban vagyok, én vagyok a világ világossága.” [6] Miután ezeket mondta, földet és vizet kevert a szájából a férfi szemére, [7] és ezt mondta neki: „Menj, és mossad meg magad a Siloám fürdőjében” – aminek a neve azt jelenti: „Küldött”. Az elment, megmosdott és visszatért, és látott. [8] A szomszédok és mások, akik korábban látták őt az utcán, amint pénzt kért, ezt mondták: Nem ez az, aki pénzt szedett az emberektől? [9] Némelyek azt mondták: Ő az; mások

who got money from people? [9] Some said, It is he: others said, No, but he is like him. He said, I am he. [10] So they said to him, How then were your eyes made open? [11] His answer was: The man who is named Jesus put earth mixed with water on my eyes, and said to me, Go and make yourself clean in Siloam: so I went away and, after washing, am now able to see. [12] And they said to him, Where is he? His answer was: I have no knowledge. [13] They took him before the Pharisees — this man who had been blind. [14] Now the day on which the earth was mixed by Jesus and the man's eyes were made open was the Sabbath. [15] So the Pharisees put more questions to him about how his eyes had been made open. And he said to them, He put earth on my eyes, and I had a wash and am able to see. [16] Then some of the Pharisees said, That man has not come from God, for he does not keep the Sabbath. Others said, How is it possible for a sinner to do such signs? So there was a division among them. [17] Again they said to the blind man, What have you to say about him for opening your eyes? And he said, He is a prophet. [18] Now the Jews had no belief in the statement that he had been blind and was now able to see, till they sent for the father and mother of the man whose eyes had been made open, [19] And put the question to them, saying, Is this your son, of whom you say that he was blind at birth? how is it then that he is now able to see? [20] In answer his father and mother said, We are certain that this is our son and that he was blind at birth: [21] But how it is he is now able to see, or who made his eyes open, we are not able to say: put the question to him; he is old enough to give an answer for himself. [22] They said this because of their fear of the Jews: for the Jews had come to an agreement that if any man said that Jesus was the Christ he would be put out of the Synagogue. [23] That was the reason why they said, He is old enough; put the question to him. [24] So they sent a second time for the man who had been blind and they said to him, Give glory to God: it is clear to us that this man is a sinner. [25] He said in answer, I have no knowledge if he is a sinner or not, but one thing I am certain about; I was blind, and now I see. [26] Then they said to him, What did he do to you? how did he give you the use of your eyes? [27] His answer was: I have said it before, but your ears were shut: why would you have me say it again? is it your desire to become his

azt mondták: Nem, de olyan, mint ő. Ő azt mondta: Én vagyok. [10] Így kérdezték tőle: Hogyan nyíltak meg a szemeid? [11] Így válaszolt: Az az ember, akit Jézusnak hívnak, földet és vizet kevert a szememre, és azt mondta nekem: Menj el, és mossa meg magad a Siloámban! Elmentem, megmosakodtam, és most látok. [12] Azt mondták neki: Hol van? Ő ezt felelte: Nem tudom. [13] Ezt az embert, aki vak volt, a farizeusok elé vitték. [14] Az a nap pedig, amelyen Jézus földet kevert, és az ember szeme megnyílt, szombat volt. [15] A farizeusok pedig további kérdéseket tettek fel neki arról, hogyan nyíltak meg a szemei. Ő pedig azt mondta nekik: Sarvat tett a szemeimre, megmosakodtam, és most látok. [16] A farizeusok közül némelyek ezt mondták: Ez az ember nem Istentől jött, mert nem tartja meg a szombatot. Mások ezt mondták: Hogyan tehet bűnös ember ilyen jeleket? Ezért meghasonlás támadt közöttük. [17] Ismét megkérdezték a vaktól: Mit mondasz te róla, hogy megnyitotta a szemeidet? Ő pedig azt mondta: Próféta. [18] A zsidók azonban nem hittek annak az állításnak, hogy vak volt, és most lát, amíg el nem hívták annak az embernek az apját és anyját, akinek megnyílt a szeme. [19] És megkérdezték tőlük: Ez a ti fiatok, akiről azt mondjátok, hogy vakon született? Hogyan lehetséges, hogy most lát? [20] Felele az apja és anyja: Bizonyosak vagyunk benne, hogy ez a mi fiunk, és hogy vakon született. [21] De hogy hogyan láthat most, vagy ki nyitotta meg a szemét, azt nem tudjuk megmondani. Kérdezzük meg tőle, elég idős ahhoz, hogy magától válaszoljon. [22] Ezt azért mondták, mert féltek a zsidóktól, mert a zsidók megegyeztek abban, hogy ha valaki azt mondja, hogy Jézus a Krisztus, azt kizárják a zsinagógából. [23] Azért mondták: „Elég idős már; kérdezd meg tőle.” [24] Másodszor is elküldtek a vak emberért, és ezt mondták neki: „Adj dicsőséget Istennek! Nyilvánvaló számunkra, hogy ez az ember bűnös.” [25] Ő így válaszolt: „Nem tudom, hogy bűnös-e vagy sem, de egy dologban biztos vagyok: vak voltam, és most látok.” [26] Erre megkérdezték tőle: „Mit tett veletek? Hogyan adta meg nektek a szemeiteket?” [27] Ő így válaszolt: „Már mondtam korábban, de süket volt a fületek. Miért akarjátok újra mondani? Talán a tanítványai akartok lenni?” [28] Azok pedig megharagudtak rá, és ezt mondták: „Te az ő tanítványa vagy, mi pedig Mózes tanítványai vagyunk.” [29] Bizonyosak vagyunk abban, hogy Isten Mózesnek adta az igéjét,

disciples? [28] And they were angry with him and said, You are his disciple, but we are disciples of Moses. [29] We are certain that God gave his word to Moses: but as for this man, we have no knowledge where he comes from. [30] The man said in answer, Why, here is a strange thing! You have no knowledge where he comes from though he gave me the use of my eyes. [31] We have knowledge that God does not give ear to sinners, but if any man is a worshipper of God and does his pleasure, to him God's ears are open. [32] In all the years nobody has ever before seen the eyes of a man blind from birth made open. [33] If this man did not come from God he would be unable to do anything. [34] Their answer was: You came to birth through sin; do you make yourself our teacher? And they put him out of the Synagogue. [35] It came to the ears of Jesus that they had put him out, and meeting him he said, Have you faith in the Son of man? [36] He said in answer, And who is he, Lord? Say, so that I may have faith in him. [37] Jesus said to him, You have seen him; it is he who is talking to you. [38] And he said, Lord, I have faith. And he gave him worship. [39] And Jesus said, I came into this world to be a judge, so that those who do not see may see, and those who see may become blind. [40] These words came to the ears of the Pharisees who were with him and they said to him, Are we, then, blind? [41] Jesus said to them, If you were blind you would have no sin: but now that you say, We see; your sin is there still.

de erről az emberről nem tudjuk, honnan való. [30] A férfi így válaszolt: „Csodálatos dolog ez! Nem tudjátok, honnan való, pedig ő adta nekem, hogy használhassam a szemeimet.” [31] Tudjuk, hogy Isten nem hallgat a bűnösökre, hanem ha valaki istenfélő, és az ő akaratát cselekszi, annak Isten füle nyitva van. [32] Soha senki nem látott még vakon megnyílt szemű embert. [33] Ha ez az ember nem Istentől származna, semmit sem tehetne. [34] Válaszuk így hangzott: „Bűn által születtetek, tanítónkká teszed magad?” És kizárták a zsinagógából. [35] Jézus meghallotta, hogy kizárták, és amikor találkozott vele, megkérdezte: „Hiszel az Emberfiában?” [36] Ő pedig ezt felelte: „Ki az, Uram? Mondd meg, hogy higgyek benne.” [37] Jézus így felelt neki: „Láttad őt; ő az, aki veled beszél.” [38] Ő pedig felelte: „Uram, hiszek!” És leborult előtte. [39] Jézus így felelt: „Azért jöttem a világra, hogy ítélkezzek, hogy akik nem látnak, lássanak, és akik látnak, megvakuljanak.” [40] Ezeket a szavakat a vele lévő farizeusok hallották, és ezt kérdezték tőle: „Akkor hát vakok vagyunk?” [41] Jézus így felelt nekik: „Ha vakok lennétek, nem lenne bűnötök; de mivel azt mondjátok, hogy látunk, a bűnötök megmarad.”

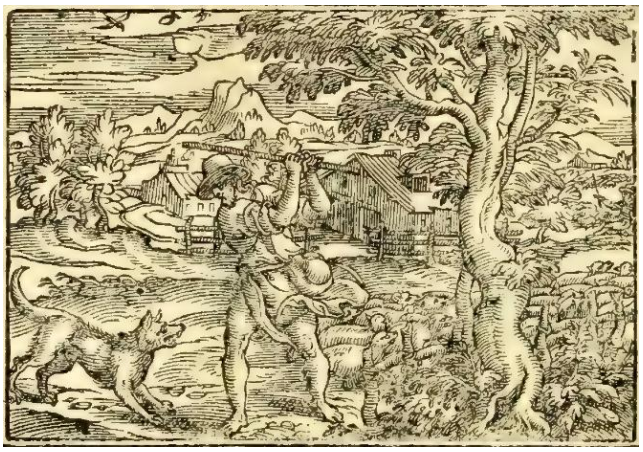
10

[1] Truly I say to you, He who does not go through the door into the place where the sheep are kept, but gets in by some other way, is a thief and an outlaw. [2] He who goes in by the door is the keeper of the sheep. [3] The porter lets him in; and the sheep give ear to his voice; he says over the names of the sheep, and takes them out. [4] When he has got them all out, he goes before them, and the sheep go after him, for they have knowledge of his voice. [5] They will not go after another who is not their keeper, but will go from him in flight, because his voice is strange to them. [6] In this Jesus was teaching them in the form of a story: but what he said was not clear to them. [7] So Jesus said again, Truly I say to you, I am the door of the sheep. [8] All

10

[1] Bizony mondom nektek: Aki nem az ajtón megy be a juhok legelőjére, hanem máshonnan hatol be, az tolvaj és törvényen kívüli. [2] Aki az ajtón megy be, az a juhok pásztora. [3] A kapuőr beengedi őt, és a juhok hallgatnak a hangjára; ő pedig kimondja a juhok nevét, és kivezeti őket. [4] Miután kihajtotta mindnyájukat, előttük megy, a juhok pedig követik, mert ismerik a hangját. [5] Nem mennek a pásztorukon kívül más után, hanem elfutnak előle, mert ismeretlen nekik a hangja. [6] Jézus ebben példabeszédben tanította őket, de amit mondott, nem volt érthető számukra. [7] Jézus ismét ezt mondta: Bizony mondom nektek: én vagyok a juhok ajtaja. [8] Akik előttem jöttek, mind tolvajok és törvényen kívüliek, de a juhok nem hallgattak rájuk. [9] Én

who came before me are thieves and outlaws: but the sheep did not give ear to them. [9] I am the door: if any man goes in through me he will have salvation, and will go in and go out, and will get food. [10] The thief comes only to take the sheep and to put them to death: he comes for their destruction: I have come so that they may have life and have it in greater measure.

[11] I am the good keeper of sheep: the good keeper gives his life for the sheep. [12] He who is a servant, and not the keeper or the owner of the sheep, sees the wolf coming and goes in flight, away from the sheep; and the wolf comes down on them and sends them in all directions: [13] Because he is a servant he has no interest in the sheep. [14] I am the good keeper; I have knowledge of my sheep, and they have knowledge of me, [15] Even as the Father has knowledge of me and I of the Father; and I am giving my life for the sheep. [16] And I have other sheep which are not of this field: I will be their guide in the same way, and they will give ear to my voice, so there will be one flock and one keeper. [17] For this reason am I loved by the Father, because I give up my life so that I may take it again. [18] No one takes it away from me; I give it up of myself. I have power to give it up, and I have power to take it again. These orders I have from my Father. [19] There was a division again among the Jews because of these words. [20] And a number of them said, He has an evil spirit and is out of his mind; why do you give ear to him? [21] Others said, These are not the words of one who has an evil spirit. Is it possible for an evil spirit to make blind people see? [22] Then came the feast of the opening of the Temple in Jerusalem: it was winter; [23] And Jesus was walking in the Temple, in Solomon's covered way. [24] Then the Jews came round him, saying, how long are you going to keep us in doubt? If you are the Christ, say so clear-

vagyok az ajtó: ha valaki rajtam keresztül megy be, üdvözül, és be- és kijár, és ennivalót szerez. [10] A tolvaj csak azért jön, hogy elvegye a juhokat és megölje őket: a pusztulásukra jön: én azért jöttem, hogy életük legyen, sőt bőségben éljenek. [11] Én vagyok a juhok jó pásztora: a jó pásztor életét adja a juhokért. [12] Aki szolga, és nem a juhok pásztora vagy gazdája, látja a farkast jönni, és elszalad a juhoktól; és a farkas rájuk száll, és mindenfelé szétszórja őket. [13] Mivelhogy szolga, nem törődik a juhokkal. [14] Én vagyok a jó pásztor; én ismerem az enyéimet, és ők is ismernek engem, [15] ahogyan az Atya ismer engem, én pedig az Atyát; és én az életemet adom a juhokért. [16] Vannak más juhaim is, amelyek nem e mezőről valók: azokat is ugyanúgy vezetni fogom, és hallgatni fognak a szómra, hogy egy nyáj legyen és egy pásztor. [17] Azért szeret engem az Atya, mert odaadom az életemet, hogy újra visszavegyem. [18] Senki sem veszi el tőlem; én magam adom oda. Hatalmam van odaadni, és hatalmam van visszavenni. Ezeket a parancsokat kaptam az Atyámtól. [19] Ismét meghasonlás támadt a zsidók között e beszédek miatt. [20] És néhányan közülük ezt mondták: „Gonosz lélek van benne, és elment az esze; miért hallgattok rá?” [21] Mások azt mondták: „Ezek nem gonosz lélektől megszállt ember szavai. Vajon egy gonosz lélek megnyithatja a vakok látását?” [22] Akkor jött el a jeruzsálemi templom megnyitásának ünnepe: tél volt. [23] Jézus pedig a templomban járt, Salamon csarnokában. [24] Akkor körülvették őt a zsidók, és ezt kérdezték: Meddig tartasz még minket kétségekben? Ha te vagy a Krisztus, mondd meg nyíltan! [25] Jézus így válaszolt: „Megmondtam, és ti nem hisztek: a cselekedetek, amelyeket az én Atyám nevében teszek, azok tesznek bizonyságot rólam.” [26] Ti azonban nem hisztek, mert nem vagytok az én juhaim közül valók. [27] Az én juhaim hallják a szómat, és én ismerem őket, és utánam jönnek. [28] És örök életet adok nekik; soha örökké el nem vesznek, és senki sem veheti ki őket az én kezemből. [29] Amit az én Atyám adott nekem, az mindennél értékesebb, és senki sem vehet ki semmit az én Atyám kezéből. [30] Én és az én Atyám egyek vagyunk. [31] Akkor ismét köveket ragadtak a zsidók, hogy rádobják. [32] Jézus így válaszolt nekik: „Sok jó cselekedetet mutattam meg nektek az Atyától; ezek közül melyik cselekedetért kövesztek meg engem?” [33] Ez volt a válaszuk: Nem jó cselekedetért kövezünk meg, hanem gonosz be-

ly. [25] Jesus said in answer, I have said it and you have no belief: the works which I do in my Father's name, these give witness about me. [26] But you have no belief because you are not of my sheep. [27] My sheep give ear to my voice, and I have knowledge of them, and they come after me: [28] And I give them eternal life; they will never come to destruction, and no one will ever take them out of my hand. [29] That which my Father has given to me has more value than all; and no one is able to take anything out of the Father's hand. [30] I and my Father are one. [31] Then the Jews took up stones again to send at him. [32] Jesus said to them in answer, I have let you see a number of good works from the Father; for which of those works are you stoning me? [33] This was their answer: We are not stoning you for a good work but for evil words; because being a man you make yourself God. [34] In answer, Jesus said, Is there not a saying in your law, I said, You are gods? [35] If he said they were gods, to whom the word of God came (and the Writings may not be broken), [36] Do you say of him whom the Father made holy and sent into the world, Your words are evil; because I said, I am God's Son? [37] If I am not doing the works of my Father, do not have belief in me; [38] But if I am doing them, then have belief in the works even if you have no belief in me; so that you may see clearly and be certain that the Father is in me and I am in the Father. [39] Then again they made an attempt to take him; but he got away from them. [40] And he went again to the other side of the Jordan, to the place where John first gave baptism; and he was there for a time. [41] And a great number of people came to him, saying, John did no sign: but everything John said of this man was true. [42] And a number came to have faith in him there.

szédért, mert ember lévén Istenné teszed magad. [34] Jézus így válaszolt: Nincs-e megmondva a törvényetekben: Azt mondtam: Istenek vagytok? [35] Ha azt mondta, hogy istenek, akikhez az Isten igéje szólt – és az Írások nem ronthatók el –, [36] Arról mondjátok-e, akit az Atya megszentelt és elküldött a világba: A ti beszédeitek gonoszak; mivel azt mondtam: Isten Fia vagyok? [37] Ha nem cselekszem az Atyám cselekedeteit, ne higgyetek bennem. [38] Ha pedig cselekszem, akkor higgyetek a cselekedetekben, még ha nem is hisztek bennem. Hogy világosan lássátok és megtudjátok, hogy az Atya bennem van, és én az Atyában. [39] Ismét megpróbálták elfogni őt, de ő elmenekült tőlük. [40] És ismét elment a Jordánon túlra, oda, ahol János először keresztelt; és ott maradt egy ideig. [41] És nagy sokaság ment hozzá, mondván: János nem tett semmi csodát; de mindaz, amit erről az emberről mondott, igaz volt. [42] És sokan hittek benne ott.

11

[1] Now a certain man named Lazarus was ill; he was of Bethany, the town of Mary and her sister Martha. [2] (The Mary whose brother Lazarus was ill, was the Mary who put perfumed oil on the Lord and made his feet dry with her hair.) [3] So the sisters sent to him, saying, Lord, your dear friend is ill. [4] When this came to his ears, Jesus said, The end of this disease is not death, but the glory of God, so that the Son of God may have glory because of it. [5] Now Jesus had love in his heart for Martha and her sister and Lazarus. [6] So when the

11

[1] Volt egy Lázár nevű ember Betániából, Máriának és nővérének, Mártának a városából. [2] (Az a Mária, akinek a testvére, Lázár beteg volt, az a Mária volt, aki illatos olajjal megkente az Urat, és hajával megszárította a lábát.) [3] A nővérek elküldték hozzá ezt az üzenetet: Uram, a te szeretett barátod beteg. [4] Amikor ezt meghallotta Jézus, így szólt: Ennek a betegségnek a vége nem halál, hanem Isten dicsősége, hogy az Isten Fia is dicsőüljön általa. [5] Jézus szívében szerette Mártát, a nővérét és Lázárt. [6] Amikor meghallotta, hogy Lázár

news came to him that Lazarus was ill, he did not go from the place where he was for two days. [7] Then after that time he said to his disciples, Let us go into Judaea again. [8] The disciples said to him, Master, the Jews were attempting only the other day to have you stoned, and are you going back there again? [9] Then Jesus said in answer, Are there not twelve hours in the day? A man may go about in the day without falling, because he sees the light of this world. [10] But if a man goes about in the night, he may have a fall because the light is not in him. [11] These things said he: and after that he said to them, Lazarus our friend is at rest; but I go so that I may make him come out of his sleep. [12] Then his disciples said to him, Lord, if he is resting he will get well. [13] Jesus, however, was talking of his death: but they had the idea that he was talking about taking rest in sleep. [14] Then Jesus said to them clearly, Lazarus is dead. [15] And because of you I am glad I was not there, so that you may have faith; but let us go to him. [16] Then Thomas, who was named Didymus, said to the other disciples, Let us go so that we may be with him in death. [17] Now when Jesus came, he made the discovery that Lazarus had been put into the earth four days before. [18] Now Bethany was near to Jerusalem, about two miles away; [19] And a number of Jews had come to Martha and Mary to give them comfort about their brother. [20] When Martha had the news that Jesus was on the way, she went out to him, but Mary did not go from the house. [21] Then Martha said to Jesus, Lord, if you had been here my brother would not be dead. [22] But I am certain that, even now, whatever request you make to God, God will give it to you. [23] Jesus said to her, Your brother will come to life again. [24] Martha said to him, I am certain that he will come to life again when all come back from the dead at the last day. [25] Jesus said to her, I am myself that day and that life; he who has faith in me will have life even if he is dead; [26] And no one who is living and has faith in me will ever see death. Is this your faith? [27] She said to him, Yes, Lord: my faith is that you are the Christ, the Son of God, who was to come into the world. [28] And having said this, she went away and said secretly to her sister Mary, The Master is here and has sent for you. [29] And Mary, hearing this, got up quickly and went to him. [30] Now Jesus had not at this time come into the town, but was still in the place

beteg, két napig nem ment el onnan, ahol volt. [7] Ezután így szólt tanítványaihoz: Menjünk ismét Júdeába. [8] A tanítványok ezt mondták neki: Mester, a zsidók éppen a minap akartak megkövezni téged, és visszamész oda? [9] Jézus pedig így válaszolt: Nem tizenkét órája van a napnak? Nappal járhat az ember anélkül, hogy elesne, mert látja e világ világosságát. [10] De ha éjszaka jár valaki, eleshet, mert nincs benne világosság. [11] Ezeket mondta; és azután így szólt hozzájuk: Lázár, a mi barátunk, nyugszik; de elmegyek, hogy felébreszszem az álmából. [12] Akkor mondták neki a tanítványai: Uram, ha nyugszik, meggyógyul. [13] Jézus azonban a haláláról beszélt; ők azonban azt hitték, hogy az álomból való pihenésről beszél. [14] Akkor Jézus világosan megmondta nekik: Lázár meghalt. [15] És örülök, hogy nem voltam ott, miattatok, hogy legyen hitetek; de menjünk hozzá. [16] Akkor Tamás, akit Ikernek hívtak, szólt a többi tanítványnak: Menjünk el, hogy vele legyünk a halálban. [17] Amikor Jézus odament, felfedezte, hogy Lázárt négy nappal azelőtt eltemették a földbe. [18] Betánia pedig közel volt Jeruzsálemhez, körülbelül három kilométerre. [19] Néhány zsidó odament Mártához és Máriához, hogy vigasztalják őket testvérük miatt. [20] Amikor Márta meghallotta, hogy Jézus úton van, kiment hozzá, de Mária nem ment ki a házból. [21] Márta így szólt Jézushoz: „Uram, ha itt lettél volna, a testvérem nem halt volna meg. [22] De biztos vagyok benne, hogy most is, bármit kérsz Istentől, Isten megadja neked.” [23] Jézus ezt mondta neki: „A testvéred feltámad.” [24] Márta ezt mondta neki: „Biztos vagyok benne, hogy feltámad, amikor az utolsó napon feltámadnak a halálból.” [25] Jézus ezt mondta neki: „Én magam vagyok az a nap és az élet; aki hisz bennem, még ha meghal is, élni fog. [26] És aki él és hisz bennem, az nem lát halált soha. Ez a te hited?” [27] Monda néki: Igen, Uram; az én hitem az, hogy te vagy a Krisztus, az Isten Fia, akinek el kellett jönnie a világba. [28] És ezt mondván, elment, és titokban szólt a nővérének, Máriának: A Mester itt van, és hívatott téged. [29] Mária pedig ezt hallván, gyorsan felkelt és odament hozzá. [30] Jézus még nem ért be a városba, hanem még azon a helyen volt, ahol Márta látta őt. [31] A zsidók pedig, akik vele voltak a házban, és vigasztalták őt, látván, hogy Mária gyorsan felkel és kimegy, utánamentek, abban a hitben, hogy a halottasházba megy, és ott fog sírni. [32] Amikor Mária odaért, ahol Jézus volt,

where Martha had seen him. 31 Then the Jews who were with her in the house, comforting her, when they saw Mary get up quickly and go out, went after her in the belief that she was going to the place of the dead and would be weeping there. 32 When Mary came to where Jesus was and saw him, she went down at his feet, saying, Lord, if you had been here my brother would not be dead. 33 And when Jesus saw her weeping, and saw the Jews weeping who came with her, his spirit was moved and he was troubled, 34 And said, Where have you put him? They said, Come and see, Lord. 35 And Jesus himself was weeping. 36 So the Jews said, See how dear he was to him! 37 But some of them said, This man, who made open the eyes of the blind man, was he not able to keep his friend from death? 38 So Jesus, deeply troubled in heart, came to the place of the dead. It was a hole in the rock, and a stone was over the opening. 39 Jesus said, Take away the stone. Martha, the sister of him who was dead, said, Lord, by this time the body will be smelling, for he has been dead four days. 40 Jesus said to her, Did I not say to you that if you had faith you would see the glory of God? 41 So they took away the stone. And Jesus, looking up to heaven, said, Father, I give praise to you for hearing me. 42 I was certain that your ears are at all times open to me, but I said it because of these who are here, so that they may see that you sent me. 43 Then he said in a loud voice, Lazarus, come out! 44 And he who was dead came out, with linen bands folded tightly about his hands and feet, and a cloth about his face. Jesus said to them, Make him free and let him go. 45 Then a number of the Jews who had come to Mary and had seen the things which Jesus did had belief in him. 46 But some of them went to the Pharisees with the news of what Jesus had done. 47 Then the high priests and the Pharisees had a meeting and said, What are we doing? This man is doing a number of signs. 48 If we let him go on in this way, everybody will have belief in him and the Romans will come and take away our place and our nation. 49 But one of them, Caiaphas, who was high priest that year, said to them, You have no knowledge of anything; 50 You do not see that it is in your interest for one man to be put to death for the people, so that all the nation may not come to destruction. 51 He did not say this of himself, but being the high priest that year he

és meglátta őt, a lábához borult, mondván: Uram, ha itt lettél volna, a testvérem nem halt volna meg. 33 És mikor látta Jézust sírni, és látta, hogy a zsidók is sírnak, akik vele jöttek, megrendült a lelke és megrendült. 34 És monda: Hová tetted őt? Azt mondták: Jertek és lássátok, Uram! 35 Jézus maga is sírt. 36 A zsidók így szóltak: „Nézzétek, milyen kedves volt neki!” 37 Néhányan közülük ezt mondták: „Ez az ember, aki megnyitotta a vak szemét, nem tudta megakadályozni barátját a halálban?” 38 Jézus pedig szívében mélyen megrendülten odament a holthelyhez. Egy sziklaüreg volt ott, és egy kő volt a helyén. 39 Jézus így szólt: „Vegyétek el a követ!” Márta, a halott testvére így szólt: „Uram, már szaglik a test, mert már négy napja halott.” 40 Jézus ezt mondta neki: „Nem mondtam-e neked, hogy ha hiszel, meglátod Isten dicsőségét?” 41 Elvették tehát a követ. Jézus pedig feltekintve az égre, így szólt: „Atyám, dicsérlek téged, hogy meghallgattál. 42 Biztos voltam benne, hogy mindenkor figyelsz rám, de ezekért, akik itt vannak, mondtam, hogy lássák, hogy te küldtél el engem. 43 Akkor hangosan felkiáltott: Lázár, jöjj ki! 44 És kijött a halott, keze és lába körül gyolcspólyákkal, arca pedig kendővel. Jézus azt mondta nekik: Szabadítsátok fel, és engedjétek el! 45 Akkor a zsidók közül, akik Máriához mentek, és látták, amit Jézus tett, sokan hittek benne. 46 Néhányan közülük elmentek a farizeusokhoz, hogy hírt adjanak arról, amit Jézus tett. 47 Akkor összegyűltek a főpapok és a farizeusok, és ezt mondták: Mit teszünk? Ez az ember sok csodát tesz. 48 Ha hagyjuk, hogy így éljen, mindenki hinni fog benne, és eljönnek a rómaiak, és elveszik tőlünk a helyet és a népet. 49 Egyikük pedig, Kajafás, aki abban az évben főpap volt, így szólt hozzájuk: „Semmit sem tudtok; 50 Nem látjátok, hogy érdeketekbe való, hogy egy embert öljenek meg a népért, hogy az egész nép el ne pusztuljon.” 51 Ezt nem magától mondta, hanem mivel abban az évben főpap volt, prófétaként megmondta, hogy Jézust meg fogják ölni a népért; 52 De nemcsak a népért, hanem azért is, hogy Isten gyermekei az egész világon egy testben egyesüljenek. 53 Attól a naptól fogva azon tanakodtak, hogyan öljék meg őt. 54 Jézus tehát többé nem járt nyilvánosan a zsidók között, hanem elment onnan a pusztához közeli vidékre, egy Efraim nevű városba, ahol egy ideig a tanítványokkal tartózkodott. 55 Közeledett a zsidók pászkája, és sokan mentek fel

said, as a prophet, that Jesus would be put to death for the nation; [52] And not for that nation only, but for the purpose of uniting in one body the children of God all over the world. [53] And from that day they took thought together how to put him to death. [54] So Jesus no longer went about publicly among the Jews, but went from there into the country near to the waste land, to a town named Ephraim, where he was for some time with the disciples. [55] Now the Passover of the Jews was near, and numbers of people went up from the country to Jerusalem to make themselves clean before the Passover. [56] They were looking for Jesus and saying to one another while they were in the Temple, What is your opinion? Will he not come to the feast? [57] Now the chief priests and the Pharisees had given orders that if anyone had knowledge where he was, he was to give them word, so that they might take him.

a vidékről Jeruzsálembe, hogy megtisztuljanak a pászka előtt. [56] Keresték Jézust, és a templomban ezt kérdezgették egymástól: „Mit gondoltok? Nem jön el az ünnepre?” [57] A főpapok és a farizeusok pedig megparancsolták, hogy ha valaki tudja, hol van, jelentse nekik, hogy elfoghassák.

12

[1] Then, six days before the Passover, Jesus came to Bethany where Lazarus was, whom Jesus had made to come back from the dead. [2] So they made him a meal there, and he was waited on by Martha, and Lazarus was among those who were seated with him at table. [3] Then Mary, taking a pound of perfumed oil of great value, put it on the feet of Jesus and made them dry with her hair: and the house became full of the smell of the perfume. [4] But one of his disciples, Judas Iscariot (who was to give him up), said, [5] Why was not this perfume traded for three hundred pence, and the money given to the poor? [6] (He said this, not because he had any love for the poor; but because he was a thief, and, having the money-bag, took for himself what was put into it.) [7] Then Jesus said, Let her be. Let her keep what she has for the day of my death. [8] The poor you have ever with you, but me you have not for ever. [9] Then a great number of the Jews had news that he was there: and they came, not only because of Jesus, but so that they might see Lazarus who had been dead and to whom he had given life. [10] Now there was talk among the chief priests of putting Lazarus to death; [11] For because of him a great number of the Jews went away and had belief in Jesus. [12] The day after, a great number of people who were

12

[1] Hat nappal a pászka előtt Jézus Betániába érkezett, ahol Lázár lakott, akit Jézus feltámasztott a halálból. [2] Lakomát készítettek neki, és Márta szolgált fel neki. Lázár is azok között volt, akik vele ültek asztalnál. [3] Mária ekkor fogott egy font értékes illatos olajat, Jézus lábára tette, és hajával megszárította azokat. A ház pedig megtelt a illatos olaj illatával. [4] Egyik tanítványa, Iskariótes Júdás, aki el akarta adni őt, ezt mondta: [5] Miért nem adták el ezt a kenetet háromszáz dénárért, és miért nem adták oda a pénzt a szegényeknek? [6] (Nem azért mondta ezt, mert szerette a szegényeket, hanem mert tolvaj volt, és mivel nála volt az erszény, elvette, amit beletettek.) [7] Jézus pedig ezt mondta: Hagyd őt békén! Tartsa meg, amije van, halálom napjára. [8] Szegények mindig veletek lesznek, de én nem leszek veletek örökre. [9] A zsidók közül sokan meghallották, hogy ott van, és nemcsak Jézus miatt jöttek, hanem azért is, hogy lássák Lázárt, aki meghalt, és akinek életet adott. [10] A főpapok között pedig tanakodni kezdtek Lázár haláláról; [11] Mert miatta sok zsidó ment el, és hitt Jézusban. [12] Másnap az ünnepen ott lévő sokaság, amikor meghallotta, hogy Jézus Jeruzsálembe jön, [13] pálmaágakat fogtak, kimentek hozzá, és ezt kiáltották: „Áldott legyen, aki az Úr nevében jön, Izrael királya!” [14] Jézus pedig meglátott egy sza-

there for the feast, when they had the news that Jesus was coming to Jerusalem, 13 Took branches of palm-trees and went out to him, crying, A blessing on him who comes in the name of the Lord, the King of Israel! 14 And Jesus saw a young ass and took his seat on it; as the Writings say, 15 Have no fear, daughter of Zion: see your King is coming, seated on a young ass. 16 (These things were not clear to his disciples at first: but when Jesus had been lifted up into his glory, then it came to their minds that these things in the Writings were about him and that they had been done to him.) 17 Now the people who were with him when his voice came to Lazarus in the place of the dead, and gave him life again, had been talking about it. 18 And that was the reason the people went out to him, because it had come to their ears that he had done this sign. 19 Then the Pharisees said one to another, You see, you are unable to do anything: the world has gone after him. 20 Now there were some Greeks among the people who had come up to give worship at the feast: 21 They came to Philip, who was of Beth-saida in Galilee, and made a request, saying, Sir, we have a desire to see Jesus. 22 Philip went and gave word of it to Andrew; and Andrew went with Philip to Jesus. 23 And Jesus said to them in answer, The hour of the glory of the Son of man has come. 24 Truly I say to you, If a seed of grain does not go into the earth and come to an end, it is still a seed and no more; but through its death it gives much fruit. 25 He who is in love with life will have it taken from him; and he who has no care for his life in this world will keep it for ever and ever. 26 If any man is my servant, let him come after me; and where I am, there will my servant be. If any man becomes my servant, my Father will give him honour. 27 Now is my soul troubled; and what am I to say? Father, keep me from this hour. No: for this purpose have I come to this hour. 28 Father, give glory to your name. Then there came a voice out of heaven, saying, I have given it glory, and I will give it glory again. 29 Hearing the sound, a number of people who were there said that it was thunder: others said, An angel was talking to him. 30 Jesus said in answer, This voice came not for me but for you. 31 Now is this world to be judged: now will the ruler of this world be sent out. 32 And I, if I am lifted up from the earth, will make all men come to me. 33 (This he said,

márcsikót, és ráült, ahogyan meg van írva: 15 „Ne félj, Sion leánya! Íme, a királyod jön, egy szamárcsikón ülve.”

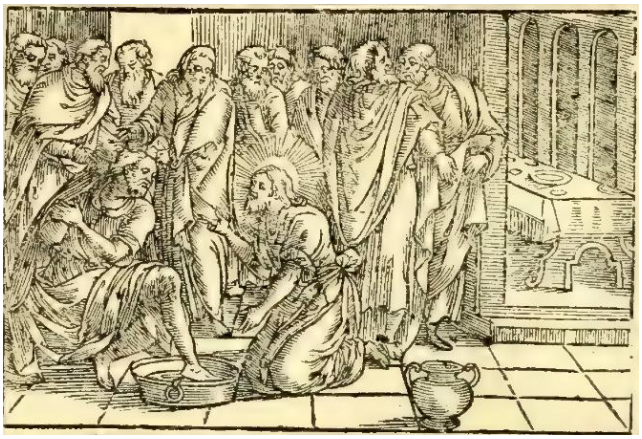
16 (Ezeket a dolgokat eleinte nem értették a tanítványai, de amikor Jézus felemeltetett dicsőségébe, akkor eszükbe jutott, hogy ezek a dolgok róla szóltak, és hogy ezeket vele tették.) 17 Azok az emberek pedig, akik vele voltak, amikor hangja eljutott Lázárhoz a holtak között, és feltámasztotta őt, erről beszéltek. 18 Azért mentek ki hozzá az emberek, mert meghallották, hogy ezt a csodatételt tette. 19 A farizeusok pedig ezt mondták egymásnak: Látjátok, hogy semmit sem tehettek, az egész világ követi őt. 20 Voltak pedig néhány görög is a sokaság között, akik felmentek, hogy imádkozzanak az ünnepen. 21 Odamentek Fülöphöz, aki a galileai Bétsaidából való volt, és kérték őt, mondván: Uram, szeretnénk látni Jézust. 22 Fülöp elment, és hírt adott Andrásnak; András pedig Fülöppel ment Jézushoz. 23 Jézus így felelt nekik: Eljött az Emberfia dicsőségének órája. 24 Bizony mondom nektek: ha a mag nem esik a földbe, és el nem pusztul, még mindig mag, és nem több, hanem halála által sok termést terem. 25 Aki szereti az életet, attól elveszik; és aki nem törődik az életével ebben a világban, az örökkön-örökké megőrzi azt. 26 Ha valaki az én szolgám, jöjjön utánam; és ahol én vagyok, ott lesz az én szolgám is. Ha valaki az én szolgám lesz, azt megtiszteli az Atya. 27 Most nyugtalan az én lelkem; mit mondjak hát? Atyám, őrizz meg engem ettől az órától! Nem, ezért jöttem ebbe az órába. 28 Atyám, dicsőítsd meg a te nevedet! Akkor szózat hallatszott az égből: Megdicsőítettem, és ismét megdicsőítem. 29 Amikor a ott lévők közül sokan meghallották a hangot, azt mondták, hogy mennydörgés volt; mások pedig azt mondták: Angyal beszélt vele. 30 Jézus így válaszolt: „Nem énértem szólt ez a hang,

pointing to the sort of death he would have.) [34] Then the people in answer said to him, The law says that the Christ will have life without end: how say you then that it is necessary for the Son of man to be lifted up? Who is this Son of man? [35] Jesus said to them, For a little time longer the light will be among you; while you have the light go on walking in it, so that the dark may not overtake you: one walking in the dark has no knowledge of where he is going. [36] In so far as you have the light, put your faith in the light so that you may become sons of light. With these words Jesus went away and for a time was not seen again by them. [37] But though he had done such a number of signs before them, they still had no belief in him: [38] So that the words of the prophet Isaiah might come true, when he said, Lord, who has any belief in our preaching? and the arm of the Lord, to whom has it been unveiled? [39] For this reason they were unable to have belief, because Isaiah said again, [40] He has made their eyes blind, and their hearts hard; for fear that they might see with their eyes and get knowledge with their hearts, and be changed, and I might make them well. [41] (Isaiah said these words because he saw his glory. His words were about him.) [42] However, a number even of the rulers had belief in him, but because of the Pharisees they did not say so openly for fear that they might be shut out from the Synagogue: [43] For the praise of men was dearer to them than the approval of God. [44] Then Jesus said with a loud voice, He who has faith in me, has faith not in me, but in him who sent me. [45] And he who sees me, sees him who sent me. [46] I have come as a light into the world, so that no one who has faith in me will go on living in the dark. [47] And if any man gives ear to my words and does not keep them, I am not his judge: I did not come to be judge of the world but to give salvation to the world. [48] He who puts me on one side and does not take my words to heart, is not without a judge: the word which I have said will be his judge on the last day. [49] For I have not said it on my authority, but the Father who sent me gave me orders what to say and how to say it. [50] And I have knowledge that his order is eternal life: so that the things which I say, I say them even as the Father says them to me.

hanem tiértetek. [31] Most ítéltetik el e világ, most küldetik el e világ fejedelme. [32] Én pedig, ha felemeltetem a földről, minden embert magamhoz vonzok.” [33] Ezt pedig a halálra utalva mondta. [34] A sokaság így válaszolt: „A törvény azt mondja, hogy a Krisztus örökkévaló életet fog élni. Akkor hogyan mondod, hogy az Emberfiának fel kell emeltetnie? Kicsoda ez az Emberfia?” [35] Jézus ezt mondta nekik: „Még egy kevés ideig köztetek lesz a világosság; amíg nálatok van a világosság, járjatok benne, hogy a sötétség ne lepjen meg titeket. Aki sötétségben jár, nem tudja, hová megy. [36] Amennyire bennetek van a világosság, higgyetek a világosságban, hogy a világosság fiaivá legyetek.” Ezekkel a szavakkal Jézus elment, és egy ideig nem jelent meg nekik. [37] Bár ennyi csodát tett előttük, mégsem hittek benne. [38] Hogy beteljesedjenek Ézsaiás próféta szavai, akik ezt mondták: „Uram, ki hisz a mi prédikálásunknak? Kinek nyilvánult meg az Úr karja?” [39] Ezért nem tudtak hinni, mert Ézsaiás ismét ezt mondta: [40] „Vakká tette szemüket, és megkeményítette szívüket, nehogy szemeikkel lássanak, szívükkel ismerkedjenek, és megtérjenek, és meggyógyítsam őket.” [41] (Ézsaiás azért mondta ezeket a szavakat, mert látta az ő dicsőségét. Róla szólt a beszéde.) [42] Sokan azonban a főemberek közül is hittek benne, de a farizeusok miatt nem mondták nyíltan, nehogy kizárják őket a zsinagógából. [43] Mert az emberek dicsérete drágább volt nekik, mint az Isten bizonysága. [44] Jézus pedig hangosan felkiáltott: „Aki hisz bennem, nem bennem hisz, hanem abban, aki elküldött engem. [45] És aki engem lát, azt látja, aki elküldött engem. [46] Én világosságul jöttem a világba, hogy aki hisz bennem, ne járjon sötétségben. [47] És ha valaki hallgat az én szavaimra, és nem tartja meg azokat, én nem vagyok ítélőbírója; nem azért jöttem, hogy ítéljem a világot, hanem hogy üdvösséget adjak a világnak. [48] Aki félretesz engem, és nem fogadja meg az én szavaimat, nincs ítélőbíró nélkül: az a beszéd, amelyet szóltam, ítéli meg őt az utolsó napon. [49] Mert nem magamtól mondtam ezt, hanem az Atya, aki elküldött engem, parancsolta meg nekem, hogy mit és hogyan mondjam. [50] És tudom, hogy az ő parancsa az örök élet: ezért azokat, amiket mondok, úgy mondom, ahogyan az Atya mondja nekem.

13

[1] Now before the feast of the Passover, it was clear to Jesus that the time had come for him to go away from this world to the Father. Having once had love for those in the world who were his, his love for them went on to the end. [2] So while a meal was going on, the Evil One having now put it into the heart of Judas Iscariot, Simon's son, to be false to him, [3] Jesus, being conscious that the Father had put everything into his hands, and that he came from God and was going to God, [4] Got up from table, put off his robe and took a cloth and put it round him. [5] Then he put water into a basin and was washing the feet of the disciples and drying them with the cloth which was round him.

[6] So he came to Simon Peter. Peter said, Lord, are my feet to be washed by you? [7] And Jesus, answering, said to him, What I do is not clear to you now, but it will be clear to you in time to come. [8] Peter said, I will never let my feet be washed by you, never. Jesus said in answer, If I do not make you clean you have no part with me. [9] Simon Peter said to him, Lord, not my feet only, but my hands and my head. [10] Jesus said to him, He who is bathed has need only to have his feet washed and then he is clean all over: and you, my disciples, are clean, but not all of you. [11] (He had knowledge who was false to him; that is why he said, You are not all clean.) [12] Then, after washing their feet and putting on his robe again, he took his seat and said to them, Do you see what I have done to you? [13] You give me the name of Master and Lord: and you are right; that is what I am. [14] If then I, the Lord and the Master, have made your feet clean, it is right for you to make one another's feet clean. [15] I have given you an example, so that you may do what I have done to you. [16] Truly I say to you, A servant is not greater

13

[1] A pászka ünnepe előtt Jézus tudta, hogy eljött az ideje, hogy átmenjen ebből a világból az Atyához. Mivel egyszer szerette azokat, akik a világban voltak, szerette őket, mindvégig szerette őket. [2] Étkezés közben, mivel a Gonosz belesugallta Júdás iskáriótesnek, Simon fiának a szívébe, hogy árulja el őt, [3] Jézus, tudván, hogy az Atya mindent a kezébe adott, és hogy ő Istentől jött, és Istenhez megy, [4] felkelt az asztaltól, levette felsőruháját, fogott egy kendőt, és magára terítette. [5] Azután vizet öntött egy mosdótálba, megmosta a tanítványok lábát, és megtörölte azzal a kendővel, amelyik rajta volt. [6] Odament Simon Péterhez. Péter megkérdezte: „Uram, te mosd meg az én lábaimat?” [7] Jézus így válaszolt: „Amit én teszek, azt most nem érted, de a jövőben megérted.” [8] Péter így felelt: „Soha többé nem engedem, hogy a lábamat mosd meg.” Jézus így felelt: „Ha meg nem tisztítalak, semmi közöd hozzám.” [9] Simon Péter így felelt neki: „Uram, ne csak a lábamat mosd meg, hanem a kezeimet és a fejemet is.” [10] Jézus így felelt neki: „Aki megfürdött, annak csak a lábát kell megmosni, és akkor egészen tiszta lesz. Ti pedig, tanítványaim, tiszták vagytok, de nem mindnyájan.” [11] (Ismerte, hogy ki árulta el őt, ezért mondta: „Nem vagytok mindnyájan tiszták.”) [12] Miután pedig megmosta a lábukat, ismét felvette a felsőruháját, leült, és ezt mondta nekik: „Látjátok, mit tettem veletek? [13] Mesternek és Úrnak nevezitek engem, és jól mondjátok: az vagyok. [14] Ha tehát én, az Úr és a Mester megtisztítottam a lábatokat, akkor nektek is tisztára kell mosnotok egymás lábát. [15] Példát adtam nektek, hogy ti is azt tegyétek, amit én tettem veletek. [16] Bizony mondom nektek: Nem nagyobb a szolga az uránál, és akit küldött, nem nagyobb annál, aki elküldte. [17] Ha ezeket tudjátok, boldogok lesztek, ha megteszitek. [18] Nem mindnyájatokról beszélek: ismerem az én igazi tanítványaimat, de a dolgok úgy vannak, ahogy vannak, hogy beteljesedjenek az Írások: Aki kenyeret visz velem, annak lába ellenem emeltetett. [19] Mostantól fogva tudtotokra adom a dolgokat, mielőtt megtörténnek, hogy amikor megtörténnek, higgyétek, hogy én vagyok. [20] Bizony mondom nektek: Aki befogadja azt, akit elküldök, engem befogad; és aki engem befogad, azt fogadja be, aki engem küldött. [21] Amikor ezt mondta Jézus, nyugtalan lett lelkében,

than his lord; and he who is sent is not greater than the one who sent him. [17] If these things are clear to you, happy are you if you do them. [18] I am not talking of you all: I have knowledge of my true disciples, but things are as they are, so that the Writings may come true, The foot of him who takes bread with me is lifted up against me. [19] From this time forward, I give you knowledge of things before they come about, so that when they come about you may have belief that I am he. [20] Truly I say to you, He who takes to his heart anyone whom I send, takes me to his heart; and he who so takes me, takes him who sent me. [21] When Jesus had said this he was troubled in spirit, and gave witness, saying, Truly I say to you, that one of you will be false to me. [22] Then the eyes of the disciples were turned on one another, in doubt as to whom he had in mind. [23] There was at table one of his disciples, the one dear to Jesus, resting his head on Jesus' breast. [24] Making a sign to him, Simon Peter said, Who is it he is talking about? [25] He, then, resting his head on Jesus' breast, said to him, Lord, who is it? [26] This was the answer Jesus gave: It is the one to whom I will give this bit of bread after I have put it in the vessel. Then he took the bit of bread, put it into the vessel, and gave it to Judas, the son of Simon Iscariot. [27] And when Judas took the bread Satan went into him. Then Jesus said to him, Do quickly what you have to do. [28] Now it was not clear to anyone at table why he said this to him. [29] Some were of the opinion that because Judas kept the money-bag Jesus said to him, Get the things we have need of for the feast; or, that he was to give something to the poor. [30] So Judas, having taken the bit of bread, straight away went out: and it was night. [31] Then when he had gone out, Jesus said, Now is glory given to the Son of man, and God is given glory in him. [32] If God is given glory in him, God will give him glory in himself, and will give him glory even now. [33] My dear children, I am only to be with you a little longer. Then you will be looking for me: and as I said to the Jews, so now I say to you, Where I am going you may not come. [34] I give you a new law: Have love one for another; even as I have had love for you, so are you to have love one for another. [35] By this it will be clear to all men that you are my disciples, if you have love one for another. [36] Simon Peter said to him, Lord, where are you going? Jesus said in answer, Where I am going you may not come with me now, but you will come later. [37] Peter said to

és bizonyságot tett, mondván: Bizony mondom nektek, hogy közületek valaki el fog árulni engem. [22] Akkor a tanítványok szemei egymásra fordultak, bizonytalankodva, hogy kire gondolt. [23] Ott ült az asztalnál egyik tanítványa, akit szeretett Jézus, és fejét Jézus keblére hajtotta. [24] Simon Péter intett neki: „Kiről beszél?” [25] Simon Péter ekkor fejét Jézus keblére hajtotta, és megkérdezte: „Uram, ki az?” [26] Jézus ezt felelte: „Az, akinek ezt a falat kenyeret, miután beletettem az edénybe, odaadom.” Aztán fogta a falatot, beletette az edénybe, és odaadta Júdásnak, Simon iskárióti fiának. [27] Amikor Júdás elvette a kenyeret, belément a Sátán. Jézus ekkor ezt mondta neki: „Tedd meg gyorsan, amit meg kell tenned!” [28] Az asztalnál ülők közül senki sem értette, miért mondta ezt neki. [29] Némelyek azt gondolták, hogy mivel Júdásnál volt az erszény, Jézus azt mondta neki: „Szedd meg, amire szükségünk van az ünnepre”, vagy hogy adjon valamit a szegényeknek. [30] Júdás pedig, miután elvette a kenyérdarabot, azonnal kiment; és éjszaka volt. [31] Miután kiment, Jézus így szólt: „Most dicsőség adatik az Emberfiának, és Isten dicsőséget nyer benne. [32] Ha Isten dicsőséget nyer benne, Isten is megdicsőíti őt önmagában, sőt, most is megdicsőíti őt. [33] Gyermekeim, már csak egy kevés ideig vagyok veletek, akkor keresni fogtok engem; és ahogyan a zsidóknak mondtam, most is nektek mondom: Ahová én megyek, oda ti nem jöhettek. [34] Új törvényt adok nektek: Szeressétek egymást; ahogyan én szerettem titeket, úgy szeressétek ti is egymást. [35] Erről lesz nyilvánvaló minden ember számára, hogy az én tanítványaim vagytok, ha szeretitek egymást.” [36] Simon Péter megkérdezte tőle: „Uram, hová mégy?” Jézus így válaszolt: „Ahová én megyek, oda most nem jöhetsz velem, de később majd jössz.” [37] Péter ezt mondta neki: „Miért nem mehetek most veled? Az életemet adom érted.” [38] Jézus így felelt: „A te életed adod értem? Bizony, mondom neked: mielőtt a kakas szólalna, háromszor megtagadod, hogy nem vagy az én tanítványom.”

him, Why may I not come with you even now? I will give up my life for you. [38] Jesus said in answer, Will you give up your life for me? Truly I say to you, Before the cry of the cock you will have said three times that you are not my disciple.

14

[1] Let not your heart be troubled: have faith in God and have faith in me. [2] In my Father's house are rooms enough; if it was not so, would I have said that I am going to make ready a place for you? [3] And if I go and make ready a place for you, I will come back again and will take you to be with me, so that you may be where I am. [4] And you all have knowledge of where I am going, and of the way to it. [5] Thomas said, Lord, we have no knowledge of where you are going; how may we have knowledge of the way? [6] Jesus said to him, I am the true and living way: no one comes to the Father but by me. [7] If you had knowledge of me, you would have knowledge of my Father: you have knowledge of him now and have seen him. [8] Philip said to him, Lord, let us see the Father, and we have need of nothing more. [9] Jesus said to him, Philip, have I been with you all this time, and still you have no knowledge of me? He who has seen me has seen the Father. Why do you say, Let us see the Father? [10] Have you not faith that I am in the Father and the Father is in me? The words which I say to you, I say not from myself: but the Father who is in me all the time does his works. [11] Have faith that I am in the Father and that the Father is in me: at least, have faith in me because of what I do. [12] Truly I say to you, He who puts his faith in me will do the very works which I do, and he will do greater things than these, because I am going to my Father. [13] And whatever request you make in my name, that I will do, so that the Father may have glory in the Son. [14] If you make any request to me in my name, I will do it. [15] If you have love for me, you will keep my laws. [16] And I will make prayer to the Father and he will give you another Helper to be with you for ever, [17] Even the Spirit of true knowledge. That Spirit the world is not able to take to its heart because it sees him not and has no knowledge of him: but you have knowledge of him, because he is ever with you and will be in you. [18] I will not let you be without a friend: I am coming to you. [19] A little time longer, and the

14

[1] Ne nyugtalankodjék a szívetek: higgyetek Istenben és higgyetek bennem! [2] Az én Atyám házában van elég hely; ha nem így lenne, vajon azt mondtam volna-e, hogy helyet készítek nektek? [3] És ha elmegyek és helyet készítek nektek, ismét eljövök és magamhoz veszlek titeket, hogy ott legyetek, ahol én vagyok. [4] És mindnyájan tudjátok, hová megyek, és az oda vezető utat is. [5] Tamás ezt mondta: Uram, nem tudjuk, hová mégy; hogyan ismerhetnénk az utat? [6] Jézus azt mondta neki: Én vagyok az élő és igaz út; senki sem mehet az Atyához, csakis énáltalam. [7] Ha ismernétek engem, ismernétek az én Atyámat is: most ismeritek őt, és láttátok őt. [8] Filep azt mondta neki: Uram, hadd lássuk az Atyát, és nincs szükségünk semmi többre. [9] Jézus azt mondta neki: Filep, már oly régóta veletek vagyok, és még mindig nem ismertek engem? Aki engem látott, látta az Atyát is. Miért mondod: Hadd lássuk az Atyát? [10] Nem hiszitek, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya énbennem? Azokat a szavakat, amelyeket én mondok nektek, nem magamtól mondom; hanem az Atya, aki énbennem van, mindenkor cselekszi a maga cselekedeteit. [11] Higgyetek abban, hogy én az Atyában vagyok, és az Atya énbennem van; legalábbis azért higgyetek bennem, amit én teszek. [12] Bizony mondom nektek: Aki hisz bennem, ugyanazokat a cselekedeteket fogja véghezvinni, amelyeket én teszek, és nagyobbakat is fog tenni azoknál, mert én az Atyához megyek. [13] És amit csak kértek az én nevemben, megteszem, hogy dicsőség legyen az Atya a Fiúban. [14] Ha valamit kértek tőlem az én nevemben, megteszem. [15] Ha szerettek engem, megtartjátok az én törvényeimet. [16] Én pedig imádkozni fogok az Atyához, és ő másik Pártfogót ad nektek, hogy veletek legyen mindörökké, [17] az igaz tudás Lelkét. Azt a Lelket a világ nem fogadhatja be a szívébe, mert nem látja őt és nem ismeri őt. Ti azonban ismeritek őt, mert ő mindig veletek van, és bennetek lesz. [18] Nem hagylak titeket barát nélkül: elme-

world will see me no more; but you will see me; and you will be living because I am living. [20] At that time it will be clear to you that I am in my Father, and you are in me, and I in you. [21] He who has my laws and keeps them, he it is who has love for me: and he who has love for me will be loved by my Father, and I will have love for him and will let myself be seen clearly by him. [22] Judas (not Iscariot) said to him, How is it that you will let yourself be seen clearly by us and not by the world? [23] Jesus said to him in answer, If anyone has love for me, he will keep my words: and he will be dear to my Father; and we will come to him and make our living-place with him. [24] He who has no love for me does not keep my words; and the word which you are hearing is not my word but the Father's who sent me. [25] I have said all this to you while I am still with you. [26] But the Helper, the Holy Spirit, whom the Father will send in my name, will be your teacher in all things and will put you in mind of everything I have said to you. [27] May peace be with you; my peace I give to you: I give it not as the world gives. Let not your heart be troubled; let it be without fear. [28] Keep in mind how I said to you, I go away and come to you again. If you had love for me you would be glad, because I am going to the Father: for the Father is greater than I. [29] And now I have given you word of it before it comes, so that, when it comes, you may have faith. [30] After this I will not say much to you, because the ruler of this world comes: and he has no power over me; [31] But he comes so that the world may see that I have love for the Father, and that I am doing as I am ordered by the Father. Get up, and let us go.

gyek hozzátok. [19] Még egy kis idő, és a világ többé nem lát engem, de ti megláttok engem, és élni fogtok, mert én élek. [20] Akkor majd meglátjátok, hogy én az Atyámban vagyok, ti énbennem, és én tibennetek. [21] Aki ismeri az én törvényeimet és megtartja azokat, az szeret engem; és aki szeret engem, azt szeretni fogja az én Atyám, és én is szeretni fogom őt, és megmutatom magam neki. [22] Júdás (nem Iskarióte) ezt mondta neki: Hogyan lehetséges, hogy mi mutatod meg magadat világosan, és nem a világ? [23] Jézus így válaszolt: Ha valaki szeret engem, megtartja az én beszédeimet, és kedves lesz az én Atyámnak; [24] Aki nem szeret engem, az nem tartja meg az én beszédeimet; és az a beszéd, amelyet hallotok, nem az én beszédem, hanem az Atyáé, aki elküldött engem. [25] Mindezeket megmondtam nektek, amíg még veletek vagyok. [26] A Vigasztaló pedig, a Szentlélek, akit az én nevemben küld el az Atya, tanít majd titeket mindenre, és eszetekbe juttat mindent, amit én mondtam nektek. [27] Béke legyen nektek! Az én békességemet adom nektek: nem úgy adom, ahogyan a világ adja. Ne nyugtalankodjék a ti szívetek, ne féljen! [28] Emlékezzetek meg róla, hogy mit mondtam nektek: Elmegyek, és ismét eljövök hozzátok. Ha szeretnétek engem, örülnétek, mert én az Atyához megyek; mert az Atya nagyobb nálam. [29] És most, mielőtt bekövetkezik, megmondtam nektek, hogy amikor eljön, higgyetek. [30] Nem sokat szólok ezután nektek, mert eljön e világ fejedelme, és nincs hatalma felettem. [31] Hanem azért jön, hogy lássa a világ, hogy szeretem az Atyát, és úgy cselekszem, ahogyan az Atya parancsolta nekem. Keljetek fel, menjünk!

15

[1] I am the true vine and my Father is the gardener. [2] He takes away every branch in me which has no fruit, and every branch which has fruit he makes clean, so that it may have more fruit. [3] You are clean, even now, through the teaching which I have given you. [4] Be in me at all times as I am in you. As the branch is not able to give fruit of itself, if it is not still on the vine, so you are not able to do so if you are not in me. [5] I am the vine, you are the branches: he who is in me at all times as I am in him, gives much fruit, because without me you are able to do nothing. [6] If a man does not keep himself in me, he becomes dead and is cut off like

15

[1] Én vagyok az igazi szőlőtő, Atyám a szőlőműves. [2] Minden szőlővesszőt, amelyen nincs gyümölcs, eltávolít belőlem, és minden szőlővesszőt, amelyen gyümölcs van, megtisztít, hogy több gyümölcsöt teremjen. [3] Ti már most tiszták vagytok a tanítás által, amelyet adtam nektek. [4] Legyetek bennem mindenkor, amint én bennetek vagyok. Ahogy a szőlővessző nem tud magától gyümölcsöt teremni, ha nincs a szőlőtőn, úgy ti sem tudtok, ha nem vagytok bennem. [5] Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők: aki bennem van mindenkor, ahogyan én őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert nélkülem semmit sem tehettek. [6] Ha

a dry branch; such branches are taken up and put in the fire and burned. [7] If you are in me at all times, and my words are in you, then anything for which you make a request will be done for you. [8] Here is my Father's glory, in that you give much fruit and so are my true disciples. [9] Even as the Father has given me his love, so I have given my love to you: be ever in my love. [10] If you keep my laws, you will be ever in my love, even as I have kept my Father's laws, and am ever in his love. [11] I have said these things to you so that I may have joy in you and so that your joy may be complete. [12] This is the law I give you: Have love one for another, even as I have love for you. [13] Greater love has no man than this, that a man gives up his life for his friends. [14] You are my friends, if you do what I give you orders to do. [15] No longer do I give you the name of servants; because a servant is without knowledge of what his master is doing: I give you the name of friends, because I have given you knowledge of all the things which my Father has said to me. [16] You did not take me for yourselves, but I took you for myself; and I gave you the work of going about and producing fruit which will be for ever; so that whatever request you make to the Father in my name he may give it to you. [17] So this is my law for you: Have love one for another. [18] If you are hated by the world, keep in mind that I was hated by the world before you. [19] If you were of the world, you would be loved by the world: but because you are not of the world, but I have taken you out of the world, you are hated by the world. [20] Keep in mind the words I said to you, A servant is not greater than his lord. If they were cruel to me, they will be cruel to you; if they kept my words, they will keep yours. [21] They will do all this to you because of my name — because they have no knowledge of him who sent me. [22] If I had not come and been their teacher they would have had no sin: but now they have no reason to give for their sin. [23] He who has hate for me has hate for my Father. [24] If I had not done among them the works which no other man ever did, they would have had no sin: but now they have seen, and they have had hate in their hearts for me and my Father. [25] This comes about so that the writing in their law may be made true, Their hate for me was without cause. [26] When the Helper comes, whom I will send to you from the Father even the

valaki nem marad bennem, meghal, és kivágják, mint a száraz szőlővesszőt; az ilyen vesszőket összeszedik, tűzre vetik és elégetik. [7] Ha bennem vagytok mindenkor, és az én szavaim bennetek vannak, akkor mindaz, amit kértek, megadatik nektek. [8] Azért dicsőítem meg Atyámat, hogy sok gyümölcsöt teremjetek, és olyanok legyetek az én igazi tanítványaim. [9] Ahogyan az Atya szeretetet adott nekem, úgy én is szeretetet adtam nektek: legyetek mindig az én szeretetemben. [10] Ha megtartjátok az én törvényeimet, mindenkor az én szeretetemben lesztek, ahogyan én is megtartottam az én Atyám törvényeit, és mindenkor az ő szeretetében vagyok. [11] Ezeket azért mondtam nektek, hogy örömöm legyen bennetek, és az örömötök teljes legyen. [12] Ezt a törvényt adom nektek: Szeressétek egymást, ahogyan én szeretlek titeket. [13] Nincsen senkiben nagyobb szeretet annál, mint ha valaki életét adja barátaiért. [14] Ti barátaim vagytok, ha megteszitek, amit én parancsolok nektek. [15] Nem nevezlek titeket többé szolgának, mert a szolga nem tudja, mit tesz az ura. Barátoknak nevezlek titeket, mert tudtotokra adtam mindazt, amit az én Atyám mondott nekem. [16] Nem ti fogadtatok el engem magatoknak, hanem én fogadtalak el titeket magamnak; és rátok bíztam a munkát, hogy járjatok és gyümölcsöt teremjetek, amely örökké megmarad; hogy bármit is kértek az Atyától az én nevemben, megadja nektek. [17] Ez tehát az én törvényem nektek: Szeressétek egymást! [18] Ha pedig gyűlöl titeket a világ, emlékezzetek arra, hogy engem előbb gyűlölt a világ, mint titeket. [19] Ha a világból valók lennétek, a világ szeretne titeket; de mivel nem vagytok a világból, hanem én vettem ki titeket a világból, a világ gyűlöl titeket. [20] Emlékezzetek meg a szavakra, amelyeket én mondtam nektek: Nem nagyobb a szolga az uránál. Ha engem kegyetlenkednek, titeket is kegyetlenkedni fognak; ha az én beszédeimet megtartják, a tiéteket is megtartják. [21] Mindezt az én nevemért teszik veletek, mert nem ismerik azt, aki elküldött engem. [22] Ha nem jöttem volna el, és nem lettem volna a tanítójuk, nem lenne bűnük; de most nincs miért magyarázkodniuk a bűnükért. [23] Aki gyűlöl engem, gyűlöli az én Atyámat. [24] Ha nem cselekedtem volna közöttük azokat a cselekedeteket, amelyeket senki más nem tett, nem lenne bűnük. De most látták, és gyűlölnek engem és az én Atyámat a szívükben. [25] Ez azért történt, hogy beteljesedjen a törvényükben lévő írás: Ok

Spirit of true knowledge who comes from the Father — he will give witness about me; [27] And you, in addition, will give witness because you have been with me from the first.

16

[1] I have said these things to you so that you may not be in doubt. [2] They will put you out of the Synagogues: yes, the time is coming when whoever puts you to death will have the belief that he is doing God's pleasure. [3] They will do these things to you because they have not had knowledge of the Father or of me. [4] I have said these things to you so that when the time comes, what I have said may come to your mind. I did not say them to you at the first, because then I was still with you. [5] But now I am going to him who sent me; and not one of you says to me, Where are you going? [6] But your hearts are full of sorrow because I have said these things. [7] But what I am saying is true: my going is for your good: for if I do not go away, the Helper will not come to you; but if I go, I will send him to you. [8] And he, when he comes, will make the world conscious of sin, and of righteousness, and of being judged: [9] Of sin, because they have not faith in me; [10] Of righteousness, because I go to the Father and you will see me no more; [11] Of being judged, because the ruler of this world has been judged. [12] I have still much to say to you, but you are not strong enough for it now. [13] However, when he, the Spirit of true knowledge, has come, he will be your guide into all true knowledge: for his words will not come from himself, but whatever has come to his hearing, that he will say: and he will make clear to you the things to come. [14] He will give me glory, because he will take of what is mine, and make it clear to you. [15] Everything which the Father has is mine: that is why I say, He will take of what is mine and will make it clear to you. [16] After a little time you will see me no longer; and then again, after a little time, you will see me. [17] So some of the disciples said one to another, What is this he is saying, After a little time, you will see me no longer; and then again, after a little time, you will see me? and, I am going to the Father? [18] So they said again and again, What is this he is saying, A little time? His words are not clear to us. [19] Jesus saw that they had a desire to put the question to him, so he said to them, Is this what you are

nélkül gyűlöltek engem. [26] Amikor eljön a Pártfogó, akit én küldök nektek az Atyától, az igaz tudás Lelke, aki az Atyától származik, az tesz majd bizonyságot rólam; [27] És ti is bizonyságot tesztek majd rólam, mert kezdettől fogva velem voltatok.

16

[1] Ezeket azért mondtam nektek, hogy ne kételkedjetek. [2] Ki fognak zárni titeket a zsinagógákból, sőt eljön az idő, amikor aki megöl titeket, azt fogja hinni, hogy Isten akaratát teljesíti. [3] Ezeket azért teszik veletek, mert nem ismerték sem az Atyát, sem engem. [4] Ezeket azért mondtam nektek, hogy amikor eljön az idő, eszükbe jusson, amit mondtam. Először nem mondtam nektek, mert akkor még veletek voltam. [5] Most pedig ahhoz megyek, aki elküldött engem, és senki sem mondja nekem: Hová mégy? [6] Hanem tele van a szívetek szomorúsággal, mert ezeket mondtam. [7] De igazat mondok: javatokra van az én elmenésem; mert ha nem megyek el, a Pártfogó nem jön el hozzátok; de ha elmegyek, elküldöm őt hozzátok. [8] És amikor eljön, tudatni fogja a világgal a bűnt, az igazságot és az ítéletet: [9] a bűnt, mert nem hisznek bennem; [10] az igazságot, mert én az Atyához megyek, és többé nem láttok engem; [11] az ítéletet, mert e világ fejedelme megítéltetett. [12] Még sok mondanivalóm van nektek, de most nem vagytok elég erősek hozzá. [13] De amikor eljön ő, az igazi tudás Lelke, elvezet titeket minden igazi ismeretre; mert a beszédei nem önmagától származnak, hanem amit hallott, azt mondja; és kijelenti nektek a jövendő dolgokat. [14] Megdicsőít engem, mert az enyémből vesz, és megjelenti nektek. [15] Mindaz, ami az Atyáé, az enyém; ezért mondom: az enyémből vesz, és megjelenti nektek. [16] Egy kis idő múlva nem láttok engem többé; és ismét egy kis idő múlva megláttok engem. [17] Néhány tanítvány erre megkérdezte egymástól: „Mit mond ez: Egy kis idő, és nem láttok engem többé; és ismét egy kis idő, és megláttok engem? És: Elmegyek az Atyához?” [18] Ők pedig újra és újra megkérdezték: „Mit mond ez: Egy kis idő?” A szavai nem világosak számunkra. [19] Jézus látta, hogy meg akarják kérdezni tőle, ezért így szólt hozzájuk: „Ezért tanakodtok egymás között, hogy miért mondtam: Egy kis idő, és nem láttok engem többé; és ismét egy kis idő, és megláttok engem?” [20] Bizony mondom nektek: Sírni és jajveszékelni fogtok, a világ pedig

questioning one with another, why I said, After a little time, you will see me no longer; and then again, after a little time, you will see me? [20] Truly I say to you, You will be weeping and sorrowing, but the world will be glad: you will be sad, but your sorrow will be turned into joy. [21] When a woman is about to give birth she has sorrow, because her hour is come; but when she has given birth to the child, the pain is put out of her mind by the joy that a man has come into the world. [22] So you have sorrow now: but I will see you again, and your hearts will be glad, and no one will take away your joy. [23] And on that day you will put no questions to me. Truly I say to you, Whatever request you make to the Father, he will give it to you in my name. [24] Up to now you have made no request in my name: do so, and it will be answered, so that your hearts may be full of joy. [25] All this I have said to you in veiled language: but the time is coming when I will no longer say things in veiled language but will give you knowledge of the Father clearly. [26] In that day you will make requests in my name: and I do not say that I will make prayer to the Father for you, [27] For the Father himself gives his love to you, because you have given your love to me and have had faith that I came from God. [28] I came out from the Father and have come into the world: again, I go away from the world and go to the Father. [29] His disciples said, Now you are talking clearly and not in veiled language. [30] Now we are certain that you have knowledge of all things and have no need for anyone to put questions to you: through this we have faith that you came from God. [31] Jesus made answer, Have you faith now? [32] See, a time is coming, yes, it is now here, when you will go away in all directions, every man to his house, and I will be by myself: but I am not by myself, because the Father is with me. [33] I have said all these things to you so that in me you may have peace. In the world you have trouble: but take heart! I have overcome the world.

17

[1] Jesus said these things; then, lifting his eyes to heaven, he said, Father, the time has now come; give glory to your Son, so that the Son may give glory to you: [2] Even as you gave him authority over all flesh, to give eternal life to all those whom you have given to him. [3] And this is eternal life: to

örülni fog; ti szomorkodni fogtok, de a bánatotok örömre fordul. [21] Amikor az asszony szülni készül, szomorú, mert eljött az ő órája; de amikor megszülte a gyermeket, elűzi a fájdalmat az öröm, hogy férfi jött a világra. [22] Így hát most szomorúságotok van: de ismét meglátlak titeket, és örülni fog a szívetek, és senki sem veheti el tőlem az örömötöket. [23] És azon a napon nem kérdeztek engem. Bizony mondom nektek: Bármit kértek az Atyától, megadja nektek az én nevemben. [24] Eddig semmit sem kértetek az én nevemben: tegyétek meg, és válaszolni fog nektek, hogy örömmel teljen meg a szívetek. [25] Mindezt rejtett nyelven mondtam nektek; de eljön az idő, amikor többé nem rejtett nyelven szólok, hanem világosan megismertetem titeket az Atyával. [26] Azon a napon az én nevemben kértek majd; és nem mondom, hogy imádkozni fogok az Atyához tiértetek, [27] Mert maga az Atya szeret titeket, mivel ti szerettetek engem, és hittétek, hogy én az Istentől származom. [28] Kijöttem az Atyától, és eljöttem a világba: ismét elmegyek a világból, és az Atyához megyek. [29] Tanítványai ezt mondták: Most már világosan beszélsz, és nem burkolt nyelven. [30] Most már tudjuk, hogy mindent tudsz, és nincs szükséged arra, hogy valaki megkérdezzen téged: ezért hiszünk abban, hogy Istentől jöttél. [31] Jézus így felelt: „Már hiszel? [32] Íme, eljön az idő, sőt, már itt is van, amikor elmentek, kiki a maga házához, és én egyedül leszek; de nem vagyok egyedül, mert az Atya velem van. [33] Mindezeket azért mondtam nektek, hogy békességetek legyen bennem. A világban nyomorúságtok van, de bízzatok! Én legyőztem a világot.”

17

[1] Ezeket mondta Jézus; majd az égre emelve tekintetét, így szólt: Atyám, eljött az idő; dicsőítsd meg Fiadat, hogy a Fiú is dicsőítsen téged; [2] amint te hatalmat adtál neki minden test felett, hogy örök életet adjon mindazoknak, akiket neki adtál. [3] Az pedig az örök élet, hogy ismerjenek téged, az

have knowledge of you, the only true God, and of him whom you have sent, even Jesus Christ. [4] I have given you glory on the earth, having done all the work which you gave me to do. [5] And now, Father, let me have glory with you, even that glory which I had with you before the world was. [6] I have given knowledge of your name to the men whom you gave me out of the world: yours they were, and you gave them to me, and they have kept your words. [7] Now it is clear to them that whatever you have given to me comes from you: [8] Because I have given them the words which you gave to me; and they have taken them to heart, and have certain knowledge that I came from you, and they have faith that you sent me. [9] My prayer is for them: my prayer is not for the world, but for those whom you have given to me, because they are yours [10] (All mine are yours, and yours are mine) and I have glory in them. [11] And now I will be no longer in the world, but they are in the world and I come to you. Holy Father, keep them in your name which you have given to me, so that they may be one even as we are one. [12] While I was with them I kept them safe in your name which you have given to me: I took care of them and not one of them has come to destruction, but only the son of destruction, so that the Writings might come true. [13] And now I come to you; and these things I say in the world so that they may have my joy complete in them. [14] I have given your word to them; and they are hated by the world, because they are not of the world, even as I am not of the world. [15] My prayer is not that you will take them out of the world, but that you will keep them from the Evil One. [16] They are not of the world any more than I am of the world. [17] Make them holy by the true word: your word is the true word. [18] Even as you have sent me into the world, so I have sent them into the world. [19] And for them I make myself holy, so that they may be made truly holy. [20] My prayer is not for them only, but for all who will have faith in me through their word; [21] May they all be one! Even as you, Father, are in me and I am in you, so let them be in us, so that all men may come to have faith that you sent me. [22] And the glory which you have given to me I have given to them, so that they may be one even as we are one; [23] I in them, and you in me, so that they may be made completely one, and so that it may become clear to all men that you have sent

egyedül igaz Istent, és akit elküldtél, a Jézus Krisztust. [4] Én dicsőítettelek meg téged a földön, miután elvégeztem mindazt a munkát, amelyet rám bíztál. [5] Most pedig, Atyám, hadd dicsőüljek meg nálad azzal a dicsőséggel, amely nálad volt, mielőtt a világ lett. [6] Megismertettem a nevedet azoknak az embereknek, akiket nekem adtál a világból: tieid voltak, és nekem adtad őket, és megtartották a te beszédedet. [7] Most már nyilvánvaló számukra, hogy amit nekem adtál, tőled van: [8] Mert azokat a szavakat, amelyeket nekem adtál, nekik adtam; és szívükre fogadták őket, és bizonyosan tudják, hogy tőled jöttem, és hiszik, hogy te küldtél el engem. [9] Én őértük könyörgök: nem a világért könyörgök, hanem azokért, akiket nekem adtál, mert ők a tiéd. [10] (Minden, ami az enyém, a tiéd, és a tiéd az enyém), és én bennük dicsőülök. [11] És most, hogy nem leszek többé a világban, de ők a világban vannak, és én hozzád megyek. Szent Atyám, tartsd meg őket a te nevedben, amelyet nekem adtál, hogy egyek legyenek, amint mi egyek vagyunk. [12] Amikor velük voltam, megőriztem őket a te nevedben, amelyet nekem adtál; gondot viseltem rájuk, és egy sem veszett el közülük, hanem csak a kárhozat fia, hogy beteljesedjenek az Írások. [13] Most pedig hozzád megyek, és ezeket azért mondom a világban, hogy teljes legyen bennük az én örömöm. [14] Odaadtam nekik a te igédet; és gyűlöli őket a világ, mert nem e világból valók, mint ahogy én sem vagyok e világból. [15] Nem az az én imám, hogy vedd ki őket a világból, hanem hogy őrizd meg őket a gonosztól. [16] Nem e világból valók, mint ahogy én sem vagyok e világból. [17] Szenteld meg őket az igaz beszéddel: a te beszéded az igaz beszéd. [18] Amiképpen te küldtél engem a világba, úgy küldtem én is őket a világba. [19] És én megszentelem magamat értük, hogy ők is valóban szentek legyenek. [20] Nemcsak értük imádkozom, hanem mindazokért is, akik az ő beszédükre hisznek bennem; [21] hogy mindnyájan egyek legyenek! Ahogyan te, Atyám, bennem vagy, és én tebenned, úgy legyenek ők is mibennünk, hogy mindenki higgyen abban, hogy te küldtél engem. [22] És azt a dicsőséget, amelyet nekem adtál, nekik adtam, hogy egyek legyenek, ahogyan mi egyek vagyunk; [23] Én őbennük, és te énbennem, hogy teljesen eggyé legyenek, és hogy nyilvánvaló legyen minden ember számára, hogy te küldtél el engem, és hogy szereted őket, ahogyan engem szeretsz. [24] Atyám, azt akarom, hogy

me and that they are loved by you as I am loved by you. [24] Father, it is my desire that these whom you have given to me may be by my side where I am, so that they may see my glory which you have given to me, because you had love for me before the world came into being. [25] Father of righteousness, I have knowledge of you, though the world has not; and to these it is clear that you sent me; [26] And I have given to them knowledge of your name, and will give it, so that the love which you have for me may be in them and I in them.

akiket nekem adtál, azok is mellettem legyenek, ahol én vagyok, hogy lássák az én dicsőségemet, amelyet nekem adtál, mert szeretted engem, mielőtt a világ lett. [25] Igazság Atyja, ismerlek téged, bár a világ nem; és ezeknek nyilvánvaló, hogy te küldtél el engem; [26] És megismertettem velük a nevedet, és meg is adom, hogy a szeretet, amellyel engem szeretsz, bennük legyen, és én is őbennük.

18

[1] When Jesus had said these words he went out with his disciples over the stream Kedron to a garden, into which he went with his disciples. [2] And Judas, who was false to him, had knowledge of the place because Jesus went there frequently with his disciples. [3] So Judas, getting a band of armed men and police from the chief priests and Pharisees, went there with lights and with arms. [4] Then Jesus, having knowledge of everything which was coming on him, went forward and said to them, Who are you looking for? [5] Their answer was, Jesus the Nazarene. Jesus said, I am he. And Judas, who was false to him, was there at their side. [6] And when he said to them, I am he, they went back, falling to the earth. [7] So again he put the question to them, Who are you looking for? And they said, Jesus the Nazarene. [8] Jesus made answer, I have said that I am he; if you are looking for me, let these men go away. [9] (He said this so that his words might come true, I have kept safe all those whom you gave to me.) [10] Then Simon Peter, who had a sword, took it out and gave the high priest's servant a blow, cutting off his right ear. The servant's name was Malchus. [11] Then Jesus said to Peter, Put back your sword: am I not to take the cup which my Father has given to me? [12] Then the band and the chief captain and the police took Jesus and put cords round him. [13] They took him first to Annas, because Annas was the father-in-law of Caiaphas who was the high priest that year. [14] It was Caiaphas who had said to the Jews that it was in their interest for one man to be put to death for the people. [15] And Simon Peter went after Jesus with another disciple. Now that disciple was a friend of the high priest and he went

18

[1] Miután ezeket mondta Jézus, kiment tanítványaival a Kedron-patakon túlra egy kertbe, ahová tanítványaival bement. [2] Júdás, aki elárulta őt, ismerte a helyet, mert Jézus gyakran járt oda tanítványaival. [3] Júdás tehát fegyveres csapatot és a főpapoktól és farizeusoktól érkező őröket vett magához, és lámpákkal és fegyverekkel odament. [4] Jézus pedig, tudván mindazt, ami rá várt, előrement, és megkérdezte tőlük: „Kit kerestek?” [5] Azt felelték: „A názáreti Jézust.” Jézus azt mondta: „Én vagyok.” Júdás, aki elárulta őt, ott volt mellettük. [6] Amikor azt mondta nekik: „Én vagyok”, hátraléptek, és a földre estek. [7] Újra megkérdezte tőlük: „Kit kerestek?” Ők pedig azt mondták: „A názáreti Jézust.” [8] Jézus így válaszolt: „Én mondtam, hogy én vagyok. Ha engem kerestek, engedjétek el ezeket az embereket.” [9] (Ezt azért mondta, hogy beteljesedjenek a szavai: „Megőriztem mindazokat, akiket nekem adtál.”) [10] Simon Péternek pedig, akinél kard volt, kirántotta, és levágta a főpap szolgájának a jobb fülét. A szolga neve Málkus volt. [11] Jézus ekkor ezt mondta Péternek: „Tedd vissza a kardod! Nem kell-e kivennem a poharat, amelyet Atyám adott nekem?” [12] Akkor a csapat, az ezredes és a poroszlók megragadták Jézust, és köteleket kötöttek rá. [13] Először Annáshoz vitték, mert Annás Kajafás apósa volt, aki abban az esztendőben főpap volt. [14] Kajafás volt az, aki azt mondta a zsidóknak, hogy jobb nekik, ha egy embert ölnek meg a népért. [15] Simon Péter pedig egy másik tanítványával követte Jézust. Ez a tanítvány pedig barátja volt a főpapnak, és bement Jézussal a főpap házába. [16] Pétert pedig kint tartották az ajtóban. Akkor kijött ez a másik tanítvány, aki a főpap barátja volt, és beszélt az

in with Jesus into the house of the high priest; [16] But Peter was kept outside at the door. Then this other disciple, who was a friend of the high priest, came out and had a word with the girl who kept the door, and took Peter in. [17] Then the girl who was the door-keeper said to Peter, Are you not one of this man's disciples? In answer he said, I am not. [18] Now the servants and the police had made a fire of coals because it was cold; they were warming themselves in front of it and Peter was there with them, warming himself. [19] Then the high priest put questions to Jesus about his disciples and his teaching. [20] Jesus made answer, I said things openly to the world at all times; I have given my teaching in the Synagogues and in the Temple to which all the Jews come; and I have said nothing secretly. [21] Why are you questioning me? put questions to my hearers about what I have said to them: they have knowledge of what I said. [22] When he said this, one of the police by his side gave him a blow with his open hand, saying, Do you give such an answer to the high priest? [23] Jesus said in answer, If I have said anything evil, give witness to the evil: but if I said what is true, why do you give me blows? [24] Then Annas sent him chained to Caiaphas, the high priest. [25] But Simon Peter was still there warming himself by the fire. They said to him, Are you not one of his disciples? He said, No, I am not. [26] One of the servants of the high priest, a relation of him whose ear had been cut off by Peter, said, Did I not see you with him in the garden? [27] Then again Peter said, No. And straight away a cock gave its cry. [28] So they took Jesus from the house of Caiaphas to the Praetorium. It was early. They themselves did not go into the Praetorium, so that they might not become unclean, but might take the Passover. [29] So Pilate came out to them and put the question: What have you to say against this man? [30] They said to him in answer, If the man was not a wrongdoer we would not have given him up to you. [31] Then Pilate said to them, Take him yourselves and let him be judged by your law. But the Jews said to him, We have no right to put any man to death. [32] (That the word of Jesus might come true, pointing to the sort of death he would have.) [33] Then Pilate went back into the Praetorium and sent for Jesus and said to him, Are you the King of the Jews? [34] Jesus made answer, Do you say this of yourself, or did others say it

ajtónállóval, majd bevitte Pétert. [17] Az ajtónálló pedig megkérdezte Pétertől: „Nem vagy te is ennek az embernek a tanítványai közül való?” Ő így felelt: „Nem vagyok.” [18] A szolgák és a poroszlók pedig parázst raktak, mert hideg volt, és előtte melegedtek, Péter pedig ott volt velük, és melegedett. [19] A főpap ekkor kérdéseket tett fel Jézusnak tanítványai és tanítása felől. [20] Jézus így válaszolt: „Én mindenkor nyíltan beszéltem a világnak; a zsinagógákban és a templomban, ahová minden zsidó eljön, tanítottam, és titokban semmit sem beszéltem. [21] Miért kérdezel engem? Kérdezd meg hallgatóimat arról, amit nekik mondtam: ők tudják, mit mondtam.” [22] Amikor ezt mondta, az egyik mellette álló poroszló megütötte nyílt tenyerével, és ezt mondta: „Így válaszolsz a főpapnak?” [23] Jézus így felelt: Ha rosszat mondtam, tégy tanúbizonyságot a rosszról; ha pedig igazat mondtam, miért ütsz engem? [24] Annás ekkor elküldte őt láncra verve Kajafáshoz, a főpaphoz. [25] Simon Péter pedig még mindig ott volt, és a tűznél melegedett. Azt kérdezték tőle: Nem vagy-e az ő tanítványai közül való? Ő pedig azt mondta: Nem vagyok. [26] A főpap egyik szolgája, annak rokona, akinek Péter levágta a fülét, így szólt: Nem láttalak-e téged vele a kertben? [27] Péter ismét azt mondta: Nem. És azonnal megszólalt a kakas. [28] Elvitték tehát Jézust Kajafás házából a helytartóságra. Korán volt. Maguk nem mentek be a helytartóságra, hogy ne tisztátalanná váljanak, hanem megtarthassák a húsvéti vacsorát. [29] Pilátus kiment tehát hozzájuk, és megkérdezte: Mit mondhattok ez ellen az ember ellen? [30] Felelvén ezt mondták neki: Ha nem lett volna gonosztevő az az ember, nem adtuk volna a kezedbe. [31] Pilátus ekkor ezt mondta nekik: Vigyétek el ti, és ítéljétek meg a ti törvényeitek szerint! A zsidók azonban ezt mondták neki: Nincs jogunk senkit megölni. [32] Hogy beteljesedjen Jézus szava, amely arra utalt, hogy milyen halált kell majd elszenvednie. [33] Pilátus ekkor ismét bement a helytartóságra, hívatta Jézust, és megkérdezte tőle: Te vagy a zsidók királya? [34] Jézus így felelt: Magadtól mondod ezt, vagy mások mondták rólam? [35] Pilátus ezt kérdezte: Zsidó vagyok én? A te néped és a főpapok adtak téged a kezembe: mit tettél? [36] Jézus így felelt: Az én országom nem e világból való. Ha az én országom e világból való lenne, tanítványaim keményen küzdöttek volna, hogy megmentsenek a zsidók kezéből. De az én országom nem innen

about me? [35] Pilate said, Am I a Jew? Your nation and the chief priests have given you into my hands: what have you done? [36] Jesus said in answer, My kingdom is not of this world: if my kingdom was of this world, my disciples would have made a good fight to keep me out of the hands of the Jews: but my kingdom is not here. [37] Then Pilate said to him, Are you then a king? Jesus made answer, You say that I am a king. For this purpose was I given birth, and for this purpose I came into the world, that I might give witness to what is true. Every lover of what is true gives ear to my voice. [38] Pilate said to him, True? what is true? Having said this he went out again to the Jews and said to them, I see no wrong in him. [39] But every year you make a request to me to let a prisoner go free at the Passover. Is it your desire that I let the King of the Jews go free? [40] Then again they gave a loud cry, Not this man, but Barabbas. Now Barabbas was an outlaw.

19

[1] Then Pilate took Jesus and had him whipped with cords. [2] And the men of the army made a crown of thorns and put it on his head, and they put a purple robe on him. [3] And they kept coming and saying, Long life to the King of the Jews! And they gave him blows with their hands. [4] And Pilate went out again and said to them, See, I let him come out to you to make it clear to you that I see no wrong in him. [5] Then Jesus came out with the crown of thorns and the purple robe. And Pilate said to them, Here is the man! [6] So when the chief priests and the police saw him they gave a loud cry, To the cross! to the cross! Pilate said to them, Take him yourselves and put him on the cross: I see no crime in him. [7] And the Jews made answer, We have a law, and by that law it is right for him to be put to death because he said he was the Son of God. [8] When this saying came to Pilate's ears his fear became greater; [9] And he went again into the Praetorium and said to Jesus, Where do you come from? But Jesus gave him no answer. [10] Then Pilate said to him, You say nothing to me? is it not clear to you that I have power to let you go free and power to put you to death on the cross? [11] Jesus gave this answer: You would have no power at all over me if it was not

való. [37] Pilátus ekkor ezt kérdezte tőle: Tehát király vagy? Jézus így válaszolt: „Te mondod, hogy király vagyok. Azért születtem, és azért jöttem a világra, hogy bizonyságot tegyek az igazságról. Mindenki, aki szereti az igazságot, hallgat a hangomra.” [38] Pilátus megkérdezte tőle: „Igaz? Mi az igazság?” Miután ezt mondta, ismét kiment a zsidókhoz, és azt mondta nekik: „Nem látok benne semmi rosszat. [39] De minden évben kértek tőlem egy foglyot pászkakor. Azt akarjátok, hogy szabadon engedjem a zsidók királyát? [40] Erre ismét hangosan felkiáltottak: „Ne ezt, hanem Barabbást!” Barabbás pedig törvényen kívüli volt.

19

[1] Pilátus ekkor magához vette Jézust, és kötelekkel megostoroztatta. [2] A sereg tagjai töviskoronát fontak, a fejére tették, és bíbor ruhát adtak rá. [3] Odamentek, és ezt mondták: „Éljen a zsidók királya!” És megverték kézzel. [4] Pilátus ismét kiment, és így szólt hozzájuk: „Íme, azért engedtem ki őt hozzátok, hogy megmutassam nektek, hogy nem látok benne semmi rosszat.” [5] Akkor kijött Jézus a töviskoronával és a bíbor ruhával. Pilátus pedig ezt mondta nekik: „Íme az ember!” [6] Amikor a főpapok és a poroszlók meglátták őt, hangosan kiáltoztak: „Feszítsétek keresztre, feszítsétek keresztre!” Pilátus ezt mondta nekik: „Vigyétek el ti, és feszítsétek keresztre: én nem látok benne semmi rosszat!” [7] A zsidók így válaszoltak: „Nekünk van törvényünk, és a törvény szerint jogos halálra ítéltetni, mert azt mondta magáról, hogy Isten Fia.” [8] Amikor ez a beszéd eljutott Pilátus füléhez, még nagyobb félelme lett. [9] És ismét bement a helytartóságra, és megkérdezte Jézustól: Honnan jössz? Jézus azonban nem válaszolt neki. [10] Pilátus erre ezt mondta neki: Nem mondasz nekem semmit? Nem tudod, hogy hatalmam van arra, hogy szabadon bocsássalak, és hatalmam van arra, hogy keresztre feszítselek? [11] Jézus ezt felelte: Semmi hatalmad sem lenne rajtam, ha Isten

given to you by God; so that he who gave me up to you has the greater sin. [12] Hearing this, Pilate had a desire to let him go free, but the Jews said in a loud voice, If you let this man go, you are not Caesar's friend: everyone who makes himself a king goes against Caesar. [13] So when these words came to Pilate's ear, he took Jesus out, seating himself in the judge's seat in a place named in Hebrew, Gabbatha, or the Stone Floor. [14] (It was the day when they made ready for the Passover; and it was about the sixth hour.) And he said to the Jews, There is your King! [15] Then they gave a loud cry, Away with him! away with him! to the cross! Pilate said to them, Am I to put your King to death on the cross? The chief priests said in answer, We have no king but Caesar. [16] So then he gave him up to them to be put to death on the cross. And they took Jesus away; [17] And he went out with his cross on him to the place which is named Dead Man's Head (in Hebrew, Golgotha): [18] Where they put him on the cross with two others, one on this side and one on that, and Jesus in the middle. [19] And Pilate put on the cross a statement in writing. The writing was: JESUS THE NAZARENE, THE KING OF THE JEWS. [20] The writing was seen by a number of the Jews, for the place where Jesus was put to death on the cross was near the town; and the writing was in Hebrew and Latin and Greek. [21] Then the chief priests of the Jews said to Pilate, Do not put, The King of the Jews, but, He said, I am the King of the Jews. [22] But Pilate made answer, What I have put in writing will not be changed. [23] And when Jesus was nailed to the cross, the men of the army took his clothing, and made a division of it into four parts, to every man a part, and they took his coat: now the coat was without a join, made out of one bit of cloth. [24] So they said among themselves, Let this not be cut up, but let us put it to the decision of chance and see who gets it. (They did this so that the Writings might come true, which say, They made a distribution of my clothing among them, and my coat they put to the decision of chance.) This was what the men of the army did. [25] Now by the side of the cross of Jesus were his mother, and his mother's sister Mary, the wife of Cleopas, and Mary Magdalene. [26] So when Jesus saw his mother and the disciple who was dear to him, he said to his mother, Mother, there is your son! [27] Then he said to the disciple, There

nem adta volna neked; ezért annak, aki engem a kezedbe adott, nagyobb a bűne.

[12] Amikor ezt meghallotta, Pilátus szabadon akarta bocsátani, de a zsidók hangosan felkiáltottak: Ha ezt elbocsátod, nem vagy a császár barátja; mindenki, aki királlyá teszi magát, a császár ellen cselekszik. [13] Amikor Pilátus meghallotta ezeket a szavakat, kivezettette Jézust, és leült a bírói székbe egy olyan helyen, amelyet héberül Gabbatának, vagyis Kőpadlónak neveznek. [14] (Ez volt az a nap, amikor a húsvétra készültek; körülbelül hat óra volt.) És így szólt a zsidókhoz: Íme, itt a királyotok! [15] Ekkor hangosan kiáltoztak: „Vigyék el! vidd el! feszítsd keresztre!” Pilátus ezt kérdezte tőlük: „Feszítsem keresztre a királyotokat?” A főpapok így feleltek: „Nincs királyunk, csak császárunk.” [16] Akkor átadta őt nekik, hogy keresztre feszítsék. Jézust pedig elvitték. [17] A kereszttel a vállán ment arra a helyre, amelyet Halott Ember Fejének, héberül Golgotának neveznek. [18] Ott keresztre feszítették őt és két másik embert is, az egyiket innen, a másikat onnan, Jézust pedig középre. [19] Pilátus írást is írt a keresztre. A felirat ez volt: „JÉZUS, A NÁZÁRETI, A ZSIDÓK KIRÁLYA.” [20] A feliratot sok zsidó látta, mert a hely, ahol Jézust keresztre feszítették, közel volt a városhoz. Az írás héberül, latinul és görögül volt. [21] A zsidók főpapjai pedig ezt mondták Pilátusnak: Ne azt írd, hogy a zsidók királya, hanem azt, hogy azt mondta: Én vagyok a zsidók királya. [22] Pilátus azonban így válaszolt: Amit én írtam, az nem változtatható meg. [23] Amikor Jézust keresztre feszítették, a sereg fogta a ruháját, négy részre osztották, mindenkinek egy részt, és fogták a felsőruháját is. A felsőruha pedig varrás nélküli volt, egyetlen darabból. [24] Ezt mondták egymás között: Ne vágják fel ezt, hanem ítéljük meg sorsolásra, és nézzük meg, kié lesz! (Ezt azért tették, hogy

is your mother! And from that hour the disciple took her to his house. [28] After this, being conscious that all things had now been done so that the Writings might come true, Jesus said, Give me water. [29] Now there was a vessel ready, full of bitter wine, and they put a sponge full of it on a stick and put it to his mouth. [30] So when Jesus had taken the wine he said, All is done. And with his head bent he gave up his spirit. [31] Now it was the day of getting ready for the Passover, and so that the bodies might not be on the cross on the Sabbath (because the day of that Sabbath was a great day), the Jews made a request to Pilate that their legs might be broken, and that they might be taken away. [32] So the men of the army came, and the legs of the first were broken and then of the other who was put to death on the cross with Jesus: [33] But when they came to Jesus, they saw that he was dead by this time, and so his legs were not broken; [34] But one of the men made a wound in his side with a spear, and straight away there came out blood and water. [35] And he who saw it has given witness (and his witness is true; he is certain that what he says is true) so that you may have belief. [36] These things came about so that the Writings might be true, No bone of his body will be broken. [37] And again another verse says, They will see him who was wounded by their spears. [38] After these things, Joseph of Arimathaea, who was a disciple of Jesus, but secretly for fear of the Jews, made a request to Pilate to let him take away the body of Jesus: and Pilate said he might do so. So he went and took away his body. [39] And Nicodemus came (he who had first come to Jesus by night) with a roll of myrrh and aloes mixed, about a hundred pounds. [40] Then they took the body of Jesus, folding linen about it with the spices, as is the way of the Jews when they put the dead to rest. [41] Now there was a garden near the cross, and in the garden a new place for the dead in which no man had ever been put. [42] So they put Jesus there, because it was the Jews' day of getting ready for the Passover, and the place was near.

beteljesedjen az Írás, amely ezt mondja: Elosztották maguk között a ruháimat, a felsőruhámat pedig sorsolásra adták.) Ezt tették a sereg tagjai. [25] Jézus keresztje mellett ott volt az anyja, anyjának nővére, Mária, Kleofás felesége, és Mária Magdolna. [26] Amikor Jézus meglátta anyját és azt a tanítványt, akit szeretett, így szólt anyjához: Anya, íme a fiad! [27] Azután így szólt a tanítványhoz: Íme anyád! Attól az órától fogva a tanítvány házába fogadta. [28] Ezután, tudván, hogy már minden megtörtént, hogy az Írások beteljesedjenek, így szólt Jézus: Adj nekem vizet! [29] Volt ott egy edény, tele keserű borral. Egy szivacsot, ami tele volt keserű borral, egy nádszálra tűzve a szájához emelték. [30] Miután Jézus megvette a bort, így szólt: „Elvégeztetett!” És meghajtotta a fejét, kilehelte lelkét. [31] Pászka napja volt, és hogy a testek ne legyenek a keresztre feszítve szombaton – mivel a szombat napja nagy nap volt –, a zsidók kérték Pilátust, hogy törjék el a halottak lábszárát, és vegyék el őket. [32] A sereg emberei odaértek, és eltörték az elsőnek a lábszárát, majd a másiknak, akit Jézussal együtt feszítettek keresztre. [33] Amikor Jézushoz értek, látták, hogy addigra már halott, így a lábszárai nem voltak eltörve. [34] Hanem az egyik férfi lándzsával megsebesítette az oldalát, és azonnal vér és víz jött ki belőle. [35] Aki látta, tanúbizonyságot tett – és igaz a tanúbizonysága, biztos benne, hogy igazat mond –, hogy ti is higgyetek. [36] Ezek azért történtek, hogy igaz legyen az Írás: „Egyetlen csontja se töretett legyen.” [37] Egy másik vers pedig ezt mondja: „Meglátják majd azt, akit lándzsáik sebeztek meg.” [38] Ezek után az arimateai József, aki Jézus tanítványa volt, de titokban a zsidóktól való félelmében, kérte Pilátust, hogy levehesse Jézus testét. Pilátus megengedte neki, hogy elvigye Jézus testét. Pilátus megengedte neki, hogy elvigye. Elment tehát, és elvitte a testét. [39] Megérkezett Nikodémus, aki először éjszaka ment Jézushoz, egy mirhából és aloéból készült keverék tekercssel, mintegy száz fonttal. [40] Akkor fogták Jézus testét, lenvászonba takarták az illatosító szerekkel együtt, ahogyan a zsidók szokása szerint temetni a halottakat. [41] Volt pedig a kereszt közelében egy kert, és a kertben egy új halotti hely, amelybe még soha senkit nem temettek. [42] Oda helyezték tehát Jézust, mert a zsidók húsvéti készületének napja volt, és a hely közel volt.

20

[1] Now on the first day of the week, very early, while it was still dark, Mary Magdalene came to the place and saw that the stone had been taken away from it. [2] Then she went running to Simon Peter, and to the other disciple who was loved by Jesus, and said to them, They have taken away the Lord out of the place of the dead and we have no knowledge where they have put him. [3] So Peter and the other disciple went out to the place of the dead. [4] They went running together, and the other disciple got in front of Peter and came first to the hole in the rock; [5] And looking in, he saw the linen bands on the earth; but he did not go in, [6] Then Simon Peter came after him and went into the hole in the rock; and he saw the linen bands on the earth, [7] And the cloth, which had been round his head, not with the linen bands but rolled up in a place by itself. [8] Then the other disciple who came there first went in; and he saw and belief came to him. [9] For at that time they had no knowledge that the Writings said that he would have to come again from the dead. [10] So then the disciples went away again to their houses. [11] But Mary was still there outside the hole in the rock, weeping; and while she was weeping and looking into the hole, [12] She saw two angels in white seated where the body of Jesus had been, one at the head and the other at the feet. [13] They said to her, Woman, why are you weeping? She said to them, Because they have taken away my Lord, and I have no knowledge where they have put him. [14] And then looking round, she saw Jesus there, but had no idea that it was Jesus. [15] Jesus said to her, Woman, why are you weeping? who are you looking for? She, taking him for the gardener, said to him, Sir, if you have taken him away from here, say where you have put him and I will take him away. [16] Jesus said to her, Mary! Turning, she said to him in Hebrew, Rabboni! (which is to say, Master). [17] Jesus said to her, Do not put your hand on me, for I have not gone up to the Father: but go to my brothers and say to them, I go up to my Father and your Father, to my God and your God. [18] Mary Magdalene went with the news to the disciples, and said she had seen the Lord and that he had said these things to her. [19] At evening on that day, the first day of the week, when, for fear of the Jews, the doors were shut where the

20

[1] A hét első napján, nagyon korán, amikor még sötét volt, Mária Magdolna odaért, és látta, hogy a követ elmozdították a sírból.

[2] Akkor odafutott Simon Péterhez és a másik tanítványhoz, akit Jézus szeretett, és ezt mondta nekik: Elvitték az Urat a halottak közül, és nem tudjuk, hová tették. [3] Péter és a másik tanítvány kimentek a halottak helyére. [4] Együtt futottak, és a másik tanítvány megelőzte Pétert, és először a sziklaüreghez ért. [5] Betekintve látta a földön heverő gyolcsokat, de nem ment be. [6] Simon Péter pedig utánament, bement a sziklaüregbe, és látta a földön heverő gyolcsokat. [7] A kendőt, amely a feje körül volt, nem a gyolcsokkal együtt, hanem külön összegöngyölve egy helyen. [8] Akkor bement a másik tanítvány is, aki először ment oda, és látott, és hitt benne. [9] Mert akkor még nem tudták, hogy az Írás azt mondja, hogy fel kell támadnia a halálból. [10] A tanítványok tehát ismét hazamentek. [11] Mária pedig ott volt a sziklaüregben kint, és sírt. Miközben sírt és a lyukba nézett, [12] két fehér ruhás angyalt látott ülni ott, ahol Jézus teste feküdt, az egyiket fejnél, a másikat lábnál. [13] Azt mondták neki: Asszony, miért sírtok? Ő pedig azt felelte nekik: Mert elvitték az én Uramat, és nem tudom, hová tették őt. [14] Körülnézett, és látta ott Jézust, de nem tudta, hogy Jézus az. [15] Jézus ezt mondta neki: Asszony, miért sírsz? Kit keresel? Ő pedig kertésznek nézve, ezt mondta neki: Uram, ha te vitted el őt innen, mondd meg, hová tetted, és én elviszem. [16] Jézus ezt mondta neki: Mária! Az megfordult, és héberül így szólt hozzá: Rabbóni! (ami azt jelenti: Mester). [17] Jézus így szólt hozzá: Ne emeld fel rám a kezed, mert nem mentem fel az Atyához; hanem menj az én testvéreimhez, és mondd meg nekik: Felmegyek az én Atyámhoz és a ti Atyátokhoz, az én Istenemhez és a ti Istenetekhez. [18] Mária Magdolna elment a hírrel a

disciples were, Jesus came among them and said to them, May peace be with you! [20] And when he had said this, he let them see his hands and his side. Then the disciples were glad when they saw the Lord. [21] And Jesus said to them again, May peace be with you! As the Father sent me, even so I now send you. [22] And when he had said this, breathing on them, he said to them, Let the Holy Spirit come on you: [23] Any to whom you give forgiveness, will be made free from their sins; and any from whom you keep back forgiveness, will still be in their sins. [24] Now Thomas, one of the twelve, named Didymus, was not with them when Jesus came. [25] So the other disciples said to him, We have seen the Lord. But he said to them, If I do not see in his hands the print of the nails and put my finger into the print of the nails, and if I do not put my hand into his side, I will never have belief. [26] And after eight days, his disciples were again in the house and Thomas was with them. Though the doors were shut, Jesus came, and taking his place in the middle of them, he said, May peace be with you! [27] Then he said to Thomas, Put out your finger, and see my hands; and put your hand here into my side: and be no longer in doubt but have belief. [28] And Thomas said in answer, My Lord and my God! [29] Jesus said to him, Because you have seen me you have belief: a blessing will be on those who have belief though they have not seen me! [30] A number of other signs Jesus did before his disciples which are not recorded in this book: [31] But these are recorded, so that you may have faith that Jesus is the Christ, the Son of God, and so that, having this faith you may have life in his name.

tanítványokhoz, és azt mondta, hogy látta az Urat, és hogy ezeket mondta neki. [19] Amikor pedig beesteledett, azon a napon, a hét első napján, amikor a tanítványok otthona zárva volt a zsidóktól való félelem miatt, odament Jézus közéjük, és így szólt hozzájuk: Béke legyen nektek! [20] Miután ezt mondta, megmutatta nekik a kezét és az oldalát. Akkor örömmel fogadták a tanítványok, amikor meglátták az Urat. [21] Jézus ismét ezt mondta nekik: Béke legyen nektek! Ahogy engem küldött az Atya, úgy küldelek én is titeket. [22] Miután ezt mondta, rájuk lehelt, így szólt hozzájuk: Szálljon rátok a Szentlélek. [23] Akinek megbocsátotok bűneit, az megszabadul bűneitől; és akitől megtagadod a megbocsátást, az továbbra is bűneiben marad. [24] Tamás, a tizenkettő közül egy, akit Didymosznak hívtak, nem volt velük, amikor Jézus megjelent. [25] A többi tanítvány így szólt hozzá: „Láttuk az Urat!” Ő azonban így felelt nekik: „Ha nem látom a kezein a szegek nyomát, és nem teszem az ujjamat a szegek helyébe, és ha nem teszem a kezemet az oldalába, nem hiszem el semmiképpen.” [26] Nyolc nap múlva ismét bent voltak tanítványai a házban, Tamás is velük. Bár az ajtók zárva voltak, odament Jézus, megállt közöttük, és így szólt: „Béke legyen veletek!” [27] Azután ezt mondta Tamásnak: „Nyújtsd ki az ujjadat, és nézd meg a kezeimet, tedd ide a kezedet az oldalamba, és ne kételkedj többé, hanem higgy!” [28] Tamás így válaszolt: „Én Uram és én Istenem!” [29] Jézus ezt mondta neki: „Mivel láttál engem, hiszel. Áldás lesz azokon, akik hisznek, bár nem láttak engem.” [30] Jézus számos más jelet is tett tanítványai előtt, amelyek nincsenek megírva ebben a könyvben: [31] Ezek pedig azért vannak megírva, hogy higgyétek: Jézus a Krisztus, az Isten Fia, és hogy ebben a hitben életetek legyen az ő nevében.

21

[1] After these things Jesus let himself be seen again by the disciples at the sea of Tiberias; and it came about in this way. [2] Simon Peter, Thomas named Didymus, Nathanael of Cana in Galilee, the sons of Zebedee, and two others of his disciples were all together. [3] Simon Peter said to them, I am going fishing. They said to him, And we will come with you. They went out and got into the boat; but that night they took no fish. [4] Now very early in the morning Jesus was there by the edge of the sea (though the disciples were not conscious that it

21

[1] Ezek után Jézus ismét megjelent a tanítványoknak a Tibériás-tengernél; és így lőn. [2] Simon Péter, Tamás, akit Didimusnak hívtak, és a galileai Kánából való Nátánael, Zebedeus fiai és két másik tanítványa mind együtt voltak. [3] Simon Péter ezt mondta nekik: Elmegyek halászni. Azt mondták neki: És mi elmegyünk veled. Kimentek és beszálltak a hajóba; de azon az éjszakán nem fogtak halat. [4] Kora reggel pedig Jézus ott volt a tenger szélén (bár a tanítványok nem tudták, hogy Jézus az). [5] Jézus megkérdezte tőlük: Gyermekeim,

was Jesus). [5] So Jesus said to them, Children, have you taken any fish? They made answer, No. [6] And he said to them, Let down the net on the right side of the boat and you will get some. So they put it in the water and now they were not able to get it up again because of the great number of fish. [7] So the disciple who was dear to Jesus said to Peter, It is the Lord! Hearing that it was the Lord, Peter put his coat round him (because he was not clothed) and went into the sea. [8] And the other disciples came in the little boat (they were not far from land, only about two hundred cubits off) pulling the net full of fish. [9] When they got to land, they saw a fire of coals there, with fish cooking on it, and bread. [10] Jesus said to them, Get some of the fish which you have now taken. [11] So Peter went to the boat and came back pulling the net to land, full of great fish, a hundred and fifty-three; and though there was such a number the net was not broken. [12] Jesus said to them, Come and take some food. And all the disciples were in fear of putting the question, Who are you? being conscious that it was the Lord. [13] Then Jesus came and took the bread and gave it to them, and the fish in the same way. [14] Now this was the third time that Jesus let himself be seen by the disciples after he had come back from the dead. [15] Then when they had taken food, Jesus said to Simon Peter, Simon, son of John, is your love for me greater than the love of these others? He said to him, Yes, Lord; you are certain of my love for you. He said to him, Then give my lambs food. [16] Again, a second time, he said to him, Simon, son of John, have you any love for me? Yes, Lord, he said, you are certain of my love for you. Then take care of my sheep, said Jesus. [17] He said to him a third time, Simon, son of John, am I dear to you? Now Peter was troubled in his heart because he put the question a third time, Am I dear to you? And he said to him, Lord, you have knowledge of all things; you see that you are dear to me. Jesus said to him, Then give my sheep food. [18] Truly I say to you, When you were young, you made yourself ready and went wherever you had a desire to go: but when you are old, you will put out your hands and another will make you ready, and you will be taken where you have no desire to go. [19] Now this he said, pointing out the sort of death by which he would give God glory. And after saying this, he said to him, Come after me. [20] Then Peter, turning round, saw the

fogtatok-e valami halat? Azt felelték: Nem. [6] Ő pedig azt mondta nekik: Engedjétek le a hálót a hajó jobb oldalán, és fogtok. Belevetették tehát a vízbe, de most nem tudták kihúzni a sok hal miatt. [7] Jézusnak pedig az a tanítvány, akit szeretett, azt mondta Péternek: Az Úr az! Péter meghallotta, hogy az Úr az, magára kapta felsőruháját (mivel nem volt ruhája), és bement a tengerbe. [8] A többi tanítvány is a kis csónakkal jött (nem voltak messze a szárazföldtől, csak mintegy kétszáz könyöknyire), és kihúzták a hallal teli hálót. [9] Amikor partra értek, parazsat láttak, rajta sült halat és kenyeret. [10] Jézus így szólt hozzájuk: „Hozzatok a most fogott halakból!” [11] Péter tehát bement a csónakba, és visszajött, kihúzta a hálót a partra, amely tele volt nagy hallal, százötvenhárommal; és bár ennyi hal volt, a háló nem szakadt el. [12] Jézus így szólt hozzájuk: „Jöjjetek, egyetek valamit!” A tanítványok pedig mind féltek megkérdezni: „Kik vagytok?”, tudván, hogy az Úr az. [13] Jézus odament, fogta a kenyeret, és odaadta nekik, ugyanúgy a halakat is. [14] Ez volt a harmadik alkalom, hogy Jézus megjelent a tanítványoknak, miután feltámadt a halálból. [15] Miután ettek, Jézus így szólt Simon Péterhez: „Simon, János fia, jobban szeretsz-e engem, mint ezek a többiek?” Ő így felelt: „Igen, Uram, biztos vagy benne, hogy szeretlek téged.” Jézus így felelt: „Adj tehát a bárányaimnak is enni.” [16] Jézus másodszor is ezt mondta neki: „Simon, János fia, szeretsz-e engem? Igen, Uram – mondta –, biztos vagy benne, hogy szeretlek téged. Viseld gondját juhaimnak” – mondta Jézus. [17] Jézus harmadszor is ezt kérdezte tőle: „Simon, János fia, mennyire szeretsz engem?” Péter ekkor nyugtalan lett a szívében, mert harmadszor is megkérdezte tőle: „Kedves vagyok-e én neked?” Ő pedig így felelt: „Uram, te mindent tudsz; te látod, hogy kedves vagy nekem.” Jézus így felelt neki: „Adj tehát a juhaimnak is enni.” [18] Bizony mondom néked: mikor fiatal voltál, te készítetted fel magadat, és oda mentél, ahová akartál; de mikor megöregszel, kinyújtod a kezedet, és más készít fel téged, és oda visznek, ahová nem akarsz. [19] Ezt pedig mondván, arra utalva, hogy milyen halállal fogja dicsőíteni Istent. És miután ezt mondta, így szólt hozzá: Jöjj utánam! [20] Péter pedig megfordulva látta, hogy az a tanítvány, akit Jézus szeretett, utánuk jön, az, aki az utolsó vacsora előtt Jézus keblére feküdt, és azt mondta: Uram, ki az, aki elárul téged? [21] Péter

disciple who was dear to Jesus coming after them — the disciple who was resting on his breast at the last meal, and said, Lord, who is it who will be false to you? [21] Seeing him, Peter said to Jesus, What about this man? [22] Jesus said to him, If it is my desire for him to be here till I come back, what is that to you? come yourself after me. [23] So this saying went about among the brothers that this disciple would not undergo death: Jesus, however, did not say that he would not undergo death, but, If it is my desire for him to be here till I come back, what is that to you? [24] This is the disciple who gives witness about these things and who put them in writing: and we have knowledge that his witness is true. [25] And Jesus did such a number of other things that, if every one was recorded, it is my opinion that even the world itself is not great enough for the books there would be.

pedig meglátván őt, monda Jézusnak: És ez az ember? [22] Jézus azt mondta neki: Ha azt akarom, hogy ő itt legyen, amíg vissza nem jövök, mi közöd hozzá? Jöjj utánam te magad! [23] Elterjedt tehát a beszéd a testvérek között, hogy ez a tanítvány nem hal meg. Jézus azonban nem azt mondta, hogy nem hal meg, hanem: Ha azt akarom, hogy itt maradjon, amíg vissza nem jövök, mi közöd hozzá? [24] Ez az a tanítvány, aki bizonyságot tesz ezekről, és aki leírta őket; és tudjuk, hogy az ő bizonyságtétele igaz. [25] Sőt, Jézus annyi más dolgot is tett, hogy ha mindet felírnák, azt tartom, hogy maga a világ sem elég nagy ahhoz, hogy könyveket írjon.

THE ACTS OF THE APOSTLES

1

[1] I have given an earlier account, O Theophilus, of all the things which Jesus did, and of his teaching from the first, [2] Till the day when he was taken up to heaven after he had given his orders, through the Holy Spirit, to the Apostles of whom he had made selection: [3] And to whom he gave clear and certain signs that he was living, after his death; for he was seen by them for forty days, and gave them teaching about the kingdom of God: [4] And when they were all together, with him, he gave them orders not to go away from Jerusalem, but to keep there, waiting till the word of the Father was put into effect, of which, he said, I have given you knowledge: [5] For the baptism of John was with water, but you will have baptism with the Holy Spirit, after a little time. [6] So, when they were together, they said to him, Lord, will you at this time give back the kingdom to Israel? [7] And he said to them, It is not for you to have knowledge of the time and the order of events which the Father has kept in his control. [8] But you will have power, when the Holy Spirit has come on you; and you will be my witnesses in Jerusalem and all Judaea and Samaria, and to the ends of the earth. [9] And when he had said these things, while they were looking, he was taken up, and went from their view into a cloud. [10] And while they were looking up to heaven with great attention, two men came to them, in white clothing, [11] And said, O men of Galilee, why are you looking up into heaven? This Jesus, who was taken from you into heaven, will come again, in the same way as you saw him go into heaven. [12] Then they went back to Jerusalem from the mountain named Olivet, which is near Jerusalem, a Sabbath day's journey away. [13] And when they came in, they went up into the room where they were living; Peter and John and James and Andrew, Philip and Thomas, Bartholomew and Matthew, James, the son of Alphaeus, and Simon the Zealot, and Judas, the son of James. [14] And they all with one mind gave themselves up to prayer, with the women, and Mary the mother of Jesus, and his brothers. [15] And in those days Peter got up among the brothers (there were about one hundred and twenty of them), and said, [16] My brothers, the word of God had to be put

AZ APOSTOLOK CSELEKEDETEI

1

[1] Korábban már beszámoltam, ó, Teofilus, mindazokról, amiket Jézus tett, és tanításáról kezdettől fogva, [2] mind a napig, amelyen felvitetett a mennybe, miután a Szentlélek által parancsot adott az apostoloknak, akiket kiválasztott. [3] És akiknek halála után világos és biztos jeleket adott, hogy él; mert negyven napig megjelent nekik, és tanított nekik az Isten országáról. [4] És amikor mindnyájan együtt voltak vele, megparancsolta nekik, hogy ne menjenek el Jeruzsálemből, hanem maradjanak ott, és várják meg, amíg beteljesedik az Atya igéje, amelyről, mint mondta, tudtotokra adtam nektek. [5] Mert János keresztsége vízzel volt, ti pedig rövid idő múlva Szentlélekkel fogtok megkeresztelni. [6] Amikor tehát együtt voltak, ezt mondták neki: Uram, vajon ezúttal visszaadod-e az országot Izraelnek? [7] És monda nékik: Nem a ti dolgotok, hogy tudjátok az időt és az események rendjét, melyeket az Atya a maga kezében tartott. [8] Hanem hatalmatok lesz, mikor eljön rátok a Szentlélek; és tanúim lesztek Jeruzsálemben, egész Júdeában és Samáriában, sőt a föld végső határáig. [9] És miután ezeket mondta, a szemük láttára felemeltetett, és eltűnt a szemük elől egy felhőben.

[10] És mikor ők nagy tekintettel néztek az égre, íme két férfi jött hozzájuk fehér ruhában, [11] És ezt mondták: Galileai férfiak, miért néztek fel az égre? Ez a Jézus, a ki felvitetett tőletek a mennybe, úgy jön el, ahogyan láttátok őt felmenni a mennybe. [12] Azután visszatértek Jeruzsálembe az Olajfák hegyéről, mely közel van Jeruzsálemhez, egy szombatnapi járóföldnyire. [13] És miután bementek, felmentek abba a szobába, ahol laktak; Péter, János, Jakab és András, Filep és Tamás, Bertalan és Máté, Jakab, Alfeus fia, Simon, a ze-

into effect, which the Holy Spirit had said before, by the mouth of David, about Judas, who was guide to those who took Jesus, [17] For he was numbered among us, and had his part in our work. [18] (Now this man, with the reward of his evil-doing, got for himself a field, and falling head first, came to a sudden and violent end there. [19] And this came to the knowledge of all those who were living in Jerusalem, so that the field was named in their language, Akel-dama, or, The field of blood.) [20] For in the book of Psalms it says, Let his house be waste, and let no man be living in it: and, Let his position be taken by another. [21] For this reason, of the men who have been with us all the time, while the Lord Jesus went in and out among us, [22] Starting from the baptism of John till he went up from us, one will have to be a witness with us of his coming back from death. [23] And they made selection of two, Joseph, named Barsabbas, whose other name was Justus, and Matthias. [24] And they made prayers and said, Lord, having knowledge of the hearts of all men, make clear which of these two has been marked out by you, [25] To take that position as a servant and Apostle, from which Judas by his sin was shut out, so that he might go to his place. [26] And they put it to the decision of chance, and the decision was given for Matthias, and he was numbered with the eleven Apostles.

2

[1] And when the day of Pentecost was come, they were all together in one place. [2] And suddenly there came from heaven a sound like the rushing of a violent wind, and all the house where they were was full of it. [3] And they saw tongues, like flames of fire, coming to rest on every one of them. [4] And they were all full of the Holy Spirit, and were talking in different languages, as the Spirit gave them power. [5] Now there were living at Jerusalem, Jews, God-fearing men, from every nation under heaven. [6] And when this sound came to their ears, they all came together, and were greatly surprised because every man was hearing the words of the disciples in his special language. [7] And they were full of wonder and said, Are not all these men Galilaeans? [8] And how is it that

lóta, és Júdás, Jakab fia. [14] Mindnyájan egy szívvel-lélekkel kitartóan imádkoztak az asszonyokkal, Máriával, Jézus anyjával és testvéreivel együtt. [15] Azokban a napokban Péter felkelt a testvérek között (kb. százhúszan voltak), és ezt mondta: [16] Testvéreim, be kellett teljesednie Isten igéjének, amelyet a Szentlélek előre megmondott Dávid szája által Júdásról, aki vezetője lett azoknak, akik megfogták Jézust, [17] Mert közénk számlálták, és része volt a munkánkban. [18] (Ez az ember gonoszsága jutalmául szántóföldet szerzett magának, és fejjel előre leesve hirtelen és erőszakosan meghalt ott. [19] Tudásra jutott ez mindazoknak, akik Jeruzsálemben laktak, ezért a szántóföldet az ő nyelvükön Akel-damának, azaz Vérmezőnek nevezték el.) [20] Mert a Zsoltárok könyvében ezt olvassuk: „Legyen háza romos, és senki se lakjon benne, és: Helyét más vegye át.” [21] Ezért azok közül a férfiak közül, akik minden időben velünk voltak, amikor az Úr Jézus ki-be járt közöttünk, [22] János keresztségétől kezdve mindaddig, amíg fel nem ment tőlünk, egynek tanúbizonyságot kell tennie velünk együtt a halálból való feltámadásáról. [23] És kiválasztottak kettőt: Józsefet, név szerint Barsabbást, akinek a másik neve Jusztusz volt, és Mátyást. [24] És imádkoztak, és ezt mondták: Uram, aki ismered minden ember szívét, mutasd meg e kettő közül, melyiket választottad ki, [25] hogy betöltse azt a szolgai és apostoli tisztséget, amelyből Júdás bűne miatt kizáratott, hogy a helyére mehessen. [26] És sorsdöntő döntésre adták, és Mátyás javára született a döntés, és a tizenegy apostol közé sorolták.

2

[1] Amikor elérkezett pünkösd napja, mindnyájan egy helyen voltak.

[2] És hirtelenül egy zúgás támadt az égből, mint egy heves szélroham zúgása, és megtelt vele az

every one of us is hearing their words in the language which was ours from our birth? [9] Men of Parthia, Media, and Elam, and those living in Mesopotamia, in Judaea and Cappadocia, in Pontus and Asia, [10] In Phrygia and Pamphylia, in Egypt and the parts of Libya about Cyrene, and those who have come from Rome, Jews by birth and others who have become Jews, [11] Men of Crete and Arabia, to all of us they are talking in our different languages, of the great works of God. [12] And they were all surprised and in doubt saying to one another, What is the reason of this? [13] But others, making sport of them, said, They are full of new wine. [14] But Peter, getting up, with the eleven, said in a loud voice, O men of Judaea, and all you who are living in Jerusalem, take note of this and give ear to my words. [15] For these men are not overcome with wine, as it seems to you, for it is only the third hour of the day; [16] But this is the thing which was said by the prophet Joel; [17] And it will come about, in the last days, says God, that I will send out my Spirit on all flesh; and your sons and your daughters will be prophets, and your young men will see visions, and your old men will have dreams: [18] And on my men-servants and my women-servants I will send my Spirit, and they will be prophets. [19] And wonders will be seen in heaven, and signs on the earth, blood and fire and smoke: [20] The sun will become dark and the moon will be turned to blood, before that great day of the Lord comes in glory: [21] And whoever makes his prayer to the Lord will have salvation. [22] Men of Israel, give ear to these words: Jesus of Nazareth, a man who had the approval of God, as was made clear to you by the great works and signs and wonders which God did by him among you, as you yourselves have knowledge, [23] Him, when he was given up, by the decision and knowledge of God, you put to death on the cross, by the hands of evil men: [24] But God gave him back to life, having made him free from the pains of death because it was not possible for him to be overcome by it. [25] For David said of him, I saw the Lord before my face at all times, for he is at my right hand, so that I may not be moved: [26] And for this cause my heart was glad and my tongue full of joy, and my flesh will be resting in hope: [27] For you will not let my soul be in hell and you will not give up your Holy One to destruction. [28] You have made me see the ways of life; I will be full of joy when I see your face. [29] My brothers, I may say to you openly that David came to his death, and was put in the

egész ház, ahol voltak. [3] És látták, hogy lángoló lángokhoz hasonló nyelvek szállnak le mindegyikükre. [4] És mindnyájan beteltek Szentlélekkel, és különböző nyelveken beszéltek, ahogyan a Lélek adta nekik hatalmat. [5] Jeruzsálemben pedig laktak zsidók, istenfélő férfiak, minden nép közül az ég alatt. [6] És amikor ez a zúgás fülükbe jutott, mindnyájan egybegyűltek, és nagyon álmélkodtak, hogy mindenki a saját nyelvén hallotta a tanítványok beszédét. [7] És elteltek csodálkozással, és ezt mondták: Nemde ezek az emberek mindnyájan galileaiak? [8] Hogyan lehetséges, hogy mi mindnyájan azon a nyelven halljuk az ő beszédüket, amely a miénk születésünktől fogva? [9] Pártus, Média és Elám férfiai, és akik Mezopotámiában, Júdeában és Kappadóciában, Pontuszban és Ázsiában laknak, [10] Frígiában és Pamfíliában, Egyiptomban és Líbia Ciréne környékén lakói, és akik Rómából jöttek, zsidók születésük szerint és mások, akik zsidókká lettek, [11] Kréta és Arábia férfiai, mindnyájunknak a mi nyelveinken beszélnek Isten nagy tetteiről. [12] És mindnyájan csodálkoztak és kételkedtek, és ezt kérdezgették egymástól: Mi ennek az oka? [13] Mások pedig gúnyolódva rajtuk, azt mondták: Újborral vannak tele. [14] Péter azonban felkelt a tizeneggyel, és hangosan így kiáltott: Júdea férfiai és mindnyájan, akik Jeruzsálemben laktok, jegyezzétek meg ezt, és hallgassátok meg szavaimat! [15] Mert ezek az emberek nem borral vannak elragadtatva, ahogy ti gondoljátok, hiszen még csak a nap harmadik órája van; [16] Hanem ez az, amit Jóel próféta mondott: [17] És lészen az utolsó napokban – ezt mondja az Isten –, hogy kiárasztom Lelkemet minden testre, és fiaitok és leányaitok próféták lesznek, ifjaitok látomásokat látnak, véneitek pedig álmokat álmodnak. [18] És az én szolgáimra és szolgálóleányaimra is kiárasztom Lelkemet, és ők prófétálnak. [19] És csodák lesznek láthatók az égen, és jelek a földön: vér, tűz és füst. [20] A nap elsötétedik, és a hold vérré változik, mielőtt eljön az Úrnak ama nagy napja dicsőségesen. [21] És aki könyörög az Úrhoz, az üdvözül. [22] Izraelita férfiak, hallgassatok ezekre a szavakra: A názáreti Jézust, azt a férfit, akit Isten helyeselt, amint azt Isten általa tett nagy tettekkel, jelekkel és csodákkal művelt bennetek, amint magatok is tudjátok. [23] Őt, amikor Isten akaratából és tudásából kiadták, gonosz emberek kezei által keresztre feszítettétek. [24] De Isten feltámasztotta őt az életbe, megszabadítva őt a halál fájdalmaitól, mivel lehetetlen volt, hogy legyőzze. [25] Mert Dávid ezt mondta róla: „Szüntelenül láttam az Urat magam előtt, mert jobb kezem felől van, hogy meg

earth, and his resting-place is with us today. [30] But being a prophet, and having in mind the oath which God had given to him, that of the fruit of his body one would take his place as a king, [31] He, having knowledge of the future, was talking of the coming again of Christ from the dead, that he was not kept in hell and his body did not see destruction. [32] This Jesus God has given back to life, of which we all are witnesses. [33] And so, being lifted up to the right hand of God, and having the Father's word that the Holy Spirit would come, he has sent this thing, which now you see and have knowledge of. [34] For David has not gone up into heaven, but says, himself, The Lord said to my Lord, Be seated at my right hand, [35] Till I put all those who are against you under your feet. [36] For this reason, let all Israel be certain that this Jesus, whom you put to death on the cross, God has made Lord and Christ. [37] Now when these words came to their ears their hearts were troubled, and they said to Peter and the other Apostles, Brothers, what are we to do? [38] And Peter said, Let your hearts be changed, every one of you, and have baptism in the name of Jesus Christ, for the forgiveness of your sins; and you will have the Holy Spirit given to you. [39] For the word of God is for you and for your children and for all those who are far off, even all those who may be marked out by the Lord our God. [40] And with more such words he gave his witness, offering them salvation and saying, Come out from this evil generation. [41] Then those who gave hearing to his words had baptism: and about three thousand souls were joined to them that day. [42] And they kept their attention fixed on the Apostles' teaching and were united together in the taking of broken bread and in prayer. [43] But fear came on every soul: and all sorts of wonders and signs were done by the Apostles. [44] And all those who were of the faith kept together, and had all things in common; [45] And exchanging their goods and property for money, they made division of it among them all, as they had need. [46] And day by day, going in agreement together regularly to the Temple and, taking broken bread together in their houses, they took their food with joy and with true hearts, [47] Giving praise to God, and having the approval of all the people; and every day the number of those who had salvation was increased by the Lord.

ne rendüljek." [26] Ezért örült a szívem, és örömmel töltötte el a nyelvem, és testem reménységben nyugszik. [27] Mert nem engeded, hogy lelkem a pokolban legyen, és Szentedet nem adod a pusztulásnak. [28] Megmutattad velem az élet útjait, és ujjongva látom majd arcodat. [29] Testvéreim, nyíltan kijelenthetem nektek, hogy Dávid meghalt, és a földbe temették, és nyughelye ma is közöttünk van. [30] De mivel próféta volt, és emlékezett az esküre, amelyet Isten adott neki, hogy testének gyümölcséből király lesz, [31] mivel tudta a jövőt, Krisztus halálból való feltámadásáról beszélt, hogy nem tartják a pokolban, és teste nem lát pusztulást. [32] Ezt a Jézust Isten feltámasztotta az életbe, aminek mindnyájan tanúi vagyunk. [33] És miután Isten jobbjára felmagasztaltatott, és az Atya igéjét birtokolva, hogy eljön a Szentlélek, elküldte ezt, amit most láttok és tudtok. [34] Mert Dávid nem ment fel a mennybe, hanem ő maga mondja: Így szólt az Úr az én Uramhoz: Ülj az én jobb kezem felől, [35] mígnem ellened mindazokat, akik ellened vannak, a lábad alá vetem. [36] Ezért legyen biztos az egész Izraelben, hogy azt a Jézust, akit ti keresztre feszítettetek, Úrrá és Krisztussá tette Isten. [37] Amikor ezek a szavak eljutottak fülükhöz, megrendültek a szívük, és ezt mondták Péternek és a többi apostolnak: „Testvérek, mit tegyünk?" [38] Péter így felelt: „Térjen meg a ti szívetek mindnyájan, és keresztelkedjetek meg Jézus Krisztus nevében bűneitek bocsánatára, és megkapjátok a Szentlelket. [39] Mert az Isten igéje tiéd és gyermekeitek, sőt mindazoké is, akik távol vannak, akiket kijelöl az Úr, a mi Istenünk." [40] Több ilyen beszéddel is bizonyságot tett, üdvösséget kínálva nekik, és ezt mondva: „Menjetek ki ebből a gonosz nemzedékből!" [41] Akik pedig hallgattak szavaira, megkeresztelkedtek, és azon a napon mintegy háromezer lélek csatlakozott hozzájuk. [42] És állandóan figyeltek az apostolok tanítására, és egyek voltak a kenyértörésben és az imádkozásban. [43] De félelem szállt minden lélekre, és az apostolok mindenféle csodákat és jeleket tettek. [44] Mindazok, akik a hitből valók voltak, együtt maradtak, és mindenük közös volt. [45] És javaikat és vagyonukat pénzre cserélve szétosztották maguk között, ahogy szükségük volt rá. [46] És napról napra rendszeresen egyetértésben jártak a templomba, és házanként együtt megtörték a kenyeret, örömmel és igaz szívvel vettek magukhoz ételt, [47] Dicsőítve Istent, és az egész nép kedvességét élvezve; és napról napra gyarapodott az Úr által azok száma, akik üdvözültek.

3

[1] Now Peter and John were going up to the Temple at the ninth hour, the hour of prayer; [2] And a certain man who from birth had had no power in his legs, was taken there every day, and put down at the door of the Temple which is named Beautiful, requesting money from those who went into the Temple; [3] He then, seeing Peter and John going into the Temple, made a request to them. [4] And Peter, looking at him, with John, said, Keep your eyes on us. [5] And he gave attention to them, hoping to get something from them. [6] But Peter said, I have no silver or gold, but what I have, that I give to you. In the name of Jesus Christ of Nazareth, get up on your feet. [7] And he took him by his right hand, lifting him up; and straight away his feet and the bones of his legs became strong, [8] And, jumping up, he got on to his feet and went into the Temple with them, walking and jumping and giving praise to God. [9] And all the people saw him walking and praising God: [10] And they saw that it was the man who made requests for money at the door of the Temple, and they were full of wonder and surprise at what had taken place. [11] And while he kept his hands on Peter and John, all the people came running together to the covered way which is named Solomon's, full of wonder. [12] And when Peter saw it he said to the people, You men of Israel, why are you so greatly surprised at this man? or why are you looking at us as if by our power or virtue we had given him the use of his legs? [13] The God of Abraham, of Isaac, and of Jacob, the God of our fathers, has given glory to his servant Jesus; whom you gave up, turning your backs on him, when Pilate had made the decision to let him go free. [14] But you would have nothing to do with the Holy and Upright One, and made request for a man of blood to be given to you, [15] And put to death the Lord of life; whom God gave back from the dead; of which fact we are witnesses. [16] And his name, through faith in his name, has made this man strong, whom you see and have knowledge of: yes, the faith which is through him has made him well, before you all. [17] And now, my brothers, I am conscious that you did this, as did your rulers, without knowledge. [18] But the things which God had made clear before, by the mouth of all the prophets, that the Christ would have to undergo, he has put into effect in this way. [19] So then, let your hearts be changed and be turned to God, so

3

[1] Péter és János pedig a kilencedik órában, az imádkozás órájában mentek fel a templomba. [2] És egy férfit, aki születésétől fogva erőtlen volt a lábaiban, minden nap odavittek, és letettek a templom Ékes-kapujához, pénzt kérve azoktól, akik a templomba járnak. [3] Ő pedig, látva Pétert és Jánost a templomba menni, kért tőlük valamit. [4] Péter pedig Jánossal együtt rátekintve így szólt: Tartsatok rajtunk szemet! [5] És figyelt rájuk, remélve, hogy kap tőlük valamit. [6] Péter azonban ezt mondta: Nincs ezüstöm vagy aranyam, hanem amim van, azt adom neked. A názáreti Jézus Krisztus nevében kelj fel a lábadra. [7] És megfogva a jobb kezét, felemelte; és azonnal megerősödtek a lábai és a lábszárcsontjai. [8] És felugrott, talpra állt, és bement velük a templomba, járkált, ugrándozott és dicsérte az Istent. [9] És az egész nép látta őt járni és Istent dicsérni. [10] És látták, hogy az az ember, aki pénzt kért a templom ajtajánál, és csodálkozva és álmélkodva csodálkoztak a történteken. [11] És miközben Péteren és Jánoson tartotta a kezét, az egész nép csodálkozva összefutott a Salamon fedett kapujához. [12] És amikor Péter ezt látta, így szólt a néphez: Izraelita férfiak, miért csodálkoztok ezen az emberen? Vagy miért néztek ránk, mintha mi a mi erőnkkel vagy hatalmunkkal adtuk volna neki a lábait használni? [13] Ábrahám, Izsák és Jákob Istene, atyáink Istene megdicsőítette szolgáját, Jézust, akit ti hátat fordítva neki, kiszolgáltattatok, amikor Pilátus úgy döntött, hogy szabadon engedi. [14] De ti nem akartatok közömbös lenni a Szent és Igaz iránt, és vérből való embert kértetek nektek, [15] És megöljétek az élet Urát, akit Isten feltámasztott a halálból; aminek mi vagyunk tanúi. [16] És az ő neve, az ő nevében való hit által erősítette meg ezt az embert, akit láttok és ismertek: sőt, az általa való hit meggyógyította őt mindnyájatok szeme láttára. [17] És most, testvéreim, tudom, hogy ezt tudatlanul tettétek, akárcsak a vezetőitek. [18] Hanem azokat, amiket Isten előre kijelentett minden próféta szája által, hogy a Krisztusnak át kell mennie, így tette meg. [19] Térjetek meg tehát, és forduljatok Istenhez, hogy bűneitek teljesen eltöröltessenek, és áldásos idők jöjjenek el az Úrtól; [20] És hogy elküldje a Krisztust, aki kezdettől fogva kiválasztott nektek, Jézust; [21] akit a mennyben őriznek mindaddig, amíg minden helyre nem áll, amiről Isten meg-ígérte szent pró-

that your sins may be completely taken away, and times of blessing may come from the Lord; [20] And that he may send the Christ who was marked out for you from the first, even Jesus: [21] Who is to be kept in heaven till the time when all things are put right, of which God has given word by the mouth of his holy prophets, who have been from the earliest times. [22] For Moses said, The Lord will give you a prophet from among your people, like me; you will give ear to everything which he will say to you. [23] And every soul who does not give attention to that prophet, will be cut off from among the people. [24] And all the prophets from Samuel and those who came after, every one of them, gave word of these days. [25] You are the sons of the prophets, and of the agreement which God made with your fathers, saying to Abraham, Through your seed a blessing will come on all the families of the earth. [26] To you, first, God sent his servant, blessing you by turning every one of you from his sins.

fétái szája által, akik ősidőktől fogva voltak. [22] Mert Mózes azt mondta: Ad nektek prófétát az Úr a ti népetek közül, hozzám hasonlót; Figyeljetek mindarra, amit mond nektek. [23] És aki nem hallgat arra a prófétára, azt kiirtják a nép közül. [24] És minden próféta Sámueltől fogva és akik utána jöttek, mindnyájan ezekről a napokról beszéltek. [25] Ti vagytok a prófétáknak és annak a szövetségnek fiai, amelyet Isten atyáitokkal kötött, mondván Ábrahámnak: A te magodban száll áldás a föld minden családjára. [26] Először hozzátok küldte el Isten az ő szolgáját, hogy megáldjon titeket azzal, hogy mindegyikőtöket megtérít bűneiből.

4

[1] And while they were talking to the people, the priests and the captain of the Temple and the Sadducees came up to them, [2] Being greatly troubled because they were teaching the people and preaching Jesus as an example of the coming back from the dead. [3] And they took them and put them in prison till the morning, for it was now evening. [4] But a number of those who gave hearing to the word had faith; and they were now about five thousand. [5] And on the day after, the rulers and those in authority and the scribes came together in Jerusalem; [6] And Annas, the high priest, was there, and Caiaphas and John and Alexander, and all the relations of the high priest. [7] Then sending for Peter and John, they said, By what power and in whose name have you done this? [8] Then Peter, being full of the Holy Spirit, said to them, O you rulers of the people and men of authority, [9] If we are questioned today about a good work done to a man who was ill, as to how he has been made well, [10] Take note, all of you, and all the people of Israel, that in the name of Jesus Christ of Nazareth, whom you put to death on the cross, whom God gave back from the dead, even through him is this man now before you completely well. [11] He is the stone which you

4

[1] Miközben pedig a néphez beszéltek, odamentek hozzájuk a papok, a templomőrség parancsnoka és a szadduceusok, [2] mivel igen nyugtalanok voltak, mert tanították a népet, és Jézust a halálból való feltámadás példájaként hirdették. [3] Elvitték őket, és börtönbe zárták reggelig, mert már este volt. [4] Sokan azonban azok közül, akik hallgatták az igét, hittek, és már mintegy ötezren voltak. [5] Másnap pedig összegyűltek Jeruzsálemben a főemberek, a hatalmasok és az írástudók. [6] Ott volt Annás főpap, Kajafás, János, Sándor és a főpap összes rokona. [7] Ekkor hívatták Pétert és Jánost, és ezt kérdezték: „Milyen hatalommal és kinek a nevében tettétek ezt?” [8] Péter pedig, Szentlélekkel telve, így szólt hozzájuk: Ó, nép vezetői és hatalmasok! [9] Ha ma egy beteg emberen végzett jótettről kérdeznek minket, hogy hogyan gyógyult meg, [10] tudjátok meg mindnyájan, Izrael egész népével együtt, hogy a názáreti Jézus Krisztus nevében, akit ti keresztre feszítettetek, akit Isten feltámasztott a halálból, általa van ez az ember most előttetek teljesen egészséges. [11] Ő az a kő, amelyet ti, építők, nem használtatok, hanem amely az épület főkövévé vált. [12] És senki másban nincs üdvösség; mert nincs más név az ég alatt, amely által üdvözülhetnénk. [13] Amikor látták, hogy Péter és

builders had no use for, but which has been made the chief stone of the building. 12 And in no other is there salvation: for there is no other name under heaven, given among men, through which we may have salvation. 13 Now when they saw that Peter and John were without fear, though they were men of no education or learning, they were greatly surprised; and they took note of them that they had been with Jesus. 14 And, seeing that the man who had been made well was there with them, they were not able to say anything against it. 15 But when they had given them orders to go out of the Sanhedrin, they had a discussion among themselves, 16 Saying, What are we to do with these men? for certainly it is clear to all who are living in Jerusalem that a most important sign has been done by them, and it is not possible to say that it is not so. 17 But so that it may not go farther among the people, let us put them in fear of punishment if they say anything in future in this name. 18 And they sent for them, and gave them orders not to make statements or give teaching in the name of Jesus. 19 But Peter and John in answer said to them, It is for you to say if it is right in the eyes of God to give attention to you more than to God: 20 For it is not possible for us to keep from saying what we have seen and have knowledge of. 21 And when they had said more sharp words to them, they let them go, not seeing what punishment they might give them, because of the people; for all men were giving praise to God for what had taken place. 22 For the man on whom this act of power was done was more than forty years old. 23 And when they had been made free, they came back to their friends, and gave an account of all the things which the chief priests and the authorities had said to them. 24 And hearing it, they all, with one mind, made prayer to God and said, O Lord, maker of heaven and earth and the sea and all things in them: 25 Who has said, by the Holy Spirit, through the mouth of our father David your servant, Why are the nations so violently moved, and why are the thoughts of the people so foolish? 26 The kings of the earth were lifted up, the rulers came together, against the Lord, and against his Christ: 27 For, truly, in this town, against your holy servant, Jesus, who was marked out by you as Christ, Herod, and Pontius Pilate, with the Gentiles and the people of Israel, came together, 28 To do that which had been fixed before

János nem félnek, bár műveltek és tanulatlanok, nagyon meglepődtek; és felismerték őket, hogy Jézussal voltak. 14 És látván, hogy a meggyógyult ember ott van velük, nem tudtak mit mondani ellene. 15 Miután azonban parancsot adtak nekik, hogy menjenek ki a Szanhedrinből, tanácskozni kezdtek egymás között, 16 ezt mondván: „Mit tegyünk ezekkel az emberekkel? Mert bizonyára minden jeruzsálemi lakos előtt nyilvánvaló, hogy nagy csoda történt általuk, és nem lehet tagadni, hogy nem így van. 17 De hogy tovább ne terjedjen a nép között, tartsuk őket büntetéstől, ha ezentúl valamit is mondanak ebben a névben. 18 És hívatták őket, és megparancsolták nekik, hogy ne tegyenek beszédet, és ne tanítsanak Jézus nevében. 19 Péter és János azonban ezt felelték nekik: „Nektek a dolgotok, hogy megmondjátok, helyes-e Isten szemében, hogy rátok jobban hallgatunk, mint Istenre. 20 Mert nem áll módunkban megállni, hogy ne mondjuk el, amit láttunk és tudunk. 21 Miután pedig még több dorgálást intéztek hozzájuk, elbocsátották őket, nem látván, mivel büntethetnék meg őket a nép miatt; mert mindenki dicsérte Istent azért, ami történt. 22 Mert az az ember, akin ez a csodatétel történt, több mint negyvenéves volt. 23 Miután kiszabadultak, visszatértek barátaikhoz, és elbeszélték mindazt, amit a főpapok és a vezetők mondtak nekik. 24 Amikor ezt meghallották, mindnyájan egy szívvel-lélekkel imádkoztak Istenhez, és ezt mondták: Uram, a menny és a föld, a tenger és minden azokban lévő teremtője! 25 Ki mondtad a Szentlélek által, a mi atyánknak, Dávidnak, a te szolgádnak szája által: Miért háborognak a népek, és miért olyan ostobák a népek gondolatai? 26 A föld királyai fellázadtak, a fejedelmek egyesültek az Úr ellen és az ő Krisztusa ellen. 27 Mert valóban ebben a városban egyesültek Heródes és Poncius Pilátus a pogányokkal és Izrael népével, 28 hogy végrehajtsák azt, amit előre elrendeltél a kezed és a te akaratod által. 29 Most pedig, Uram, vedd figyelembe kegyetlen szavaikat, és adj szolgáidnak hatalmat, hogy félelem nélkül hirdessék igédet, 30 miközben kinyújtod a kezed, hogy irgalmasságot cselekedj, hogy jelek és csodák történjenek szent szolgád, Jézus nevében. 31 És miután elvégezték imádkozásukat, megrendült a hely, ahol voltak, és mindnyájan megteltek Szentlélekkel, félelem nélkül hirdetve Isten igéjét. 32 És mindazok, akik a hitből valók voltak, egy szívben és lélekben voltak; és senki

by your hand and your purpose. [29] And now, Lord, take note of their cruel words, and give your servants power to be preachers of your word without fear, [30] While your hand is stretched out to do works of mercy; so that signs and wonders may be done through the name of your holy servant Jesus. [31] And when their prayer was ended, the place where they were was violently moved, and they all became full of the Holy Spirit, preaching the word of God without fear. [32] And all those who were of the faith were one in heart and soul: and not one of them said that any of the things which he had was his property only; but they had all things in common. [33] And with great power the Apostles gave witness of the coming back of the Lord Jesus from the dead; and grace was on them all. [34] And no one among them was in need; for everyone who had land or houses, exchanging them for money, took the price of them, [35] And put it at the feet of the Apostles for distribution to everyone as he had need. [36] And Joseph, who was given by the Apostles the name of Barnabas (the sense of which is, Son of comfort), a Levite and a man of Cyprus by birth, [37] Having a field, got money for it and put the money at the feet of the Apostles.

sem mondta közülük, hogy bármi is az övé lenne, hanem mindenük közös volt. [33] Az apostolok nagy erővel tettek bizonyságot az Úr Jézus feltámadásáról a halálból, és kegyelem volt mindnyájukon. [34] És senki sem szűkölködött közöttük; mert akinek földje vagy háza volt, pénzért eladva azokat, elvette azok árát, [35] és az apostolok lába elé tette, hogy mindenkinek szétosszák, ahogy szüksége volt rá. [36] József, akit az apostolok Barnabásnak neveztek el – aminek jelentése: vigasztalás fia –, lévita, ciprusi származású, [37] mivel földje volt, pénzt szerzett rá, és az apostolok lába elé tette.

5

[1] But a certain man named Ananias, with Sapphira his wife, got money for his property, [2] And kept back part of the price, his wife having knowledge of it, and took the rest and put it at the feet of the Apostles. [3] But Peter said, Ananias, why has the Evil One put it into your heart to be false to the Holy Spirit, and to keep back part of the price of the land? [4] While you had it, was it not your property? and after you had given it in exchange, was it not still in your power? how has this purpose come into your mind? you have been false, not to men, but to God. [5] And at these words, Ananias went down on the earth, and his life went from him: and great fear came on all who were present. [6] And the young men went and made ready his body, and took it out, and put it in the earth. [7] And about three hours after, his wife, having no knowledge of what had taken place, came in. [8] And Peter said to her, Give me an answer: was this amount of money the price of the land? And she said, Yes, it was. [9] But Peter said to her,

5

[1] Egy bizonyos Anániás nevű férfi Safirával, a feleségével pénzt keresett a birtokáért, [2] és felesége tudtával visszatartott egy részét az árából, a többit pedig elvette, és az apostolok lába elé tette. [3] Péter azonban ezt mondta: „Anániás, miért sugallta a Gonosz a szívedben, hogy meghazudtold a Szentlelket, és a föld árából is félretedd a részét? [4] Nem a tiéd volt, amikor még birtokoltad? És miután elcserélted, nem volt-e még mindig a hatalmadban? Hogyan jutott eszedbe ez a gondolat? Nem embereket, hanem Istent hazudtál. [5] E szavakra Anániás a földre esett, és élete eltávozott belőle, és nagy félelem szállt mindazokra, akik ott voltak. [6] Az ifjak odamentek, elkészítették a testét, kivitték és a földbe temették. [7] Körülbelül három óra múlva bement a felesége, mit sem tudva a történtekről. [8] Péter megkérdezte tőle: „Add meg nekem, hogy ennyi pénzért volt-e fizetve a föld?” Az így felelt: „De igen.” [9] Péter azonban ezt mondta neki: „Miért egyeztettetek meg egymással, hogy megha-

Why have you made an agreement together to be false to the Spirit of the Lord? See, the feet of the young men who have put the body of your husband in the earth, are at the door, and they will take you out. [10] And straight away she went down at his feet, and her life went from her: and the young men came in and saw her dead, and they took her out and put her in the earth with her husband. [11] Then great fear came on all the church and on all who had knowledge of these things. [12] Now a number of signs and wonders were done among the people by the hands of the Apostles; and they were all together in Solomon's covered way. [13] The others, in fear, kept back from joining them: but the people made much of them; [14] And a great number of men and women had faith, and were joined to the Lord; [15] And they even took into the streets people who were ill, and put them on beds, so that when Peter went by, some of them might be in his shade. [16] And numbers of people came together from the towns round about Jerusalem, with those who were ill and those who were troubled with unclean spirits: and they were all made well. [17] But the high priest and those who were with him (the Sadducees) were full of envy, [18] And they took the Apostles and put them in the common prison. [19] But in the night an angel of the Lord, opening the doors of the prison, took them out and said, [20] Go, take your place in the Temple and give the people all the teaching about this Life. [21] And hearing this, they went into the Temple at dawn, and were teaching. But the high priest and those who were with him got together the Sanhedrin and the representatives of the children of Israel, and sent to the prison to get them. [22] But the men who were sent saw that they were not in the prison, and came back with the news, [23] Saying, The doors of the prison were safely shut, and the keepers were at the doors, but when they were open, there was nobody inside. [24] Now, at these words, the captain of the Temple and the chief priests were greatly troubled about what might be the end of this business. [25] And someone came and said to them, The men, whom you put in prison, are in the Temple teaching the people. [26] Then the captain and some of the police went and took them, but not violently, for fear that they might be stoned by the people. [27] And they took them into the Sanhedrin, and the high priest said to them, [28] We gave you very clear orders not to give teaching in this name: and now Jerusalem is full of your teaching, and

zudtoljátok az Úr Lelkét? Íme, azoknak az ifjaknak a lábai, akik férjed holttestét a földbe temették, az ajtó előtt vannak, és kivisznek téged." [10] Az ifjak pedig azonnal a lábaihoz borultak, és élete kiment belőle. Bementek az ifjak, és látták, hogy holtan van, kivitték, és férjével együtt a földbe temették. [11] Nagy félelem támadt ekkor az egész gyülekezetben és mindazokban, akik tudtak ezekről. [12] Az apostolok keze által sok jel és csoda történt a nép között, és mindnyájan egybegyűltek Salamon őrházában. [13] A többiek félelmükben tartózkodtak attól, hogy csatlakozzanak hozzájuk, de a nép nagyra tartotta őket. [14] És nagy sokaság férfi és nő hitt, és csatlakozott az Úrhoz; [15] És kivitték a betegeket az utcákra, és ágyakra fektették őket, hogy amikor Péter arra járt, némelyek az árnyékában legyenek. [16] És sok ember gyűlt össze a Jeruzsálem környéki városokból, betegekkel és tisztátalan lelkektől gyötörtekkel; és mindnyájan meggyógyultak. [17] De a főpap és akik vele voltak (a szadduceusok), irigységgel voltak tele. [18] És elfogták az apostolokat, és a közös börtönbe vetették őket. [19] De éjjel az Úr angyala, megnyitva a börtön ajtaját, kivezette őket, és ezt mondta: [20] Menjetek, foglaljatok helyet a templomban, és hirdessétek a népnek ezt az életet! [21] És ezt hallván, hajnalban bementek a templomba, és tanítottak. De a főpap és akik vele voltak, összegyűjtötték a nagytanácsot és Izrael fiainak képviselőit, és elküldtek a börtönbe, hogy elhozzák őket. [22] A kiküldött férfiak látták, hogy nincsenek a börtönben, és visszatértek a hírrel, [23] és ezt mondták: „A börtön ajtajai gondosan zárva vannak, az őrök az ajtók előtt állnak, de amikor kinyitották, senki sem volt bent." [24] E szavak hallatán a templomőrség parancsnoka és a főpapok igen aggódtak, hogy mi lesz ennek a dolognak a vége. [25] Valaki odament hozzájuk, és ezt mondta nekik: „Azok az emberek, akiket börtönbe vetettetek, a templomban vannak, és tanítják a népet." [26] Akkor a parancsnok és néhány őr elment, és elfogták őket, de nem erőszakkal, nehogy a nép megkövezze őket. [27] Bevitték őket a nagytanácsba, és a főpap ezt mondta nekik: [28] „Hivatalosan megparancsoltuk nektek, hogy ne tanítsatok ebben a névben. Most pedig tele van Jeruzsálem a ti tanításotokkal, és minket akartok felelősségre vonni ennek az embernek a haláláért." [29] Péter és az apostolok így válaszoltak: „Isten parancsát kell teljesítenünk, nem emberét." [30] Atyáink Istene feltámasztotta Jézust, akit ti fára

you are attempting to make us responsible for this man's death. [29] But Peter and the Apostles, answering, said, We have to do the orders of God, not of man. [30] The God of our fathers gave Jesus back to life, whom you had put to death, hanging him on a tree. [31] Him God has put on high at his right hand, as a Ruler and a Saviour, to give to Israel a change of heart and forgiveness of sins. [32] And we are witnesses of these things, and so is the Holy Spirit, whom God has given to those who keep his laws. [33] But when these words came to their ears, they were cut to the heart, and had a mind to put them to death. [34] But one of the Sanhedrin, a Pharisee named Gamaliel, a man of learning in the law, of whom all the people had a high opinion, got up and made a suggestion for the men to be put outside for a little time. [35] And he said to them, Men of Israel, take care what you do about these men. [36] For before this there was Theudas, who said he was someone important, to whom about four hundred men gave their support: he was put to death, and his band was broken up and came to nothing. [37] After this man, there was Judas of Galilee, at the time of the numbering, and some of the people went after him: he was put to death, and all his supporters were put to flight. [38] And now I say to you, Do nothing to these men, but let them be: for if this teaching or this work is of men, it will come to nothing: [39] But if it is of God, you will not be able to overcome them, and you are in danger of fighting against God. [40] And he seemed to them to be right: and they sent for the Apostles, and, after having them whipped and giving them orders to give no teaching in the name of Jesus, they let them go. [41] So they went away from the Sanhedrin, happy to undergo shame for the Name. [42] And every day, in the Temple and privately, they went on teaching and preaching Jesus as the Christ.

akasztva megöltetek. [31] Őt Isten jobbjára helyezte fejedelemül és megváltóként, hogy megtérést és bűnbocsánatot adjon Izraelnek. [32] Mi pedig tanúi vagyunk ezeknek, és a Szentlélek is, akit Isten adott azoknak, akik megtartják törvényeit. [33] Amikor azonban hallani kezdték ezeket a szavakat, szíven ütöttek, és elhatározták, hogy megölik őket. [34] A nagytanács egyik tagja, egy Gamáliel nevű farizeus, törvénytudó férfi, akiről az egész nép nagyra becsülte magát, felkelt, és azt javasolta, hogy egy kis időre vezessék ki a férfiakat. [35] Jézus ezt mondta nekik: Izraelita férfiak, vigyázzatok magatokra, mit tesztek ezekkel az emberekkel! [36] Mert előtte volt Teudás, aki tekintélyesnek tartotta magát, és körülbelül négyszáz férfi támogatta őt. Őt megölték, csapata szétszakadt, és semmivé lett. [37] Ezt az embert követte a galileai Júdás is a számlálás idején, akit a nép közül néhányan üldöztek. Megölték, és minden követőjét elűzték. [38] Most pedig azt mondom nektek: Semmit se tegyetek ezekkel az emberekkel, hanem hagyjátok őket békén! Mert ha emberektől van ez a tanítás vagy ez a munka, semmivé lesz. [39] De ha Istentől van, akkor nem leszel képes legyőzni őket, és fennáll a veszélye annak, hogy Isten ellen harcolsz. [40] És úgy tűnt nekik, hogy igaza van: ezért hívatták az apostolokat, de miután megkorbácsolták őket, és megparancsolták nekik, hogy ne tanítsanak Jézus nevében, elbocsátották őket. [41] Így elmentek a Szanhedrintől, boldogan, hogy gyalázatot viselhetnek a névért. [42] És minden nap a templomban és külön-külön tanították és hirdették Jézust mint Krisztust.

6

[1] Now in those days, when the number of the disciples was increasing, protests were made by the Greek Jews against the Hebrews, because their widows were not taken care of in the distribution of food every day. [2] And the Apostles sent for all the disciples and said, It is not right for us to give up preaching the word of God in order to make distribution of food. [3] Take then from among you seven men of good name, full of the Spirit and of

6

[1] Azokban a napokban, amikor a tanítványok száma egyre nőtt, a görög zsidók tiltakoztak a héberek ellen, mert özvegyeikről nem gondoskodtak a mindennapi élelemosztásnál. [2] Az apostolok pedig magához hívták az összes tanítványt, és ezt mondták: „Nem helyes, hogy felhagyjunk Isten igéjének hirdetésével az ételosztás kedvéért. [3] Válasszatok ki magatok közül hét jó hírű, Lélekkel és bölcsességgel teli férfit, akiknek átadjuk ezt a

wisdom, to whom we may give control of this business. [4] Then we will give all our time to prayer and the teaching of the word. [5] And this saying was pleasing to all of them: and they made selection of Stephen, a man full of faith and of the Holy Spirit, and Philip and Prochorus and Nicanor and Timon and Parmenas and Nicolas of Antioch, who had become a Jew: [6] These they took to the Apostles, who, after prayer, put their hands on them. [7] And the word of God was increasing in power; and the number of the disciples in Jerusalem became very great, and a great number of priests were in agreement with the faith. [8] And Stephen, full of grace and power, did great wonders and signs among the people. [9] But some of those who were of the Synagogue named that of the Libertines, and some of the men of Cyrene and of Alexandria and those from Cilicia and Asia, had arguments with Stephen. [10] But they were not able to get the better of him, for his words were full of wisdom and of the Spirit. [11] Then they got men to say, He has said evil against Moses and against God, in our hearing. [12] And the people, with the rulers and the scribes, were moved against him, and they came and took him before the Sanhedrin, [13] And they got false witnesses who said, This man is for ever saying things against this holy place and against the law: [14] For he has said in our hearing that this Jesus of Nazareth will put this place to destruction and make changes in the rules which were handed down to us by Moses. [15] And all those who were in the Sanhedrin, looking at him, saw that his face was like the face of an angel.

munkát. [4] Akkor majd minden időnket az imádságnak és az ige tanításának szenteljük. [5] És ez a beszéd mindnyájuknak tetszett. Kiválasztották Istvánt, a hittel és Szentlélekkel teli férfit, Fülöpöt, Prokhoroszt, Nikánórt, Timont, Parmenást és az antiókhiai Nikolauszt, aki zsidóvá lett. [6] Ezeket elvették az apostolokhoz, akik imádkozva rájuk tették a kezüket. [7] És Isten igéje erővel áradt; És a tanítványok száma Jeruzsálemben igen megnőtt, és a papok közül is sokan egyetértettek a hittel. [8] István pedig, telve kegyelemmel és hatalommal, nagy csodákat és jeleket tett a nép között. [9] Néhányan azonban a libertinusok zsinagógájából valók közül, valamint a cirénei, alexandriai és a ciliciai és ázsiai férfiak közül vitatkoztak Istvánnal. [10] De nem tudták legyőzni, mert beszéde tele volt bölcsességgel és Lélekkel. [11] Akkor embereket uszítottak, akik azt mondták: Rikosul beszélt Mózes és Isten ellen a mi fülünk hallatára. [12] És a nép a főemberekkel és az írástudókkal együtt fellázadt ellene, és odamentek, és a nagytanács elé vitték. [13] És hamis tanúkat uszítottak, akik azt mondták: Ez az ember örökké e szent hely és a törvény ellen beszél. [14] Mert azt mondta a mi fülünk hallatára, hogy ez a názáreti Jézus ezt a helyet le fogja rombolni, és megváltoztatja azokat a törvényeket, amelyeket Mózes adott nekünk. [15] A nagytanácsban lévők mindnyájan rátekintettek, és látták, hogy arca olyan, mint egy angyal arca.

7

[1] Then the high priest said, Are these things true? [2] And he said, My brothers and fathers, give hearing. The God of glory came to our father Abraham, when he was in Mesopotamia, before he was living in Haran, [3] And said to him, Go out of your land, and away from your family, and come into the land to which I will be your guide. [4] Then he came out of the land of the Chaldaeans, and went into Haran; and from there, when his father was dead, he was guided by God into this land, where you are living now: [5] And God gave him no heritage in it, not even enough to put his foot on: but he gave him an undertaking that he would give it to him and to his children after him, though he

7

[1] Akkor a főpap megkérdezte: Igazak-e ezek a dolgok? [2] Ő pedig felele: Testvéreim és atyáim, hallgassatok meg! A dicsőség Istene megjelent Ábrahámnak, a mi atyánknak, amikor Mezopotámiában volt, mielőtt Háránban telepedett volna le, [3] És ezt mondta neki: Menj ki földedről, elhagyd családodat, és jöjj arra a földre, ahová én vezetlek téged. [4] Akkor kijött a káldeusok földjéről, és Háránba ment; és onnan, miután apja meghalt, Isten vezette őt erre a földre, ahol most ti laktok. [5] És Isten nem adott neki örökséget benne, még annyit sem, amennyit egy lábra is vethetett volna, hanem megígérte neki, hogy neki és utána gyermekeinek adja, bár akkor még nem volt gyerme-

had no child at that time. [6] And God said that his seed would be living in a strange land, and that they would make them servants, and be cruel to them for four hundred years. [7] And I will be the judge, said God, of that nation which made them servants: and after that, they will come out and give me worship in this place. [8] And he made with him the agreement of which circumcision was the sign. And so Abraham had a son, Isaac, and gave him circumcision on the eighth day; and Isaac had a son, Jacob, and Jacob was the father of the twelve heads of the families of Israel. [9] And the brothers, moved with envy against Joseph, gave him to the Egyptians for money: but God was with him, [10] And made him free from all his troubles, and gave him wisdom and the approval of Pharaoh, king of Egypt, who made him ruler over Egypt and all his house. [11] Now there was no food to be had in all Egypt and Canaan, and there was great trouble: and our fathers were not able to get food. [12] But Jacob, hearing that there was grain in Egypt, sent out our fathers the first time. [13] And the second time his brothers had a meeting with Joseph, and Pharaoh had knowledge of Joseph's family. [14] Then Joseph sent for Jacob his father and all his family, seventy-five persons. [15] And Jacob went down to Egypt, and came to his end there, and so did our fathers; [16] And they were taken over to Shechem, and put to rest in the place which Abraham got for a price in silver from the sons of Hamor in Shechem. [17] But when the time was near for putting into effect the undertaking which God had given to Abraham, the people were increasing in Egypt, [18] Till another king came to power, who had no knowledge of Joseph. [19] He, having evil designs against our nation, was cruel to our fathers, and they were forced to put out their young children, so that they might not go on living. [20] At which time Moses came to birth, and he was very beautiful; and he was kept for three months in his father's house: [21] And when he was put out, Pharaoh's daughter took him and kept him as her son. [22] And Moses was trained in all the wisdom of Egypt, and was great in his words and works. [23] But when he was almost forty years old, it came into his heart to go and see his brothers, the children of Israel. [24] And seeing one of them being attacked, he went to his help and gave the Egyptian a death-blow: [25] And he was hoping that his brothers would see that God had

ke. [6] És Isten azt mondta, hogy az ő magva idegen földön fog lakni, és hogy rabszolgákká teszik őket, és négyszáz évig kegyetlenkednek velük. [7] És én leszek a bírája – mondta Isten – annak a népnek, amely rabszolgává tette őket; és azután kijönnek, és imádnak engem ezen a helyen. [8] És megkötötte vele a szövetséget, amelynek a körülmetélés volt a jele. És így született Ábrahámnak fia, Izsák, és körülmetélte őt a nyolcadik napon; és Izsáknak fia, Jákob, és Jákob lett Izrael családjai tizenkét fejének atyja. [9] És a testvérek irigykedve József ellen pénzért adták őt az egyiptomiaknak; de Isten vele volt, [10] És megszabadította őt minden bajától, bölcsességet adott neki és a fáraó, Egyiptom királyának helyeslését, aki őt tette uralkodóvá Egyiptom és egész háza fölött. [11] És nem volt eleség egész Egyiptomban és Kánaánban, és nagy nyomorúság volt: és atyáink nem tudtak élelmet szerezni. [12] Jákob azonban, amikor meghallotta, hogy van gabona Egyiptomban, elküldte atyáinkat először. [13] És másodszor is találkoztak a testvérei Józseffel, és a fáraó tudott József családjáról. [14] József pedig hívatta apját, Jákobot és egész családját, hetvenöt személyt. [15] Jákob lement Egyiptomba, és ott halt meg, atyáinkkal együtt. [16] Elvitték őket Sikembe, és eltemették azon a helyen, amelyet Ábrahám ezüstért vett Hámor fiaitól Sikemben. [17] Amikor azonban közeledett az idő, hogy teljesítsék azt az ígéretet, amelyet Isten Ábrahámnak adott, a nép egyre szaporodott Egyiptomban, [18] mígnem egy másik király került hatalomra, aki nem ismerte Józsefet. [19] Gonosz terveket szőtt népünk ellen, kegyetlenül bánt atyáinkkal, és arra kényszerítette őket, hogy bocsássák el kisgyermekeiket, hogy ne élhessenek tovább. [20] Ekkor született Mózes, aki igen szép arcú volt, és három hónapig apja házában tartották. [21] Amikor pedig bocsánatot kértek tőle, a fáraó lánya magához vette, és fiává fogadta. [22] Mózest pedig megtanították Egyiptom minden bölcsességére, és nagy volt szavaiban és tetteiben. [23] Amikor már majdnem negyvenéves volt, elhatározta, hogy elmegy, és meglátogatja testvéreit, Izrael fiait. [24] És látva, hogy az egyiküket megtámadják, a segítségére sietett, és halálosan megverte az egyiptomit. [25] Remélte, hogy testvérei megértik, hogy Isten küldte őt megmentőjüknek; de nem látták. [26] Másnap pedig odament hozzájuk, miközben veszekedtek, és békét akart kötni velük, mondván: Uraim, testvérek vagytok, miért tesztek egymás-

sent him to be their saviour; but they did not see. 26 And the day after, he came to them, while they were having a fight, and would have made peace between them, saying, Sirs, you are brothers; why do you do wrong to one another? 27 But the man who was doing wrong to his neighbour, pushing him away, said, Who made you a ruler and a judge over us? 28 Will you put me to death as you did the Egyptian yesterday? 29 And at these words, Moses went in flight to the land of Midian, and was living there for a time, and had two sons. 30 At the end of forty years, an angel came to him in the waste land of Sinai, in the flame of a burning thorn-tree. 31 And Moses, seeing it, was full of wonder, and when he came up to have a nearer view of it, the voice of the Lord came to him, saying, 32 I am the God of your fathers, the God of Abraham and of Isaac and of Jacob. And Moses, shaking with fear, kept his eyes from looking at it. 33 And the Lord said, Take off the shoes from your feet, for the place where you are is holy. 34 Truly, I have seen the sorrows of my people in Egypt, and their cries have come to my ears, and I have come down to make them free: and now, come, I will send you to Egypt. 35 This Moses, whom they would not have, saying, Who made you a ruler and a judge? him God sent to be a ruler and a saviour, by the hand of the angel whom he saw in the thorn-tree. 36 This man took them out, having done wonders and signs in Egypt and in the Red Sea and in the waste land, for forty years. 37 This is the same Moses, who said to the children of Israel, God will give you a prophet from among your brothers, like me. 38 This is the man who was in the church in the waste land with the angel who was talking to him in Sinai, and with our fathers; and to him were given the living words of God, so that he might give them to you. 39 By whom our fathers would not be controlled; but they put him on one side, turning back in their hearts to Egypt, 40 And saying to Aaron, Make us gods to go before us: as for this Moses, who took us out of the land of Egypt, we have no idea what has become of him. 41 And they made the image of a young ox in those days, and made an offering to it, and had joy in the work of their hands. 42 But God was turned from them and let them give worship to the stars of heaven, as it says in the book of the prophets, Did you make offerings to me of sheep and oxen for forty years in

sal rosszat? 27 De az az ember, aki rosszat tett felebarátjával, eltaszította őt, és ezt mondta: Ki tett téged fejedelemmé és bíróvá felettünk? 28 Megölsz engem, mint tegnap az egyiptomit? 29 És ezekre a szavakra Mózes elmenekült Midián földjére, és ott lakott egy ideig, és két fia született. 30 Negyven év elteltével egy angyal jelent meg neki a Sínai-pusztában, égő tövisfa lángjában. 31 Mózes pedig, látván, ámulva hallgatta, és amikor odament, hogy jobban megnézze, az Úr hangja szólt hozzá, mondván: 32 Én vagyok a te atyáid Istene, Ábrahám, Izsák és Jákob Istene. Mózes pedig reszketve félelmében elrejtette szemeit, hogy ne nézzen rá. 33 Az Úr pedig monda: Vedd le a sarudat a lábadról, mert szent a hely, ahol vagy. 34 Bizony láttam népem bánatát Egyiptomban, és fülemhez jutott a kiáltásuk, és lejöttem, hogy megszabadítsam őket. Most pedig jöjj, elküldelek téged Egyiptomba. 35 Ezt a Mózest, akit nem akartak, mondván: Ki tett téged fejedelemmé és bíróvá? Őt küldte el Isten fejedelemnek és megmentőnek az angyal keze által, akit a tövisfán látott. 36 Ez az ember vitte ki őket, csodákat és jeleket téve Egyiptomban, a Vörös-tengeren és a pusztában negyven éven át. 37 Ez ugyanaz a Mózes, aki ezt mondta Izrael fiainak: Isten a ti atyátokfiai közül ad nektek prófétát, hozzám hasonlót. 38 Ez az az ember, aki a pusztai gyülekezetben ott volt az angyallal, aki a Sínai-hegyen beszélt vele, és atyáinkkal; és neki adattak az Isten élő szavai, hogy átadja azokat nektek. 39 Aki által atyáink nem akartak uralkodni, hanem félretették, szívükben Egyiptom felé fordulva, 40 És ezt mondták Áronnak: Csinálj nekünk isteneket, hogy előttünk járjanak! Nem tudjuk, mi lett ezzel a Mózessel, aki kihozott minket Egyiptom földjéről. 41 És elkészítették azokban a napokban egy fiatal ökör képmását, és áldoztak neki, és gyönyörködtek kezeik munkájában. 42 De Isten elfordult tőlük, és az ég csillagait imádták, amint a próféták könyvében meg van írva: Vajon juhokat és ökröket mutattatok be nekem negyven éven át a pusztában, ó, Izrael háza? 43 És vittétek Molok sátrát és Refán isten csillagát, a képmásokat, amelyeket készítettetek, hogy imádjátok azokat: és én elviszlek titeket, messzebbre, mint Babilon. 44 Atyáinknak volt a bizonyság sátra a pusztában, ahogyan Isten megparancsolta Mózesnek, hogy készítse el azt a terv szerint, amelyet látott. 45 Amelyeket atyáink magukkal vittek, amikor Józsuéval bementek a népek

the waste land, O house of Israel? [43] And you took up the tent of Moloch and the star of the god Rephan, images which you made to give worship to them: and I will take you away, farther than Babylon. [44] Our fathers had the Tent of witness in the waste land, as God gave orders to Moses to make it after the design which he had seen. [45] Which our fathers, in their turn, took with them when, with Joshua, they came into the heritage of the nations whom God was driving out before the face of our fathers, till the time of David, [46] Who was pleasing to God; and he had a desire to make a holy tent for the God of Jacob. [47] But Solomon was the builder of his house. [48] But still, the Most High has not his resting-place in houses made with hands, as the prophet says, [49] Heaven is the seat of my power, and earth is a resting-place for my feet: what sort of house will you make for me, says the Lord, or what is my place of rest? [50] Did not my hand make all these things? [51] You whose hearts are hard and whose ears are shut to me; you are ever working against the Holy Spirit; as your fathers did, so do you. [52] Which of the prophets was not cruelly attacked by your fathers? and they put to death those who gave them the news of the coming of the Upright One; whom you have now given up and put to death; [53] You, to whom the law was given as it was ordered by angels, and who have not kept it. [54] Hearing these things, they were cut to the heart and moved with wrath against him. [55] But he was full of the Holy Spirit, and looking up to heaven, he saw the glory of God and Jesus at the right hand of God. [56] And he said, Now I see heaven open, and the Son of man at the right hand of God. [57] But with loud cries, and stopping their ears, they made an attack on him all together, [58] Driving him out of the town and stoning him: and the witnesses put their clothing at the feet of a young man named Saul. [59] And Stephen, while he was being stoned, made prayer to God, saying, Lord Jesus, take my spirit. [60] And going down on his knees, he said in a loud voice, Lord, do not make them responsible for this sin. And when he had said this, he went to his rest.

örökségébe, akiket Isten kiűzött atyáink elől, egészen Dávid idejéig, [46] aki kedves volt Isten előtt, és vágyott arra, hogy szent sátrat építsen Jákob Istenének. [47] De Salamon volt az ő házának építője. [48] De a Magasságosnak mégsem volt kézzel csinált házakban nyughelye, ahogyan a próféta mondja: [49] Az ég az én hatalmam székhelye, és a föld az én lábam nyughelye: milyen házat építetek nekem, azt mondja az Úr, vagy mi az én nyugvóhelyem? [50] Nem az én kezem alkotta-e mindezeket? [51] Ti, akiknek kemény a szívük, és zárva vannak a füleik előttem, szüntelenül a Szentlélek ellen dolgoztok; ahogyan atyáitok tették, ti is úgy tesztek. [52] A prófétáktól közül kit nem bántottak kegyetlenül atyáitok? És megölték azokat, akik hírt vittek nekik az Igaz eljöveteléről; akit most kiszolgáltattál és megöltél; [53] te, akinek angyalok parancsára adatott a törvény, és aki nem tartottad meg. [54] Amikor ezeket hallották, szíven ütöttek, és haragra gerjedtek ellene. [55] De tele volt Szentlélekkel, és feltekintve az égre, látta az Isten dicsőségét és Jézust az Isten jobbján. [56] És monda: Most látom a megnyílt eget, és az Emberfiát az Isten jobbján. [57] De hangosan kiáltozva, és befogva fülüket, mindnyájan rátámadtak,

[58] Kiűzték őt a városból, és megkövezték; a tanúk pedig ruháikat egy Saul nevű ifjú lába elé tették. [59] István pedig, miközben megkövezték, imádkozott Istenhez, mondván: Uram Jézus, vedd el az én lelkemet! [60] És térdre esve hangosan monda: Uram, ne tulajdonítsd nekik ezt a bűnt! És miután ezt mondta, megnyugovék.

8

[1] And Saul gave approval to his death. Now at that time a violent attack was started against the church in Jerusalem; and all but the Apostles went away into all parts of Judaea and Samaria. [2] And God-fearing men put Stephen's body in its last resting-place, making great weeping over him. [3] But Saul was burning with hate against the church, going into every house and taking men and women and putting them in prison. [4] But those who had gone in flight went everywhere preaching the word. [5] And Philip went down to Samaria and was teaching them about Christ. [6] And all the people gave attention to the words which Philip said, when they saw the signs which he did. [7] For unclean spirits came out from those who had them, crying with a loud voice; and a number of those who were ill and broken in body were made well. [8] And there was much joy in that town. [9] But there was a certain man named Simon, who in the past had been a wonder-worker and a cause of surprise to the people of Samaria, saying that he himself was a great man: [10] To whom they all gave attention, from the smallest to the greatest, saying, This man is that power of God which is named Great. [11] And they gave attention to him, because for a long time his wonder-working powers had kept them under his control. [12] But when they had faith in the good news given by Philip about the kingdom of God and the name of Jesus Christ, a number of men and women had baptism. [13] And Simon himself had faith and, having had baptism, he went with Philip and, seeing the signs and the great wonders which he did, he was full of surprise. [14] Now when the Apostles at Jerusalem had news that the people of Samaria had taken the word of God into their hearts, they sent to them Peter and John; [15] Who, when they came there, made prayer for them, that the Holy Spirit might be given to them: [16] For up to that time he had not come on any of them; only baptism had been given to them in the name of the Lord Jesus. [17] Then they put their hands on them, and the Holy Spirit came on them. [18] Now when Simon saw that the Holy Spirit was given through the touch of the Apostles' hands, he made them an offering of money, saying, [19] Give me this power, so that when I put my hands on anyone he may get the Holy Spirit. [20] But Peter said, May your money come to destruction with you, because you had the

8

[1] Saul jóváhagyta István halálát. Abban az időben erőszakos támadás indult a jeruzsálemi gyülekezet ellen, és az apostolok kivételével mindenki elment Júdea és Samária minden részére. [2] Istenfélő férfiak eltemették István holttestét, nagy siratást hallatva felette. [3] Saul azonban gyűlölettel telve viselte magát a gyülekezet ellen, házról házra bejárt, férfiakat és nőket fogott, és börtönbe vetette őket. [4] Akik pedig elmenekültek, mindenhová elmentek, és hirdették az igét. [5] Fülöp lement Samáriába, és tanította nekik a Krisztust. [6] Az egész nép pedig figyelt Fülöp szavaira, látva a jeleket, amelyeket tett. [7] Mert a tisztátalan lelkek hangos kiáltással mentek ki azokból, akikben voltak, és sok beteg és törött meggyógyult. [8] Nagy öröm lett abban a városban. [9] Volt azonban egy Simon nevű ember, aki régen csodatevő volt, és aki nagy embernek vallotta magát Samária népében, azt mondván, hogy ő maga nagy ember. [10] Kire mindnyájan figyeltek, kicsinytől fogva nagyig, mondván: Ez az ember Istennek az a ereje, akit Nagynak neveznek. [11] És figyeltek rá, mert csodatevő ereje sokáig az hatalma alatt tartotta őket. [12] De miután hittek Fülöp által hirdetett evangéliumban az Isten országáról és Jézus Krisztus nevéről, sokan megkeresztelkedtek, férfiak és nők egyaránt. [13] Simon maga is hitt, és miután megkeresztelkedett, elment Fülöppel, és látva a jeleket és a nagy csodákat, amelyeket tett, elámult. [14] Amikor a jeruzsálemi apostolok hírét vették, hogy Samária népe befogadta Isten igéjét, elküldték hozzájuk Pétert és Jánost; [15] Amikor azok odaértek, imádkoztak értük, hogy Szentlélek adatott nekik. [16] Mert eddig még senkire sem szállt le közülük, csak a keresztséget kapták az Úr Jézus nevében. [17] Akkor rájuk tették a kezüket, és leszállt rájuk a Szentlélek. [18] Amikor Simon látta, hogy az apostolok kezeinek érintése által adatik a Szentlélek, pénzt ajánlott fel nekik, mondván: [19] Adjátok meg nekem ezt a hatalmat, hogy akire ráteszem a kezemet, az Szentlelket kapjon. [20] Péter azonban ezt mondta: Vesszen el a pénzed veled együtt, mert azt gondoltad, hogy amit Isten ingyen ad, azt ingyen lehet megszerezni. [21] Nincs közöd ehhez a dologhoz, mert a szíved nem igaz Isten előtt. [22] Térj meg, és imádkozz Istenhez, hogy megbocsáttassanak gonosz gondolataid. [23] Mert látom, hogy keserű irigységben és a bűn bilincsei között

idea that what is freely given by God may be got for a price. [21] You have no part in this business, because your heart is not right before God. [22] Let your heart be changed, and make prayer to God that you may have forgiveness for your evil thoughts. [23] For I see that you are prisoned in bitter envy and the chains of sin. [24] And Simon, answering, said, Make prayer for me to the Lord, so that these things which you have said may not come on me. [25] So they, having given their witness and made clear the word of the Lord, went back to Jerusalem, giving the good news on their way in a number of the small towns of Samaria. [26] But an angel of the Lord said to Philip, Get up, and go to the south, to the road which goes from Jerusalem to Gaza, through the waste land. [27] And he went and there was a man of Ethiopia, a servant of great authority under Candace, queen of the Ethiopians, and controller of all her property, who had come up to Jerusalem for worship; [28] He was going back, seated in his carriage, and was reading the book of the prophet Isaiah. [29] And the Spirit said to Philip, Go near, and get on his carriage. [30] And Philip, running up to him, saw that he was reading Isaiah the prophet, and said to him, Is the sense of what you are reading clear to you? [31] And he said, How is that possible when I have no guide? And he made Philip get up by his side. [32] Now the place in the book where he was reading was this: He was taken, like a sheep, to be put to death; and as a lamb is quiet when its wool is being cut, so he made no sound: [33] Being of low degree, his cause was not given a hearing: who has knowledge of his family? for his life is cut off from the earth. [34] And the Ethiopian said to Philip, About whom are these words said by the prophet? about himself, or some other? [35] So Philip, starting from this writing, gave him the good news about Jesus. [36] And while they were going on their way, they came to some water, and the Ethiopian said, See, here is water; why may I not have baptism? [37] [] [38] And he gave orders for the carriage to be stopped, and the two of them went down into the water, and Philip gave him baptism. [39] And when they came up out of the water, the Spirit of the Lord took Philip away; and the Ethiopian saw him no more, for he went on his way full of joy. [40] But Philip came to Azotus, and went through all the towns, preaching the good news, till he came to Caesarea.

vagytok. [24] Simon így felelt: „Könyörögj értem az Úrnak, hogy ne érjenek engem azok, amiket mondtatok!” [25] Ők pedig, miután bizonyságot tettek és hirdették az Úr igéjét, visszatértek Jeruzsálembe, és útközben Samária számos városában hirdették az evangéliumot. [26] Az Úr angyala azonban ezt mondta Fülöpnek: „Kelj fel, menj délre, arra az útra, amely Jeruzsálemből Gázába vezet a pusztában.” [27] Elment, és íme egy etióp férfi, Kandakénak, az etiópok királynőjének nagy tekintélyű szolgája, aki minden vagyonának kezelője volt, és feljött Jeruzsálembe imádkozni. [28] Visszafelé menet hintójában ült, és Izajás próféta könyvét olvasta. [29] A Lélek pedig ezt mondta Fülöpnek: „Menj oda, és szállj fel a hintójába!” [30] Fülöp odafutott hozzá, és látta, hogy Izajás prófétát olvassa, és megkérdezte tőle: „Értelmed az értelmet, amit olvasol?” [31] És monda: Hogyan lehetséges ez, ha nincs vezetőm? És Fülöpöt maga mellé állíttatta. [32] A könyvben, ahol olvasott, ez volt a hely: Mint a juhot, elvitték, hogy megöljék; és ahogyan a bárány csendben marad, amikor gyapját nyírják, úgy nem adott ki hangot. [33] Mivel alacsony rangú volt, ügyét nem hallgatták meg. Ki ismeri családját? Mert az élete el van vágva a földtől. [34] Az etióp pedig megkérdezte Fülöpötől: Kiről mondja a próféta ezeket a szavakat? Magáról, vagy valaki másról? [35] Fülöpö tehát, ebből az írásból kiindulva, hirdette neki Jézust. [36] És miközben úton voltak, egy vízhez értek, és a etióp monda: Íme, itt a víz, miért ne keresztelkedhetnék meg? [37] [] [38] És megparancsolta, hogy állítsák meg a hintót, és ők ketten beszálltak a vízbe, és Fülöpö megkeresztelte őt. [39] És mikor kijöttek a vízből, az Úr Lelke elragadta Fülöpöt; és az etióp többé nem látta őt, mert örömmel telve folytatta útját. [40] Fülöpö pedig Azódba érkezett, és bejárta mind a városokat, hirdetve az evangéliumot, mígnem Cézáreába ért.

9

[1] But Saul, still burning with desire to put to death the disciples of the Lord, went to the high priest, [2] And made a request for letters from him to the Synagogues of Damascus, so that if there were any of the Way there, men or women, he might take them as prisoners to Jerusalem. [3] And while he was journeying, he came near Damascus; and suddenly he saw a light from heaven shining round him; [4] And he went down on the earth, and a voice said to him, Saul, Saul, why are you attacking me so cruelly? [5] And he said, Who are you, Lord? And he said, I am Jesus, whom you are attacking: [6] But get up, and go into the town, and it will be made clear to you what you have to do. [7] And the men who were with him were not able to say anything; hearing the voice, but seeing no one. [8] And Saul got up from the earth, and when his eyes were open, he saw nothing; and he was guided by the hand into Damascus. [9] And for three days he was not able to see, and he took no food or drink. [10] Now there was a certain disciple at Damascus, named Ananias; and the Lord said to him in a vision, Ananias! and he said, Here I am, Lord. [11] And the Lord said to him, Get up, and go to the street which is named Straight, and make search at the house of Judas for one named Saul of Tarsus: for he is at prayer; [12] And he has seen a man named Ananias coming in and putting his hands on him, so that he may be able to see. [13] But Ananias said, Lord, I have had accounts of this man from a number of people, how much evil he has done to your saints at Jerusalem: [14] And here he has authority from the chief priests to make prisoners all who give worship to your name. [15] But the Lord said, Go without fear: for he is a special vessel for me, to give to the Gentiles and kings and to the children of Israel the knowledge of my name: [16] For I will make clear to him what troubles he will have to undergo for me. [17] And Ananias went out and came to the house, and putting his hands on him, said, Brother Saul, the Lord Jesus, whom you saw when you were on your journey, has sent me, so that you may be able to see, and be full of the Holy Spirit. [18] And straight away it seemed as if a veil was taken from his eyes, and he was able to see; and he got up, and had baptism; [19] And when he had taken food his strength came back. And for some

9

[1] Saul azonban, mivel még mindig égett a vágytól, hogy megölje az Úr tanítványait, elment a főpaphoz, [2] és leveleket kért tőle a damaszkuszi zsinagógákhoz, hogy ha ott vannak az Úr útját követők, férfiak vagy nők, foglyul hurcolhassa őket Jeruzsálembe. [3] Útközben Damaszkuszhoz közeledett, és hirtelen mennyei fényt látott maga körül ragyogni. [4] Leszállt a földre, és egy hang ezt mondta neki: Saul, Saul, miért támadsz engem ilyen kegyetlenül?

[5] Ő pedig azt mondta: Ki vagy te, Uram? Ő pedig azt mondta: Én vagyok Jézus, akit te támadsz. [6] De kelj fel, menj be a városba, és majd megtudod, mit kell tenned. [7] A vele lévő férfiak pedig semmit sem tudtak mondani, mert hallották ugyan a hangot, de senkit sem láttak. [8] Saul pedig felkelt a földről, és amikor kinyitotta a szemét, semmit sem látott, és kézen fogva Damaszkuszba vezették. [9] És három napig nem látott, nem evett és nem ivott. [10] Volt pedig Damaszkuszban egy tanítvány, név szerint Ananiás; és az Úr látomásban így szólt hozzá: Ananiás! És ő felelte: Íme, Uram! [11] Az Úr pedig monda néki: Kelj fel, menj el abba az utcába, amelyet Egyenesnek hívnak, és keresd meg Júdás házában egy Saul nevűt Tarzusból, mert imádkozik; [12] És látott egy Ananiás nevű férfit bemenni és rátenni a kezét, hogy lásson. [13] Ananiás pedig monda: Uram, sok embertől hallottam erről az emberről, hogy mennyi rosszat tett a te szentjeiddel Jeruzsálemben; [14] És itt is felhatalmazása van a főpapoktól, hogy foglyul ejtse mindazokat, akik a te nevedet imádják. [15] Az Úr pedig monda: Menj el félelem nélkül, mert ő nekem különleges edényem, hogy megosszam nevemet a pogányokkal, a királyokkal és Izrael fiaival. [16] Mert én majd tudtára adom néki, milyen szorongattatásokat kell

days he kept with the disciples who were in Damascus. [20] And straight away, in the Synagogues, he was preaching Jesus as the Son of God. [21] And all those hearing him were full of wonder and said, Is not this the man who in Jerusalem was attacking all the worshippers of this name? and he had come here so that he might take them as prisoners before the chief priests. [22] But Saul went on increasing in power, and the Jews in Damascus were not able to give answers to the arguments by which he made it clear that Jesus was the Christ. [23] Then, after some days, the Jews made an agreement together to put him to death: [24] But Saul got knowledge of their design. And they kept watch day and night on the roads out of the town, so that they might put him to death: [25] But his disciples took him by night and let him down from the wall in a basket. [26] And when he came to Jerusalem, he made an attempt to be joined to the disciples, but they were all in fear of him, not taking him for a disciple. [27] But Barnabas took him to the Apostles and gave them an account of how he had seen the Lord on the road, and had given hearing to his words, and how at Damascus he had been preaching in the name of Jesus without fear. [28] And he was with them, going in and out at Jerusalem, [29] Preaching in the name of the Lord without fear; and he had discussions with the Greek Jews; but they were working for his death. [30] And when the brothers had knowledge of it, they took him to Caesarea and sent him to Tarsus. [31] And so the church through all Judaea and Galilee and Samaria had peace and was made strong; and, living in the fear of the Lord and in the comfort of the Holy Spirit, was increased greatly. [32] And it came about that while Peter was going through all parts of the country he came to the saints who were living at Lydda. [33] And there was a certain man there, named Aeneas, who for eight years had been in bed, without power of moving. [34] And Peter said to him, Aeneas, Jesus Christ makes you well: get up and make your bed. And straight away he got up. [35] And all those living in Lydda and Sharon saw him, and were turned to the Lord. [36] Now there was at Joppa a certain disciple named Tabitha, that is, Dorcas: this woman was given to good works and acts of mercy at all times. [37] And it came about, in those days, that she got ill and came to her death: and when she had been washed,

majd elviselnie értem. [17] Ananiás pedig kimenve, bemenve a házba, rátette a kezét, és monda: Saul testvérem, az Úr Jézus küldött engem, akit te úton láttál, hogy lass és betelj Szentlélekkel. [18] És azonnal mintha lepel vétetett volna a szemeiről, és újra látott; és felkelt, és megkeresztelkedett. [19] És miután evett, visszatért az ereje. És néhány napig a damaszkuszi tanítványokkal maradt. [20] És azonnal a zsinagógákban hirdette Jézust, mint Isten Fiát. [21] És mindazok, akik hallották őt, csodálkozva mondták: Nem ez-e az az ember, aki Jeruzsálemben támadta mindazokat, akik ezt a nevet imádják? és azért jött ide, hogy foglyul ejtse őket a főpapok előtt. [22] Saul azonban egyre nagyobb hatalomra tett szert, és a damaszkuszi zsidók nem tudtak válaszolni azokra az érvekre, amelyekkel világossá tette, hogy Jézus a Krisztus. [23] Néhány nap múlva a zsidók elhatározták, hogy megölik őt. [24] Saul azonban tudomást szerzett tervükről. Éjjel-nappal őrizték a városból kivezető utakat, hogy megölhessék. [25] Tanítványai azonban éjszaka magukhoz vették, és egy kosárban leeresztették a falról. [26] Amikor Jeruzsálembe ért, megpróbált csatlakozni a tanítványokhoz, de mindnyájan féltek tőle, mivel nem tartották tanítványnak. [27] Barnabás azonban elvitte őt az apostolokhoz, és elbeszélte nekik, hogyan látta az Urat az úton, és hogyan hallgatott a szavaira, és hogyan prédikált Damaszkuszban félelem nélkül Jézus nevében. [28] És velük volt, ki-be járt Jeruzsálemben, [29] félelem nélkül prédikálva az Úr nevében; és vitatkozott a görög zsidókkal; de azok a halálát akarták. [30] Amikor a testvérek ezt megtudták, elvették őt Cézáreába, és elküldték Tárzusba. [31] Így a gyülekezet egész Júdeában, Galileában és Samáriában békességben volt, megerősödött; és az Úr félelmében és a Szentlélek vigasztalásában élve nagyon megnőtt. [32] És lőn, hogy miközben Péter bejárta az egész vidéket, eljutott a Liddában lakó szentekhez. [33] És volt ott egy ember, név szerint Éneás, aki nyolc éve ágyban feküdt, és nem tudott mozogni. [34] És monda néki Péter: Éneás, Jézus Krisztus meggyógyít téged: kelj fel, és vesd meg a te ágyadat! És azonnal felkelt. [35] És mindnyájan, akik Liddában és Sáronban laktak, látták őt, és megtértek az Úrhoz. [36] Joppéban élt egy bizonyos tanítvány, név szerint Tábita, azaz Dorkász. Ez az asszony mindenkor jó cselekedetekre és irgalmasságra volt utalva. [37] Történt pedig azokban a napokban, hogy megbetegedett és meghalt. Miután

they put her in a room which was high up. [38] And because Lydda was near Joppa, the disciples, having knowledge that Peter was there, sent two men to him, requesting him to come to them straight away. [39] And Peter went with them. And when he had come, they took him into the room: and all the widows were there, weeping and putting before him the coats and clothing which Dorcas had made while she was with them. [40] But Peter made them all go outside, and went down on his knees in prayer; and turning to the body, he said, Tabitha, get up. And, opening her eyes, she saw Peter and got up. [41] And he took her hand, lifting her up; and, sending for the saints and widows, he gave her to them, living. [42] And news of it went all through Joppa, and a number of people had faith in the Lord. [43] And he was living in Joppa for some time with Simon, a leather-worker.

megmosdott, egy magas házba helyezték. [38] Mivel Lidda Joppéhoz közel volt, a tanítványok, megtudván, hogy Péter ott van, két férfit küldtek hozzá, kérve, hogy azonnal jöjjön hozzájuk. [39] Péter pedig velük ment. És amikor odaért, bevezették őt a szobába; és ott voltak az özvegyek mind, sírtak, és elé tették a ruhákat és a felsőruhákat, amelyeket Dorkász készített, amíg velük volt. [40] Péter azonban kiküldte mindnyájukat, térdre borulva imádkozott; és a holttesthez fordulva így szólt: Tábita, kelj fel! És megnyitva a szemét, meglátta Pétert, és felkelt. [41] És megfogta a kezét, felemelte őt; és miután magához hívta a szenteket és az özvegyeket, élve adta nekik. [42] És elterjedt a híre egész Joppéban, és sokan hittek az Úrban. [43] Egy ideig Joppéban lakott Simonnál, egy tőrművesnél.

10

[1] Now there was a certain man in Caesarea, named Cornelius, the captain of the Italian band of the army; [2] A serious-minded man, fearing God with all his family; he gave much money to the poor, and made prayer to God at all times. [3] He saw in a vision, clearly, at about the ninth hour of the day, an angel of the Lord coming to him and saying to him, Cornelius! [4] And he, looking on him in fear, said, What is it, Lord? And he said to him, Your prayers and your offerings have come up to God, and he has kept them in mind. [5] Now send men to Joppa, and get one Simon, named Peter, [6] Who is living with Simon, a leather-worker, whose house is by the sea. [7] And when the angel who said these words to him had gone away, he sent for two of his house-servants, and a God-fearing man of the army, one of those who were waiting on him at all times; [8] And having given them an account of everything, he sent them to Joppa. [9] Now the day after, when they were on their journey and were near the town, Peter went up to the top of the house for prayer, about the sixth hour: [10] And he was in need of food: but while they were getting it ready, a deep sleep came on him; [11] And he saw the heavens opening, and a vessel coming down, like a great cloth let down on the earth, [12] In which were all sorts of beasts and birds. [13] And a voice came to him, saying, Come, Peter; take them for food. [14] But Peter said, No, Lord; for I have never

10

[1] Élt Cézáreában egy bizonyos ember, név szerint Kornéliusz, az itáliai sereg parancsnoka. [2] Komoly lelkű és istenfélő ember volt egész családjával együtt, sok pénzt adott a szegényeknek, és szüntelenül imádkozott Istenhez. [3] A nap kilencedik órája körül látomásban világosan látta, hogy az Úr angyala odamegy hozzá, és ezt mondja neki: Kornéliusz! [4] Ő pedig félelemmel tekintve rá, megkérdezte: Mi a baj, Uram? Ő pedig ezt mondta neki: Imádságaid és adományaid feljutottak Istenhez, és ő megemlékezik róluk. [5] Most pedig küldj embereket Joppéba, és hívasd magadhoz Simont, akit Péternek hívnak, [6] aki Simon tőrmesternél lakik, akinek a háza a tengerparton van. [7] Miután pedig az angyal, aki ezeket a szavakat mondta neki, elment, hívatta két szolgáját és egy istenfélő katonát a katonák közül, akik állandóan körülötte álltak; [8] És miután mindent elbeszélt nekik, elküldte őket Joppéba. [9] Másnap, mikor úton voltak és közel voltak a városhoz, Péter felment a ház tetejére imádkozni, úgy hat óra tájban. [10] Szűkölködött pedig ennivalója volt. Miközben pedig elkészítették, mély álom szállt rá. [11] És látta, hogy megnyílik az ég, és egy edény száll le, mint egy nagy kendő, amelyet a földre eresztettek, [12] amelyben mindenféle vadállat és madár volt. [13] És szózat lőn hozzá, mondván: Jer, Péter, edd meg ezeket ennem! [14] Péter azonban monda: Nem,

taken food which is common or unclean. [15] And the voice came to him a second time, What God has made clean, do not you make common. [16] And this was done three times: and then the vessel was taken back into heaven. [17] Now while Peter was in doubt as to the purpose of this vision, the men who were sent by Cornelius, having made search for Simon's house, came to the door, [18] To see if Simon, named Peter, was living there. [19] And, while Peter was turning the vision over in his mind, the Spirit said to him, See, three men are looking for you. [20] Go down, then, and go with them, doubting nothing, for I have sent them. [21] And Peter went down to the men, and said, I am the man you are looking for: why have you come? [22] And they said, Cornelius, a captain, an upright and God-fearing man, respected by all the nation of the Jews, had word from God by an angel to send for you to his house, and to give hearing to your words. [23] So he took them in for the night. And the day after, he went with them, taking some of the brothers from Joppa with him. [24] And the day after that, they came to Caesarea. And Cornelius was waiting for them, having got together his relations and his near friends. [25] And when Peter came in, Cornelius came to him and, falling down at his feet, gave him worship. [26] But Peter, lifting him up, said, Get up, for I am a man as you are. [27] And saying these words, he went in, and saw that a great number of people had come together; [28] And he said to them, You yourselves have knowledge that it is against the law for a man who is a Jew to be in the company of one who is of another nation; but God has made it clear to me that no man may be named common or unclean: [29] And so I came without question, when I was sent for. What then is your purpose in sending for me? [30] And Cornelius said, Four days from now I was in my house in prayer at the ninth hour; and I saw before me a man in shining clothing, [31] Who said, Cornelius, your prayer has come to the ears of God, and your offerings are kept in his memory. [32] Send, then, to Joppa, and get Simon, named Peter, to come to you; he is living in the house of Simon, a leather-worker, by the sea. [33] So, straight away, I sent for you; and you have done well to come. And now, we are all present before God, ready to give attention to all the things which the Lord has given you to say. [34] Then Peter said, Truly, I see clearly that God is no respecter of persons: [35] But in every nation, the man who has fear of him and does righteousness is pleasing to him. [36] The word which he

Uram, mert soha nem ettem közönséges vagy tisztátalan ételt. [15] És másodszor is szózat lőn hozzá: Amit Isten megtisztított, te ne tedd közönségessé. [16] És ez háromszor történt; akkor az edény visszavétetett a mennybe. [17] Míg Péter kételkedett a látomás értelmében, a férfiak, akiket Kornéliusz küldött, miután felkutatták Simon házát, az ajtóhoz mentek, [18] hogy megtudják, vajon Simon, akit Péternek hívnak, ott lakik-e. [19] És miközben Péter a látomáson gondolkodott, így szólt hozzá a Lélek: Íme, három férfi keres téged. [20] Menj le tehát, és menj el velük, semmit sem kételkedve, mert én küldtem őket. [21] Péter pedig lement a férfiakhoz, és ezt mondta: Én vagyok az, akit kerestek: miért jöttetek? [22] Ők pedig mondták: Kornéliusz, egy százados, igaz és istenfélő férfi, akit az egész zsidó nép tisztel, egy angyal által üzente Istennek, hogy hívasson téged a házába, és hallgasson meg szavaidra. [23] Magához fogadta tehát őket éjszakára. Másnap pedig velük ment, magával véve néhány joppéi testvért. [24] Másnap pedig megérkeztek Cézáreába. Kornéliusz pedig várta őket, miután összegyűjtötte rokonait és közeli barátait. [25] Amikor Péter bement, Kornéliusz odament hozzá, lábaihoz borulva imádta őt. [26] Péter azonban felemelte őt, és így szólt: „Kelj fel, mert én is csak ember vagyok, mint te!” [27] Ezeket a szavakat mondva bement, és látta, hogy nagy sokaság gyűlt össze. [28] Így szólt hozzájuk: „Ti magatok tudjátok, hogy törvényellenes zsidó embernek más nemzetből valóval együtt lenni; de Isten világossá tette számomra, hogy senkit sem szabad közönségesnek vagy tisztátalannak nevezni. [29] Így hát kérdés nélkül megérkeztem, amikor hívattak. Mi célból hívattál engem?” [30] Kornéliusz így felelt: „Négy napja, hogy kilenc órakor házamban imádkoztam, és láttam magam előtt egy férfit fényes ruhában, [31] aki így szólt: „Kornéliusz, imád eljutott Isten füléhez, és áldozataid emlékezetében vannak.” [32] Küldj tehát Joppéba, és hívasd magadhoz Simont, akit Péternek hívnak; ő Simon tőrmester házában lakik a tengerparton. [33] Azonnal hívattam is téged, és jól tetted, hogy eljöttél. Most pedig mindnyájan Isten előtt állunk, készen arra, hogy meghallgassuk mindazt, amit az Úr parancsolt neked hirdetni. [34] Péter pedig ezt mondta: Bizony, világosan látom, hogy az Isten nem személyválogató. [35] Hanem minden nemzetben kedves előtte az, aki féli őt, és igazságot cselekszik. [36] Azt az igét, amelyet elküldött Izrael fiainak, hirdetve a békességet

sent to the children of Israel, giving the good news of peace through Jesus Christ (who is Lord of all) — 37 That word you yourselves have knowledge of, which was made public through all Judaea, starting from Galilee, after the baptism of which John was the preacher, 38 About Jesus of Nazareth, how God gave the Holy Spirit to him, with power: and how he went about doing good and making well all who were troubled by evil spirits, for God was with him. 39 And we are witnesses of all the things which he did in the country of the Jews and in Jerusalem; whom they put to death, hanging him on a tree. 40 On the third day God gave him back to life, and let him be seen, 41 Not by all the people, but by witnesses marked out before by God, even by us, who took food and drink with him after he came back from the dead. 42 And he gave us orders to give news of this to the people, and to give public witness that this is he whom God has made judge of the living and the dead. 43 To him all the prophets give witness, that through his name everyone who has faith in him will have forgiveness of sins. 44 While Peter was saying these words, the Holy Spirit came on all those who were hearing the word. 45 And the Jews of the faith, who had come with Peter, were full of wonder, because the Holy Spirit was given to the Gentiles, 46 And they were talking in tongues, and giving glory to God. Then Peter said, 47 Will any man say that these may not have baptism who have been given the Holy Spirit as we have? 48 And he gave orders for them to have baptism in the name of Jesus Christ. Then they kept him with them for some days.

Jézus Krisztus által (aki mindenek Ura) - 37 Azt az igét ti magatok is tudjátok, amely Galileától kezdve egész Júdeában kihirdettetett, miután János prédikálta a keresztséget. 38 A názáreti Jézusról, hogyan adta neki Isten a Szentlelket hatalommal, és hogyan járt széjjel, jót tett, és meggyógyította mindazokat, akiket gonosz lelkek gyötörtek, mert Isten vele volt. 39 És mi tanúi vagyunk mindannak, amit a zsidók földjén és Jeruzsálemben tett; akit fára akasztva megöltek. 40 Harmadnap feltámasztotta őt Isten, és megjelentette, 41 Nem az egész népnek, hanem az Isten által előre kijelölt tanúknak, nekünk, akik ettek és ittunk vele, miután feltámadt a halálból. 42 És megparancsolta nekünk, hogy hirdessük ezt a népnek, és tegyünk nyilvános tanúságot arról, hogy ő az, akit Isten élők és holtak bírájává tett. 43 Róla tesznek bizonyságot a próféták mind, hogy az ő nevében mindenki, aki hisz benne, bűnbocsánatot nyer. 44 Míg Péter ezeket a szavakat mondta, leszállt a Szentlélek mindazokra, akik hallgatták az igét. 45 A hívő zsidók, akik Péterrel mentek, csodálkoztak, hogy a Szentlélek a pogányoknak adatott. 46 Nyelveken beszéltek, és dicsőséget adtak az Istennek. Péter ekkor így szólt: 47 Ki mondja-e, hogy ezek, akik Szentlélekkel megkeresztelkedtek, mint mi, nem keresztelkedhetnek meg? 48 És megparancsolta, hogy keresztelkedjenek meg Jézus Krisztus nevében. Akkor néhány napig maguknál tartották őt.

11

1 Now the Apostles and the brothers who were in Judaea had news that the word of God had been given to the Gentiles. 2 And when Peter came to Jerusalem, those who kept the rule of circumcision had an argument with him, 3 Saying, You went to men without circumcision, and took food with them. 4 But Peter gave them an account of it all in order, saying to them, 5 I was in the town of Joppa, at prayer: and falling into a deep sleep, I saw in a vision a vessel like a great cloth let down from heaven, and it came down to me: 6 And looking on it with attention I saw in it all sorts of beasts and birds. 7 And a voice came to my ears saying, Come, Peter; take them for food. 8 But I

11

1 Az apostolok és a Júdeában lévő testvérek pedig hírt kaptak arról, hogy Isten igéje a pogányoknak adatott. 2 Amikor Péter Jeruzsálembe érkezett, a körülmetélkedés szabályát követők vitatkozni kezdtek vele, 3 és ezt mondták: „Körülmetéletlen emberekhez mentél, és velük ettél.” 4 Péter azonban sorban elbeszélte nekik mindezt, ezt mondva nekik: 5 Joppé városában voltam, és imádkoztam. Mély álomba merülve látomásban láttam egy edényt, amely egy nagy kendőhöz hasonló volt, és leszállt hozzám. 6 Amikor jól szemügyre vettem, mindenféle vadállatot és madarat láttam benne. 7 És egy hang jutott a fülembe: „Jöjj, Péter, vidd el ezeket eledelül!” 8 Én azonban azt mondtam:

said, No, Lord; for nothing common or unclean has ever come into my mouth. [9] But the voice, coming a second time from heaven, said, What God has made clean, do not you make common. [10] And this was done three times, and they were all taken up again into heaven. [11] And at that minute, three men, sent from Caesarea, came to the house where we were. [12] And the Spirit gave me orders to go with them, doubting nothing. And these six brothers came with me; and we went into that man's house: [13] And he gave us an account of how he had seen the angel in his house, saying, Send to Joppa, and get Simon, named Peter, to come to you; [14] Who will say words to you through which you and all your family may get salvation. [15] And, while I was talking to them, the Holy Spirit came on them, as on us at first. [16] And the words of the Lord came into my mind, how he said, The baptism of John was with water, but you will have baptism with the Holy Spirit. [17] If then God gave them, when they had faith in the Lord Jesus Christ, the same as he gave to us, who was I to go against God? [18] And hearing these things they said nothing more, but gave glory to God, saying, Then to the Gentiles as to us has God given a change of heart, so that they may have life. [19] Then those who had gone away at the time of the trouble about Stephen, went as far as Phoenicia and Cyprus, preaching to the Jews only. [20] But some of them, men of Cyprus and Cyrene, when they came to Antioch, gave the good news about the Lord Jesus to the Greeks. [21] And the power of the Lord was with them, and a great number had faith and were turned to the Lord. [22] And news of them came to the ears of the church at Jerusalem: and they sent Barnabas as far as Antioch: [23] Who, when he came and saw the grace of God, was glad; and he made clear to them the need of keeping near the Lord with all the strength of their hearts: [24] For he was a good man and full of the Holy Spirit and of faith: and a great number were joined to the Lord. [25] Then he went on to Tarsus, looking for Saul; [26] And when he had come across him, he took him to Antioch. And they were with the church there for a year, teaching the people; and the disciples were first given the name of Christians in Antioch. [27] Now in those days prophets came from Jerusalem to Antioch. [28] And one of them, named Agabus, said publicly through the Spirit that there would be serious need of food all over the earth:

„Nem, Uram, mert soha semmi közönséges vagy tisztátalan nem ment a számba.” [9] De a hang másodszor is ezt mondta a mennyből: „Amit Isten megtisztított, te ne tedd tisztátalanná.” [10] És ez háromszor történt, és mindnyájan felemelkedtek a mennybe. [11] És abban a pillanatban három férfi érkezett, akiket Cézáreából küldtek, ahhoz a házhoz, ahol voltunk. [12] És a Lélek azt parancsolta nekem, hogy menjek velük, minden kétség nélkül. És ez a hat testvér is velem jött; és bementünk annak az embernek a házába. [13] És elbeszélte nekünk, hogyan látta az angyalt a házában, aki ezt mondta: Küldj Joppéba, és hívasd hozzád Simont, akit Péternek hívnak; [14] aki olyan igéket fog mondani nektek, amelyek által te és egész háznéped üdvösséget nyerhettek. [15] És miközben beszéltem velük, leszállt rájuk a Szentlélek, mint miránk is először. [16] És eszembe jutottak az Úr szavai, hogy mit mondott: János keresztsége vízzel volt, ti azonban Szentlélekkel fogtok megkeresztelni. [17] Ha tehát Isten nekik is ugyanazt adta, mint nekünk, miután hittek az Úr Jézus Krisztusban, kicsoda voltam én, hogy szembeszálljak Istennel? [18] Ezeket hallván, többé nem szóltak semmit, hanem dicsőítették Istent, mondván: Tehát a pogányoknak, mint nekünk, is adott Isten szívbeli változást, hogy életük legyen. [19] Akik akkor elmentek az István miatti nyomorúság idején, eljutottak Föníciáig és Ciprusig, és csak a zsidóknak prédikáltak. [20] Néhányan közülük azonban, ciprusi és cirenei férfiak, amikor Antiókhiába érkeztek, a görögöknek is hirdették az Úr Jézust. [21] Az Úr ereje pedig velük volt, és sokan hittek, és megtértek az Úrhoz. [22] Eljutott a hírük a jeruzsálemi gyülekezet fülébe, és elküldték Barnabást Antiókhiáig. [23] Barnabás, amikor megérkezett és látta Isten kegyelmét, örvendezett, és tudtára adta nekik, hogy szívük minden erejével ragaszkodjanak az Úrhoz. [24] Mert jó ember volt, tele Szentlélekkel és hittel, és sokan csatlakoztak az Úrhoz. [25] Azután Tárzusba ment, Sault keresve. [26] Amikor találkozott vele, elvitte Antiókiába. Egy évig a gyülekezetben voltak, és tanították a népet. A tanítványokat először Antiókiában nevezték keresztényeknek. [27] Azokban a napokban próféták jöttek Jeruzsálemből Antiókiába. [28] Egyikük, név szerint Agabus, a Lélek által nyilvánosan hirdette, hogy nagy szükség lesz az egész földön. Ez Klaudiusz idejében bekövetkezett is. [29] A tanítványok pedig, akiket csak tudott, elhatározták, hogy segítséget küldenek a Júdeában élő testvéreknek. [30] Meg is tették, Barnabás és Saul által elküldve a gyülekezet vezetőinek.

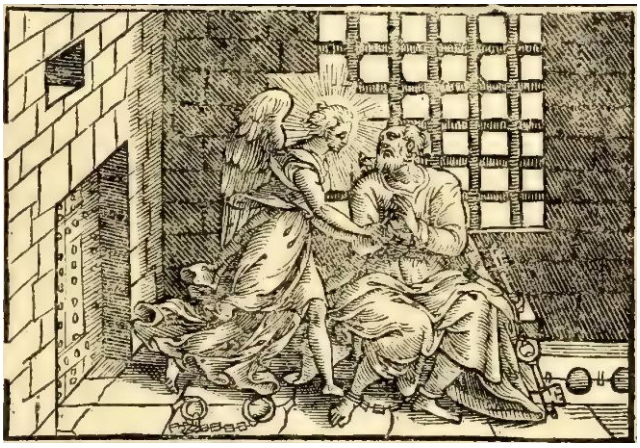
which came about in the time of Claudius. [29] And the disciples, everyone as he was able, made a decision to send help to the brothers living in Judaea: [30] Which they did, sending it to the rulers of the church by the hand of Barnabas and Saul.

12

[1] Now, about that time, Herod the king made cruel attacks on the Christians. [2] And he put James, the brother of John, to death with the sword. [3] And when he saw that this was pleasing to the Jews he went on to take Peter in addition. This was at the time of the feast of unleavened bread. [4] And having taken him, he put him in prison, with four bands of armed men to keep watch over him; his purpose being to take him out to the people after the Passover. [5] So Peter was kept in prison: but the church made strong prayer to God for him. [6] And when Herod was about to take him out, the same night Peter was sleeping in chains between two armed men, and the watchmen were keeping watch before the door of the prison. [7] And a great light was seen shining in the room, and an angel of the Lord came to Peter and, touching him on his side so that he came out of his sleep, said, Get up quickly. And his chains came off his hands. [8] Then the angel said, Put on your shoes and get ready to go. And he did so. And he said, Put your coat round you and come with me. [9] And he went out after him; and he was not certain if what was done by the angel was a fact, for it seemed to him that he was seeing a vision. [10] And when they had gone past the first and second watchmen they came to the iron door into the town, which came open by itself: and they went out and down one street; and then the angel went away. [11] And when Peter came to his senses he said, Now, truly, I am certain that the Lord has sent his angel and taken me out of the hands of Herod, against all the hopes of the Jews. [12] And when he became clear about this, he went to the house of Mary, the mother of John named Mark, where a number of them had come together for prayer. [13] And he gave a blow on the door, and a young girl came to it, named Rhoda. [14] And hearing the voice of Peter, in her joy she went running, without opening the door, to say that Peter was outside. [15] And they said to her, You are off your head. But still she said, with

12

[1] Körülbelül abban az időben Heródes király kegyetlen támadásokat intézett a keresztények ellen. [2] Jakabot, János testvérét karddal megölette. [3] És látván, hogy ez tetszik a zsidóknak, Pétert is elfogatta. Ez a kovásztalan kenyér ünnepének idején történt. [4] Elfogatta őt, és börtönbe vetette, négy fegyveres csapattal őrizve, azzal a szándékkal, hogy a húsvét után kivigye a nép elé. [5] Pétert tehát börtönben tartották, de a gyülekezet erősen imádkozott érte Istenhez. [6] És amikor Heródes ki akarta vinni, azon az éjszakán Péter két fegyveres között láncra verve aludt, az őrök pedig a börtön ajtaja előtt őrködtek. [7] És nagy fény ragyogott a szobában, és az Úr angyala megjelent Péternek, és megérintette az oldalát, úgyhogy felébredt álmából, mondván: Kelj fel gyorsan! És lehullottak a láncai a kezéről.

[8] Akkor ezt mondta az angyal: Vedd fel a sarudat, és készülj fel az indulásra! És úgy is tett. És azt mondta: Vedd fel a ruhádat, és gyere velem! [9] És kiment utána; és nem volt biztos benne, hogy amit az angyal tett, az valóban történt-e, mert úgy tűnt neki, mintha látomást látna. [10] És miután elhaladtak az első és a második őrszem mellett, a városba vezető vaskapuhoz értek, amely magától kinyílt; és kimentek, és végigmentek egy utcán; és akkor az angyal elment. [11] És amikor Péter magához tért, azt mondta: Most már valóban biztos vagyok benne, hogy az Úr elküldte angyalát, és megszabadított engem Heródes kezéből, a zsidók minden

decision, that it was so. And they said, It is his angel. 16 But Peter went on giving blows on the door: and when it was open and they saw him, they were full of wonder. 17 But he made a sign to them with his hand to be quiet, and gave them an account of how the Lord had taken him out of prison. And he said, Give the news to James and the brothers. And then he went away. 18 Now when it was day, the armed men were greatly troubled about what had become of Peter. 19 And Herod, when he sent for him, and he was not there, after questioning the watchmen, gave orders that they were to be put to death. Then he went down from Judaea to Caesarea for a time. 20 Now he was very angry with the people of Tyre and Sidon: and they came to him, all together, and having made friends with Blastus, the controller of the king's house, they made a request for peace, because their country was dependent on the king's country for its food. 21 And on the day which had been fixed, Herod, dressed in his robes and seated in his place, made a public statement to them. 22 And the people, with loud cries, said, It is the voice of a god, not of a man. 23 And straight away the angel of the Lord sent a disease on him, because he did not give the glory to God: and his flesh was wasted away by worms, and so he came to his end. 24 But the word of the Lord went on increasing. 25 And Barnabas and Saul came back from Jerusalem, when their work was ended, taking with them John named Mark.

reménysége ellenére. 12 És miután ezt megtudta, elment Máriának, a Márk nevű János anyjának házához, ahol többen összegyűltek imádkozni. 13 És megdörrent az ajtón, és egy Róde nevű kislány lépett be hozzá. 14 És meghallván Péter hangját, örömében odafutott, anélkül, hogy kinyitotta volna az ajtót, hogy megmondja, hogy Péter kint van. 15 És mondának néki: Megőrültél! De ő határozottan monda, hogy úgy van. És mondák: Az ő angyala az. 16 Péter azonban tovább ütögette az ajtót; és amikor az kinyílt és meglátták őt, elámultak. 17 De intett nekik a kezével, hogy hallgassanak, és elbeszélte nekik, hogyan hozta ki őt az Úr a börtönből. És monda: Adjátok hírét Jakabnak és a testvéreknek! És elment. 18 Mikor pedig nappal lett, a fegyveresek igen megrémültek amiatt, hogy mi történt Péterrel. 19 Heródes pedig hívatá őt, és ő nem volt ott, miután kikérdezte az őröket, megparancsolta, hogy öljék meg őket. Azután lement Júdeából Cézáreába egy időre. 20 Nagy harag telepedett rá Tírusz és Szidon lakosaira, akik mindnyájan hozzá mentek, és miután barátságot kötöttek Blasztusszal, a királyi ház felügyelőjével, békét kértek, mivel országuk a király országától függött élelmezés tekintetében. 21 A kitűzött napon Heródes felöltözve, leült a helyére és nyilvánosan szónokolt előttük. 22 A nép pedig hangosan kiáltozott: „Isten hangja ez, nem emberé!” 23 Az Úr angyala azonnal betegséget küldött rá, mert nem adta a dicsőséget Istennek, és testét férgek sorvasztották el, úgyhogy meghalt. 24 Az Úr igéje azonban egyre terjedt. 25 Barnabás és Saul pedig, miután befejezték munkájukat, visszatértek Jeruzsálemből, magukkal vive Jánost, akit Márknak is hívtak.

13

1 Now there were at Antioch, in the church there, prophets and teachers, Barnabas, and Symeon who was named Niger, and Lucius of Cyrene, and Manaen, a relation of Herod the king, and Saul. 2 And while they were doing the Lord's work, and going without food, the Holy Spirit said, Let Barnabas and Saul be given to me for the special work for which they have been marked out by me. 3 Then, after prayer and going without food they put their hands on them, and sent them away. 4 So, being sent out by the Holy Spirit, they went down to Seleucia; and from there they went by ship to Cyprus. 5 And at Salamis they were preaching the word of God in the Synagogues of

13

1 Antiókhiában, az ottani gyülekezetben próféták és tanítók voltak: Barnabás, Simeon, akit Nigernek hívtak, és a cirénei Lucius, és Manaén, Heródes király rokona, és Saul. 2 Amikor pedig az Úr munkáját végezték és éheztek, a Szentlélek ezt mondta: „Adják át nekem Barnabást és Sault arra a különleges munkára, amelyre én kiválasztottam őket.” 3 Miután imádkoztak és éheztek, rájuk tették kezüket, és elküldték őket. 4 A Szentlélek elküldte őket, és lementek Szeleukiába, onnan pedig hajón Ciprusra mentek. 5 Szalamiszban hirdették az Isten igéjét a zsidók zsinagógáiban, és János velük volt, és segített nekik. 6 Miután bejárták az

the Jews: and John was with them, helping them. [6] And when they had gone through all the island to Paphos, they came across a certain wonder-worker and false prophet, a Jew whose name was Bar-Jesus; [7] Who was with the ruler, Sergius Paulus, an able man. This man sent for Barnabas and Saul, desiring to have knowledge of the word of God. [8] But Elymas, the wonder-worker (for that is the sense of his name), put himself against them, with the purpose of turning the ruler from the faith. [9] But Saul, whose other name is Paul, being full of the Holy Spirit, looking hard at him, said, [10] O you, who are full of false tricks and evil ways, a son of the Evil One, hating all righteousness, will you for ever be turning people from the right ways of the Lord? [11] And now, see, the hand of the Lord is on you, and you will be blind and not able to see the sun for a time. And straight away a dark mist came down on him; and he went about looking for a guide. [12] Then the ruler, when he saw what was done, had faith, being full of wonder at the teaching of the Lord. [13] Then Paul and those who were with him went by ship from Paphos and came to Perga in Pamphylia: and there John went away from them and came back to Jerusalem. [14] But they, going through from Perga, came to Antioch in Pisidia; and they went into the Synagogue on the Sabbath and were seated. [15] And after the reading of the law and the prophets, the rulers of the Synagogue sent to them, saying, Brothers, if you have a word of comfort for the people, say on. [16] And Paul, getting up and making a sign with his hand, said, Men of Israel, and you who have the fear of God, give ear. [17] The God of this people Israel made selection of our fathers, lifting the people up from their low condition when they were living in the land of Egypt, and with a strong arm took them out of it. [18] And for about forty years he put up with their ways in the waste land. [19] And having put to destruction seven nations in the land of Canaan, he gave them the land for their heritage for about four hundred and fifty years. [20] And after these things he gave them judges, till the time of Samuel the prophet. [21] Then at their request for a king, God gave them Saul, the son of Kish, a man of the family of Benjamin, who was their king for forty years. [22] And having put him on one side, he made David their king, to whom he gave witness, saying, I have taken David, the son of Jesse, a man dear to my heart, who will do all my pleasu-

egész szigetet Páfoszig, találkoztak egy bizonyos csodatevővel és hamis prófétával, egy zsidóval, akinek a neve Barjézus volt, [7] aki Szergiusz Paulusz elöljáróval, egy derék emberrel volt. Ez az ember magához hívatta Barnabást és Sault, mert szerette volna megismerni Isten igéjét. [8] Elimás, a csodatevő (mert ez a nevének jelentése), szembeszállt velük, azzal a szándékkal, hogy eltérítse a főembert a hittől. [9] Saul, akinek a másik neve Pál, Szentlélekkel telve ránézett, és így szólt: [10] Ó, te, aki tele vagy csalárd álnokságokkal és gonosz utakkal, a gonosz fia, aki gyűlölsz minden igazságosságot, örökre eltéríted az embereket az Úr helyes útjairól? [11] Most pedig íme, az Úr keze van rajtad, vak leszel, és egy ideig nem látod a napot. Azonnal sötét köd szállt rá, és körüljárt, vezetőt keresve. [12] A főember pedig, amikor látta, mi történt, hitt, és csodálkozott az Úr tanításán. [13] Pál pedig és társai hajóra szállva Páfoszból a pamfiliai Pergébe érkeztek. János ott elvált tőlük, és visszatért Jeruzsálembe. [14] Ők pedig Pergából átkelve Antiókhiába, Pizidiába értek, és szombaton bementek a zsinagógába, és leültek. [15] A törvény és a próféták felolvasása után a zsinagóga elöljárói ezt üzenték nekik: „Testvérek, ha van valami vigasztaló szavatok a néphez, szóljatok!” [16] Pál pedig felkelt, kezével intett: „Izráel férfiai és ti, akik félitek az Istent, hallgassatok! [17] Ennek a népnek, Izraelnek Istene kiválasztotta atyáinkat, felemelve a népet az alázatos állapotukból, amikor még Egyiptom földjén éltek, és erős karral kihozta őket onnan. [18] Mintegy negyven évig tűrte életmódjukat a pusztában. [19] És miután elpusztított hét népet Kánaán földjén, nekik adta a földet örökségül mintegy négyszázötven esztendőre. [20] És ezek után bírákat adott nekik Sámuel próféta idejéig. [21] Akkor, amikor királyt kértek, Isten nekik adta Sault, Kis fiát, a Benjámin nemzetségéből való férfit, aki negyven évig volt a királyuk. [22] És miután őt félreállította, Dávidot tette királyuknak, akiről bizonyságot tett, mondván: Dávidot, Isai fiát választottam, egy szívemnek kedves férfit, aki minden kívánságomat teljesíti. [23] Ennek az embernek a magvából adott Isten Izraelnek Megváltót, Jézust, ahogyan ígérte; [24] Akinek eljövetelére János utat készített azzal, hogy prédikálta Izrael egész népének a szívmegtéréssel járó keresztséget. [25] És amikor János befejezte munkáját, ezt mondta: Minek látszom én? Nem én vagyok az, hanem valaki jön utánam, akinek nem vagyok

re. [23] From this man's seed has God given to Israel a Saviour, even Jesus, as he gave his word; [24] For whose coming John made ready the way by preaching to all the people of Israel the baptism which goes with a change of heart. [25] And when John was completing his work, he said, What do I seem to you to be? I am not he; but one is coming after me, whose shoes I am not good enough to undo. [26] My brothers, children of the family of Abraham, and those among you who have the fear of God, to us the word of this salvation is sent. [27] For the men of Jerusalem and their rulers, having no knowledge of him, or of the sayings of the prophets which come to their ears every Sabbath day, gave effect to them by judging him. [28] And though no cause of death was seen in him, they made a request to Pilate that he might be put to death. [29] And when they had done all the things said in the Writings about him, they took him down from the tree, and put him in the place of the dead. [30] But God gave him back from the dead: [31] And for a number of days he was seen by those who came with him from Galilee to Jerusalem, who are now his witnesses before the people. [32] And we are giving you the good news of the undertaking made to the fathers, [33] Which God has now put into effect for our children, by sending Jesus; as it says in the second Psalm, You are my Son; this day I have given you being. [34] And about his coming back from the dead, never again to go to destruction, he has said these words, I will give you the holy and certain mercies of David. [35] Because he says in another Psalm, You will not let your Holy One see destruction. [36] Now David, having done God's work for his generation, went to sleep, and was put with his fathers, and his body came to destruction: [37] But he, who was lifted up by God, did not see destruction. [38] And so, let it be clear to you, my brothers, that through this man forgiveness of sins is offered to you: [39] And through him everyone who has faith is made free from all those things, from which the law of Moses was not able to make you free. [40] So take care that these words of the prophets do not come true for you; [41] See, you doubters, have wonder and come to your end; for I will do a thing in your days to which you will not give belief, even if it is made clear to you. [42] And when they went out, they made a request that these words might be said to them again on the Sabbath after. [43] Now when the

méltó megoldani a saruját. [26] Testvéreim, Ábrahám nemzetségének gyermekei és köztetek élő istenfélők, nekünk küldetett ez az üdvösség igéje. [27] Mert Jeruzsálem férfiai és elöljáróik, mivel nem ismerték őt, sem a próféták beszédeit, amelyeket minden szombaton hallanak, betartották azokat, és megítélték. [28] És bár semmi halálra való okot nem találtak benne, kérvényezték Pilátustól, hogy ölessék meg. [29] És miután mindent megtettek, amit az Írások megmondtak róla, levették őt a fáról, és a holtak közé helyezték. [30] De Isten feltámasztotta őt a halálból. [31] És néhány napon át megjelent azoknak, akik vele jöttek Galileából Jeruzsálembe, akik most tanúi a nép előtt. [32] És hirdetjük nektek az atyáknak tett fogadalmat, [33] amelyet Isten most beteljesített a mi gyermekeinkért, elküldve Jézust, amint a második zsoltárban mondja: „Fiam vagy te, ma életre keltelek téged.” [34] És hogy feltámad a halálból, és soha többé nem megy a pusztulásba, ezeket mondta: Nektek adom Dávid szent és biztos irgalmát. [35] Mert egy másik zsoltárban ezt mondja: Nem engeded, hogy Szented pusztulást lásson. [36] Dávid pedig, miután elvégezte Isten dolgát az ő nemzedékéért, elaludt, és atyáihoz temették, és teste elpusztult. [37] De akit Isten felemelt, nem látott pusztulást. [38] Legyen tehát világos nektek, testvéreim, hogy őáltala felajánltatik nektek a bűnök bocsánata. [39] És őáltala mindenki, aki hisz, megszabadul mindazoktól a dolgoktól, amelyekből Mózes törvénye nem tudott titeket megszabadítani. [40] Vigyázzatok tehát, hogy a próféták szavai be ne teljesedjenek rajtatok. [41] Íme, ti kételkedők, csodálkozzatok és végetek legyen; mert olyat teszek a ti napjaitokban, amiben nem hisztek, még ha kijelentetik is nektek. [42] És kimenve kérték, hogy ezeket a szavakat a következő szombaton is elmondják nekik. [43] Amikor véget ért az összejövetel, a zsidók és az istenfélő pogányok közül, akik zsidókká váltak, sokan követték Pált és Barnabást, akik eléjük tárták, milyen fontos megmaradni Isten kegyelmében. [44] A következő szombaton pedig majdnem az egész város összegyűlt, hogy hallgassa az Isten igéjét. [45] Amikor a zsidók látták a sokaságot, elöntötte őket az irigység, és szidalmazták Pál prédikálását. [46] Pál és Barnabás ekkor bátran mondták: „Szükséges volt először nektek átadni az Isten igéjét; de mivel ti semmit sem akartok vele foglalkozni, és nem vágytok az örök életre, most a pogányoknak fogják felajánlani. [47] Mert így rendelte el nekünk

meeting was ended, a number of the Jews and of the God-fearing Gentiles who had become Jews, went after Paul and Barnabas: who put before them how important it was to keep on in the grace of God. 44 And on the Sabbath after, almost all the town came together to give hearing to the word of God. 45 But when the Jews saw such a great number of people, they were full of envy and said evil words against Paul's preaching. 46 Then Paul and Barnabas without fear said, It was necessary for the word of God to be given to you first; but because you will have nothing to do with it, and have no desire for eternal life, it will now be offered to the Gentiles. 47 For so the Lord has given us orders, saying, I have given you for a light to the Gentiles so that you may be for salvation to the ends of the earth. 48 And the Gentiles, hearing this, were glad and gave glory to the word of God: and those marked out by God for eternal life had faith. 49 And the word of the Lord went through all the country. 50 But the Jews, working up the feelings of the God-fearing women of high position and of the chief men of the town, got an attack started against Paul and Barnabas, driving them out of those parts. 51 But they, shaking off the dust of that place from their feet, came to Iconium. 52 And the disciples were full of joy and of the Holy Spirit.

az Úr, mondván: Világosságul adtalak téged a pogányoknak, hogy légy üdvösségükre a földkerekség végéig.” 48 A pogányok pedig ezt hallván, örvendeztek, és dicsőítették az Isten igéjét; és akiket Isten az örök életre választott ki, hittek. 49 És az Úr igéje elterjedt az egész vidéken. 50 A zsidók azonban felingerelték az istenfélő, tekintélyes asszonyokat és a város előkelőit, támadást indítottak Pál és Barnabás ellen, és kiűzték őket azokról a vidékekről. 51 Ők pedig lerázva lábukról annak a helynek a porát, Ikóniumba mentek. 52 A tanítványok pedig beteltek örömmel és Szentlélekkel.

14

1 Now in Iconium they went together to the Synagogue of the Jews and gave such teaching that a great number of Jews and Greeks had faith. 2 But those Jews who had not the faith, made the minds of the Gentiles bitter against the brothers. 3 So they kept there for a long time, taking heart in the Lord, who gave witness to the word of his grace by causing signs and wonders to be done by their hands. 4 But there was a division among the people of the town; some were on the side of the Jews and some on the side of the Apostles. 5 And when a violent attempt was made by the Gentiles and the Jews, with their rulers, to make an attack on them and have them stoned, 6 Having got news of it, they went in flight to the towns of Lycaonia, Lystra, and Derbe, and the country round about: 7 And went on preaching the good news there. 8 And at Lystra there was a certain man, who from birth had been without the use of his feet, never having had the power of walking. 9 This

14

1 Ikóniumban együtt mentek a zsidók zsinagógájába, és olyan tanítást adtak, hogy nagy sok zsidó és görög hitt. 2 De azok a zsidók, akiknek nem volt hitük, keserűvé tették a pogányok szívét a testvérek ellen. 3 Így hát sokáig ott maradtak, bátorságot merítve az Úrban, aki bizonyságot tett kegyelmének igéjéről azzal, hogy jeleket és csodákat tett kezeik által. 4 A város népe azonban meghasonlott; némelyek a zsidók, mások az apostolok oldalán álltak. 5 Amikor pedig a pogányok és a zsidók elöljáróikkal együtt erőszakkal megpróbálták megtámadni és megkövezni őket, 6 miután hírt kaptak róla, elmenekültek Likaónia, Lisztra és Derbe városaiba és a környékbeli vidékre. 7 És ott hirdették az evangéliumot. 8 Lisztrában élt egy ember, aki születésétől fogva láb nélküli volt, mivel soha nem tudott járni. 9 Ez az ember hallgatta Pál prédikációját, aki rátekintve, és látva, hogy van hite a meggyógyuláshoz, 10 hangosan így

man was giving ear to the preaching of Paul, who, looking at him, and seeing that he had faith to be made well, [10] Said in a loud voice, Get up on your feet. And, jumping up, he went walking about. [11] And when the people saw what Paul had done, they said in a loud voice, in the language of Lycaonia, The gods have come down to us in the form of men. [12] And they gave the name of Jupiter to Barnabas, and to Paul that of Mercury, because he was the chief talker. [13] And the priest of the image of Jupiter, which was before the town, took oxen and flowers to the doors of the town, and was about to make an offering with the people. [14] But when this came to the ears of the Apostles, Paul and Barnabas, they went running out among the people, parting their clothing, and crying out, [15] Good people, why are you doing these things? We are men with the same feelings as you, and we give you the good news so that you may be turned away from these foolish things to the living God, who made the heaven and the earth and the sea and all things in them: [16] Who in the past let all nations go in the ways which seemed good to them. [17] But he was not without witness, because he did good, and gave you rain from heaven and times of fruit, making your hearts full of food and joy. [18] And even with these words, it was hard for them to keep the people from making an offering to them. [19] But some Jews came to that place from Antioch and Iconium, and got control over the people; and after stoning Paul, they had him pulled out of the town, taking him for dead. [20] But when the disciples came round him, he got up and went into the town: and the day after he went away with Barnabas to Derbe. [21] And having made a number of disciples through the preaching of the good news in that town, they went back to Lystra and Iconium and Antioch, [22] Making strong the souls of the disciples, saying to them that they were to keep the faith, and that we have to go through troubles of all sorts to come into the kingdom of God. [23] And when they had made selection of some to be rulers in every church, and had given themselves to prayer and kept themselves from food, they put them into the care of the Lord in whom they had faith. [24] And they went through Pisidia and came to Pamphylia. [25] And, after preaching the word in Perga, they went down to Attalia; [26] And from there they went by ship to Antioch, where they had been handed over to the grace of God for the work which they had not

szólt: „Kelj fel a lábadra!” Azután felugrott, és járkálni kezdett. [11] Amikor a nép látta, mit tett Pál, hangosan kiáltották likaóniai nyelven: „Az istenek emberek képében szálltak le hozzánk.” [12] Barnabást Jupiternek, Pált pedig Merkúrnak nevezték el, mivel ő volt a szónok. [13] A város előtt álló Jupiter-kép papja pedig ökröket és virágokat vitt a város kapujához, és áldozatot akart bemutatni a néppel. [14] Amikor azonban ezt meghallották az apostolok, Pál és Barnabás, kifutottak a nép közé, ruháikat szétszórva kiáltoztak: [15] Jó emberek, miért teszitek ezeket? Mi is olyan emberek vagyunk, mint ti, és azért hirdetjük nektek az evangéliumot, hogy ezektől a balgaságoktól az élő Istenhez térjetek, aki teremtette a mennyet, a földet, a tengert és mindent, ami azokban van: [16] Aki egykor minden népet a maguk módján engedett járni. [17] De nem maradt tanúbizonyság nélkül, mert jót tett, esőt adott nektek az égből és termő időket, betöltve szíveteket eledellel és örömmel. [18] Még ezek ellenére is nehezen tudták visszatartani a népet attól, hogy áldozatot mutasson be nekik. [19] De Antiókiából és Ikóniumból odamentek zsidók, és hatalmukba kerültek a nép felett; Pált megkövezték, majd kihúzták a városból, halottnak hitték. [20] De amikor a tanítványok körülvették, felkelt és bement a városba; másnap pedig Barnabással Derbébe ment. [21] Miután az evangélium hirdetésével abban a városban számos tanítványt tettek, visszatértek Lisztrába, Ikóniumba és Antiókhiába. [22] Erősítették a tanítványok lelkét, mondván nekik, hogy őrizzék meg a hitet, és hogy mindenféle megpróbáltatásokon kell átmennünk, hogy bejuthassunk az Isten országába. [23] Miután kiválasztottak néhányat, hogy legyenek vezetők minden gyülekezetben, és miután szentelték magukat az imádkozásra, és tartózkodtak az evéstől, az Úr gondjaira bízták őket, akiben hittek. [24] Átmentek Pizidián, és Pamfíliába értek. [25] Miután Pergában hirdették az igét, lementek Attáliába. [26] Innen hajón Antiókhiába mentek, ahol átadták őket Isten kegyelmének azért a munkáért, amelyet még nem végeztek el. [27] Odaérve és egybegyűjtötték a gyülekezetet, elbeszélték nekik mindazt, amit Isten tett velük, és hogyan nyitotta meg a hit kapuját a pogányok előtt. [28] És soká ideig ott maradtak a tanítványokkal.

done. [27] And when they came there, and had got the church together, they gave them an account of all the things which God had done through them, and how he had made open a door of faith to the Gentiles. [28] And they were with the disciples there for a long time.

15

[1] Now certain men came down from Judaea, teaching the brothers and saying that without circumcision, after the rule of Moses, there is no salvation. [2] And after Paul and Barnabas had had no little argument and discussion with them, the brothers made a decision to send Paul and Barnabas and certain others of them to the Apostles and the rulers of the church at Jerusalem about this question. [3] So they, being sent on their way by the church, went through Phoenicia and Samaria, giving news of the salvation of the Gentiles, to the great joy of all the brothers. [4] And when they came to Jerusalem, they had a meeting with the church and the Apostles and the rulers, and they gave an account of all the things which God had done through them. [5] But some of the Pharisees, who were of the faith, got up and said, It is necessary for these to have circumcision and to keep the law of Moses. [6] And the Apostles and the rulers of the church came together and gave thought to the question. [7] And when there had been much discussion, Peter got up and said to them, My brothers, you have knowledge that some time back it was God's pleasure that by my mouth the good news might be given to the Gentiles so that they might have faith. [8] And God, the searcher of hearts, was a witness to them, giving them the Holy Spirit even as he did to us; [9] Making no division between them and us, but making clean their hearts by faith. [10] Why then are you testing God, by putting on the neck of the disciples a yoke so hard that not even our fathers or we were strong enough for it? [11] But we have faith that we will get salvation through the grace of the Lord Jesus in the same way as they. [12] And all the people were quiet while Barnabas and Paul gave an account of the signs and wonders which God had done among the Gentiles by them. [13] And when they had come to an end, James, answering, said, My brothers, give ear to me: [14] Symeon has given an account of how God was first pleased to take from among the Gentiles a people for himself. [15] And this is in

15

[1] Júdeából jöttek le egyes férfiak, akik a testvéreket tanították, és azt mondták, hogy körülmetélkedés nélkül, Mózes szabálya szerint, nincs üdvösség. [2] Miután Pál és Barnabás nem kevés vitát és vitát folytattak velük, a testvérek úgy határoztak, hogy Pált, Barnabást és néhány mást közülük elküldik az apostolokhoz és a gyülekezet vezetőihez Jeruzsálembe ebben a kérdésben. [3] Ők tehát, miután a gyülekezet útnak indította őket, átmentek Fönícián és Szamárián, hirdetve a pogányok üdvösségét, minden testvér nagy örömére. [4] Amikor megérkeztek Jeruzsálembe, összegyűltek a gyülekezetben, az apostolokban és a vezetőkben, és elbeszélték mindazt, amit Isten velük tett. [5] A farizeusok közül azonban néhányan, akik a hithez tartoztak, felkeltek, és ezt mondták: Szükséges, hogy ezek körülmetélkedjenek, és megtartsák Mózes törvényét. [6] Az apostolok és a gyülekezet vezetői pedig összegyűltek, és tanakodtak a kérdés felett. [7] Miután pedig sok vita támadt, Péter felkelt, és így szólt hozzájuk: „Atyámfiai, tudjátok, hogy régebben tetszett Istennek, hogy az én szám által hirdessétek az evangéliumot a pogányoknak, hogy higgyenek. [8] És Isten, a szívek vizsgálója, bizonyságot tett mellettük, megadva nekik a Szentlelket, ahogyan nekünk is, [9] Nem szakítva meg közöttük és közöttünk, hanem hit által tisztítva meg szívüket. [10] Miért kísértitek tehát Istent, azzal, hogy olyan nehéz igát tesztek a tanítványok nyakába, amelyet sem atyáink, sem mi nem bírtunk el? [11] De mi hiszünk abban, hogy az Úr Jézus kegyelme által mi is üdvösséget nyerünk, ahogyan ők is. [12] Az egész nép pedig csendben maradt, miközben Barnabás és Pál elbeszélték a jeleket és csodákat, amelyeket Isten a pogányok között tett általuk. [13] Amikor végeztek, Jakab így felelt: „Atyámfiai, hallgassatok rám! [14] Simeon elbeszélte, hogyan tetszett Istennek először a pogányok közül választani magának népet. [15] Ez pedig összhangban van a próféták szavaival, amint meg

agreement with the words of the prophets, as it is said, [16] After these things I will come back, and will put up the tent of David which has been broken down, building up again its broken parts and making it complete: [17] So that the rest of men may make search for the Lord, and all the Gentiles on whom my name is named, [18] Says the Lord, who has made these things clear from the earliest times. [19] For this reason my decision is, that we do not put trouble in the way of those who from among the Gentiles are turned to God; [20] But that we give them orders to keep themselves from things offered to false gods, and from the evil desires of the body, and from the flesh of animals put to death in ways against the law, and from blood. [21] For Moses, from times long past, has his preachers in every town, reading his law in the Synagogues every Sabbath. [22] Then it seemed good to the Apostles and the rulers and all the church, to send men from among them to Antioch with Paul and Barnabas; Judas, named Barsabbas, and Silas, chief men among the brothers: [23] And they sent a letter by them, saying, The Apostles and the older brothers, to the brothers who are of the Gentiles in Antioch and Syria and Cilicia, may joy be with you: [24] Because we have knowledge that some who went from us have been troubling you with their words, putting your souls in doubt; to whom we gave no such order; [25] It seemed good to us, having come to an agreement together, to send these men to you, with our well loved Barnabas and Paul, [26] Men who have given up their lives for the name of our Lord Jesus Christ. [27] And so we have sent Judas and Silas, who will say the same things to you themselves, by word of mouth. [28] For it seemed good to the Holy Spirit and to us, to put on you nothing more than these necessary things; [29] To keep from things offered to false gods, and from blood, and from things put to death in ways which are against the law, and from the evil desires of the body; if you keep yourselves from these, you will do well. May you be happy. [30] So they, being sent away, came down to Antioch, and having got the people together, they gave them the letter. [31] And after reading it, they were glad of its comfort. [32] And Judas and Silas, who themselves were prophets, gave teaching to the brothers and made them strong in the faith. [33] And when they had been there for some time, they were sent back in peace by the brothers to those who had sent them. [34] [] [35] But Paul and Barnabas kept on in Antioch, teaching and

van írva: [16] „Ezután visszatérek, és felállítom Dávid lerombolt sátorát, felépítem a romokat, és befejezem azt. [17] Hogy keressék az Urat a többi emberek és mindazok a pogányok, akikre az én nevem vonatkozik. [18] Így szól az Úr, aki ezeket a kezdetektől fogva kijelentette. [19] Azért úgy határozom, hogy ne háborgassuk azokat, akik a pogányok közül térnek meg Istenhez. [20] Hanem megparancsoljuk nekik, hogy tartózkodjanak a hamis isteneknek áldozott állatoktól, a test kívánságaitól, a törvényellenesen megölt állatok húsától és a vértől.” [21] Mert Mózesnek réges-régen minden városban voltak prédikátorai, akik minden szombaton felolvasták törvényét a zsinagógákban. [22] Akkor jónak látta az apostolok, a vezetők és az egész gyülekezet, hogy férfiakat küldjenek közülük Antiókhiába Pállal és Barnabással, Júdást, akit Barsabbásnak hívtak, és Szilást, a testvérek között vezető férfiakat. [23] Levelet küldtek velük, ezekkel a szavakkal: „Az apostolok és az idősebb testvérek örömmel köszöntik Antiókhiában, Szíriában és Ciliciában élő pogány testvéreket! [24] Mivel tudjuk, hogy néhányan közülünk távoztak, beszédükkel zavartak titeket, kétségbe vonva lelketeket, akiknek mi nem adtunk ilyen utasítást. [25] Jónak láttuk, miután megegyeztünk, hogy elküldjük hozzátok ezeket a férfiakat a mi szeretett Barnabással és Pállal, [26] akik életüket adták a mi Urunk Jézus Krisztus nevéért. [27] Elküldtük tehát Júdást és Szilást, akik maguk is ugyanezt fogják mondani nektek szóban. [28] Mert jónak látta a Szentlélek és mi, hogy semmi többet ne viseljünk rajtatok ezeken a szükséges dolgokon kívül: [29] Óvakodjatok a hamis isteneknek áldozott dolgoktól, a vértől, a törvényellenes halálos áldozatoktól és a test gonosz kívánságaitól; ha ezektől távol tartjátok magatokat, jól teszitek. Legyetek boldogok. [30] Miután elbocsátották őket, lementek Antiókhiába, és miután összegyűjtötték a népet, átadták nekik a levelet. [31] Miután elolvasták, örültek a benne rejlő vigasztalásnak. [32] Júdás és Szilász, akik maguk is próféták voltak, tanították a testvéreket, és megerősítették őket a hitben. [33] Miután pedig egy ideig ott voltak, a testvérek békében visszabocsátották őket azokhoz, akik elküldték őket. [34] [] [35] Pál és Barnabás azonban Antiókhiában maradtak, tanítottak és hirdették az Isten igéjét számos más emberrel együtt. [36] Néhány nap múlva Pál ezt mondta Barnabásnak: Menjünk vissza, és látogassuk meg a testvéreket minden városban, ahol hirdettük az

preaching the word of God, with a number of others. [36] And after some days, Paul said to Barnabas, Let us go back and see the brothers in every town where we have given the word of God, and see how they are. [37] And Barnabas had a desire to take with them John, named Mark. [38] But Paul was of the opinion that it was not right to take with them one who had gone away from them in Pamphylia, and had not gone on with the work. [39] And there was a sharp argument between them, so that they were parted from one another, and Barnabas took Mark with him and went by ship to Cyprus; [40] But Paul took Silas and went away with the blessing of the brothers. [41] And he went through Syria and Cilicia, making the churches stronger in the faith.

Isten igéjét, hogy vannak. [37] Barnabás pedig szerette volna magukkal vinni Jánost, akit Márknak is hívtak. [38] Pál azonban úgy vélte, hogy nem helyes magukkal vinni azt, aki Pamfíliában eltávolodott tőlük, és nem folytatta a munkát. [39] Heves vita támadt közöttük, annyira, hogy elszakadtak egymástól. Barnabás magával vitte Márkot, és hajón Ciprusra ment. [40] Pál azonban maga mellé vette Szilást, és a testvérek áldásával elment. [41] Átment Szírián és Cilicián, erősítve a gyülekezeteket a hitben.

16

[1] And he came to Derbe and Lystra: and there was a certain disciple there named Timothy, whose mother was one of the Jews of the faith, but his father was a Greek; [2] Of whom the brothers at Lystra and Iconium had a high opinion. [3] Paul had a desire for him to go with him, and he gave him circumcision because of the Jews who were in those parts: for they all had knowledge that his father was a Greek. [4] And on their way through the towns, they gave them the rules which had been made by the Apostles and the rulers of the church at Jerusalem, so that they might keep them. [5] So the churches were made strong in the faith and were increased in number every day. [6] And after they had gone through the land of Phrygia and Galatia, the Holy Spirit did not let them take the word into Asia; [7] And having come to Mysia, they made an attempt to go into Bithynia, but the Spirit of Jesus did not let them; [8] And going past Mysia, they came down to Troas. [9] And Paul had a vision in the night; a man of Macedonia came, requesting him, and saying, Come over into Macedonia and give us help. [10] And when he had seen the vision, straight away we made the decision to go into Macedonia, for it seemed certain to us that God had sent us to give the good news to them. [11] So, from Troas we went straight by ship to Samothrace and the day after to Neapolis; [12] And from there to Philippi, which is the most important town of Macedonia and a Roman colony: and we were there for some days. [13] And on the Sabbath we went outside

16

[1] És eljutott Derbébe és Lisztrába. És volt ott egy Timóteus nevű tanítvány, akinek anyja a hit zsidóihoz tartozott, apja pedig görög. [2] Kiről a lisztrai és ikóniumi testvérek nagyra becsülték. [3] Pál azt kívánta, hogy vele menjen, és körülmetéltette a körülmetélést a környékbeli zsidók miatt, mert mindnyájan tudták, hogy az apja görög. [4] És miközben átmentek a városokon, átadták nekik azokat a szabályokat, amelyeket az apostolok és a jeruzsálemi gyülekezet vezetői hoztak létre, hogy megtartsák azokat. [5] Így a gyülekezetek megerősödtek a hitben, és napról napra gyarapodtak számban. [6] Miután pedig átmentek Frígia és Galácia földjén, a Szentlélek nem engedte, hogy elvigyék az igét Ázsiába. [7] És miután Míziába értek, megpróbáltak Bitíniába menni, de Jézus Lelke nem engedte őket. [8] És elhaladva Mízián, lementek Troászba. [9] Pálnak pedig éjszaka látomása volt: egy macedón férfi odament hozzá, kérve őt, és ezt mondva: Jer át Macedóniába, és légy segítségünkre! [10] Miután látta a látomást, azonnal elhatároztuk, hogy Macedóniába megyünk, mert bizonyosak voltunk abban, hogy Isten küldött minket, hogy elvigyük nekik az evangéliumot. [11] Troásból tehát hajón egyenesen Szamotrákiába mentünk, másnap pedig Neapoliszba; [12] Onnan pedig Filippibe, Macedónia legfontosabb városába és római kolóniába; és ott maradtunk néhány napig. [13] Szombaton pedig kimentünk a városon kívülre, a folyóhoz, ahol azt gondoltuk, hogy imádkozni fogunk; és leültünk, és beszélgettünk az össze-

the town, by the river, where we had an idea that there would be a place of prayer; and, being seated, we had talk with the women who had come together. [14] And a certain woman named Lydia, a trader in purple cloth of the town of Thyatira, and a God-fearing woman, gave ear to us: whose heart the Lord made open to give attention to the things which Paul was saying. [15] And when she and her family had had baptism, she made a request to us, saying, If it seems to you that I am true to the Lord, come into my house and be my guests. And she made us come. [16] And when we were going to the place of prayer, we came across a girl with a spirit which gave knowledge of the future, whose masters made great profit from her power. [17] She came after Paul and us, crying out and saying, These men are the servants of the Most High God, who are giving you news of the way of salvation. [18] And this she did on a number of days. But Paul was greatly troubled and, turning, said to the spirit, I give you orders in the name of Jesus Christ, to come out of her. And it came out that very hour. [19] But when her masters saw that their hope of profit was gone, they took Paul and Silas, pulling them into the market-place before the rulers; [20] And when they had taken them before the authorities, they said, These men, who are Jews, are greatly troubling our town; [21] Teaching rules of living which it is not right for us to have or to keep, being Romans. [22] And the people made an attack on them all together: and the authorities took their clothing off them, and gave orders for them to be whipped. [23] And when they had given them a great number of blows, they put them in prison, giving orders to the keeper of the prison to keep them safely: [24] And he, having such orders, put them into the inner prison with chains on their feet. [25] But about the middle of the night, Paul and Silas were making prayers and songs to God in the hearing of the prisoners; [26] And suddenly there was an earth-shock, so that the base of the prison was moved: and all the doors came open, and everyone's chains came off. [27] And the keeper, coming out of his sleep, and seeing the prison doors open, took his sword and was about to put himself to death, fearing that the prisoners had got away. [28] But Paul said in a loud voice, Do yourself no damage, for we are all here. [29] And he sent for lights and came rushing in and, shaking with fear, went down on his face before Paul and Si-

gyűlt asszonyokkal. [14] Egy Lídia nevű asszony, Thiatira városából való bíborkereskedő, egy istenfélő asszony, hallgatott ránk; akinek a szívét az Úr megnyitotta, hogy figyeljen azokra, amiket Pál mondott. [15] Miután pedig ő és családja megkeresztelkedett, kért minket, mondván: Ha úgy látjátok, hogy hűséges vagyok az Úrhoz, jöjjetek be a házamba, és legyetek a vendégeim! És ő el is küldött minket. [16] Amikor pedig az imádkozóhelyre mentünk, találkoztunk egy leánnyal, akiben jövendőmondó lélek volt, akinek urai nagy hasznot húztak az erejéből. [17] Pál és mi utánunk jött, kiáltozva, és ezt mondva: Ezek az emberek a Magasságos Isten szolgái, akik hirdetik nektek az üdvösség útját! [18] Ezt pedig több napon át tette.

Pál azonban igen megrendült, megfordulva, így szólt a lélekhez: Jézus Krisztus nevében parancsolom neked, hogy menj ki belőle! És az még abban az órában kiment. [19] Amikor azonban látták az urai, hogy elveszett a haszon reménye, elvitték Pált és Szilást, és a piactérre vonszolták őket az elöljárók elé. [20] Miután pedig a hatóságok elé vitték őket, ezt mondták: Ezek az emberek, bár zsidók, nagy nyugtalanságot okoznak városunkban; [21] Olyan életmódbeli szabályokat tanítva, amelyeket nekünk nem szabad birtokolnunk vagy betartanunk, mivel rómaiak vagyunk. [22] A nép pedig mindnyájan rájuk támadt; a hatóságok pedig levetkőztették róluk a ruháikat, és megparancsolták, hogy megkorbácsolják őket. [23] Miután sok ütést mértek rájuk, börtönbe vetették őket, megparancsolva a börtönőrnek, hogy gondosan őrizze őket. [24] Az pedig, miután ilyen parancsot kapott, láncokkal a lábukon a belső börtönbe zárta őket. [25] Éjfél körül Pál és Silás imádkoztak és énekeltek Istenhez a foglyok hallatára. [26] Hirtelen földrengés támadt, úgyhogy a börtön alapja megmozdult, és az ajtók mind megnyíltak, és mindenkinek lehullottak a láncai. [27] Az őr pedig, amikor felébredt

las, [30] And took them out and said, Sirs, what have I to do to get salvation? [31] And they said, Have faith in the Lord Jesus, and you and your family will have salvation. [32] And they gave the word of the Lord to him and to all who were in his house. [33] And that same hour of the night, he took them, and when he had given attention to their wounds, he and all his family had baptism straight away. [34] And he took them into his house and gave them food, and he was full of joy, having faith in God with all his family. [35] But when it was day, the authorities sent the police, saying, Let these men go. [36] And the keeper said to Paul, The authorities have given orders to let you go: come out now, and go in peace. [37] But Paul said to them, They have given us who are Romans a public whipping without judging us, and have put us in prison. Will they now send us out secretly? no, truly, let them come themselves and take us out. [38] And the police gave an account of these words to the authorities, and they were full of fear on hearing that they were Romans; [39] Then they came and made prayers to them, requesting them, when they had taken them out, to go away from the town. [40] And they came out of the prison and went to the house of Lydia: and when they had seen the brothers they gave them comfort and went away.

álmából, és látta, hogy a börtönajtók nyitva vannak, fogta kardját, és meg akarta ölni magát, attól félve, hogy a foglyok megszöktek. [28] Pál azonban hangosan felkiáltott: „Ne tégy kárt magadban, mert mindnyájan itt vagyunk!” [29] Világosságot kért, berohant, és félelmében remegve arcra borult Pál és Szilás előtt. [30] Kivezette őket, és ezt mondta: „Uraim, mit kell tennem, hogy üdvözüljek?” [31] Ők pedig ezt mondták: „Higgyetek az Úr Jézusban, és te és a te családod üdvözül.” [32] Hirdették neki az Úr igéjét és mindazoknak, akik a házában voltak. [33] Az éjszaka azon órájában magához vette őket, ellátta sebeiket, és azonnal megkeresztelkedett egész családjával együtt. [34] Bevitte őket házába, adott nekik ételt, és örömmel telt meg, mivel egész családjával együtt hitt Istenben. [35] Amikor pedig megvirradt, a hatóságok kiküldték a rendőröket, mondván: „Engedjétek el ezeket az embereket!” [36] Az őr pedig ezt mondta Pálnak: „A hatóságok parancsot adtak, hogy engedjünk el titeket: most menjetek ki, és menjetek el békével!” [37] Pál azonban ezt mondta nekik: „Nyilvánosan megkorbácsoltak minket, akik rómaiak vagyunk, anélkül, hogy ítélkeznének felettünk, és börtönbe vetettek minket.” Titokban akarnak minket kiküldeni? Nem, inkább jöjjenek ők maguk, és vigyenek ki minket! [38] A rendőrök jelentették ezeket a szavakat a hatóságoknak, akiket félelem fogott el, amikor meghallották, hogy rómaiak. [39] Odamentek, imádkoztak hozzájuk, és kérték őket, hogy miután kivezették őket, menjenek el a városból. [40] Kijöttek a börtönből, és Lídia házához mentek. Miután látták a testvéreket, megvigasztalták őket, majd elmentek.

17

[1] Now when they had gone through Amphipolis and Apollonia they came to Thessalonica, where there was a Synagogue of the Jews: [2] And Paul, as he generally did, went in to them, and on three Sabbath days had discussions with them from the holy Writings, [3] Saying to them clearly and openly that Christ had to be put to death and come back to life again; and that this Jesus, whom, he said, I am preaching to you, is the Christ. [4] And some of them had faith, and were joined to Paul and Silas; and a number of the God-fearing Greeks, and some of the chief women. [5] But the Jews, being moved with envy, took with them certain low persons from among the common people, and getting together a great number of people,

17

[1] Miután átmentek Amfipoliszon és Apollónián, Thesszalonikába értek, ahol a zsidóknak zsinagógája volt. [2] Pál pedig, mint általában szokta, bement hozzájuk, és három szombaton a Szentírásból vitatkozott velük, [3] Világosan és nyíltan megmondva nekik, hogy Krisztusnak meg kell halnia, és fel kell támadnia, és hogy ez a Jézus, akiről – mint mondta – én hirdetem nektek, a Krisztus. [4] Néhányan közülük hittek, és csatlakoztak Pálhoz és Siláshoz; és számos istenfélő görög és néhány előkelő asszony. [5] A zsidók azonban irigységtől indíttatva magukkal vettek néhány alacsony rangú embert a köznép közül, és nagy sokaságot gyűjtve össze, felháborodást csaptak a városban, megtámadták Józon házát, hogy kivigyék őket a nép elé.

made an outcry in the town, attacking the house of Jason with the purpose of taking them out to the people. 6 And when they were not able to get them, they took Jason and some of the brothers by force before the rulers of the town, crying, These men, who have made trouble all over the world have now come here; 7 Whom Jason has taken into his house: and they are acting against the orders of Caesar, saying that there is another king, Jesus. 8 And hearing these things the people and the rulers of the town were troubled. 9 And having made Jason and the others give an undertaking to keep the peace, they let them go. 10 And the brothers straight away sent Paul and Silas away by night to Beroea: and they, when they came there, went to the Synagogue of the Jews. 11 Now these were more noble than the Jews of Thessalonica, for they gave serious attention to the word, searching in the holy Writings every day, to see if these things were so. 12 And a number of them had faith, and no small number of the Greek women of high position and of the men. 13 But when the Jews of Thessalonica had news that Paul was preaching the word at Beroea, they came there, troubling the people and working them up. 14 So the brothers sent Paul straight away to the sea: but Silas and Timothy kept there still. 15 But those who went with Paul took him as far as Athens, and then went away, with orders from him to Silas and Timothy to come to him quickly. 16 Now while Paul was waiting for them at Athens, his spirit was troubled, for he saw all the town full of images of the gods. 17 So he had discussions in the Synagogue with the Jews and God-fearing Gentiles, and every day in the market-place with those who were there. 18 And some of those who were supporters of the theories of the Epicureans and the Stoics, had a meeting with him. And some said, What is this talker of foolish words saying? And others, He seems to be a preacher of strange gods: because he was preaching of Jesus and his coming back from the dead. 19 And they took him to Mars' Hill, saying, Will you make clear to us what is this new teaching of yours? 20 For you seem to us to say strange things, and we have a desire to get the sense of them. 21 (Now all the Athenians and the men from other lands who come there were giving all their time to talking or hearing of anything new.) 22 And Paul got to his feet on Mars' Hill and said, O men of Athens, I see that you are overmuch given to fear of the gods. 23 For when I came by, I was looking at the

6 Mivelhogy nem tudták őket elfogni, erőszakkal elvitték Józont és néhány testvért a város vezetői elé, és ezt kiáltották: „Ezek az emberek, akik az egész világot felforgatják, ide is eljöttek. 7 Őket Józon befogadta a házába, és a császár parancsa ellenére cselekednek, azt mondván, hogy más a király, Jézus.” 8 Amikor ezeket meghallották, a nép és a város vezetői megrendültek. 9 Miután rávették Józont és a többieket, hogy őrködjenek a béke megőrzése mellett, elbocsátották őket. 10 A testvérek pedig azonnal elküldték Pált és Szilást még az éjszaka folyamán Bereába. Ők pedig odaérve a zsidók zsinagógájába mentek. 11 Ezek nemesebb emberek voltak a tesszalonikai zsidóknál, mert komolyan hallgatták az igét, és naponta kutatták a szentírásokat, hogy valóban így vannak-e ezek a dolgok. 12 Sokan közülük hittek, és nem kevés görög asszony és férfi volt köztük előkelő helyen. 13 Amikor a tesszalonikai zsidók hírét vették, hogy Pál Bereában hirdeti az igét, odamentek, felháborították és felháborították a népet. 14 A testvérek tehát azonnal elküldték Pált a tengerhez, Silás és Timóteus pedig ott maradtak. 15 Akik Pállal mentek, elvitték őt Athénig, majd onnan elmentek, miután megparancsolta Silásnak és Timóteusnak, hogy mielőbb jöjjenek hozzá. 16 Míg Pál Athénban várta őket, nyugtalan lett a lelke, mert látta, hogy az egész város tele van istenszobrokkal. 17 A zsinagógában tehát a zsidókkal és az istenfélő pogányokkal, a piactéren pedig mindennap az ott lévőkkel. 18 Az epikureusok és a sztoikusok tanításainak hívei közül néhányan tanácskoztak vele. Némelyek pedig ezt mondták: Mit beszél ez a bolondságokat beszélő? Mások pedig: Idegen istenek prédikátorának tűnik, mert Jézusról és a halálból való feltámadásáról prédikált. 19 Elvitték őt az Areopa-dombra, és ezt kérdezték: „Megmagyaráznád nekünk, mi ez az új tanításod? 20 Mert úgy tűnik nekünk, mintha furcsa dolgokat beszélnél, és mi szeretnénk megérteni azokat.” 21 (Az athéniak és az oda érkező idegen férfiak mindannyian azzal foglalkoztak, hogy új dolgokat beszéljenek vagy halljanak.) 22 Pál pedig felállt az Areopa-dombon, és így szólt: „Ó, athéni férfiak, látom, hogy túlságosan félitek az isteneket. 23 Mert amikor arra jártam, és azokat néztem, amelyeket tiszteltek, láttam egy oltárt, amelyen ez a felirat volt: AZ ISTENNEK, AKIT NINCS ISMERETÜNK. Amit pedig ti tudatlanul tiszteltek, azt én magyarázom meg nektek. 24 Az Isten, aki a

things to which you give worship, and I saw an altar with this writing on it, TO THE GOD OF WHOM THERE IS NO KNOWLEDGE. Now, what you, without knowledge, give worship to, I make clear to you. 24 The God who made the earth and everything in it, he, being Lord of heaven and earth, is not housed in buildings made with hands; 25 And he is not dependent on the work of men's hands, as if he had need of anything, for he himself gives to all life and breath and all things; 26 And he has made of one blood all the nations of men living on all the face of the earth, ordering their times and the limits of their lands, 27 So that they might make search for God, in order, if possible, to get knowledge of him and make discovery of him, though he is not far from every one of us: 28 For in him we have life and motion and existence; as certain of your verse writers have said, For we are his offspring. 29 If then we are the offspring of God, it is not right for us to have the idea that God is like gold or silver or stone, formed by the art or design of man. 30 Those times when men had no knowledge were overlooked by God; but now he gives orders to all men in every place to undergo a change of heart: 31 Because a day has been fixed in which all the world will be judged in righteousness by the man who has been marked out by him for this work; of which he has given a sign to all men by giving him back from the dead. 32 Now on hearing about the coming back from death, some of them made sport of it, but others said, Let us go more fully into this another time. 33 And so Paul went away from among them. 34 But some men gave him their support: among whom was Dionysius the Areopagite, and a woman named Damaris, and others with them.

földet és mindent, ami benne van, teremtette, mivel ő a mennynek és a földnek Ura, nem lakik kézzel csinált épületekben; 25 És nem függ az emberek kezeinek munkájától, mintha bármire is szüksége lenne, mert ő ad mindennek életet, leheletet és mindent; 26 És egy vérből teremtette az egész földkerekségen lakó emberek minden nemzetét, meghatározva idejüket és földjeik határait, 27 Hogy keressék Istent, hogy ha lehet, megismerjék és megtalálják őt, jóllehet nincs messze egyikünktől sem. 28 Mert benne van az életünk, a mozgásunk és a létezésünk; amint némely versíróitok mondták: Mert az ő nemzetsége vagyunk. 29 Ha tehát Isten nemzetsége vagyunk, nem helyes azt gondolnunk, hogy Isten olyan, mint az arany, az ezüst vagy a kő, emberi művészet vagy tervezés által megformálva. 30 Azokat az időket, amikor az embereknek nem volt tudásuk, Isten figyelmen kívül hagyta; Most azonban minden embernek minden helyen megparancsolja, hogy térjenek meg a szívükben: 31 Mert elérkezett a nap, amelyen az egész világot igazságosan megítéli majd az az ember, akit erre a munkára kiválasztott; akiről jelt adott minden embernek azzal, hogy feltámasztotta őt a halálból. 32 Amikor hallottak a halálból való feltámadásról, némelyek gúnyt űztek belőle, mások pedig ezt mondták: „Vizsgáljuk meg ezt részletesebben máskor.” 33 Pál ekkor elment közülük. 34 Néhány férfi azonban támogatta őt, köztük Dionüsziosz, az Areopágita, és egy Damarisz nevű asszony, és mások is velük.

18

1 After these things, he went away from Athens, and came to Corinth. 2 And there he came across a certain Jew named Aquila, a man of Pontus by birth, who not long before had come from Italy with his wife Priscilla, because Claudius had given orders that all Jews were to go away from Rome: and he came to them; 3 And because he was of the same trade, he was living with them, and they did their work together; for by trade they were tent-makers. 4 And every Sabbath he had discussions in the Synagogue, turning Jews and

18

1 Ezek után elhagyta Athént, és Korinthusba érkezett. 2 Ott találkozott egy Aquila nevű zsidóval, aki pontusi származású volt, és nem sokkal korábban jött Itáliából feleségével, Priszcillával, mivel Klaudiusz megparancsolta, hogy minden zsidó távozzon Rómából. És ő hozzájuk ment. 3 Mivel ugyanaz volt a mestersége, velük lakott, és együtt dolgoztak; sátorkészítők voltak ugyanis. 4 És minden szombaton vitatta magát a zsinagógában, zsidókat és görögöket térítve a hitre. 5 Amikor pedig Szilás és Timóteus lejött Macedóniából, Pál tel-

Greeks to the faith. [5] And when Silas and Timothy came down from Macedonia, Paul was completely given up to the word, preaching to the Jews that the Christ was Jesus. [6] And when they put themselves against him, and said evil words, he said, shaking his clothing, Your blood be on your heads, I am clean: from now I will go to the Gentiles. [7] And moving from there, he went into the house of a man named Titus Justus, a God-fearing man, whose house was very near the Synagogue. [8] And Crispus, the ruler of the Synagogue, with all his family, had faith in the Lord; and a great number of the people of Corinth, hearing the word, had faith and were given baptism. [9] And the Lord said to Paul in the night, in a vision, Have no fear and go on preaching: [10] For I am with you, and no one will make an attack on you to do you damage: for I have a number of people in this town. [11] And he was there for a year and six months, teaching the word of God among them. [12] But when Gallio was ruler of Achaia, all the Jews together made an attack on Paul, and took him to the judge's seat, [13] Saying, This man is teaching the people to give worship to God in a way which is against the law. [14] But when Paul was about to say something, Gallio said to the Jews, If this was anything to do with wrongdoing or crime, there would be a reason for me to give you a hearing: [15] But if it is a question of words or names or of your law, see to it yourselves; I will not be a judge of such things. [16] And he sent them away from the judge's seat. [17] And they all made an attack on Sosthenes, the ruler of the Synagogue, and gave him blows before the judge's seat; but Gallio gave no attention to these things. [18] And Paul, after waiting some days, went away from the brothers and went by ship to Syria, Priscilla and Aquila being with him; and he had had his hair cut off in Cenchrea, for he had taken an oath. [19] And they came down to Ephesus and he left them there: and he himself went into the Synagogue and had a discussion with the Jews. [20] And being requested by them to be there for a longer time, he said, No; [21] And went from them, saying, I will come back to you if God lets me; and he took ship from Ephesus. [22] And when he had come to land at Caesarea, he went to see the church, and then went down to Antioch. [23] And having been there for some time, he went through the country of Galatia and Phrygia in order, making the disciples strong in the faith. [24] Now a certain Jew named Apollos, an

jesen átadta magát a tanításnak, és hirdette a zsidóknak, hogy Jézus a Krisztus. [6] Amikor pedig ellene fordultak és káromkodtak, ruháját megrázva ezt mondta: Véretek szálljon a fejetekre! Én tiszta vagyok. Mostantól a pogányokhoz megyek. [7] Onnan továbbment, és egy Titus Justus nevű istenfélő ember házába ment, akinek a háza nagyon közel volt a zsinagógához. [8] Kriszpusz, a zsinagóga elöljárója, egész családjával együtt hitt az Úrban, és Korinthus lakosainak nagy része, miután hallotta az igét, hitt, és megkeresztelkedett. [9] Az Úr pedig éjszaka látomásban ezt mondta Pálnak: Ne félj, prédikálj! [10] Mert én veled vagyok, és senki sem támad rád, hogy ártson neked, mert sok népem van ebben a városban. [11] És egy évig és hat hónapig ott volt, tanítva közöttük az Isten igéjét. [12] Amikor azonban Gallió volt Akhája kormányzója, a zsidók mindnyájan együt támadtak Pálra, és elvitték a bírói székbe, [13] Mondván: Ez az ember törvényellenesen tanítja a népet Isten tiszteletére. [14] Mikor pedig Pál mondani akart valamit, Gallió így szólt a zsidókhoz: Ha valami gonoszságról vagy bűnről lenne szó, jogos lenne meghallgatnom titeket. [15] Ha pedig tanításokról, nevekről vagy törvényetekről van szó, intézzétek el magatok; én nem leszek ilyenekben bíró. [16] És elküldte őket a bírói székből. [17] Mindnyájan rátámadtak Szószthenészre, a zsinagóga elöljárójára, és megverték a bírói szék előtt; de Gallió nem törődött velük. [18] Pál pedig miután néhány napig várt, eltávozott a testvérektől, és hajón Szíriába ment, Priszcilla és Akvila kíséretében; és Kenkreában lenyíratotta a haját, mert esküt tett. [19] Lementek Efézusba, és ott hagyta őket; ő maga pedig bement a zsinagógába, és vitatkozott a zsidókkal. [20] Amikor arra kérték, hogy hosszabb ideig maradjon ott, így szólt: „Nem!” [21] Elment tőlük, mondván: „Visszajövök hozzátok, ha Isten megengedi.” És hajóra szállt Efezusból. [22] Miután Cézáreába ért, megnézte a gyülekezetet, majd lement Antiókhiába. [23] Miután egy ideig ott volt, sorban bejárta Galácia és Frígia vidékét, erősítve a tanítványokat a hitben. [24] Egy Apollós nevű zsidó, alexandriai származású, művelt ember érkezett Efezusba, aki nagyon ismerte a Szentírást. [25] Ez az ember már tanult az Úr útjában, és lelket lobbantva, szentül tanította Jézust, bár csak János keresztségét ismerte. [26] Félelem nélkül prédikált a zsinagógában. Priszcilla és Akvila azonban hallották szavait, magukhoz vették, és részletesebben

Alexandrian by birth, and a man of learning, came to Ephesus; and he had great knowledge of the holy Writings. [25] This man had been trained in the way of the Lord; and burning in spirit, he gave himself up to teaching the facts about Jesus, though he had knowledge only of John's baptism: [26] And he was preaching in the Synagogue without fear. But Priscilla and Aquila, hearing his words, took him in, and gave him fuller teaching about the way of God. [27] And when he had a desire to go over into Achaia, the brothers gave him help, and sent letters to the disciples requesting them to take him in among them: and when he had come, he gave much help to those who had faith through grace: [28] For he overcame the Jews in public discussion, making clear from the holy Writings that the Christ was Jesus.

ismertették vele az Isten útját. [27] Amikor Akhájába akart menni, a testvérek segítették őt, és leveleket küldtek a tanítványoknak, kérve őket, hogy fogadják be őt közéjük. Amikor odaért, nagy segítséget nyújtott azoknak, akik a kegyelem által hittek. [28] Mert nyilvános vitában legyőzte a zsidókat, a szentírásokból kinyilvánítva, hogy Jézus a Krisztus.

19

[1] And it came about that while Apollos was at Corinth, Paul, having gone through the higher country, came to Ephesus, where there were certain disciples: [2] And he said to them, Did you get the Holy Spirit when you had faith? And they said to him, No, we have had no knowledge of the Holy Spirit. [3] And he said, What sort of baptism did you have? And they said, The baptism of John. [4] And Paul said, John gave a baptism which goes with a change of heart, saying to the people that they were to have faith in him who was coming after him, that is, in Jesus. [5] And hearing this, they had baptism in the name of the Lord Jesus. [6] And when Paul had put his hands on them, the Holy Spirit came on them; and they had the power of talking in tongues, and acting like prophets. [7] And there were about twelve of these men. [8] And he went into the Synagogue, and for three months he was preaching there without fear, reasoning and teaching about the kingdom of God. [9] But because some of the people were hard-hearted and would not give hearing, saying evil words about the Way before the people, he went away from them, and kept the disciples separate, reasoning every day in the school of Tyrannus. [10] And this went on for two years, so that all those who were living in Asia had knowledge of the word of the Lord, Greeks as well as Jews. [11] And God did special works of power by the hands of Paul: [12] So that bits of linen and clothing from his body were taken to people who

19

[1] Történt pedig, hogy míg Apollós Korinthusban volt, Pál, miután átment a magaslati vidéken, Efézusba érkezett, ahol néhány tanítvány élt. [2] És megkérdezte tőlük: Kaptatok-e Szentlelket, amikor hittetek? Ők pedig azt mondták neki: Nem, nem ismerjük a Szentlelket. [3] Ő pedig megkérdezte: Milyen keresztséget kaptatok? Ők pedig azt mondták: János keresztségét. [4] Pál pedig azt mondta: János a megtéréssel járó keresztséget adta, azt mondván a népnek, hogy higgyenek abban, aki utána jön, azaz Jézusban. [5] Ezt hallván, megkeresztelkedtek az Úr Jézus nevében. [6] És miután Pál rájuk tette a kezét, leszállt rájuk a Szentlélek, és hatalmuk lett nyelveken beszélni és prófétálni. [7] És körülbelül tizenketten voltak ilyen emberek. [8] És bement a zsinagógába, és három hónapon át félelem nélkül prédikált ott, vitatkozott és tanított az Isten országáról. [9] Mivelhogy azonban némelyek a nép közül megkeményítették a szívüket, és nem akarták meghallgatni, káromolva az Úr útját a nép előtt, eltávozott tőlük, a tanítványokat elkülönítette, és minden nap a tirannuszi iskolában tanított. [10] Ez két esztendeig tartott, úgyhogy mindazok, akik Ázsiában laktak, megismerték az Úr igéjét, görögök és zsidók egyaránt. [11] Isten pedig Pál keze által különleges csodákat tett: [12] Úgyhogy testéről való gyolcsdarabokat és ruhákat vittek a betegekre, és betegségeik eltávoztak belőlük, és a gonosz lelkek kimentek belőlük. [13] Némely zsidók pedig, akik útközben gonosz

were ill, and their diseases went away from them and the evil spirits went out. 13 But some of the Jews who went from place to place driving out evil spirits, took it on themselves to make use of the name of the Lord Jesus over those who had evil spirits, saying, I give you orders, by Jesus, whom Paul is preaching. 14 And there were seven sons of a man named Sceva, a Jew and a chief priest, who did this. 15 And the evil spirit, answering, said to them, I have knowledge of Jesus, and of Paul, but who are you? 16 And the man in whom the evil spirit was, jumping on them, was stronger than the two of them, and overcame them, so that they went running from that house, wounded and without their clothing. 17 And this came to the ears of all those, Jews and Greeks, who were living at Ephesus; and fear came on them all, and the name of the Lord Jesus was made great. 18 And a number of those who had faith came and made a public statement of their sins and all their acts. 19 And a great number of those who were experts in strange arts took their books and put them on the fire in front of everyone: and when the books were valued they came to fifty thousand bits of silver. 20 So the word of the Lord was increased very greatly and was full of power. 21 Now after these things were ended, Paul came to a decision that when he had gone through Macedonia and Achaia he would go to Jerusalem, saying, After I have been there, I have a desire to see Rome. 22 And having sent two of his helpers, Timothy and Erastus, into Macedonia, he himself went on living in Asia for a time. 23 And about that time a great outcry took place about the Way. 24 For there was a certain man named Demetrius, a silver-worker, who made silver boxes for the images of Diana, and gave no small profit to the workmen; 25 Whom he got together, with other workmen of the same trade, and said to them, Men, it is clear that from this business we get our wealth. 26 And you see, for it has come to your ears, that not only at Ephesus, but almost all through Asia, this Paul has been teaching numbers of people and turning them away, saying that those are not gods who are made by men's hands: 27 And there is danger, not only that our trade may be damaged in the opinion of men, but that the holy place of the great goddess Diana may be no longer honoured, and that she to whom all Asia and the world give worship, will be put down from her high position. 28 And hearing this, they were very angry, crying out and saying, Great is Diana of

lelkeket űztek, elkezdték az Úr Jézus nevét használni a gonosz lelkektől megszálltak felett, mondván: Jézusra parancsolok nektek, akit Pál hirdet. 14 Ezt tették egy Szkéva nevű zsidó ember hét fiai, egy főpap is. 15 A gonosz lélek pedig felelvén, monda nékik: Ismerem Jézust és Pált, de ti kik vagytok? 16 Az az ember pedig, akiben a gonosz lélek volt, rájuk ugrott, erősebb volt kettőjüknél, és legyőzte őket, úgyhogy sebesülten és ruhátlanul elfutottak abból a házból. 17 Ezt pedig hallák mindazok, zsidók és görögök, akik Efézusban laktak; és félelem szállt mindnyájukra, és az Úr Jézus neve naggyá lett. 18 Sokan pedig, akik hittek, eljöttek, és nyilvánosan vallást tettek bűneikről és minden cselekedetükről. 19 A tudományok szakértői közül pedig nagy sokaság fogta könyveiket, és mindenki szeme láttára tűzre vetették; és amikor a könyveket kiértékelték, ötvenezer ezüstpénzre jutottak. 20 Az Úr igéje így igencsak elterjedt, és erővel telt meg. 21 Miután ezek véget értek, Pál elhatározta, hogy miután átment Macedónián és Akháján, Jeruzsálembe megy, mondván: „Miután ott leszek, szeretném látni Rómát.” 22 Miután két segítőjét, Timóteust és Erásztuszt elküldte Macedóniába, maga pedig egy ideig Ázsiában maradt. 23 Abban az időben nagy felháborodás támadt az Úr útja miatt. 24 Volt ugyanis egy Demetrius nevű ezüstműves, aki ezüst szelencéket készített Diana képmásainak, és nem csekély hasznot húzott a munkásoknak. 25 Őt összegyűjtötte más, ugyanebben a mesterségben dolgozó munkásokkal, és ezt mondta nekik: „Emberek, nyilvánvaló, hogy ebből a mesterségből származik a mi jólétünk. 26 És látjátok, mert fületekbe jutott, hogy ez a Pál nemcsak Efézusban, hanem szinte egész Ázsiában is sokakat tanít és eltérít, azt mondván, hogy nem azok az istenek, akiket emberek kezei alkotnak. 27 És veszély fenyegeti, hogy nemcsak az emberek véleménye szerint mi vagyunk a mi kereskedésünk kárt szenved, hanem az is, hogy a nagy istennő, Diana szent helyét többé nem tisztelik, és hogy azt, akit egész Ázsia és a világ tisztel, letaszítják magas rangjáról. 28 Ezt hallván, igen haragra gerjedtek, kiáltoztak és ezt mondták: Nagy az efezusi Diana! 29 A város pedig tele lett lármával és nyugtalansággal, és mindnyájan a színházba futottak, miután erőszakkal magukkal ragadták Gájuszt és Arisztarkhoszt, a Pállal együtt utazó makedón férfiakat. 30 Mikor pedig Pál be akart menni a néphez, a tanítványok nem engedték

Ephesus. [29] And the town was full of noise and trouble, and they all came running into the theatre, having taken by force Gaius and Aristarchus, men of Macedonia who were journeying in company with Paul. [30] And when Paul was about to go in to the people, the disciples did not let him. [31] And some of the rulers of Asia, being his friends, sent to him, requesting him seriously not to put himself in danger by going into the theatre. [32] And some said one thing, and some another: for there was no order in the meeting; and most of them had no idea why they had come together. [33] Then they took Alexander out from among the people, the Jews putting him forward. And Alexander, making a sign with his hand, was about to make a statement to the people in answer: [34] But when they saw that he was a Jew, all of them with one voice went on crying out for about two hours, Great is Diana of Ephesus. [35] And when the chief secretary had got the people quiet, he said, Men of Ephesus, is any man without knowledge that the town of Ephesus is the keeper of the holy place of the great Diana, who was sent down from Jupiter? [36] So then, because these things may not be doubted, it would be better for you to be quiet, and do nothing unwise. [37] For you have taken these men, who are not doing damage to the holy place or talking against our goddess. [38] If, then, Demetrius and the workmen who are with him have a protest to make against any man, the law is open to them, and there are judges; let them put up a cause at law against one another. [39] But if any other business is in question, let it be taken up in the regular meeting. [40] For, truly, we are in danger of being made responsible for this day's trouble, there being no cause for it: and we are not able to give any reason for this coming together. [41] And when he had said this, he sent the meeting away.

meg neki. [31] Néhány Ázsia vezető embere pedig, akik barátai voltak, küldött hozzá, komolyan kérve őt, hogy ne veszélyeztesse magát azzal, hogy bemegy a színházba. [32] És némelyek ezt mondták, némelyek azt, mert nem volt rend a gyűlésen; és a legtöbben nem tudták, miért gyűltek össze. [33] Ekkor előhozták Sándort a nép közül, mivel a zsidók előlküldték. Sándor pedig intett a kezével, és válaszolni készült a népnek: [34] De amikor látták, hogy zsidó, mindnyájan egy hangon kiáltozták mintegy két órán át: Nagy az efezusi Diána! [35] Miután a főjegyző elhallgattatta a népet, így szólt: „Efezusi férfiak, ki tudja valaki, hogy Efezus városa a nagy Diana szent helyének őrzője, akit Jupiter küldött le? [36] Mivel tehát ezek a dolgok nem kételkedhetnek, jobb, ha csendben maradtok, és semmi esztelenséget nem tesztek. [37] Mert elfogtátok ezeket az embereket, akik nem ártanak a szent helynek, és nem beszélnek istennőnk ellen. [38] Ha tehát Demetriusnak és a vele lévő munkásoknak panaszkodnivalójuk van valaki ellen, a törvény nyitva áll előttük, és vannak bírák; pereljenek egymás ellen. [39] Ha pedig bármi más ügyről van szó, azt a rendes gyűlésen vitassák meg. [40] Mert valóban fennáll a veszélye annak, hogy minket tesznek felelőssé a mai bajért, mivel nincs rá ok, és nem tudjuk megmondani, hogy miért gyűltünk össze.” [41] Miután ezt mondta, elküldte a gyűlést.

20

[1] And after the noise had come to an end, Paul, having sent for the disciples and given them comfort, went away from them to Macedonia. [2] And when he had gone through those parts and given them much teaching, he came into Greece. [3] And when he had been there three months, because the Jews had made a secret design against him when he was about to take ship for Syria, he made a decision to go back through Macedonia. [4] And Sopater of Beroea, the son of Pyrrhus, and

20

[1] Miután a zaj megszűnt, Pál magához hívta a tanítványokat, vigaszt nyújtott nekik, és elment tőlük Macedóniába. [2] Miután bejárta azokat a vidékeket és sok tanítást adott nekik, Görögországba érkezett. [3] Miután három hónapig ott volt – mivel a zsidók titkos tervet szőttek ellene, amikor hajóra készült Szíriába szállni –, úgy döntött, hogy Macedónián keresztül tér vissza. [4] Vele ment a bereai Szopater, Pürrosz fia, a tesszalonikai Arisztarkhosz és Szekundusz, a derbei Gájusz, Timóteus,

Aristarchus and Secundus of Thessalonica, and Gaius of Derbe, and Timothy, and Tychicus and Trophimus of Asia, went with him as far as Asia. [5] But these had gone before, and were waiting for us at Troas. [6] And we went away from Philippi by ship after the days of unleavened bread, and came to them at Troas in five days; and we were there for seven days. [7] And on the first day of the week, when we had come together for the holy meal, Paul gave them a talk, for it was his purpose to go away on the day after; and he went on talking till after the middle of the night. [8] And there were a number of lights in the room where we had come together. [9] And a certain young man named Eutychus, who was seated in the window, went into a deep sleep; and while Paul went on talking, being overcome by sleep, he had a fall from the third floor, and was taken up dead. [10] And Paul went down and, falling on him, took him in his arms and said, Do not be troubled, for his life is in him. [11] And when he had gone up, and had taken the broken bread, he went on talking to them for a long time, even till dawn, and then he went away. [12] And they took the boy in, living, and were greatly comforted. [13] But we, going before him by ship, went to Assos with the purpose of taking Paul in there: for so he had given orders, because he himself was coming by land. [14] And when he came up with us at Assos, we took him in the ship and went on to Mitylene. [15] And going from there by sea, we came on the day after opposite Chios, and touching at Samos on the day after that, we came on the third day to Miletus. [16] For Paul's purpose was to go past Ephesus, so that he might not be kept in Asia; for he was going quickly, in order, if possible, to be at Jerusalem on the day of Pentecost. [17] And from Miletus he sent to Ephesus for the rulers of the church. [18] And when they had come, he said to them, You yourselves have seen what my life has been like all the time from the day when I first came into Asia, [19] Doing the Lord's work without pride, through all the sorrow and troubles which came on me because of the evil designs of the Jews: [20] And how I kept back nothing which might be of profit to you, teaching you publicly and privately, [21] Preaching to Jews and to Greeks the need for a turning of the heart to God, and faith in the Lord Jesus Christ. [22] And now, as you see, I am going to Jerusalem, a prisoner in spirit, having no knowledge of what will come to me there: [23] Only that the Holy Spirit makes clear to

az ázsiai Tikhikusz és Trofimosz egészen Ázsiáig. [5] Ezek azonban előrementek, és Troászban vártak minket. [6] Mi pedig a kovásztalan kenyerek napjai után hajóval indultunk el Filippiből, és öt nap alatt megérkeztünk hozzájuk Troászba, és hét napig voltunk ott. [7] A hét első napján, amikor egybegyűltünk a szent étkezésre, Pál beszédet tartott nekik, mivel másnap el akart menni; és beszélt egészen éjfél utánig. [8] Sok lámpa égett abban a szobában, ahol összegyűltünk. [9] Egy Eutikhosz nevű ifjú pedig, aki az ablakban ült, mély álomba merült; és miközben Pál beszélt, elnyomta az álom, leesett a harmadik emeletről, és holtan húzták fel. [10] Pál pedig lement, ráesett, karjába vette, és ezt mondta: Ne aggódjatok, mert a lélek még benne van. [11] Miután pedig felment, és megtörte a kenyeret, sokáig beszélt hozzájuk, egészen hajnalig, aztán elment. [12] És befogadták a fiút élve, és nagyon megvigasztalódtak. [13] Mi pedig előtte hajóval mentünk Asszoszba, azzal a céllal, hogy Pált ott vegyük fel; mert így rendelte, mivel ő maga szárazföldön jött. [14] És amikor Asszoszba ért velünk, felvettük a hajóra, és Mitilénébe mentünk. [15] Onnan pedig tengeren továbbmenve, másnap Khiosz elé értünk, és miután a rákövetkező napon Számosznál is érintettük az utat, harmadnap Milétoszba értünk. [16] Pál ugyanis Efézus mellett akart elmenni, hogy ne maradjon Ázsiában fogva; mert sietve akart menni, hogy lehetőleg pünkösd napjára Jeruzsálemben legyen. [17] Milétoszból pedig Efézusba küldött a gyülekezet vezetőiért. [18] Amikor megérkeztek, ezt mondta nekik: „Ti magatok láttátok, milyen volt az életem attól a naptól fogva, hogy először Ázsiába jöttem. [19] Az Úr munkáját kevélység nélkül végeztem, minden bánat és nyomorúság között, amely a zsidók gonosz tervei miatt érte. [20] Semmit sem tartottam vissza attól, ami hasznos lehetne nektek, hanem nyilvánosan és titokban tanítottam titeket. [21] Prédikáltam zsidóknak és görögöknek a szív Istenhez való megtérését és az Úr Jézus Krisztusba vetett hitet. [22] Most pedig, amint látjátok, Jeruzsálembe megyek, lélekben fogoly vagyok, és nem tudom, mi vár rám ott. [23] Csak hogy a Szentlélek városonként megmutassa nekem, hogy fogság és szenvedés vár rám. [24] De nem becsülöm az életemet, csak hogy a végén lássam, hogy teljes a munka, amelyet az Úr Jézus adott nekem, hogy tanúja legyek az Isten kegyelmének evangéliumának. [25] És most tudom, hogy ti, akik között jártam és hirdettem az Isten

me in every town that prison and pains are waiting for me. [24] But I put no value on my life, if only at the end of it I may see the work complete which was given to me by the Lord Jesus, to be a witness of the good news of the grace of God. [25] And now I am conscious that you, among whom I have gone about preaching the kingdom, will not see my face again. [26] And so I say to you this day that I am clean from the blood of all men. [27] For I have not kept back from you anything of the purpose of God. [28] Give attention to yourselves, and to all the flock which the Holy Spirit has given into your care, to give food to the church of God, for which he gave his blood. [29] I am conscious that after I am gone, evil wolves will come in among you, doing damage to the flock; [30] And from among yourselves will come men who will give wrong teaching, turning away the disciples after them. [31] So keep watch, having in mind that for three years without resting I was teaching every one of you, day and night, with weeping. [32] And now, I give you into the care of God and the word of his grace, which is able to make you strong and to give you your heritage among all the saints. [33] I have had no desire for any man's silver or gold or clothing. [34] You yourselves have seen that with these hands I got what was necessary for me and those who were with me. [35] In all things I was an example to you of how, in your lives, you are to give help to the feeble, and keep in memory the words of the Lord Jesus, how he himself said, There is a greater blessing in giving than in getting. [36] And having said these words, he went down on his knees in prayer with them all. [37] And they were all weeping, falling on Paul's neck and kissing him, [38] Being sad most of all because he had said that they would not see his face again. And so they went with him to the ship.

országát, többé nem látjátok meg az én arcomat. [26] És azt mondom nektek ma, hogy én tiszta vagyok mindenki vérétől. [27] Mert semmit sem tagadtam meg tőletek Isten akaratából. [28] Viseljetek gondot magatokra és az egész nyájra, amelyet a Szentlélek adott nektek gondjaira, hogy eledelt adjatok az Isten egyházának, amelyért vérét adta. [29] Tudom, hogy miután elmegyek, gonosz farkasok jönnek közétek, és kárt tesznek a nyájban; [30] És közületek jönnek majd férfiak, akik hamis tanítást terjesztenek, és eltérítik a tanítványokat maguk után. [31] Vigyázzatok tehát, emlékezve arra, hogy három éven át éjjel-nappal nyugtalanul tanítottam mindegyikőtöket sírással. [32] Most pedig Isten gondjaira és az ő kegyelmének igéjére bízlak titeket, amely képes megerősíteni titeket, és örökséget adni nektek minden szent között. [33] Nem kívántam senki ezüstjét, aranyát vagy ruháját. [34] Láttátok, hogy ezekkel a kezekkel szereztem meg azt, amire szükségem volt nekem és a velem lévőknek. [35] Mindenben példakép voltam nektek arra, hogyan kell életetekben segíteni a gyengékön, és emlékezzetek az Úr Jézus szavaira, akiket ő maga mondott: „Nagyobb áldás adni, mint kapni.” [36] Miután ezeket mondta, térdre borult, és imádkozott mindnyájukkal. [37] Mindnyájan sírtak, Pál nyakába borultak, és csókolgatták őt, [38] Leginkább azért szomorkodtak, mert azt mondta, hogy többé nem látják meg az arcát. Elkísérték tehát a hajóra.

21

[1] And after parting from them, we put out to sea and came straight to Cos, and the day after to Rhodes, and from there to Patara: [2] And as there was a ship going to Phoenicia, we went in it. [3] And when we had come in view of Cyprus, going past it on our left, we went on to Syria, and came to land at Tyre: for there the goods which were in the ship had to be taken out. [4] And meeting the disciples we were there for seven days: and they gave Paul orders through the Spirit not to go up to

21

[1] Miután elváltunk tőlük, tengerre szálltunk, és egyenesen Kószba értünk, másnap pedig Rodoszba, onnan pedig Patarába. [2] Mivelhogy egy hajó Föníciába tartott, beszálltunk. [3] Mikor pedig megláttuk Ciprust, elhaladtunk mellette balról, Szíriába mentünk, és Tíruszban kötöttünk ki, mert ott kellett kirakni a hajón lévő árut. [4] A tanítványokkal találkozva hét napig ott voltunk, és ők a Lélek által megtiltották Pálnak, hogy menjen fel Jeruzsálembe. [5] Amikor pedig elmúltak ezek a

Jerusalem. 5 And when these days came to an end, we went on our journey; and they all, with their wives and children, came with us on our way till we were out of the town: and after going on our knees in prayer by the sea, 6 We said our last words to one another, and got into the ship, and they went back to their houses. 7 And journeying by ship from Tyre we came to Ptolemais; and there we had talk with the brothers and were with them for one day. 8 And on the day after, we went away and came to Caesarea, where we were guests in the house of Philip, the preacher, who was one of the seven. 9 And he had four daughters, virgins, who were prophets. 10 And while we were waiting there for some days, a certain prophet, named Agabus, came down from Judaea. 11 And he came to us, and took the band of Paul's clothing, and putting it round his feet and hands, said, The Holy Spirit says these words, So will the Jews do to the man who is the owner of this band, and they will give him up into the hands of the Gentiles. 12 And hearing these things, we and those who were living in that place made request to him not to go to Jerusalem. 13 Then Paul said, What are you doing, weeping and wounding my heart? for I am ready, not only to be a prisoner, but to be put to death at Jerusalem for the name of the Lord Jesus. 14 And as he might not be moved we did no more, saying, Let the purpose of God be done. 15 And after these days we got ready and went up to Jerusalem. 16 And some of the disciples from Caesarea went with us, taking a certain Mnason of Cyprus, one of the early disciples, in whose house we were to be living. 17 And when we came to Jerusalem, the brothers were pleased to see us. 18 And on the day after, Paul went with us to James, and all the rulers of the church were present. 19 And when he had said how glad he was to see them, he gave them a detailed account of the things which God had done through his work among the Gentiles. 20 And hearing it, they gave praise to God; and they said to him, You see, brother, what thousands there are among the Jews, who have the faith; and they all have a great respect for the law: 21 And they have had news of you, how you have been teaching all the Jews among the Gentiles to give up the law of Moses, and not to give circumcision to their children, and not to keep the old rules. 22 What then is the position? They will certainly get news that you have come. 23 Do this, then, which we say to you: We have four men who have taken an oath; 24 Go with

napok, elindultunk. Mindnyájan pedig feleségeikkel és gyermekeikkel együtt velünk tartottak az úton, amíg ki nem értünk a városból. Miután pedig térden állva imádkoztunk a tenger partján, 6 elmondtuk egymásnak utolsó szavainkat, beszálltunk a hajóba, és hazatértünk. 7 Tíruszból hajón elindulva Ptolemaiszba értünk. Ott beszélgettünk a testvérekkel, és egy napig velük voltunk. 8 Másnap pedig elindultunk, és Cézáreába érkeztünk, ahol Fülöp prédikátor házában vendégeskedtünk, aki a hét közül az egyik volt. 9 Volt neki négy szűz leánya, akik próféták voltak. 10 És amíg néhány napig ott várakoztunk, lejött Júdeából egy Agabus nevű próféta. 11 És odament hozzánk, fogta Pál ruhájának övét, rákötötte a lábára és a kezére, és ezt mondta: Ezeket mondja a Szentlélek: Így fognak a zsidók cselekedni azzal az emberrel, akié ez a kötés, és a pogányok kezébe adják. 12 Amikor ezeket hallottuk, mi és azok, akik ott laktunk, kértük őt, hogy ne menjen Jeruzsálembe. 13 Pál pedig ezt mondta: Mit teszel, miért sírsz és bántod a szívemet? Mert nemcsak fogoly lenni, hanem halálra is kész vagyok Jeruzsálemben az Úr Jézus nevéért. 14 És mivel nem engedett rendreutasítani, nem tettünk többet, mondván: Legyen meg az Isten akarata. 15 E napok után pedig felkészültünk és felmentünk Jeruzsálembe. 16 Néhányan Cézáreából való tanítványok is velünk tartottak, magukkal vívva egy bizonyos ciprusi Mnásont, az egyik első tanítványt, akinek a házában kellett laknunk. 17 Amikor pedig Jeruzsálembe értünk, örömmel láttak minket a testvérek. 18 Másnap pedig Pál velünk ment Jakabhoz, és ott voltak a gyülekezet minden vezetői. 19 És miután elmondta, mennyire örül, hogy látja őket, részletesen elbeszélte nekik, hogy mit tett Isten az ő munkája által a pogányok között. 20 Ezt hallván, dicsérték Istent, és ezt mondták neki: Látod, testvérem, milyen ezren vannak a zsidók között, akiknek van hitük, és mindnyájan nagy tisztelettel vannak a törvény iránt. 21 És hallották felőled, hogy te a pogányok között élő összes zsidót arra tanítod, hogy hagyják el Mózes törvényét, ne metéljék körül gyermekeiket, és ne tartsák meg a régi törvényeket. 22 Mi a helyzet tehát? Bizonyára hírt fognak kapni érkezésedről. 23 Tedd tehát ezt, amit mondunk neked: Van négy férfink, akik megesküdtek; 24 Menj el velük, tisztálkodj meg velük, és fizesd ki értük a szükséges összeget, hogy felszabaduljanak az esküjük alól. Akkor mindenki meglátja, hogy nem

these, and make yourself clean with them, and make the necessary payments for them, so that they may be free from their oath: and everyone will see that the statements made about you are not true, but that you put yourself under rule, and keep the law. 25 But as to the Gentiles who have the faith, we sent a letter, giving our decision that they were to keep themselves from offerings made to false gods, and from blood, and from the flesh of animals put to death in ways against the law, and from the evil desires of the body. 26 Then Paul took the men, and on the day after, making himself clean with them, he went into the Temple, giving out the statement that the days necessary for making them clean were complete, till the offering was made for every one of them. 27 And when the seven days were almost ended, the Jews from Asia, seeing him in the Temple, got the people together and put their hands on him, 28 Crying out, Men of Israel, come to our help: this is the man who is teaching all men everywhere against the people and the law and this place: and in addition, he has taken Greeks into the Temple, and made this holy place unclean. 29 For they had seen him before in the town with Trophimus of Ephesus, and had the idea that Paul had taken him with him into the Temple. 30 And all the town was moved, and the people came running together and put their hands on Paul, pulling him out of the Temple: and then the doors were shut. 31 And while they were attempting to put him to death, news came to the chief captain of the band that all Jerusalem was out of control. 32 And straight away he took some armed men and went quickly down to them: and the Jews, seeing them, gave no more blows to Paul. 33 Then the chief captain came near and took him, and gave orders for him to be put in chains, questioning them as to who he was and what he had done. 34 And some said one thing and some another, among the people: and as he was not able to get a knowledge of the facts because of the noise, he gave orders for Paul to be taken into the army building. 35 And when he came on to the steps, he was lifted up by the armed men, because of the force of the people; 36 For a great mass of people came after them, crying out, Away with him! 37 And when Paul was about to be taken into the building, he said to the chief captain, May I say something to you? And he said, Have you a knowledge of Greek? 38 Are you by chance the Egyptian who, before this, got the people worked

igazak a rólad szóló kijelentések, hanem vezesd magad az igéret alá, és tartsd be a törvényt. 25 A pogányokról pedig, akik hitben vannak, levelet küldtünk, amelyben közöltük döntésünket, hogy tartózkodjanak a hamis isteneknek bemutatott áldozatoktól, a vértől, a törvény ellen megölt állatok húsától és a test gonosz kívánságaitól. 26 Pál ekkor maga mellé vette a férfiakat, és másnap, miután velük együtt megtisztította magát, bement a templomba, kijelentve, hogy beteltek a megtisztulásukra szükséges napok, amíg mindegyikükért bemutatják az áldozatot. 27 Amikor a hét nap már majdnem véget ért, az ázsiai zsidók, meglátván őt a templomban, összegyűjtötték a népet, és kezet vetettek rá, 28 és ezt kiáltották: „Izráel férfiai, siessetek segítségül! Ez az az ember, aki mindenhol mindenkit tanít a nép, a törvény és e hely ellen; ráadásul görögöket is bevitt a templomba, és ezt a szent helyet tisztátalanná tette. 29 Mert látták őt korábban a városban az efezusi Trofimosszal, és azt hitték, hogy Pál magával vitte őt a templomba. 30 Erre az egész város felfordult, és az emberek összefutottak, megragadták Pált, és kirángatták a templomból; az ajtók pedig bezárultak. 31 Miközben megpróbálták megölni, hírt kapott a csapat ezredese, hogy egész Jeruzsálem hatalmon van. 32 Azonnal magához vett néhány fegyverest, és gyorsan lement hozzájuk; a zsidók pedig, látván őket, nem ütötték többé Pált. 33 Akkor odament az ezredes, elfogta, és megparancsolta, hogy bilincsbe verjék, majd megkérdezte tőlük, hogy ki ő és mit tett. 34 A nép között ki ezt, ki azt beszélte; és mivel a zaj miatt nem tudott volna semmit sem tudni, megparancsolta, hogy vigyék Pált a honvédség épületébe. 35 Amikor felért a lépcsőre, a fegyveresek a nép ereje miatt felemelték; 36 Mert nagy sokaság űzte őket, és ezt kiáltozták: „Vágd el!” 37 Amikor Pált már éppen be akarták vinni az épületbe, így szólt az ezredeshez: „Szóval szólhatok valamit?” Az pedig megkérdezte: „Tudsz görögül? 38 Te vagy véletlenül az az egyiptomi, aki azelőtt fellázította a népet a kormány ellen, és négyezer orgyilkost vitt ki a pusztába?” 39 Pál azonban így felelt: „Én tárzusi zsidó vagyok, Ciliciából, amely nem jelentéktelen város. Arra kérlek, engedd meg, hogy szólhassak egy szót a néphez.” 40 Amikor megengedte neki, Pál a lépcsőről intett kezével a sokaságnak, és miután mindnyájan elcsendesedtek, héberül így szólt hozzájuk:

up against the government and took four thousand men of the Assassins out into the waste land? [39] But Paul said, I am a Jew of Tarsus in Cilicia, which is not an unimportant town: I make a request to you to let me say a word to the people. [40] And when he let him do so, Paul, from the steps, made a sign with his hand to the people, and when they were all quiet, he said to them in the Hebrew language,

22

[1] My brothers and fathers, give ear to the story of my life which I now put before you. [2] And, hearing him talking in the Hebrew language, they became the more quiet, and he said, [3] I am a Jew of Tarsus in Cilicia by birth, but I had my education in this town at the feet of Gamaliel, being trained in the keeping of every detail of the law of our fathers; given up to the cause of God with all my heart, as you are today. [4] And I made attacks on this Way, even to death, taking men and women and putting them in prison. [5] Of which the high priest will be a witness, and all the rulers, from whom I had letters to the brothers; and I went into Damascus, to take those who were there as prisoners to Jerusalem for punishment. [6] And it came about that while I was on my journey, coming near to Damascus, about the middle of the day, suddenly I saw a great light from heaven shining round me. [7] And when I went down on the earth, a voice came to my ears saying to me, Saul, Saul, why are you attacking me so cruelly? [8] And I, answering, said, Who are you; Lord? And he said to me, I am Jesus of Nazareth, whom you are attacking. [9] And those who were with me saw the light, but the voice of him who was talking to me came not to their ears. [10] And I said, What have I to do, Lord? And the Lord said to me, Get up, and go into Damascus; and it will be made clear to you what you have to do. [11] And because I was unable to see because of the glory of that light, those who were with me took me by the hand, and so I came to Damascus. [12] And one Ananias, a God-fearing man, who kept the law, and of whom all the Jews in that place had a high opinion, [13] Came to my side and said, Brother Saul, let your eyes be open. And in that very hour I was able to see him. [14] And he said, You have been marked out by the God of our fathers to have knowledge of his purpose, and

22

[1] Testvéreim és atyáim, hallgassátok meg életem történetét, amelyet most elétek tárok. [2] Amikor hallották őt héberül beszélni, még inkább elcsendesedtek, és ezt mondta: [3] Én születésemre nézve tárzusi zsidó vagyok, de ebben a városban nevelkedtem Gamáliel lábainál, ahol megtanultam atyáink törvényének minden részletét megtartani; teljes szívemből szenteltem magam Isten ügyének, ahogyan ti is ma. [4] És ezen az úton támadtam, még halálig is, férfiakat és nőket fogva és börtönbe vetve őket. [5] Aminek tanúja lesz a főpap és az összes vezető, akiktől leveleket kaptam a testvérekhez; és Damaszkuszba mentem, hogy azokat, akik ott voltak, foglyul ejtsem Jeruzsálembe büntetésül. [6] És történt, hogy miközben úton voltam, és Damaszkuszhoz közeledtem, dél körül hirtelen nagy mennyei fényt láttam ragyogni körülöttem. [7] Amikor leszálltam a földre, egy hang szólt hozzám: Saul, Saul, miért támadsz engem ilyen kegyetlenül? [8] Én pedig így válaszoltam: Ki vagy te, Uram? Ő pedig azt mondta nekem: Én vagyok a názáreti Jézus, akit te támadsz. [9] Akik velem voltak, látták a világosságot, de annak a hangja, aki velem beszélt, nem jutott el a fülükhöz. [10] Én pedig ezt mondtam: Mit kell tennem, Uram? Az Úr pedig azt mondta nekem: Kelj fel, menj Damaszkuszba, és majd kiderül néked, mit kell tenned. [11] Mivel pedig a világosság dicsősége miatt nem láttam, akik velem voltak, megfogták a kezem, és így jutottam Damaszkuszba. [12] És egy bizonyos Ananiás, egy istenfélő férfi, aki megtartotta a törvényt, és akiről az ottani zsidók mind nagyra becsülték, [13] odajött hozzám, és ezt mondta: Saul testvér, nyisd ki a szemed! És abban az órában megláttam őt. [14] Ő pedig ezt mondta: Atyáink Istene választott ki téged, hogy ismerd az ő szándékát, lásd az Igazat, és hallgass az ő szájának szavaira. [15] Mert te leszel az ő tanúja minden

to see the Upright One and to give ear to the words of his mouth. [15] For you will be a witness for him to all men of what you have seen and of what has come to your ears. [16] And now, why are you waiting? get up, and have baptism, for the washing away of your sins, giving worship to his name. [17] And it came about that when I had come back to Jerusalem, while I was at prayer in the Temple, my senses became more than naturally clear, [18] And I saw him saying to me, Go out of Jerusalem straight away because they will not give hearing to your witness about me. [19] And I said, Lord, they themselves have knowledge that I went through the Synagogues putting in prison and whipping all those who had faith in you: [20] And when Stephen your witness was put to death, I was there, giving approval, and looking after the clothing of those who put him to death. [21] And he said to me, Go, for I will send you far away to the Gentiles. [22] And they gave him a hearing as far as this word; then with loud voices they said, Away with this man from the earth; it is not right for him to be living. [23] And while they were crying out, and pulling off their clothing, and sending dust into the air, [24] The chief captain gave orders for him to be taken into the army building, saying that he would put him to the test by whipping, so that he might have knowledge of the reason why they were crying out so violently against him. [25] And when they had put leather bands round him, Paul said to the captain who was present, Is it the law for you to give blows to a man who is a Roman and has not been judged? [26] And hearing this, the man went to the chief captain and gave him an account of it, saying, What are you about to do? for this man is a Roman. [27] And the chief captain came to him and said, Give me an answer, are you a Roman? And he said, Yes. [28] And the chief captain said, I got Roman rights for myself at a great price. And Paul said, But I had them by birth. [29] Then those who were about to put him to the test went away: and the chief captain was in fear, seeing that he was a Roman, and that he had put chains on him. [30] But on the day after, desiring to have certain knowledge of what the Jews had to say against him, he made him free, and gave orders for the chief priests and all the Sanhedrin to come together, and he took Paul and put him before them.

ember előtt arról, amit láttál, és amit hallottál. [16] Most pedig mit vársz? Kelj fel, keresztelkedj meg bűneid lemosására, imádván az ő nevét. [17] És lőn, hogy amikor visszatértem Jeruzsálembe, miközben a templomban imádkoztam, érzékeim teljesen kitisztultak, [18] És láttam, hogy ezt mondja nekem: Menj ki azonnal Jeruzsálemből, mert nem hallgatnak a te tanúságtételedre rólam. [19] Én pedig azt mondtam: Uram, ők maguk tudják, hogy én végigmentem a zsinagógákon, börtönbe vetettem és megostoroztam mindazokat, akik hittek benned. [20] És amikor Istvánt, a te tanúdat megölték, ott voltam, helyeseltem, és vigyáztam azoknak a ruhájára, akik megölték őt. [21] És azt mondta nekem: Menj, mert messze küldelek téged a pogányok közé. [22] És idáig hallgattak rá, akkor hangosan kiáltottak: Távolítsd el ezt az embert a földről; nem szabad neki élnie. [23] Miközben pedig kiabáltak, és levetkőztették ruháikat, és port szórtak a levegőbe, [24] az ezredes megparancsolta, hogy vigyék be a táborba, mondván, hogy megkísérti őt korbácsolással, hogy megtudja, miért kiabálnak ellene olyan hevesen. [25] Miután bőröveket akasztottak rá, Pál így szólt a jelen lévő ezredeshez: Szabad-e nektek megvernetek egy római embert, aki még nem ítélkezett? [26] Ezt hallván, odament az ezredeshez, és számot adott neki, mondván: Mit fogsz tenni? Hiszen ez az ember római. [27] Az ezredes pedig odament hozzá, és megkérdezte: Válaszolj nekem: római vagy? És ő azt mondta: Igen. [28] Az ezredes ezt mondta: Nagy áron szereztem magamnak római jogokat. Pál pedig azt mondta: De születésemnél fogva birtokolom őket. [29] Akkor elmentek azok, akik megkísértették őt. Az ezredes pedig félelemben gyönyörködött, látva, hogy római, és hogy bilincseket vetett rá. [30] Másnap azonban, mivel biztosan meg akarta tudni, mit mondanak ellene a zsidók, szabadon bocsátotta, és megparancsolta, hogy gyűjtsék össze a főpapokat és az egész tanácsot. Végül magához vette Pált, és eléjük állította.

23

[1] And Paul, looking fixedly at the Sanhedrin, said, My brothers, my life has been upright before God till this day. [2] And the high priest, Ananias, gave orders to those who were near him to give him a blow on the mouth. [3] Then Paul said to him, God will give blows to you, you whitewashed wall: are you here to be my judge by law, and by your orders am I given blows against the law? [4] And those who were near said, Do you say such words against God's high priest? [5] And Paul said, Brother, I had no idea that he was the high priest: for it has been said, You may not say evil about the ruler of your people. [6] But when Paul saw that half of them were Sadducees and the rest Pharisees, he said in the Sanhedrin, Brothers, I am a Pharisee, and the son of Pharisees: I am here to be judged on the question of the hope of the coming back from the dead. [7] And when he had said this, there was an argument between the Pharisees and the Sadducees, and a division in the meeting. [8] For the Sadducees say that there is no coming back from the dead, and no angels or spirits: but the Pharisees have belief in all these. [9] And there was a great outcry: and some of the scribes on the side of the Pharisees got up and took part in the discussion, saying, We see no evil in this man: what if he has had a revelation from an angel or a spirit? [10] And when the argument became very violent, the chief captain, fearing that Paul would be pulled in two by them, gave orders to the armed men to take him by force from among them, and take him into the army building. [11] And the night after, the Lord came to his side and said, Be of good heart, for as you have been witnessing for me in Jerusalem, so will you be my witness in Rome. [12] And when it was day, the Jews came together and put themselves under an oath that they would take no food or drink till they had put Paul to death. [13] And more than forty of them took this oath. [14] And they came to the chief priests and the rulers and said, We have taken a great oath to take no food till we have put Paul to death [15] So now, will you and the Sanhedrin make a request to the military authorities to have him sent down to you, as if you were desiring to go into the business in greater detail; and we, before ever he gets to you, will be waiting to put him to death. [16] But Paul's sister's son had word of their design, and he came into the army building and gave news of it to

23

[1] Pál pedig a Szanhedrinre szegezve tekintetét, így szólt: „Testvérek, igaz életem van Isten előtt mind e mai napig.” [2] Ananiás főpap pedig megparancsolta a körülötte állóknak, hogy üssék meg a száját. [3] Pál erre így szólt hozzá: „Megver téged az Isten, te fehérre meszelt fal! Azért jöttél ide, hogy törvény szerint ítélj engem, és parancsolataiddal a törvény ellen üssenek engem?” [4] Akik körülötte álltak, ezt mondták: „Ilyen szavakat mondasz Isten főpapja ellen?” [5] Pál pedig ezt mondta: „Testvér, nem tudtam, hogy ő a főpap, mert megmondatott: Ne szidd néped fejedelmét.” [6] Pál pedig látván, hogy a felük szadduceus, a többi pedig farizeus, így szólt a Szanhedrinben: „Testvérek, én farizeus vagyok, és farizeusok fia. Azért vagyok itt, hogy megítéltessenek a halálból való feltámadás reménységének kérdésében.” [7] Miután ezt mondta, vita támadt a farizeusok és a szadduceusok között, és megosztottság támadt a gyűlésen. [8] A szadduceusok ugyanis azt mondják, hogy nincs feltámadás a halálból, és nincsenek angyalok vagy lelkek; a farizeusok pedig mindezekben hisznek. [9] Nagy kiáltás támadt, és néhány írástudó a farizeusok pártjáról felállt, és beleavatkozott a vitába, mondván: „Semmi gonoszt nem látunk ebben az emberben. Hátha angyaltól vagy lélektől kapott kijelentést?” [10] Mivel a vita igen hevessé vált, az ezredes, attól tartva, hogy Pált kettészakítják, megparancsolta a fegyvereseknek, hogy erőszakkal ragadják el őt közülük, és vigyék be a védelmi épületbe. [11] Másnap este pedig az Úr melléje ment, és ezt mondta: „Légy bizakodó, mert ahogyan Jeruzsálemben tanúskodtál mellettem, úgy leszel tanúm Rómában is.” [12] Amikor megvirradt, összegyűltek a zsidók, és megesküdtek, hogy sem ételt, sem italt nem fogyasztanak, amíg meg nem ölik Pált. [13] És több mint negyvenen megesküdtek. [14] És odamentek a főpapokhoz és a vezetőkhöz, és ezt mondták: Nagy esküt tettünk, hogy semmit sem eszünk, amíg Pált meg nem öljük. [15] Most tehát ti és a Szanhedrin kérjétek meg a katonai hatóságokat, hogy küldjék le őt hozzátok, mintha részletesebben akarnátok kitérni az ügyre; és mi, mielőtt hozzátok érne, készen állunk megölni. [16] Pál nővérének fia azonban tudomást szerzett a tervükről, bement a katonai épületbe, és hírt adott Pálnak. [17] Pál pedig hívatott egy századost, és ezt mondta: Vidd ezt az ifjút a parancsnokotokhoz,

Paul. [17] And Paul sent for a captain and said, Take this young man to your chief, for he has news for him. [18] So he took him to the chief captain and said, Paul, the prisoner, made a request to me to take this young man to you, for he has something to say to you. [19] And the chief took him by the hand and, going on one side, said to him privately, What is it you have to say to me? [20] And he said, The Jews are in agreement together to make a request to you for Paul to be taken, on the day after this, into the Sanhedrin, to be questioned in greater detail. [21] But do not give way to them, for more than forty of them are waiting for him, having taken an oath not to take food or drink till they have put him to death: and now they are ready, waiting for your order. [22] So the chief captain let the young man go, saying to him, Do not say to anyone that you have given me word of these things. [23] And he sent for two captains and said, Make ready two hundred men, with seventy horsemen and two hundred spearmen, to go to Caesarea, at the third hour of the night: [24] And get beasts so that they may put Paul on them, and take him safely to Felix, the ruler. [25] And he sent a letter in these words: [26] Claudius Lysias, to the most noble ruler, Felix, peace be with you. [27] This man was taken by the Jews, and was about to be put to death by them, when I came on them with the army and took him out of danger, having knowledge that he was a Roman. [28] And, desiring to get at the reason for their attack on him, I took him down to their Sanhedrin: [29] Then it became clear to me that it was a question of their law, and that nothing was said against him which might be a reason for prison or death. [30] And when news was given to me that a secret design was being made against the man, I sent him straight away to you, giving orders to those who are against him to make their statements before you. [31] So the armed men, as they were ordered, took Paul and came by night to Antipatris. [32] But on the day after, they sent the horsemen on with him, and went back to their place: [33] And they, when they came to Caesarea, gave the letter to the ruler, and took Paul before him. [34] And after reading it, he said, What part of the country do you come from? And, hearing that he was from Cilicia, [35] I will give hearing to your cause, he said, when those who are against you have come. And he gave orders for him to be kept in Herod's Praetorium.

mert híre van számára. [18] Elvivé tehát az ezredeshez, és ezt mondta: Pál, a fogoly, kért engem, hogy vigyem hozzád ezt az ifjút, mert valamit mondani akar neked. [19] Az ezredes pedig megfogta a kezét, félreállt, és külön megkérdezte tőle: Mit akarsz mondani nekem? [20] Ő pedig monda: A zsidók egyetértettek abban, hogy kérvényt intéznek hozzád, hogy Pált a következő napon vigyék a Szanhedrinbe, hogy részletesebben kihallgassák. [21] De te ne engedj nekik, mert több mint negyvenen várják őt, miután megesküdtek, hogy sem esznek, sem nem isznak, amíg meg nem ölik; és most készen állnak, várva a te parancsodat. [22] Az ezredes elbocsátotta tehát az ifjút, mondván néki: Senkinek se mondd, hogy ezeket a dolgokat nékem elmondtad. [23] És két ezredest hívatott, és ezt mondta: Készüljetek fel kétszáz embert, hetven lovast és kétszáz lándzsást, hogy az éjszaka harmadik órájában Cézáreába menjenek. [24] És szerezzetek állatokat, hogy rájuk tegyék Pált, és biztonságban elvigyék Félixhez, az elöljáróhoz. [25] És levelet küldött ezekkel a szavakkal: [26] Klaudius Líziász, a nemes Félix elöljárónak, béke legyen veled! [27] Ezt az embert a zsidók elfogták, és már majdnem megölték, amikor én rájuk támadtam a sereggel, és kimentettem a veszélyből, tudván, hogy római. [28] És mivel ki akartam deríteni a támadás okát, levittem őt a nagytanácsuk elé. [29] Akkor világossá vált számomra, hogy az ő törvényükről van szó, és hogy semmi olyat nem mondtak ellene, ami börtönbüntetésre vagy halálra ítélhetné. [30] És amikor hírt adtak nekem, hogy titkos tervet szőnek a férfi ellen, azonnal elküldtem őt hozzád, megparancsolva az ellenzőinek, hogy tegyenek vallomást előtted. [31] A fegyveresek tehát, ahogy parancsot kaptak, elvitték Pált, és éjszaka Antipatriszba érkeztek. [32] Másnap azonban elküldték vele a lovasokat, és visszatértek a helyükre. [33] És amikor Cézáreába érkeztek, átadták a levelet az uralkodónak, és Pált elé vitték. [34] Miután elolvasta, megkérdezte: „Melyik országrészből jössz?” És mivel hallotta, hogy Ciliciából való, [35] „Majd meghallgatom ügyedet, ha megérkeznek ellened felhozóid” – mondta. És megparancsolta, hogy Heródes várnagyi őrizetében tartsák fogva.

24

[1] And after five days, the high priest, Ananias, came with certain of the rulers, and an expert talker, one Tertullus; and they made a statement to Felix against Paul. [2] And when he had been sent for, Tertullus, starting his statement, said, Because by you we are living in peace, and through your wisdom wrongs are put right for this nation, [3] In all things and in all places we are conscious of our great debt to you, most noble Felix. [4] But, so that I may not make you tired, I make a request to you of your mercy, to give hearing to a short statement. [5] For this man, in our opinion, is a cause of trouble, a maker of attacks on the government among Jews through all the empire, and a chief mover in the society of the Nazarenes: [6] Who, in addition, was attempting to make the Temple unclean: whom we took, [7] [] [8] And from whom you will be able, by questioning him yourself, to get knowledge of all the things which we say against him. [9] And the Jews were in agreement with his statement, saying that these things were so. [10] Then when the ruler had given him a sign to make his answer, Paul said, Because I have knowledge that you have been a judge over this nation for a number of years, I am glad to make my answer: [11] Seeing that you are able to make certain of the fact that it is not more than twelve days from the time when I came up to Jerusalem for worship; [12] And they have not seen me in argument with any man in the Temple, or working up the feelings of the people, in the Synagogues or in the town: [13] And they are not able to give facts in support of the things which they say against me now. [14] But this I will say openly to you, that I do give worship to the God of our fathers after that Way, which to them is not the true religion: but I have belief in all the things which are in the law and in the books of the prophets: [15] Hoping in God for that which they themselves are looking for, that there will be a coming back from the dead for upright men and wrongdoers. [16] And in this, I do my best at all times to have no reason for shame before God or men. [17] Now after a number of years I came to give help and offerings to my nation: [18] And having been made clean, I was in the Temple, but not with a great number of people, and not with noise: but there were certain Jews from Asia, [19] And it would have been better

24

[1] Öt nap múlva pedig megjelent Ananiás főpap néhány vezetővel és egy Tertullus nevű szónokkal, és tanúvallomást tettek Félix előtt Pál ellen. [2] Miután hívatták, Tertullusz, megkezdve beszédét, ezt mondta: „Mivel általad békében élünk, és bölcsességeddel helyrehozzák a nép igazságtalanságait, [3] mindenben és mindenütt tudjuk, hogy milyen nagy adóssággal tartozunk neked, nemes Félix. [4] De hogy ne fárasszak el, irgalmadra kérlek, hallgass meg egy rövid beszédet. [5] Mert véleményünk szerint ez az ember zavarkeltő, támadásokat szít a zsidók kormánya ellen az egész birodalomban, és fő mozgatórugója a názáretiek társaságában. [6] Aki ráadásul megpróbálta megtisztátalanná tenni a templomot. Őt fogtuk el, [7] [] [8] és akitől te magad is megkérdezheted, hogy mit mondunk ellene. [9] A zsidók egyetértettek a kijelentésével, mondván, hogy ezek a dolgok valóban így vannak. [10] Miután a fejedelem jelt adott neki, hogy válaszoljon, Pál így szólt: „Tudom, hogy te már évek óta bírája vagy ennek a népnek, örömmel válaszolok. [11] Mivel meg tudod bizonyosodni arról, hogy nincs több tizenkét napnál azóta, hogy Jeruzsálembe mentem imádkozni. [12] Nem láttak engem senkivel vitatkozni a templomban, sem a népet felingerelni, sem a zsinagógákban, sem a városban. [13] És nem tudják bizonyítékokkal alátámasztani azokat, amiket most ellenem mondanak. [14] Azt pedig nyíltan kijelentem nektek, hogy én atyáink Istenét úgy tisztelem, ahogyan én szeretem, de ez számukra nem az igaz vallás; hanem hiszek mindabban, ami a törvényben és a próféták könyveiben van; [15] Reménykedve Istenben abban, amit ők maguk várnak, hogy feltámad a halálból az igazak és a gonoszok egyaránt. [16] És ebben mindenkor igyekszem, hogy ne legyen okom szégyenkezni sem Isten, sem emberek előtt. [17] Néhány év múlva pedig eljöttem, hogy segítsek és áldozatokat hozzak népemnek. [18] És miután megtisztultam, a templomban voltam, de nem sokasággal és nem zajongva; de voltak ott néhány ázsiai zsidó, [19] és jobb lett volna, ha idejöttek, hogy nyilatkozzanak, ha valami panaszuk van ellenem. [20] Vagy hadd mondják meg ezek az itt jelenlévő férfiak, hogy milyen vétket láttak bennem, amikor a Szanhedrin előtt álltam? [21] Hanem csak ezt az egy dolgot, amit hangosan mondtam nekik: ma ítéltetnek felettem a halálból való feltámadás

if they had come here to make a statement, if they have anything against me. [20] Or let these men here present say what wrongdoing was seen in me when I was before the Sanhedrin, [21] But only this one thing which I said among them in a loud voice, I am this day being judged on the question of the coming back from the dead. [22] But Felix, who had a more detailed knowledge of the Way, put them off, saying, When Lysias, the chief captain, comes down, I will give attention to your business. [23] And he gave orders to the captain to keep Paul under his control, and to let him have everything he had need of; and not to keep his friends from coming to see him. [24] But after some days, Felix came with Drusilla his wife, who was of the Jews by birth, and sent for Paul, and gave hearing to him about faith in Christ Jesus. [25] And while he was talking about righteousness and self-control and the judging which was to come, Felix had great fear and said, Go away for the present, and when the right time comes I will send for you. [26] For he was hoping that Paul would give him money: so he sent for him more frequently and had talk with him. [27] But after two years Porcius Festus took the place of Felix, who, desiring to have the approval of the Jews, kept Paul in chains.

kérdése miatt. [22] Félix azonban, aki jobban ismerte az Úr útját, elhallgattatta őket, mondván: „Amikor Liziász ezredes lejön, akkor majd foglalkozom veletek.” [23] Megparancsolta az ezredesnek, hogy tartsa felügyelete alatt Pált, és adjon neki mindent, amire szüksége van, és ne tiltsa el barátait attól, hogy meglátogathassák. [24] Néhány nap múlva azonban Félix megérkezett feleségével, Druzillával, aki zsidó származású volt, hívatta Pált, és hallgatta őt a Krisztus Jézusba vetett hitről. [25] Amikor pedig Pál az igazságosságról, az önmegtartóztatásról és az eljövendő ítéletről beszélt, nagy félelem fogta el Félixet, és azt mondta: „Menj el most, és amikor eljön az ideje, hívatlak.” [26] Remélte ugyanis, hogy Pál pénzt ad neki, ezért gyakrabban hívatta őt, és beszélgetett vele. [27] Két év múlva azonban Porcius Festus Félix helyébe lépett, aki a zsidók kedvét akarva elnyerni, Pált bilincsekben tartotta.

25

[1] So Festus, having come into that part of the country which was under his rule, after three days went up to Jerusalem from Caesarea. [2] And the chief priests and the chief men of the Jews made statements against Paul, [3] Requesting Festus to give effect to their design against him, and send him to Jerusalem, when they would be waiting to put him to death on the way. [4] But Festus, in answer, said that Paul was being kept in prison at Caesarea, and that in a short time he himself was going there. [5] So, he said, let those who have authority among you go with me, and if there is any wrong in the man, let them make a statement against him. [6] And when he had been with them not more than eight or ten days, he went down to Caesarea; and on the day after, he took his place on the judge's seat, and sent for Paul. [7] And when he came, the Jews who had come down from Jerusalem came round him, and made all sorts of serious statements against him, which were not supported by the facts. [8] Then Paul, in his answer

25

[1] Festus tehát, miután megérkezett az országnak abba a részére, amely az uralma alatt állt, három nap múlva felment Cézáreából Jeruzsálembe. [2] A főpapok és a zsidók előkelői pedig tanúskodtak Pál ellen, [3] Arra kérték Fesztuszt, hogy hajtsa végre ellene irányuló tervüket, és küldje el őt Jeruzsálembe, mivel útközben készen állnak megölni. [4] Festus azonban azt felelte, hogy Pált Cézáreában tartják fogva, és hogy hamarosan ő maga is odamegy. [5] Így szólt: „Akik közöttetek hatalmon vannak, jöjjenek velem, és ha van valami rossz az emberben, tegyenek vádat ellene.” [6] Miután pedig legfeljebb nyolc-tíz napig volt velük, lement Cézáreába; másnap pedig elfoglalta a bírói széket, és hívatta Pált. [7] Amikor megérkezett, a Jeruzsálemből lejött zsidók körülvették, és mindenféle súlyos vádakat tettek ellene, amelyeket a tények nem támasztottak alá. [8] Pál pedig így válaszolt nekik: „Semmit sem vétettem a zsidók törvénye, sem a templom, sem a császár ellen.” [9]

to them, said, I have done no wrong against the law of the Jews, or against the Temple, or against Caesar. [9] But Festus, desiring to get the approval of the Jews, said to Paul, Will you go up to Jerusalem, and be judged before me there in connection with these things? [10] And Paul said, I am before the seat of Caesar's authority where it is right for me to be judged: I have done no wrong to the Jews, as you are well able to see. [11] If, then, I am a wrongdoer and there is a cause of death in me, I am ready for death: if it is not as they say against me, no man may give me up to them. Let my cause come before Caesar. [12] Then Festus, having had a discussion with the Jews, made answer, You have said, Let my cause come before Caesar; to Caesar you will go. [13] Now when some days had gone by, King Agrippa and Bernice came to Caesarea and went to see Festus. [14] And as they were there for some days, Festus gave them Paul's story, saying, There is a certain man here who was put in prison by Felix: [15] Against whom the chief priests and the rulers of the Jews made a statement when I was at Jerusalem, requesting me to give a decision against him. [16] To whom I gave answer that it is not the Roman way to give a man up, till he has been face to face with those who are attacking him, and has had a chance to give an answer to the statements made against him. [17] So, when they had come together here, straight away, on the day after, I took my place on the judge's seat and sent for the man. [18] But when they got up they said nothing about such crimes as I had in mind: [19] But had certain questions against him in connection with their religion, and about one Jesus, now dead, who, Paul said, was living. [20] And as I had not enough knowledge for the discussion of these things, I made the suggestion to him to go to Jerusalem and be judged there. [21] But when Paul made a request that he might be judged by Caesar, I gave orders for him to be kept till I might send him to Caesar. [22] And Agrippa said to Festus, I have a desire to give the man a hearing myself. Tomorrow, he said, you may give him a hearing. [23] So on the day after, when Agrippa and Bernice in great glory had come into the public place of hearing, with the chief of the army and the chief men of the town, at the order of Festus, Paul was sent for. [24] And Festus said, King Agrippa, and all those who are present here with us, you see this man, about whom all the Jews have made protests to me, at Jerusalem and in this place, saying that it is not right for him to be living

Festus azonban, mivel a zsidók helyeslését akarta elnyerni, így szólt Pálhoz: „Felmész-e Jeruzsálembe, és ott ítélkezni akarsz felettem ezekben a dolgokban?” [10] Pál így felelt: „A császár trónja előtt állok, ahol jogos, hogy megítéltessenek. A zsidók ellen nem vétettem semmi rosszat, amint te is jól látod. [11] Ha tehát bűnös vagyok, és van bennem valami halálra ítélendő dolog, kész vagyok a halálra. Ha nem úgy van, ahogy mondják ellenem, senki sem adhat át engem nekik. A császár elé kerüljön az ügyem.” [12] Festus ekkor vitába szállt a zsidókkal, és így válaszolt: „Te azt mondtad: A császár elé kerüljön az ügyem; te a császár elé fogsz menni.” [13] Néhány nap múlva Agrippa király és Bernice megérkeztek Cézáreába, és meglátogatták Festust. [14] Amikor már néhány napig ott időztek, Fesztusz elmesélte nekik Pál történetét, mondván: „Van itt egy ember, akit Félix börtönbe vetett, [15] aki ellen a főpapok és a zsidók vezetői felszólaltak, amikor Jeruzsálemben voltam, és arra kértek, hogy ítélkezzek ellene. [16] Én azt válaszoltam neki, hogy a rómaiaknak nem szokás kiadni valakit, amíg szemtől szemben nem áll azokkal, akik támadják, és nem kapott alkalmat arra, hogy feleljen az ellene felhozott vádakra. [17] Miután tehát itt összegyűltek, másnap azonnal bírói székbe ültem, és hívattam a férfit. [18] Amikor azonban felkeltek, semmit sem mondtak azokról a bűncselekményekről, amelyekre gondoltam. [19] Hanem voltak ellene bizonyos kérdéseim vallásukkal kapcsolatban és egy bizonyos Jézusról, aki most meghalt, de Pál szerint él. [20] Mivel pedig nem voltam eléggé tájékozott ahhoz, hogy ezeket a dolgokat megvitassam, azt javasoltam neki, hogy menjen Jeruzsálembe, és ott ítélkezzen felettem. [21] Pál azonban kérte, hogy a császár ítélkezzen felette, megparancsoltam, hogy őrizzék, amíg a császár elé nem küldhetem. [22] Agrippa így szólt Fesztuszhoz: „Magam is kihallgatni akarom ezt az embert. Holnap – mondta – te is hallgasd meg.” [23] Másnap tehát, amikor Agrippa és Bernice nagy dicsőséggel megjelentek a nyilvános tárgyalóteremben a seregparancsnokkal és a város főembereivel, Fesztusz parancsára hívatták Pált. [24] Fesztusz így szólt: „Agrippa király, és mindnyájan, akik itt velünk együtt jelen vagytok, látjátok ezt az embert, aki miatt a zsidók mind tiltakoztak ellenem Jeruzsálemben és itt is, mondván, hogy nem szabad tovább élnie. [25] De véleményem szerint nincs benne halálra ítélendő bűn, és mivel maga kérte,

any longer. [25] But, in my opinion, there is no cause of death in him, and as he himself has made a request to be judged by Caesar, I have said that I would send him. [26] But I have no certain account of him to send to Caesar. So I have sent for him to come before you, and specially before you, King Agrippa, so that after the business has been gone into, I may have something to put in writing. [27] For it seems to me against reason to send a prisoner without making clear what there is against him.

hogy a császár ítélkezzen felette, mondtam, hogy elküldöm őt. [26] De nincs biztos okom rá, hogy a császár elé küldjem. Elküldtem tehát, hogy eléd jöjjön, különösen eléd, Agrippa király, hogy miután az ügyet elintéztük, legyen mit írásba foglalnom. [27] Mert értelmetlennek tűnik számomra, hogy foglyot küldjek anélkül, hogy megmondanám, mi van ellene.

26

[1] And Agrippa said to Paul, You may put your cause before us. Then Paul, stretching out his hand, made his answer, saying: [2] In my opinion I am happy, King Agrippa, to be able to give my answer before you today to all these things which the Jews say against me: [3] The more so, because you are expert in all questions to do with the Jews and their ways: so I make my request to you to give me a hearing to the end. [4] All the Jews have knowledge of my way of life from my early years, as it was from the start among my nation, and at Jerusalem; [5] And they are able to say, if they would give witness, that I was living as a Pharisee, in that division of our religion which is most regular in the keeping of the law. [6] And now I am here to be judged because of the hope given by God's word to our fathers; [7] For the effecting of which our twelve tribes have been working and waiting night and day with all their hearts. And in connection with this hope I am attacked by the Jews, O king! [8] Why, in your opinion, is it outside belief for God to make the dead come to life again? [9] For I, truly, was of the opinion that it was right for me to do a number of things against the name of Jesus of Nazareth. [10] And this I did in Jerusalem: and numbers of the saints I put in prison, having had authority given to me from the chief priests, and when they were put to death, I gave my decision against them. [11] And I gave them punishment frequently, in all the Synagogues, forcing them to say things against God; and burning with passion against them, I went after them even into far-away towns. [12] Then, when I was journeying to Damascus with the authority and orders of the chief priests, [13] In the middle of the day, on the road I saw

26

[1] Agrippa így szólt Pálhoz: „Előre is adhatod az ügyedet!” Pál ekkor kinyújtotta a kezét, és így válaszolt: „Boldognak tartom, Agrippa király, hogy ma előtted felelhetek mindazokra, amiket a zsidók ellenem mondanak, [3] annál is inkább, mivel te jártas vagy a zsidókkal és életmódjukkal kapcsolatos minden kérdésben. Ezért kérlek, hallgass meg engem mindvégig. [4] A zsidók mind ismerik életmódomat gyermekkoromtól fogva, ahogyan az kezdettől fogva népem között és Jeruzsálemben volt. [5] Elmondhatják, ha tanúskodnak, hogy farizeusként éltem, vallásunknak abban a felekezetében, amely a törvény megtartásában a legszabályosabb. [6] Most pedig itt vagyok, hogy megítéltessenek a reménység miatt, amelyet Isten igéje adott atyáinknak, [7] amelynek megvalósítására tizenkét törzsünk éjjel-nappal teljes szívéből fáradozott és várt. És ezzel a reménységgel kapcsolatban támadnak a zsidók, ó, király! [8] Miért gondolod, hogy kívülálló hitetlenség, hogy Isten feltámasztja a halottakat? [9] Mert én valóban úgy gondoltam, hogy helyes, ha sok mindent teszek a názáreti Jézus neve ellen. [10] Ezt meg is tettem Jeruzsálemben: és számos szentet börtönbe vetettem, miután a főpapoktól felhatalmazást kaptam, és amikor megölték őket, ítéletet tartottam ellenük. [11] És gyakran megbüntettem őket minden zsinagógában, arra kényszerítve őket, hogy Isten ellen beszéljenek; és haraggal égve ellenük, még távoli városokba is üldöztem őket. [12] Azután, amikor a főpapok felhatalmazásával és parancsával Damaszkuszba utaztam, [13] délben az úton láttam egy mennyei fényt, amely ragyogóbb volt a napnál, és amely körülvett engem és azokat, akik velem utaztak. [14] És mikor mindnyájan leszálltunk a földre, egy hang szólt hozzám, amely héberül ezt

a light from heaven, brighter than the sun, shining round me and those who were journeying with me. [14] And when we had all gone down on the earth, a voice came to me, saying in the Hebrew language, Saul, Saul, why are you attacking me so cruelly? It is hard for you to go against the impulse which is driving you. [15] And I said, Who are you, Lord? And the Lord said, I am Jesus, whom you are attacking. [16] But get up on your feet: for I have come to you for this purpose, to make you a servant and a witness of the things in which you have seen me, and of those in which you will see me; [17] And I will keep you safe from the people, and from the Gentiles, to whom I send you, [18] To make their eyes open, turning them from the dark to the light, and from the power of Satan to God, so that they may have forgiveness of sins and a heritage among those who are made holy by faith in me. [19] So, then, King Agrippa, I did not go against the vision from heaven; [20] But I went about, first to those in Damascus and Jerusalem, and through all the country of Judaea, and then to the Gentiles, preaching a change of heart, so that they, being turned to God, might give, in their works, the fruits of a changed heart. [21] For this reason, the Jews took me in the Temple, and made an attempt to put me to death. [22] And so, by God's help, I am here today, witnessing to small and great, saying nothing but what the prophets and Moses said would come about; [23] That the Christ would go through pain, and being the first to come back from the dead, would give light to the people and to the Gentiles. [24] And when he made his answer in these words, Festus said in a loud voice, Paul, you are off your head; your great learning has made you unbalanced. [25] Then Paul said, I am not off my head, most noble Festus, but my words are true and wise. [26] For the king has knowledge of these things, to whom I am talking freely; being certain that all this is common knowledge to him; for it has not been done in secret. [27] King Agrippa, have you faith in the prophets? I am certain that you have. [28] And Agrippa said to Paul, A little more and you will be making me a Christian. [29] And Paul said, It is my prayer to God that, in little or great measure, not only you, but all those hearing me today might be even as I am, but for these chains. [30] And the king and the ruler and Bernice and those who were seated with them got up; [31] And when they had gone away they said to one another,

mondta: Saul, Saul, miért támadsz engem ilyen kegyetlenül? Nehéz neked ellenállnod a késztetésnek, amely hajt téged. [15] És mondék: Ki vagy te, Uram? Az Úr pedig monda: Én vagyok Jézus, akit te támadsz. [16] De kelj fel a lábadra! Mert azért jöttem hozzád, hogy szolgává tegyelek téged és tanújává azoknak, amelyekben láttál engem, és amelyekben látni fogsz; [17] És megőrizlek téged a néptől és a pogányoktól, akikhez küldelek téged, [18] hogy megnyissam szemeiket, a sötétségből a világosságra és a Sátán hatalmából Istenhez térítsem őket, hogy bűneik bocsánatát nyerjenek, és örökséget azok között, akiket megszentelnek az énbennem való hit által. [19] Tehát, Agrippa király, nem szálltam szembe a mennyei látomással; [20] Hanem először Damaszkuszban és Jeruzsálemben élőknek, majd Júdea egész földjén, aztán a pogányoknak is, és hirdettem a szívbeli megtérést, hogy ők Istenhez térve cselekedeteikben megmutassák a szívbeli megtérésének gyümölcseit. [21] Ezért fogtak el a zsidók a templomban, és megpróbáltak megölni. [22] És így ma itt vagyok, bizonyságot teszek kicsinyeknek és nagyoknak, semmi mást nem mondva, mint amit a próféták és Mózes megmondtak, hogy be fognak következni; [23] hogy a Krisztusnak szenvednie kell, és mint aki elsőként támad fel a halálból, világosságot kell adnia a népnek és a pogányoknak. [24] Amikor pedig ezekkel a szavakkal válaszolt, Festus hangosan felkiáltott: Pál, te bolond vagy; a nagy tudományod miatt vagy kiegyensúlyozatlan. [25] Pál pedig ezt mondta: Nem vagyok bolond, nemes Festus, hanem beszédeim igazak és bölcsek. [26] Mert a király tudja ezeket a dolgokat, akihez nyíltan beszélek; [27] Agrippa király, hiszel-e a prófétákban? Biztos vagyok benne, hogy hiszel. [28] Agrippa így szólt Pálhoz: „Még egy kevés idő, és keresztényné teszel engem.” [29] Pál így felelt: „Kérlek Istentől, hogy akár kicsiben, akár nagyban, nemcsak te, hanem mindazok is, akik ma engem hallgatnak, olyanok legyenek, mint én, ha nem lennének ezek a bilincsek.” [30] Felkelt a király, a főember, Berniké és akik velük ültek, [31] és elmentek, és ezt mondták egymásnak: „Ez az ember semmi halálra vagy börtönre méltó dolgot nem tett.” [32] Agrippa ezt mondta Fesztusnak: „Szabadon szabadulhatott volna ez az ember, ha nem terjesztette volna elő ügyét a császár előtt.”

This man has done nothing which might give cause for death or prison. 32 And Agrippa said to Festus, This man might have been made free, if he had not put his cause before Caesar.

27

1 And when the decision had been made that we were to go by sea to Italy, they gave Paul and certain other prisoners into the care of a captain named Julius, of the Augustan band. 2 And we went to sea in a ship of Adramyttium which was sailing to the sea towns of Asia, Aristarchus, a Macedonian of Thessalonica, being with us. 3 And on the day after, we came to Sidon; and Julius was kind to Paul, and let him go to see his friends and take a rest. 4 And sailing again from there, we went on under cover of Cyprus, because the wind was against us. 5 And having gone across the sea off Cilicia and Pamphylia we came to Myra, in Lycia. 6 And there the captain came across a ship of Alexandria, sailing for Italy, and put us in it. 7 And when we had gone on slowly for a long time, and had had hard work getting across to Cnidus, for the wind was against us, we went under cover of Crete, in the direction of Salmone; 8 And sailing down the side of it, as well as we were able, we came to a certain place named Fair Havens, near which was the town of Lasea. 9 And as a long time had gone by, and the journey was now full of danger, because it was late in the year, Paul put the position before them, 10 Saying, Friends, I see that this journey will be one of great damage and loss, not only to the goods and the ship, but to ourselves. 11 But the captain gave more attention to the master and the owner of the ship than to what Paul said. 12 And as the harbour was not a good one in which to be for the winter, the greater number of them were for going out to sea, in order, if possible, to put in for the winter at Phoenix, a harbour of Crete, looking to the north-east and south-east. 13 And when the south wind came softly, being of the opinion that their purpose might be effected, they let the ship go and went sailing down the side of Crete, very near to the land. 14 But after a little time, a very violent wind, named Euraquilo, came down from it with great force. 15 And when the ship got into the grip of it, and was not able to make headway

27

1 Amikor elhatározták, hogy tengeren át Itáliába megyünk, Pált és néhány más foglyot egy Julius nevű századosra bíztak, aki az augusztuszi seregheż tartozott. 2 Mi pedig egy adramittiumi hajóval indultunk tengerre, amely Ázsia tengerparti városaiba tartott, és velünk volt Arisztarkhosz, egy tesszalonikai makedón férfi. 3 Másnap pedig Sidonba értünk; Julius kedves volt Pálhoz, és megengedte neki, hogy látogassa meg barátait és pihenjen. 4 Innen ismét hajóra szálltunk, és Ciprus védelmével továbbmentünk, mert ellenszél volt. 5 És miután átkeltünk a tengeren Ciliciánál és Pamfiliánál, megérkeztünk Mirába, Líciába. 6 Ott a hajóskapitány egy alexandriai hajóra bukkant, amely Itáliába tartott, és belehelyezett minket. 7 Miután sokáig lassan haladtunk, és fáradozva jutottunk át Knidusba, mert ellenszél volt, Kréta védelmével Salmóné felé indultunk. 8 És amennyire csak tudtunk, a part mentén hajózva egy Szépkikötő nevű helyre értünk, amelynek közelében Lázea városa volt. 9 Mivel már sok idő telt el, és az út már veszéllyel járt, mivel az év vége felé járt, Pál eléjük tárta a helyzetet, 10 ezt mondva: „Barátaim, látom, hogy ez az utazás nagy kárral és veszteséggel jár majd nemcsak az árunak és a hajónak, hanem nekünk is. 11 A hajóskapitány azonban jobban figyelt a gazdára és a hajó tulajdonosára, mint arra, amit Pál mondott. 12 Mivel pedig a kikötő nem volt alkalmas a telelésre, a legtöbben tengerre akartak menni, hogy ha lehet, Főnixben, Kréta egyik kikötőjében teleljenek meg, amely északkeletre és délkeletre nézett. 13 Amikor pedig a déli szél gyengén fújt, abban a hitben, hogy céljukat elérhetik, elbocsátották a hajót, és Kréta partján lefelé hajóztak, egészen közel a szárazföldhöz. 14 Kis idő múlva azonban egy igen erős szél, a neve Euraquilo, nagy erővel csapott le belőle. 15 Amikor a hajó belekeveredett, és nem tudott a széllel szemben haladni, mi hátat engedtünk neki, és előtte mentünk. 16 Egy Kauda nevű kis sziget oldala közelében elhajózva, nehéz munka árán sikerült a hajó csónakját biztonságban tartanunk. 17

into the wind, we gave way, and went before it. [16] And, sailing near the side of a small island named Cauda, we were able, though it was hard work, to make the ship's boat safe: [17] And having got it up, they put cords under and round the ship; but fearing that they might be pushed on to the Syrtis, they let down the sails and so went running before the wind. [18] And, still fighting the storm with all our strength, the day after they made a start at getting the goods out of the ship; [19] And on the third day, they let all the sailing apparatus go over the side. [20] And as we had not seen the sun or stars for a long time, and a great storm was on us, all hope of salvation was gone. [21] And when they had been without food for a long time, Paul got up among them and said, Friends, it would have been better if you had given attention to me and not gone sailing out from Crete, to undergo this damage and loss. [22] But now, I say to you, be of good heart, for there will be no loss of life, but only of the ship. [23] For this night there came to my side an angel of the God who is my Master and whose servant I am, [24] Saying, Have no fear, Paul, for you will come before Caesar, and God has given to you all those who are sailing with you. [25] And so, O men, be of good heart, for I have faith in God that it will be as he said to me. [26] But we will be sent on to a certain island. [27] But when the fourteenth day came, while we were going here and there in the Adriatic sea, about the middle of the night the sailors had an idea that they were getting near land; [28] And they let down the lead, and saw that the sea was a hundred and twenty feet deep; and after a little time they did it again and it was ninety feet. [29] Then, fearing that by chance we might come on to the rocks, they let down four hooks from the back of the ship, and made prayers for the coming of day. [30] Then the sailors made attempts secretly to get away from the ship, letting down a boat as if they were about to put down hooks from the front of the ship; [31] But Paul said to the captain and his men, If you do not keep these men in the ship, you will not be safe. [32] Then the armed men, cutting the cords of the boat, let her go. [33] And when dawn was near, Paul gave them all orders to take food, saying, This is the fourteenth day you have been waiting and taking no food. [34] So I make request to you to take food; for this is for your salvation: not a hair from the head of any of you will come

Miután felhúzták, köteleket tettek a hajó alá és köré; de attól tartva, hogy a Szirtiszbe taszítják őket, leengedték a vitorlákat, és így a széllel szemben futottak. [18] És mivel minden erőnkkel küzdöttek a vihar ellen, másnap hozzáláttak a hajó áruinak kiszállításához; [19] A harmadik napon pedig az összes vitorlás felszerelést leeresztették a hajó oldalán. [20] Mivel pedig már régóta nem láttuk a napot és a csillagokat, és nagy vihar volt rajtunk, minden reményünk odaveszett. [21] Miután pedig már jó ideje nem ettek, Pál felállt közéjük, és ezt mondta: „Barátaim, jobb lett volna, ha hallgattatok volna rám, és nem indultatok volna el Krétáról, hogy elszenvedjétek ezt a kárt és veszteséget. [22] Most azonban azt mondom nektek: legyetek nyugodtak, mert nem lesz vész, hanem csak a hajó. [23] Mert ezen az éjszakán hozzám jött annak az Istennek angyala, aki az én Uram és akinek a szolgája vagyok, [24] és ezt mondta: Ne félj, Pál, mert császár elé kell állnod, és Isten neked ajándékozta mindazokat, akik veled hajóznak. [25] Ezért, ó, férfiak, legyetek nyugodtak, mert hiszek Istenben, hogy úgy lesz, ahogyan megmondta nekem. [26] Hanem egy bizonyos szigetre küldenek minket. [27] Mikor pedig elérkezett a tizennegyedik nap, miközben az Adriai-tengeren ide-oda hajóztunk, éjfél körül a hajósok azt hitték, hogy szárazföldhöz közelednek; [28] Leeresztették az ólmot, és látták, hogy a tenger százhúsz láb mély; és egy kis idő múlva újra megtették, és kilencven láb mély lett. [29] Attól tartva, hogy véletlenül sziklákra ütközünk, négy horgot eresztettek le a hajó hátuljából, és imádkoztak a napfelkeltéért. [30] A matrózok ekkor titokban megpróbáltak elmenekülni a hajótól, leeresztve egy csónakot, mintha a hajó elejéről akarnának horgokat leereszteni. [31] Pál azonban így szólt a kapitányhoz és embereihez: Ha nem tartjátok ezeket az embereket a hajón, nem lesztek biztonságban. [32] Akkor a fegyveresek elvágták a csónak köteleit, és elengedték. [33] Amikor pedig közeledett a hajnal, Pál mindnyájuknak megparancsolta, hogy egyenek enni, mondván: Ez már a tizennegyedik napja, hogy vártok és nem esztek. [34] Arra kérlek tehát titeket, hogy egyetek enni, mert ez a ti üdvösségetekért van: senkinek a fejéről egy hajszál sem vész el. [35] Miután ezt mondta, kenyeret vett, mindnyájuk előtt dicsérte Istent, és evett a megtört kenyérből. [36] Erre mindnyájan bátorságot vettek, és hasonlóképpen cselekedtek. [37] A hajón kétszázhetvenhatan voltunk. [38] Miután

to destruction. [35] And when he had said this and had taken bread, he gave praise to God before them all, and took a meal of the broken bread. [36] Then they all took heart and did the same. [37] And we were, in the ship, two hundred and seventy-six persons. [38] And when they had had enough food, they made the weight of the ship less, turning the grain out into the sea. [39] And when it was day, they had no knowledge of the land, but they saw an inlet of the sea with a floor of sand, and they had the idea of driving the ship up on to it if possible. [40] So cutting away the hooks, and letting them go into the sea, and freeing the cords of the guiding-blades, and lifting up the sail to the wind, they went in the direction of the inlet. [41] And coming to a point between two seas, they got the ship to land; and the front part was fixed in the sand and not able to be moved, but the back part was broken by the force of the waves. [42] Then the armed men were for putting the prisoners to death, so that no one would get away by swimming. [43] But the captain, desiring to keep Paul safe, kept them from their purpose, and gave orders that those who had knowledge of swimming were to go off the ship and get first to land: [44] And the rest, some on boards and some on things from the ship. And so it came about that they all got safe to land.

eleget ettek, a hajó súlyát csökkentették, a gabonát a tengerbe öntötték. [39] Amikor megvirradt, semmit sem tudtak a szárazföldről, de megláttak egy homokos fenekű öblöt a tengerben, és elhatározták, hogy ha lehet, a hajót oda hajtják. [40] Elvágták tehát a horgokat, és a tengerbe eresztették, a kormánylapok köteleit kioldották, a vitorlát a szélnek emelték, és a bejárat felé indultak. [41] Két tenger közé érve partra vitték a hajót, és a hajó eleje a homokba volt rögzítve, és nem lehetett elmozdítani, a hátulja viszont a hullámok erejétől eltört. [42] A fegyveresek ekkor a foglyokat akarták megölni, hogy senki se úszhasson. [43] A százados azonban, mivel Pált meg akarta védeni, megakadályozta őket ebben a szándékukban, és megparancsolta, hogy akik tudnak úszni, szálljanak le a hajóról, és először érkezzenek partra. [44] A többiek pedig deszkákon, mások a hajóról való holmikon. Így történt, hogy mindnyájan épségben partra értek.

28

[1] And when we were safe, we made the discovery that the island was named Melita. [2] And the simple people living there were uncommonly kind to us, for they made a fire for us, and took us in, because it was raining and cold. [3] But when Paul had got some sticks together and put them on the fire, a snake came out, because of the heat, and gave him a bite on the hand. [4] And when the people saw it hanging on his hand, they said to one another, Without doubt this man has put someone to death, and though he has got safely away from the sea, God will not let him go on living. [5] But shaking off the beast into the fire, he got no damage. [6] But they had the idea that they would see him becoming ill, or suddenly falling down dead; but after waiting a long time, and seeing that no damage came to him, changing their opinion, they said he was a god. [7] Now near that place there

28

[1] Amikor biztonságban voltunk, felfedeztük, hogy a sziget neve Melita. [2] Az ott élő egyszerű emberek rendkívül kedvesek voltak hozzánk, mert tüzet raktak nekünk, és befogadtak minket, mivel esett az eső és hideg volt. [3] De amikor Pál gallyakat szedett össze, és a tűzre tette, egy kígyó jött ki a hőség miatt, és megmarta Pál kezét. [4] Amikor az emberek meglátták, hogy a kígyó a kezén lóg, ezt mondták egymásnak: Bizonyára megölt ez az ember valakit, és bár megmenekült a tengertől, Isten nem hagyja, hogy tovább éljen. [5] De miután lerázták az állatot a tűzbe, nem esett neki semmi baja. [6] Azt gondolták azonban, hogy megbetegszik, vagy hirtelen holtan esik össze; de miután sokáig vártak, és látták, hogy semmi baja nem esett, megváltoztatták véleményüket, és azt mondták, hogy isten. [7] A közelben volt egy földterület, a sziget főemberének, Publiusznak a birtoka; Aki nagy

was some land, the property of the chief man of the island, who was named Publius; who very kindly took us into his house as his guests for three days. [8] And the father of Publius was ill, with a disease of the stomach; to whom Paul went, and put his hands on him, with prayer, and made him well. [9] And when this took place, all the others in the island who had diseases came and were made well. [10] Then they gave us great honour, and, when we went away, they put into the ship whatever things we were in need of. [11] And after three months we went to sea in a ship of Alexandria sailing under the sign of the Dioscuri, which had been at the island for the winter. [12] And going into the harbour at Syracuse, we were waiting there for three days. [13] And from there, going about in a curve, we came to Rhegium: and after one day a south wind came up and on the day after we came to Puteoli: [14] Where we came across some of the brothers, who kept us with them for seven days; and so we came to Rome. [15] And the brothers, when they had news of us, came out from town as far as Appii Forum and the Three Taverns to have a meeting with us: and Paul, seeing them, gave praise to God and took heart. [16] And when we came into Rome, they let Paul have a house for himself and the armed man who kept watch over him. [17] Then after three days he sent for the chief men of the Jews: and when they had come together, he said to them, My brothers, though I had done nothing against the people or the ways of our fathers, I was given, a prisoner from Jerusalem, into the hands of the Romans. [18] Who, when they had put questions to me, were ready to let me go free, because there was no cause of death in me. [19] But when the Jews made protest against it, I had to put my cause into Caesar's hands; not because I have anything to say against my nation. [20] But for this reason I sent for you, to see and have talk with you: for because of the hope of Israel I am in these chains. [21] And they said to him, We have not had letters from Judaea about you, and no one of the brothers has come to us here to give an account or say any evil about you. [22] But we have a desire to give hearing to your opinion: for as to this form of religion, we have knowledge that in all places it is attacked. [23] And when a day had been fixed, they came to his house in great numbers; and he gave them teaching, giving witness to the kingdom of God, and having

szívességgel fogadott minket három napra vendégül a házába. [8] Publius apja pedig gyomorbajban szenvedett; Pál odament hozzá, rátette a kezét, imádkozott érte, és meggyógyította. [9] Amikor ez megtörtént, a szigeten mindazok, akik betegek voltak, eljöttek, és meggyógyultak. [10] Nagy tiszteletet adtak nekünk, és amikor elmentünk, mindent beraktak a hajóra, amire szükségünk volt. [11] Három hónap múlva pedig egy alexandriai hajóval indultunk tengerre, amely a Dioszkuroszok zászlaja alatt hajózott, és amely a szigeten telelt. [12] Bementünk Siracusa kikötőjébe, és három napig vártunk ott. [13] Innen pedig kanyarban haladva Régiumba értünk; és egy nap múlva déli szél támadt, és a következő napon Puteoliba értünk. [14] Ahol találkoztunk néhány testvérrel, akik hét napig maguknál tartottak minket; így jutottunk Rómába. [15] Amikor a testvérek hírt kaptak felőlünk, kimentek a városból egészen Appii Forumáig és a Három Tavernáig, hogy találkozzanak velünk. Pál pedig, látva őket, dicsérte Istent, és megbátorodott. [16] Amikor Rómába értünk, házat adtak Pálnak és a fegyveresnek, aki őrködött felette. [17] Három nap múlva magához hívatta a zsidók főembereit. Amikor azok összegyűltek, ezt mondta nekik: „Testvéreim, bár semmit sem tettem a nép vagy atyáink szokásai ellen, Jeruzsálemből fogolyként adtak át a rómaiak kezébe. [18] Kik, miután kérdéseket tettek fel nekem, készek voltak szabadon bocsátani, mert semmi halálra ítélt vád nem volt ellenem. [19] De amikor a zsidók tiltakoztak, a császár kezébe kellett helyeznem az ügyemet; nem mintha bármit is mondhatnék a népem ellen. [20] Hanem azért küldtem hozzátok, hogy lássam és beszéljek veletek; mert Izrael reménységéért vagyok ezekben a bilincsekben. [21] Ők pedig ezt mondták neki: Nem kaptunk Júdeából leveleket felőled, és a testvérek közül senki sem jött ide hozzánk, hogy számot adjon rólad, vagy valami rosszat mondjon rólad. [22] De szeretnénk meghallgatni a véleményedet, mert tudjuk, hogy ezt a vallási formát mindenhol támadják. [23] Amikor pedig kitűztek egy napot, nagy sokasággal elmentek a házához; és tanított nekik, bizonyságot tett Isten országáról, és beszélgetett velük Jézusról Mózes törvényéből és a prófétákból reggeltől estig. [24] És némelyek egyetértettek abban, amit mondott, mások pedig kételkedtek. [25] Azok pedig elmentek, mert meghasonlás támadt közöttük, miután Pál ezt az egyet mondta: Jól mondta a Szentlélek Ézsaiás próféta által atyá-

discussions with them about Jesus, from the law of Moses and from the prophets, from morning till evening. [24] And some were in agreement with what he said, but some had doubts. [25] And they went away, for there was a division among them after Paul had said this one thing: Well did the Holy Spirit say by the prophet Isaiah to your fathers, [26] Go to this people and say, Though you give ear, you will not get knowledge; and seeing, you will see, but the sense will not be clear to you: [27] For the heart of this people has become fat and their ears are slow in hearing and their eyes are shut; for fear that they might see with their eyes and give hearing with their ears and become wise in their hearts and be turned again to me, so that I might make them well. [28] Be certain, then, that the salvation of God is sent to the Gentiles, and they will give hearing. [29] [] [30] And for the space of two years, Paul was living in the house of which he had the use, and had talk with all those who went in to see him, [31] Preaching the kingdom of God and teaching about the Lord Jesus Christ without fear, and no orders were given that he was not to do so.

itoknak: [26] Menj ehhez a néphez, és mondd meg: Ha figyeltek is, nem értitek; és látván látni fogsz, de az értelmet nem fogod megérteni: [27] Mert megkövéredett e nép szíve, fülük nehezen hall, szemeik pedig csukva vannak, nehogy szemükkel lássanak, fülükkel halljanak, szívükben bölcsek legyenek, és hozzám térjenek, hogy meggyógyítsam őket. [28] Tudjátok tehát, hogy Isten üdvössége a pogányoknak küldetett, és ők meghallgatják. [29] [] [30] Pál két évig abban a házban lakott, amelyet használt, és beszélgetett mindazokkal, akik meglátogatták, [31] Prédikálva Isten országát és tanítva az Úr Jézus Krisztusról félelem nélkül, és semmiféle parancsot nem kapott arra, hogy ezt ne tegye.

PAUL'S LETTER TO THE ROMANS

1

[1] Paul, a servant of Jesus Christ, an Apostle by the selection of God, given authority as a preacher of the good news, [2] Of which God had given word before by his prophets in the holy Writings, [3] About his Son who, in the flesh, came from the family of David, [4] But was marked out as Son of God in power by the Holy Spirit through the coming to life again of the dead; Jesus Christ our Lord, [5] Through whom grace has been given to us, sending us out to make disciples to the faith among all nations, for his name: [6] Among whom you in the same way have been marked out to be disciples of Jesus Christ: [7] To all those who are in Rome, loved by God, marked out as saints: Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ. [8] First of all, I give praise to my God through Jesus Christ for you all, because news of your faith has gone into all the world. [9] For God is my witness, whose servant I am in spirit in the good news of his Son, that you are at all times in my memory and in my prayers, [10] And that I am ever making prayers that God will give me a good journey to you. [11] For I have a strong desire to see you, and to give you some grace of the spirit, so that you may be made strong; [12] That is to say, that all of us may be comforted together by the faith which is in you and in me. [13] You may be certain, my brothers, that it has frequently been in my mind to come to you (but till now I was kept from it), so that I might have some fruit from you in the same way as I have had it from the other nations. [14] I have a debt to Greeks and to the nations outside; to the wise and to those who have no learning. [15] For which reason I have the desire, as far as I am able, to give the knowl-

PÁL LEVELE A RÓMAIAKHOZ

1

[1] Pál, Jézus Krisztus szolgája, Isten által kiválasztott apostol, akinek felhatalmazást adott az evangélium hirdetőjeként, [2] amelyről Isten előre megmondott prófétái által a szentírásokban, [3] Fiáról, aki testben Dávid családjából származott, [4] de akit a Szentlélek a halottak közül való feltámadás által Isten hatalmas Fiává tett ki, Jézus Krisztus, a mi Urunk, [5] aki által kegyelem adatott nekünk, elküldve minket, hogy tanítványokat tegyünk a hitre minden nép között az ő nevére: [6] akik között ti is hasonlóképpen Jézus Krisztus tanítványaivá lettetek: [7] mindazoknak, akik Rómában vannak, akiket Isten szeret, akiket szentnek választott: Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól. [8] Először is dicséretet adok az én Istenemnek Jézus Krisztus által mindnyájatokért, mert hitetek híre az egész világba eljutott. [9] Mert tanúm az Isten, akinek lélekben szolgálok Fia evangéliumában, hogy mindenkor emlékezetemben és imádságaimban vagytok, [10] és hogy mindenkor imádkozom, hogy Isten jó utat adjon nekem hozzátok. [11] Mert erős vágyam van arra, hogy láthassalak titeket, és hogy adjak nektek egy kis lelki kegyelmet, hogy megerősödjetek; [12] vagyis hogy mindnyájan együtt vigasztalódjunk a bennetek és bennem lévő hit által. [13] Tudhatjátok, testvéreim, hogy sokszor megvolt bennem a gondolat, hogy elmenjek hozzátok (de eddig megakadályoztak bennem), hogy részesüljek tőletek valami gyümölcsben, ahogyan a többi pogánytól is kaptam. [14] Adós vagyok a görögöknek és a kívül élő pogányoknak, a bölcseknek és a tudatlanoknak. [15] Ezért vágyom arra, hogy amennyire tőlem telik, eljuttassam nektek, akik Rómában vagytok, az evangélium ismeretét. [16] Mert nem szégyellem az evangéliumot, mert Isten ereje az, amely üdvösséget ad minden hívőnek, először zsidónak, aztán görögnek. [17] Mert benne van Isten igazságának kinyilatkoztatása hitről hitre, amint meg van írva a Szentírásban: „Aki igazságot cselekszik, az a hite által él." [18] Mert Isten haragja kinyilatkozik a mennyből az emberek minden hamissága és gonosz gondolata ellen, akik hamisággal visszatartják az igazságot. [19] Mert Isten ismerete látható bennük, miután Isten megjelentette nekik. [20] Mert a világ teremtésétől fogva Istennek azok a dolgai,

edge of the good news to you who are in Rome. [16] For I have no feeling of shame about the good news, because it is the power of God giving salvation to everyone who has faith, to the Jew first, and then to the Greek. [17] For in it there is the revelation of the righteousness of God from faith to faith: as it is said in the holy Writings, The man who does righteousness will be living by his faith. [18] For there is a revelation of the wrath of God from heaven against all the wrongdoing and evil thoughts of men who keep down what is true by wrongdoing; [19] Because the knowledge of God may be seen in them, God having made it clear to them. [20] For from the first making of the world, those things of God which the eye is unable to see, that is, his eternal power and existence, are fully made clear, he having given the knowledge of them through the things which he has made, so that men have no reason for wrongdoing: [21] Because, having the knowledge of God, they did not give glory to God as God, and did not give praise, but their minds were full of foolish things, and their hearts, being without sense, were made dark. [22] Seeming to be wise, they were in fact foolish, [23] And by them the glory of the eternal God was changed and made into the image of man who is not eternal, and of birds and beasts and things which go on the earth. [24] For this reason God gave them up to the evil desires of their hearts, working shame in their bodies with one another: [25] Because by them the true word of God was changed into that which is false, and they gave worship and honour to the thing which is made, and not to him who made it, to whom be blessing for ever. So be it. [26] For this reason God gave them up to evil passions, and their women were changing the natural use into one which is unnatural: [27] And in the same way the men gave up the natural use of the woman and were burning in their desire for one another, men doing shame with men, and getting in their bodies the right reward of their evil-doing. [28] And because they had not the mind to keep God in their knowledge, God gave them up to an evil mind, to do those things which are not right; [29] Being full of all wrongdoing, evil, desire for the goods of others, hate, envy, putting to death, fighting, deceit, cruel ways, evil talk, and false statements about others; [30] Hated by God, full of pride, without respect, full of loud talk, given to evil inventions, not honouring father or

amelyeket a szem nem láthat, tudniillik örök hatalma és léte, teljesen nyilvánvalókká váltak, miután megismertette azokat a dolgok által, amiket alkotott, úgy, hogy az embereknek ne legyen okuk a hamisságra. [21] Mert bár Istent ismerték, nem dicsőítették Istent mint Istent, és nem dicsérték Őt, hanem elméjük tele volt bolondsággal, és szívük, mivel tudatlan volt, elhomályosult. [22] Bölcseknek látszva, valójában bolondok voltak. [23] És általuk az örök Isten dicsősége elváltozott, és képmássá lett az örökkévaló embernek, a madaraknak, a vadállatoknak és a földön csúszó-mászó állatoknak. [24] Ezért adta őket Isten szívük kívánságainak, hogy megszégyenítsék egymást. [25] Mert általuk az Isten igaz igéje hamissá változott, és imádták és tisztelték a teremtett dolgot, nem pedig a teremtőt, akinek áldás legyen mindörökké. Legyen úgy. [26] Ezért Isten átadta őket a gonosz kívánságoknak, és asszonyaik a természetes élést természetellenesre változtatták. [27] Ugyanígy a férfiak is elhagyták a nővel való természetes élést, és egymás iránti vágyban égtek, férfiak férfival gyalázkodtak, és testükben elnyerték gonosz cselekedeteik méltó jutalmát. [28] Mivelhogy nem volt szívük Istent ismerni, Isten gonosz gondolatra adta őket, hogy azokat tegyék, amik nem helyesek. [29] Tele vannak mindenféle hamissággal, gonoszsággal, mások utáni vággyal, gyűlölséggel, irigységgel, öldökléssel, viszálykodással, álnoksággal, kegyetlenkedéssel, rágalmazással és hazugsággal. [30] Isten gyűlölteti őket, kevélyek, tiszteletlenek, hangoskodók, gonoszságokban gyönyörködők, apjukat és anyjukat nem tisztelik, [31] tudatlanok, nem hűek vállalkozásaikhoz, kegyetlenek, irgalmatlanok. [32] Akik, bár ismerik Isten törvényét, hogy akik ezeket cselekszik, azoknak a sorsa a halál, mégis nemcsak maguk teszik ezeket, hanem helyeslik azokat, akik így tesznek.

mother, [31] Without knowledge, not true to their undertakings, unkind, having no mercy: [32] Who, though they have knowledge of the law of God, that the fate of those who do these things is death, not only go on doing these things themselves, but give approval to those who do them.

2

[1] So you have no reason, whoever you are, for judging: for in judging another you are judging yourself, for you do the same things. [2] And we are conscious that God is a true judge against those who do such things. [3] But you who are judging another for doing what you do yourself, are you hoping that God's decision will not take effect against you? [4] Or is it nothing to you that God had pity on you, waiting and putting up with you for so long, not seeing that in his pity God's desire is to give you a change of heart? [5] But by your hard and unchanged heart you are storing up wrath for yourself in the day of the revelation of God's judging in righteousness; [6] Who will give to every man his right reward: [7] To those who go on with good works in the hope of glory and honour and salvation from death, he will give eternal life: [8] But to those who, from a love of competition, are not guided by what is true, will come the heat of his wrath, [9] Trouble and sorrow on all whose works are evil, to the Jew first and then to the Greek; [10] But glory and honour and peace to all whose works are good, to the Jew first and then to the Greek: [11] For one man is not different from another before God. [12] All those who have done wrong without the law will get destruction without the law: and those who have done wrong under the law will have their punishment by the law; [13] For it is not the hearers of the law who will be judged as having righteousness before God, but only the doers: [14] For when the Gentiles without the law have a natural desire to do the things in the law, they are a law to themselves; [15] Because the work of the law is seen in their hearts, their sense of right and wrong giving witness to it, while their minds are at one time judging them and at another giving them approval; [16] In the day when God will be a judge of the secrets of men, as it says in the good news of which I am a preacher, through Jesus Christ. [17] But as for you who have the name

2

[1] Nincs tehát okod arra, hogy bárki is légy, hogy ítélkezz: mert amikor mást ítélsz, magadat ítéled el, mivel te is ugyanazokat a dolgokat teszed. [2] És tudjuk, hogy Isten az igaz bíró azokkal szemben, akik ilyeneket tesznek. [3] De te, aki mást azért ítélsz el, amit te magad teszel, abban reménykedsz, hogy Isten ítélete nem fog érvényesülni rajtad? [4] Vagy nem törődsz azzal, hogy Isten megszánt téged, és ilyen sokáig várt és eltűrt téged, nem látva, hogy irgalmában Isten vágya az, hogy megváltoztasd a szívedet? [5] Hanem kemény és változatlan szíveddel haragot gyűjtesz magadnak Isten igazságos ítéletének kinyilatkoztatásának napjára; [6] Aki mindenkinek megadja méltó jutalmát: [7] Azoknak, akik jó cselekedeteket cselekednek dicsőség, tisztelet és a haláltól való megszabadulás reményében, örök életet ad: [8] De akiket a versengés szeretete miatt nem az igazság vezérel, azokat haragjának heve éri majd. [9] Nyomorúság és bánat mindazokra, akik gonosz cselekedeteket cselekednek, először a zsidóra, aztán a görögre. [10] De dicsőség, tisztelet és békesség mindazokra, akik jó cselekedeteket cselekednek, először a zsidóra, aztán a görögre. [11] Mert Isten előtt semmiben sem különbözik az ember a másiktól. [12] Mindazok, akik törvény nélkül cselekedtek, a törvény nélkül veszedelemre jutnak; és akik a törvény alatt cselekedtek, a törvény által nyerik el büntetésüket. [13] Mert nem a törvény hallgatóit ítélik meg igazaknak Isten előtt, hanem a cselekvőket. [14] Mert amikor a törvény nélküli pogányok természetes vágyat éreznek arra, hogy a törvényben lévő dolgokat tegyék, akkor önmaguknak törvényt alkotnak; [15] Mert a törvény cselekedete látható a szívükben, jó és rossz érzékük bizonyságot tesz róla, miközben elméjük hol ítélkezik felettük, hol helyesli őket; [16] azon a napon, amikor Isten megítéli az emberek titkait, amint megmondja az evangéliumban, amelynek hirdetője vagyok Jézus Krisztus által. [17] De ti, akik zsidónak nevezitek magatokat,

of Jew, and are resting on the law, and take pride in God, [18] And have knowledge of his desires, and are a judge of the things which are different, having the learning of the law, [19] In the belief that you are a guide to the blind, a light to those in the dark, [20] A teacher of the foolish, having in the law the form of knowledge and of what is true; [21] You who give teaching to others, do you give it to yourself? you who say that a man may not take what is not his, do you take what is not yours? [22] You who say that a man may not be untrue to his wife, are you true to yours? you who are a hater of images, do you do wrong to the house of God? [23] You who take pride in the law, are you doing wrong to the honour of God by behaviour which is against the law? [24] For the name of God is shamed among the Gentiles because of you, as it is said in the holy Writings. [25] It is true that circumcision is of use if you keep the law, but if you go against the law it is as if you had it not. [26] If those who have not circumcision keep the rules of the law, will it not be credited to them as circumcision? [27] And they, by their keeping of the law without circumcision, will be judges of you, by whom the law is broken though you have the letter of the law and circumcision. [28] The true Jew is not one who is only so publicly, and circumcision is not that which may be seen in the flesh: [29] But he is a Jew who is a secret one, whose circumcision is of the heart, in the spirit and not in the letter; whose praise is not from men, but from God.

és a törvényre támaszkodtok, és Istennel dicsekszetek, [18] és ismeritek az ő kívánságait, és ítélitek a különböző dolgokat, mivel ismeritek a törvényt, [19] abban a hitben, hogy a vakok vezetője, a sötétségben járók világossága vagy, [20] a balgák tanítója, akinek a törvényben megvan a tudás és az igazság formája; [21] te, aki másokat tanítasz, magadnak is adod? Te, aki azt mondod, hogy a férfi ne vegye el, ami nem az övé, elveszed, ami nem a tiéd? [22] Te, aki azt mondod, hogy a férfi ne legyen hűtlen a feleségéhez, hű maradsz-e a tiédhez? Te, aki gyűlölöd a képeket, Isten házát rontod? [23] Te, aki a törvénnyel dicsekszel, Isten dicsőségét rontod törvényellenes viselkedéssel? [24] Mert Isten nevét gyalázzák a pogányok között miattatok, amint meg van írva a szentírásban. [25] Igaz, hogy a körülmetélés hasznos, ha megtartod a törvényt, de ha a törvény ellen cselekszel, olyan, mintha nem lenne törvényed. [26] Ha azok, akik nincsenek körülmetélve, megtartják a törvény előírásait, vajon nem tulajdonítják-e nekik körülmetélésnek? [27] És azok, akik körülmetéletlenül megtartják a törvényt, bírái lesznek nektek, akik által a törvény megszegése történik, bár nálatok van a törvény betűje és a körülmetélés. [28] Nem az igazi zsidó az, aki csak nyilvánosan az, és a körülmetélés nem az, ami testben látható: [29] Hanem az a zsidó, aki titokban van, akinek a szív körülmetélése lélek szerint van, és nem betű szerint; akinek a dicsérete nem emberektől, hanem Istentől van.

3

[1] How then is the Jew better off? or what profit is there in circumcision? [2] Much in every way: first of all because the words of God were given to them. [3] And if some have no faith, will that make the faith of God without effect? [4] In no way: but let God be true, though every man is seen to be untrue; as it is said in the Writings, That your words may be seen to be true, and you may be seen to be right when you are judged. [5] But if the righteousness of God is supported by our wrongdoing what is to be said? is it wrong for God to be angry (as men may say)? [6] In no way: because if it is so, how is God able to be the judge of all the world? [7] But if, because I am untrue, God being seen to be true gets more glory, why am I to be

3

[1] Hogyan jár hát jobban a zsidó, vagy mi haszna van a körülmetélkedésnek? [2] Minden tekintetben nagyon is: először is, mert Isten igéi adattak nekik. [3] És ha némelyeknek nincs hitük, vajon az Isten hitét hiábavalóvá teszi? [4] Semmiképpen sem: hanem legyen igaz Isten, bár minden ember hamisnak látszik; ahogyan az Írásokban meg van írva: Hogy szavaid igaznak bizonyuljanak, és igaznak bizonyuljatok, amikor megítéltetnek. [5] De ha Isten igazsága a mi gonoszságunk által van alátámasztva, mit kell mondanunk? Helytelen-e, ha Isten haragszik (ahogy az emberek mondják)? [6] Semmiképpen sem: mert ha így van, hogyan ítélhetné meg Isten az egész világot? [7] De ha azért, mert hamis vagyok, Isten igaznak bizonyulva

judged as a sinner? [8] Let us not do evil so that good may come (a statement which we are falsely said by some to have made), because such behaviour will have its right punishment. [9] What then? are we worse off than they? In no way: because we have before made it clear that Jews as well as Greeks are all under the power of sin; [10] As it is said in the holy Writings, There is not one who does righteousness; [11] Not one who has the knowledge of what is right, not one who is a searcher after God; [12] They have all gone out of the way, there is no profit in any of them; there is not one who does good, not so much as one: [13] Their throat is like an open place of death; with their tongues they have said what is not true: the poison of snakes is under their lips: [14] Whose mouth is full of curses and bitter words: [15] Their feet are quick in running after blood; [16] Destruction and trouble are in their ways; [17] And of the way of peace they have no knowledge: [18] There is no fear of God before their eyes. [19] Now, we have knowledge that what the law says is for those who are under the law, so that every mouth may be stopped, and all men may be judged by God: [20] Because by the works of the law no man is able to have righteousness in his eyes, for through the law comes the knowledge of sin. [21] But now without the law there is a revelation of the righteousness of God, to which witness is given by the law and the prophets; [22] That is, the righteousness of God through faith in Jesus Christ, to all those who have faith; and one man is not different from another, [23] For all have done wrong and are far from the glory of God; [24] And they may have righteousness put to their credit, freely, by his grace, through the salvation which is in Christ Jesus: [25] Whom God has put forward as the sign of his mercy, through faith, by his blood, to make clear his righteousness when, in his pity, God let the sins of earlier times go without punishment; [26] And to make clear his righteousness now, so that he might himself be upright, and give righteousness to him who has faith in Jesus. [27] What reason, then, is there for pride? It is shut out. By what sort of law? of works? No, but by a law of faith. [28] For this reason, then, a man may get righteousness by faith without the works of the law. [29] Or is God the God of Jews only? is he not in the same way the God of Gentiles? Yes, of Gentiles: [30] If God is one; and he will give

nagyobb dicsőséget nyer, miért ítéltetnék el engem bűnösként? [8] Ne tegyünk rosszat, hogy jó származzon belőle (egy állítás, amelyet egyesek hamisan állítanak rólunk), mert az ilyen viselkedésnek meglesz a maga méltó büntetése. [9] Akkor hát? Vajon rosszabbul járunk-e, mint ők? Semmivel sem. Mert korábban világossá tettük, hogy a zsidók, akárcsak a görögök, mind a bűn hatalma alatt vannak. [10] Amint meg van írva a Szentírásban: „Nincs, aki igazságot cselekszik; [11] Nincs, aki ismerné az igazságot, nincs, aki Istent kutatná; [12] Mindnyájan letértek az útról, nincs köztük semmi haszna; nincs, aki jót tesz, egy sem. [13] Torkuk olyan, mint a halál nyílt helye; nyelvükkel hamisságot beszélnek: kígyók mérge van ajkuk alatt. [14] Szájuk tele átokkal és keserű szavakkal. [15] Lábaik gyorsan futnak a vér után; [16] Pusztulás és nyomorúság van útjaikon; [17] És a békesség útját nem ismerik: [18] Nincs istenfélelem a szemük előtt. [19] Tudjuk pedig, hogy a törvény azoknak szól, akik a törvény alatt vannak, hogy minden száj bedugassék, és minden embert Isten megítéljen. [20] Mert a törvény cselekedeteiből senki sem mondhat igazat a maga szemében, mert a bűn ismerete a törvény által van. [21] Most pedig törvény nélkül van Isten igazságának kinyilatkoztatása, amelyről a törvény és a próféták tesznek bizonyságot. [22] Tudod, Isten igazsága a Jézus Krisztusba vetett hit által mindazoknak, akik hisznek. És nincs köztük senki. [23] Mert mindnyájan vétkeztek, és távol vannak Isten dicsőségétől. [24] És hogy az igazság ingyen, az ő kegyelméből, a Krisztus Jézusban való üdvösség által tulajdoníttassék nekik. [25] Akit Isten irgalmasságának jeléül állított fel hit által, az ő vére által, hogy megmutassa igazságát, amikor irgalmában büntetlenül hagyta a korábbi idők bűneit. [26] És hogy most nyilvánvalóvá tegye igazságát, hogy ő maga igaz legyen, és igazságot adjon annak, aki hisz Jézusban. [27] Mi oka van tehát a gőgnek? Ki van zárva. Milyen törvény által? Cselekedetekből? Nem, hanem a hit törvénye által. [28] Ezért tehát az ember hit által igazulhat meg, a törvény cselekedetei nélkül. [29] Vagy csak a zsidóké az Isten? Nem ugyanígy a pogányoké is? Igen, a pogányoké is. [30] Ha egy az Isten, akkor a körülmetélteknek hit által ad igazságot, a körülmetéletleneknek pedig hit által. [31] Akkor a hit által érvénytelenítjük a törvényt? Semmiképpen sem, hanem világossá tesszük, hogy a törvény fontos.

righteousness because of faith to those who have circumcision, and through faith to those who have not circumcision. [31] Do we, then, through faith make the law of no effect? in no way: but we make it clear that the law is important.

4

[1] What, then, may we say that Abraham, our father after the flesh, has got? [2] For if Abraham got righteousness by works, he has reason for pride; but not before God. [3] But what does it say in the holy Writings? And Abraham had faith in God, and it was put to his account as righteousness. [4] Now, the reward is credited to him who does works, not as of grace but as a debt. [5] But to him who without working has faith in him who gives righteousness to the evil-doer, his faith is put to his account as righteousness. [6] As David says that there is a blessing on the man to whose account God puts righteousness without works, saying, [7] Happy are those who have forgiveness for their wrongdoing, and whose sins are covered. [8] Happy is the man against whom no sin is recorded by the Lord. [9] Is this blessing, then, for the circumcision only, or in the same way for those who have not circumcision? for we say that the faith of Abraham was put to his account as righteousness. [10] How, then, was it judged? when he had circumcision, or when he had it not? Not when he had it, but when he did not have it: [11] And he was given the sign of circumcision as a witness of the faith which he had before he underwent circumcision: so that he might be the father of all those who have faith, though they have not circumcision, and so that righteousness might be put to their account; [12] And the father of circumcision to those who not only are of the circumcision, but who keep to the way of that faith which our father Abraham had before he underwent circumcision. [13] For God's word, that the earth would be his heritage, was given to Abraham, not through the law, but through the righteousness of faith. [14] For if they who are of the law are the people who get the heritage, then faith is made of no use, and the word of God has no power; [15] For the outcome of the law is wrath; but where there is no law it will not be broken. [16] For this reason it is of faith, so that it may be through grace; and so

4

[1] Mit mondhatunk tehát Ábrahámról, a test szerinti atyánkról? [2] Mert ha Ábrahám cselekedetek által nyerte el az igazságot, van oka a dicsekvésre; de nem Isten előtt. [3] De mit mond a Szentírás? És Ábrahám hitt Istenben, és ez igazságul tulajdoníttatott neki. [4] Aki cselekedeteket cselekszik, annak a jutalmat nem kegyelemből, hanem adósságként tulajdonítják. [5] De aki cselekedetek nélkül hisz abban, aki megigazítja a gonosztevőt, annak hite igazságul tulajdoníttatik neki. [6] Ahogy Dávid mondja, hogy áldás van azon az emberen, akinek Isten cselekedetek nélkül tulajdonítja az igazságot, mondván: [7] Boldogok, akiknek megbocsáttattak bűneik, és akiknek bűnei elfedeződtek. [8] Boldog az az ember, akinek az Úr nem ró fel bűnt. [9] Akkor ez az áldás csak a körülmetélteknek szól, vagy ugyanígy a körülmetéletleneknek is? Mert azt mondjuk, hogy Ábrahám hitét tulajdonították neki igazságul. [10] Hogyan ítélték meg akkor? Amikor körülmetélték, vagy amikor nem? Nem amikor körülmetélték, hanem amikor nem. [11] És megkapta a körülmetélkedés jelét bizonyságul a körülmetélkedés előtti hitéről: Hogy atyja legyen mindazoknak, akik hisznek körülmetéletlenek ellenére, és hogy az igazság tulajdoníttassék nekik. [12] És a körülmetélkedés atyja azoknak, akik nemcsak körülmetéltek, hanem megtartják Ábrahám atyánk hitének útját is, mielőtt körülmetélték volna. [13] Mert Isten igéje, hogy a föld lesz az ő öröksége, nem a törvény által, hanem a hit igazsága által adatott Ábrahámnak. [14] Mert ha azok, akik a törvényből valók, az örökség részesei, akkor a hit haszontalan, és Isten igéjének nincs ereje. [15] Mert a törvény vége harag; de ahol nincs törvény, ott nem szűnik meg. [16] Ezért hitből van, hogy kegyelemből legyen; és hogy Isten igéje bizonyos legyen minden magnak; nemcsak a törvényből valóknak, hanem Ábrahám hitéből valóknak is, aki mindnyájunk atyja, [17] (amint meg van írva a szentírásban: Sok nép atyjává tettelek) az előtt, akiben hitt, vagyis az Isten előtt, aki meg-

that the word of God may be certain to all the seed; not only to that which is of the law, but to that which is of the faith of Abraham, who is the father of us all, [17] (As it is said in the holy Writings, I have made you a father of a number of nations) before him in whom he had faith, that is, God, who gives life to the dead, and to whom the things which are not are as if they were. [18] Who without reason for hope, in faith went on hoping, so that he became the father of a number of nations, as it had been said, So will your seed be. [19] And not being feeble in faith though his body seemed to him little better than dead (he being about a hundred years old) and Sarah was no longer able to have children: [20] Still, he did not give up faith in the undertaking of God, but was made strong by faith, giving glory to God, [21] And being certain that God was able to keep his word. [22] For which reason it was put to his account as righteousness. [23] Now, it was not because of him only that this was said, [24] But for us in addition, to whose account it will be put, if we have faith in him who made Jesus our Lord come back again from the dead, [25] Who was put to death for our evil-doing, and came to life again so that we might have righteousness.

eleveníti a holtakat, és akinek a semmi van, mintha meglenne. [18] Aki minden reménység nélkül, hitben reménykedett, annyira, hogy sok nép atyjává lett, ahogyan megmondatott: Így lesz a te magod is. [19] És nem lévén gyenge a hitben, bár teste alig tűnt fel előtte jobban a halottnál (lévén körülbelül százéves), és Sára már nem tudott gyermeket szülni: [20] Mindazonáltal nem adá fel a hitet Isten ígéretében, hanem megerősödött a hit által, dicsőséget adván Istennek, [21] és biztos lévén abban, hogy Isten képes megtartani az ő szavát. [22] Ezért tulajdoníttatott neki igazságul. [23] De nemcsak őmiatta mondták ezt, [24] hanem értünk is, akiknek tulajdoníttatik majd, ha hiszünk abban, aki feltámasztotta a halálból a mi Urunkat, Jézust, [25] aki halálra adatott a mi gonoszságainkért, és életre kelt, hogy mi megigazuljunk.

5

[1] For which reason, because we have righteousness through faith, let us be at peace with God through our Lord Jesus Christ; [2] Through whom, in the same way, we have been able by faith to come to this grace in which we now are; and let us have joy in hope of the glory of God. [3] And not only so, but let us have joy in our troubles: in the knowledge that trouble gives us the power of waiting; [4] And waiting gives experience; and experience, hope: [5] And hope does not put to shame; because our hearts are full of the love of God through the Holy Spirit which is given to us. [6] For when we were still without strength, at the right time Christ gave his life for evil-doers. [7] Now it is hard for anyone to give his life even for an upright man, though it might be that for a good man someone would give his life. [8] But God has made clear his love to us, in that, when we were still sinners, Christ gave his life for us. [9] Much more, if we now have righteousness by his blood, will salvation from the wrath of God come to us through

5

[1] Mivelhogy hit által igazulunk meg, legyünk békességben Istennel a mi Urunk Jézus Krisztus által. [2] Aki által ugyanígy hit által eljuthattunk erre a kegyelemre, amelyben most vagyunk, és örvendezzünk Isten dicsőségének reménységében. [3] Sőt, nemcsak így, hanem örvendezzünk a nyomorúságban is, tudván, hogy a nyomorúság erőt ad a várakozásra. [4] A várakozás pedig tapasztalatot ad, a tapasztalat pedig reménységet. [5] A reménység pedig nem szégyenít meg, mert szívünk tele van Isten szeretetével a nekünk adott Szentlélek által. [6] Mert amikor még erőtlenek voltunk, Krisztus a maga idejében életét adta a gonosztevőkért. [7] Nehéz tehát bárkinek is életét adnia egy igaz emberért, de egy jó emberért talán odaadná valaki az életét. [8] Isten azonban abban mutatta meg irántunk való szeretetét, hogy amikor még bűnösök voltunk, Krisztus életét adta értünk. [9] Sokkal inkább, ha most megigazulva vagyunk az ő vére által, megmenekülünk Isten haragjától általa. [10] Mert ha

him. [10] For if, when we were haters of God, the death of his Son made us at peace with him, much more, now that we are his friends, will we have salvation through his life; [11] And not only so, but we have joy in God through our Lord Jesus Christ, through whom we are now at peace with God. [12] For this reason, as through one man sin came into the world, and death because of sin, and so death came to all men, because all have done evil: [13] Because, till the law came, sin was in existence, but sin is not put to the account of anyone when there is no law to be broken. [14] But still death had power from Adam till Moses, even over those who had not done wrong like Adam, who is a picture of him who was to come. [15] But the free giving of God is not like the wrongdoing of man. For if, by the wrongdoing of one man death came to numbers of men, much more did the grace of God, and the free giving by the grace of one man, Jesus Christ, come to men. [16] And the free giving has not the same effect as the sin of one: for the effect of one man's sin was punishment by the decision of God, but the free giving had power to give righteousness to wrongdoers in great number. [17] For, if by the wrongdoing of one, death was ruling through the one, much more will those to whom has come the wealth of grace and the giving of righteousness, be ruling in life through the one, even Jesus Christ. [18] So then, as the effect of one act of wrongdoing was that punishment came on all men, even so the effect of one act of righteousness was righteousness of life for all men. [19] Because, as numbers of men became sinners through the wrongdoing of one man, even so will great numbers get righteousness through the keeping of the word of God by one man. [20] And the law came in addition, to make wrongdoing worse; but where there was much sin, there was much more grace: [21] That, as sin had power in death, so grace might have power through righteousness to eternal life through Jesus Christ our Lord.

akkor, amikor Isten gyűlölői voltunk, Fiának halála megbékéltetett minket vele, sokkal inkább megmenekülünk az ő élete által, most, hogy barátai vagyunk, [11] Sőt, nemcsak így, hanem örvendezünk is Istenben a mi Urunk Jézus Krisztus által, aki által most békében vagyunk Istennel. [12] Ezért, ahogyan egy ember által jött be a bűn a világba, és a halál a bűn miatt, úgy a halál minden emberre elhatott, mivel mindenki gonoszt cselekedett: [13] Mert a törvényig is létezett a bűn, de a bűnt senki sem számlálja, ha nincs megszeghető törvény. [14] De a halálnak hatalma volt Ádámtól Mózesig azokon is, akik nem cselekedtek úgy, mint Ádám, aki előképe annak, aki eljövendő volt. [15] De Isten ajándéka nem olyan, mint az ember gonoszsága. Mert ha egy ember vétke által sok emberre elhatott a halál, mennyivel inkább elhatott az Isten kegyelme és az egy ember, Jézus Krisztus kegyelme általi ingyenes ajándékozás az emberekhez. [16] És az ingyenes ajándékozásnak nem ugyanaz a hatása, mint az egy bűnének. Mert egy ember bűnének hatása Isten akaratából büntetés lett, de az ingyenes ajándéknak hatalma volt arra, hogy sok vétkesnek igazságot adjon. [17] Mert ha egy ember vétke által uralkodott a halál az egy által, mennyivel inkább uralkodni fognak az életben azok, akik a kegyelem és az igazság ajándékának gazdagságát elnyerték, az egy, Jézus Krisztus által. [18] Tehát, ahogyan egy ember vétke által büntetés lett minden emberre, úgy egy ember igazságának hatása is életre szóló igazságosság lett minden ember számára. [19] Mert ahogyan egy ember vétke által sokan bűnössé váltak, úgy sokan fognak megigazulni Isten igéjének megtartása által egy ember által. [20] A törvény pedig azért jött, hogy súlyosabbá tegye a gonoszságot; de ahol sok volt a bűn, ott sokkal több volt a kegyelem: [21] hogy amiképpen a bűn hatalmat kapott a halálban, úgy a kegyelem is hatalmat kapott az igazság által az örök életre Jézus Krisztus, a mi Urunk által.

6

[1] What may we say, then? are we to go on in sin so that there may be more grace? [2] In no way. How may we, who are dead to sin, be living in it any longer? [3] Or are you without the knowledge that all we who had baptism into Christ Jesus, had baptism into his death? [4] We have been placed with him among the dead through baptism into

6

[1] Mit mondjunk tehát? Maradjunk-e a bűnben, hogy nagyobb legyen a kegyelem? [2] Semmiképpen sem. Hogyan élhetnénk tovább benne mi, akik meghaltunk a bűnnek? [3] Vagy nem tudjátok, hogy mindnyájan, akik megkeresztelkedtünk Krisztus Jézusba, megkeresztelkedtünk az ő halálába? [4] Vele együtt a halottak közé kerültünk a keresztség

death: so that as Christ came again from the dead by the glory of the Father, we, in the same way, might be living in new life. [5] For, if we have been made like him in his death, we will, in the same way, be like him in his coming to life again; [6] Being conscious that our old man was put to death on the cross with him, so that the body of sin might be put away, and we might no longer be servants to sin. [7] Because he who is dead is free from sin. [8] But if we are dead with Christ, we have faith that we will be living with him; [9] Having knowledge that because Christ has come back from the dead, he will never again go down to the dead; death has no more power over him. [10] For his death was a death to sin, but his life now is a life which he is living to God. [11] Even so see yourselves as dead to sin, but living to God in Christ Jesus. [12] For this cause do not let sin be ruling in your body which is under the power of death, so that you give way to its desires; [13] And do not give your bodies to sin as the instruments of wrongdoing, but give yourselves to God, as those who are living from the dead, and your bodies as instruments of righteousness to God. [14] For sin may not have rule over you: because you are not under law, but under grace. [15] What then? are we to go on in sin because we are not under law but under grace? Let it not be so. [16] Are you not conscious that you are the servants of him to whom you give yourselves to do his desire? if to sin, the end being death, or if to do the desire of God, the end being righteousness. [17] But praise be to God that though you were the servants of sin, you have now given yourselves freely to that form of teaching under which you were placed; [18] And being made free from sin you have been made the servants of righteousness. [19] I am using words in the way of men, because your flesh is feeble: as you gave your bodies as servants to what is unclean, and to evil to do evil, so now give them as servants to righteousness to do what is holy. [20] When you were servants of sin you were free from righteousness. [21] What fruit had you at that time in the things which are now a shame to you? for the end of such things is death. [22] But now, being free from sin, and having been made servants to God, you have your fruit in that which is holy, and the end is eternal life. [23] For the reward of sin is death; but what God freely gives is eternal life in Jesus Christ our Lord.

által a halálba, hogy ahogyan Krisztus az Atya dicsősége által feltámadt a halálból, úgy mi is ugyanúgy új életben éljünk. [5] Mert ha hasonlóvá lettünk hozzá a halálában, ugyanúgy hasonlóvá leszünk hozzá a feltámadásában is. [6] Tudván, hogy a mi óemberünket vele együtt keresztre feszítették, hogy a bűn teste eltöröltessetik, és többé ne szolgáljuk a bűnt. [7] Mert aki meghalt, az szabad a bűntől. [8] De ha meghaltunk Krisztussal, hisszük, hogy vele együtt fogunk élni; [9] Tudván, hogy mivel Krisztus feltámadt a halálból, soha többé nem száll alá a halottak közé; a halálnak nincs többé hatalma felette. [10] Mert halála a bűnnek való halál volt, de élete most az az élet, amelyet Istennek él. [11] Ugyanígy ti is úgy lássátok, hogy meghaltatok a bűnnek, de éltek Istennek Krisztus Jézusban. [12] Ezért ne uralkodjon a bűn a ti testetekben, amely a halál hatalmában van, hogy engedjetek a kívánságainak. [13] És ne adjátok oda testeteket a bűnnek a gonoszság fegyveréül, hanem adjátok oda magatokat Istennek, mint akik a halálból éltek, és testeteket az igazság fegyveréül Istennek. [14] Mert a bűn nem uralkodhat rajtatok, mert nem a törvény, hanem a kegyelem alatt vagytok. [15] Hogyan éljünk tehát? Bűnben éljünk, mivel nem a törvény, hanem a kegyelem alatt vagyunk? Ne így legyen. [16] Nem tudjátok, hogy annak szolgái vagytok, akinek odaadjátok magatokat, hogy teljesítsétek az ő kívánságát? Ha a bűnre, annak vége a halál, ha pedig az Isten akaratának teljesítésére, annak vége az igazság. [17] De hála Istennek, hogy bár a bűn szolgái voltatok, most szabadon engedtetek annak a tanításnak, amely alá helyeztettek; [18] és miután megszabadultatok a bűntől, az igazság szolgáivá lettetek. [19] Emberi módon szólok, mert a ti testetek erőtlen: ahogyan odaadtátok testeteket a tisztátalannak és a gonosznak szolgáiként, hogy gonoszt tegyenek, úgy most adjátok oda azokat az igazság szolgáiként, hogy szentséget tegyenek. [20] Amikor a bűn szolgái voltatok, szabadok voltatok az igazságtól. [21] Milyen gyümölcsöt hoztatok akkoriban azokból, amiket most szégyenletesnek tartotok? Mert ezeknek a vége a halál. [22] Most pedig, miután megszabadultatok a bűntől, és Isten szolgáivá lettetek, megvan a gyümölcsötök a szentségben, amelynek vége pedig az örök élet. [23] Mert a bűn jutalma a halál; de amit Isten ingyen ad, az az örök élet Jézus Krisztusban, a mi Urunkban.

7

[1] Is it not clear, my brothers (I am using an argument to those who have knowledge of the law), that the law has power over a man as long as he is living? [2] For the woman who has a husband is placed by the law under the power of her husband as long as he is living; but if her husband is dead, she is free from the law of the husband. [3] So if, while the husband is living, she is joined to another man, she will get the name of one who is untrue to her husband: but if the husband is dead, she is free from the law, so that she is not untrue, even if she takes another man. [4] In the same way, my brothers, you were made dead to the law through the body of Christ, so that you might be joined to another, even to him who came again from the dead, so that we might give fruit to God. [5] For when we were in the flesh, the evil passions which came into being through the law were working in our bodies to give the fruit of death. [6] But now we are free from the law, having been made dead to that which had power over us; so that we are servants in the new way of the spirit, not in the old way of the letter. [7] What then is to be said? is the law sin? in no way. But I would not have had knowledge of sin but for the law: for I would not have been conscious of desire if the law had not said, You may not have a desire for what is another's. [8] But sin, taking its chance through that which was ordered by the law, was working in me every form of desire: because without the law sin is dead. [9] And there was a time when I was living without the law: but when the law gave its orders, sin came to life and put me to death; [10] And I made the discovery that the law whose purpose was to give life had become a cause of death: [11] For I was tricked and put to death by sin, which took its chance through the law. [12] But the law is holy, and its orders are holy, upright, and good. [13] Was then that which is good, death to me? In no way. But the purpose was that sin might be seen to be sin by working death to me through that which is good; so that through the orders of the law sin might seem much more evil. [14] For we are conscious that the law is of the spirit; but I am of the flesh, given into the power of sin. [15] And I have no clear knowledge of what I am doing, for that which I have a mind to do, I do not, but what I have hate for, that I do. [16] But, if I do that which

7

[1] Nem világos-e, testvéreim (érvelek a törvény ismerőinek), hogy a törvény hatalma van a férfi felett, amíg él? [2] Mert a férjhez menő asszony a törvény szerint férje hatalma alá van vetve, amíg él a férje; de ha a férj meghal, felszabadul a férj törvénye alól. [3] Ha tehát, amíg a férj él, más férfihoz megy, hűtlennek fogják nevezni. De ha a férj meghal, felszabadul a törvény alól, hogy akkor sem hűtlen, ha más férfit vesz feleségül. [4] Ugyanígy, testvéreim, ti is meghaltatok a törvénynek Krisztus teste által, hogy máshoz csatlakozzatok, ahhoz, aki a halálból feltámadt, hogy gyümölcsöt teremjünk Istennek. [5] Mert amikor testben voltunk, a törvény által előhozott gonosz kívánságok munkálkodtak testünkben, hogy halál gyümölcsét teremjék. [6] Most pedig szabadok vagyunk a törvénytől, miután meghaltunk annak, amelynek hatalma volt felettünk, így a lélek új módja szerint vagyunk szolgák, nem a betű régi módja szerint. [7] Mit mondhatunk tehát? Bűn-e a törvény? Semmiképpen sem. De a törvény nélkül nem ismertem volna a bűnt; mert nem tudatosult volna bennem a kívánság, ha a törvény nem mondaná: Ne kívánd azt, ami a felebaráté. [8] De a bűn, a törvény rendelkezése által utat ragadva, mindenféle kívánságot munkált bennem; mert a törvény nélkül a bűn halott. [9] És volt idő, amikor a törvény nélkül éltem; de amikor a törvény kiadta a parancsát, életre kelt a bűn, és megölt engem; [10] És felfedeztem, hogy a törvény, amelynek célja az élet adni volt, a halál oka lett: [11] Mert megcsalt és megölt engem a bűn, amely a törvény által utat ragadt. [12] De a törvény szent, és a rendtartása szent, igaz és jó. [13] Vajon a jó volt-e számomra a halál? Semmiképpen sem. Hanem az volt a cél, hogy a bűn bűnnek látszódjon, a jó által szerezve nekem halált; hogy a törvény parancsolatai által a bűn sokkal gonoszabbnak tűnjön. [14] Mert tudjuk, hogy a törvény a léleké, én azonban test szerint vagyok, a bűn hatalmába adva. [15] És nem tudom pontosan, mit cselekszem, mert amit akarok, azt nem teszem, hanem amit gyűlölök, azt teszem. [16] Ha pedig azt teszem, amit nem akarok, akkor egyetértek a törvénnyel, hogy a törvény jó. [17] Tehát már nem én cselekszem, hanem a bennem élő bűn. [18] Mert tudom, hogy bennem, azaz a testemben nincs semmi jó: van ugyan eszem, de nincs erőm a jót tenni. [19] Mert a jót, amit akarok, nem teszem, hanem a

I have no mind to do, I am in agreement with the law that the law is good. [17] So it is no longer I who do it, but the sin living in me. [18] For I am conscious that in me, that is, in my flesh, there is nothing good: I have the mind but not the power to do what is right. [19] For the good which I have a mind to do, I do not: but the evil which I have no mind to do, that I do. [20] But if I do what I have no mind to do, it is no longer I who do it, but the sin living in me. [21] So I see a law that, though I have a mind to do good, evil is present in me. [22] In my heart I take pleasure in the law of God, [23] But I see another law in my body, working against the law of my mind, and making me the servant of the law of sin which is in my flesh. [24] How unhappy am I! who will make me free from the body of this death? [25] I give praise to God through Jesus Christ our Lord. So with my mind I am a servant to the law of God, but with my flesh to the law of sin.

rosszat, amit nem akarok, azt cselekszem. [20] Ha pedig azt teszem, amit nem akarok, akkor már nem én teszem, hanem a bennem élő bűn. [21] Így látok egy törvényt, hogy bár jóra törekszem, a rossz bennem van. [22] Szívemben gyönyörködöm Isten törvényében, [23] De testemben egy másik törvényt látok, amely az értelmem törvénye ellen dolgozik, és a bűn törvényének szolgájává tesz, amely testemben van. [24] Milyen boldogtalan vagyok! Ki szabadít meg engem e halálra ítélt testtől? [25] Dicséretet adok Istennek a mi Urunk Jézus Krisztus által. Így értelmemmel Isten törvényének szolgája vagyok, testemmel azonban a bűn törvényének.

8

[1] For this cause those who are in Christ Jesus will not be judged as sinners. [2] For the law of the Spirit of life in Christ Jesus has made me free from the law of sin and death. [3] For what the law was not able to do because it was feeble through the flesh, God, sending his Son in the image of the evil flesh, and as an offering for sin, gave his decision against sin in the flesh: [4] So that what was ordered by the law might be done in us, who are living, not in the way of the flesh, but in the way of the Spirit. [5] For those who are living in the way of the flesh give their minds to the things of the flesh, but those who go in the way of the Spirit, to the things of the Spirit. [6] For the mind of the flesh is death, but the mind of the Spirit is life and peace: [7] Because the mind of the flesh is opposite to God; it is not under the law of God, and is not able to be: [8] So that those who are in the flesh are not able to give pleasure to God. [9] You are not in the flesh but in the Spirit, if the Spirit of God is in you. But if any man has not the Spirit of Christ he is not one of his. [10] And if Christ is in you, the body is dead because of sin, but the Spirit is life because of righteousness. [11] But if the Spirit of him who made Jesus come again from the dead is in you, he who made Christ Jesus come again from the dead will in the same way, through his

8

[1] Ezért azok, akik Krisztus Jézusban vannak, nem ítéltetnek bűnösként. [2] Mert a Krisztus Jézusban való élet Lelkének törvénye megszabadított engem a bűn és a halál törvényétől. [3] Mert amit a törvény nem tudott megtenni, mivel erőtlen volt a test miatt, azt Isten a gonosz test képmására, bűnért való áldozatul elküldve, ítéletet hozott a bűn felett a testben. [4] Hogy a törvény parancsa megtörténjen bennünk, akik nem test szerint, hanem Lélek szerint élünk. [5] Mert akik test szerint élnek, a test dolgaira gondolnak, akik pedig a Lélek szerint járnak, a Lélek dolgaira. [6] Mert a test gondolata halál, a Lélek gondolata pedig élet és békesség. [7] Mert a test gondolata ellenkezik Istennel, nem áll Isten törvénye alatt, és nem is képes rá. [8] Így akik testben vannak, nem lehetnek kedvesek Istennek. [9] Ti nem testben éltek, hanem lélekben, ha Isten Lelke bennetek van. Akiben pedig nincs Krisztus Lelke, az nem az övé. [10] Ha pedig Krisztus bennetek van, a test ugyan halott a bűn miatt, a lélek azonban élet az igazság miatt. [11] Ha pedig annak Lelke van bennetek, aki feltámasztotta Jézust a halálból, akkor az, aki feltámasztotta Krisztus Jézust a halálból, ugyanígy a bennetek lévő Lelke által megeleveníti a ti testeteket is, amelyek most a halál hatalmában vannak. [12] Tehát, testvéreim, nem a testnek vagyunk adósai azzal, hogy a

Spirit which is in you, give life to your bodies which now are under the power of death. [12] So then, my brothers, we are in debt, not to the flesh to be living in the way of the flesh: [13] For if you go in the way of the flesh, death will come on you; but if by the Spirit you put to death the works of the body, you will have life. [14] And all those who are guided by the Spirit of God are sons of God. [15] For you did not get the spirit of servants again to put you in fear, but the spirit of sons was given to you, by which we say, Abba, Father. [16] The Spirit is witness with our spirit that we are children of God: [17] And if we are children, we have a right to a part in the heritage; a part in the things of God, together with Christ; so that if we have a part in his pain, we will in the same way have a part in his glory. [18] I am of the opinion that there is no comparison between the pain of this present time and the glory which we will see in the future. [19] For the strong desire of every living thing is waiting for the revelation of the sons of God. [20] For every living thing was put under the power of change, not by its desire, but by him who made it so, in hope [21] That all living things will be made free from the power of death and will have a part with the free children of God in glory. [22] For we are conscious that all living things are weeping and sorrowing in pain together till now. [23] And not only so, but we who have the first fruits of the Spirit, even we have sorrow in our minds, waiting for the time when we will take our place as sons, that is, the salvation of our bodies. [24] For our salvation is by hope: but hope which is seen is not hope: for who is hoping for what he sees? [25] But if we have hope for that which we see not, then we will be able to go on waiting for it. [26] And in the same way the Spirit is a help to our feeble hearts: for we are not able to make prayer to God in the right way; but the Spirit puts our desires into words which are not in our power to say; [27] And he who is the searcher of hearts has knowledge of the mind of the Spirit, because he is making prayers for the saints in agreement with the mind of God. [28] And we are conscious that all things are working together for good to those who have love for God, and have been marked out by his purpose. [29] Because those of whom he had knowledge before they came into existence, were marked out by him to be made like his Son, so that he might be the first among a band of brothers: [30] And those who

test szerint éljünk. [13] Mert ha a test szerint jártok, a halál jön rátok; ha pedig a lélekkel megölitek a test cselekedeteit, életetek lesz. [14] Akiket pedig Isten Lelke vezet, azok mind Isten fiai. [15] Mert nem a szolgaság lelkét kaptátok ismét, hogy félelemmel töltsetek el titeket, hanem a fiúság lelkét kaptátok, aki által ezt mondjuk: Abba, Atya. [16] A Lélek bizonyságot tesz a mi lelkünkkel együtt arról, hogy Isten gyermekei vagyunk. [17] Ha pedig gyermekek vagyunk, jogunk van részedre lenni az örökségben, részed van Isten dolgaiban Krisztussal együtt; hogy ha részesek vagyunk az ő fájdalmában, ugyanúgy részesek leszünk az ő dicsőségében is. [18] Úgy vélem, hogy nincs összehasonlítás a jelenlegi idő fájdalma és a jövendő dicsőség között. [19] Mert minden élőlény vágyakozással várja Isten fiainak kinyilatkozását. [20] Mert minden élőlény a változás hatalmába került, nem a kívánság, hanem a Teremtő által, abban a reménységben, [21] hogy minden élőlény megszabadul a halál hatalmából, és részes lesz Isten szabad gyermekeivel a dicsőségben. [22] Mert tudjuk, hogy minden élőlény együtt sír és gyötrődik mindeddig. [23] De nemcsak mi, hanem mi is, akik birtokoljuk a Lélek zsengéjét, mi is szomorúak vagyunk szívünkben, várva azt az időt, amikor fiúkká válunk, azaz testünk üdvösségét. [24] Mert a mi üdvösségünk a reménység által van; de a látható reménység nem reménység; mert ki reméli azt, amit lát? [25] De ha abban reménykedünk, amit nem látunk, akkor képesek leszünk várni rá. [26] Ugyanígy a Lélek is segítség a mi erőtlen szívünknek; mert nem tudunk helyesen imádkozni Istenhez; hanem a Lélek szavakba önti kívánságainkat, amelyeket nem tudunk kimondani. [27] És aki a szívek vizsgálója, ismeri a Lélek gondolatát, mert Isten gondolatával összhangban imádkozik a szentekért. [28] És tudjuk, hogy azoknak, akik szeretik Istent, minden javukra van, és akiket az ő terve szerint választott ki. [29] Mert akiket már a létezésük előtt ismert, azokat kiválasztotta, hogy hasonlóvá váljanak Fiához, hogy ő legyen az első a testvérek között. [30] És akiket kiválasztott, név szerint neveztek ki, és akiket név szerint neveztek ki, azoknak megigazulást adott; és akiknek megigazulást adott, azoknak ugyanúgy dicsőséget adott. [31] Mit mondhatunk ezekről? Ha Isten velünk, ki ellenünk? [32] Aki egyszülött Fiát nem tartotta vissza, hanem mindnyájunkért odaadta, vajon nem ajándékozna-e nekünk vele együtt mindent? [33] Ki szólhatna ellenünk az Isten

were marked out by him were named; and those who were named were given righteousness; and to those to whom he gave righteousness, in the same way he gave glory. [31] What may we say about these things? If God is for us, who is against us? [32] He who did not keep back his only Son, but gave him up for us all, will he not with him freely give us all things? [33] Who will say anything against the saints of God? It is God who makes us clear from evil; [34] Who will give a decision against us? It is Christ Jesus who not only was put to death, but came again from the dead, who is now at the right hand of God, taking our part. [35] Who will come between us and the love of Christ? Will trouble, or pain, or cruel acts, or the need of food or of clothing, or danger, or the sword? [36] As it is said in the holy Writings, Because of you we are put to death every day; we are like sheep ready for destruction. [37] But we are able to overcome all these things and more through his love. [38] For I am certain that not death, or life, or angels, or rulers, or things present, or things to come, or powers, [39] Or things on high, or things under the earth, or anything which is made, will be able to come between us and the love of God which is in Christ Jesus our Lord.

szentjei ellen? Isten az, aki tisztáz minket a gonosztól. [34] Ki ítélhetne el minket? Krisztus Jézus, aki nemcsak meghalt, hanem fel is támadt a halálból, aki most Isten jobbján van, pártunkra áll. [35] Ki állhat közénk és Krisztus szeretete közé? Nyomorúság, fájdalom, kegyetlenkedés, élelem- vagy ruházat-szűkösség, veszély, vagy kard? [36] Amint meg van írva a szentírásban: „Miattad gyilkolnak minket minden nap, mint a pusztulásra szánt juhokat. [37] De mindezeket, sőt még többet is legyőzhetünk az ő szeretete által. [38] Mert biztos vagyok benne, hogy nem a halál, sem az élet, sem az angyalok, sem a fejedelemségek, sem a jelenvalók, sem az eljövendők, sem a hatalmasságok, [39]Sem a magasságos dolgok, sem a föld alattiak, sem semmi, ami alkotott, nem állhat közénk és Isten szeretete közé, amely Krisztus Jézusban, a mi Urunkban van.

9

[1] I say what is true in Christ, and not what is false, my mind giving witness with me in the Holy Spirit, [2] That I am full of sorrow and pain without end. [3] For I have a desire to take on myself the curse for my brothers, my family in the flesh: [4] Who are Israelites: who have the place of sons, and the glory, and the agreements with God, and the giving of the law, and the worship, and the hope offered by God: [5] Whose are the fathers, and of whom came Christ in the flesh, who is over all, God, to whom be blessing for ever. So be it. [6] But it is not as if the word of God was without effect. For they are not all Israel, who are of Israel: [7] And they are not all children because they are the seed of Abraham; but, In Isaac will your seed be named. [8] That is, it is not the children of the flesh, but the children of God's undertaking, who are named as the seed. [9] For this is the word of God's undertaking, At this time will I come, and Sarah will have a son. [10] And not only so, but Rebecca

9

[1] Krisztusban igazat mondok, nem hamisat, elmém pedig bizonyságot tesz velem a Szentlélekben, [2] hogy tele vagyok bánattal és fájdalommal vég nélkül. [3] Mert vágyom magamra venni az átkot testvéreimért, test szerinti családomért. [4] Akik izraeliták, akiknek fiak helye, dicsőség, Istennel való szövetségek, törvényadás, imádat és reménység van az ő részéről. [5] Akiké az atyák, és akik közül Krisztus testben származott, aki mindenek felett való, Isten, akinek áldás legyen mindörökké. Úgy legyen. [6] De nem mintha hatástalan lenne Isten igéje. Mert nem mindnyájan Izraelből valók, akik Izraelből valók. [7] És nem mindnyájan gyermekek, mert Ábrahám magva; hanem: Izsákban neveztetik majd a te magod. [8] Azaz nem a test szerinti gyermekeket, hanem Isten megbízásának gyermekeit neveztetik magnak. [9] Mert ez az Isten ígérete: Ebben az időben eljövök, és Sárának fia lesz. [10] És nem csak ez, hanem Rebeka is gyermeket szült Izsák atyánktól, [11] mielőtt a gyermekek megszülettek volna, vagy bármi jót vagy rosszat

being about to have a child by our father Isaac — [11] Before the children had come into existence, or had done anything good or bad, in order that God's purpose and his selection might be effected, not by works, but by him whose purpose it is, [12] It was said to her, The older will be the servant of the younger. [13] Even as it is said, I had love for Jacob, but for Esau I had hate. [14] What may we say then? is God not upright? let it not be said. [15] For he says to Moses, I will have mercy on whom I will have mercy, and pity on whom I will have pity. [16] So then, it is not by the desire or by the attempt of man, but by the mercy of God. [17] For the holy Writings say to Pharaoh, For this same purpose did I put you on high, so that I might make my power seen in you, and that there might be knowledge of my name through all the earth. [18] So then, at his pleasure he has mercy on a man, and at his pleasure he makes the heart hard. [19] But you will say to me, Why does he still make us responsible? who is able to go against his purpose? [20] But, O man, who are you, to make answer against God? May the thing which is made say to him who made it, Why did you make me so? [21] Or has not the potter the right to make out of one part of his earth a vessel for honour, and out of another a vessel for shame? [22] What if God, desiring to let his wrath and his power be seen, for a long time put up with the vessels of wrath which were ready for destruction: [23] And to make clear the wealth of his glory to vessels of mercy, which he had before made ready for glory, [24] Even us, who were marked out by him, not only from the Jews, but from the Gentiles? [25] As he says in Hosea, They will be named my people who were not my people, and she will be loved who was not loved. [26] And in the place where it was said to them, You are not my people, there they will be named the sons of the living God. [27] And Isaiah says about Israel, Even if the number of the children of Israel is as the sand of the sea, only a small part will get salvation: [28] For the Lord will give effect to his word on the earth, putting an end to it and cutting it short. [29] And, as Isaiah had said before, If the Lord of armies had not given us a seed, we would have been like Sodom and Gomorrah. [30] What then may we say? That the nations who did not go after righteousness have got righteousness, even the righteousness which is of faith: [31] But Israel, going after a law of righteousness, did not get

tettek volna, hogy Isten akarata és kiválasztása ne cselekedetek által, hanem az által valósuljon meg, akinek akarata van, [12] azt mondták neki: Az idősebb lesz a fiatalabb szolgálója. [13] Ahogy meg van írva: Szerettem Jákobot, de Ézsaut gyűlöltem. [14] Mit mondhatunk tehát? Vajon nem igaz-e az Isten? Ne mondjuk! [15] Mert azt mondja Mózesnek: Könyörülök, akin könyörülök, és irgalmazok, akin irgalmazok. [16] Tehát nem ember akaratából vagy próbálkozásából, hanem Isten irgalmából. [17] Mert ezt mondja a szentírás a fáraónak: Azért emeltelek téged magasra, hogy láthatóvá tegyem rajtad hatalmamat, és hogy ismert legyen nevem az egész földön. [18] Azért tehát, ahogy tetszik neki, könyörül az emberen, és ahogy tetszik, megkeményíti a szívet. [19] De azt mondod nekem: Miért von minket még mindig felelősségre? Ki mehetne szembe az ő szándékával? [20] De ki vagy te, ó, ember, hogy számon kéred Istent? Mondhatja-e a teremtmény alkotójának: Miért alkottál engem ilyennek? [21] Vagy nincs-e joga a fazekasnak, hogy földjének egyik részéből tisztességes edényt, másikból pedig gyalázatosat készítsen? [22] Hátha Isten, mivel haragját és hatalmát látni akarta, sokáig eltűrte a harag edényeit, amelyek pusztulásra voltak készek, [23] És hogy dicsőségének gazdagságát megmutassa az irgalmasság edényeinek, amelyeket eleve elkészített a dicsőségre, [24] akiket nemcsak a zsidók, hanem a pogányok közül is kiválasztott? [25] Amint Hóseásnál mondja: „Népemnek fogják hívni azokat, akik nem voltak az én népem, és szeretett lesz az, akit nem szerettek.” [26] És azon a helyen, ahol ezt mondták nekik: „Ti nem vagytok az én népem”, ott az élő Isten fiainak fogják hívni őket. [27] Ésaiás Izraelről ezt mondja: „Ha Izrael fiainak száma annyi is, mint a tenger homokja, csak kis részük üdvösül meg. [28] Mert az Úr beteljesíti szavát a földön, véget vet és rövidre zárja azt. [29] És amint Ézsaiás előre megmondta: Ha a Seregek Ura nem adott volna nekünk magot, olyanok lettünk volna, mint Sodoma és Gomora. [30] Mit mondhatunk tehát? Hogy a népek, amelyek nem követték az igazságot, elnyerték az igazságot, mégpedig a hitből való igazságot. [31] Izráel azonban, amely az igazság törvényét követte, nem nyerte el azt. [32] Miért? Mert nem hitből, hanem cselekedetekből keresték. Nekiütköztek az útban lévő kőnek. [33] Amint meg van írva: Íme, Sionba botláskövet és sziklát teszek az útba; de aki hisz benne, nem szégyenül meg.

it. [32] Why? Because they were not searching for it by faith, but by works. They came up against the stone which was in the way; [33] As it is said, See, I am putting in Zion a stone causing a fall, and a rock in the way: but he who has faith in him will not be put to shame.

10

[1] Brothers, my heart's desire and my prayer to God for them is, that they may get salvation. [2] For I give witness of them that they have a strong desire for God, but not with knowledge. [3] Because, not having knowledge of God's righteousness, and desiring to give effect to their righteousness, they have not put themselves under the righteousness of God. [4] For Christ is the end of the law for righteousness to everyone who has faith. [5] For Moses says that the man who does the righteousness which is of the law will get life by it. [6] But the righteousness which is of faith says these words, Say not in your heart, Who will go up to heaven? (that is, to make Christ come down:) [7] Or, Who will go down into the deep? (that is, to make Christ come again from the dead:) [8] But what does it say? The word is near you, in your mouth and in your heart: that is, the word of faith of which we are the preachers: [9] Because, if you say with your mouth that Jesus is Lord, and have faith in your heart that God has made him come back from the dead, you will have salvation: [10] For with the heart man has faith to get righteousness, and with the mouth he says that Jesus is Lord to get salvation. [11] Because it is said in the holy Writings, Whoever has faith in him will not be shamed. [12] And the Jew is not different from the Greek: for there is the same Lord of all, who is good to all who have hope in his name: [13] Because, Whoever will give worship to the name of the Lord will get salvation. [14] But how will they give worship to him in whom they have no faith? and how will they have faith in him of whom they have not had news? and how will they have news without a preacher? [15] And how will there be preachers if they are not sent? As it is said, How beautiful are the feet of those who give the glad news of good things. [16] But they have not all given ear to the good news. For Isaiah says, Lord, who has had faith in our word? [17] So faith comes by

10

[1] Testvéreim, szívem vágya és érettük Istenhez intézett könyörgésem az, hogy üdvözüljenek. [2] Mert bizonyságot teszek felőlük, hogy erős vágyódás van Isten iránt, de nem ismerettel. [3] Mivelhogy nem ismerik Isten igazságát, és a saját igazságukat gyakorolni akarják, nem vetették magukat Isten igazsága alá. [4] Mert Krisztus a törvény vége minden hívő igazságára. [5] Mert Mózes azt mondja, hogy aki a törvény igazságát cselekszi, az élni fog általa. [6] A hitből való igazság pedig ezt mondja: Ne mondd szívedben: Ki megy fel a mennybe? (Azaz, hogy leszálljon Krisztus.) [7] Vagy: Ki száll le a mélységbe? (Azaz, hogy felhozza Krisztust a halálból.) [8] De mit mond? Közel van hozzád az ige, a szádban és a szívedben: vagyis a hit igéje, amelynek mi vagyunk a hirdetői. [9] Mert ha a száddal azt mondod, hogy Jézus az Úr, és a szívedben hiszed, hogy Isten feltámasztotta őt a halálból, akkor üdvözülsz. [10] Mert szívvel hisz az ember az igazságra, és szájjal mondja, hogy Jézus az Úr az üdvösségre. [11] Mert meg van írva a Szentírásban: „Aki hisz benne, nem szégyenül meg.” [12] És a zsidó nem különbözik a görögtől, mert ugyanaz az Ura mindenkinek, aki jó mindazokhoz, akik az ő nevében reménykednek. [13] Mert aki imádja az Úr nevét, az üdvözül. [14] De hogyan imádják azt, akiben nem hisznek? És hogyan higgyenek abban, akiről nem hallottak? És hogyan hallhatják meg igehirdetésüket prédikátor nélkül? [15] És hogyan lesznek prédikátorok, ha nem küldetnek el? Amint meg van írva: „Mily szépek azoknak a lábai, akik hirdetik a jó dolgokat!” [16] De nem mindnyájan figyeltek az evangéliumra. Mert ezt mondja Ézsaiás: „Uram, ki hitt a mi beszédünknek? [17] A hit tehát hallásból van, a hallás pedig Krisztus beszéde által. [18] De azt kérdezem: Nem jutott-e el a beszéd az ő füleikhez? Igen, bizony! Eljutott hangjuk az egész földre, és beszédük a világ végére. [19] De azt kérdezem: Nem ismerte-e Izrael? Először is Mózes mondja: „Irigykedni fogtok arra,

hearing, and hearing by the word of Christ. 18 But I say, Did not the word come to their ears? Yes, certainly: Their sound has gone out into all the earth, and their words to the ends of the world. 19 But I say, Had Israel no knowledge? First Moses says, You will be moved to envy by that which is not a nation, and by a foolish people I will make you angry. 20 And Isaiah says without fear, Those who were not searching for me made discovery of me; and I was seen by those whose hearts were turned away from me. 21 But about Israel he says; All the day my hands have been stretched out to a people whose hearts were turned away, and who put themselves against my word.

ami nem nép, és bolond néppel haragra gerjedek titeket." 20 És Ézsaiás bátran mondja: „Akik nem kerestek engem, felfedeztek, és láttak meg azok, akiknek a szíve elfordult tőlem." 21 De Izraelről ezt mondja: „Egész napon kinyújtom kezeimet egy olyan nép felé, amelynek szíve elfordult, és amely szembeszáll az én beszédemmel."

11

1 So I say, Has God put his people on one side? Let there be no such thought. For I am of Israel, of the seed of Abraham, of the tribe of Benjamin. 2 God has not put away the people of his selection. Or have you no knowledge of what is said about Elijah in the holy Writings? how he says words to God against Israel, 3 Lord, they have put your prophets to death, and made waste your altars, and now I am the last, and they are searching for me to take away my life. 4 But what answer does God make to him? I have still seven thousand men whose knees have not been bent to Baal. 5 In the same way, there are at this present time some who are marked out by the selection of grace. 6 But if it is of grace, then it is no longer of works: or grace would not be grace. 7 What then? That which Israel was searching for he did not get, but those of the selection got it and the rest were made hard. 8 As it was said in the holy Writings, God gave them a spirit of sleep, eyes which might not see, and ears which have no hearing, to this day. 9 And David says, Let their table be made a net for taking them, and a stone in their way, and a punishment: 10 Let their eyes be made dark so that they may not see, and let their back be bent down at all times. 11 So I say, Were their steps made hard in order that they might have a fall? In no way: but by their fall salvation has come to the Gentiles, so that they might be moved to envy. 12 Now, if their fall is the wealth of the world, and their loss the wealth of the Gentiles, how much greater will be the glory when they are

11

1 Azt kérdezem tehát: Vajon Isten félreállította népét? Ne gondolkozzatok így! Mert én Izraelből való vagyok, Ábrahám magvából, Benjámin törzséből. 2 Isten nem vetette el a kiválasztott népét. Vagy nem tudjátok, mit mond a szentírás Illésről? Hogyan szól Istenhez Izrael ellen: 3 Uram, megölték prófétáidat, és lerombolták oltáraidat, és most én vagyok az utolsó, és engem keresnek, hogy elvegyék az életemet. 4 De mit válaszol neki Isten? Még hétezer emberem van, akiknek a térde nem hajolt meg Baal előtt. 5 Ugyanígy vannak most is, akiket a kegyelem kiválasztása jelölt ki. 6 De ha kegyelemből van, akkor már nem cselekedetekből van: különben a kegyelem nem lenne kegyelem. 7 Mi van akkor? Amit Izrael keresett, azt nem nyerte el, a kiválasztottak pedig elérték, a többiek pedig megkeményedtek. 8 Amint meg van írva a szentírásban: „Adott nekik Isten álom lelkét, nem látó szemeket és nem halló füleket mind a mai napig." 9 Dávid ezt mondja: „Legyen asztaluk hálóvá, hogy elfogják őket, és kővé az útjukon, és büntetéssé! 10 Sötétedjenek el a szemük, hogy ne lássanak, és hátuk görbüljön meg mindenkor! 11 Azt mondom tehát: Vajon azért keményítették meg lépteiket, hogy elessenek? Semmiképpen sem; hanem az ő esésük által lett üdvösség a pogányoknak, hogy irigykedjenek. 12 Ha pedig az ő esésük a világ gazdagsága, és az ő veszteségük a pogányoknak gazdagsága, mennyivel nagyobb lesz a dicsőségük, amikor betelnek? 13 Azt mondom nektek, pogányok, hogy amennyiben én a pogányok apostola vagyok, nagyra becsülöm állá-

made full? [13] But I say to you, Gentiles, in so far as I am the Apostle of the Gentiles, I make much of my position: [14] If in any way those who are of my flesh may be moved to envy, so that some of them may get salvation by me. [15] For, if by their putting away, the rest of men have been made friends with God, what will their coming back again be, but life from the dead? [16] And if the first-fruit is holy, so is the mass: and if the root is holy, so are the branches. [17] But if some of the branches were broken off, and you, an olive-tree of the fields, were put in among them, and were given a part with them in the root by which the olive-tree is made fertile, [18] Do not be uplifted in pride over the branches: because it is not you who are the support of the root, but it is by the root that you are supported. [19] You will say, Branches were broken off so that I might be put in. [20] Truly, because they had no faith they were broken off, and you have your place by reason of your faith. Do not be lifted up in pride, but have fear; [21] For, if God did not have mercy on the natural branches, he will not have mercy on you. [22] See then that God is good but his rules are fixed: to those who were put away he was hard, but to you he has been good, on the condition that you keep in his mercy; if not, you will be cut off as they were. [23] And they, if they do not go on without faith, will be united to the tree again, because God is able to put them in again. [24] For if you were cut out of a field olive-tree, and against the natural use were united to a good olive-tree, how much more will these, the natural branches, be united again with the olive-tree which was theirs? [25] For it is my desire, brothers, that this secret may be clear to you, so that you may not have pride in your knowledge, that Israel has been made hard in part, till all the Gentiles have come in; [26] And so all Israel will get salvation: as it is said in the holy Writings, There will come out of Zion the One who makes free; by him wrongdoing will be taken away from Jacob: [27] And this is my agreement with them, when I will take away their sins. [28] As far as the good news is in question, they are cut off from God on account of you, but as far as the selection is in question, they are loved on account of the fathers. [29] Because God's selection and his mercies may not be changed. [30] For as you, in time past, were not under the rule of God, but now have got mercy through their turning away, [31] So in the

somat: [14] Ha valamiképpen irigykednének azok, akik az én testemből valók, hogy némelyek közülük üdvösséget nyerjenek általam. [15] Mert ha az ő elvetésük által a többi ember Isten barátjává lett, mi más lesz a visszatérésük, mint az élet a halálból? [16] És ha a zsenge szent, akkor a tömeg is az; és ha a gyökér szent, az ágak is azok. [17] Ha pedig az ágak közül néhányat letörtek, és te, mint mező olajfája, közéjük kerültél, és velük együtt részt kaptál a gyökérben, amely által az olajfa termékeny lesz, [18] Ne kérkedj az ágak miatt; mert nem te vagy a gyökér tartója, hanem a gyökér tart téged. [19] Azt mondod majd: Az ágak azért törtek le, hogy én helyükre kerüljek. [20] Bizony, mivel nem volt hitük, kitörtek, te pedig a hited miatt kaptad meg a helyed. Ne kérkedj, hanem félj; [21] Mert ha Isten nem irgalmazott a természetes ágaknak, rajtad sem irgalmaz. [22] Lássátok tehát, hogy Isten jó, de a szabályai szilárdak: azokkal, akiket elvetettek, kemény volt, de hozzátok jó volt, azzal a feltétellel, hogy megmaradtok irgalmában; ha nem, akkor kivágatnak benneteket, ahogyan ők is. [23] És ők, ha hit nélkül nem mennek tovább, ismét eggyé válnak a fával, mert Isten képes őket ismét beilleszteni. [24] Mert ha te egy mező olajfájából kivágattad magad, és a természetes szokás ellenére egy jó olajfához eggyé váltál, mennyivel inkább eggyé válnak ezek, a természetes ágak, ismét az övék olajfával? [25] Mert azt akarom, testvéreim, hogy ez a titok nyilvánvaló legyen előttetek, hogy ne dicsekedjetek a tudásotokkal, hogy Izrael részben megkeményedett, amíg a pogányok mind be nem mennek; [26] És így az egész Izrael üdvözül, amint meg van írva a szentírásban: Sionból jön, aki szabadít; általa elvétetik Jákóbról a gonoszság: [27] És ez az én szövetségem velük, amikor elveszem bűneiket. [28] Ami az evangéliumot illeti, miattatok el vannak zárva Istentől, de ami a kiválasztást illeti, az atyák miatt szeretik őket. [29] Mert Isten kiválasztása és irgalma nem változtatható meg. [30] Mert ahogyan ti egykor nem voltatok Isten uralma alatt, most pedig irgalmasságot nyertetek az ő elfordulásuk miatt, [31] úgy ezek is Isten parancsolatai ellen fordultak, hogy a nektek adott irgalom által most ők is irgalmasságot nyerjenek. [32] Mert Isten mindnyájukat elengedte parancsolatai ellen, hogy mindnyájukon irgalmazzon. [33] Ó, mily mély Isten bölcsességének és ismeretének gazdagsága! Senki sem képes felfedezni döntéseit, és útjai kifürkészhetetlenek. [34] Ki ismeri az Úr gon-

same way these have gone against the orders of God, so that by the mercy given to you they may now get mercy. [32] For God has let them all go against his orders, so that he might have mercy on them all. [33] O how deep is the wealth of the wisdom and knowledge of God! no one is able to make discovery of his decisions, and his ways may not be searched out. [34] Who has knowledge of the mind of the Lord? or who has taken part in his purposes? [35] Or who has first given to him, and it will be given back to him again? [36] For of him, and through him, and to him, are all things. To him be the glory for ever. So be it.

dolatát, vagy ki vett részt szándékaiban? [35] Vagy ki adott először valamit neki, hogy visszaadják neki? [36] Mert tőle, általa és érte van minden. Övé a dicsőség mindörökké! Legyen úgy!

12

[1] For this reason I make request to you, brothers, by the mercies of God, that you will give your bodies as a living offering, holy, pleasing to God, which is the worship it is right for you to give him. [2] And let not your behaviour be like that of this world, but be changed and made new in mind, so that by experience you may have knowledge of the good and pleasing and complete purpose of God. [3] But I say to every one of you, through the grace given to me, not to have an over-high opinion of himself, but to have wise thoughts, as God has given to every one a measure of faith. [4] For, as we have a number of parts in one body, but all the parts have not the same use, [5] So we, though we are a number of persons, are one body in Christ, and are dependent on one another; [6] And having different qualities by reason of the grace given to us, such as the quality of a prophet, let it be made use of in relation to the measure of our faith; [7] Or the position of a Deacon of the church, let a man give himself to it; or he who has the power of teaching, let him make use of it; [8] He who has the power of comforting, let him do so; he who gives, let him give freely; he who has the power of ruling, let him do it with a serious mind; he who has mercy on others, let it be with joy. [9] Let love be without deceit. Be haters of what is evil; keep your minds fixed on what is good. [10] Be kind to one another with a brother's love, putting others before yourselves in honour; [11] Be not slow in your work, but be quick in spirit, as the Lord's servants; [12] Being glad in hope, quiet in trouble, at all times given to

12

[1] Ezért kérlek titeket, testvéreim, Isten irgalmára, hogy adjátok oda testeteket élő, szent és Istennek tetsző áldozatul, ahogyan illik is titeket tisztelni. [2] És ne legyetek e világhoz hasonlóak, hanem változzatok meg, újuljatok meg elmétekben, hogy tapasztalatból megismerjétek Isten jó, kedves és teljes akaratát. [3] Azt mondom pedig mindnyájatoknak a nekem adott kegyelem által, hogy ne legyen túlzó nézet magatokról, hanem bölcsen gondolkodjatok, ahogyan Isten mindenkinek megadta a hit mértékét. [4] Mert ahogyan egy testben sok tagunk van, de nem minden tagnak ugyanaz a célja, [5] úgy mi is, bár sokan vagyunk, egy test vagyunk Krisztusban, és egymástól függünk. [6] És mivel a nekünk adott kegyelem által különböző tulajdonságokkal rendelkezünk, mint például a prófétai tulajdonság, használjuk azt hitünk mértékéhez képest; [7] Vagy a gyülekezet diakónusának tisztségére szentelje magát az ember; vagy akinek hatalma van a tanításra, használja ki azt; [8] Akinek hatalma van vigasztalni, tegye azt; aki adakozik, adakozzon készségesen; akinek hatalma van uralkodni, komoly elmével tegye azt; aki irgalmas másokon, örömmel tegye azt. [9] A szeretet legyen csalárdság nélküli. Legyetek a rossz gyűlölői, a jóra összpontosítsatok. [10] Legyetek egymáshoz jóindulatúak a testvéri szeretettel, egymást előtérbe helyezve; [11] Ne legyetek restek a munkában, hanem gyorsak lélekben, mint az Úr szolgái; [12] Legyetek örvendezősködők a reménységben, csendesek a nyomorúságban, mindenkor szánalmasak az imádkozásra, [13] Adakozók a szentek szükségében, készek befogadni az embereket házaitokba.

prayer, [13] Giving to the needs of the saints, ready to take people into your houses. [14] Give blessing and not curses to those who are cruel to you. [15] Take part in the joy of those who are glad, and in the grief of those who are sorrowing. [16] Be in harmony with one another. Do not have a high opinion of yourselves, but be in agreement with common people. Do not give yourselves an air of wisdom. [17] Do not give evil for evil to any man. Let all your business be well ordered in the eyes of all men. [18] As far as it is possible for you be at peace with all men. [19] Do not give punishment for wrongs done to you, dear brothers, but give way to the wrath of God; for it is said in the holy Writings, Punishment is mine, I will give reward, says the Lord. [20] But if one who has hate for you is in need of food or of drink, give it to him, for in so doing you will put coals of fire on his head. [21] Do not let evil overcome you, but overcome evil by good.

[14] Áldást adjatok, ne átkot azoknak, akik kegyetlenkednek titeket. [15] Legyetek részesei az örülők örömének és a szomorkodók bánatának. [16] Legyetek összhangban egymással. Ne legyetek nagy véleménnyel magatokról, hanem legyetek egyetértésben az egyszerű emberekkel. Ne látszódjatok bölcsnek. [17] Ne fizessetek senkinek rosszat rosszért. Minden ügyetek legyen rendezett minden ember szemében. [18] Amennyire csak lehetséges, legyetek békességben minden emberrel. [19] Ne büntessétek meg, szeretett testvéreim, a ti ellenetek elkövetett gonoszságokat, hanem engedjétek át Isten haragját; mert meg van írva a szentírásban: „Enyém a büntetés, én megadom a jutalmat” – mondja az Úr. [20] Ha pedig valaki gyűlöl titeket, és ételre vagy italra van szüksége, adjátok oda neki, mert ezzel tüzes parazsat vettek a fejére. [21] Ne győzzön le titeket a rossz, hanem győzd le a rosszat jóval.

13

[1] Let everyone put himself under the authority of the higher powers, because there is no power which is not of God, and all powers are ordered by God. [2] For which reason everyone who puts himself against the authority puts himself against the order of God: and those who are against it will get punishment for themselves. [3] For rulers are not a cause of fear to the good work but to the evil. If you would have no fear of the authority, do good and you will have praise; [4] For he is the servant of God to you for good. But if you do evil, have fear; for the sword is not in his hand for nothing: he is God's servant, making God's punishment come on the evil-doer. [5] So put yourselves under the authority, not for fear of wrath, but because you have the knowledge of what is right. [6] For the same reason, make payment of taxes; because the authority is God's servant, to take care of such things at all times. [7] Give to all what is their right: taxes to him whose they are, payment to him whose right it is, fear to whom fear, honour to whom honour is to be given. [8] Be in debt for nothing, but to have love for one another: for he who has love for his neighbour has kept all the law. [9] And this, Do not be untrue in married life, Do not put to death, Do not take what is another's, Do not have desire for what is another's, and if

13

[1] Mindenki vesse alá magát a felsőbb hatalmasságoknak, mert nincs hatalom, amely nem Istentől való, és minden hatalom Isten által van elrendelve. [2] Ezért mindenki, aki a hatalom ellen száll szembe, Isten rendje ellen száll szembe; és akik ellene vannak, büntetést kapnak magukért. [3] Mert a vezetők nem a jó cselekedetekre, hanem a roszszakra nehezednek. Ha nem akarsz félni a hatalomtól, tedd a jót, és dicséretet kapsz; [4] Mert Isten szolgája ő a javadra. De ha rosszat teszel, félj; mert nem ok nélkül van a kard a kezében: Isten szolgája, aki Isten büntetését hozza a gonosztevőre. [5] Vessétek hát magatokat a hatalom alá, nem a haragtól való félelemből, hanem azért, mert tudjátok, mi a helyes. [6] Ugyanígy fizessétek az adót is; mert a hatalom Isten szolgája, hogy az ilyen dolgokról mindenkor gondoskodjon. [7] Add meg mindenkinek, ami jár neki: adót annak, akié, fizetséget annak, akinek jár, félelmet, akinek félelem, tiszteletet, akinek tisztelet jár. [8] Semmivel se adósodjatok, csak azzal, hogy szeressétek egymást, mert aki szereti felebarátját, az megtartotta az egész törvényt. [9] Ez pedig: Ne legyetek hűtlenek a házasságban, ne öljetek, ne vegyétek el, ami felebarátjáé, ne kívánjátok azt, ami felebarátjáé. Ha pedig más rend van, azt ez az ige fedi: Szeressétek felebarátotokat, mint magatokat. [10] A szeretet nem

there is any other order, it is covered by this word, Have love for your neighbour as for yourself. [10] Love does no wrong to his neighbour, so love makes the law complete. [11] See then that the time has come for you to be awake from sleep: for now is your salvation nearer than when you first had faith. [12] The night is far gone, and the day is near: so let us put off the works of the dark, arming ourselves with light, [13] With right behaviour as in the day; not in pleasure-making and drinking, not in bad company and unclean behaviour, not in fighting and envy. [14] But put on the Lord Jesus Christ, and do not give thought to the flesh to do its desires.

tesz rosszat felebarátjának, így a szeretet teszi teljessé a törvényt. [11] Eljött tehát az idő, hogy felébredjetek az álomból, mert közelebb van a ti üdvösségetek, mint amikor először hittetek. [12] Az éjszaka elmúlt, a nappal pedig közel van: vessük le tehát a sötétség munkáit, öltsük fel magunkat világossággal, [13] mint nappal, úgy viselkedjünk helyesen; nem szórakozásban és ivásban, nem rossz társaságban és tisztátalan viselkedésben, nem veszekedésben és irigységben. [14] Hanem öltsétek fel az Úr Jézus Krisztust, és ne aggodalmaskodjatok a test kívánságai szerint.

14

[1] Do not put on one side him who is feeble in faith, and do not put him in doubt by your reasonings. [2] One man has faith to take all things as food: another who is feeble in faith takes only green food. [3] Let not him who takes food have a low opinion of him who does not: and let not him who does not take food be a judge of him who does; for he has God's approval. [4] Who are you to make yourself a judge of another man's servant? it is to his master that he is responsible for good or bad. Yes, his place will be safe, because the Lord is able to keep him from falling. [5] This man puts one day before another: to that man they are the same. Let every man be certain in his mind. [6] He who keeps the day, keeps it to the Lord; and he who takes food, takes it as to the Lord, for he gives praise to God; and he who does not take food, to the Lord he takes it not, and gives praise to God. [7] For every man's life and every man's death has a relation to others as well as to himself. [8] As long as we have life we are living to the Lord; or if we give up our life it is to the Lord; so if we are living, or if our life comes to an end, we are the Lord's. [9] And for this purpose Christ went into death and came back again, that he might be the Lord of the dead and of the living. [10] But you, why do you make yourself your brother's judge? or again, why have you no respect for your brother? because we will all have to take our place before God as our judge. [11] For it is said in the holy Writings, By my life, says the Lord, to me every knee will be bent, and every tongue will give worship

14

[1] Ne tegyétek félre a hitben gyenge embert, és ne kételkedjetek benne okoskodásaitokkal. [2] Az egyik embernek van hite mindent elfogyasztani, a másik pedig, aki hitben gyenge, csak zöld eledelt eszik. [3] Aki eszik, ne legyen lekicsinylő véleménnyel arról, aki nem eszik; és aki nem eszik, ne ítélje meg azt, aki eszik; mert Isten helyesli. [4] Ki vagy te, hogy ítélkezel mások szolgája felett? Urának kell felelnie a jóért vagy a rosszért. Igen, biztonságos lesz a helye, mert az Úr képes megőrizni őt a botlástól. [5] Ez az egyik napot a másik elé helyezi: annak ugyanazok. Legyen mindenki biztos a szívében. [6] Aki megőrzi a napot, az Úrnak őrzi; és aki eszik, az Úrnak veszi, mert dicséri Istent; és aki nem eszik, az Úrnak nem veszi, és dicséri Istent. [7] Mert minden ember élete és halála kapcsolatban áll másokkal, sőt önmagával is. [8] Amíg élünk, az Úrnak élünk; vagy ha életünket feláldozzuk, az Úrnak élünk; tehát, ha élünk, vagy ha életünk véget ér, az Úréi vagyunk. [9] És ezért ment fel Krisztus a halálba, és azért támadt fel, hogy a holtak és az élők Ura legyen. [10] De te miért teszed magadat testvéred bírájává? Vagy ismét, miért nem tiszteled testvéredet? Mert mindnyájunknak Isten előtt kell majd helytállnunk, mint bírának. [11] Mert meg van írva a Szentírásban: „Életemre – mondja az Úr –, nekem fog meghajolni minden térd, és minden nyelv Istent fogja imádni.” [12] Így mindnyájunknak számot kell adnia magáról Istennek. [13] Ne ítéljük tehát többé egymást, hanem tartsátok észben, hogy senki ne nehezítse meg testvére dolgát, és ne adjon neki okot a kételkedésre.

to God. 12 So every one of us will have to give an account of himself to God. 13 Then let us not be judges of one another any longer: but keep this in mind, that no man is to make it hard for his brother, or give him cause for doubting. 14 I am conscious of this, and am certain in the Lord Jesus, that nothing is unclean in itself; but for the man in whose opinion it is unclean, for him it is unclean. 15 And if because of food your brother is troubled, then you are no longer going on in the way of love. Do not let your food be destruction to him for whom Christ went into death. 16 Let it not be possible for men to say evil about your good: 17 For the kingdom of God is not food and drink, but righteousness and peace and joy in the Holy Spirit. 18 And he who in these things is Christ's servant, is pleasing to God and has the approval of men. 19 So then, let us go after the things which make peace, and the things by which we may be a help to one another. 20 Do not let the work of God come to nothing on account of food. All things are certainly clean; but it is evil for that man who by taking food makes it hard for another. 21 It is better not to take meat or wine or to do anything which might be a cause of trouble to your brother. 22 The faith which you have, have it to yourself before God. Happy is the man who is not judged by that to which he gives approval. 23 But he who is in doubt is judged if he takes food, because he does it not in faith; and whatever is not of faith is sin.

14 Tudom ezt, és biztos vagyok az Úr Jézusban, hogy semmi sem tisztátalan önmagában, hanem csak annak, aki tisztátalannak tartja, annak tisztátalan. 15 Ha pedig az étel miatt nyugtalanítja a testvéredet, akkor már nem jársz a szeretet útján. Ne legyen ételed vesztére annak, akiért Krisztus meghalt. 16 Ne legyen lehetőség az embereknek roszszat mondani a javadról. 17 Mert az Isten országa nem étel és ital, hanem igazság, békesség és öröm a Szentlélekben. 18 És aki ezekben Krisztus szolgája, az kedves Istennek és az emberek előtt jó. 19 Törekedjünk tehát azokra, amelyek békességet teremtenek, és amelyekkel egymásnak segíthetünk. 20 Ne vesszen hiábavalóvá Isten munkája az étel miatt. Minden tiszta ugyan, de rossz annak az embernek, aki étellel megnehezíti a másik dolgát. 21 Jobb ételt vagy bort nem fogyasztani, és semmi olyat nem tenni, ami bajt okozhatna a testvérednek. 22 A hitedet, ami benned van, tartsd meg magadnál Isten előtt. Boldog az az ember, akit nem ítélnek el az alapján, amit helyesel. 23 Aki pedig kételkedik, az ítéletre jut, ha eszik, mert nem hitből teszi; és ami nem hitből van, az bűn.

15

1 We who are strong have to be a support to the feeble, and not give pleasure to ourselves. 2 Let every one of us give pleasure to his neighbour for his good, to make him strong. 3 For Christ did not give pleasure to himself, but, as it is said, The bitter words of those who were angry with you came on me. 4 Now those things which were put down in writing before our time were for our learning, so that through quiet waiting and through the comfort of the holy Writings we might have hope. 5 Now may the God who gives comfort and strength in waiting make you of the same mind with one another in harmony with Christ Jesus: 6 So that with one mouth you may give glory to the God and Father of our Lord Jesus

15

1 Nekünk, akik erősek vagyunk, a gyengék támaszává kell lennünk, és nem magunknak kell gyönyörködnünk. 2 Mindenki a felebarátjának adjon kedvét az ő javára, hogy megerősítse őt. 3 Mert Krisztus nem magának tett kedvét, hanem, ahogy meg van írva: „Azoknak keserű szavai, akik haragudtak rátok, rám hullottak.” 4 Azok a dolgok pedig, amelyeket időnk előtt megírtak, a mi okulásunkra szolgáltak, hogy a csendes várakozás és a szent Írások vigasztalása által reménységünk legyen. 5 Az Isten pedig, aki vigasztalást és erőt ad a várakozásban, tegyen titeket abban, hogy egy akaratúak legyetek egymással Krisztus Jézussal összhangban: 6 Hogy egy szájjal dicsőítsétek a mi Urunk Jézus Krisztus Istenét és Atyját. 7

Christ. [7] So then, take one another to your hearts, as Christ took us, to the glory of God. [8] Now I say that Christ has been made a servant of the circumcision to give effect to the undertakings given by God to the fathers, [9] And so that the Gentiles might give glory to God for his mercy; as it is said, For this reason I will give praise to you among the Gentiles, and I will make a song to your name. [10] And again he says, Take part, you Gentiles, in the joy of his people. [11] And again, Give praise to the Lord, all you Gentiles; and let all the nations give praise to him. [12] And again Isaiah says, There will be the root of Jesse, and he who comes to be the ruler over the Gentiles; in him will the Gentiles put their hope. [13] Now may the God of hope make you full of joy and peace through faith, so that all hope may be yours in the power of the Holy Spirit. [14] And I myself am certain of you, brothers, that you are full of what is good, complete in all knowledge, able to give direction to one another. [15] But I have, in some measure, less fear in writing to you to put these things before you again, because of the grace which was given to me by God, [16] To be a servant of Christ Jesus to the Gentiles, doing the work of a priest in the good news of God, so that the offering of the Gentiles might be pleasing to God, being made holy by the Holy Spirit. [17] So I have pride in Christ Jesus in the things which are God's. [18] And I will keep myself from talking of anything but those things which Christ has done by me to put the Gentiles under his rule in word and in act, [19] By signs and wonders, in the power of the Holy Spirit; so that from Jerusalem and round about as far as Illyricum I have given all the good news of Christ; [20] Making it my purpose not to take the good news where Christ was named, so that my work might not be resting on that of others; [21] But as it is said in the holy Writings, They will see, to whom the news of him had not been given, and those to whose ears it had not come will have knowledge. [22] For which reason I was frequently kept from coming to you: [23] But now, having no longer any place in these parts and having had for a number of years a great desire to come to you, [24] Whenever I go to Spain (for it is my hope to see you on my way, and to be sent on there by you, if first I may in some measure have been comforted by your company) — [25] But now I go to Jerusalem, taking help for the saints. [26] For it

Fogadjátok tehát egymást a szívetekhez, ahogyan Krisztus is befogadott minket, Isten dicsőségére. [8] Azt mondom pedig, hogy Krisztus a körülmetéltség szolgájává lett, hogy betöltse az Istennek az atyáknak adott ígéreteit, [9] és hogy a pogányok dicsőítsék Istent az ő irgalmasságáért; amint meg van írva: „Ezért dicsérlek téged a pogányok között, és éneket zengek a nevednek.” [10] És ismét mondja: „Vegyetek részt, ti pogányok, népének örömében!” [11] És ismét: „Dicsérjétek az Urat, minden pogányok, és dicsérjék őt minden pogányok!” [12] És ismét mondja Ézsaiás: „Ott lesz Isai gyökere, aki uralkodni fog a pogányokon; őbelé vetik reménységüket a pogányok.” [13] A reménység Istene pedig töltsön be titeket örömmel és békességgel a hit által, hogy minden reménység a tiétek legyen a Szentlélek erejében. [14] Én magam is biztos vagyok felőletek, testvéreim, hogy tele vagytok jóval, minden ismeretben tökéletesek, és tudjátok egymást útmutatásra bírni. [15] De némileg kevésbé félek nektek írni, hogy ezeket ismét elétek tárjam, az Istentől nekem adott kegyelem által, [16] hogy Krisztus Jézus szolgája legyek a pogányok között, papi szolgálatot végezve az Isten evangéliumában, hogy a pogányok áldozata kedves legyen Isten előtt, megszentelve a Szentlélek által. [17] Így Krisztus Jézusban dicsekedem azokkal, amik Isten dolgai. [18] És tartózkodom attól, hogy bármi másról beszéljek, mint amit Krisztus tett általam, hogy a pogányokat szóval és tettel uralma alá hajtsa, [19] jelek és csodák által, a Szentlélek erejével; úgyhogy Jeruzsálemtől és környékétől kezdve Illíriáig hirdettem Krisztus egész evangéliumát. [20] Elhatározván, hogy nem viszem az evangéliumot oda, ahol Krisztus nevét viseli, hogy az én munkám ne mások munkáján nyugodjon; [21] Hanem, amint meg van írva a Szentírásban: „Azok fogják látni, akiknek nem adatott meg a híre, és akikhez nem jutott el, azok tudni fogják.” [22] Ezért gyakran visszatartottak attól, hogy hozzátok menjek. [23] Most pedig, mivel már nincs helyem ezeken a vidékeken, és évek óta nagy vágyakozással vágyom arra, hogy elmenjek hozzátok, [24] valahányszor Hispániába megyek – mert remélem, hogy úton találkozom veletek, és hogy elkísértek oda, ha előbb valamelyest megvigasztalódtam a társaságotokban –, [25] most pedig Jeruzsálembe megyek, hogy segítsek a szenteknek. [26] Mert tetszett Macedóniának és Akhájának, hogy bizonyos összeget küldjenek a jeruzsálemi szen-

has been the good pleasure of those of Macedonia and Achaia to send a certain amount of money for the poor among the saints at Jerusalem. [27] Yes, it has been their good pleasure; and they are in their debt. For if the Gentiles have had a part in the things of the Spirit which were theirs, it is right for them, in the same way, to give them help in the things of the flesh. [28] So when I have done this, and have given them this fruit of love, I will go on by you into Spain. [29] And I am certain that when I come, I will be full of the blessing of Christ. [30] Now I make request to you, brothers, by our Lord Jesus Christ, and by the love of the Spirit, that you will be working together with me in your prayers to God for me; [31] So that I may be kept safe from those in Judaea who have not put themselves under the rule of God, and that the help which I am taking for Jerusalem may be pleasing to the saints; [32] So that I may come to you in joy by the good pleasure of God, and have rest with you. [33] Now may the God of peace be with you all. So be it.

tek között élő szegényeknek. [27] Igen, tetszett nekik, és adósok is. Mert ha a pogányoknak része volt a Lélek dolgaiban, amelyek az övék voltak, akkor illik nekik is, hogy a testi dolgokban is segítsék őket. [28] Miután ezt elvégeztem, és megadtam nekik a szeretet e gyümölcsét, elmegyek mellettetek Hispániába. [29] És biztos vagyok benne, hogy amikor odaérek, betelek Krisztus áldásával. [30] Kérlek titeket pedig, testvéreim, a mi Urunk Jézus Krisztusra és a Lélek szeretetére, hogy segítsetek nekem imádkozni értem Istenhez, [31] hogy megmeneküljek azoktól Júdeában, akik nem vetették magukat Isten uralma alá, és hogy a segítség, amelyet Jeruzsálemért veszek, kedves legyen a szenteknek; [32] hogy örömmel érkezhessek hozzátok Isten tetszése szerint, és megnyugodhassak veletek. [33] A békesség Istene legyen mindnyájatokkal! Legyen úgy!

16

[1] It is my desire to say a good word for Phoebe, who is a servant of the church in Cenchreae: [2] That you will take her in kindly, after the way of the saints, as one who is the Lord's, and give her help in anything in which she may have need of you: because she has been a help to a great number and to myself. [3] Give my love to Prisca and Aquila, workers with me in Christ Jesus, [4] Who for my life put their necks in danger; to whom not only I but all the churches of the Gentiles are in debt: [5] And say a kind word to the church which is in their house. Give my love to my dear Epaenetus, who is the first fruit of Asia to Christ. [6] Give my love to Mary, who gave much care to you. [7] Give my love to Andronicus and Junia, my relations, who were in prison with me, who are noted among the Apostles, and who were in Christ before me. [8] Give my love to Ampliatus, who is dear to me in the Lord, [9] Give my love to Urbanus, a worker in Christ with us, and to my dear Stachys. [10] Give my love to Apelles, who has the approval of Christ. Say a kind word to those who are of the house of Aristobulus. [11] Give my love to Herodion, my relation. Say a kind word to

16

[1] Szeretnék egy jó szót szólni Fébéért, aki a kenkreai gyülekezet szolgálója: [2] Hogy a szentek módján fogadd be őt, mint aki az Úré, és segíts neki mindenben, amiben szüksége van rád, mert sokaknak, nekem is, segítségére volt. [3] Add át üdvözletemet Priszkának és Aquilának, akik munkatársaim Krisztus Jézusban, [4] Akik életemért kockáztatták a nyakukat, akiknek nemcsak én vagyok adós, hanem a pogányok összes gyülekezete is. [5] És szólj egy jó szót a házukban lévő gyülekezethez. Add át üdvözletemet szeretett Epainetosznak, aki Ázsia zsengéje Krisztus számára. [6] Add át üdvözletemet Máriának, aki sokat gondoskodott rólatok. [7] Add át üdvözletemet Andronikosznak és Júniának, rokonaimnak, akik velem együtt fogolyként szolgáltak, akik az apostolok között híresek, és akik előttem voltak Krisztusban. [8] Küldjétek üdvözletemet Ampliatosznak, aki kedves nékem az Úrban, [9] Küldjétek üdvözletemet Urbanosznak, aki velünk együtt munkálkodik Krisztusban, és szeretett Sztakhisznak. [10] Küldjétek üdvözletemet Apellésznek, aki Krisztus által kedves. Mondjatok egy kedves szót azokhoz, akik Arisztobulosz házából valók. [11] Küldjétek üdvöz-

those of the house of Narcissus, who are in the Lord. [12] Give my love to Tryphaena and Tryphosa, workers in the Lord. Give my love to my dear Persis, who did much work in the Lord. [13] Give my love to Rufus, one of the Lord's selection, and to his mother and mine. [14] Give my love to Asyncritus, Phlegon, Hermes, Patrobas, Hermas, and the brothers who are with them. [15] Give my love to Philologus and Julia, Nereus and his sister, and Olympas, and all the saints who are with them. [16] Give one another a holy kiss. All the churches of Christ send their love to you. [17] Now, it is my desire, brothers, that you will take note of those who are causing division and trouble among you, quite against the teaching which was given to you: and keep away from them. [18] For such people are not servants of the Lord Christ, but of their stomachs; and by their smooth and well-said words the hearts of those who have no knowledge of evil are tricked. [19] For all have knowledge of how you do what you are ordered. For this reason I have joy in you, but it is my desire that you may be wise in what is good, and without knowledge of evil. [20] And the God of peace will be crushing Satan under your feet before long. The grace of our Lord Jesus Christ be with you. [21] Timothy, who is working with me, sends his love to you, so do Lucius and Jason and Sosipater, my relations. [22] I, Tertius, who have done the writing of this letter, send love in the Lord. [23] Gaius, with whom I am living, whose house is open to all the church, sends his love, so does Erastus, the manager of the accounts of the town, and Quartus, the brother. [24] [] [25] Now to him who is able to make you strong in agreement with the good news which I gave you and the preaching of Jesus Christ, in the light of the revelation of that secret which has been kept through times eternal, [26] But is now made clear; and by the writings of the prophets, by the order of the eternal God, the knowledge of it has been given to all the nations, so that they may come under the rule of the faith; [27] To the only wise God, through Jesus Christ, be the glory for ever. So be it.

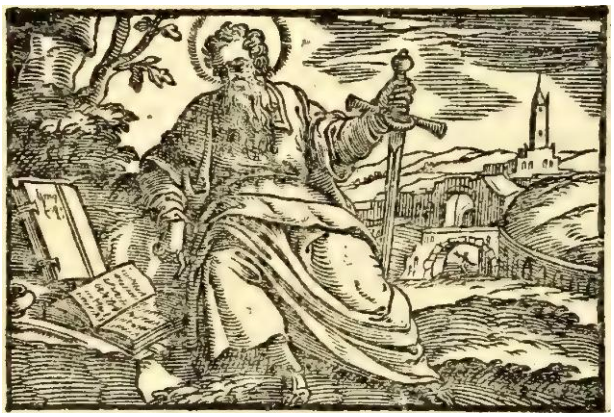
letemet Heródionnak, rokonomnak. Mondjatok egy kedves szót Nárcisz házából valóknak, akik az Úrban vannak. [12] Küldjétek üdvözletemet Tryfainának és Tryfósának, akik munkálkodnak az Úrban. Küldjétek üdvözletemet szeretett Perszisnek, aki sokat fáradozott az Úrban. [13] Küldjétek üdvözletemet Rúfusznak, az Úr kiválasztottjainak, és az ő anyjának, aki az enyém is. [14] Küldjétek üdvözletemet Aszinkritosznak, Flegónnak, Hermésznek, Patrobásznak, Hermásznak és a velük lévő testvéreknek. [15] Küldjétek üdvözletemet Filologosznak és Júliának, Néreusznak és nővérének, valamint Olümpásznak és minden szentnek, aki velük van. [16] Szent csókot küldjetek egymásnak. Krisztus minden gyülekezete szeretetet küld nektek. [17] Azt kívánom pedig, atyámfiai, hogy óvakodjatok azoktól, akik szakadást és zavart okoznak közöttetek, egészen a nektek adott tanítás ellenében, és maradjatok távol tőlük. [18] Mert az ilyenek nem az Úr Krisztus szolgái, hanem a saját gyomruk szolgái; és hízelgő és jól mondott szavaikkal megtévesztik azok szívét, akik nem ismerik a rosszat. [19] Mert mindenki tudja, hogyan teszitek azt, amit parancsolnak nektek. Ezért örömöm van bennetek, de azt kívánom, hogy legyetek bölcsek a jóban, és ne ismerjétek a rosszat. [20] A békesség Istene pedig hamarosan összeroppantja a Sátánt a lábatok alatt. A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen veletek! [21] Timóteus, aki velem együttműködik, szeretetet küld nektek, ahogyan Lucius, Jázon és Szoszipater is, rokonaim. [22] Én, Tercius, aki ezt a levelet írtam, szeretetet küldök az Úrban. [23] Gájus, akinél lakom, akinek háza nyitva áll az egész gyülekezet előtt, üdvözletét küldi, valamint Erásztus, a város számvevője, és Kvartus, a testvér. [24] [] [25] Annak pedig, aki megerősíthet titeket az evangéliumban, amelyet én adtam nektek, és Jézus Krisztus prédikálásában, ama titok kinyilatkoztatása által, amely örök időktől fogva megőriztetett, [26] most pedig nyilvánvalóvá lett, a próféták írásai által, az örök Isten rendelése szerint pedig megismertetett minden néppel, hogy hitre jussanak. [27] Az egyedül bölcs Istennek Jézus Krisztus által legyen dicsőség mindörökké! Legyen úgy!

PAUL'S FIRST LETTER TO THE CORINTHIANS

1

[1] Paul, an Apostle of Jesus Christ by the purpose of God, and Sosthenes the brother, [2] To the church of God which is in Corinth, to those who have been made holy in Christ Jesus, saints by the selection of God, with all those who in every place give honour to the name of our Lord Jesus Christ, their Lord and ours: [3] Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ. [4] I give praise to my God for you at all times, because of the grace of God which has been given to you in Christ Jesus; [5] So that in him you have wealth in all things, in word and in knowledge of every sort; [6] Even as the witness of the Christ has been made certain among you: [7] So that having every grace you are living in the hope of the revelation of our Lord Jesus Christ; [8] Who will give you strength to the end, to be free from all sin in the day of our Lord Jesus Christ. [9] God is true, through whom you have been given a part with his Son, Jesus Christ our Lord. [10] Now I make request to you, my brothers, in the name of our Lord Jesus Christ, that you will all say the same thing, and that there may be no divisions among you, so that you may be in complete agreement, in the same mind and in the same opinion. [11] Because it has come to my knowledge, through those of the house of Chloe, that there are divisions among you, my brothers. [12] That is, that some of you say, I am of Paul; some say, I am of Apollos; some say, I am of Cephas; and some say, I am Christ's. [13] Is there a division in Christ? was Paul nailed to the cross for you? or were you given baptism in the name of Paul? [14] I give praise to God that not one of you had baptism from me, but Crispus and Gaius; [15] So that no one may be able to say that you had baptism in my name. [16] And I gave baptism to the house of Stephanas; but I am not certain that any others had baptism from me. [17] For Christ sent me, not to give baptism, but to be a preacher of the good news: not with wise words, for fear that the cross of Christ might be made of no value. [18] For the word of the cross seems foolish to those who are on the way to destruction; but to us who are on the way to salvation it is the power of God. [19] As it says in the holy Writings, I will put an end to the

PÁL ELSŐ LEVELE A KORINTUSIAKHOZ

1

[1] Pál, Isten akaratából Jézus Krisztus apostola, és Szószthenész testvér, [2] Isten korinthusi gyülekezetének, Krisztus Jézusban megszentelteknek, Isten kiválasztása által szenteknek, mindazokkal együtt, akik minden helyen dicsőítik a mi Urunk Jézus Krisztus nevét, aki az ő Uruk és a miénk is: [3] Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól. [4] Dicséretet adok az én Istenemnek értetek mindenkor az Isten kegyelméért, amelyet Krisztus Jézusban kaptatok; [5] Hogy benne mindenben gazdagok legyetek, szóban és mindenféle ismeretben; [6] Amint Krisztus bizonyságtétele megerősödött köztetek; [7] Hogy minden kegyelemmel együtt éljetek a mi Urunk Jézus Krisztus kinyilatkozásának reménységében; [8] Aki megerősít titeket mindvégig, hogy megszabaduljatok minden bűntől a mi Urunk Jézus Krisztus napján. [9] Az Isten igaz, aki által közösséget kaptatok Fiával, Jézus Krisztussal, a mi Urunkkal. [10] Kérlek pedig titeket, testvéreim, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében, hogy mindnyájan egyformán beszéljetek, és ne legyenek köztetek szakadások, hogy teljes egyetértésben, ugyanazon érzésben és véleményben legyetek. [11] Mert tudomást szereztem Kloé háznépétől, testvéreim, hogy szakadások vannak köztetek. [12] Azaz, hogy némelyek azt mondják: Én Pálé vagyok; mások: Én Apollósé; némelyek: Én Kéfásé; és ismét mások: Én Krisztusé. [13] Van-e Krisztusban szakadás? Vajon Pált feszítették keresztre értetek? Vagy Pál nevére keresztelkedtetek meg? [14] Hálát adok Istennek, hogy senki sem keresztelt meg közületek tőlem, csak Kriszpusz és Gájus; [15] Hogy senki se mondhassa, hogy az én nevemre keresztelkedtetek meg. [16] Én megkereszteltem Sztefanász ház-

wisdom of the wise, and will put on one side the designs of those who have knowledge. [20] Where is the wise? where is he who has knowledge of the law? where is the man of this world who has a love of discussion? has not God made foolish the wisdom of this world? [21] For because, by the purpose of God, the world, with all its wisdom, had not the knowledge of God, it was God's pleasure, by so foolish a thing as preaching, to give salvation to those who had faith in him. [22] Seeing that the Jews make request for signs, and the Greeks are looking for knowledge: [23] But we give the good news of Christ on the cross, a hard thing to the Jews, and a foolish thing to the Gentiles; [24] But to those of God's selection, Jews and Greeks, Christ is the power and the wisdom of God. [25] Because what seems foolish in God is wiser than men; and what seems feeble in God is stronger than men. [26] For you see God's design for you, my brothers, that he has not taken a great number of the wise after the flesh, not the strong, not the noble: [27] But God made selection of the foolish things of this world so that he might put the wise to shame; and the feeble things that he might put to shame the strong; [28] And the low things of the world, and the things without honour, did God make selection of, yes, even the things which are not, so that he might make as nothing the things which are: [29] So that no flesh might have glory before God. [30] But God has given you a place in Christ Jesus, through whom God has given us wisdom and righteousness and salvation, and made us holy: [31] So that, as it is said in the holy Writings, Whoever has a desire for glory, let his glory be in the Lord.

népét is; de nem vagyok biztos benne, hogy mások keresztelkedtek meg tőlem. [17] Mert Krisztus nem azért küldött engem, hogy kereszteljek, hanem hogy az evangélium hirdetője legyek: nem bölcs szavakkal, nehogy Krisztus keresztje semmivé váljon. [18] Mert a keresztről szóló beszéd bolondságnak tűnik azoknak, akik a veszedelem felé tartanak, de nekünk, akik az üdvösség útján járunk, Isten ereje. [19] Amint a Szentírás mondja: „Véget vetek a bölcsek bölcsességének, és félreteszem az értelmesek gondolatait. [20] Hol van a bölcs? Hol van a törvény ismerője? Hol van e világ embere, aki a vitakedvelő? Nem tette-e Isten bolondsággá e világ bölcsességét? [21] Mert mivel Isten akaratából a világ minden bölcsességével nem ismerte Istent, tetszett Istennek, hogy a prédikálás bolondságával üdvösséget adjon azoknak, akik hisznek benne. [22] Mivelhogy a zsidók jeleket kérnek, a görögök pedig tudást keresnek: [23] Mi pedig Krisztus keresztjét hirdetjük, ami a zsidóknak nehéz, a pogányoknak pedig bolondság; [24] De Isten kiválasztottjainak, zsidóknak és görögöknek, Krisztus az Isten ereje és bölcsessége. [25] Mert ami bolondságnak látszik Istenben, bölcsebb az embereknél; és ami erőtlennek látszik Istenben, erősebb az embereknél. [26] Mert látjátok, atyámfiai, mi a terve veletek, hogy nem sok test szerint bölcset választott ki Isten, nem az erőseket, nem a nemeseket. [27] Hanem a világ bolondjait választotta ki Isten, hogy megszégyenítse a bölcseket; és az erőtleneket, hogy megszégyenítse az erőseket; [28] És a világ alacsonyrendűjeit és tisztességteleneit választotta ki Isten, sőt, a semmiket is, hogy semmivé tegye a meglévőket: [29] Hogy semmi test ne dicsekedhessen Isten előtt. [30] De Isten helyet adott nektek Krisztus Jézusban, aki által bölcsességet, igazságot és üdvösséget adott nekünk, és megszentelt minket, [31] hogy amint meg van írva: „Aki dicsőségre vágyik, az Úrban dicsekedjék.”

2

[1] And when I came to you, my brothers, I did not come with wise words of knowledge, putting before you the secret of God. [2] For I had made the decision to have knowledge of nothing among you but only of Jesus Christ on the cross. [3] And I was with you without strength, in fear and in doubt. [4] And in my preaching there were no honeyed words of wisdom, but I was dependent on the power of the Spirit to make it clear to you: [5] So that your faith might be based not on man's

2

[1] Amikor hozzátok mentem, testvéreim, nem bölcs szavakkal és tudással mentem, hogy elétek tárjam az Isten titkát. [2] Mert elhatároztam, hogy semmiről sem tudok közöttetek, csak a keresztre feszített Jézus Krisztusról. [3] És erőtlenül, félelemben és kételkedésben voltam veletek. [4] És a prédikálásomban sem voltak mézédes bölcs szavak, hanem a Lélek erejére támaszkodtam, hogy világossá tegyem nektek: [5] Hogy a hitetek ne emberi bölcsességen, hanem Isten erején alapuljon. [6] De

wisdom but on the power of God. [6] But still we have wisdom for those who are complete in knowledge, though not the wisdom of this world, and not of the rulers of this world, who are coming to nothing: [7] But we give the news of the secret wisdom of God, which he had kept in store before the world came into existence, for our glory; [8] Of which not one of the rulers of this world had knowledge: for if they had, they would not have put the Lord of glory on the cross: [9] But as it says in the holy Writings, Things which the eye saw not, and which had not come to the ears or into the heart of man, such things as God has made ready for those who have love for him. [10] But God has given us the revelation of these things through his Spirit, for the Spirit makes search into all things, even the deep things of God. [11] For who has knowledge of the things of a man but the spirit of the man which is in him? in the same way, no one has knowledge of the things of God but the Spirit of God. [12] But we have not the spirit of the world, but the Spirit which comes from God, so that we may have knowledge of the things which are freely given to us by God. [13] And these are the things which we say, not in the language of man's wisdom, but in words given to us by the Spirit, judging the things of the spirit by the help of the Spirit. [14] For the natural man is not able to take in the things of the Spirit of God: for they seem foolish to him, and he is not able to have knowledge of them, because such knowledge comes only through the Spirit. [15] But he who has the Spirit, though judging all things, is himself judged by no one. [16] For who has knowledge of the mind of the Lord, so as to be his teacher? But we have the mind of Christ.

van bölcsességünk azok számára, akik teljesek a tudásban, bár nem e világ bölcsességével, és nem e világ semmirekellő fejedelmeinek bölcsességével. [7] Hanem hirdetjük Isten titkát, amelyet a világ teremtése előtt megőriztek a mi dicsőségünkre; [8] Amiről e világ fejedelmei közül senki sem tudott; mert ha ismerték volna, nem feszítették volna keresztre a dicsőség Urát. [9] Hanem, amint a szentírásban meg van írva: Amit szem nem látott, és ami fülbe nem jutott, és ember szívébe sem jutott, azt készítette el Isten az őt szeretőknek. [10] Nekünk pedig ezeket kinyilatkoztatta Isten a Lelke által, mert a Lélek mindent kutat, még Isten mélységeit is. [11] Mert ki ismeri az ember dolgait, hanemha az ember lelke, amely őbenne van? Ugyanígy senki sem ismeri az Isten dolgait, csakhamar az Isten Lelke. [12] Bennünk pedig nincs a világ lelke, hanem Istenből való Lelke, hogy ismerjük azokat a dolgokat, amelyeket Isten ajándékozott nekünk. [13] Ezeket pedig nem emberi bölcsesség nyelvén, hanem a Lélek által adott szavakkal mondjuk, a Lélek segítségével ítélve meg a Lélek dolgait. [14] Mert a testi ember nem képes befogadni az Isten Lelkének dolgait; mert bolondságnak tűnnek előtte, és nem képes megismerni azokat, mert az ilyen ismeret csak a Lélektől származik. [15] De akiben a Lélek van, bár mindent megítél, magát senki sem ítéli meg. [16] Mert ki ismeri az Úr gondolatát, hogy taníthassa őt? De nekünk Krisztus gondolata van.

3

[1] And the teaching I gave you, my brothers, was such as I was able to give, not to those who have the Spirit, but to those who are still in the flesh, even to children in Christ. [2] I gave you milk and not meat, because you were, then, unable to take it, and even now you are not able; [3] Because you are still in the flesh: for when there is envy and division among you, are you not still walking after the way of the flesh, even as natural men? [4] For when one says, I am of Paul; and another says, I am of Apollos; are you not talking like natural men? [5] What then is Apollos? and what is Paul?

3

[1] A tanítást, atyámfiai, olyannak adtam, amilyennek nem a Lélek birtokosainak, hanem a testben élőknek, Krisztusban gyermekeknek tudtam adni. [2] Tejet adtam nektek, nem eledelt, mert akkor még nem bírtátok, és most sem bírjátok; [3] Mert még testben vagytok. Mert amikor irigység és viszálykodás van köztetek, nem a test szerint jártok-e még mindig, mint a természet szerinti emberek? [4] Mert amikor az egyik azt mondja: Én Pálé vagyok; a másik pedig: Én Apollósé; nem úgy beszéltek-e, mint a természet szerinti emberek? [5] Mi hát Apollós? És mi Pál? Ők csak szolgák, akik

They are but servants who gave you the good news as God gave it to them. [6] I did the planting, Apollos did the watering, but God gave the increase. [7] So then the planter is nothing, and the waterer is nothing; but God who gives the increase. [8] Now the planter and the waterer are working for the same end: but they will have their separate rewards in the measure of their work. [9] For we are workers with God: you are God's planting, God's building. [10] In the measure of the grace given to me, I, as a wise master-builder, have put the base in position, and another goes on building on it. But let every man take care what he puts on it. [11] For there is no other base for the building but that which has been put down, which is Jesus Christ. [12] But on the base a man may put gold, silver, stones of great price, wood, dry grass, cut stems; [13] Every man's work will be made clear in that day, because it will be tested by fire; and the fire itself will make clear the quality of every man's work. [14] If any man's work comes through the test, he will have a reward. [15] If the fire puts an end to any man's work, it will be his loss: but he will get salvation himself, though as by fire. [16] Do you not see that you are God's holy house, and that the Spirit of God has his place in you? [17] If anyone makes the house of God unclean, God will put an end to him; for the house of God is holy, and you are his house. [18] Let no man have a false idea. If any man seems to himself to be wise among you, let him become foolish, so that he may be wise. [19] For the wisdom of this world is foolish before God. As it is said in the holy Writings, He who takes the wise in their secret designs: [20] And again, The Lord has knowledge of the reasonings of the wise, that they are nothing. [21] So let no one take pride in men. For all things are yours; [22] Paul, or Apollos, or Cephas, or the world, or life, or death, or things present, or things to come; all are yours; [23] And you are Christ's; and Christ is God's.

hirdették nektek az evangéliumot, ahogyan Isten adta nekik. [6] Én ültettem, Apollós öntözött, de Isten adta a növekedést. [7] Tehát a ültető semmi, az öntöző semmi, hanem Isten, aki adja a növekedést. [8] A plántáló és az öntöző ugyanért fáradozik, de munkájuk mértéke szerint külön-külön jutalmat kapnak. [9] Mert Isten munkatársai vagyunk: ti Isten plántája, Isten épülete vagytok. [10] A nekem adott kegyelem mértéke szerint én, mint bölcs építőmester, leraktam az alapot, és más épít rá. De mindenki vigyázzon, hogy mit tesz rá. [11] Mert nincs más alapja az épületnek, csak az, amelyik lefektetett, nevezetesen Jézus Krisztus. [12] De az alapra tehet aranyat, ezüstöt, értékes köveket, fát, száraz füvet, levágott ágakat; [13] Mindenkinek a munkája nyilvánvalóvá lesz ama napon, mert tűzben próbálják meg; és maga a tűz teszi nyilvánvalóvá mindenki munkájának minőségét. [14] Ha valakinek a munkája próbára válik, jutalmat kap. [15] Ha pedig tűz oltja ki valakinek a munkáját, az kárára válik, de ő maga üdvözül, bár mintegy tűz által. [16] Nem látjátok, hogy ti Isten szent háza vagytok, és hogy Isten Lelke bennetek lakozik? [17] Ha valaki megtisztátalanná teszi Isten házát, azt Isten elpusztítja; mert az Isten háza szent, és ti az ő háza vagytok. [18] Senki se tévedjen. Ha valaki bölcsnek tartja magát közöttetek, legyen bolonddá, hogy bölcs legyen. [19] Mert e világ bölcsessége bolondság Isten előtt. Amint meg van írva a Szentírásban: Aki megfogja a bölcseket titkos terveikben, [20] És ismét: Az Úr ismeri a bölcsek gondolatait, hogy azok semmik. [21] Senki se dicsekedjék tehát emberekkel. Mert minden a tiétek; [22] Pál, vagy Apollós, vagy Kéfás, vagy a világ, vagy az élet, vagy a halál, vagy a jelenvalók, vagy a jövendők, minden a tiétek; [23] Ti pedig Krisztuséi vagytok, Krisztus pedig Istené.

4

[1] Let us be judged as servants of Christ, and as those who are responsible for the secret things of God. [2] And it is right for such servants to be safe persons. [3] But it is a small thing to me that I am judged by you or by man's judging; I am not even a judge of myself. [4] For I am not conscious of any wrong in myself; but this does not make me clear, for it is the Lord who is my judge. [5] For this reason

4

[1] Krisztus szolgáiként és Isten titkaiért felelősökként ítéltessenek meg minket. [2] És illik, hogy az ilyen szolgák biztonságban legyenek. [3] De nekem kevés, hogy ti ítéltek meg, vagy emberi ítélet; még magamat sem bírálom. [4] Mert nem tudok semmi rosszról; de ez nem tesz engem tisztává, mert az Úr az én bírám. [5] Ezért ne ítélkezzenek idő előtt, amíg el nem jön az Úr, aki nyilvánvalóvá teszi a

let there be no judging before the time, till the Lord comes, who will make clear the secret things of the dark, and the designs of the heart; and then will every man have his praise from God. [6] My brothers, it is because of you that I have taken Apollos and myself as examples of these things, so that in us you might see that it is not wise to go farther than what is in the holy Writings, so that no one of you may be lifted up against his brother. [7] For who made you better than your brother? or what have you that has not been given to you? but if it has been given to you, what cause have you for pride, as if it had not been given to you? [8] For even now you are full, even now you have wealth, you have been made kings without us: truly, I would be glad if you were kings, so that we might be kings with you. [9] For it seems to me that God has put us the Apostles last of all, as men whose fate is death: for we are put on view to the world, and to angels, and to men. [10] We are made to seem foolish for Christ, but you are wise in Christ; we are feeble, but you are strong; you have glory, but we have shame. [11] Even to this hour we are without food, drink, and clothing, we are given blows and have no certain resting-place; [12] And with our hands we do the hardest work: when they give us curses we give blessings, when we undergo punishment we take it quietly; [13] When evil things are said about us we give gentle answers: we are made as the unclean things of the world, as that for which no one has any use, even till now. [14] I am not saying these things to put you to shame, but so that, as my dear children, you may see what is right. [15] For even if you had ten thousand teachers in Christ, you have not more than one father: for in Christ Jesus I have given birth to you through the good news. [16] So my desire is that you take me as your example. [17] For this cause I have sent Timothy to you, who is my dear and true child in the Lord; he will make clear to you my ways in Christ, even as I am teaching everywhere in every church. [18] Now some are full of pride, as if I was not coming to you. [19] But I will come to you in a short time, if it is pleasing to the Lord, and I will take note, not of the word of those who are full of pride, but of the power. [20] For the kingdom of God is not in word but in power. [21] What is your desire? is my coming to be with punishment, or is it to be in love and a gentle spirit?

sötétség titkait és a szív szándékait; és akkor mindenkinek elnyeri dicséretét Isten. [6] Testvéreim, miattatok vettem példaként magamat és Apollóst, hogy bennünk lássátok, hogy nem bölcs dolog továbbmenni annál, ami a szentírásokban van, hogy senki se dicsekedjen a testvérével szemben. [7] Mert ki tett téged különbbé a testvérednél? Vagy mi van nálad, amit nem kapott volna? De ha megadatott nektek, mi okotok a dicsekvésre, mintha nem adatott volna meg nektek? [8] Mert már most is jóllaktatok, már most is gazdagságotok van, királyokká lettetek nélkülünk: bizony örülnék, ha királyok lennétek, hogy mi is veletek együtt királyok lehessünk. [9] Mert úgy tűnik nekem, hogy Isten minket, az apostolokat, utolsó helyre helyezett, mint olyanokat, akiknek a végzete a halál: mert a világnak, az angyaloknak és az embereknek is láthatóvá tesz minket. [10] Krisztusért bolondoknak mutatnak minket, ti pedig bölcsek vagytok Krisztusban; mi gyengék vagyunk, ti pedig erősek; ti dicsőségetek van, mi pedig szégyenkeztünk. [11] Még e pillanatig is étel, ital és ruha nélkül vagyunk, ütéseket kapunk, és nincs biztos nyugvóhelyünk; [12] És a kezünkkel végezzük a legnehezebb munkát: ha átkoznak minket, áldást adunk, ha büntetést szenvedünk, csendben tűrjük; [13] Amikor rosszat mondanak rólunk, szelíd válaszokat adunk: olyanok vagyunk, mint a világ tisztátalanjai, olyanok, amelyekhez senki sem férhet hozzá, még most sem. [14] Nem azért mondom ezeket, hogy megszégyenítsek titeket, hanem hogy mint szeretett gyermekeim, lássátok, mi a helyes. [15] Mert ha tízezer tanítótok is lenne Krisztusban, nincs több atyátok, csak egy; mert Krisztus Jézusban szültelek titeket az evangélium által. [16] Azt kívánom tehát, hogy engem vegyetek példaképül. [17] Azért küldtem hozzátok Timóteust, aki az én szeretett és igaz gyermekem az Úrban; ő majd megvilágosítja nektek az én utaimat Krisztusban, ahogyan mindenhol, minden gyülekezetben tanítok. [18] Némelyek pedig gőgösek, mintha nem is mennék hozzátok. [19] De hamarosan elmegyek hozzátok, ha az Úrnak tetszik, és nem a gőgösök beszédére, hanem az erőre fogok figyelni. [20] Mert Isten országa nem szavakban, hanem erőben áll. [21] Mi a kívánságod? Vajon büntetéssel járó jövetelem legyen, vagy szeretettel és szelíd lélekkel?

5

[1] It is said, in fact, that there is among you a sin of the flesh, such as is not seen even among the Gentiles, that one of you has his father's wife. [2] And in place of feeling sorrow, you are pleased with yourselves, so that he who has done this thing has not been sent away from among you. [3] For I myself, being present in spirit though not in body, have come to a decision about him who has done this thing; [4] In the name of our Lord Jesus, when you have come together with my spirit, with the power of our Lord Jesus, [5] That this man is to be handed over to Satan for the destruction of the flesh, so that his spirit may have forgiveness in the day of the Lord Jesus. [6] This pride of yours is not good. Do you not see that a little leaven makes a change in all the mass? [7] Take away, then, the old leaven, so that you may be a new mass, even as you are without leaven. For Christ has been put to death as our Passover. [8] Let us then keep the feast, not with old leaven, and not with the leaven of evil thoughts and acts, but with the unleavened bread of true thoughts and right feelings. [9] In my letter I said to you that you were not to keep company with those who go after the desires of the flesh; [10] But I had not in mind the sinners who are outside the church, or those who have a desire for and take the property of others, or those who give worship to images; for it is not possible to keep away from such people without going out of the world completely: [11] But the sense of my letter was that if a brother had the name of being one who went after the desires of the flesh, or had the desire for other people's property, or was in the way of using violent language, or being the worse for drink, or took by force what was not his, you might not keep company with such a one, or take food with him. [12] For it is no business of mine to be judging those who are outside; but it is yours to be judging those who are among you; [13] As for those who are outside, God is their judge. So put away the evil man from among you.

5

[1] Azt mondják, hogy van köztetek egy testi bűn, amilyen még a pogányok között sem látható, hogy valaki közületek apjának feleségével él. [2] És ahelyett, hogy bánkódnátok, magatokban vagytok elégedettek, úgyhogy aki ezt tette, azt nem küldték el közületek. [3] Mert én magam, lélekben jelen lévén, de testben nem, döntést hoztam arról, aki ezt tette: [4] A mi Urunk Jézus nevében, miután összegyűltetek az én lelkemmel, a mi Urunk Jézus erejével, [5] hogy ezt az embert átadom a Sátánnak a test pusztulására, hogy a lelke megbocsátást nyerjen az Úr Jézus napján. [6] Ez a ti gőgötök nem jó. Nem látjátok, hogy egy kevés kovász megváltoztatja az egész tésztát? [7] Távolítsátok el tehát a régi kovászt, hogy új tészta legyetek, mivel kovásztalanok vagytok. Mert Krisztust megölték a mi pászkabárányunkként. [8] Ünnepeljük tehát az ünnepet ne régi kovászos kenyérrel, ne gonosz gondolatok és cselekedetek kovászával, hanem igaz gondolatok és helyes érzések kovásztalan kenyerével. [9] Levelemben azt mondtam nektek, hogy ne barátkozzatok azokkal, akik a test kívánságait követik; [10] De nem azokra gondoltam, akik kívül esnek a gyülekezeten, vagy azokra, akik mások javait kívánják és elveszik, vagy akik bálványokat imádnak; mert nem lehet az ilyenektől távol maradni anélkül, hogy teljesen ki ne mennénk a világból. [11] Levelemnek azonban az volt a lényege, hogy ha egy testvért úgy hívnak, hogy a test kívánságait követi, vagy mások javait kívánja, vagy erőszakoskodik, vagy részegeskedik, vagy erőszakkal elveszi, ami nem az övé, akkor ne barátkozzatok az ilyennel, és ne egyetek vele együtt. [12] Mert nem az én dolgom megítélni a kívülállókat; hanem a tiétek, hogy megítéljétek azokat, akik közöttetek vannak; [13] Akik pedig kívül vannak, azokat Isten ítéli el. Távolítsátok el tehát magatok közül a gonosz embert!

6

[1] How is it, that if any one of you has a cause at law against another, he takes it before a Gentile judge and not before the saints? [2] Is it not certain that the saints will be the judges of the world? if then the world will be judged by you, are you unable to give a decision about the smallest

6

[1] Hogyan lehetséges, hogy ha valakinek közületek pereskedik a másikkal, pogány bíró előtt viszi el, és nem a szentek előtt? [2] Nem biztos, hogy a szentek lesznek a világ bírái? Ha tehát ti ítélitek meg a világot, akkor a legkisebb dolgokban sem tudtok dönteni? [3] Nem biztos, hogy angyalok bírái

things? [3] Is it not certain that we are to be the judges of angels? how much more then of the things of this life? [4] If then there are questions to be judged in connection with the things of this life, why do you put them in the hands of those who have no position in the church? [5] I say this to put you to shame. Is there not among you one wise man who may be able to give a decision between his brothers? [6] But a brother who has a cause at law against another takes it before Gentile judges. [7] More than this, it is not to your credit to have causes at law with one another at all. Why not put up with wrong? why not undergo loss? [8] So far from doing this, you yourselves do wrong and take your brothers' property. [9] Have you not knowledge that evil-doers will have no part in the kingdom of God? Have no false ideas about this: no one who goes after the desires of the flesh, or gives worship to images, or is untrue when married, or is less than a man, or makes a wrong use of men, [10] Or is a thief, or the worse for drink, or makes use of strong language, or takes by force what is not his, will have any part in the kingdom of God. [11] And such were some of you; but you have been washed, you have been made holy, you have been given righteousness in the name of the Lord Jesus Christ and in the Spirit of our God. [12] I am free to do all things; but not all things are wise. I am free to do all things; but I will not let myself come under the power of any. [13] Food is for the stomach and the stomach for food, and God will put an end to them together. But the body is not for the desires of the flesh, but for the Lord; and the Lord for the body: [14] And God who made the Lord Jesus come back from the dead will do the same for us by his power. [15] Do you not see that your bodies are part of the body of Christ? how then may I take what is a part of the body of Christ and make it a part of the body of a loose woman? such a thing may not be. [16] Or do you not see that he who is joined to a loose woman is one body with her? for God has said, The two of them will become one flesh. [17] But he who is united to the Lord is one spirit. [18] Keep away from the desires of the flesh. Every sin which a man does is outside of the body; but he who goes after the desires of the flesh does evil to his body. [19] Or are you not conscious that your body is a house for the Holy Spirit which is in you, and which has been given to you by God? and you are not the owners of yourselves; [20] For a payment has been made for you: let God be honoured in your body.

leszünk? Mennyivel inkább az élet dolgaiban? [4] Ha tehát az élet dolgaival kapcsolatban kell megítélni a kérdéseket, miért adjátok azokat olyanok kezébe, akiknek nincs állásuk az egyházban? [5] Ezt azért mondom, hogy megszégyenítsem titeket. Nincs-e köztetek egyetlen bölcs ember sem, aki ítéletet tudna hozni a testvérei között? [6] Hanem ha a testvér perel a másikkal, pogány bírák előtt viszi el. [7] Sőt, egyáltalán nem tisztelitek egymást, ha pereltek. Miért nem tűrtök el igazságtalanságot? Miért nem szenvedtek kárt? [8] Ahelyett, hogy ezt tennétek, magatok követtek el igazságtalanságot, és elveszitek testvéreitek vagyonát. [9] Nem tudjátok, hogy a gonosztevőknek nincs részük Isten országában? Ne legyenek téves elképzeléseitek erről: senki, aki a test kívánságait követi, vagy bálványokat imád, vagy hűtlen a házasságban, vagy férfiatlan, vagy embereket bántalmaz, [10] vagy tolvaj, vagy iszákos, vagy szidalmazó, vagy erőszakkal elveszi, ami nem az övé, nem lesz része Isten országában. [11] És ilyenek voltatok némelyek; de megmosdattatok, megszenteltettetek, megigazulást nyertetek az Úr Jézus Krisztus nevében és a mi Istenünk Lelkében. [12] Szabad vagyok mindenre, de nem minden bölcs. Szabad vagyok mindenre, de nem hagyom, hogy bárki hatalma alá kerüljek. [13] Az eledel a gyomornak van, a gyomor pedig az eledelnek, és Isten mindkettőt elpusztítja. De a test nem a test kívánságaira, hanem az Úrra van; és az Úr a testért: [14] És Isten, aki feltámasztotta az Úr Jézust a halálból, ugyanezt fogja tenni velünk is az ő ereje által. [15] Nem látjátok, hogy testetek Krisztus testének része? Hogyan vehetném hát el, ami Krisztus testének része, és tehetném egy szabados asszony testének részévé? Ilyet nem szabad. [16] Vagy nem látjátok, hogy aki a szabados asszonyhoz csatlakozik, egy test vele? Mert Isten azt mondta: Ketten egy testté lesznek. [17] De aki az Úrral egyesül, egy lélek. [18] Óvakodjatok a test kívánságaitól. Minden bűn, amit az ember cselekszik, kívül van a testen; de aki a test kívánságait követi, gonoszul cselekszik a testének. [19] Vagy nem tudjátok, hogy testetek a bennetek lakozó Szentlélek háza, akit Isten adott nektek? És nem vagytok magatokéi; [20] Mert fizetség adatott értetek: dicsőíttessék meg Isten a ti testetekben.

7

[1] Now, as to the things in your letter to me: It is good for a man to have nothing to do with a woman. [2] But because of the desires of the flesh, let every man have his wife, and every woman her husband. [3] Let the husband give to the wife what is right; and let the wife do the same to the husband. [4] The wife has not power over her body, but the husband; and in the same way the husband has not power over his body, but the wife. [5] Do not keep back from one another what is right, but only for a short time, and by agreement, so that you may give yourselves to prayer, and come together again; so that Satan may not get the better of you through your loss of self-control. [6] But this I say as my opinion, and not as an order of the Lord. [7] It is my desire that all men might be even as I am. But every man has the power of his special way of life given him by God, one in this way and one in that. [8] But I say to the unmarried and to the widows, It is good for them to be even as I am. [9] But if they have not self-control let them get married; for married life is better than the burning of desire. [10] But to the married I give orders, though not I but the Lord, that the wife may not go away from her husband [11] (Or if she goes away from him, let her keep unmarried, or be united to her husband again); and that the husband may not go away from his wife. [12] But to the rest I say, and not the Lord; If a brother has a wife who is not a Christian, and it is her desire to go on living with him, let him not go away from her. [13] And if a woman has a husband who is not a Christian, and it is his desire to go on living with her, let her not go away from her husband. [14] For the husband who has not faith is made holy through his Christian wife, and the wife who is not a Christian is made holy through the brother: if not, your children would be unholy, but now are they holy. [15] But if the one who is not a Christian has a desire to go away, let it be so: the brother or the sister in such a position is not forced to do one thing or the other: but it is God's pleasure that we may be at peace with one another. [16] For how may you be certain, O wife, that you will not be the cause of salvation to your husband? or you, O husband, that you may not do the same for your wife? [17] Only, as the Lord has given to a man, and as is the purpose of God for him, so let him go on

7

[1] Ami pedig a leveledben leírtakat illeti: Jó a férfinak, ha nem érintkezik asszonnyal. [2] Hanem a test kívánságai miatt minden férfinak legyen felesége, és minden asszonynak legyen férje. [3] A férj adja meg a feleségének, ami helyes, és a feleség is a férjének. [4] A feleségnek nincs hatalma a teste felett, hanem a férje; és ugyanígy a férjnek sincs hatalma a teste felett, hanem a felesége. [5] Ne tartsátok vissza egymástól a helyes dolgot, hanem csak rövid időre, és egyetértésben, hogy imádkozzatok, majd ismét egybegyűljetek, hogy a Sátán ne üssön titeket hatalmon a megingásotok miatt. [6] De ezt a saját véleményemből mondom, nem az Úr parancsából. [7] Az a kívánságom, hogy minden ember olyan legyen, mint én. De mindenkinek megvan az Istentől kapott különleges életmódjának ereje, az egyiknek így, a másiknak úgy. [8] A nem házasoknak és az özvegyeknek pedig azt mondom: Jó nekik, ha olyanok, mint én. [9] Ha pedig nincs önuralmuk, menjenek férjhez; mert a házasélet jobb a vágy égésénél. [10] A házasoknak pedig nem én, hanem az Úr parancsolom, hogy a feleség ne menjen el a férjétől, [11] (vagy ha elmegy tőle, maradjon házasság nélkül, vagy ragaszkodjon újra a férjéhez); a férj pedig ne menjen el a feleségétől. [12] A többieknek pedig én mondom, nem az Úr: Ha egy testvérnek nem keresztény felesége van, és az vele akar élni, ne menjen el tőle. [13] És ha egy asszonynak nem keresztény férje van, és a férje vele akar élni, ne menjen el a férjétől. [14] Mert a hitetlen férj megszentelődik keresztény felesége által, a nem keresztény feleség pedig a testvére által. Ha nem, gyermekeitek szentségtelenek lennének, de most szentek. [15] Ha pedig a nem keresztény el akar menni, úgy legyen. Az ilyen helyzetben lévő testvért nem kényszerítik egyikre vagy a másikra, hanem Istennek tetszik, hogy békességben éljünk egymással. [16] Hogyan lehetsz biztos benne, ó feleség, hogy nem leszel férjed üdvösségének forrása? Vagy te, ó férj, hogy nem teheted ugyanezt a feleségeddel? [17] Csak ahogyan az Úr adta a férfinak, és ahogyan Isten elrendelte számára, úgy éljen. És ezek az én parancsolataim minden gyülekezet számára: [18] Ha valaki keresztény körülmetélkedett, maradjon is körül; és ha valaki keresztény nem metélkedett körül, ne változtasson. [19] A körülmetélés semmi, és az ellentéte semmi, hanem csak Isten parancsainak tel-

living. And these are my orders for all the churches. [18] If any man who is a Christian has had circumcision, let him keep so; and if any man who is a Christian has not had circumcision, let him make no change. [19] Circumcision is nothing, and its opposite is nothing, but only doing the orders of God is of value. [20] Let every man keep the position in which he has been placed by God. [21] If you were a servant when you became a Christian, let it not be a grief to you; but if you have a chance to become free, make use of it. [22] For he who was a servant when he became a Christian is the Lord's free man; and he who was free when he became a Christian is the Lord's servant. [23] It is the Lord who has made payment for you: be not servants of men. [24] My brothers, let every man keep in that condition which is the purpose of God for him. [25] Now about virgins I have no orders from the Lord: but I give my opinion as one to whom the Lord has given mercy to be true to him. [26] In my opinion then, because of the present trouble, it is good for a man to keep as he is. [27] If you are married to a wife, make no attempt to get free from her: if you are free from a wife, do not take a wife. [28] If you get married it is not a sin; and if an unmarried woman gets married it is not a sin. But those who do so will have trouble in the flesh. But I will not be hard on you. [29] But I say this, my brothers, the time is short; and from now it will be wise for those who have wives to be as if they had them not; [30] And for those who are in sorrow, to give no signs of it; and for those who are glad, to give no signs of joy; and for those who are getting property, to be as if they had nothing; [31] And for those who make use of the world, not to be using it fully; for this world's way of life will quickly come to an end. [32] But it is my desire for you to be free from cares. The unmarried man gives his mind to the things of the Lord, how he may give pleasure to the Lord: [33] But the married man gives his attention to the things of this world, how he may give pleasure to his wife. [34] And the wife is not the same as the virgin. The virgin gives her mind to the things of the Lord, so that she may be holy in body and in spirit: but the married woman takes thought for the things of the world, how she may give pleasure to her husband. [35] Now I say this for your profit; not to make things hard for you, but because of what is right, and so that you may be able to give all your attention to the things

jesítése ér valamit. [20] Mindenki tartsa meg azt a helyzetet, amelybe Isten helyezte. [21] Ha szolga voltál, amikor kereszténnyé lettél, ne bánkódj; hanem ha van lehetőséged szabaddá válni, használd ki. [22] Mert aki szolga volt, amikor kereszténnyé lett, az Úr szabad embere; és aki szabad volt, amikor kereszténnyé lett, az Úr szolgája. [23] Az Úr fizette meg értetek: ne legyetek emberek szolgái. [24] Testvéreim, mindenki maradjon abban az állapotban, amelyet Isten eltervezett számára. [25] A szüzekről pedig nincs parancsom az Úrtól, de úgy mondom a véleményemet, mint akinek az Úr irgalmasságot adott, hogy hűséges legyen hozzá. [26] Véleményem szerint tehát a jelenlegi nyomorúság miatt jó az embernek úgy maradni, ahogyan van. [27] Ha van feleséged, ne próbálj meg megszabadulni tőle; ha nincs feleséged, ne vegyél feleséget. [28] Ha megnősülsz, az nem bűn; és ha nem házas asszony sem bűn, de akik így tesznek, azoknak baja lesz a testben. De én nem leszek kemény hozzátok. [29] Azt mondom pedig nektek, testvéreim, hogy az idő rövid; mostantól fogva bölcs dolog lesz, hogy akiknek van feleségük, mintha nem lenne; [30] És akik szomorúak, ne mutassanak jelet; és akik örülnek, ne mutassanak jelet az örömnek; és akik gazdagodnak, úgy legyenek, mintha semmijük sem lenne; [31] És akik élnek a világgal, ne éljenek vele teljesen, mert e világi életmód hamar véget ér. [32] De azt kívánom, hogy mentesek legyetek a gondoktól. A nőtlen férfi az Úr dolgaira gondol, hogyan kedveskedhetne az Úrnak. [33] A nős férfi pedig a világ dolgaira, hogyan kedveskedhetne feleségének. [34] A feleség nem ugyanaz, mint a szűz. A szűz az Úr dolgaira gondol, hogy szent legyen testben és lélekben. A férjes asszony pedig a világ dolgaira gondol, hogyan kedveskedhet férjének. [35] Ezt pedig a javatokra mondom, nem azért, hogy megnehezítsem a dolgotokat, hanem az igazságosság kedvéért, hogy minden gondotokat az Úr dolgaira fordíthassátok. [36] Ha pedig valaki úgy véli, hogy nem teszi helyesen szűz leányát, ha már túl van a legjobb évein, és szükség van rá, tegye azt, amit helyesnek lát; az nem bűn; házasodjanak össze. [37] Hanem az erős elméjű és szándékos férfi, akit nem kényszerítenek, hanem uralkodik kívánságai felett, jól teszi, ha elhatározza, hogy szűzen hagyja. [38] Tehát aki feleségül veszi szűz leányát, jól teszi, és aki házasság nélkül hagyja, még jobban teszi. [39] Jól van a feleségnek, ha míg él a férje, vele van; de ha meghal a férje,

of the Lord. [36] But if, in any man's opinion, he is not doing what is right for his virgin, if she is past her best years, and there is need for it, let him do what seems right to him; it is no sin; let them be married. [37] But the man who is strong in mind and purpose, who is not forced but has control over his desires, does well if he comes to the decision to keep her a virgin. [38] So then, he who gets married to his virgin does well, and he who keeps her unmarried does better. [39] It is right for a wife to be with her husband as long as he is living; but when her husband is dead, she is free to be married to another; but only to a Christian. [40] But it will be better for her to keep as she is, in my opinion: and it seems to me that I have the Spirit of God.

szabadon mehet máshoz férjhez, de csak egy keresztényhez. [40] De jobb neki, ha úgy marad, ahogy van, véleményem szerint; és úgy tűnik nekem, hogy Isten Lelke van bennem.

8

[1] Now about things offered to images: we all seem to ourselves to have knowledge. Knowledge gives pride, but love gives true strength. [2] If anyone seems to himself to have knowledge, so far he has not the right sort of knowledge about anything; [3] But if anyone has love for God, God has knowledge of him. [4] So, then, as to the question of taking food offered to images, we are certain that an image is nothing in the world, and that there is no God but one. [5] For though there are those who have the name of gods, in heaven or on earth, as there are a number of gods and a number of lords, [6] There is for us only one God, the Father, of whom are all things, and we are for him; and one Lord, Jesus Christ, through whom are all things, and we have our being through him. [7] Still, all men have not that knowledge: but some, being used till now to the image, are conscious that they are taking food which has been offered to the image; and because they are not strong in the faith, their minds are troubled. [8] But God's approval of us is not based on the food we take: if we do not take it we are no worse for it; and if we take it we are no better. [9] But take care that this power of yours does not give cause for trouble to the feeble. [10] For if a man sees you, who have knowledge, taking food as a guest in the house of an image, will it not give him, if he is feeble, the idea that he may take food offered to images? [11] And so, through your knowledge, you are the cause of destruction to your brother, for

8

[1] A képmásoknak felajánlott dolgokról pedig: mindannyian úgy gondoljuk magunkban, hogy ismerünk valamit. A tudás büszkeséget ad, a szeretet pedig igazi erőt. [2] Ha valaki azt hiszi magáról, hogy ismer valamit, addig nincs igazi ismerete semmiről; [3] De ha valaki szereti Istent, az Isten ismeri őt. [4] Tehát a képmásoknak felajánlott étel elvételének kérdésében biztosak vagyunk abban, hogy a képmás semmi a világban, és hogy nincs más Isten, csak egy. [5] Mert bár vannak olyanok, akik istennevet viselnek, akár mennyen, akár földön, ahogyan sok isten és sok úr van, [6] nekünk csak egy Istenünk van, az Atya, akitől minden van, mi pedig érte vagyunk; és egy Úr, Jézus Krisztus, aki által minden van, és mi is őáltala vagyunk. [7] Mégis, nincs mindenki birtokában ennek az ismeretnek; de némelyek, akik eddig hozzászoktak a képmásokhoz, tudják, hogy olyan ételt vesznek el, amelyet a képmásnak áldoztak; és mivel nem erősek a hitben, nyugtalan az elméjük. [8] De Isten helyeslése irántunk nem az elfogyasztott étel alapján van: ha nem esszük, nem leszünk rosszabbak tőle; és ha esszük, nem leszünk jobbak. [9] De vigyázzatok, hogy ez a ti hatalmatok ne okozzon bajt a gyengéknek. [10] Mert ha valaki lát téged, aki tudással rendelkezel, hogy egy képmás házában vendégeskedsz, vajon nem azt a gondolatot kelti-e benne, ha gyenge, hogy egyen a képmásoknak áldozott ételt? [11] Így a tudományotok által veszedelemre vagytok testvéreteknek, akiért Krisztus meghalt. [12] És így, ha rosszat tesztek a

whom Christ underwent death. [12] And in this way, doing evil to the brothers, and causing trouble to those whose faith is feeble, you are sinning against Christ. [13] For this reason, if food is a cause of trouble to my brother, I will give up taking meat for ever, so that I may not be a cause of trouble to my brother.

testvéreknek, és bajt okoztok a gyengéknek, Krisztus ellen vétkeztek. [13] Ezért, ha az étel bajt okoz a testvéremnek, akkor örökre lemondok az ételről, hogy ne legyek bajt okozója a testvéremnek.

9

[1] Am I not free? am I not an Apostle? have I not seen Jesus our Lord? are you not my work in the Lord? [2] If to others I am not an Apostle, at least I am one to you: for the fact that you are Christians is the sign that I am an Apostle. [3] My answer to those who are judging me is this. [4] Have we no right to take food and drink? [5] Have we no right to take about with us a Christian wife, like the rest of the Apostles, and the brothers of the Lord, and Cephas? [6] Or I only and Barnabas, have we no right to take a rest from work? [7] Who ever goes to war without looking to someone to be responsible for his payment? who puts in vines and does not take the fruit of them? or who takes care of sheep without drinking of their milk? [8] Am I talking as a man? does not the law say the same? [9] For it says in the law of Moses, It is not right to keep the ox from taking the grain when he is crushing it. Is it for the oxen that God is giving orders? [10] Or has he us in mind? Yes, it was said for us; because it is right for the ploughman to do his ploughing in hope, and for him who is crushing the grain to do his work hoping for a part in the fruits of it. [11] If we have been planting the things of the Spirit for you, does it seem a great thing for you to give us a part in your things of this world? [12] If others have a part in this right over you, have we not even more? But we did not make use of our right, so that we might put nothing in the way of the good news of Christ. [13] Do you not see that the servants of the holy things get their living from the Temple, and the servants of the altar have their part in the food which is offered on the altar? [14] Even so did the Lord give orders that the preachers of the good news might get their living from the good news. [15] But I have not made use of any of these things: and I am not writing this in the hope that it may be so for me: for it would be better for me to undergo death, than for any man to make this pride of mine of no effect. [16] For if I am a preacher of the good news, I have no cause for pride in this;

9

[1] Nem vagyok-e szabad? Nem vagyok-e apostol? Nem láttam-e Jézust, a mi Urunkat? Nem vagytok-e ti az én munkám az Úrban? [2] Ha másoknak nem vagyok apostol, legalább nektek az vagyok: mert az a tény, hogy ti keresztények vagytok, annak a jele, hogy apostol vagyok. [3] Azoknak, akik ítélkeznek felettem, ez a válaszom: [4] Nincs-e jogunk enni és inni? [5] Nincs-e jogunk keresztény feleséget magunkkal vinni, mint a többi apostolnak, az Úr testvéreinek és Kéfásnak? [6] Vagy csak nekem és Barnabásnak nincs-e jogunk a munkától megpihenni? [7] Ki az, aki háborúba megy anélkül, hogy fizetést kérne valakitől? Ki az, aki szőlőt ültet, és nem veszi el annak termését, vagy aki juhokat legeltet anélkül, hogy inna a tejéből? [8] Emberi módon beszélek? Nem ezt mondja a törvény is? [9] Mert Mózes törvényében ezt mondja: Nem helyes megakadályozni, hogy az ökör elviszi a gabonát, amikor zúzza. Vajon az ökrökre parancsol Isten? [10] Vagy ránk gondol? Igen, értünk mondta; mert illik, hogy a szántóvető reménykedve szántson, és aki a kalászt töri, abban a reményben végezze a munkáját, hogy részese lesz annak terméséből. [11] Ha a Lélek dolgait ültettük el nálatok, nagy dolognak tűnik-e tőletek, hogy részesedünk a világi javaiból? [12] Ha másoknak is van részük ebben a jogban felettetek, nemde mi még inkább? De nem éltünk a jogunkkal, hogy ne akadályozzuk Krisztus evangéliumát. [13] Nem látjátok, hogy a szent dolgok szolgái a templomból élnek, az oltár szolgái pedig az oltáron felajánlott eledelből? [14] Így rendelte az Úr is, hogy az evangélium hirdetői az evangéliumból éljenek. [15] De én ezek közül egyiket sem használtam fel: és nem abban a reményben írom ezt, hogy ez velem is így lesz; mert jobb nekem meghalnom, mint hogy bárki hiábavalóvá tegye ezt a büszkeségemet. [16] Mert ha az evangélium hirdetője vagyok, nincs okom a dicsekedésre; mert kényszerítenek rá, mert átok van raj-

because I am forced to do so, for a curse is on me if I do not. [17] But if I do it gladly, I have a reward; and if not, I am under orders to do it. [18] What then is my reward? This, that when I am giving the good news, I may give it without payment, not making use of my rights as a preacher of the good news. [19] For though I was free from all men, I made myself a servant to all, so that more might have salvation. [20] And to the Jews I was as a Jew, so that I might give the good news to them; to those under the law I was the same, not as being myself under the law, but so that I might give the good news to those under the law. [21] To those without the law I was as one without the law, not as being without law to God, but as under law to Christ, so that I might give the good news to those without the law. [22] To the feeble, I was as one who is feeble, so that they might have salvation: I have been all things to all men, so that some at least might have salvation. [23] And I do all things for the cause of the good news, so that I may have a part in it. [24] Do you not see that in a running competition all take part, but only one gets the reward? So let your minds be fixed on the reward. [25] And every man who takes part in the sports has self-control in all things. Now they do it to get a crown which is of this world, but we for an eternal crown. [26] So then I am running, not uncertainly; so I am fighting, not as one who gives blows in the air: [27] But I give blows to my body, and keep it under control, for fear that, after having given the good news to others, I myself might not have God's approval.

tam, ha nem teszem. [17] De ha örömmel teszem, van jutalmam; ha pedig nem, akkor parancsot kapok rá. [18] Mi tehát az én jutalmam? Az, hogy amikor hirdetem az evangéliumot, ingyen tegyem, anélkül, hogy élnék az evangélium hirdetőjeként rám ruházott jogokkal. [19] Mert bár szabad voltam mindenkivel szemben, magamat mindenki szolgájává tettem, hogy többen üdvözüljenek. [20] És a zsidóknak zsidóként voltam, hogy hirdessem nekik az evangéliumot; A törvény alatt élőknek ugyanaz voltam, nem úgy, mint aki törvény alatt áll, hanem hogy hirdessem az evangéliumot a törvény alatt élőknek. [21] A törvény nélkülieknek olyan voltam, mint aki törvény nélkül áll, nem úgy, mint aki Isten törvénye nélkül áll, hanem mint aki Krisztus törvénye alatt áll, hogy hirdessem az evangéliumot a törvény nélkül élőknek. [22] A gyengéknek olyan voltam, mint aki erőtlen, hogy üdvözüljenek: minden voltam mindenkinek, hogy legalább némelyek üdvözüljenek. [23] És mindent az evangéliumért teszek, hogy részem legyen benne. [24] Nem látjátok, hogy a futóversenyen mindenki részt vesz, de csak egy kapja meg a jutalmat? Tehát a jutalomra összpontosítsatok. [25] És aki sportban vesz részt, mindenben önuralommal bír. Ők azért teszik, hogy e világi koronát nyerjenek, mi pedig örök koronát. [26] Tehát nem bizonytalanul futok; Nem úgy harcolok tehát, mint aki a levegőben csapásokat mér: [27] Hanem a testemet ütöm, és fékezem, nehogy miután másoknak hirdettem az evangéliumot, magam ne nyerjek tetszésünket Isten előtt.

10

[1] For it is my desire, my brothers, that you may keep in mind how all our fathers were under the cloud, and they all went through the sea; [2] And they all had baptism from Moses in the cloud and in the sea; [3] And they all took the same holy food; [4] And the same holy drink: for they all took of the water from the holy rock which came after them: and the rock was Christ. [5] But with most of them God was not pleased: for they came to their end in the waste land. [6] Now these things were for an example to us, so that our hearts might not go after evil things, as they did. [7] Then do not go after false gods, as some of them did; as it is said in the holy Writings, After resting and feasting, the people got up to take their pleasure. [8] Again, let us

10

[1] Mert azt kívánom, testvéreim, hogy emlékezzetek vissza arra, hogyan voltak atyáink mind a felhő alatt, és mindnyájan átmentek a tengeren; [2] És mindnyájan megkeresztelkedtek Mózestől a felhőben és a tengerben; [3] És mindnyájan ugyanazt a szent ételt itták; [4] És ugyanazt a szent italt; mert mindnyájan vizet ittak a szent sziklából, amely utánuk jött; és a szikla Krisztus volt. [5] De legtöbbjükkel nem volt elégedett az Isten, mert elpusztultak a pusztában. [6] Ezek pedig példaként szolgáltak nekünk, hogy szívünk ne járjon gonosz dolgok után, mint ők. [7] Ne járjatok tehát hamis istenek után, mint ahogy némelyek közülük jártak; amint meg van írva a szentírásban: Miután

not give way to the desires of the flesh, as some of them did, of whom twenty-three thousand came to their end in one day. [9] And let us not put the Lord to the test, as some of them did, and came to their death by snakes. [10] And do not say evil things against the Lord, as some of them did, and destruction overtook them. [11] Now these things were done as an example; and were put down in writing for our teaching, on whom the last days have come. [12] So let him who seems to himself to be safe go in fear of a fall. [13] You have been put to no test but such as is common to man: and God is true, who will not let any test come on you which you are not able to undergo; but he will make with the test a way out of it, so that you may be able to go through it. [14] For this cause, my dear brothers, give no worship to false gods. [15] What I am saying is for wise men, do you be the judges of it. [16] The cup of blessing which we take, does it not give us a part in the blood of Christ? and is not the broken bread a taking part in the body of Christ? [17] Because we, being a number of persons, are one bread, we are one body: for we all take part in the one bread. [18] See Israel after the flesh: do not those who take as food the offerings of the altar take a part in the altar? [19] Do I say, then, that what is offered to images is anything, or that the image is anything? [20] What I say is that the things offered by the Gentiles are offered to evil spirits and not to God; and it is not my desire for you to have any part with evil spirits. [21] It is not possible for you, at the same time, to take the cup of the Lord and the cup of evil spirits; you may not take part in the table of the Lord and the table of evil spirits. [22] Or may we be the cause of envy to the Lord? are we stronger than he? [23] We are free to do all things, but there are things which it is not wise to do. We are free to do all things, but not all things are for the common good. [24] Let a man give attention not only to what is good for himself, but equally to his neighbour's good. [25] Whatever meat may be had at the public market, take as food without question of right or wrong; [26] For the earth is the Lord's and all things in it. [27] If a Gentile makes a feast for you, and you are pleased to go as a guest, take whatever is put before you, without question of right or wrong. [28] But if anyone says to you, This food has been used as an offering, do not take it, on account of him who said it, and on account of his sense of right and wrong: [29] Right and wrong, I say, not for you, but for the other man; for the fact that I am

megpihentek és lakomáztak, felkelt a nép, hogy gyönyörködjön. [8] Továbbá ne engedjünk a test kívánságainak, mint ahogy némelyek közülük jártak, akik közül huszonháromezren haltak meg egy napon. [9] És ne kísértsük az Urat, mint némelyek közülük kísértették, és kígyók által pusztultak el. [10] És ne szóljatok az Úr ellen rosszat, mint némelyek közülük kísértették, és pusztulás érte őket. [11] Ezek pedig példaként történtek, és írásba foglaltak minket a tanításunkra, akikre az utolsó napok eljöttek. [12] Aki tehát biztonságban érzi magát, féljen a bukástól. [13] Csak emberi kísértésnek estetek alá. Az Isten pedig igaz, aki nem engedi, hogy olyan kísértés érjen titeket, amelyet ki ne tudtok állni, hanem a kísértéssel együtt kivezető utat is készít, hogy át tudjátok állni. [14] Ezért, szeretett testvéreim, ne imádjatok hamis isteneket. [15] Amit bölcs embereknek mondok, legyetek ti ítélőszékek. [16] Az áldás pohara, amelyet iszunk, nem ad-e nekünk közösséget Krisztus vérével? És a megtört kenyér nem a Krisztus testével való közösség? [17] Mivelhogy sokan vagyunk, egy kenyér vagyunk, egy test vagyunk: mert mindnyájan részesei vagyunk az egy kenyérnek. [18] Nézzétek Izraelt test szerint: akik az oltár áldozatait eszik, nem vesznek-e részt az oltárból? [19] Azt mondom tehát, hogy amit a képeknek áldoznak, az valami, vagy hogy a képmás valami? [20] Azt mondom, hogy a pogányok által felajánlott dolgokat a gonosz lelkeknek ajánlják fel, és nem Istennek; és nem akarom, hogy részetek legyen a gonosz lelkekkel. [21] Nem lehet egyszerre innotok az Úr poharát és a gonosz lelkek poharát; nem vehettek részt az Úr asztalán és a gonosz lelkek asztalán. [22] Vagy irigységre vagyunk az Úr előtt? Erősebbek vagyunk nála? [23] Szabadon mindent megtehetünk, de vannak dolgok, amiket nem bölcs dolog megtenni. Szabadon mindent megtehetünk, de nem minden a közjót szolgálja. [24] Ne csak a saját javára fordítson figyelmet az ember, hanem felebarátja javára is. [25] Bármilyen ételt kapnak a piacról, fogyaszd el, kérdés nélkül, hogy jó-e vagy rossz; [26] Mert az Úré a föld és minden, ami rajta van. [27] Ha egy pogány lakomát készít nektek, és szívesen betéretek, vidd el, amit elétek tesznek, kérdés nélkül, hogy jó-e vagy rossz. [28] Ha pedig valaki azt mondja nektek: Ez az étel áldozatul lett felszolgálva, ne fogyasszátok el, amiatt, aki mondta, és a jó és rossz közötti érzéke miatt. [29] A jót és a rosszat nem érted mondom, hanem a másik emberért; mert az,

free is not dependent on another man's sense of right or wrong. 30 But if I give praise to God for the food which I take, let no man say evil of me for that reason. 31 So then, if it is a question of food or drink, or any other thing, whatever you do, do all to the glory of God. 32 Give no cause of trouble to Jews, or to Greeks, or to the church of God. 33 Even as I give way to all men in all things, not looking for profit for myself, but for the good of others, that they may get salvation.

hogy szabad vagyok, nem függ más ember jó- vagy rossz érzékétől. 30 Ha pedig dicsérem Istent az eledelért, amelyet eszem, senki se mondjon rólam rosszat emiatt. 31 Tehát, ha ételről vagy italról vagy bármi másról van szó, bármit tesztek, mindent Isten dicsőségére tegyetek. 32 Ne okozzatok okot a zsidóknak, se a görögöknek, se az Isten egyházának. 33 Ahogy én is mindenkinek mindenben engedek, nem a magam hasznát keresve, hanem a másokét, hogy üdvösséget nyerjenek.

11

1 So take me for your example, even as I take Christ for mine. 2 Now I am pleased to see that you keep me in memory in all things, and that you give attention to the teaching which was handed down from me to you. 3 But it is important for you to keep this fact in mind, that the head of every man is Christ; and the head of the woman is the man, and the head of Christ is God. 4 Every man who takes part in prayer, or gives teaching as a prophet, with his head covered, puts shame on his head. 5 But every woman who does so with her head unveiled, puts shame on her head: for it is the same as if her hair was cut off. 6 For if a woman is not veiled, let her hair be cut off; but if it is a shame to a woman to have her hair cut off, let her be veiled. 7 For it is not right for a man to have his head covered, because he is the image and glory of God: but the woman is the glory of the man. 8 For the man did not come from the woman, but the woman from the man. 9 And the man was not made for the woman, but the woman for the man. 10 For this reason it is right for the woman to have a sign of authority on her head, because of the angels. 11 But the woman is not separate from the man, and the man is not separate from the woman in the Lord. 12 For as the woman is from the man, so the man is through the woman; but all things are from God. 13 Be judges yourselves of the question: does it seem right for a woman to take part in prayer unveiled? 14 Does it not seem natural to you that if a man has long hair, it is a cause of shame to him? 15 But if a woman has long hair, it is a glory to her: for her hair is given to her for a covering. 16 But if any man will not be ruled in this question, this is not our way of doing things, and it is not done in the churches of

11

1 Vegyétek hát példát rám, ahogy én is Krisztust veszem magamnak. 2 Örömmel látom, hogy mindenben emlékezzetek rám, és figyelmeztek arra a tanításra, amelyet tőlem örököltem nektek. 3 Fontos azonban, hogy ti is emlékezzetek arra, hogy minden férfi feje Krisztus, az asszony feje pedig a férfi, Krisztus feje pedig Isten. 4 Minden férfi, aki befedett fővel imádkozik vagy prófétál, szégyent vall a fején. 5 De minden asszony, aki befedett fővel imádkozik, szégyent vall a fején: mert ugyanaz, mintha lenyírnák a haját. 6 Mert ha egy asszony nem fedi be a fejét, vágassa le a haját; de ha egy asszonynak szégyen a haja lenyíratása, fedje be. 7 Mert nem helyes a férfinak befednie a fejét, mert ő Isten képe és dicsősége; az asszony viszont a férfi dicsősége. 8 Mert nem a férfi az asszonytól származott, hanem az asszony a férfitól. 9 És a férfi nem az asszonyért lett, hanem az asszony a férfiért. 10 Ezért illik, hogy az asszony fején legyen a hatalom jele az angyalok miatt. 11 De az asszony nem különül el a férfitól, és a férfi sem különül el az asszonytól az Úrban. 12 Mert ahogyan az asszony a férfitól van, úgy a férfi is az asszony által; de minden Istentől van. 13 Ítéljétek meg magatok a kérdést: helyes-e, hogy egy asszony fátyol nélkül imádkozzon? 14 Nem természetesnek tartjátok-e, hogy ha a férfinak hosszú haja van, az szégyenletes számára? 15 De ha egy asszonynak hosszú haja van, az dicsőség az asszonynak, mert a haja fátyolként adatott neki. 16 Ha pedig valaki nem engedelmeskedik ebben a kérdésben, az nem a mi szokásunk, és az Isten gyülekezeteiben sem szokás. 17 De amikor ezt a parancsot adom nektek, egy dolog nem tetszik: hogy amikor egybejöttök, az nem jobb, hanem rosszabb. 18 Mert először is azt hallottam, hogy

God. [17] But in giving you this order, there is one thing about which I am not pleased: it is that when you come together it is not for the better but for the worse. [18] For first of all, it has come to my ears that when you come together in the church, there are divisions among you, and I take the statement to be true in part. [19] For divisions are necessary among you, in order that those who have God's approval may be clearly seen among you. [20] But now, when you come together, it is not possible to take the holy meal of the Lord: [21] For when you take your food, everyone takes his meal before the other; and one has not enough food, and another is the worse for drink. [22] What? have you not houses to take your meals in? or have you no respect for the church of God, putting the poor to shame? What am I to say to you? am I to give you praise? certainly not. [23] For it was handed down to me from the Lord, as I gave it to you, that the Lord Jesus, on the night when Judas was false to him, took bread, [24] And when it had been broken with an act of praise, he said, This is my body which is for you: do this in memory of me. [25] In the same way, with the cup, after the meal, he said, This cup is the new testament in my blood: do this, whenever you take it, in memory of me. [26] For whenever you take the bread and the cup you give witness to the Lord's death till he comes. [27] If, then, anyone takes the bread or the cup of the Lord in the wrong spirit, he will be responsible for the body and blood of the Lord. [28] But let no man take of the bread and the cup without testing himself. [29] For a man puts himself in danger, if he takes part in the holy meal without being conscious that it is the Lord's body. [30] For this cause a number of you are feeble and ill, and a number are dead. [31] But if we were true judges of ourselves, punishment would not come on us. [32] But if punishment does come, it is sent by the Lord, so that we may be safe when the world is judged. [33] So then, my brothers, when you come together to the holy meal of the Lord, let there be waiting for one another. [34] If any man is in need of food, let him take his meal in his house; so that you may not come together to your damage. And the rest I will put in order when I come.

amikor egybejöttök a gyülekezetben, szakadások vannak köztetek, és részben igaznak is veszem ezt az állítást. [19] Mert szükségesek a szakadások köztetek, hogy akik Isten jóindulatát élvezik, láthatóvá váljanak közöttetek. [20] Most pedig, amikor egybejöttök, nem lehet az Úr szent ételét fogyasztani. [21] Mert amikor ételt fogyasztotok, mindenki a másik előtt veszi az asztalt; és az egyiknek nincs elég ennivalója, a másiknak pedig rosszabb az itala. [22] Hát nincsenek házaitok, ahol elfogyaszthatnátok az ételt? Vagy nem becsülitek az Isten egyházát, és megszégyenítitek a szegényeket? Mit mondjak nektek? Dicsérjelek titeket? Semmiképpen sem. [23] Mert az Úrtól örököltem, ahogyan én is adtam nektek, hogy az Úr Jézus azon az éjszakán, amelyen Júdás elárulta őt, fogta a kenyeret, [24] és miután dicsérettel megtörte, ezt mondta: Ez az én testem, amely értetek adatik: ezt tegyétek az én emlékezetemre! [25] Ugyanígy a pohárral is, az étkezés után, ezt mondta: Ez a pohár az új szövetség az én véremben: valahányszor vesztek belőle, ezt tegyétek az én emlékezetemre! [26] Mert valahányszor vesztek is a kenyeret és a poharat, bizonyságot tesztek az Úr haláláról, amíg el nem jön. [27] Ha tehát valaki rossz lélekkel veszi az Úr kenyerét vagy poharát, felelős lesz az Úr testéért és véréért. [28] De senki se vegyen a kenyérből és a pohárból anélkül, hogy meg ne próbálná magát. [29] Mert az ember veszélybe sodorja magát, ha a szent étkezéshez járul anélkül, hogy tudná, hogy az az Úr teste. [30] Ezért van köztetek sok erőtlen és beteg, és sokan halottak. [31] Ha azonban önmagunk igazi bírái lennénk, nem érne minket büntetés. [32] Ha azonban büntetés jön, azt az Úr küldi, hogy biztonságban legyünk, amikor a világot megítélik. [33] Tehát, testvéreim, amikor egybegyűltök az Úr szent ételére, várjatok egymásra. [34] Ha valakinek szüksége van valamire, vigye el otthon, hogy károtokra ne legyen. A többit pedig majd én intézem, amikor odamegyek.

12

[1] But about the things of the spirit, my brothers, it is not right for you to be without teaching. [2] You are conscious that when you were Gentiles, in whatever way you were guided, you went after images without voice or power. [3] So it is my desire for you to be clear about this; that no one is able to say by the Spirit of God that Jesus is cursed; and no one is able to say that Jesus is Lord, but by the Holy Spirit. [4] Now there are different qualities given to men, but the same Spirit. [5] And there are different sorts of servants, but the same Lord. [6] And there are different operations, but the same God, who is working all things in all. [7] But to every man some form of the Spirit's working is given for the common good. [8] For to one are given words of wisdom through the Spirit; and to another words of knowledge through the same Spirit: [9] To another faith in the same Spirit; and to another the power of taking away disease, by the one Spirit; [10] And to another the power of working wonders; and to another the prophet's word; and to another the power of testing spirits; to another different sorts of tongues; and to another the power of making clear the sense of the tongues: [11] But all these are the operations of the one and the same Spirit, giving to every man separately as his pleasure is. [12] For as the body is one, and has a number of parts, and all the parts make one body, so is Christ. [13] For through the baptism of the one Spirit we were all formed into one body, Jews or Greeks, servants or free men, and were all made full of the same Spirit. [14] For the body is not one part, but a number of parts. [15] If the foot says, Because I am not the hand, I am not a part of the body; it is no less a part of the body. [16] And if the ear says, Because I am not the eye, I am not a part of the body; it is a part of the body all the same. [17] If all the body was an eye, where would be the hearing? if all was hearing, where would be the smelling? [18] But now God has put every one of the parts in the body as it was pleasing to him. [19] And if they were all one part, where would the body be? [20] But now they are all different parts, but one body. [21] And the eye may not say to the hand, I have no need of you: or again the head to the feet, I have no need of you. [22] No, those parts which seem to be feeble are the more necessary; [23] And to those parts of the body which seem to have less honour we give all the more honour; and to those parts of the body

12

[1] A lélek dolgaival kapcsolatban pedig, testvéreim, nem helyes, hogy tanítás nélkül éljetek. [2] Tudjátok, hogy amikor pogányok voltatok, mindenben, amire vezettek titeket, hangtalan és erőtlen képek után kutattatok. [3] Azt akarom tehát, hogy világosan tudjátok ezt, hogy senki sem mondhatja Isten Lelke által, hogy Jézus átkozott; és senki sem mondhatja, hogy Jézus Úr, csakis a Szentlélek által. [4] Az embereknek pedig különböző tulajdonságok adatnak, de ugyanaz a Lélek. [5] És különböző szolgák is vannak, de ugyanaz az Úr. [6] És különböző cselekedetek is vannak, de ugyanaz az Isten, aki mindent cselekszik mindenkiben. [7] De mindenki kap valamilyen Lélek-munkát a közjóra. [8] Mert az egyik a bölcsesség szavait kapja a Lélek által, a másik pedig a tudomány szavait ugyanazon Lélek által; [9] a másiknak hitet ugyanazon Lélek által; a másiknak pedig a betegségek gyógyításának erejét ugyanazon Lélek által; [10] és a másiknak csodák erejét; másnak a prófétai beszédet; másnak a lelkek próbájának erejét; másnak a különböző nyelveket; és ismét megint másoknak a nyelvek értelmének magyarázatát: [11] Mindezek azonban egy és ugyanazon Lélek munkálkodásai, aki mindenkinek külön-külön adja, ahogy neki tetszik. [12] Mert ahogyan a test egy, és sok része van, és a részek mind egy testet alkotnak, úgy Krisztus is. [13] Mert az egy Lélek keresztsége által mindnyájan egy testté formáltattunk, zsidók vagy görögök, szolgák vagy szabadok, és mindnyájan ugyanazzal a Lélekkel teltünk meg. [14] Mert a test nem egy rész, hanem sok részből áll. [15] Ha a láb azt mondja: Mivel nem vagyok kéz, nem vagyok a test része, akkor is a test része. [16] És ha a fül azt mondja: Mivel nem vagyok szem, nem vagyok a test része, mégis a test része. [17] Ha az egész test szem lenne, hol lenne a hallás? Ha minden hallás lenne, hol lenne a szaglás? [18] Most azonban Isten minden egyes tagot egyenként a testbe helyezett, ahogyan tetszett neki. [19] És ha mind egy tag lenne, hol lenne a test? [20] Most azonban mind különálló részek, de egy test. [21] És a szem ne mondhassa a kéznek: Nincs rád szükségem! vagy a fej a lábaknak: Nincs rátok szükségem! [22] Nem, hanem azok a részek, amelyek gyengének látszanak, annál szükségesebbek. [23] És a test azon részeit, amelyek kevésbé tisztesnek látszanak, annál nagyobb tiszteletben részesítjük; és a test azon részeit, amelyek szégyenletesek számunkra, annál nagyobb tiszteletben tartjuk. [24] De

which are a cause of shame to us we give the greater respect; [24] But those parts of the body which are beautiful have no need of such care: and so the body has been joined together by God in such a way as to give more honour to those parts which had need of it; [25] So that there might be no division in the body; but all the parts might have the same care for one another. [26] And if there is pain in one part of the body, all the parts will be feeling it; or if one part is honoured, all the parts will be glad. [27] Now you are the body of Christ, and every one of you the separate parts of it. [28] And God has put some in the church, first, Apostles; second, prophets; third, teachers; then those with wonder-working powers, then those with the power of taking away disease, helpers, wise guides, users of strange tongues. [29] Are all Apostles? are all prophets? are all teachers? have all the power of working wonders? [30] Are all able to take away disease? have all the power of tongues? are all able to give their sense? [31] But let your desires be turned to the more important things given by the Spirit. And now I am pointing out to you an even better way.

a test szép részei nem igényelnek ilyen gondoskodást: és így a testet Isten úgy egybeillesztette, hogy nagyobb tiszteletet adjon azoknak a részeknek, amelyeknek szükségük van rá. [25] Hogy ne legyen megosztottság a testben, hanem minden rész ugyanúgy gondoskodjon egymásról. [26] És ha fájdalom van a test egyik részében, az összes része érzi azt; vagy ha egy tag tisztelik, az összes része örül. [27] Ti pedig Krisztus teste vagytok, és mindegyikőtök külön-külön annak tagjai. [28] És Isten némelyeket rendelt a gyülekezetbe először apostolokká, másodszor prófétákká, harmadszor tanítókká; aztán csodatevőkké, aztán gyógyító hatalmúakká, segítőkké, bölcs vezetőkké, idegen nyelvek beszélőivé. [29] Vajon mindannyian apostolok? Vajon mindannyian próféták? Vajon mindannyian tanítók? Megvan bennük a csodatétel minden ereje? [30] Vajon mindannyian képesek gyógyítani a betegségeket? Megvan bennük a nyelvek minden ereje? Vajon mindannyian képesek értelmet adni? [31] Hanem a Lélek által adott fontosabb dolgokra irányuljanak a vágyaitok. És most egy még jobb utat mutatok nektek.

13

[1] If I make use of the tongues of men and of angels, and have not love, I am like sounding brass, or a loud-tongued bell. [2] And if I have a prophet's power, and have knowledge of all secret things; and if I have all faith, by which mountains may be moved from their place, but have not love, I am nothing. [3] And if I give all my goods to the poor, and if I give my body to be burned, but have not love, it is of no profit to me. [4] Love is never tired of waiting; love is kind; love has no envy; love has no high opinion of itself, love has no pride; [5] Love's ways are ever fair, it takes no thought for itself; it is not quickly made angry, it takes no account of evil; [6] It takes no pleasure in wrongdoing, but has joy in what is true; [7] Love has the power of undergoing all things, having faith in all things, hoping all things. [8] Though the prophet's word may come to an end, tongues come to nothing, and knowledge have no more value, love has no end. [9] For our knowledge is only in part, and the prophet's word gives only a part of what is true: [10] But when that which is complete is come, then that which is in part will be no longer necessary. [11] When I was a child, I made use of a

13

[1] Ha emberek vagy angyalok nyelvén szólok is, szeretet pedig nincs bennem, olyan vagyok, mint a zengő érc vagy a harsona. [2] És ha prófétai erejem van is, és minden titkos dologról tudok is; és ha teljes hitem van is, amely hegyeket mozdít el helyükről, de szeretet nincs bennem, semmi vagyok. [3] És ha minden vagyonomat a szegényeknek adom is, és ha testemet tűzre adom is, de szeretet nincs bennem, az semmit sem használ nekem. [4] A szeretet soha nem fárad bele a várakozásba; a szeretet jóságos; a szeretet nem irigykedik; a szeretet nem tartja magát nagynak, a szeretet nem dicsekszik; [5] A szeretet útjai mindig igazságosak, nem aggódik magáért; nem gerjed haragra, nem törődik a gonoszsággal; [6] Nem gyönyörködik a hamisságban, de örül az igazságnak; [7] A szeretetnek hatalma van mindent elviselni, mindenben hisz, és mindent remél. [8] Ha a próféta szava véget ér is, a nyelvek semmivé válnak, a tudás értéktelenné válik, a szeretet nem fogy el. [9] Mert a mi ismeretünk rész-leges, és a próféta szava is csak egy részét adja visszsza az igazságnak. [10] De amikor eljön a teljesség, akkor a részleges már nem lesz szükséges. [11] Amikor gyermek voltam, gyermeki nyelven beszél-

child's language, I had a child's feelings and a child's thoughts: now that I am a man, I have put away the things of a child. 12 For now we see things in a glass, darkly; but then face to face: now my knowledge is in part; then it will be complete, even as God's knowledge of me. 13 But now we still have faith, hope, love, these three; and the greatest of these is love.

tem, gyermeki érzésekkel és gyermeki gondolatokkal rendelkeztem. Most, hogy férfi vagyok, elhagytam a gyermeki dolgokat. 12 Most ugyanis tükörben homályosan látunk, akkor pedig színről színre. Most az én ismeretem részleges, akkor pedig teljes lesz, ahogyan Isten ismer engem. 13 Most pedig még van hitünk, reményünk, szeretetünk, ez a három; és ezek közül legnagyobb a szeretet.

14

1 Go after love; still desiring to have the things which the Spirit gives, but most of all that you may have the prophet's power. 2 For he who makes use of tongues is not talking to men but to God; because no one has the sense of what he is saying; but in the Spirit he is talking of secret things. 3 But the word of the prophet gives men knowledge and comfort and strength. 4 He who makes use of tongues may do good to himself; but he who gives the prophet's word does good to the church. 5 Now though it is my desire for you all to have the power of tongues, it would give me more pleasure to be hearing the prophet's word from you; for this is a greater thing than using tongues, if the sense is not given at the same time, for the good of the church. 6 But, now, my brothers, if I come to you using tongues, what profit will it be to you, if I do not give you a revelation, or knowledge, or the word of the prophet, or teaching? 7 Even things without life, having a voice, such as a music-pipe or other instrument, if they do not give out different sounds, who may be certain what is being played? 8 For if the war-horn gives out an uncertain note, who will get ready for the fight? 9 So if you, in using a strange tongue, say words which have no sense, how will anyone take in what you are saying? for you will be talking to the air. 10 There are, it may be, a number of different voices in the world, and no voice is without sense. 11 But if the sense of the voice is not clear to me, I am like a man from a strange country to him who is talking, and he will be the same to me. 12 So if you are desiring the things which the Spirit gives, let your minds be turned first to the things which are for the good of the church. 13 For this reason, let the man who has the power of using tongues make request that he may, at the same time, be able to give the sense. 14 For if I make use of tongues in my prayers, my spirit makes the prayer, but not my mind. 15 What then?

14

1 Törekedjetek a szeretetre, továbbra is vágyva arra, hogy a Lélek adja, de leginkább arra, hogy a próféta ereje legyen. 2 Mert aki nyelveken szól, nem emberekhez beszél, hanem Istenhez; mivel senki sem érti, amit mond; hanem Lélekben titkos dolgokról beszél. 3 A próféta szava azonban tudást, vigasztalást és erőt ad az embereknek. 4 Aki nyelveken szól, az önmagának tehet jót; de aki prófétai szavait közvetíti, a gyülekezetnek tesz jót. 5 Bár azt kívánom, hogy mindnyájan rendelkezzetek nyelveken szólás képességével, jobban örülnék, ha a próféta szavait hallhatnám tőletek; mert ez nagyobb dolog a nyelveken szólásnál, ha az értelem nem adatik meg egyidejűleg a gyülekezet javára. 6 Most pedig, testvéreim, ha nyelveken megyek hozzátok, mi hasznotok származik belőle, ha nem adok nektek kinyilatkoztatást, vagy ismeretet, vagy a próféta szavait, vagy tanítást? 7 Még az élettelen dolgok is, amelyeknek hangjuk van, mint például a síp vagy más hangszer, ha nem adnak ki különböző hangokat, ki tudhatja biztosan, hogy mit játszanak? 8 Mert ha a kürt bizonytalan hangot ad, ki készül fel a harcra? 9 Ha tehát idegen nyelven értelmetlen szavakat mondasz, hogyan fogja fel bárki is, amit mondasz? Mert a levegőhöz beszélsz. 10 Lehet, hogy sokféle hang van a világban, és nincs értelmetlen hang. 11 De ha a hang értelme nem világos számomra, olyan vagyok a beszélő számára, mint egy idegen ember, és ő is az lesz velem. 12 Ha tehát azokat kívánjátok, amiket a Lélek ad, először azokra a dolgokra összpontosítsatok, amelyek a gyülekezet javát szolgálják. 13 Ezért aki tud nyelveken szólni, kérje, hogy ugyanakkor értelmet is tudjon adni. 14 Mert ha nyelveken szólok imádkozásomban, a lelkem imádkozik, de nem az elmém. 15 Akkor hát? Legyen imádságom lélekből, és ugyanúgy értelemből is; legyen énekem lélekből, és ugyanúgy értelemből is. 16 Mert ha lélekkel adsz áldást, hogyan mondhatja a tudatlan ember: Úgy legyen!, imád-

let my prayer be from the spirit, and equally from the mind; let my song be from the spirit, and equally from mind. [16] For if you give a blessing with the spirit, how will the man who has no knowledge say, So be it, after your prayer, seeing that he has not taken in what you are saying? [17] For your giving of the blessing is certainly well done, but of no profit to the man without knowledge. [18] I give praise to God that I am able to make use of tongues more than you all: [19] But in the church it would be better for me to make use of five words of which the sense was clear, so that others might have profit, than ten thousand words in a strange tongue. [20] My brothers, do not be children in mind: in evil be as little children, but in mind be of full growth. [21] In the law it is said, By men of other tongues and by strange lips will my words come to this people; and not even so will they give ear to me, says the Lord. [22] For this reason tongues are for a sign, not to those who have faith, but to those who have not: but the prophet's word is for those who have faith, and not for the rest who have not. [23] If, then, the church has come together, and all are using tongues, and there come in men without knowledge or faith, will they not say that you are unbalanced? [24] But if all are teaching as prophets, and a man without faith or knowledge comes in, he is tested by all, he is judged by all; [25] The secrets of his heart are made clear; and he will go down on his face and give worship to God, saying that God is truly among you. [26] What is it then, my brothers? when you come together everyone has a holy song, or a revelation, or a tongue, or is giving the sense of it. Let everything be done for the common good. [27] If any man makes use of a tongue, let it not be more than two, or at the most three, and in turn; and let someone give the sense: [28] But if there is no one to give the sense, let him keep quiet in the church; and let his words be to himself and to God. [29] And let the prophets give their words, but not more than two or three, and let the others be judges of what they say. [30] But if a revelation is given to another who is seated near, let the first be quiet. [31] For you may all be prophets in turn so that all may get knowledge and comfort; [32] And the spirits of the prophets are controlled by the prophets; [33] For God is not a God whose ways are without order, but a God of peace; as in all the churches of the saints. [34] Let women keep quiet in the churches: for it is not right for them to be talking; but let them be under control, as it says in

ságod után, mivel nem fogta fel, amit mondasz? [17] Mert a te áldásod ugyan jól történik, de a tudatlannak nem használ. [18] Hálát adok Istennek, hogy jobban tudok nyelveken szólni, mint ti mindnyájan. [19] De a gyülekezetben jobb, ha öt értelmes szót használok, hogy mások is hasznát vegyék, mint tízezer szót idegen nyelven. [20] Testvéreim, ne legyetek gyermekek értelmetekben; a gonoszban legyetek olyanok, mint a kisgyermekek, de értelmetekben legyetek érettek. [21] A törvényben ezt mondja: „Idegen nyelveken és idegen ajkakon jutnak el szavaim ehhez a néphez, és így sem fognak hallgatni rám” – mondja az Úr. [22] Ezért a nyelvek jelül szolgálnak, nem a hívőknek, hanem a hitetleneknek; a próféta szava pedig a hívőknek szól, nem a többi hitetleneknek. [23] Ha tehát egybegyűlik a gyülekezet, és mindnyájan nyelveken szólnak, és belépnek tudatlanok és hitetlenek, nem azt mondják-e, hogy ti kételkedtek? [24] Ha pedig mindnyájan prófétálnak, és belép egy hitetlen és tudatlan ember, akkor mindenki megpróbálja, mindenki megítéli; [25] Szívének titkai nyilvánvalóvá válnak, és arcra borulva imádja Istent, mondván, hogy Isten valóban köztetek van. [26] Micsoda tehát, testvéreim? Amikor egybegyűltök, mindenkinek van szent éneke, vagy kinyilatkoztatása, vagy nyelveken szólása, vagy annak értelmét adja. Minden a közjóért történjen. [27] Ha valaki nyelvet használ, ne legyen több kettőnél, vagy legfeljebb háromnál, és egymás után; és valaki magyarázza meg. [28] Ha pedig nincs, aki megmagyarázza, hallgasson a gyülekezetben; és szavai önmagához és Istenhez tartozzanak. [29] A próféták is hallgassanak, de ne többen kettőnél vagy hárman, a többiek pedig ítéljék meg, mit mondanak. [30] Ha pedig egy másik, aki ott ült, kinyilatkoztatást kap, az első hallgasson. [31] Mert mindnyájan legyetek próféták egymás után, hogy mindenki tudást és vigasztalást nyerjen; [32] A próféták lelkeit pedig a próféták irányítják; [33] Mert az Isten nem olyan Isten, akinek útjai rendezetlenek, hanem a békesség Istene, mint a szentek minden gyülekezetében. [34] Az asszonyok hallgassanak a gyülekezetekben, mert nem helyes, hogy beszéljenek; hanem legyenek mértékletesek, ahogyan a törvény mondja. [35] Ha pedig valamiről tudni akarnak, kérdezzék meg négyszemközt a férjüket, mert szégyen az asszonyra, ha a gyülekezetben beszél. [36] Tőletek indult ki az Isten igéje, vagy csak hozzátok jutott be? [37] Ha valaki prófétának vagy a Lélek birtokosának tartja magát, jegyezze meg, hogy amit nektek írok, az az Úr igéje. [38] Ha pedig valaki tu-

the law. 35 And if they have a desire for knowledge about anything, let them put questions to their husbands privately: for talking in the church puts shame on a woman. 36 What? was it from you that the word of God went out? or did it only come in to you? 37 If any man seems to himself to be a prophet or to have the Spirit, let him take note of the things which I am writing to you, as being the word of the Lord. 38 But if any man is without knowledge, let him be so. 39 So then, my brothers, let it be your chief desire to be prophets; but let no one be stopped from using tongues. 40 Let all things be done in the right and ordered way.

datlan, legyen az. 39 Azért, testvéreim, legyetek fő vágyaitok, hogy prófétáljatok, de senkit se tiltsanak el a nyelveken szólástól. 40 Minden a helyes és rendezett módon történjen.

15

1 Now I am going to make clear to you, my brothers, what the good news was which I gave to you, and which you took, and on which your faith is based, 2 By which you have salvation; that is to say, the form in which it was given to you, if it is fixed in your minds, and if your faith in it is not without effect. 3 For I gave to you first of all what was handed down to me, how Christ underwent death for our sins, as it says in the Writings; 4 And he was put in the place of the dead; and on the third day he came back from the dead, as it says in the Writings; 5 And he was seen by Cephas; then by the twelve; 6 Then by more than five hundred brothers at the same time, most of whom are still living, but some are sleeping; 7 Then he was seen by James; then by all the Apostles. 8 And last of all, as by one whose birth was out of the right time, he was seen by me. 9 For I am the least of the Apostles, having no right to be named an Apostle, because of my cruel attacks on the church of God. 10 But by the grace of God, I am what I am: and his grace which was given to me has not been for nothing; for I did more work than all of them; though not I, but the grace of God which was with me. 11 If then it is I who am the preacher, or they, this is our word, and to this you have given your faith. 12 Now if the good news says that Christ came back from the dead, how do some of you say that there is no coming back from the dead? 13 But if there is no coming back from the dead, then Christ has not come back from the dead: 14 And if Christ did not come again from the dead, then our good news and your faith in it are of no effect. 15 Yes, and we are seen to be false

15

1 Most pedig, testvéreim, világossá teszem nektek, hogy mi volt az az evangélium, amelyet én adtam nektek, amelyet ti befogadtatok, és amelyre hitetek épül, 2 amely által üdvösségetek van; vagyis abban a formában, amelyben adatott nektek, ha szilárdan áll bennetek, és ha a hitetek nem hatástalan. 3 Mert mindenekelőtt azt adtam át nektek, amit nekem hagyományoztak, hogy Krisztus hogyan halt meg a bűneinkért, ahogyan meg van írva az Írásokban; 4 És a holtak közé helyezték; és a harmadik napon feltámadt a halálból, ahogyan meg van írva az Írásokban; 5 És megjelent Kéfásnak, majd a tizenkettőnek, 6 aztán több mint ötszáz testvérnek egyszerre, akik közül a legtöbben még élnek, de némelyek alszanak; 7 aztán megjelent Jakabnak, majd az összes apostolnak. 8 Végül pedig, mint aki korán született, nekem jelent meg. 9 Mert én vagyok a legkisebb az apostolok között, mivel nincs jogom apostolnak nevezni, mivel kegyetlenül támadtam Isten egyházát. 10 De Isten kegyelméből vagyok, ami vagyok; és az ő kegyelme, amelyet nekem adott, nem volt hiábavaló; mert többet tettem, mint mindnyájuk, de nem én, hanem az Isten kegyelme, amely velem volt. 11 Ha tehát én vagyok a prédikátor, vagy ők, akkor ez a mi beszédünk, és ti ehhez adtátok hiteteket. 12 Ha pedig az evangélium azt mondja, hogy Krisztus feltámadt a halálból, hogyan mondják némelyek közületek, hogy nincs feltámadás a halálból? 13 Ha pedig nincs feltámadás a halálból, akkor Krisztus sem támadt fel a halálból. 14 Ha pedig Krisztus nem támadt fel a halálból, akkor a mi evangéliumunk és a ti hitetek abban hiábavaló. 15 Igen, és Isten hamis tanúinak bizonyulunk; Mert bizony-

witnesses of God; because we gave witness of God that by his power Christ came again from the dead: which is not true if there is no coming back from the dead. [16] For if it is not possible for the dead to come to life again, then Christ has not come to life again: [17] And if that is so, your faith is of no effect; you are still in your sins. [18] And, in addition, the dead in Christ have gone to destruction. [19] If in this life only we have hope in Christ, we are of all men most unhappy. [20] But now Christ has truly come back from the dead, the first-fruits of those who are sleeping. [21] For as by man came death, so by man there is a coming back from the dead. [22] For as in Adam death comes to all, so in Christ will all come back to life. [23] But every man in his right order: Christ the first-fruits; then those who are Christ's at his coming. [24] Then comes the end, when he will give up the kingdom to God, even the Father; when he will have put an end to all rule and to all authority and power. [25] For his rule will go on till he has put all those who are against him under his feet. [26] The last power to come to an end is death. [27] For, as it says, He has put all things under his feet. But when he says, All things are put under him, it is clear that it is not said about him who put all things under him. [28] And when all things have been put under him, then will the Son himself be under him who put all things under him, so that God may be all in all. [29] Again, what will they do who are given baptism for the dead? if the dead do not come back at all, why are people given baptism for them? [30] And why are we in danger every hour? [31] Yes, truly, by your pride in me, my brothers in Christ Jesus our Lord, my life is one long death. [32] If, after the way of men, I was fighting with beasts at Ephesus, what profit is it to me? If the dead do not come to life again, let us take our pleasure in feasting, for tomorrow we come to an end. [33] Do not be tricked by false words: evil company does damage to good behaviour. [34] Be awake to righteousness and keep yourselves from sin; for some have no knowledge of God: I say this to put you to shame. [35] But someone will say, How do the dead come back? and with what sort of body do they come? [36] Foolish man, it is necessary for the seed which you put into the earth to undergo death in order that it may come to life again: [37] And when you put it into the earth, you do not put in the body which it will be, but only the seed, of grain or some other sort of plant; [38] But God gives it a body,

ságot tettünk Istenről, hogy Krisztus az ő hatalma által támadt fel a halálból: ami nem igaz, ha nincs feltámadás a halálból. [16] Mert ha a halottak nem kelhetnek fel, akkor Krisztus sem kelt fel. [17] Ha pedig így van, akkor a hitetek hiábavaló, még mindig bűneitekben vagytok. [18] Ráadásul a Krisztusban meghaltak elvesztek. [19] Ha csak ebben az életben reménykedünk Krisztusban, minden embernél boldogtalanabbak vagyunk. [20] De most Krisztus valóban feltámadt a halálból, zsengéje azoknak, akik aludtak. [21] Mert ahogyan ember által jött a halál, úgy ember által van a feltámadás is. [22] Mert ahogyan Ádámban a halál mindenkire eljött, úgy Krisztusban is mindenki feltámad. [23] De mindenki a maga rendje szerint: Krisztus az első zsenge, aztán akik Krisztuséi, az ő eljövetelekor. [24] Azután jön a vég, amikor átadja az országot Istennek, az Atyának; [25] Mert uralkodása tart, mígnem lába alá veti mindazokat, akik ellene támadnak. [26] Az utolsó hatalom, amely véget vet, a halál. [27] Mert ahogy megmondta: Mindent a lába alá vetett. De amikor azt mondja: Minden alávettetett, világos, hogy nem arról van szó, aki mindent alávetett neki. [28] És amikor minden alávettetett, akkor maga a Fiú is annak lesz az alatt, aki mindent alávetett neki, hogy Isten legyen minden mindenben. [29] Továbbá mit tesznek azok, akik a halottakért keresztelkednek meg? Ha a halottak nem térnek vissza, miért keresztelkednek meg értük? [30] És miért vagyunk mi minden órában veszélyben? [31] Bizony, a ti velem való dicsekvésetek által, testvéreim a mi Urunk Krisztus Jézusban, az én életem egy hosszú halál. [32] Ha emberek módján harcoltam Efézusban a vadakkal, mi hasznom van belőle? Ha a halottak nem kelnek életre, gyönyörködjünk a lakomában, mert holnap véget érünk. [33] Ne tévesszen meg benneteket a hamis beszéd: a gonosz társaság árt a jó magaviseletnek. [34] Legyetek éberek az igazságra, és őrizkedjetek a bűntől, mert némelyek nem ismerik Istent: ezt azért mondom, hogy megszégyenítsem titeket. [35] De azt kérdezheti valaki: Hogyan térnek vissza a halottak, és milyen testben jönnek? [36] Bolond ember, szükséges, hogy a földbe ültetett mag meghaljon, hogy újra életre keljen. [37] És amikor a földbe ülteted, nem azt a testet helyezed bele, amilyen lesz, hanem csak a magot, gabonát vagy más növényt; [38] Hanem Isten testet ad neki, ahogyan tetszik neki, és minden magnak a maga sajátos testét. [39] Nem minden test egyforma; hanem más az emberek

as it is pleasing to him, and to every seed its special body. 39 All flesh is not the same flesh: but there is one flesh of men, another of beasts, another of birds, and another of fishes. 40 And there are bodies of heaven and bodies of earth, but the glory of the one is different from that of the other. 41 There is one glory of the sun, and another glory of the moon, and another glory of the stars; for the glory of one star is different from that of another. 42 So is it with the coming back from the dead. It is planted in death; it comes again in life: 43 It is planted in shame; it comes again in glory: feeble when it is planted, it comes again in power: 44 It is planted a natural body; it comes again as a body of the spirit. If there is a natural body, there is equally a body of the spirit. 45 And so it is said, The first man Adam was a living soul. The last Adam is a life-giving spirit. 46 But that which is natural comes before that which is of the spirit. 47 The first man is from the earth, and of the earth: the second man is from heaven. 48 Those who are of the earth are like the man who was from the earth: and those who are of heaven are like the one from heaven. 49 And in the same way as we have taken on us the image of the man from the earth, so we will take on us the image of the one from heaven. 50 Now I say this, my brothers, that it is not possible for flesh and blood to have a part in the kingdom of God; and death may not have a part in life. 51 See, I am giving you the revelation of a secret: we will not all come to the sleep of death, but we will all be changed. 52 In a second, in the shutting of an eye, at the sound of the last horn: for at that sound the dead will come again, free for ever from the power of death, and we will be changed. 53 For this body which comes to destruction will be made free from the power of death, and the man who is under the power of death will put on eternal life. 54 But when this has taken place, then that which was said in the Writings will come true, Death is overcome by life. 55 O death, where is your power? O death, where are your pains? 56 The pain of death is sin; and the power of sin is the law: 57 But praise be to God who gives us strength to overcome through our Lord Jesus Christ. 58 For this cause, my dear brothers, be strong in purpose and unmoved, ever giving yourselves to the work of the Lord, because you are certain that your work is not without effect in the Lord.

teste, más a barmoké, más a madaraké, és más a halaké. 40 És vannak mennyei testek és földi testek, de az egyik dicsősége különbözik a másikétól. 41 Más a nap dicsősége, más a hold dicsősége, és más a csillagok dicsősége; mert az egyik csillag dicsősége különbözik a másikétól. 42 Így van a halálból való feltámadással is. Elültetik a halálban, és újra életre kel. 43 Szégyenben ültetik el, és újra dicsőségben tér vissza. Gyenge, amikor elültetik, ismét erőben tér vissza. 44 Elültettetett egy természeti test; ismét megjelenik a lélek teste. Ha van természeti test, akkor van szellemi test is. 45 Így is van megmondva: Az első ember, Ádám, élő lélek volt. Az utolsó Ádám pedig az életadó lélek. 46 De a természeti előbb van, mint a lélek. 47 Az első ember a földből való és a földből való: a második ember a mennyből való. 48 Akik a földből valók, azok hasonlók a földből való emberhez; és akik a mennyből valók, azok hasonlók a mennyből valóhoz. 49 És ahogyan a földi ember képét magunkra öltöttük, úgy a mennyeiét is magunkra fogjuk ölteni. 50 Azt mondom pedig néktek, atyámfiai, hogy a testnek és vérnek nem lehet része az Isten országában, és a halálnak nincs része az életben. 51 Íme, titkot tárok fel nektek: nem mindnyájan fogunk halálalvásba jutni, de mindnyájan elváltozunk. 52 Egy szempillantás alatt, egy szem bezárulásakor, az utolsó kürt szavára: mert arra a kürtszóra a halottak visszatérnek, örökre megszabadulva a halál hatalmától, és mi elváltozunk. 53 Mert ez a test, amely a pusztulásra jut, megszabadul a halál hatalmától, és a halál hatalma alatt álló ember örök életet ölt. 54 De amikor ez megtörténik, akkor beteljesedik, amit az Írások mondanak: A halált legyőzte az élet. 55 Halál, hol a te hatalmad? Halál, hol a te fájdalmaid? 56 A halál fájdalma a bűn, a bűn hatalma pedig a törvény. 57 De hála Istennek, aki erőt ad nekünk a győzelemre a mi Urunk Jézus Krisztus által. 58 Ezért, szeretett testvéreim, legyetek erősek a szándékban és rendíthetetlenek, szüntelenül adakozva az Úr munkájában, tudván, hogy munkátok nem eredménytelen az Úrban.

16

[1] Now about the giving of money for the saints, as I gave orders to the churches of Galatia, so do you. [2] On the first day of the week, let every one of you put by him in store, in measure as he has done well in business, so that it may not be necessary to get money together when I come. [3] And when I come, I will send the men of your selection with letters to take the money you have got together to Jerusalem. [4] And if it is possible for me to go there, they will go with me. [5] But I will come to you after I have gone through Macedonia, for that is my purpose; [6] But I may be with you for a time, or even for the winter, so that you may see me on my way, wherever I go. [7] For it is not my desire to see you now, on my way; because it is my hope to be with you for some time, if that is the Lord's pleasure. [8] But I will be at Ephesus till Pentecost; [9] For a great and important door there is open to me, and there are a number of people against me. [10] Now if Timothy comes, see that he is with you without fear; because he is doing the Lord's work, even as I am: [11] See then that he has the honour which is right. But send him on his way in peace, so that he may come to me: for I am looking for him with the brothers. [12] But as for Apollos, the brother, I had a great desire for him to come to you with the brothers, but it was not his pleasure to come now; but he will come when he has a chance. [13] Be on the watch, unmoved in the faith, and be strong like men. [14] Let all you do be done in love. [15] Now I make my request to you, my brothers, for you have knowledge that the house of Stephanas is the first-fruits of Achaia, and that they have made themselves the servants of the saints, [16] That you put yourselves under such, and under everyone who is helping the Lord's work. [17] And I am glad of the coming of Stephanas and Fortunatus and Achaicus: for they have done what was needed to make your work complete. [18] For they gave comfort to my spirit and to yours: for which cause give respect to such people. [19] The churches of Asia send their love to you. So do Aquila and Prisca, with the church which is in their house. [20] All the brothers send their love to you. Give one another a holy kiss. [21] I, Paul, send you these words of love in my writing. [22] If any man has not love for the Lord, let him be cursed. Maran atha (our Lord comes). [23] The grace of our Lord Jesus Christ be with you. [24] My love be with you all in Christ Jesus. So be it.

16

[1] Ami a szentek javára történő pénzgyűjtést illeti, ahogyan Galácia gyülekezeteinek rendeltem, ti is úgy tegyetek. [2] A hét első napján mindenki a maga kezébe tegyen félre annyit, amennyit sikeresen kereskedett, hogy ne kelljen külön pénzt gyűjtenie, amikor odaérek. [3] És amikor odaérek, elküldöm a kiválasztott férfiakat levelekkel, hogy elvigyék az összegyűjtött pénzt Jeruzsálembe. [4] És ha lehetséges, hogy odamenjek, velem jönnek. [5] De miután átutazom Macedónián, elmegyek hozzátok, mert ez a célom; [6] De lehet, hogy egy ideig nálatok leszek, vagy akár télire is, hogy ellássatok úton, bárhová is megyek. [7] Mert nem vágyom arra, hogy most úton lássak titeket; mert remélem, hogy egy ideig nálatok lehetek, ha az Úrnak tetszik. [8] Hanem Efézusban leszek pünkösdig; [9] Mert nagy és fontos ajtó nyílt meg előttem, és sokan vannak ellenem. [10] Ha pedig Timóteus megérkezik, gondoskodjatok róla, hogy félelem nélkül legyen veletek, mert az Úr munkáját végzi, akárcsak én. [11] Gondoskodjatok tehát róla, hogy méltó tisztességben részesüljön. De bocsássátok el békével, hogy hozzám jöhessen, mert a testvérekkel együtt várom őt. [12] Ami pedig Apollós testvért illeti, nagyon szerettem volna, ha eljön hozzátok a testvérekkel, de most nem tetszett neki eljönni, hanem majd eljön, amikor lesz ideje. [13] Legyetek éberek, rendíthetetlenek a hitben, és férfiasan erősek. [14] Minden munkátokat szeretetben végezzétek. [15] Kérlek titeket, testvéreim, mivel tudjátok, hogy Sztefanász háza népe Akhája zsengéje, és hogy a szentek szolgáivá lettek. [16] Engedjétek magatoknak, hogy ilyeneknek engedelmeskedjetek, és mindenkinek, aki segíti az Úr munkáját. [17] Örülök Sztefanász, Fortunátusz és Akhaikusz eljövetelének, mert ők megtették, amire szükség volt, hogy a munkátok teljessé váljon. [18] Mert vigasztalást adtak az én lelkemnek és a tiéteknek: ezért tiszteljétek az ilyeneket. [19] Ázsia gyülekezetei szeretetüket küldik nektek. Ugyanígy tesz Akvila és Priszka is a házukban lévő gyülekezettel. [20] A testvérek mindnyájan szeretetüket küldik nektek. Adjatok egymásnak szent csókot. [21] Én, Pál, ezeket a szeretet szavait küldöm nektek írásban. [22] Ha valaki nem szereti az Urat, legyen átkozott. Maran atha (eljön a mi Urunk). [23] A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen veletek. [24] Szeretetem legyen mindnyájatokkal Krisztus Jézusban. Legyen úgy!

PAUL'S SECOND LETTER TO THE CORINTHIANS

1

[1] Paul, an Apostle of Jesus Christ by the purpose of God, and Timothy the brother, to the church of God which is in Corinth, with all the saints who are in all Achaia: [2] Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ. [3] Praise be to the God and Father of our Lord Jesus Christ, the Father of mercies and the God of all comfort; [4] Who gives us comfort in all our troubles, so that we may be able to give comfort to others who are in trouble, through the comfort with which we ourselves are comforted by God. [5] For as we undergo more of the pain which Christ underwent, so through Christ does our comfort become greater. [6] But if we are troubled, it is for your comfort and salvation; or if we are comforted, it is for your comfort, which takes effect through your quiet undergoing of the same troubles which we undergo: [7] And our hope for you is certain; in the knowledge that as you take part in the troubles, so you will take part in the comfort. [8] For it is our desire that you may not be without knowledge of our trouble which came on us in Asia, that the weight of it was very great, more than our power, so that it seemed that we had no hope even of life: [9] Yes, we ourselves have had the answer of death in ourselves, so that our hope might not be in ourselves, but in God who is able to give life to the dead: [10] Who gave us salvation from so great a death: on whom we have put our hope that he will still go on to give us salvation; [11] You at the same time helping together by your prayer for us; so that for what has been given to us through a number of persons, praise may go up to God for us from all of them. [12] For our glory is in this, in the knowledge which we have that our way of life in the world, and most of all in relation to you, has been holy and true in the eyes of God; not in the wisdom of the flesh, but in the grace of God. [13] For in our letters we say no other things to you, but those which you are reading, and to which you give agreement, and, it is my hope, will go on doing so to the end: [14] Even as you have been ready, in part, to say that we are your glory, in the same way that you are ours, in the day of the Lord Jesus. [15] And being certain of this, it was my purpose to come to you before, so that you might

PÁL MÁSODIK LEVELE A KORINTUSIAKHOZ

1

[1] Pál, Isten akaratából Jézus Krisztus apostola, és Timóteus testvér, Isten korinthusi gyülekezetének, és mindazoknak a szenteknek, akik egész Akhájában vannak: [2] Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól! [3] Áldott legyen az Isten és a mi Urunk Jézus Krisztus Atyja, az irgalmasság Atyja és minden vigasztalás Istene, [4] aki megvigasztal minket minden nyomorúságunkban, hogy mi is megvigasztalhassuk a nyomorúságban lévőket azzal a vigasztalással, amellyel Isten vigasztal minket. [5] Mert ahogyan mi is többet szenvedünk abból, amit Krisztus szenvedett, úgy nagyobb lesz a mi vigasztalásunk Krisztus által. [6] Ha pedig nyomorúságban szenvedünk, az a ti vigasztalásotokra és üdvösségetekre van; vagy ha vigasztalást kapunk, az a ti vigasztalásotokra van, amely ugyanazon nyomorúságok csendes elviselése által van, amelyeket mi szenvedünk. [7] És reménységünk felőletek szilárd, tudván, hogy ahogyan részesei vagytok a nyomorúságoknak, úgy részesei lesztek a vigasztalásnak is. [8] Mert azt kívánjuk, hogy ne maradjatok tudatában a mi nyomorúságunknak, amely Ázsiában ért minket, hogy annak súlya igen nagy volt, erőnknél nagyobb, úgyhogy úgy tűnt, hogy még az életre sincs reménységünk. [9] Sőt, mi magunk is magunkban kaptuk meg a halálra a választ, hogy ne önmagunkban reménykedjünk, hanem Istenben, aki képes életet adni a halottaknak. [10] Aki megszabadított minket ilyen nagy haláltól, akiben reménykedünk, hogy ezután is megszabadít minket. [11] Ti pedig együtt segítettetek velünk az értünk való imádságotokkal, hogy azért, amit sokak által kaptunk, mindnyájuktól dicséret szálljon Istenhez. [12] Mert dicsőségünk abban rejlik, hogy tudjuk, hogy életünk a világban, és leginkább közöttetek, szent és igaz volt Isten szemében, nem a test bölcsessége, hanem Isten kegyelme szerint. [13] Mert leveleinkben semmi mást nem mondunk nektek, csak azokat, amiket olvastok, és amelyekkel egyetértetek, és remélem, hogy mindvégig így is teszünk: [14] Amint részben már készen álltok arra, hogy azt mondjuk, hogy mi vagyunk a ti dicsőségetek, ahogyan ti a mieink vagytok, az Úr Jézus napján. [15] És mivel ebben biztos

have a second grace; [16] And by way of Corinth to go into Macedonia, and from there to come back again to you, so that you might send me on my way to Judaea. [17] If then I had such a purpose, did I seem to be changing suddenly? or am I guided in my purposes by the flesh, saying, Yes, today, and, No, tomorrow? [18] As God is true, our word to you is not Yes and No. [19] For the Son of God, Jesus Christ, whom we were preaching among you, even I and Silvanus and Timothy, was not Yes and No, but in him is Yes. [20] For he is the Yes to all the undertakings of God: and by him all the words of God are made certain and put into effect, to the glory of God through us. [21] Now he who makes our faith strong together with you, in Christ, and has given us of his grace, is God; [22] And it is he who has put his stamp on us, even the Spirit, as the sign in our hearts of the coming glory. [23] But God is my witness that it was in pity for you that I did not come to Corinth at that time. [24] Not that we have authority over your faith, but we are helpers of your joy: for it is faith which is your support.

voltam, elhatároztam, hogy előbb elmegyek hozzátok, hogy másodszor is kegyelmet nyerjetek; [16] És Korinthuson keresztül Macedóniába megyek, és onnan ismét hozzátok térek vissza, hogy elkísérjetek Júdeába. [17] Ha tehát ilyen szándékom lenne, vajon úgy tűnne-e, mintha hirtelen megváltoznék? Vagy a test vezérelne a szándékaimban, mondván: Ma igen, holnap nem? [18] Az Isten igazmondó, hogy a mi beszédünk hozzátok nem igen és nem. [19] Mert az Isten Fia, Jézus Krisztus, akit közöttetek hirdettünk, én, Silvánus és Timóteus, nem volt igen és nem, hanem őbenne lett igen. [20] Mert ő az igen Isten minden tettére, és őbenne Isten minden igéje megerősíttetett és megvalósult Isten dicsőségére miáltalunk. [21] Aki pedig megerősíti a hitünket veletek együtt Krisztusban, és kegyelméből adott nekünk, az Isten az; [22] És ő az, aki ránk bélyegezte a Lelket jelül a mi eljövendő dicsőségünkben. [23] De Isten a tanúm, hogy szánalomból nem mentem Korinthusba akkor. [24] Nem mintha hatalmunk lenne a hitetek felett, hanem örömötök segítői vagyunk, mert a hit a ti támaszotok.

2

[1] But it was my decision for myself, not to come again to you with sorrow. [2] For if I give you sorrow, who then will make me glad, but he who is made sad by me? [3] And I said this very thing in my letter, for fear that when I came I might have sorrow from those from whom it was right for me to have joy; being certain of this, that my joy is the joy of you all. [4] For out of much trouble and pain of heart and much weeping I sent my letter to you; not to give you sorrow, but so that you might see how great is the love which I have to you. [5] But if anyone has been a cause of sorrow, he has been so, not to me only, but in some measure to all of you (I say this that I may not be overhard on you). [6] Let it be enough for such a man to have undergone the punishment which the church put on him; [7] So that now, on the other hand, it is right for him to have forgiveness and comfort from you, for fear that his sorrow may be overgreat. [8] For which cause my desire is that you will make your love to him clear by your acts. [9] And for the same reason I sent you a letter so that I might be certain of your desire to do my orders in all things. [10] But if you give forgiveness to any-

2

[1] De úgy döntöttem magamnak, hogy nem megyek vissza hozzátok szomorúsággal. [2] Mert ha megszomorítalak titeket, ki fog engem megörvendeztetni, ha nem az, akit én megszomorítok? [3] Ezt pedig levelemben is megmondtam, nehogy amikor odaérek, megszomorítsanak azok, akik miatt örömömnek joga van; biztos lévén abban, hogy az én örömöm mindnyájatok öröme. [4] Mert sok szorongattatás, szívfájdalom és sok sírás közepette küldtem nektek levelemet; nem azért, hogy megszomorítsalak titeket, hanem hogy lássátok, milyen nagy a szeretetem irántatok. [5] Ha pedig valaki megszomorított, az nemcsak engem, hanem némileg mindnyájatokat is (ezt azért mondom, hogy ne legyek túl szigorú veletek). [6] Elég legyen az ilyen embernek, hogy elszenvedte a gyülekezet által rá kiszabott büntetést; [7] Most azonban jogos számára, hogy megbocsátást és vigasztalást nyerjen tőletek, nehogy a szomorúsága túlságosan nagy legyen. [8] Ezért kívánom, hogy tetteitek által mutassátok meg iránta való szereteteteket. [9] Ugyanezen okból küldtem nektek levelet, hogy megbizonyosodjak arról, hogy mindenben teljesíteni akarjátok az utasításaimat. [10] De ha valakinek

one, I do the same: for if I have given forgiveness for anything, I have done it because of you, in the person of Christ; [11] So that Satan may not get the better of us: for we are not without knowledge of his designs. [12] Now when I came to Troas for the good news of Christ, and there was an open door for me in the Lord, [13] I had no rest in my spirit because Titus my brother was not there: so I went away from them, and came into Macedonia. [14] But praise be to God who makes us strong to overcome in Christ, and makes clear through us in every place the value of the knowledge of him. [15] For we are a sweet perfume of Christ to God in those who are getting salvation and in those who are going to destruction; [16] To the one it is a perfume of death to death; to the other a perfume of life to life. And who is enough for such things? [17] For we are not like the great number who make use of the word of God for profit: but our words are true, as from God, being said as before God in Christ.

megbocsátotok, én is ugyanazt teszem: mert ha én is megbocsátottam valamit, azt értetek tettem, Krisztus személyében; [11] hogy a Sátán ne úrrá legyen rajtunk, mert nem vagyunk tudatlanok az ő szándékai felől. [12] Amikor pedig Troásba érkeztem Krisztus evangéliumával, és nyitva állt előttem az ajtó az Úrban, [13] nem volt nyugtom a lelkemben, mert Titusz, az én testvérem nem volt ott; ezért eltávoztam tőlük, és Macedóniába érkeztem. [14] De áldás legyen Istennek, aki megerősít minket a Krisztusban való győzelemre, és minden helyen nyilvánvalóvá teszi általunk az ő ismeretének értékét. [15] Mert Krisztus illata vagyunk Istennek azokban, akik üdvözülnek, és azokban, akik a kárhozatra jutnak; [16] Az egyiknek halál illata halálra, a másiknak élet illata életre. És ki elég ehhez? [17] Mert mi nem vagyunk olyanok, mint a sokaság, akik haszonra használják Isten igéjét, hanem a mi beszédeink igazak, mint Istentől valók, Isten előtt Krisztusban mondottak.

3

[1] Do we seem to be again attempting to put ourselves in the right? or have we need, as some have, of letters of approval to you or from you? [2] You yourselves are our letter, whose writing is in our heart, open for every man's reading and knowledge; [3] For you are clearly a letter of Christ, the fruit of our work, recorded not with ink, but with the Spirit of the living God; not in stone, but in hearts of flesh. [4] And this is the certain faith which we have in God through Christ: [5] Not as if we were able by ourselves to do anything for which we might take the credit; but our power comes from God; [6] Who has made us able to be servants of a new agreement; not of the letter, but of the Spirit: for the letter gives death, but the Spirit gives life. [7] For if the operation of the law, giving death, recorded in letters on stone, came with glory, so that the eyes of the children of Israel had to be turned away from the face of Moses because of its glory, a glory which was only for a time: [8] Will not the operation of the Spirit have a much greater glory? [9] For if the operation of the law, producing punishment, had its glory, how much greater will be the operation of the Spirit causing righteousness? [10] For the glory of the first no longer seems to be glory, because of the greater

3

[1] Úgy tűnik, ismét megpróbáljuk magunkat igaznak találni, vagy szükségünk van-e – mint némelyeknek – nektek vagy tőletek kapott jóváhagyó levelekre? [2] Ti magatok vagytok a mi levelünk, amelynek írása a mi szívünkben van, mindenki számára nyitva áll olvasásra és ismeretre. [3] Mert bizony Krisztus levele vagytok, munkánk gyümölcse, nem tintával, hanem az élő Isten Lelkével írva, nem kőbe, hanem test szívébe írva. [4] És ez a biztos hit, amely Krisztus által van Istenben: [5] Nem mintha önmagunktól bármit is tehetnénk, amiért dicsőséget nyerhetnénk, hanem a mi erőnk Istentől van. [6] Aki alkalmassá tett minket arra, hogy új szövetség szolgái legyünk, nem a betűé, hanem a Léleké; mert a betű halált ad, a Lélek pedig megelevenít. [7] Mert ha a törvény munkája, a halál, kőbe vésett betűkkel, dicsőséggel jött el, úgyhogy Izrael fiainak szemeit el kellett fordítani Mózes arcától annak dicsősége miatt, egy ideig tartó dicsőség miatt: [8] Vajon a Lélek munkálkodásának nem lesz-e sokkal nagyobb dicsősége? [9] Mert ha a törvény munkálkodásának, a büntetésnek, dicsősége volt, mennyivel nagyobb lesz a Lélek munkálkodása, amely igazságot hoz? [10] Mert az első dicsősége már nem tűnik dicsőségnek a

glory of that which comes after. [11] For if the order which was for a time had its glory, much more will the eternal order have its glory. [12] Having then such a hope, we keep nothing back, [13] And are not like Moses, who put a veil on his face, so that the children of Israel might not see clearly to the end of the present order of things: [14] But their minds were made hard: for to this very day at the reading of the old agreement the same veil is still unlifted; though it is taken away in Christ. [15] But to this day, at the reading of the law of Moses, a veil is over their heart. [16] But when it is turned to the Lord, the veil will be taken away. [17] Now the Lord is the Spirit: and where the Spirit of the Lord is, there the heart is free. [18] But we all, with unveiled face giving back as in a glass the glory of the Lord, are changed into the same image from glory to glory, even as from the Lord who is the Spirit.

következő nagyobb dicsősége miatt. [11] Mert ha az egy ideig tartó rendnek dicsősége volt, mennyivel inkább dicsősége lesz az örök rendnek. [12] Mivel tehát ilyen reménységünk van, semmit sem tartunk vissza, [13] És nem vagyunk olyanok, mint Mózes, aki leplet vetett az arcára, hogy Izrael fiai ne lássák tisztán a dolgok jelenlegi rendjének végét: [14] De elméjük megkeményedett; mert mind a mai napig a régi szövetség olvasásakor ugyanaz a lepel még mindig fel van fedve, bár Krisztusban elveszik. [15] De mind a mai napig, amikor Mózes törvényét olvassák, lepel borul a szívükre. [16] De amikor az Úrhoz fordulnak, a lepel lehullik. [17] Az Úr a Lélek; és ahol az Úr Lelke van, ott a szív szabad. [18] Mi pedig mindnyájan fedetlen arccal, tükörként visszaadva az Úr dicsőségét, ugyanarra a képre elváltozunk, dicsőségről dicsőségre, ahogyan az Úr, a Lélek is mutatja.

4

[1] For this reason, because we have been made servants of this new order, through the mercy given to us, we are strong: [2] And we have given up the secret things of shame, not walking in false ways, and not making use of the word of God with deceit; but by the revelation of what is true, as before God, we have the approval of every man's sense of right and wrong. [3] But if our good news is veiled, it is veiled from those who are on the way to destruction: [4] Because the god of this world has made blind the minds of those who have not faith, so that the light of the good news of the glory of Christ, who is the image of God, might not be shining on them. [5] For our preaching is not about ourselves, but about Christ Jesus as Lord, and ourselves as your servants through Jesus. [6] Seeing that it is God who said, Let light be shining out of the dark, who has put in our hearts the light of the knowledge of the glory of God in the face of Jesus Christ. [7] But we have this wealth in vessels of earth, so that it may be seen that the power comes not from us but from God; [8] Troubles are round us on every side, but we are not shut in; things are hard for us, but we see a way out of them; [9] We are cruelly attacked, but not without hope; we are made low, but we are not without help; [10] In our bodies there is ever the mark of the death of Jesus, so that the life of Jesus may be seen in our bodies. [11] For, while living, we are still being given up to death because of Jesus,

4

[1] Azért, mivel a nekünk adott irgalmasság által ennek az új rendnek szolgáivá lettünk, erősek vagyunk: [2] És elhagytuk a szégyenletes titkokat, nem járunk hamis utakon, és nem használjuk Isten igéjét megtévesztően, hanem az igazság kinyilatkoztatása által, ahogyan Isten előtt van, minden ember előtt próbára tesszük magunkat a helyes és a helytelen érzéke szerint. [3] De ha a mi evangéliumunk leplezett, akkor leplezett azok elől, akik a pusztulásba mennek. [4] Mert e világ Istene megvakította a hitetlenek elméjét, hogy Krisztus dicsőségének evangéliumának világossága ne világítson rájuk. [5] Mert a mi prédikálásunk nem magunkról szól, hanem Krisztus Jézusról, az Úrról, és magunkról, mint a ti szolgáitokról Jézus által. [6] Mivel Isten az, aki ezt mondta: „Sötétségből ragyogjon világosság”, ő adta szívünkbe Isten dicsőségének ismeretének világosságát Jézus Krisztus arcán. [7] Ez a kincsünk pedig földi edényekben van, hogy látható legyen, hogy az erő nem belőlünk, hanem Istentől származik; [8] Mindenfelől nyomorúságok vesznek körül minket, de nem vagyunk bezárva; nehéz nekünk, de látjuk a kiutat belőlük; [9] Kegyetlenül ostromolnak minket, de nem reménytelenül; elnyomnak minket, de nem vagyunk segítség nélkül; [10] Testünkön mindig ott van Jézus halálának bélyege, hogy Jézus élete is látható legyen testünkben. [11] Mert amíg élünk, még mindig a halálnak adatunk Jézusért, hogy

so that the life of Jesus may be seen in our flesh, though it is under the power of death. [12] So then, death is working in us, but life in you. [13] But having the same spirit of faith, as it is said in the Writings, The words of my mouth came from the faith in my heart; in the same way, our words are the outcome of our faith; [14] Because we are certain that he who made the Lord Jesus come back from the dead, will do the same for us, and will give us a place in his glory with you. [15] For we go through all things on account of you, because the greater the number to whom the grace is given, the greater is the praise to the glory of God. [16] For which cause we do not give way to weariness; but though our outer man is getting feebler, our inner man is made new day by day. [17] For our present trouble, which is only for a short time, is working out for us a much greater weight of glory; [18] While our minds are not on the things which are seen, but on the things which are not seen: for the things which are seen are for a time; but the things which are not seen are eternal.

Jézus élete is látható legyen testünkben, bár a halál hatalma alatt van. [12] Tehát a halál bennünk munkálkodik, az élet pedig bennetek. [13] De ugyanaz a hit lelke van bennünk, amint meg van írva: „Számomnak beszédei a szívem hitéből származtak; ugyanígy a mi beszédeink is a hitünk gyümölcsei.” [14] Mert biztosak vagyunk benne, hogy aki feltámasztotta az Úr Jézust a halálból, az velünk is megteszi majd, és helyet ad nekünk dicsőségében veletek. [15] Mert mindent értetek teszünk, mert minél többen részesülnek a kegyelemben, annál nagyobb a dicséret Isten dicsőségére. [16] Ezért nem fáradunk el, sőt, bár külső emberünk gyengül, belsőnk napról napra megújul. [17] Mert a jelenlegi, rövid ideig tartó nyomorúságunk sokkal nagyobb dicsőséget szerez nekünk, [18] mivel nem a láthatókra gondolunk, hanem a láthatatlanokra; mert a láthatók ideigvalók, a láthatatlanok pedig örökkévalók.

5

[1] For we are conscious that if this our tent of flesh is taken down, we have a building from God, a house not made with hands, eternal, in heaven. [2] For in this we are crying in weariness, greatly desiring to be clothed with our house from heaven: [3] So that our spirits may not be unclothed. [4] For truly, we who are in this tent do give out cries of weariness, for the weight of care which is on us; not because we are desiring to be free from the body, but so that we may have our new body, and death may be overcome by life. [5] Now he who has made us for this very thing is God, who has given us the Spirit as a witness of what is to come. [6] So, then, we are ever without fear, and though conscious that while we are in the body we are away from the Lord, [7] (For we are walking by faith, not by seeing,) [8] We are without fear, desiring to be free from the body, and to be with the Lord. [9] For this reason we make it our purpose, in the body or away from it, to be well-pleasing to him. [10] For we all have to come before Christ to be judged; so that every one of us may get his reward for the things done in the body, good or bad. [11] Having in mind, then, the fear of the Lord, we put these things before men, but God sees our hearts; and it is my hope that we may seem right in your

5

[1] Tudjuk ugyanis, hogy ha ezt a testnek ezt a sátrát lebontják, Istentől való épületünk van, nem kézzel alkotott, örökkévaló házunk a mennyben. [2] Mert ebben fáradtan kiáltunk, nagyon vágyva arra, hogy felöltözzünk mennyei házunkba, [3] hogy lelkünk ne vetkőzzön le. [4] Mert mi, akik ebben a sátorban vagyunk, fáradtan kiáltunk a ránk nehezedő gondok súlya miatt; nem azért, mert meg akarunk szabadulni a testtől, hanem hogy új testünk legyen, és a halált legyőzze az élet. [5] Aki pedig erre teremtett minket, az Isten az, aki a Lelket is adta nekünk tanúul a jövendő dolgoknak. [6] Így tehát soha nem félünk, és bár tudjuk, hogy amíg testben vagyunk, távol vagyunk az Úrtól, [7] (Mert hitben járunk, nem látásban), [8] félelem nélkül vágyunk arra, hogy megszabaduljunk a testtől, és az Úrral lehessünk. [9] Ezért törekszünk arra, hogy akár testben, akár azon kívül is, kedvesek legyünk előtte. [10] Mert mindnyájunknak Krisztus elé kell állnunk ítéletre, hogy kiki megkapja jutalmát a testben tett cselekedeteiért, akár jókért, akár rosszakért. [11] Az Úr félelmére gondolva tehát emberek elé tárjuk ezeket, de Isten látja a szívünket, és remélem, hogy igaznak fogunk tűnni a szemetek előtt. [12] Nem ismét a tetszéseteket kérjük,

eyes. [12] We are not again requesting your approval, but we are giving you the chance of taking pride in us, so that you may be able to give an answer to those whose glory is in seeming, and not in the heart. [13] For if we are foolish, it is to God; or if we are serious, it is for you. [14] For it is the love of Christ which is moving us; because we are of the opinion that if one was put to death for all, then all have undergone death; [15] And that he underwent death for all, so that the living might no longer be living to themselves, but to him who underwent death for them and came back from the dead. [16] For this reason, from this time forward we have knowledge of no man after the flesh: even if we have had knowledge of Christ after the flesh, we have no longer any such knowledge. [17] So if any man is in Christ, he is in a new world: the old things have come to an end; they have truly become new. [18] But all things are of God, who has made us at peace with himself through Christ, and has given to us the work of making peace; [19] That is, that God was in Christ making peace between the world and himself, not putting their sins to their account, and having given to us the preaching of this news of peace. [20] So we are the representatives of Christ, as if God was making a request to you through us: we make our request to you, in the name of Christ, be at peace with God. [21] For him who had no knowledge of sin God made to be sin for us; so that we might become the righteousness of God in him.

hanem lehetőséget adunk arra, hogy dicsekedjetek velünk, hogy választ tudjunk adni azoknak, akiknek a dicsekedése a látszatban van, és nem a szívben. [13] Mert ha bolondok vagyunk, az Isten előtt van; ha komolyak, az tiértetek. [14] Mert Krisztus szeretete indít minket; mivel azt tartjuk, hogy ha egy meghalt mindenkiért, akkor mindenki meghalt; [15] És hogy meghalt mindenkiért, hogy az élők többé ne önmaguknak éljenek, hanem annak, aki meghalt értük, és feltámadt a halálból. [16] Ezért mostantól fogva senkit sem ismerünk test szerint; sőt, ha ismertük is Krisztust test szerint, többé már nem ismerjük. [17] Tehát ha valaki Krisztusban van, új világban van: a régiek elmúltak, újjá lettek. [18] De minden Istentől van, aki minket Krisztus által békéltetett meg önmagával, és nekünk adta a békesség munkáját. [19] Azaz, hogy Isten Krisztusban békességet szerzett önmagával a világ és a világ között, nem tulajdonítva nekik bűneiket, és nekünk adta a békesség evangéliumának hirdetését. [20] Tehát mi Krisztus képviselői vagyunk, mintha Isten kérne titeket általunk: Krisztus nevében kérjük titeket, hogy békéljetek meg Istennel. [21] Mert aki nem ismert bűnt, azt Isten bűnné tette értünk; hogy Isten igazságává válhassunk őbenne.

6

[1] We then, working together with God, make our request to you not to take the grace of God to no purpose. [2] (For he says, I have given ear to you at a good time, and I have been your helper in a day of salvation: see, now is the good time; now is the day of salvation): [3] Giving no cause for trouble in anything, so that no one may be able to say anything against our work; [4] But in everything making it clear that we are the servants of God, in quiet strength, in troubles, in need, in sorrow, [5] In blows, in prisons, in attacks, in hard work, in watchings, in going without food; [6] In a clean heart, in knowledge, in long waiting, in being kind, in the Holy Spirit, in true love, [7] In the true word, in the power of God; with the arms of righteousness on the right hand and on the left, [8] By glory and by shame, by an evil name and a good name;

6

[1] Istennel együttműködve tehát arra kérünk titeket, hogy ne vedd hiába Isten kegyelmét. [2] (Mert ezt mondja: Jókor hallgattam rátok, és segítőtök voltam az üdvösség napján: íme, most van a jó idő, most van az üdvösség napja): [3] Semmiben se adjunk okot a zavarra, hogy senki se szólhasson a munkánk ellen; [4] Hanem mindenben nyilvánítsuk meg, hogy Isten szolgái vagyunk: csendes erőben, nyomorúságban, szükségben, bánatban, [5] ütésekben, börtönökben, támadásokban, kemény munkában, virrasztásban, éhezésben; [6] tiszta szívben, ismeretben, hosszú várakozásban, jóságban, a Szentlélekben, igaz szeretetben, [7] az igaz beszédben, Isten hatalmában; az igazság karjaival jobbról és balról, [8] dicsőségben és szégyenben, gonosz és jó név által; mint hamis, és mégis igaz; [9] ész-

as untrue, and still true; [9] Unnoted, but still kept fully in mind; as near to death, but still living; as undergoing punishment, but not put to death; [10] As full of sorrow, but ever glad; as poor, but giving wealth to others; as having nothing, but still having all things. [11] Our mouth is open to you, O Corinthians, our heart is wide. [12] It is not our feelings to you which are narrow, but yours to us. [13] Now to give me back payment of the same sort (I am talking as to my children), let your hearts be wide open to me. [14] Do not keep company with those who have not faith: for what is there in common between righteousness and evil, or between light and dark? [15] And what agreement is there between Christ and the Evil One? or what part has one who has faith with one who has not? [16] And what agreement has the house of God with images? for we are a house of the living God; even as God has said, I will be living among them, and walking with them; and I will be their God, and they will be my people. [17] For which cause, Come out from among them, and be separate, says the Lord, and let no unclean thing come near you; and I will take you for myself, [18] And will be a Father to you; and you will be my sons and daughters, says the Lord, the Ruler of all.

revétlenül, de mégis teljesen emlékezve; mint halálközeliek, de mégis élők; mint büntetésben lévők, de nem halálra ítéltek; [10] mint bánatosak, de mindig örvendezők; mint szegények, de másoknak gazdagságot osztogatók; mint semmivel sem rendelkezők, de mégis mindenük megvan. [11] Nyitva van a szánk tihozzátok, ó, Korinthusbeliek, szívünk tágas. [12] Nem a mi érzéseink szűkek irántatok, hanem a tiétek irántunk. [13] Most pedig, hogy ugyanolyan mértékben viszonozhassátok – mint gyermekeimhez szólok –, nyíljanak meg előttem a szívetek. [14] Ne társalogjatok a hitetlenekkel, mert mi a közös az igazság és a gonosz között, vagy a világosság és a sötétség között? [15] És mi egyezése Krisztus és a Gonosz között? Vagy mi része a hívőnek a hitetlennel? [16] És mi egyezése van Isten házának a képekkel? Mert mi az élő Isten háza vagyunk; amint Isten mondta: Közöttük fogok lakni és velük fogok járni; és én az ő Istenük leszek, ők pedig az én népem lesznek. [17] Annakokáért menjetek ki közülük, és különüljetek el tőlük – ezt mondja az Úr –, és semmi tisztátalan ne közelítsen hozzátok; és magamhoz veszlek titeket, [18] és Atyátok leszek, és ti fiaimmá és leányaimmá lesztek – ezt mondja az Úr, a mindenség Ura.

7

[1] Because God, then, will give us such rewards, dear brothers, let us make ourselves clean from all evil of flesh and spirit, and become completely holy in the fear of God. [2] Let your hearts be open to us: we have done no man wrong, no man has been damaged by us, we have made no profit out of any man, [3] It is not with the purpose of judging you that I say this: for I have said before that you are in our hearts for life and death together. [4] My words to you are without fear, I am full of pride on account of you: I have great comfort and joy in all our troubles. [5] For even when we had come into Macedonia our flesh had no rest, but we were troubled on every side; there were fightings outside and fears inside. [6] But God who gives comfort to the poor in spirit gave us comfort by the coming of Titus; [7] And not by his coming only, but by the comfort which he had in you, while he gave us word of your desire, your sorrow, your care for me; so that I was still more glad. [8] For though my letter gave you pain, I have no regret for

7

[1] Mivel tehát Isten ilyen jutalmat ad nekünk, szeretett testvéreim, tisztítsuk meg magunkat minden testi és lelki gonoszságtól, és váljunk teljesen szentté Isten félelmében. [2] Legyenek nyitottak előttünk a szívetek: senkinek sem tettünk rosszat, senkinek sem ártunk, senkiből sem húztunk hasznot. [3] Nem azért mondom ezt, hogy megítéljelek titeket; hiszen már korábban is mondtam, hogy életre és halálra szívünkben vagytok. [4] Félelem nélkül szólok hozzátok, büszkeséggel tölt el engem ti miattatok: nagy vigasztalásom és örömöm van minden nyomorúságunkban. [5] Mert még Macedóniába érkezésünkkor sem volt nyugtom testünknek, hanem mindenfelől szorongattatások voltunk; kívül harcok, belül félelem. [6] De Isten, aki vigasztalja a lelki szegényeket, megvigasztalt minket Titusz eljövetele által; [7] De nemcsak az ő eljövetele által, hanem azzal a vigasztalással is, amelyet tibennetek talált, miközben hírt adott nekünk vágyakozásotokról, bánatotokról, irántam való gondoskodásotokról; úgyhogy még jobban örültem. [8] Mert bár levelem fájdalmat okozott

it now, though I had before; for I see that the letter gave you pain, but only for a time. [9] Now I am glad, not that you had sorrow, but that your sorrow was the cause of a change of heart; for yours was a holy sorrow so that you might undergo no loss by us in anything. [10] For the sorrow which God gives is the cause of salvation through a change of heart, in which there is no reason for grief: but the sorrow of the world is a cause of death. [11] For you see what care was produced in you by this very sorrow of yours before God, what clearing of yourselves, what wrath against sin, what fear, what desire, what serious purpose, what punishment. In everything you have made it clear that you are free from sin in this business. [12] So though I sent you a letter, it was not only because of the man who did the wrong, or because of him to whom the wrong was done, but so that your true care for us might be made clear in the eyes of God. [13] So we have been comforted: and we had the greater joy in our comfort because of the joy of Titus, for his spirit had been made glad by you all. [14] For I was not put to shame in anything in which I may have made clear to him my pride in you; but as we said nothing to you but what was true, so the good things which I said to Titus about you were seen by him to be true. [15] And his love to you is the more increased by his memory of you all, how you gave way to his authority, and how you took him to your hearts with fear and honour. [16] It gives me great joy to see you answering to my good opinion of you in every way.

nektek, most nem bánom, pedig korábban igen; mert látom, hogy a levél fájdalmat okozott nektek, de csak ideig-óráig. [9] Most örülök, nem azért, hogy bánatotok volt, hanem azért, hogy bánatotok megtérést hozott; mert a tiétek szent bánat volt, hogy semmiben se vesszetsetek kárt miattunk. [10] Mert az Isten által adott bánat az üdvösség oka a szív megváltozása által, amelyben nincs ok a bánatra; a világ bánata pedig halál oka. [11] Mert látjátok, milyen aggodalmat keltett bennetek ez az Isten előtti bánat, milyen önmagatok felmentését, milyen haragot a bűn ellen, milyen félelmet, milyen vágyat, milyen komoly szándékot, milyen büntetést. Mindenben nyilvánvalóvá tettétek, hogy ebben a dologban mentesek vagytok a bűntől. [12] Tehát bár levelet küldtem nektek, nemcsak a rosszattevő ember miatt, vagy a rosszattevő miatt, hanem azért is, hogy Isten szemében nyilvánvalóvá legyen irántunk tanúsított igazi törődésetek. [13] Így hát megvigasztalódtunk, és még nagyobb örömünk volt a vigasztalásunkban Titus öröme miatt, mert lelkét mindnyájan megvidámítottátok. [14] Mert semmiben sem szégyenültem meg, amiben nyilván tudtam volna előtte, hogy büszkén vallottam irántatok; hanem ahogyan csakis igazat mondtunk nektek, úgy a jó dolgok, amiket Titusnak rólatok mondtam, igaznak bizonyultak előtte. [15] És az irántatok való szeretete annál inkább növekszik, mivel mindnyájatokra emlékezik, arra, hogy engedtetek hatalmának, és hogy félelemmel és tisztelettel befogadtátok őt a szívetekbe. [16] Nagy örömmel tölt el, hogy látom, hogy mindenben megfeleltek a rólatok szóló jó véleményemnek.

8

[1] And now we give you news, brothers, about the grace of God which has been given to the churches of Macedonia; [2] How while they were undergoing every sort of trouble, and were in the greatest need, they took all the greater joy in being able to give freely to the needs of others. [3] For I give them witness, that as they were able, and even more than they were able, they gave from the impulse of their hearts, [4] Seriously requesting us that they might have a part in this grace of being servants to the needs of the saints: [5] And going even farther than our hope, they first gave themselves to the Lord and to us after the purpose of God. [6] So that we made a request to Titus that, as he had made a start before, so he might make this

8

[1] Most pedig hírt adunk nektek, testvérek, Isten kegyelméről, amelyet Macedónia gyülekezeteinek adott. [2] Miközben mindenféle nyomorúságban voltak és nagy szükségben voltak, annál nagyobb örömmel adakoztak mások szükségleteire. [3] Mert bizonyságot teszek nekik, hogy ahogyan tudták, sőt még annál is többet, mint tudták, szívük indíttatásából adakoztak, [4] komolyan kérve minket, hogy ők is részesülhessenek ebben a kegyelemben, hogy szolgálják a szentek szükségleteit. [5] És még messzebbre mentek, mint reménykedtünk, először önmagukat adták az Úrnak és nekünk Isten akarata szerint. [6] Úgyhogy kértük Titusztot, hogy amint már korábban elkezdte, tegye

grace complete in you. [7] And that as you are full of every good thing, of faith, of the word, of knowledge, of a ready mind, and of love to us, so you may be full of this grace in the same way. [8] I am not giving you an order, but using the ready mind of others as a test of the quality of your love. [9] For you see the grace of our Lord Jesus Christ, how though he had wealth, he became poor on your account, so that through his need you might have wealth. [10] And in this I give my opinion: for it is to your profit, who were the first to make a start a year before, not only to do this, but to make clear that your minds were more than ready to do it. [11] Then make the doing of it complete; so that as you had a ready mind, you may give effect to it as you are able. [12] For if there is a ready mind, a man will have God's approval in the measure of what he has, and not of what he has not. [13] And I am not saying this so that others may get off free, while the weight comes on you: [14] But so that things may be equal; that from those things of which you have more than enough at the present time their need may be helped, and that if you are in any need they may be a help to you in the same way, making things equal. [15] As it says in the Writings, He who had taken up much had nothing over and he who had little had enough. [16] But praise be to God, who puts the same care for you into the heart of Titus. [17] For while he gladly gave ear to our request, he was interested enough to go to you from the impulse of his heart. [18] And with him we have sent a brother whose praise in the good news has gone through all the churches; [19] And not only so, but he was marked out by the churches to go with us in the grace of this giving which we have undertaken to the glory of the Lord and to make clear that our mind was ready: [20] And so that no man might be able to say anything against us in the business of this giving which has been put into our hands: [21] For the business has been so ordered by us as to have the approval, not only of the Lord, but of men. [22] And we have sent with them our brother, whose ready spirit has been made clear to us at times and in ways without number, but it is now all the more so because of the certain faith which he has in you. [23] If any question comes up about Titus, he is my brother-worker, working with me for you; or about the others, they are the representatives of the churches to the glory of Christ. [24] Make clear then to them, as representatives of the churches, the quality of your love, and that the things which we have said about you are true.

teljessé bennetek ezt a kegyelmet. [7] És mivel tele vagytok minden jóval: hittel, igével, ismerettel, készséggel és irántunk való szeretettel, úgy legyetek ti is tele ezzel a kegyelemmel. [8] Nem parancsolok nektek, hanem mások készséges gondolkodásmódját használom fel szeretetetek minőségének próbájaként. [9] Mert látjátok a mi Urunk Jézus Krisztus kegyelmét, hogy bár gazdag volt, szegénnyé lett miattatok, hogy a szüksége miatt meggazdagodjatok. [10] És ebben a véleményem is van: mert javatokra válik, hogy egy évvel korábban elsőként kezdtétek el ezt, nemcsak hogy ezt tegyétek, hanem hogy megmutassátok, hogy elmétek felettébb készek rá. [11] Azután tegyétek teljessé, hogy amilyen készségesek voltatok, úgy tudjátok is megvalósítani. [12] Mert ha van készség, az ember a vagyona szerint nyer kedvességet, nem a hiánya szerint. [13] És ezt nem azért mondom, hogy mások megússzák, míg titeket a teher nehezedik: [14] Hanem hogy egyenlőek legyenek a dolgok; hogy azokból, amikből jelenleg bőven van, segítséget kapjanak a szükségükben, és ha valamiben szükségetek van, ők is hasonlóképpen segíthessenek nektek, egyenlővé téve a dolgokat. [15] Amint az Írások mondják: „Aki sokat szedett össze, annak nem maradt feleslege, és akinek kevés volt, annak eleget tett.” [16] De hála Istennek, aki ugyanazt a törődést adta értetek Titusz szívébe. [17] Mert örömmel meghallgatta kérésünket, de szíve indíttatásából eléggé igyekezett elmenni hozzátok. [18] Vele együtt elküldtük azt a testvért is, akinek a dicsérete az evangéliumban minden gyülekezetben elterjedt; [19] Sőt, nemcsak ezt, hanem a gyülekezetek is kijelölték őt, hogy velünk együtt járjon ebben az adományozásban, amelyet az Úr dicsőségére vállaltunk, és hogy világossá tegye, hogy készen állunk. [20] Hogy senki se szólhasson ellenünk ebben az adományozásban, amelyet ránk bíztunk. [21] Mert úgy rendeltük el ezt a dolgot, hogy nemcsak az Úr, hanem az emberek is helyeseljék. [22] Velük elküldtük testvérünket is, akinek készségét számtalanszor és sokszor megmutattuk nekünk, most pedig annál inkább, mert biztos hittel van irántatok. [23] Ha pedig Titusszal kapcsolatban kérdés merül fel, ő az én munkatársam, aki velem együtt dolgozik értetek; a többiekkel kapcsolatban pedig ők a gyülekezetek képviselői Krisztus dicsőségére. [24] Bizonyítsátok tehát nekik, mint a gyülekezetek képviselőinek, a szeretetteteket, és hogy igazak azok a dolgok, amelyeket rólatok mondtunk.

9

[1] But there is no need for me to say anything in my letter about the giving to the saints: [2] For I have before made clear to those of Macedonia my pride in your ready mind, saying to them that Achaia has been ready for a year back; and a great number have been moved to do the same by your example. [3] But I have sent the brothers, so that the good things we said about you may be seen to be true, and that, as I said, you may be ready: [4] For fear that, if any from Macedonia come with me, and you are not ready, we (not to say, you) might be put to shame in this thing. [5] So it seemed to me wise for the brothers to go before, and see that the amount which you had undertaken to give was ready, so that it might be a cause for praise, and not as if we were making profit out of you. [6] But in the Writings it says, He who puts in only a small number of seeds, will get in the same; and he who puts them in from a full hand, will have produce in full measure from them. [7] Let every man do after the purpose of his heart; not giving with grief, or by force: for God takes pleasure in a ready giver. [8] And God is able to give you all grace in full measure; so that ever having enough of all things, you may be full of every good work: [9] As it is said in the Writings, He has sent out far and wide, he has given to the poor; his righteousness is for ever. [10] And he who gives seed for putting into the field and bread for food, will take care of the growth of your seed, at the same time increasing the fruits of your righteousness; [11] Your wealth being increased in everything, with a simple mind, causing praise to God through us. [12] For this work of giving not only takes care of the needs of the saints, but is the cause of much praise to God; [13] For when, through this work of giving, they see what you are, they give glory to God for the way in which you have given yourselves to the good news of Christ, and for the wealth of your giving to them and to all; [14] While their hearts go out to you in love and in prayer for you, because of the great grace of God which is in you. [15] Praise be to God for what he has given, which words have no power to say.

9

[1] De nem szükséges, hogy levelemben bármit is szóljak a szenteknek való adakozásról. [2] Mert korábban már tudattam a macedónokkal, hogy büszkén tekintek a ti készségetekre, mondván nekik, hogy Akhája már egy éve készen áll; és sokan erre ösztönöztek a ti példátokat. [3] De azért küldtem el a testvéreket, hogy a rólatok szóló jó dolgok igaznak bizonyuljanak, és hogy – amint mondtam – készen legyetek. [4] Nehogy ha Macedóniából valaki velem jönne, és ti nem lennétek készen, mi (hogy ne mondjam, ti) megszégyenüljünk emiatt. [5] Bölcsnek tartottam tehát, hogy a testvérek előre menjenek, és megbizonyosodjanak arról, hogy az adományozásra vállalt összeg készen áll-e, hogy dicséretre legyen ok, és ne úgy, mintha mi nyerészkednénk rajtatok. [6] Hanem az Írásban ezt olvassuk: Aki keveset vet, az ugyanannyit kap; és aki teli marokkal vet, az teljes mértékben termést kap azokból. [7] Mindenki szíve szándéka szerint cselekedjen; ne bánattal vagy erőszakkal adakozzon, mert Isten a készséges adakozóban gyönyörködik. [8] Isten pedig hatalmas arra, hogy bőségesen adjon nektek minden kegyelmet, hogy mivel mindenből elegetek van, minden jó cselekedettel bővelkedjetek. [9] Amint meg van írva: „Elküldött mindent, adott a szegényeknek, igazsága örökkévaló.” [10] Aki pedig magot ad a szántóföldre és kenyeret eledelül, gondoskodik magotok növekedéséről, egyúttal megsokszorozza igazságotok gyümölcsét is. [11] Gazdagságotok gyarapszik mindenben, egyszerű szívvel, dicséretet szerezve Istennek általunk. [12] Mert az adakozásnak ez a munkája nemcsak a szentek szükségleteiről gondoskodik, hanem sok dicséretet szerez Istennek. [13] Mert amikor az adakozásnak e munkája által látják, hogy mik vagytok, dicsőséget adnak Istennek azért, ahogyan odaadtátok magatokat Krisztus evangéliumának, és azért adakozásotok gazdagságáért, amellyel nekik és mindenkinek szolgáltatok. [14] Szeretettel és imádkozással fordulnak hozzátok Isten bennetek lévő nagy kegyelme miatt. [15] Áldott legyen Isten azért, amit adott, amit szavakkal kimondani nem lehet.

10

[1] Now I, Paul, myself make request to you by the quiet and gentle behaviour of Christ, I who am poor in spirit when with you, but who say what is in my mind to you without fear when I am away from you: [2] Yes, I make my request to you, so that when I am with you I may not have to make use of the authority which may be needed against some to whom we seem to be walking after the flesh. [3] For though we may be living in the flesh, we are not fighting after the way of the flesh [4] (For the arms with which we are fighting are not those of the flesh, but are strong before God for the destruction of high places); [5] Putting an end to reasonings, and every high thing which is lifted up against the knowledge of God, and causing every thought to come under the authority of Christ; [6] Being ready to give punishment to whatever is against his authority, after you have made it clear that you are completely under his control. [7] Give attention to the things which are before you. If any man seems to himself to be Christ's, let him keep in mind that we are as much Christ's as he is. [8] For though I might take pride in our authority (which the Lord gave for building you up, and not for your destruction), it will not be a cause of shame to me: [9] That I may not seem to have the desire of causing you fear by my letters. [10] For his letters, they say, have weight and are strong; but in body he is feeble, and his way of talking has little force. [11] Let those who say this keep in mind that, what we are in word by letters when we are away, so will we be in act when we are present. [12] For we will not make comparison of ourselves with some of those who say good things about themselves: but these, measuring themselves by themselves, and making comparison of themselves with themselves, are not wise. [13] We will not give glory to ourselves in over-great measure, but after the measure of the rule which God has given us, a measure which comes even to you. [14] For we have no need to make ourselves seem more than we are, as if our authority did not come as far as to you: for we came even as far as you with the good news of Christ: [15] Not taking credit to ourselves for what is not our business, that is, for the work of others; but having hope that, with the growth of your faith, we may get the credit for an increase which is the effect of our work, [16] So that we may

10

[1] Én, Pál, Krisztus csendes és szelíd viselkedésére kérlek titeket, én, aki lélekben szegény vagyok, amikor veletek vagyok, de távollétemben félelem nélkül mondom el nektek, amit gondolok. [2] Igen, azért kérlek titeket, hogy amikor veletek vagyok, ne kelljen a szükséges tekintélyt gyakorolnom egyesekkel szemben, akikről úgy tűnik, hogy test szerint járunk. [3] Mert bár test szerint élünk, nem a test útján harcolunk. [4] (Mert a fegyverek, amelyekkel harcolunk, nem testiek, hanem erősek Isten előtt a magaslatok lerombolására.) [5] Megszüntetve az okoskodásokat és minden magaslatot, amely Isten ismerete ellen emeltetett, és minden gondolatot Krisztus hatalma alá hajtva. [6] Készen állva megbüntetni mindazt, ami az Ő hatalma ellen van, miután világossá tettétek, hogy teljesen az Ő hatalma alatt vagytok. [7] Figyeljetek azokra, amelyek előttetek vannak. Ha valaki Krisztusénak tartja magát, tartsa észben, hogy mi ugyanúgy Krisztuséi vagyunk, mint ő. [8] Mert bár dicsekedhetnék a hatalmunkkal – amelyet az Úr a ti építésetekre, nem pedig a romlásotokra adott –, nem szégyent hozna rám. [9] Hogy ne tűnjön úgy, mintha leveleimmel félelemkelteni akarnék titeket. [10] Mert leveleinek, mondják, súlya van és erősek, de testileg gyenge, és beszédmódjának kevés ereje van. [11] Akik ezt mondják, tartsák észben, hogy amilyenek távollétünkben a levelekben szóban vagyunk, olyanok leszünk jelenlétünkben is a tettek tekintetében. [12] Mert nem hasonlítjuk magunkat azokhoz, akik jót mondanak magukról; de ezek nem bölcsek, amikor önmagukhoz mérik magukat, és önmagukhoz hasonlítják magukat. [13] Nem túlzottan dicsekedünk magunkkal, hanem az Isten által adott szabály mértéke szerint, amely titeket is elér. [14] Mert nem kell többnek mutatkoznunk, mint amilyenek vagyunk, mintha a mi hatalmunk nem érte volna el hozzátok; hiszen egészen hozzátok is eljutottunk a Krisztus evangéliumával. [15] Nem tulajdonítva magunknak a nem ránk bízott munkát, azaz mások munkáját; hanem reménykedve, hogy a ti hitetekben való növekedéssel elnyerjük munkánk gyümölcsének gyarapodását, [16] hogy elmehessünk és elvihessük az evangéliumot nálatok messzebb eső országokba is, és ne tulajdonítsuk magunknak mások munkáját a számunkra szükséges dolgok elkészítésében. [17] Aki pedig dicsekedni vágyik, az Úrban dicse-

be able to go on and take the good news to countries still farther away than you are, and not take credit for another man's work in making things ready to our hand. [17] But whoever has a desire for glory, let his glory be in the Lord. [18] For the Lord's approval of a man is not dependent on his opinion of himself, but on the Lord's opinion of him.

kedjék. [18] Mert az Úr nem a saját véleményétől, hanem az Úr véleményétől függ az ember iránt.

11

[1] Put up with me if I am a little foolish: but, truly, you do put up with me. [2] For I have a very great care for you: because you have been married by me to one husband, and it is my desire to give you completely holy to Christ. [3] But I have a fear, that in some way, as Eve was tricked by the deceit of the snake, your minds may be turned away from their simple and holy love for Christ. [4] For if anyone comes preaching another Jesus from the one whose preachers we are, or if you have got a different spirit, or a different sort of good news from those which came to you, how well you put up with these things. [5] For in my opinion, I am in no way less than the most important of the Apostles. [6] But though I am rough in my way of talking, I am not so in knowledge, as we have made clear to all by our acts among you. [7] Or did I do wrong in making myself low so that you might be lifted up, because I gave you the good news of God without reward? [8] I took money from other churches as payment for my work, so that I might be your servant; [9] And when I was present with you, and was in need, I let no man be responsible for me; for the brothers, when they came from Macedonia, gave me whatever was needed; and in everything I kept myself from being a trouble to you, and I will go on doing so. [10] As the true word of Christ is in me, I will let no man take from me this my cause of pride in the country of Achaia. [11] Why? because I have no love for you? let God be judge. [12] But what I do, that I will go on doing, so that I may give no chance to those who are looking for one; so that, in the cause of their pride, they may be seen to be the same as we are. [13] For such men are false Apostles, workers of deceit, making themselves seem like Apostles of Christ. [14] And it is no wonder; for even Satan himself is able to take the form of an angel of light. [15] So it is no great thing if his servants make

11

[1] Tűrjétek el, ha egy kicsit is balga vagyok: de ti valóban eltűrtek. [2] Mert nagyon aggódom értetek, mivel egy férjhez adlak titeket, és az a vágyam, hogy teljesen szentté adjalak titeket Krisztusnak. [3] De félek, hogy valamiképpen, ahogyan Évát a kígyó csalása megcsalta, a ti elmétek is eltérhet a Krisztus iránti egyszerű és szent szeretetetektől. [4] Mert ha valaki más Jézust hirdet, mint akit mi hirdetünk, vagy ha más lelkületűek vagy másfajta evangéliumot hirdettek, mint azok, akik hozzátok jöttek, milyen jól eltűritek ezeket a dolgokat. [5] Mert véleményem szerint semmivel sem vagyok kisebb, mint a legnagyobb apostol. [6] De bár durva vagyok a beszédemben, nem vagyok az ismeretben, amint azt cselekedeteinkkel mindenki előtt megmutatták. [7] Vagy rosszat tettem-e, amikor megaláztam magam, hogy felmagasztaljalak, mivel ingyen hirdettem nektek az Isten evangéliumát? [8] Más gyülekezetektől fogadtam el fizetést munkámért, hogy szolgátok lehessek; [9] És amikor nálatok voltam és szükségem volt rá, senkit sem engedtem, hogy felelősségre vonjon. Mert a Macedóniából megérkezett testvérek mindent megadtak nekem, amire szükségem volt; és mindenben óvakodtam attól, hogy terhére legyek nektek, és ezt továbbra is tenni fogom. [10] Mivel Krisztus igaz igéje bennem van, senki sem veszi el tőlem ezt a dicsekvésem okát Akhája földjén. [11] Miért? Azért, mert nem szeretlek titeket? Isten ítéljen meg. [12] De amit teszek, azt továbbra is megteszem, hogy ne adjak lehetőséget azoknak, akik keresik, hogy dicsekvésük miatt ugyanolyanoknak tűnjenek, mint mi. [13] Mert az ilyenek hamis apostolok, álnokság művei, akik Krisztus apostolainak tüntetik fel magukat. [14] És ez nem csoda; hiszen maga a Sátán is képes világosság angyalának alakját felvenni. [15] Nem nagy dolog tehát, ha szolgái az igazság szolgáinak tüntetik fel magukat, akiknek a vége az ő cselekedeteik jutalma lesz. [16]

themselves seem to be servants of righteousness; whose end will be the reward of their works. [16] I say again, Let me not seem foolish to anyone; but if I do, put up with me as such, so that I may take a little glory to myself. [17] What I am now saying is not by the order of the Lord, but as a foolish person, taking credit to myself, as it seems. [18] Seeing that there are those who take credit to themselves after the flesh, I will do the same. [19] For you put up with the foolish gladly, being wise yourselves. [20] You put up with a man if he makes servants of you, if he makes profit out of you, if he makes you prisoners, if he puts himself in a high place, if he gives you blows on the face. [21] I say this by way of shaming ourselves, as if we had been feeble. But if anyone puts himself forward (I am talking like a foolish person), I will do the same. [22] Are they Hebrews? so am I. Are they of Israel? so am I. Are they the seed of Abraham? so am I. [23] Are they servants of Christ? (I am talking foolishly) I am more so; I have had more experience of hard work, of prisons, of blows more than measure, of death. [24] Five times the Jews gave me forty blows but one. [25] Three times I was whipped with rods, once I was stoned, three times the ship I was in came to destruction at sea, a night and a day I have been in the water; [26] In frequent travels, in dangers on rivers, in dangers from outlaws, in dangers from my countrymen, in dangers from the Gentiles, in dangers in the town, in dangers in the waste land, in dangers at sea, in dangers among false brothers; [27] In hard work and weariness, in frequent watchings, going without food and drink, cold and in need of clothing. [28] In addition to all the other things, there is that which comes on me every day, the care of all the churches. [29] Who is feeble and I am not feeble? who is in danger of falling, and I am not angry? [30] If I have to take credit to myself, I will do so in the things in which I am feeble. [31] The God and Father of our Lord Jesus Christ, to whom be praise for ever, is witness that the things which I say are true. [32] In Damascus, the ruler under Aretas the king kept watch over the town of the people of Damascus, in order to take me: [33] And being let down in a basket from the wall through a window, I got free from his hands.

Ismétlem, ne tűnjek senki előtt bolondnak; de ha mégis, viseljetek el engem ilyenként, hogy egy kicsit dicsekedhessek is. [17] Amit most nem az Úr parancsából mondok, hanem mint bolond ember, magamnak tulajdonítva a dicsőséget, ahogy látszik. [18] Mivel vannak, akik test szerint tulajdonítják maguknak a dicsőséget, én is ugyanígy fogok tenni. [19] Mert ti szívesen elviselitek a bolondokat, mivel magatok bölcsek vagytok. [20] Elviselitek, ha valaki szolgává tesz titeket, ha hasznot húz belőletek, ha foglyul ejt titeket, ha felemeli magát, ha arcul üt titeket. [21] Ezt azért mondom, hogy megszégyenítsem magunkat, mintha gyengék lennénk. De ha valaki előtérbe kerül (úgy beszélek, mint egy bolond ember), én is azt teszem. [22] Héberek ők? Én is. Izraelből valók-e? Én is. Ábrahám magvából valók-e? Én is. [23] Krisztus szolgái-e? (Ostobán beszélek) Én még inkább az vagyok; többet tapasztaltam a kemény munkában, börtönökben, mértéktelen ütésekben, halálban. [24] Ötször csaptak rám a zsidók, negyvenet, csak egyet. [25] Háromszor megvesszőztettek, egyszer megköveztek, háromszor pusztult el a hajó, amelyben voltam, egy éjszakát és egy nappalt voltam vízen; [26] Gyakori utazásokban, veszélyekben folyókon, veszélyekben törvényen kívüliek között, veszélyekben honfitársaim között, veszélyekben a pogányok között, veszélyekben a városban, veszélyekben a pusztában, veszélyekben a tengeren, veszélyekben hamis testvérek között; [27] Kemény munkában és fáradtságban, gyakori virrasztásokban, étlen- és italtalanságban, fázva és ruhátlanul. [28] Mindezen dolgokon kívül ott van még az is, ami nap mint nap rám száll: a gyülekezetek gondja. [29] Ki az, aki gyenge, és én ne lennék gyenge? Ki az, aki elesik, és én ne haragudnék? [30] Ha magamnak kell érdemet tulajdonítanom, azt a gyengeségeimben teszem. [31] A mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, akinek legyen áldás mindörökké, a tanúja annak, hogy amit mondok, igaz. [32] Damaszkuszban Aretász király fejedelme őrizte Damaszkusz lakosainak városát, hogy elfogjon engem. [33] És miután egy kosárban leeresztettek a falról egy ablakon keresztül, megszabadultam a kezéből.

12

[1] As it is necessary for me to take glory to myself, though it is not a good thing, I will come to visions and revelations of the Lord. [2] I have knowledge of a man in Christ, fourteen years back (if he was in the body, or out of the body, I am not able to say, but God only), who was taken up to the third heaven. [3] And I have knowledge of such a man (if he was in the body, or out of the body, I am not able to say, but God only), [4] How he was taken up into Paradise, and words came to his ears which may not be said, and which man is not able to say. [5] On account of such a one I will have glory: for myself I will take no glory, but only in my feeble body. [6] For if I had a desire to take credit to myself, it would not be foolish, for I would be saying what is true: but I will not, for fear that I might seem to any man more than he sees me to be, or has word from me that I am. [7] And because the revelations were so very great, in order that I might not be overmuch lifted up, there was given to me a thorn in the flesh, one sent from Satan to give me pain. [8] And about this thing I made request to the Lord three times that it might be taken away from me. [9] And he said to me, My grace is enough for you, for my power is made complete in what is feeble. Most gladly, then, will I take pride in my feeble body, so that the power of Christ may be on me. [10] So I take pleasure in being feeble, in unkind words, in needs, in cruel attacks, in troubles, on account of Christ: for when I am feeble, then am I strong. [11] I have been forced by you to become foolish, though it was right for my praise to have come from you: for in no way was I less than the chief of the Apostles, though I am nothing. [12] Truly the signs of an Apostle were done among you in quiet strength, with wonders and acts of power. [13] For what is there in which you were made less than the other churches, but in the one thing that I was not a trouble to you? Let me have forgiveness for this wrong. [14] This is now the third time that I am ready to come to you; and I will not be a trouble to you: my desire is for you, not for your property: for it is not the children's business to make store for their fathers, but the fathers for the children. [15] And I will gladly give all I have for your souls. If I have the more love for you, am I to be loved the less? [16] But let it be so, that I was not a trouble to you myself; but

12

[1] Mivelhogy szükséges, hogy magamnak dicsőséget vegyek, bár ez nem jó dolog, rátérek az Úr látomásaira és kinyilatkoztatásaira. [2] Ismerek egy embert Krisztusban, tizennégy évvel ezelőtt (hogy testben volt-e, vagy testen kívül, nem tudom megmondani, csak Isten), aki felvitetett a harmadik égbe. [3] És ismerek egy ilyen embert (hogy testben volt-e, vagy testen kívül, nem tudom megmondani, csak Isten), [4] hogyan ragadtatott fel a Paradicsomba, és olyan szavak jutottak fülébe, amelyeket nem lehet kimondani, és amelyeket ember nem tud kimondani. [5] Az ilyen miatt dicsekedni fogok: magamnak nem veszem a dicsőséget, csak az én gyenge testemben. [6] Mert ha magamnak akarnék tulajdonítani érdemet, nem lenne bolondság, mert azt mondanám, ami igaz: de nem teszem, nehogy bárki többnek tűnjek, mint amilyennek lát, vagy mint amilyennek én hallom. [7] Mivelhogy pedig a kinyilatkoztatások oly nagyok voltak, hogy túlságosan fel ne fuvalkodjak, tövis adatott a testembe, Sátántól küldve, hogy fájdalmat okozzon nekem. [8] És emiatt háromszor kértem az Urat, hogy elvegye tőlem. [9] És monda nékem: Elég néked az én kegyelmem, mert az én erőm a gyöngeségben teljesedik ki. Legszívesebben tehát gyönge testemmel dicsekszem, hogy Krisztus ereje legyen rajtam. [10] Gyönyörködöm tehát a gyöngeségben, a durva beszédben, a szükségben, a kegyetlen támadásokban, a szorongattatásokban Krisztusért; mert amikor gyönge vagyok, akkor vagyok erős. [11] Ti kényszerítettetek engem, hogy balgatag legyek, pedig tőletek kellett volna jönnie a dicséretemnek: mert semmivel sem voltam kisebb az apostolok között, mint a ki elsőbb, pedig semmi vagyok. [12] Az apostol jelei valóban csendes erővel, csodákkal és erőtényekkel nyilvánultak meg nálatok. [13] Mert miben lettetek kevésbé méltóak a többi gyülekezethez, ha nem abban az egyben, hogy nem voltam nektek gondja? Kérjetek bocsánatot ezért a sérelmemért. [14] Ez már a harmadik alkalom, hogy készen állok arra, hogy hozzátok menjek; és nem leszek nektek gondja; nem a vagyonotokra vágyom, mert nem a gyermekek dolga, hogy az atyákról gondoskodjanak, hanem az atyáké a gyermekekről. [15] És örömmel odaadom mindenemet lelketekért. Ha jobban szeretlek titeket, vajon kevésbé szeressenek-e engem? [16] De úgy legyen, hogy magam ne legyek

(someone may say) being false, I took you with deceit. [17] Did I make a profit out of you by any of those whom I sent to you? [18] I gave orders to Titus, and I sent the brother with him. Did Titus make any profit out of you? were we not guided by the same Spirit, in the same ways? [19] It may seem to you that all this time we have been attempting to put ourselves in the right; but we are saying these things before God in Christ. For all things, dear brothers, are for your profit. [20] For I have a fear that, when I come, you may not be answering to my desire, and that I may not be answering to yours; that there may be fighting, hate, angry feeling, divisions, evil talk about others, secrets, thoughts of pride, outbursts against authority; [21] And that when I come again, my God may put me to shame among you, and I may have grief for those who have done wrong before and have had no regret for their unclean ways, and for the evil desires of the flesh to which they have given way.

nektek gondja, hanem (mondhatni) hamisan, megtévesztettelek titeket. [17] Vajon hasznot húztam-e belőletek azok közül, akiket hozzátok küldtem? [18] Titusznak utasításokat adtam, és elküldtem vele a testvért. Vajon Titusz hasznot húzott-e belőletek? Nem ugyanaz a Lélek vezetett-e minket ugyanazon az úton? [19] Úgy tűnhet nektek, hogy eddig csak igyekeztünk helyesen cselekedni, de ezeket Isten előtt Krisztusban mondjuk. Mert minden, szeretett testvéreim, a ti javatokra van. [20] Mert félek, hogy amikor odamegyek, nem teljesítitek az én kívánságomat, és én sem teljesítem a tiéteket; hogy lesznek viszályok, gyűlölködés, harag, megosztottságok, rágalmazás, titkolózások, gőgös gondolatok, a hatalmasságok elleni kitörések; [21] és hogy amikor ismét odamegyek, megszégyenítsen engem az én Istenem tielőttetek, és bánkódnom kell azok miatt, akik korábban rosszat tettek, és nem bánták meg tisztátalan útjaikat és a test gonosz kívánságait, amelyeknek engedtek.

13

[1] This is the third time that I am coming to you. From the mouth of two or three witnesses will every word be made certain. [2] I said before, and still say it before I come, as being present for the second time, though I am still away from you, to those who have done wrong before, and to all the others, that if I come again I will not have pity; [3] Seeing that you are looking for a sign of Christ giving out his word in me; who is not feeble in relation to you, but is strong in you: [4] For he was feeble in that he was put to death on the cross, but he is living by the power of God. And we are feeble in him, but we will be living with him through the power of God in relation to you. [5] Make a test of yourselves, if you are in the faith; make certain of yourselves. Or are you not conscious in yourselves that Jesus Christ is in you, if you are truly Christ's? [6] But it is my hope that you will have no doubt that we are truly Christ's. [7] Now our prayer to God is that you may do no evil; not in order that it may be put to our credit, but so that you may do what is right, whatever we may seem. [8] Because we are able to do nothing against what is true, but only for it. [9] For we are glad when we are feeble and you are strong: and this is our prayer, even

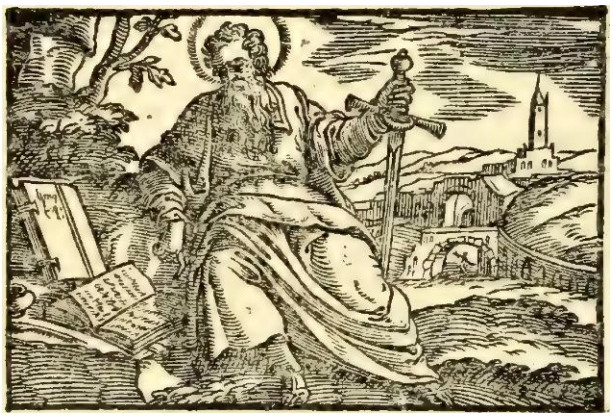
13

[1] Harmadszor megyek hozzátok. Két vagy három tanú vallomásából lesz minden szó bizonyos. [2] Már korábban is megmondtam, és még most is mondom, mielőtt odamegyek, mint aki másodszor is jelen van, bár még távol vagyok tőletek, azoknak, akik korábban vétkeztek, és mindazoknak a többieknek, hogy ha ismét odamegyek, nem leszek irgalmas. [3] Mivel Krisztus jelét keresitek, aki bennem teszi közzé igéjét, aki nem erőtlen veletek szemben, hanem erős bennetek. [4] Mert ő erőtlen volt, mivel keresztre feszítették, de Isten ereje által él. Mi is erőtlenek vagyunk benne, de Isten ereje által vele fogunk élni bennetek. [5] Próbáljátok meg magatokat, ha hitben vagytok, bizonyosodjatok meg magatokról. Vagy nem tudjátok magatokban, hogy Jézus Krisztus bennetek van, ha valóban Krisztuséi vagytok? [6] De remélem, hogy nem kételkedtek abban, hogy valóban Krisztuséi vagyunk. [7] Azért könyörgünk Istenhez, hogy semmi rosszat ne tegyetek; nem azért, hogy az nekünk tulajdoníttassék, hanem hogy azt tegyétek, ami helyes, bárminek is tűnjünk. [8] Mert mi semmit sem tehetünk az igazság ellen, hanem csak érte. [9] Mert örülünk, amikor gyengék vagyunk, ti pedig erősek: és azért könyörgünk, hogy ti teljessé

that you may be made complete. [10] For this cause I am writing these things while I am away, so that there may be need for me, when I am present, to make use of sharp measures, by the authority which the Lord has given me for building up and not for destruction. [11] Let this be my last word, brothers; be glad; be complete; be comforted; be of the same mind; be at peace with one another: and the God of love and peace will be with you. [12] Give one another a holy kiss. [13] All the saints send their love to you. [14] The grace of our Lord Jesus Christ, and the love of God, and the harmony of the Holy Spirit, be with you all.

váljatok. [10] Azért írom ezeket távollétemben, hogy szükség legyen arra, hogy amikor jelen vagyok, kemény intézkedéseket alkalmazzak, azzal a hatalommal, amelyet az Úr adott nekem építésre, és nem rombolásra. [11] Legyen ez az utolsó szavam, testvéreim: örüljetek, legyetek teljesek, vigasztalódjatok, legyetek egyetértésben, legyetek békességben egymással; és a szeretet és béke Istene veletek lesz. [12] Adjatok egymásnak szent csókot. [13] A szentek mindnyájan szeretetet küldenek nektek. [14] A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme, az Isten szeretete és a Szentlélek harmóniája legyen mindnyájatokkal!

PAUL'S LETTER TO THE GALATIANS

1

[1] Paul, an Apostle (not from men, and not through man, but through Jesus Christ, and God the Father, who made him come back from the dead), [2] And all the brothers who are with me, to the churches of Galatia: [3] Grace to you and peace from God the Father and our Lord Jesus Christ, [4] Who gave himself for our sins, so that he might make us free from this present evil world, after the purpose of our God and Father: [5] To whom be the glory for ever and ever. So be it. [6] I am surprised that you are being so quickly turned away from him whose word came to you in the grace of Christ, to good news of a different sort; [7] Which is not another sort: only there are some who give you trouble, desiring to make changes in the good news of Christ. [8] But even if we, or an angel from heaven, were to be a preacher to you of good news other than that which we have given you, let there be a curse on him. [9] As we have said before, so say I now again, If any man is a preacher to you of any good news other than that which has been given to you, let there be a curse on him. [10] Am I now using arguments to men, or God? or is it my desire to give men pleasure? if I was still pleasing men, I would not be a servant of Christ. [11] Because I say to you, my brothers, that the good news of which I was the preacher is not man's. [12] For I did not get it from man, and I was not given teaching in it, but it came to me through revelation of Jesus Christ. [13] For news has come to you of my way of life in the past in the Jews' religion, how I was cruel without measure to the church of God, and did great damage to it: [14] And I went farther in the Jews' religion than a number of my generation among my

PÁL LEVELE A GALATÁKHOZ

1

[1] Pál, apostol (nem emberektől és nem ember által, hanem Jézus Krisztus és az Atya Isten által, aki feltámasztotta őt a halálból), [2] És mindazok a testvérek, akik velem vannak, Galácia gyülekezeteinek: [3] Kegyelem néktek és békesség Istentől, az Atyától és a mi Urunktól, Jézus Krisztustól, [4] aki adta magát bűneinkért, hogy megszabadítson minket e jelenlegi gonosz világból, a mi Istenünk és Atyánk tetszése szerint. [5] Akinek dicsőség mindörökkön-örökké. Legyen úgy. [6] Csodálkozom, hogy ilyen hamar elfordultok attól, akinek a beszéde Krisztus kegyelmében szólt hozzátok, egy másfajta evangéliumhoz; [7] amely nem másfajta; csakhogy vannak némelyek, akik zavarnak titeket, és meg akarják változtatni Krisztus evangéliumát. [8] De ha mi, vagy egy mennyei angyal más evangéliumot hirdetne is nektek azon kívül, amit mi adtunk nektek, átok legyen rajta. [9] Amint korábban mondtuk, most is ismét mondom: Ha valaki nektek más evangéliumot hirdet azon kívül, amit nektek adtak, átok legyen rajta. [10] Vajon embereknek vitatkozom-e, vagy Istennek? Vagy az embereknek akarok tetszeni? Ha továbbra is embereknek akarnék tetszeni, nem lennék Krisztus szolgája. [11] Mert azt mondom nektek, testvéreim, hogy az evangélium, amelyet én hirdettem, nem embertől való. [12] Mert nem embertől kaptam, és nem is kaptam rá tanítást, hanem Jézus Krisztus kinyilatkoztatása által jutottam hozzátok. [13] Mert hírt kaptatok arról, hogyan éltem egykor a zsidók vallásában, hogy milyen kegyetlen voltam mértéktelenül az Isten egyházával szemben, és milyen nagy kárt okoztam neki. [14] És messzebbre jutottam a zsidók vallásában, mint nemzetségemből valók közül sokan, jobban ragaszkodva atyáimtól örökölt tanításokhoz. [15] De amikor Istennek, aki már anyám testétől fogva kiválasztott engem kegyelme által, [16] jó kedvére volt, hogy kinyilatkoztassa bennem Fiát, hogy hirdessem őt a pogányoknak, akkor nem fogadtam el a test és vér véleményét, [17] és nem mentem fel Jeruzsálembe azokhoz, akik előttem voltak apostolok, hanem elmentem Arábiába, és ismét visszatértem Damaszkuszba. [18] Azután három év múlva felmentem Jeruzsálembe, hogy meglátogassam Kéfást, és tizenöt napig voltam ott vele. [19] A többi apostolok közül azonban

countrymen, having a more burning interest in the beliefs handed down from my fathers. [15] But when it was the good pleasure of God, by whom I was marked out even from my mother's body, through his grace, [16] To give the revelation of his Son in me, so that I might give the news of him to the Gentiles; then I did not take the opinion of flesh and blood, [17] And I went not up to Jerusalem to those who were Apostles before me; but I went away into Arabia, and again I came back to Damascus. [18] Then after three years I went up to Jerusalem to see Cephas, and was there with him fifteen days. [19] But of the other Apostles I saw only James, the Lord's brother. [20] Now God is witness that the things which I am writing to you are true. [21] Then I came to the parts of Syria and Cilicia. [22] And the churches of Judaea which were in Christ still had no knowledge of my face or person: [23] Only it came to their ears that he who at one time was cruel to us is now preaching the faith which before had been attacked by him; [24] And they gave glory to God in me.

csak Jakabot, az Úr testvérét láttam. [20] Isten a tanúm arra, hogy amit nektek írok, az igaz. [21] Azután Szíria és Cilicia vidékére mentem. [22] Júdea gyülekezetei, amelyek Krisztusban vannak, még nem ismertek engem sem arcról, sem személyről. [23] Csak azt hallották, hogy aki egykor kegyetlenkedett velünk, most hirdeti azt a hitet, amelyet korábban ő támadott; [24] És dicsőséget adtak bennem az Istennek.

2

[1] Then after the space of fourteen years I went up again to Jerusalem with Barnabas, taking Titus with me. [2] And I went up by revelation; and I put before them the good news which I was preaching among the Gentiles, but privately before those who were of good name, so that the work which I was or had been doing might not be without effect. [3] But not even Titus who was with me, being a Greek, was made to undergo circumcision: [4] And that because of the false brothers let in secretly, who came searching out our free condition which we have in Christ Jesus, so that they might make servants of us; [5] To whom we gave way not even for an hour; so that the true words of the good news might still be with you. [6] But from those who seemed to be important (whatever they were has no weight with me: God does not take man's person into account): those who seemed to be important gave nothing new to me; [7] But, quite the opposite, when they saw that I had been made responsible for preaching the good news to those without circumcision, even as Peter had been for those of the circumcision [8] (Because he who was working in Peter as the Apostle of the circumcision was working no less in me among the Gentiles); [9] When they saw the grace

2

[1] Tizennégy év elteltével ismét felmentem Jeruzsálembe Barnabással, magammal vitve Tituszt is. [2] Kinyilatkoztatás által mentem fel, és eléjük tártam az evangéliumot, amelyet a pogányok között hirdettem, de külön a jó hírűek előtt, hogy a munkám, amelyet végeztem vagy végeztem, ne maradjon eredménytelen. [3] De még Tituszt sem metéltették körül, aki velem volt, mivel görög volt. [4] Mégpedig a hamis testvérek miatt, akik titokban bejöttek, hogy kutatják a Krisztus Jézusban való szabad helyzetünket, hogy szolgákká tegyenek minket. [5] Akiknek egy órára sem engedtünk át, hogy az evangélium igaz igéi továbbra is veletek legyenek. [6] De akik fontosnak tűntek (bármilyenek is voltak, nekem semmi súlya nincs: Isten nem tekinti az ember személyét): akik fontosnak tűntek, semmi újat nem adtak nekem; [7] Hanem ellenkezőleg, amikor látták, hogy engem bíztak meg azzal, hogy hirdessem az evangéliumot a körülmetéletleneknek, ahogyan Pétert is a körülmetéltek számára [8] (Mert aki Péterben munkálkodott a körülmetéltek apostolaként, az nem kevésbé munkálkodott bennem a pogányok között) [9] Amikor látták a nekem adatott kegyelmet, Jakab, Kéfás és János, akiket oszlopoknak neveztek, jobb-

which was given to me, James and Cephas and John, who had the name of being pillars, gave to me and Barnabas their right hands as friends so that we might go to the Gentiles, and they to the circumcision; [10] Only it was their desire that we would give thought to the poor; which very thing I had much in mind to do. [11] But when Cephas came to Antioch, I made a protest against him to his face, because he was clearly in the wrong. [12] For before certain men came from James, he did take food with the Gentiles: but when they came, he went back and made himself separate, fearing those who were of the circumcision. [13] And the rest of the Jews went after him, so that even Barnabas was overcome by their false ways. [14] But when I saw that they were not living uprightly in agreement with the true words of the good news, I said to Cephas before them all, If you, being a Jew, are living like the Gentiles, and not like the Jews, how will you make the Gentiles do the same as the Jews? [15] We being Jews by birth, and not sinners of the Gentiles, [16] Being conscious that a man does not get righteousness by the works of the law, but through faith in Jesus Christ, we had faith in Christ Jesus, so that we might get righteousness by faith in Christ, and not by the works of the law: because by the works of the law will no flesh get righteousness. [17] But if, while we were desiring to get righteousness through Christ, we ourselves were seen to be sinners, is Christ a servant of sin? In no way! [18] For if I put up again those things which I gave to destruction, I am seen to be a wrongdoer. [19] For I, through the law, have become dead to the law, so that I might be living to God. [20] I have been put to death on the cross with Christ; still I am living; no longer I, but Christ is living in me; and that life which I now am living in the flesh I am living by faith, the faith of the Son of God, who in love for me, gave himself up for me. [21] I do not make the grace of God of no effect: because if righteousness is through the law, then Christ was put to death for nothing.

kezüket barátként nyújtották nekem és Barnabásnak, hogy mi a pogányokhoz menjünk, ők pedig a körülmetéltekhez. [10] Csakhogy az volt a kívánságuk, hogy gondoljunk a szegényekre, amire én is nagyon vágytam. [11] Amikor azonban Kéfás Antiókiába érkezett, szemtől szemben tiltakoztam ellene, mert nyilvánvalóan rosszat tett. [12] Mert mielőtt Jakabtól jöttek némelyek, a pogányokkal evett; de amikor azok megérkeztek, visszavonult és elkülönült, félve a körülmetéltektől. [13] A többi zsidók is utánamentek, úgyhogy még Barnabás is legyőzetett tévelygéseiken. [14] Amikor láttam, hogy nem élnek igazán az evangélium igazságának megfelelően, mindnyájuk előtt ezt mondtam Kéfásnak: Ha te zsidó létedre úgy élsz, mint a pogányok, és nem úgy, mint a zsidók, hogyan fogod a pogányokat arra kényszeríteni, hogy a zsidókhoz hasonlóan éljenek? [15] Mivel mi születésünk szerint zsidók vagyunk, és nem a pogányok közül való bűnösök, [16] Tudván, hogy az ember nem a törvény cselekedeteiből, hanem a Jézus Krisztusba vetett hit által igazul meg, Krisztus Jézusban hittünk, hogy Krisztusba vetett hitből, és nem a törvény cselekedeteiből nyerjünk igazulást; mert a törvény cselekedeteiből egyetlen test sem igazul meg. [17] Ha pedig, miközben Krisztus által igyekeztünk megigazulni, magunkat bűnösöknek bizonyultunk, vajon Krisztus a bűn szolgája-e? Semmiképpen sem! [18] Mert ha visszaállítom azokat, amiket a pusztulásnak adtam, gonosztevőnek bizonyulok. [19] Mert én a törvény által meghaltam a törvénynek, hogy Istennek éljek. [20] Krisztussal együtt keresztre feszítettek, de most is élek; többé már nem én, hanem Krisztus él bennem; és azt az életet, amelyet most testben élek, az Isten Fiának hitében élem, aki irántam szeretett, önmagát adta értem. [21] Nem teszem hiábavalóvá Isten kegyelmét; mert ha a törvény által van az igazság, akkor Krisztus ok nélkül halt meg.

3

[1] O foolish Galatians, by what strange powers have you been tricked, to whom it was made clear that Jesus Christ was put to death on the cross? [2] Give me an answer to this one question, Did the Spirit come to you through the works of the law, or by the hearing of faith? [3] Are you so

3

[1] Ó, balga galaták, micsoda különös erők csaptak be titeket, akiknek világossá vált, hogy Jézus Krisztust keresztre feszítették? [2] Adjatok választ erre az egy kérdésre: A törvény cselekedeteiből, vagy a hit hallásából jött-e hozzátok a Lélek? [3] Ennyire balgatagok vagytok? Miután elkezdtetek

foolish? having made a start in the Spirit, will you now be made complete in the flesh? [4] Did you undergo such a number of things to no purpose? if it is in fact to no purpose. [5] He who gives you the Spirit, and does works of power among you, is it by the works of law, or by the hearing of faith? [6] Even as Abraham had faith in God, and it was put to his account as righteousness. [7] Be certain, then, that those who are of faith, the same are sons of Abraham. [8] And the holy Writings, seeing before the event that God would give the Gentiles righteousness by faith, gave the good news before to Abraham, saying, In you will all the nations have a blessing. [9] So then those who are of faith have a part in the blessing of Abraham who was full of faith. [10] For all who are of the works of the law are under a curse: because it is said in the Writings, A curse is on everyone who does not keep on doing all the things which are ordered in the book of the law. [11] Now that no man gets righteousness by the law in the eyes of God, is clear; because, The upright will be living by faith. [12] And the law is not of faith; but, He who does them will have life by them. [13] Christ has made us free from the curse of the law, having become a curse for us: because it is said in the Writings, A curse on everyone who is put to death by hanging on a tree: [14] So that on the Gentiles might come the blessing of Abraham in Christ Jesus; in order that we through faith might have the Spirit which God had undertaken to give. [15] Brothers, as men would say, even a man's agreement, when it has been made certain, may not be put on one side, or have additions made to it. [16] Now to Abraham were the undertakings given, and to his seed. He says not, And to seeds, as of a great number; but as of one, he says, And to your seed, which is Christ. [17] Now this I say: The law, which came four hundred and thirty years after, does not put an end to the agreement made before by God, so as to make the undertaking without effect. [18] Because if the heritage is by the law, it is no longer dependent on the word of God; but God gave it to Abraham by his word. [19] What then is the law? It was an addition made because of sin, till the coming of the seed to whom the undertaking had been given; and it was ordered through angels by the hand of a go-between. [20] Now a go-between is not a go-between of one; but God is one. [21] Is the law then against the words of God? in no way; because if there had been a law which was able to give life, truly righteousness would have been by

a Lélekben, most testben fogtok beteljesedni? [4] Ennyi mindent átéltetek ok nélkül? Ha valóban ok nélkül. [5] Aki adja nektek a Lelket, és csodákat tesz bennetek, a törvény cselekedeteiből, vagy a hit hallásából teszi-e? [6] Ahogyan Ábrahám hitt Istenben, és ez igazságul tulajdoníttatott neki. [7] Tudjátok meg tehát, hogy akik hitből vannak, azok Ábrahám fiai. [8] A Szentírás pedig, előre látva, hogy Isten hit által adja meg a pogányoknak az igazságot, előre hirdette Ábrahámnak az evangéliumot, mondván: Benned nyer áldást minden nép. [9] Akik tehát hitből valók, azoknak része van Ábrahám áldásában, aki hittel telt. [10] Mert mindazok, akik a törvény cselekedeteiből élnek, átok alatt vannak; amint meg van írva az Írásban: „Átok mindenkire, aki nem tartja meg mindazt, amit a törvény könyvében rendeltek.” [11] Hogy pedig senki sem igazul meg a törvény által Isten szemében, nyilvánvaló, mert: „Az igaz ember hitből él.” [12] A törvény pedig nem hitből van, hanem: „Aki cselekszi, az él általa.” [13] Krisztus megszabadított minket a törvény átkától, átokká lévén értünk; ahogyan meg van írva az Írásban: „Átok mindenkire, akit fára akasztanak,” [14] Hogy Ábrahám áldása Krisztus Jézusban a pogányokra is eljusson; hogy hit által elnyerjük azt a Lelket, akit Isten adni ígért. [15] Testvérek, ahogy mondani szokás, még az embernek a megállapodását sem lehet félretenni, és nem lehet hozzátenni, ha már megszilárdult. [16] Ábrahámnak adattak a fogadalmak és az ő utódainak. Nem azt mondja: És utódoknak, mint sokaságnak, hanem mint egynek: És a te utódodnak, aki a Krisztus. [17] Azt mondom pedig: A négyszázharminc évvel később keletkezett törvény nem szünteti meg az Isten által korábban kötött megállapodást, hogy a fogadalom érvénytelen legyen. [18] Mert ha az örökség a törvényből van, akkor már nem függ Isten igéjétől; hanem Isten adta azt Ábrahámnak az ő igéje által. [19] Mi tehát a törvény? Bűn miatt tett hozzáadás, amíg el nem jön az utód, akinek a fogadalom adatott; és angyalok által rendelték el egy közbenjáró keze által. [20] A közbenjáró pedig nem egynek a közbenjárója, hanem Isten egy. [21] Vajon a törvény Isten igéivel ellentétes? semmiképpen sem; mert ha lett volna törvény, amely képes éltetni, akkor valóban a törvény által lenne az igazság. [22] A szentírás azonban mindent bűn alá vetett, hogy amire Isten ígéretet tett, Jézus Krisztusba vetett hit alapján, az a hitben élőknek adatott volna. [23] Mielőtt azonban eljött a hit, a törvény

the law. [22] However, the holy Writings have put all things under sin, so that that for which God gave the undertaking, based on faith in Jesus Christ, might be given to those who have such faith. [23] But before faith came, we were kept in prison under the law, waiting for the revelation of the faith which was to come. [24] So the law has been a servant to take us to Christ, so that we might have righteousness by faith. [25] But now that faith is come, we are no longer under a servant. [26] Because you are all sons of God through faith in Christ Jesus. [27] For all those of you who were given baptism into Christ did put on Christ. [28] There is no Jew or Greek, servant or free, male or female: because you are all one in Jesus Christ. [29] And if you are Christ's, then you are Abraham's seed, and yours is the heritage by the right of God's undertaking given to Abraham.

fogságában tartottak minket, várva az eljövendő hit kinyilatkoztatását. [24] Így a törvény szolgaként szolgált, hogy Krisztushoz jussunk, hogy hit által megigazuljunk. [25] Most pedig, hogy eljött a hit, nem vagyunk többé szolga alatt. [26] Mert mindnyájan Isten fiai vagytok a Krisztus Jézusba vetett hit által. [27] Mert mindnyájan, akik Krisztusba keresztelkedtetek meg, Krisztust öltöttétek fel. [28] Nincs zsidó vagy görög, szolga vagy szabad, férfi vagy nő, mert mindnyájan egyek vagytok Jézus Krisztusban. [29] Ha pedig Krisztuséi vagytok, akkor Ábrahám magva vagytok, és tiétek az örökség Isten Ábrahámnak adott ígéretének jogán.

4

[1] But I say that as long as the son is a child, he is in no way different from a servant, though he is lord of all; [2] But is under keepers and managers till the time fixed by the father. [3] So we, when we were young, were kept under the first rules of the world; [4] But when the time had come, God sent out his Son, made of a woman, made under the law, [5] That he might make them free who were under the law, and that we might be given the place of sons. [6] And because you are sons, God has sent out the Spirit of his Son into our hearts, saying, Abba, Father. [7] So that you are no longer a servant, but a son; and if a son, then the heritage of God is yours. [8] But at that time, having no knowledge of God, you were servants to those who by right are no gods: [9] But now that you have come to have knowledge of God, or more truly, God has knowledge of you, how is it that you go back again to the poor and feeble first things, desiring to be servants to them again? [10] You keep days, and months, and fixed times, and years. [11] I am in fear of you, that I may have been working for you to no purpose. [12] My desire for you, brothers, is that you may be as I am, because I am as you are. You have done me no wrong; [13] But you have knowledge that with a feeble body I was preaching the good news to you the first time; [14] And you did not have a poor opinion of me because of the trouble in my flesh, or put shame on it; but you took me to your hearts as an

4

[1] Azt mondom pedig, hogy amíg a fiú kiskorú, semmiben sem különbözik a szolgától, bár mindenek ura; [2] hanem őrzők és intézők alatt áll az Atya által meghatározott ideig. [3] Így mi is, amikor fiatalok voltunk, a világ kezdeti törvényei alatt őriztetünk; [4] De amikor eljött az idő, elküldte Isten Fiát, aki asszonytól született, a törvény alá lett, [5] hogy megszabadítsa azokat, akik a törvény alatt voltak, és hogy mi fiúkká váljunk. [6] Mivel pedig fiak vagytok, elküldte Isten Fiának Lelkét a mi szívünkbe, aki ezt mondja: Abba, Atya! [7] Így tehát többé nem vagy szolga, hanem fiú; ha pedig fiú, akkor az Isten öröksége a tiéd. [8] Akkoriban, mivel nem ismertétek Istent, azoknak voltatok szolgái, akik jog szerint nem istenek. [9] Most azonban, hogy megismertétek Istent, vagyis inkább Isten ismer titeket, hogyan fordulhattok vissza a szegényekhez és az erőtlenekhez, és ismét nekik akartok szolgálni? [10] Megtartjátok a napokat, hónapokat, időket és éveket. [11] Félek tőletek, hogy talán hiába munkálkodtam volna rajtatok. [12] Azt kívánom nektek, testvéreim, hogy olyanok legyetek, mint én, mert olyan vagyok, mint ti. Nem bántottatok engem; [13] Hanem tudjátok, hogy először gyenge testben hirdettem nektek az evangéliumot. [14] És nem rossz véleménnyel voltam rólam a testem nyomorúsága miatt, sem nem szégyenítettetek meg, hanem befogadtatok engem, mint Isten angyalát, mint Krisztus Jézust. [15] Hol van hát ez a

angel of God, even as Christ Jesus. [15] Where then is that happy condition of yours? because I give you witness, that, if possible, you would have taken out your eyes and given them to me. [16] So then am I no longer your friend, because I give you true words? [17] Their interest in you is not good; but their desire is that you may be shut out, so that you may go after them. [18] But it is good to have an interest in a good cause at all times, and not only when I am present with you. [19] My children, of whom I am again in birth-pains till Christ is formed in you, [20] Truly my desire is to be present with you now, using a changed voice; for I am troubled about you. [21] Say, you whose desire it is to be under the law, do you not give ear to the law? [22] Because it is in the Writings, that Abraham had two sons, one by the servant-woman, and one by the free woman. [23] Now the son by the servant-woman has his birth after the flesh; but the son by the free woman has his birth through the undertaking of God. [24] Which things have a secret sense; because these women are the two agreements; one from the mountain of Sinai, giving birth to servants, which is Hagar. [25] Now this Hagar is the mountain Sinai in Arabia, and is the image of the Jerusalem which now is: which is a servant with her children. [26] But the Jerusalem on high is free, which is our mother. [27] For it is in the Writings, You who have never given birth, be glad; give cries of joy, you who have had no birth-pains; for the children of her who has been given up by her husband are more than those of the woman who has a husband. [28] Now we, brothers, as Isaac was, are the children of the undertaking of God. [29] But as in those days he who had birth after the flesh was cruel to him who had birth after the Spirit, even so it is now. [30] What then do the Writings say? Send away the servant-woman and her son; for the son of the servant-woman will not have a part in the heritage with the son of the free woman. [31] So, brothers, we are not children of the servant-woman, but of the free woman.

ti boldog állapototok? Mert tanúskodom rólad, hogy ha lehetséges lett volna, kivájtátok volna a szemeiteket, és nekem adtátok volna. [16] Tehát már nem vagyok a barátotok, mivel igaz szavakat mondok nektek? [17] Nem jó a törődésük irántatok, hanem az a vágyuk, hogy kizárjatok, hogy utánuk kövessétek. [18] De jó mindenkor a jó ügy iránt érdeklődni, nem csak akkor, amikor veletek vagyok. [19] Gyermekeim, akiket ismét vajúdásfájdalmaimban szenvedek, amíg Krisztus ki nem formálódik bennetek, [20] Bizonyára most veletek akarok lenni, megváltozott hangon, mert aggódom értetek. [21] Mondjátok meg: ti, akik a törvény alatt akartok élni, nem hallgattok a törvényre? [22] Mert meg van írva, hogy Ábrahámnak két fia volt, egy a szolgálólánytól, egy pedig a szabad asszonytól. [23] A szolgálólánytól született fiú test szerint, a szabad asszonytól pedig Isten ígérete szerint született. [24] Ezeknek a dolgoknak titkos jelentése van; mert ezek az asszonyok a két szövetség; az egyik a Sínai-hegyről, amely szolgálókat szült, ez Hágár. [25] Ez a Hágár pedig a Sínai-hegy Arábiában, és a mostani Jeruzsálem képmása, amely szolgálólány az ő gyermekei között. [26] De a magasságos Jeruzsálem szabad, ez a mi anyánk. [27] Mert meg van írva: „Örülj, aki nem szültél, ujjongj, ti, akik nem szültetek, mert többen vannak gyermekei annak, akit férje eladott, mint annak, akinek férje van.” [28] Most pedig, testvérek, Izsákhoz hasonlóan, Isten ígéretének gyermekei vagyunk. [29] De ahogyan azokban a napokban a test szerint született kegyetlen volt a lélek szerint született iránt, úgy most is. [30] Mit mond tehát az Írás? Bocsásd el a szolgálólányt és fiát, mert a szolgálólány fiának nem lesz része az örökségben a szabad asszony fiával. [31] Tehát, testvéreim, nem a szolgálóleány gyermekei vagyunk, hanem a szabad asszonyé.

5

[1] Christ has truly made us free: then keep your free condition and let no man put a yoke on you again. [2] See, I Paul say to you, that if you undergo circumcision, Christ will be of no use to you. [3] Yes, I give witness again to every man who undergoes circumcision, that he will have to keep

5

[1] Krisztus valóban szabaddá tett minket: tartsátok meg tehát a szabadságotokat, és senki se tegyen rátok többé igát. [2] Íme, én, Pál, azt mondom nektek, hogy ha körülmetélkedtek, Krisztus semmit sem használ nektek. [3] Bizonyságot teszek ismét minden körülmetélkedő embernek, hogy meg kell

all the law. [4] You are cut off from Christ, you who would have righteousness by the law; you are turned away from grace. [5] For we through the Spirit by faith are waiting for the hope of righteousness. [6] Because in Christ Jesus, having circumcision or not having circumcision are equally of no profit; but only faith working through love. [7] You were going on well; who was the cause of your not giving ear to what is true? [8] This ready belief did not come from him who had made you his. [9] A little leaven makes a change in all the mass. [10] I am certain about you in the Lord, that you will be of no other mind; but he who is troubling you will have his punishment, whoever he is. [11] But I, brothers, if I am still preaching circumcision, why am I still attacked? then has the shame of the cross been taken away. [12] My desire is that they who give you trouble might even be cut off themselves. [13] Because you, brothers, were marked out to be free; only do not make use of your free condition to give the flesh its chance, but through love be servants one to another. [14] For all the law is made complete in one word, even in this, Have love for your neighbour as for yourself. [15] But if you are given to fighting with one another, take care that you are not the cause of destruction one to another. [16] But I say, Go on in the Spirit, and you will not come under the rule of the evil desires of the flesh. [17] For the flesh has desires against the Spirit, and the Spirit against the flesh; because these are opposite the one to the other; so that you may not do the things which you have a mind to do. [18] But if you are guided by the Spirit, you are not under the law. [19] Now the works of the flesh are clear, which are these: evil desire, unclean things, wrong use of the senses, [20] Worship of images, use of strange powers, hates, fighting, desire for what another has, angry feelings, attempts to get the better of others, divisions, false teachings, [21] Envy, uncontrolled drinking and feasting, and such things: of which I give you word clearly, even as I did in the past, that they who do such things will have no part in the kingdom of God. [22] But the fruit of the Spirit is love, joy, peace, a quiet mind, kind acts, well-doing, faith, [23] Gentle behaviour, control over desires: against such there is no law. [24] And those who are Christ's have put to death on the cross the flesh with its passions and its evil desires. [25] If we are living by the Spirit, by the Spirit let us be guided. [26] Let us not be full of self-glory, making one another angry, having envy of one another.

tartania az egész törvényt. [4] Elszakadtatok Krisztustól, ti, akik a törvény által akartok igazságot nyerni, elfordultatok a kegyelemtől. [5] Mert mi a Lélek által, hit által várjuk az igazság reménységét. [6] Mert Krisztus Jézusban a körülmetélkedés vagy a körülmetéletlenség egyformán semmit sem használ, hanem csak a szeretet által munkálkodó hit. [7] Jól jártatok; ki volt az oka annak, hogy nem figyeltetek az igazságra? [8] Ez a kész hit nem attól származott, aki titeket az övéivé tett. [9] Egy kevés kovász megváltoztatja az egész tésztát. [10] Bizonyos vagyok felőletek az Úrban, hogy nem lesztek másképp gondolkodók; de aki zavar titeket, elnyeri büntetését, bárki is legyen. [11] Én pedig, testvérek, ha még mindig a körülmetélést hirdetem, miért támadnak még mindig? Akkor elvétetik a kereszt gyalázata. [12] Azt akarom, hogy akik titeket bántalmaznak, maguk is kivágattassék. [13] Mert ti, testvérek, szabadságra rendeltettek; csak ne használjátok fel a szabadságotokat arra, hogy lehetőséget adjatok a testnek, hanem szeretettel szolgáljatok egymásnak. [14] Mert az egész törvény egy igében teljesedik ki: Szeressétek felebarátotokat, mint magadat. [15] Ha pedig vitatkozni akartok egymással, vigyázzatok, hogy egymásnak ne okozzatok veszedelmet. [16] Azt mondom pedig: Lélekben járjatok, és ne kerüljetek a test kívánságainak uralma alá. [17] Mert a testnek a Lélek ellen van kívánsága, a Léleknek pedig a test ellen, mert ezek egymással ellenkeznek, hogy ne tegyétek azokat a dolgokat, amiket akartok. [18] De ha a Lélek vezet titeket, nem vagytok a törvény alatt. [19] A test cselekedetei pedig nyilvánvalók, ezek pedig: gonosz kívánság, tisztátalan dolgok, az érzékek helytelen használata, [20] a képek imádása, idegen erők használata, gyűlölködés, veszekedés, mások utáni vágyakozás, harag, a másokon való úrrá válás, meghasonlás, hamis tanítások, [21] az irigység, a mértéktelen ivás és dorbézolás és ezekhez hasonlók. Ezekről világosan megmondom nektek, ahogyan korábban is tettem, hogy akik ilyeneket cselekszenek, nem lesz részük Isten országában. [22] A Lélek gyümölcse pedig: szeretet, öröm, békesség, csendes gondolkodás, jó cselekedetek, jó cselekedetek, hit, [23] a szelíd viselkedés, a kívánságok feletti önuralom: az ilyenek ellen nincs törvény. [24] Akik pedig Krisztusé, azok a testet vágyaival és gonosz kívánságaival együtt megölték a kereszten. [25] Ha a Lélek szerint élünk, a Lélek vezessen minket. [26] Ne legyünk tele öndicsőséggel, egymást haragra gerjedve, egymásra irigykedve.

6

[1] Brothers, if a man is taken in any wrongdoing, you who are of the Spirit will put such a one right in a spirit of love; keeping watch on yourself, for fear that you yourself may be tested. [2] Take on yourselves one another's troubles, and so keep the law of Christ. [3] For if a man has an idea that he is something when he is nothing, he is tricked by himself. [4] But let every man make test of his work, and then will his cause for glory be in himself only, and not in his neighbour. [5] Because every man is responsible for his part of the work. [6] But let him who gets teaching in the word give a part in all good things to his teacher. [7] Be not tricked; God is not made sport of: for whatever seed a man puts in, that will he get back as grain. [8] Because he who puts in the seed of the flesh will of the flesh get the reward of death; but he who puts in the seed of the Spirit will of the Spirit get the reward of eternal life. [9] And let us not get tired of well-doing; for at the right time we will get in the grain, if we do not give way to weariness. [10] So then, as we have the chance, let us do good to all men, and specially to those who are of the family of the faith. [11] See the size of the handwriting which I myself have made use of in writing to you. [12] Those who have the desire to seem important in the flesh, put force on you to undergo circumcision; only that they may not be attacked because of the cross of Christ. [13] Because even those who undergo circumcision do not themselves keep the law; but they would have you undergo circumcision, so that they may have glory in your flesh. [14] But far be it from me to have glory in anything, but only in the cross of our Lord Jesus Christ, through which this world has come to an end on the cross for me, and I for it. [15] For having circumcision is nothing, and not having circumcision is nothing, but only a new order of existence. [16] And on all who are guided by this rule be peace and mercy, and on the Israel of God. [17] From this time on let no man be a trouble to me; because my body is marked with the marks of Jesus. [18] The grace of our Lord Jesus Christ be with your spirit, brothers. So be it.

6

[1] Testvéreim, ha valakit tetten érnek, ti, akik a Lélekből valók vagytok, igazítsátok meg az ilyet szeretettel, vigyázva magatokra, nehogy kísértésbe essetek. [2] Vállaljátok egymás bajait, és úgy tartsátok meg Krisztus törvényét. [3] Mert ha valaki azt hiszi magáról, hogy valami, holott semmi, önmagától csapódik be. [4] De mindenki tegyen próbára munkát, és akkor csak önmagában lesz dicsősége, nem felebarátjában. [5] Mert mindenki a maga munkájáért felelős. [6] Aki pedig az igével taníttatik, adjon részt minden jóból a mesterének. [7] Ne hagyjátok magatokat becsapni; Isten nem csúfolódik meg belőle: mert amilyen magot az ember belevet, azt visszakapja magként. [8] Mert aki a test magvát veti bele, a test szerint nyeri el a halál jutalmát; aki pedig a Lélek szerint veti bele, a Lélek szerint nyeri el az örök élet jutalmát. [9] És ne fáradjunk bele a jó cselekvésébe; mert a maga idejében beérünk, ha nem fáradunk el. [10] Azért, amíg időnk van, tegyünk jót mindenkivel, de különösen azokkal, akik a hit családjához tartoznak. [11] Nézzétek meg a kézírás nagyságát, amellyel én magam is írtam nektek. [12] Akik test szerint dicsőségesnek akarnak tűnni, kényszerítenek titeket a körülmetélkedésre, csak hogy ne bántalmazzák őket Krisztus keresztje miatt. [13] Mert még a körülmetélkedők sem tartják meg a törvényt, hanem azt akarják, hogy körülmetélkedjetek, hogy dicsekedhessenek a ti testetekben. [14] De távol legyen tőlem, hogy bármiben is dicsekedjek, hanem csak a mi Urunk Jézus Krisztus keresztjében, amely által ez a világ véget ért a kereszten értem, én pedig érte. [15] Mert a körülmetélkedés semmi, és a körülmetéletlenség semmi, hanem csak egy új létrend. [16] És mindazokkal, akik e szabály szerint élnek, békesség és irgalom legyen, és Isten Izraelével! [17] Mostantól senki se legyen nekem gondomra, mert Jézus bélyegei vannak az én testemen. [18] A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen a ti lelketekkel, testvérek! Úgy legyen!

PAUL'S LETTER TO THE EPHESIANS

1

[1] Paul, an Apostle of Christ Jesus by the purpose of God, to the saints who are at Ephesus, and those who have faith in Christ Jesus: [2] Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ. [3] Praise be to the God and Father of our Lord Jesus Christ, who has given us every blessing of the Spirit in the heavens in Christ: [4] Even as he made selection of us in him from the first, so that we might be holy and free from all evil before him in love: [5] As we were designed before by him for the position of sons to himself, through Jesus Christ, in the good pleasure of his purpose, [6] To the praise of the glory of his grace, which he freely gave to us in the Loved One: [7] In whom we have salvation through his blood, the forgiveness of our sins, through the wealth of his grace, [8] Which he gave us in full measure in all wisdom and care; [9] Having made clear to us the secret of his purpose, in agreement with the design which he had in mind, to put into his hands [10] The ordering of the times when they are complete, so that all things might come to a head in Christ, the things in heaven and the things on the earth; in him, I say, [11] In whom we have a heritage, being marked out from the first in his purpose who does all things in agreement with his designs; [12] So that his glory might have praise through us who first had hope in Christ: [13] In whom you, having been given the true word, the good news of your salvation, and through your faith in him, were given the sign of the Holy Spirit of hope, [14] Which is the first-fruit of our heritage, till God gets back that which is his, to the praise of his glory. [15] For this cause I, having had news of the faith in the Lord Jesus which is among you, and which you make clear to all the saints, [16] Give praise without end for you, keeping you in mind in my prayers; [17] That the God of our Lord Jesus Christ, the Father of glory, may give to you a spirit of wisdom and revelation in the knowledge of him; [18] And that having the eyes of your heart full of light, you may have knowledge of what is the hope of his purpose, what is the wealth of the glory of his heritage in the saints, [19] And how unlimited is his power to us who have faith, as is seen in the working of the strength of his power, [20] By which he made Christ come back from the dead, and gave him a place at

PÁL LEVELE AZ EFEZUSIAKHOZ

1

[1] Pál, Isten akaratából Krisztus Jézus apostola, az efezusi szenteknek és a Krisztus Jézusban hívőknek: [2] Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól. [3] Áldott legyen a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki Krisztusban minden Lélek áldását megajándékozott minket a mennyekben: [4] Amint őbenne kezdettől fogva kiválasztott minket, hogy szentek és minden gonosztól mentesek legyünk előtte szeretetben: [5] Amint eleve elrendeltetett minket, hogy fiai legyünk Jézus Krisztus által, az ő jó akaratának tetszésében, [6] Kegyelme dicsőségének magasztalására, amelyet ingyen adott nekünk a Szerelmesben: [7] Akiben van üdvösségünk az ő vére által, bűneink bocsánata az ő kegyelmének gazdagságából, [8] Melyet teljes mértékben megajándékozott minket minden bölcsességgel és gondoskodással; [9] Miután nyilvánvalóvá tette nekünk szándékának titkát, azzal a tervvel összhangban, amelyet elgondolt, hogy kezébe adja, [10] az idők elrendelését, amikor azok betelnek, hogy minden Krisztusban érjen véget, a mennyei dolgok és a földi dolgok; benne, mondom, [11] akiben örökségünk van, kezdettől fogva elrendeltetve az ő akaratában, aki mindent az ő tervei szerint cselekszik; [12] hogy dicsősége dicséretet nyerjen rajtunk keresztül, akik először reménykedtünk Krisztusban; [13] akiben, miután megkaptátok az igaz igét, üdvösségetek evangéliumát, és a benne való hitetek által kaptátok a reménység Szentlelékének jelét, [14] aki a mi örökségünk zsengéje, amíg Isten vissza nem kapja, ami az övé, az ő dicsőségének dicséretére. [15] Ezért én, miután hallottam a hírt a köztetek lévő Úr Jézusba vetett hitről, amelyet ti hirdettek minden szentnek, [16] szüntelenül dicsérlek titeket, emlékezve rátok imádságaimban; [17] Hogy a mi Urunk Jézus Krisztus Istene, a dicsőség Atyja, adjon nektek bölcsesség és kinyilatkoztatás lelkét az ő megismerésében; [18] És hogy szívetek szemei világosak legyenek, és tudjátok, mi az ő szándékának reménysége, mi az ő örökségének dicsőségének gazdagsága a szentekben; [19] És milyen mérhetetlen az ő hatalma bennünk, akik hiszünk, amint az látható hatalmának erejének munkálkodásában, [20] amellyel feltámasztotta Krisztust a halálból, és helyet adott neki a menny-

his right hand in heaven, [21] Far over all rule and authority and power and every name which is named, not only in the present order, but in that which is to come: [22] And he has put all things under his feet, and has made him to be head over all things to the church, [23] Which is his body, the full measure of him in whom all things are made complete.

ben az ő jobbján, [21] messze felül minden fejedelemségen, hatalmasságon és erőn, és minden néven, amelyet neveznek, nemcsak a jelenlegi, hanem az eljövendő rendben is; [22] És mindent az ő lábai alá vetett, és őt tette mindenek felett az egyház fejévé, [23] amely az ő teste, annak teljessége, akiben minden beteljesedett.

2

[1] And to you did he give life, when you were dead through your wrongdoing and sins, [2] In which you were living in the past, after the ways of this present world, doing the pleasure of the lord of the power of the air, the spirit who is now working in those who go against the purpose of God; [3] Among whom we all at one time were living in the pleasures of our flesh, giving way to the desires of the flesh and of the mind, and the punishment of God was waiting for us even as for the rest. [4] But God, being full of mercy, through the great love which he had for us, [5] Even when we were dead through our sins, gave us life together with Christ (by grace you have salvation), [6] So that we came back from death with him, and are seated with him in the heavens, in Christ Jesus; [7] That in the time to come he might make clear the full wealth of his grace in his mercy to us in Christ Jesus: [8] Because by grace you have salvation through faith; and that not of yourselves: it is given by God: [9] Not by works, so that no man may take glory to himself. [10] For by his act we were given existence in Christ Jesus to do those good works which God before made ready for us so that we might do them. [11] For this reason keep it in mind that in the past you, the Gentiles in the flesh, who are looked on as being outside the circumcision by those who have circumcision, in the flesh, made by hands; [12] That you were at that time without Christ, being cut off from any part in Israel's rights as a nation, having no part in God's agreement, having no hope, and without God in the world. [13] But now in Christ Jesus you who at one time were far off are made near in the blood of Christ. [14] For he is our peace, who has made the two into one, and by whom the middle wall of division has been broken down, [15] Having in his flesh put an end to that which made the division between us, even the law with its rules and orders, so that he might make in

2

[1] És életet adott nektek, akik halottak voltatok a vétkeitek és bűneitek miatt, [2] amelyekben egykor e világ módjai szerint éltetek, a levegő hatalmasságának urának tetszését teljesítve, annak a léleknek, amely most azokban munkálkodik, akik Isten akarata ellen cselekszenek. [3] Akik között mi is mindnyájan egykor a testünk gyönyöreiben éltünk, engedve a test és az elménk kívánságainak, és Isten büntetése várt ránk is, mint egyebekre. [4] De Isten, telve irgalommal, a minket ért nagy szeretet által, [5] amikor halottak voltunk a bűneink miatt, életet adott nekünk Krisztussal együtt (kegyelemből van üdvösségetek), [6] hogy vele együtt feltámadjunk a halálból, és vele együtt üljünk a mennyekben Krisztus Jézusban. [7] Hogy a jövendőben nyilvánvalóvá tegye kegyelmének teljes gazdagságát az irántunk való irgalmában Krisztus Jézusban. [8] Mert kegyelemből van üdvösségetek a hit által; és ez nem tőletek van: Istentől adatott: [9] Nem cselekedetekért, hogy senki ne dicsekedhessen. [10] Mert az ő cselekedete által adatott nekünk a létezésünk Krisztus Jézusban, hogy azokat a jó cselekedeteket tegyük, amelyeket Isten előre elkészített számunkra, hogy azokat tegyük. [11] Ezért emlékezzetek arra, hogy egykor ti, test szerint pogányok, akiket a kézzel végzett testben körülmetéltek kívülállónak tartanak, [12] hogy akkoriban Krisztus nélkül voltatok, elvágva Izrael népi jogaitól, nem volt részetek Isten szövetségében, reménység nélkül, és Isten nélkül voltatok a világban. [13] Most pedig Krisztus Jézusban ti, akik egykor távol voltatok, közelivé lettetek Krisztus vére által. [14] Mert ő a mi békességünk, aki a kettőt egygyé tette, és aki által lerombolta a közbeeső választófalat, [15] miután testében megszüntette azt a választóvonalat, ami közöttünk volt, mégpedig a törvényt a maga szabályaival és rendelkezéseivel együtt, hogy a kettőt egy új emberré tegye ön-

himself, of the two, one new man, so making peace; [16] And that the two might come into agreement with God in one body through the cross, so putting an end to that division. [17] And he came preaching peace to you who were far off, and to those who were near; [18] Because through him the two of us are able to come near in one Spirit to the Father. [19] So then you are no longer as those who have no part or place in the kingdom of God, but you are numbered among the saints, and of the family of God, [20] Resting on the base of the Apostles and prophets, Christ Jesus himself being the chief keystone, [21] In whom all the building, rightly joined together, comes to be a holy house of God in the Lord; [22] In whom you, with the rest, are united together as a living-place of God in the Spirit.

magában, így békességet szerezve; [16] és hogy ketten egy testben egyetértsenek Istennel a kereszt által, így megszüntetve a megosztottságot. [17] És eljött, és békességet hirdetett nektek, akik távol voltatok, és azoknak, akik közel voltak; [18] mert általa mindketten egy Lélekben közeledhetünk az Atyához. [19] Így tehát már nem olyanok vagytok, mint akiknek nincs részük vagy helyük Isten országában, hanem a szentek közé és Isten családjához számláltattatok, [20] az apostolok és próféták alapján nyugodva, maga Krisztus Jézus a zárókő, [21] akiben az egész épület, helyesen egybeillesztve, Isten szent házává válik az Úrban; [22] Akiben ti a többiekkel együtt eggyé váltatok Isten lakóhelyévé a Lélekben.

3

[1] For this cause I Paul, the prisoner of Christ Jesus for you Gentiles, [2] If that ordering of the grace of God has come to your knowledge, which was given to me for you, [3] How by revelation the secret was made clear to me, as I said before in a short letter, [4] By the reading of which you will be clear about my knowledge of the secret of Christ; [5] Which in other generations was not given to the sons of men, but the revelation of it has now been made to his holy Apostles and prophets in the Spirit; [6] Which is that the Gentiles have a part in the heritage, and in the same body, and in the same hope in Christ through the good news, [7] Of which I was made a preacher, through that grace of God which was given to me in the measure of the working of his power. [8] To me, who am less than the least of all the saints, was this grace given, so that I might make clear to the Gentiles the good news of the unending wealth of Christ: [9] And make all men see what is the ordering of the secret which from the first has been kept in God who made all things; [10] So that now to the rulers and the authorities in the heavens might be made clear through the church the wide-shining wisdom of God, [11] Which is seen in his eternal purpose in Christ Jesus our Lord: [12] By whom we come near to God without fear through faith in him. [13] For this reason it is my prayer that you may not become feeble because of my troubles for you, which are your glory. [14] For this cause I go down on my knees before the Father, [15] From whom

3

[1] Ezért vagyok én, Pál, Krisztus Jézus foglya értetek, pogányokért, [2] ha eljutott hozzátok az Isten kegyelmének az a rendje, amelyet nekem adtak értetek, [3] hogy kinyilatkoztatás által lett nyilvánvalóvá számomra a titk, amint azt korábban egy rövid levélben megmondtam, [4] amelynek olvasásából világossá válik számomra, hogy mit értek Krisztus titkától; [5] amely korábban nem adatott az emberek fiainak, de most kinyilatkoztatást kapott az ő szent apostolai és prófétái a Lélek által; [6] hogy a pogányoknak is része van az örökségben, és ugyanazon testben, és ugyanazon reménységben Krisztusban az evangélium által, [7] amelynek hirdetőjévé lettem Isten kegyelme által, amelyet nekem adott az Ő hatalmának munkálkodása mértékében. [8] Nekem, minden szentek közül a legkisebbnek adatott ez a kegyelem, hogy hirdessem a pogányoknak Krisztus kifogyhatatlan gazdagságának evangéliumát, [9] és ismertessem meg minden emberrel, mi a titok rendje, amelyet kezdettől fogva megőriztek Istenben, aki mindent alkotott, [10] hogy most a mennyei fejedelemségeknek és hatalmasságoknak nyilvánvalóvá legyen az egyház által Isten hatalmas bölcsessége, [11] amely látható az ő örökkévaló tervében a mi Urunk Krisztus Jézusban, [12] aki által hit által félelem nélkül járulhatunk Istenhez. [13] Ezért imádkozom, hogy ne csüggedjetek el az én értetek való nyomorúságaim miatt, amelyek a ti dicsőségetek. [14] Ezért borulok térdre az Atya előtt, [15] akiről nevét kapta minden nemzetség mennyen és földön, [16] hogy dicső-

every family in heaven and on earth is named, [16] That in the wealth of his glory he would make you strong with power through his Spirit in your hearts; [17] So that Christ may have his place in your hearts through faith; and that you, being rooted and based in love, [18] May have strength to see with all the saints how wide and long and high and deep it is, [19] And to have knowledge of the love of Christ which is outside all knowledge, so that you may be made complete as God himself is complete. [20] Now to him who is able to do in full measure more than all our desires or thoughts, through the power which is working in us, [21] To him be the glory in the church and in Christ Jesus to all generations for ever and ever. So be it.

ségének gazdagságában hatalmasan megerősítsen titeket Lelke által a szívetekben, [17] hogy Krisztus lakjon a szívetekben a hit által; és hogy a szeretetben meggyökerezve és megerősítve, [18] erőt legyünk arra, hogy minden szenttel együtt lássuk, milyen széles, hosszú, magas és mély az, [19] és megismerjük Krisztus szeretetét, amely minden ismeretet felülmúl, hogy teljessé tegyétek magatokat, amiképpen Isten is teljes. [20] Annak pedig, aki minden kívánságunknál vagy gondolatunknál is többet tehet a bennünk munkálkodó erő által, [21] annak legyen dicsőség az egyházban és Krisztus Jézusban minden nemzedéken örökkön-örökké. Legyen úgy!

4

[1] I then, the prisoner in the Lord, make this request from my heart, that you will see that your behaviour is a credit to the position which God's purpose has given you, [2] With all gentle and quiet behaviour, taking whatever comes, putting up with one another in love; [3] Taking care to keep the harmony of the Spirit in the yoke of peace. [4] There is one body and one Spirit, even as you have been marked out by God in the one hope of his purpose for you; [5] One Lord, one faith, one baptism, [6] One God and Father of all, who is over all, and through all, and in all. [7] But to every one of us has grace been given in the measure of the giving of Christ. [8] For this reason he says, He went up on high, taking his prisoners with him, and gave freely to men. [9] (Now this, He went up, what is it but that he first went down into the lower parts of the earth? [10] He who went down is the same who went up far over all the heavens so that he might make all things complete.) [11] And he gave some as Apostles, and some, prophets; and some, preachers of the good news; and some to give care and teaching; [12] For the training of the saints as servants in the church, for the building up of the body of Christ: [13] Till we all come to the harmony of the faith, and of the knowledge of the Son of God, to full growth, to the full measure of Christ: [14] So that we may be no longer children, sent this way and that, turned about by every wind of teaching, by the twisting and tricks of men, by the deceits of error; [15] But saying true words in love, may come to full growth in him, who is the head, even Christ; [16] Through whom all the body,

4

[1] Én tehát, aki fogoly vagyok az Úrban, szívemből kérlek, hogy lásd meg, hogy viselkedésed méltó arra a helyzetre, amelyet Isten elhatározott számotokra. [2] Legyetek teljes szelídséggel és csendességgel, fogadjátok el, ami jön, és szeretettel viseljétek el egymást. [3] Ügyeljetek arra, hogy megőrizzétek a Lélek harmóniáját a békesség igájában. [4] Egy a test és egy a Lélek, amint Isten el is választott titeket az ő felőletek való terve egy reménységére. [5] Egy az Úr, egy a hit, egy a keresztség. [6] Egy az Isten és mindenek Atyja, aki mindenek felett van, mindenek által és mindenekben. [7] Mindannyiunknak pedig Krisztus ajándékozásának mértéke szerint adatott a kegyelem. [8] Ezért mondja: „Felment a magasságba, foglyait magával vitte, és ingyen adott az embereknek.” [9] (Az pedig, hogy felment, mi mást jelent, mint hogy előbb leszállt a föld alsóbb részeibe? [10] Aki leszállt, ugyanaz, aki felment az egész ég fölé, hogy mindent elvégezzen.) [11] És adott némelyeket apostolokká, némelyeket prófétákká, némelyeket az evangélium hirdetőivé, némelyeket pedig gondozókká és tanításra, [12] a szentek szolgáinak képzésére az egyházban, a Krisztus testének építésére, [13] míg eljutunk mindnyájan a hitnek és az Isten Fia megismerésének összhangjára, a teljes növekedésre, Krisztus teljes mértékére, [14] hogy többé ne legyünk gyermekek, akiket mindenféle tanítás szele, az emberek elferdítése és álnoksága, a tévelygés csalásai hajtanak, [15] hanem igaz szavakat szólva szeretetben, hogy teljes növekedésre

being rightly formed and united together, by the full working of every part, is increased to the building up of itself in love. [17] This I say, then, and give witness in the Lord, that you are to go no longer in the way of the Gentiles whose minds are turned to that which has no profit, [18] Whose thoughts are dark, to whom the life of God is strange because they are without knowledge, and their hearts have been made hard; [19] Who having no more power of feeling, have given themselves up to evil passions, to do all unclean things with overmuch desire. [20] For this was not the teaching of Christ which was given to you; [21] If in fact you gave ear to him, and were given teaching in him, even as what is true is made clear in Jesus: [22] That you are to put away, in relation to your earlier way of life, the old man, which has become evil by love of deceit; [23] And be made new in the spirit of your mind, [24] And put on the new man, to which God has given life, in righteousness and a true and holy way of living. [25] And so, putting away false words, let everyone say what is true to his neighbour: for we are parts one of another. [26] Be angry without doing wrong; let not the sun go down on your wrath; [27] And do not give way to the Evil One. [28] Let him who was a thief be so no longer, but let him do good work with his hands, so that he may have something to give to him who is in need. [29] Let no evil talk come out of your mouth, but only what is good for giving necessary teaching, and for grace to those who give ear. [30] And do not give grief to the Holy Spirit of God, by whom you were marked for the day of salvation. [31] Let all bitter, sharp and angry feeling, and noise, and evil words, be put away from you, with all unkind acts; [32] And be kind to one another, full of pity, having forgiveness for one another, even as God in Christ had forgiveness for you.

jussunk Őbenne, aki a fej, mégpedig Krisztusban; [16] Aki által az egész test, minden egyes tagjának teljes munkája által helyesen formálódva és egybeépülve, növekszik a szeretetben való önmaga építésére. [17] Ezt mondom tehát, és bizonyságot teszek az Úrban, hogy ne járjatok többé a pogányok útján, akiknek elméje a haszontalan dolgokra hajlik, [18] akiknek gondolatai sötétek, akiknek idegen az Isten élete, mert tudatlanok, és szívük megkeményedett; [19] akik mivel már nem éreznek, átadták magukat a gonosz kívánságoknak, hogy minden tisztátalan dolgot túlzott kívánsággal tegyenek. [20] Mert ez nem Krisztus tanítása volt, amelyet nektek adott; [21] ha valóban hallgattatok rá, és őbenne kaptatok tanítást, ahogyan az igazság Jézusban nyilvánvalóvá vált: [22] Hogy vessétek el korábbi életmódotokat illetően a régi embert, amely a megtévesztés szeretete miatt gonosszá vált; [23] Újuljatok meg elmétekben és lélekben, [24] és öltsétek fel az új embert, amelyet Isten életre keltett igazságban és igaz, szent életmódban. [25] Ezért félretéve a hamis beszédet, mindenki igazat mondjon felebarátjának, mert egymás tagjai vagyunk. [26] Haragudjatok anélkül, hogy rosszat tennétek; ne menjen le a nap a ti haragotokon; [27] és ne engedjetek utat a Gonosznak. [28] Aki tolvaj volt, ne legyen többé az, hanem tegyen jót két kezével, hogy legyen mit adnia a rászorulónak. [29] Semmi gonosz beszéd ne jöjjön ki a szátokból, hanem csak jó, ami a szükséges tanításra és a hallgatóknak áldásra szolgál. [30] És ne szomorítsátok meg Isten Szent Lelkét, aki által kijelöltettek titeket az üdvösség napjára. [31] Minden keserűség, indulat, lárma és gonosz beszéd távol legyen tőletek, minden gorombasággal együtt; [32] Legyetek pedig egymáshoz jóságosak, irgalmasak, bocsássatok meg egymásnak, ahogyan Isten is megbocsátott nektek Krisztusban.

5

[1] Let it then be your desire to be like God, as well-loved children; [2] And be living in love, even as Christ had love for you, and gave himself up for us, an offering to God for a perfume of a sweet smell. [3] But evil acts of the flesh and all unclean things, or desire for others' property, let it not even be named among you, as is right for saints; [4] And let there be no low behaviour, or foolish talk, or words said in sport, which are not right, but in place of them the giving of praise. [5] Being certain

5

[1] Azért vágyjatok arra, hogy olyanok legyetek, mint Isten, mint szeretett gyermekek; [2] És szeretetben éljetek, ahogyan Krisztus is szeretett titeket, és önmagát adta értünk, Istennek kedves illatú áldozatul. [3] De a test gonosz cselekedetei, minden tisztátalan dolog vagy idegen kívánság még csak említésre se kerüljön közöttetek, ahogyan az szentekhez illik; [4] És semmiféle alantas viselkedés, vagy ostoba beszéd, vagy tréfálkozó beszéd, ami

of this, that no man who gives way to the passions of the flesh, no unclean person, or one who has desire for the property of others, or who gives worship to images, has any heritage in the kingdom of Christ and God. [6] Do not be turned from the right way by foolish words; for because of these things the punishment of God comes on those who do not put themselves under him. [7] Have no part with such men; [8] For you at one time were dark, but now are light in the Lord: let your behaviour be that of children of light [9] (Because the fruit of the light is in all righteousness and in everything which is good and true), [10] Testing by experience what is well-pleasing to the Lord; [11] And have no company with the works of the dark, which give no fruit, but make their true quality clear; [12] For the things which are done by them in secret it is shame even to put into words. [13] But all things, when their true quality is seen, are made clear by the light: because everything which is made clear is light. [14] For this reason he says, Be awake, you who are sleeping, and come up from among the dead, and Christ will be your light. [15] Take care then how you are living, not as unwise, but as wise; [16] Making good use of the time, because the days are evil. [17] For this reason, then, do not be foolish, but be conscious of the Lord's pleasure. [18] And do not take overmuch wine by which one may be overcome, but be full of the Spirit; [19] Joining with one another in holy songs of praise and of the Spirit, using your voice in songs and making melody in your heart to the Lord; [20] Giving praise at all times for all things in the name of our Lord Jesus Christ, to God, even the Father; [21] Letting yourselves be ruled by one another in the fear of Christ. [22] Wives, be under the authority of your husbands, as of the Lord. [23] For the husband is the head of the wife, as Christ is the head of the church, being himself the saviour of the body. [24] And as the church is under Christ's authority, so let wives be under the rule of their husbands in all things. [25] Husbands, have love for your wives, even as Christ had love for the church, and gave himself for it; [26] So that he might make it holy, having made it clean with the washing of water by the word, [27] And might take it for himself, a church full of glory, not having one mark or fold or any such thing; but that it might be holy and complete. [28] Even so it is right for husbands to have love for their wives as for their bodies. He who has love for his wife has love for

nem helyes, hanem helyettük dicséret. [5] Bizonyosak lévén abban, hogy senkinek, aki a test kívánságainak enged, sem tisztátalannak, sem idegen kívánságnak, sem képmásoknak, sem bálványoknak nem ad örökséget, nincs öröksége Krisztus és Isten országában. [6] Ne térítsétek le magatokat az igaz útról bolond beszédekkel; mert ezek miatt jön Isten büntetése azokra, akik nem engedelmeskednek neki. [7] Ne legyetek közösségben az ilyenekkel; [8] Mert egykor sötétség voltatok, most pedig világosság vagytok az Úrban: viselkedjetek a világosság fiaihoz hasonlóan, [9] (Mert a világosság gyümölcse minden igazságosság és minden jó és igaz dolog), [10] Tapasztalattal próbáljátok meg, mi kedves az Úrnak; [11] És ne társalogjatok a sötétség cselekedeteivel, amelyek nem teremnek gyümölcsöt, hanem nyilvánvalóvá teszik igazi mivoltukat; [12] Mert amit titokban tesznek, azt szégyen még kimondani is. [13] De minden, ami nyilvánvalóvá válik, nyilvánvalóvá válik a világosság által; mert minden, ami nyilvánvalóvá válik, világosság. [14] Ezért mondja: Ébredjetek fel, akik aluszol, és támadjatok fel a halálból, és Krisztus lesz a ti világosságotok. [15] Vigyázzatok tehát arra, hogyan éltek: ne esztelenül, hanem bölcsen; [16] Használjátok ki az időt, mert a napok gonoszak. [17] Ezért ne legyetek esztelenek, hanem tudatában legyetek az Úr jóindulatának. [18] És ne igyatok túl sok bort, hogy legyőzzön valakit, hanem legyetek telve Lélekkel; [19] Egymást dicsérő szent énekekben és Lélekben, hangosan énekelve és szívetekben zengve az Úrnak; [20] Dicsérjétek mindenkor mindenért a mi Urunk Jézus Krisztus nevében, az Istent, az Atyát; [21] Engedjétek magatokat egymásnak Krisztus félelmében. [22] Ti asszonyok, legyetek férjetek hatalma alatt, mint az Úrnak. [23] Mert a férj feje a feleségnek, amint Krisztus is feje az egyháznak, lévén a testnek megtartója. [24] És ahogyan az egyház Krisztus hatalma alatt van, úgy a feleségek is legyenek férjük hatalma alatt mindenben. [25] Ti férfiak, szeressétek feleségeteket, ahogyan Krisztus is szerette az egyházat, és önmagát adta érte; [26] Hogy megszentelje azt, miután megtisztította a víz fürdőjével az ige által, [27] és magához vegye azt dicsőséges egyházként, amelyen nincs bélyeg, vagy hajtás, vagy bármi ehhez hasonló, hanem hogy szent és teljes legyen. [28] Így illik a férjeknek is szeretniük feleségüket, mint testüket. Aki szereti feleségét, az szereti önmagát. [29] Mert soha senki nem gyűlölte a testét, hanem eledelt ad neki

himself: [29] For no man ever had hate for his flesh; but he gives it food and takes care of it, even as Christ does for the church; [30] Because we are parts of his body. [31] For this cause will a man go away from his father and mother and be joined to his wife, and the two will become one flesh. [32] This is a great secret: but my words are about Christ and the church. [33] But do you, everyone, have love for his wife, even as for himself; and let the wife see that she has respect for her husband.

és gondot visel rá, ahogyan Krisztus is az egyházat. [30] Mert mi az ő testének tagjai vagyunk. [31] Ezért a férfi elhagyja apját és anyját, és ragaszkodik feleségéhez, és ketten egy testté lesznek. [32] Nagy titok ez: én pedig Krisztusról és az egyházról szólok. [33] Ti pedig mindnyájan szeressétek feleségüket, mint önmagát; a feleség pedig lássa meg, hogy tiszteli férjét.

6

[1] Children, do what is ordered by your fathers and mothers in the Lord: for this is right. [2] Give honour to your father and mother (which is the first rule having a reward), [3] So that all may be well for you, and your life may be long on the earth. [4] And, you fathers, do not make your children angry: but give them training in the teaching and fear of the Lord. [5] Servants, do what is ordered by those who are your natural masters, having respect and fear for them, with all your heart, as to Christ; [6] Not only under your master's eye, as pleasers of men; but as servants of Christ, doing the pleasure of God from the heart; [7] Doing your work readily, as to the Lord, and not to men: [8] In the knowledge that for every good thing anyone does, he will have his reward from the Lord, If he is a servant or if he is free. [9] And, you masters, do the same things to them, not making use of violent words: in the knowledge that their Master and yours is in heaven, and he has no respect for a man's position. [10] Lastly, be strong in the Lord, and in the strength of his power. [11] Take up God's instruments of war, so that you may be able to keep your position against all the deceits of the Evil One. [12] For our fight is not against flesh and blood, but against authorities and powers, against the world-rulers of this dark night, against the spirits of evil in the heavens. [13] For this reason take up all the arms of God, so that you may be able to be strong in the evil day, and, having done all, to keep your place. [14] Take your place, then, having your body clothed with the true word, and having put on the breastplate of righteousness; [15] Be ready with the good news of peace as shoes on your feet; [16] And most of all, using faith as a cover to keep off all the flaming arrows of the Evil One. [17] And take salvation for your head-dress and

6

[1] Gyermekek, tegyétek meg, amit atyáitok és anyáitok parancsoltak az Úrban, mert ez a helyes. [2] Tiszteljétek atyáitokat és anyáitokat (ez az első parancsolat, aminek jutalma van), [3] Hogy jól legyen dolgotok, és hosszú életűek legyenek a földön. [4] Ti atyák pedig ne haragítsátok gyermekeiteket, hanem neveljétek őket az Úr tanítására és félelmére. [5] Szolgák, tegyétek meg, amit természetes uraitok parancsolnak, tisztelve és félve őket teljes szívetekből, mint Krisztust; [6] Ne csak uratok szeme láttára, mint akik embereknek akartok tetszeni, hanem mint Krisztus szolgái, szívből cselekedve Isten kedvét; [7] Készséggel végezzétek dolgaitokat, mint az Úrnak, és nem embereknek; [8] Tudván, hogy minden jóért, amit tesz valaki, jutalmat kap az Úrtól, akár szolga, akár szabad. [9] Ti urak is, ugyanígy tegyetek velük, ne erőszakoskodjatok, tudván, hogy az ő Uruk is, a tiétek is, a mennyben van, és nem nézi jó szemmel az ember méltóságát. [10] Végül pedig legyetek erősek az Úrban és az ő hatalmának erejében. [11] Öltsétek fel Isten harci eszközeit, hogy megállhassatok a gonosz minden csalárdságával szemben. [12] Mert a mi harcunk nem test és vér ellen folyik, hanem hatalmasságok és hatalmasságok ellen, ez éjszaka sötét világbírói ellen, az égben lévő gonosz lelkek ellen. [13] Ezért öltsétek fel Isten minden fegyverét, hogy erősek lehessetek a gonosz napon, és mindent elvégezve megállhassatok. [14] Helyezzétek hát helyet, felöltözve az igaz beszédbe, és felöltözve az igazság mellvértjébe. [15] Legyetek készen a békesség evangéliumára, mint a lábatokra a saru; [16] És mindenekelőtt, hittel védjétek meg magatokat a gonosz minden tüzes nyilaitól. [17] És vegyétek fejdíszül az üdvösséget, és a Lélek kardját, amely az Isten igéje. [18] Imádságokkal és mély vágyakozással, kérve mindenkor a Lélekben, és

the sword of the Spirit, which is the word of God: [18] With prayers and deep desires, making requests at all times in the Spirit, and keeping watch, with strong purpose, in prayer for all the saints, [19] And for me, that words may be given to me in the opening of my mouth, to make clear without fear the secret of the good news, [20] For which I am a representative in chains, and that I may say without fear the things which it is right for me to say. [21] But so that you may have knowledge of my business, and how I am, Tychicus, the well-loved brother and tested servant in the Lord, will give you news of all things: [22] Whom I have sent to you for this very purpose, so that you may have knowledge of our position, and that he may give comfort to your hearts. [23] Peace be to the brothers, and love with faith, from God the Father and the Lord Jesus Christ. [24] Grace be with all those who have true love for our Lord Jesus Christ.

virrasszatok erős elszántsággal imádkozva minden szentért, [19] És értem is, hogy adatott nekem beszéd a szám megnyitásakor, hogy félelem nélkül hirdessem az evangélium titkát, [20] amelynek képviselője vagyok bilincsekben, hogy félelem nélkül szólhassam azokat a dolgokat, amelyeket nekem kell mondanom. [21] Hogy pedig megtudjátok, mik a dolgaim, és hogylétem, mindent hírül ad nektek Tikhikusz, a szeretett testvér és kipróbált szolga az Úrban. [22] Akit éppen azért küldtem hozzátok, hogy megtudjátok, mi a helyzetünk, és hogy megvigasztalja a szíveteket. [23] Béke legyen a testvéreknek és szeretet hittel az Atyaistentől és az Úr Jézus Krisztustól. [24] Kegyelem legyen mindazokkal, akik igazán szeretik a mi Urunkat, Jézus Krisztust.

PAUL'S LETTER TO THE PHILIPPIANS

1

[1] Paul and Timothy, servants of Jesus Christ, to all the saints in Christ Jesus at Philippi, with the Bishops and Deacons of the church: [2] Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ. [3] I give praise to my God at every memory of you, [4] And in all my prayers for you all, making my request with joy, [5] Because of your help in giving the good news from the first day till now; [6] For I am certain of this very thing, that he by whom the good work was started in you will make it complete till the day of Jesus Christ: [7] So it is right for me to take thought for you all in this way, because I have you in my heart; for in my chains, and in my arguments before the judges in support of the good news, making clear that it is true, you all have your part with me in grace. [8] For God is my witness, how my love goes out to you all in the loving mercies of Christ Jesus. [9] And my prayer is that you may be increased more and more in knowledge and experience; [10] So that you may give your approval to the best things; that you may be true and without wrongdoing till the day of Christ; [11] Being full of the fruits of righteousness, which are through Jesus Christ, to the glory and praise of God. [12] Now it is my purpose to make clear to you, brothers, that the cause of the good news has been helped by my experiences; [13] So that it became clear through all the Praetorium, and to all the rest, that I was a prisoner on account of Christ; [14] And most of the brothers in the Lord, taking heart because of my chains, are all the stronger to give the word of God without fear. [15] Though some are preaching Christ out of envy and competition, others do it out of a good heart: [16] These do it from love, conscious that I am responsible for the cause of the good news: [17] But those are preaching Christ in a spirit of competition, not from their hearts, but with the purpose of giving me pain in my prison. [18] What then? only that in every way, falsely or truly, the preaching of Christ goes on; and in this I am glad, and will be glad. [19] For I am conscious that this will be for my salvation, through your prayer and the giving out of the stored wealth of the Spirit of Jesus Christ, [20] In the measure of my strong hope and

PÁL LEVELE A FILIPPIEKHEZ

1

[1] Pál és Timóteus, Jézus Krisztus szolgái, minden szentnek, aki Krisztus Jézusban Filippiben van, a gyülekezet püspökeivel és diakónusaival együtt: [2] Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól! [3] Dicséretet adok az én Istenemnek minden tiérettetek való emlékezésemben, [4] és minden imádságomban mindnyájatokért örömmel könyörgök, [5] hogy segítettetek az evangélium hirdetésében az első naptól fogva mind mostanáig. [6] Mert biztos vagyok abban, hogy aki által elkezdődött bennetek a jó munka, elvégzi azt Jézus Krisztus napjáig. [7] Méltó azért, hogy így gondoljak mindnyájatokra, mivel szívemben hordozlak titeket; mert fogságaimban és a bírák előtt az evangélium igazságáról folytatott vitáimban, amelyekben bizonyságot teszek arról, hogy az igaz, mindnyájan részetek van velem a kegyelemben. [8] Mert Isten a tanúm, hogy menynyire szeretlek mindnyájatokat Krisztus Jézus irgalmasságában. [9] Imádkozom azért, hogy egyre jobban gyarapodjatok ismeretben és tapasztalatban; [10] Hogy alkalmasak legyünk a legjobb dolgokra; hogy igazak és tiszták legyetek Krisztus napjáig; [11] lévén tele az igazság gyümölcsével, amelyet Jézus Krisztus teremtett, Isten dicsőségére és dicséretére. [12] Most pedig az a szándékom, hogy világossá tegyem nektek, testvérek, hogy az én tapasztalataim segítettek az evangélium ügyében; [13] Úgyhogy nyilvánvalóvá lett az egész udvarban és mindenki másban, hogy fogoly voltam Krisztusért; [14] És az Úrban a legtöbb testvér, bátorságot merítve bilincseim miatt, annál erősebben prédikálják Isten igéjét félelem nélkül. [15] Míg némelyek irigységből és versengésből hirdetik Krisztust, mások jó szívből teszik: [16] Ezek szeretetből teszik, tudván, hogy én vagyok a felelős az evangélium ügyéért: [17] De azok versengés szellemében hirdetik Krisztust, nem szívükből, hanem azzal a céllal, hogy fájdalmat okozzanak nekem a börtönömben. [18] Akkor hát? Csak azt, hogy Krisztus hirdetése minden módon, akár hamisan, akár igazán, folyik; és ebben örülök, és örülni is fogok. [19] Mert tudom, hogy ez az én üdvösségemre válik a ti imádságotok és Jézus Krisztus Lelkének felhalmozott gazdagságának adakozása által, [20] erős reménységem és hitem szerint, hogy semmiben

belief that in nothing will I be put to shame, but that without fear, as at all times, so now will Christ have glory in my body, by life or by death. [21] For to me life is Christ and death is profit. [22] But if I go on living in the flesh — if this is the fruit of my work — then I do not see what decision to make. [23] I am in a hard position between the two, having a desire to go away and be with Christ, which is very much better: [24] Still, to go on in the flesh is more necessary because of you. [25] And being certain of this, I am conscious that I will go on, yes, and go on with you all, for your growth and joy in the faith; [26] So that your pride in me may be increased in Christ Jesus through my being present with you again. [27] Only let your behaviour do credit to the good news of Christ, so that if I come and see you or if I am away from you, I may have news of you that you are strong in one spirit, working together with one soul for the faith of the good news; [28] Having no fear of those who are against you; which is a clear sign of their destruction, but of your salvation, and that from God; [29] Because to you it has been given in the cause of Christ not only to have faith in him, but to undergo pain on his account: [30] Fighting the same fight which you saw in me, and now have word of in me.

sem szégyenülök meg, hanem hogy mint mindenkor, úgy most is félelem nélkül dicsőül Krisztus az én testemben, akár élet által, akár halál által. [21] Mert számomra az élet Krisztus, a halál pedig haszon. [22] Ha pedig testben élek – ha ez a munkám gyümölcse –, akkor nem látom, mit döntsek. [23] Nehéz helyzetben vagyok a kettő között, vágyom elmenni és Krisztussal lenni, ami sokkal jobb: [24] De testben élni szükségesebb miattatok. [25] És mivel biztos vagyok ebben, tudom, hogy elmegyek, sőt, elmegyek is mindnyájatokkal a ti hitetekben való növekedésetekre és örömötökre; [26] Hogy dicsekedésetek velem Krisztus Jézusban növekedjen azáltal, hogy ismét veletek lehetek. [27] Csakhogy viselkedésetek Krisztus evangéliumának dicséretére legyen, hogy akár odamegyek és látlak titeket, akár távol leszek tőletek, hírt tudjak rólatok, hogy erősek vagytok egy lélekben, egy lélekkel együtt munkálkodva az evangélium hitén; [28] Ne féljetek azoktól, akik ellenségeitek; ez pedig az ő vesztüknek, a ti üdvösségeteknek, mégpedig Istentől valónak a jele; [29] Mert nektek megadatott Krisztus ügyében, hogy ne csak higgyetek benne, hanem szenvedjetek is érte; [30] Ugyanazt a harcot vívjátok, amelyet bennem láttatok, és amelyről most bennem hallotok.

2

[1] If then there is any comfort in Christ, any help given by love, any uniting of hearts in the Spirit, any loving mercies and pity, [2] Make my joy complete by being of the same mind, having the same love, being in harmony and of one mind; [3] Doing nothing through envy or through pride, but with low thoughts of self let everyone take others to be better than himself; [4] Not looking everyone to his private good, but keeping in mind the things of others. [5] Let this mind be in you which was in Christ Jesus, [6] To whom, though himself in the form of God, it did not seem that to take for oneself was to be like God; [7] But he made himself as nothing, taking the form of a servant, being made like men; [8] And being seen in form as a man, he took the lowest place, and let himself be put to death, even the death of the cross. [9] For this reason God has put him in the highest place and has given to him the name which is greater than every

2

[1] Ha tehát van Krisztusban valami vigasztalás, valami szeretetből fakadó segítség, valami szívek egyesülése a Lélekben, valami szerető irgalmasság és könyörület, [2] tegyétek teljessé örömömet azzal, hogy ugyanazon érzéssel legyünk, ugyanazon szeretettel, egyetértésben és egy akarattal; [3] Semmit sem cselekedve irigységből vagy büszkeségből, hanem alázatosan mindenki mást különbnek tartson magánál; [4] Ne a maga javát nézve, hanem mások dolgaira gondolva. [5] Az a gondolat legyen bennetek, amely Krisztus Jézusban is volt, [6] Akinek, bár Isten formájában volt, nem tűnt úgy, hogy önmagát felvenni annyi, mint Istenhez hasonlóvá válni; [7] Hanem semmivé tette magát, szolgai formát öltött, emberekhez hasonlóvá lévén; [8] És ember formájában látva magát, az utolsó helyre került, és hagyta magát halálra adni, méghozzá a kereszthalálra. [9] Ezért helyezte őt Isten a legmagasabb helyre, és azt a nevet adta neki,

name; [10] So that at the name of Jesus every knee may be bent, of those in heaven and those on earth and those in the underworld, [11] And that every tongue may give witness that Jesus Christ is Lord, to the glory of God the Father. [12] So then, my loved ones, as you have at all times done what I say, not only when I am present, but now much more when I am not with you, give yourselves to working out your salvation with fear in your hearts; [13] For it is God who is the cause of your desires and of your acts, for his good pleasure. [14] Do all things without protests and arguments; [15] So that you may be holy and gentle, children of God without sin in a twisted and foolish generation, among whom you are seen as lights in the world, [16] Offering the word of life; so that I may have glory in you in the day of Christ, because my running was not for nothing and my work was not without effect. [17] And even if I am offered like a drink offering, giving myself for the cause and work of your faith, I am glad and have joy with you all: [18] And in the same way do you be glad and have a part in my joy. [19] But I am hoping in the Lord Jesus to send Timothy to you before long, so that I may be comforted when I have news of you. [20] For I have no man of like mind who will truly have care for you. [21] For they all go after what is theirs, not after the things of Christ. [22] But his quality is clear to you; how, as a child is to its father, so he was a help to me in the work of the good news. [23] Him then I am hoping to send as quickly as possible, when I am able to see how things will go for me: [24] But I have faith in the Lord that I myself will come before long. [25] But it seemed to me necessary to send to you Epaphroditus, my brother, who has taken part with me in the work and in the fight, and your servant, sent by you for help in my need; [26] Because his heart was with you all, and he was greatly troubled because you had news that he was ill: [27] For in fact he was ill almost to death: but God had mercy on him; and not only on him but on me, so that I might not have grief on grief. [28] I have sent him, then, the more gladly, so that when you see him again, you may be happy and I may have the less sorrow. [29] So take him to your hearts in the Lord with all joy, and give honour to such as he is: [30] Because for the work of Christ he was near to death, putting his life in danger to make your care for me complete.

amely nagyobb minden névnél; [10] Hogy Jézus nevére minden térd meghajoljon, mennyeiek, földiek és alvilágiak, [11] és minden nyelv bizonyságot tegyen arról, hogy Jézus Krisztus Úr, az Atya Isten dicsőségére. [12] Azért tehát, szeretteim, amiképpen mindenkor megtettétek, amit mondok, nemcsak akkor, amikor jelen vagyok, hanem most sokkal inkább, amikor nem vagyok veletek, félelemmel munkálkodjatok üdvösségeteken szívetekben. [13] Mert Isten a ti kívánságaitok és cselekedeteitek forrása, az ő jó kedvére. [14] Mindent tegyetek ellenvetés és vitatkozás nélkül, [15] hogy legyetek szentek és szelídek, Isten bűntelen gyermekei az elfajult és bolond nemzedékben, akik között úgy ragyogtok, mint a világítótestek, [16] az élet igéjét kínálva, hogy dicsekedhessek bennetek a Krisztus napján, mert futásom nem volt hiábavaló, és munkám nem volt eredménytelen. [17] És ha italáldozatul felajánlom is magamat, hitetek ügyéért és munkájáért, örülök és örülök mindnyájatokkal együtt. [18] És ugyanígy örüljetek ti is, és legyetek részesek az én örömömben. [19] De remélem az Úr Jézusban, hogy hamarosan elküldöm hozzátok Timóteust, hogy megvigasztalódjak, amikor hírt hallok felőletek. [20] Mert nincs hozzám hasonló gondolkodású emberem, aki igazán törődik veletek. [21] Mert mindnyájan a saját dolgaik után járnak, nem pedig a Krisztus dolgai után. [22] De az ő mivolta világos előttetek; ahogyan a gyermek az apjához, úgy volt nekem is segítségemre az evangélium munkájában. [23] Őt tehát remélem, hogy mielőbb elküldhetem, amint látom, hogyan alakulnak a dolgaim. [24] De hiszek az Úrban, hogy én magam is hamarosan elmegyek. [25] De szükségesnek tartottam, hogy elküldjem hozzátok Epafroditust, az én testvéremet, aki velem együtt dolgozott és harcolt, és aki a ti szolgátok, akit ti küldtetek segítségül a nyomorúságomban; [26] Mert szíve mindnyájatokkal volt, és nagyon nyugtalan volt, mert hírt kaptatok betegségéről. [27] Mert valóban halálosan beteg volt; de Isten megkönyörült rajta; és nemcsak rajta, hanem rajtam is, hogy ne legyen bánatom bánatra. [28] Annakokáért annál örömmel küldtem el őt, hogy amikor viszontlátjátok, örüljetek, és nekem is kevesebb legyen a bánatom. [29] Fogadjátok tehát őt szívetekre az Úrban teljes örömmel, és tiszteljétek az olyanokat, amilyenek. [30] Mert Krisztus munkájáért közel volt a halálhoz, kockáztatva életét, hogy teljessé tegye rólam való gondoskodásotokat.

3

[1] For the rest, my brothers, be glad in the Lord. Writing the same things to you is no trouble to me, and for you it is safe. [2] Be on the watch against dogs, against the workers of evil, against those of the circumcision: [3] For we are the circumcision, who give worship to God and have glory in Jesus Christ, and have no faith in the flesh: [4] Even though I myself might have faith in the flesh: if any other man has reason to have faith in the flesh, I have more: [5] Being given circumcision on the eighth day, of the nation of Israel, of the tribe of Benjamin, a Hebrew of Hebrews; in relation to the law, a Pharisee: [6] In bitter hate I was cruel to the church; I kept all the righteousness of the law to the last detail. [7] But those things which were profit to me, I gave up for Christ. [8] Yes truly, and I am ready to give up all things for the knowledge of Christ Jesus my Lord, which is more than all: for whom I have undergone the loss of all things, and to me they are less than nothing, so that I may have Christ as my reward, [9] And be seen in him, not having my righteousness which is of the law, but that which is through faith in Christ, the righteousness which is of God by faith: [10] That I may have knowledge of him, and of the power of his coming back from the dead, and a part with him in his pains, becoming like him in his death; [11] If in any way I may have the reward of life from the dead. [12] Not as if I had even now got the reward or been made complete: but I go on in the hope that I may come to the knowledge of that for which I was made the servant of Christ Jesus. [13] Brothers, it is clear to me that I have not come to that knowledge; but one thing I do, letting go those things which are past, and stretching out to the things which are before, [14] I go forward to the mark, even the reward of the high purpose of God in Christ Jesus. [15] Then let us all, who have come to full growth, be of this mind: and if in anything you are of a different mind, even this will God make clear to you: [16] Only, as far as we have got, let us be guided by the same rule. [17] Brothers, take me as your example, and take note of those who are walking after the example we have given. [18] For there are those, of whom I have given you word before, and do so now with sorrow, who are haters of the cross of Christ; [19] Whose end is destruction, whose god is the stomach, and whose glory is in their shame, whose minds are fixed on the things of the earth. [20] For our country is in

3

[1] Egyébként, testvéreim, örüljetek az Úrban! Nekem nem fáradság ugyanezeket írni nektek, nektek pedig biztonság. [2] Óvakodjatok a kutyáktól, a gonosztevőktől és a körülmetéltektől. [3] Mert mi vagyunk a körülmetéltek, akik Istent tiszteljük, és Jézus Krisztusban dicsekedünk, és nem a testben hiszünk. [4] Ha én magamnak lenne is hitem a testben, ha valaki másnak van oka a testben hinni, nekem még több van: [5] Mivelhogy a nyolcadik napon körülmetéltettem, Izrael nemzetségéből, Benjámin törzséből való, héberek közül való héber, a törvényhez képest farizeus. [6] Keserű gyűlölettel bántam a gyülekezettel, és a törvény minden igazságát a legapróbb részletekig megtartottam. [7] De ami hasznomra vált, azt Krisztusért feladtam. [8] Bizony, kész vagyok mindent feláldozni Krisztus Jézus, az én Uram megismeréséért, aki mindennél több: akiért mindent elvesztettem, és számomra mindez kevesebb a semminél, hogy Krisztus legyen a jutalmam, [9] és benne nyilvánvalóvá váljak, nem a törvényből fakadó igazságom birtokában, hanem a Krisztusba vetett hit által, Istentől való igazságomban a hit alapján. [10] Hogy megismerjem őt és a halálból való feltámadásának erejét, és részes legyek vele fájdalmaiban, hasonlóvá lévén hozzá halálában; [11] hogy valamiképpen elnyerjem a halálból való élet jutalmát. [12] Nem mintha már megkaptam volna a jutalmat, vagy tökéletes lennék, hanem abban a reményben járok, hogy eljutok annak megismerésére, amiért Krisztus Jézus szolgájává lettem. [13] Testvéreim, nyilvánvaló előttem, hogy még nem jutottam el erre a megismerésre; Egyet teszek: elhagyom a múltat, és az előttem lévőkre nyúlok. [14] A cél felé haladok, Isten magasztos tervének jutalmára Krisztus Jézusban. [15] Mindnyájan, akik teljes mértékben növekedtünk, legyünk ilyen gondolkodásúak; és ha valamiben másképp gondolkoztok, azt is Isten világossá teszi nektek. [16] Csakhogy, ameddig eljutottunk, ugyanaz a szabály vezessen minket. [17] Vegyétek engem példaképül, és figyeljetek azokra, akik a mi példánk szerint járnak. [18] Mert vannak olyanok, akikről korábban beszéltem nektek, és most is szomorúsággal teszem, akik gyűlölik Krisztus keresztjét; [19] Akiknek vége a pusztulás, akiknek istene a gyomor, és akiknek dicsősége a szégyen, akiknek gondolatai a földi dolgokra összpontosítanak. [20] Mert a mi hazánk a menny-

heaven; from where the Saviour for whom we are waiting will come, even the Lord Jesus Christ: 21 By whom this poor body of ours will be changed into the image of the body of his glory, in the measure of the working by which he is able to put all things under himself.

ben van; ahonnan eljön majd a várva várt Megváltó, az Úr Jézus Krisztus: 21 aki által ez a mi szegény testünk is elváltozik az Ő dicsőséges testének képére, amaz erő mértéke szerint, amellyel mindent maga alá tud vetni.

4

1 So my brothers, well loved and very dear to me, my joy and crown, be strong in the Lord, my loved ones. 2 I make request to Euodias and Syntyche to be of the same mind in the Lord. 3 And I make request to you, true helper in my work, to see to the needs of those women who took part with me in the good news, with Clement and the rest of my brother-workers whose names are in the book of life. 4 Be glad in the Lord at all times: again I say, Be glad. 5 Let your gentle behaviour be clear to all men. The Lord is near. 6 Have no cares; but in everything with prayer and praise put your requests before God. 7 And the peace of God, which is deeper than all knowledge, will keep your hearts and minds in Christ Jesus. 8 For the rest, my brothers, whatever things are true, whatever things have honour, whatever things are upright, whatever things are holy, whatever things are beautiful, whatever things are of value, if there is any virtue and if there is any praise, give thought to these things. 9 The things which came to you by my teaching and preaching, and which you saw in me, these things do, and the God of peace will be with you. 10 But I am very glad in the Lord that your care for me has come to life again; though you did in fact take thought for me, but you were not able to give effect to it. 11 But I will not say anything about my needs, for I am able, wherever I am, to be dependent on myself. 12 It is the same to me if I am looked down on or honoured; everywhere and in all things I have the secret of how to be full and how to go without food; how to have wealth and how to be in need. 13 I am able to do all things through him who gives me strength. 14 But you did well to have care for me in my need. 15 And you have knowledge, Philippians, that when the good news first came to you, when I went away from Macedonia, no church took part with me in the business of giving to the saints, but you only; 16 Because even in Thessalonica you sent

4

1 Testvéreim, akiket én szeretett és nagyon kedvesnek találok, örömöm és koronám, legyetek erősek az Úrban, szeretteim! 2 Kérlek Evódiát és Szintikhét, hogy legyenek ugyanazon érzésen az Úrban. 3 Kérlek téged is, aki igazi segítőtársam vagy a munkámban, hogy gondoskodj azokról az asszonyokról, akik velem együtt hirdették az evangéliumot, Kelemennel és a többi munkatársammal együtt, akiknek a neve fel van írva az élet könyvében. 4 Örüljetek az Úrban mindenkor! Ismétlem, örüljetek! 5 A szelíd magaviseletetek legyen nyilvánvaló minden ember számára. Az Úr közel van. 6 Ne aggódjatok, hanem imádsággal és dicsérettel mindenben tárjátok fel kéréseiteket Isten elé. 7 És Isten békessége, amely mélyebb minden tudásnál, megőrzi szíveteket és gondolataitokat Krisztus Jézusban. 8 Egyébként, testvéreim, ami igaz, ami tisztességes, ami igazságos, ami szent, ami szép, ami értékes, ami értékes, ha van valami erény és ha van valami dicséret, ezekre gondoljatok. 9 Amit tanításom és prédikációm által kaptatok, és amit láttatok bennem, azokat tegyétek meg, és a békesség Istene veletek lesz. 10 De nagyon örülök az Úrban, hogy ismét életre kelt a gondoskodásotok rólam; bár törődtetek velem, de nem tudtátok megtenni. 11 De a szükségleteimről nem beszélek, mert bárhol is vagyok, magamra támaszkodhatom. 12 Ugyanígy van velem, ha lenéznek vagy tisztelnek; mindenhol és mindenben tudom, hogyan legyek jól és hogyan éhezzek, hogyan legyek gazdag és hogyan szűkölködjek. 13 Mindenre képes vagyok abban, aki megerősít engem. 14 Jól tettétek azonban, hogy gondoskodtatok rólam a szükségemben. 15 Tudjátok pedig, Filippibeliek, hogy amikor először eljutott hozzátok az evangélium, amikor elmentem Macedóniából, egyetlen gyülekezet sem vett részt velem a szentek javára való adakozásban, csak ti egyedül. 16 Mert Thessalonikába is küldtetek nekem egyszer és másszor is a szükségemben. 17 Nem mintha felajánlást várnék, hanem gyümölcsöt, amelyet

once and again to me in my need. [17] Not that I am looking for an offering, but for fruit which may be put to your credit. [18] I have all things and more than enough: I am made full, having had from Epaphroditus the things which came from you, a perfume of a sweet smell, an offering well pleasing to God. [19] And my God will give you all you have need of from the wealth of his glory in Christ Jesus. [20] Now to God our Father be glory for ever and ever. So be it. [21] Give words of love to every saint in Christ Jesus. The brothers who are with me send you their love. [22] All the saints send their love to you, specially those who are of Caesar's house. [23] The grace of the Lord Jesus Christ be with your spirit.

javatokra használhatnátok fel. [18] Mindenem megvan, sőt több is annál, mint amennyi elég: beteltem, miután Epafroditustól megkaptam a tőletek küldött ajándékokat, kellemes illatú ajándékot, Istennek tetsző áldozatot. [19] Az én Istenem pedig megadja nektek mindazt, amire szükségetek van az ő dicsőségének gazdagságából Krisztus Jézusban. [20] Az Istennek, a mi Atyánknak pedig legyen dicsőség mindörökkön-örökké! Legyen úgy. [21] Küldjetek szeretetteljes szavakat minden szentnek Krisztus Jézusban. Szeretetet küldenek nektek a velem lévő testvérek. [22] A szentek mindnyájan szeretetet küldenek nektek, különösen a császár házából valók. [23] Az Úr Jézus Krisztus kegyelme legyen a lelketekkel!

PAUL'S LETTER TO THE COLOSSIANS

1

[1] Paul, an Apostle of Jesus Christ, by the purpose of God, and Timothy our brother, [2] To the saints and true brothers in Christ at Colossae: Grace to you and peace from God our Father. [3] We give praise to God the Father of our Lord Jesus Christ, making prayer for you at all times, [4] After hearing of your faith in Christ Jesus, and of the love which you have for all the saints, [5] Through the hope which is in store for you in heaven; knowledge of which was given to you before in the true word of the good news, [6] Which has come to you; and which in all the world is giving fruit and increase, as it has done in you from the day when it came to your ears and you had true knowledge of the grace of God; [7] As it was given to you by Epaphras, our well-loved helper, who is a true servant of Christ for us, [8] And who, himself, made clear to us your love in the Spirit. [9] For this reason, we, from the day when we had word of it, keep on in prayer for you, that you may be full of the knowledge of his purpose, with all wisdom and experience of the Spirit, [10] Living uprightly in the approval of the Lord, giving fruit in every good work, and increasing in the knowledge of God; [11] Full of strength in the measure of the great power of his glory, so that you may undergo all troubles with joy; [12] Giving praise to the Father who has given us a part in the heritage of the saints in light; [13] Who has made us free from the power of evil and given us a place in the kingdom of the Son of his love; [14] In whom we have our salvation, the forgiveness of sins: [15] Who is the image of the unseen God coming into existence before all living things; [16] For by him all things were made, in heaven and on earth, things seen and things unseen, authorities, lords, rulers, and powers; all things were made by him and for him; [17] He is before all things, and in him all things have being. [18] And he is the head of the body, the church: the starting point of all things, the first to come again from the dead; so that in all things he might have the chief place. [19] For God in full measure was pleased to be in him; [20] Through him uniting all things with himself, having made peace through the blood of his cross; through him, I say,

PÁL LEVELE A KOLOSSÉBELIEKHEZ

1

[1] Pál, Jézus Krisztus apostola Isten akaratából, és Timóteus, a mi testvérünk, [2] A Kolosséban élő szenteknek és Krisztusban hűséges testvéreknek: Kegyelem nektek és békesség Istentől, a mi Atyánktól. [3] Dicsérjük Istent, a mi Urunk Jézus Krisztus Atyját, és mindenkor imádkozunk értetek, [4] miután hallottunk a Krisztus Jézusba vetett hitetekről és a szeretetről, amelyet minden szent iránt tanúsítotok, [5] a mennyben reátok váró reménység által, amelynek megismerését már korábban is megkaptátok az evangélium igaz igéjében, [6] amely eljutott hozzátok, és amely az egész világon gyümölcsöt terem és gyarapszik, ahogyan bennetek is történt attól a naptól fogva, hogy meghallottátok, és megismertétek Isten kegyelmét, [7] ahogyan Epafrás, a mi szeretett segítőnk adta meg nektek, aki Krisztus igazi szolgája értünk, [8] és aki maga is megmutatta nekünk a Lélekben való szereteteteket. [9] Ezért attól a naptól fogva, hogy meghallottuk ezt a hírt, szüntelenül imádkozunk értetek, hogy teljesek legyetek az ő akaratának ismeretével, a Lélek minden bölcsességével és tapasztalatával, [10] hogy igaz módon éljetek az Úr előtt, gyümölcsöt teremjetek minden jó cselekedettel, és növekedjetek az Isten ismeretében; [11] hogy telve legyetek erővel az ő dicsősége nagy hatalmának mértékében, hogy minden megpróbáltatást örömmel viselhessetek; [12] dicsérve az Atyát, aki részt adott nekünk a szentek örökségében a világosságban; [13] aki megszabadított minket a gonosz hatalmából, és helyet adott nekünk szeretett Fiának országában; [14] akiben van a mi üdvösségünk, a bűnök bocsánata; [15] aki a láthatatlan Isten képe, aki minden élőlény előtt lett; [16] Mert őbenne lett minden, ami a mennyen és a földön van, a láthatók és a láthatatlanok, a hatalmasságok, az urak, a fejedelemségek és a hatalmasságok; minden őáltala és őreá nézve lett; [17] ő előbb van mindennél, és őbenne lett minden. [18] És Ő a feje a testnek, az egyháznak: mindennek a kezdete, az első, aki feltámadt a halálból, hogy mindenben ő legyen az első. [19] Mert Istennek tetszett teljes mértékben benne lenni; [20] Őáltala egyesítette önmagával a mindent, békességet szerezve keresztjének vére által; Őáltala egyesítette mindazt, ami a földön és

uniting all things which are on earth or in heaven. [21] And you, who in the past were cut off and at war with God in your minds through evil works, he has now made one [22] In the body of his flesh through death, so that you might be holy and without sin and free from all evil before him: [23] If you keep yourselves safely based in the faith, not moved from the hope of the good news which came to you, and which was given to every living being under heaven; of which I, Paul, was made a servant. [24] Now I have joy in my pain because of you, and in my flesh I undergo whatever is still needed to make the sorrows of Christ complete, for the salvation of his body, the church; [25] Of which I became a servant by the purpose of God which was given to me for you, to give effect to the word of God, [26] The secret which has been kept from all times and generations, but has now been made clear to his saints, [27] To whom God was pleased to give knowledge of the wealth of the glory of this secret among the Gentiles, which is Christ in you, the hope of glory: [28] Whom we are preaching; guiding and teaching every man in all wisdom, so that every man may be complete in Christ; [29] And for this purpose I am working, using all my strength by the help of his power which is working in me strongly.

a mennyben van. [21] Titeket pedig, akik egykor elvágattatok és gonosz cselekedetek miatt hadakoztatok Istennel, most eggyé tett [22] az Ő testének halála által, hogy szentek, bűntelenek és minden gonosztól mentesek legyetek Őelőtte. [23] Ha pedig a hitben szilárdan megtartjátok magatokat, el nem tántorodva az evangélium reménységétől, amely szólt nektek, és amelyet minden élőlénynek adott az ég alatt, amelynek én, Pál, szolgájává lettem. [24] Most örömöm leli bennem a fájdalmamban miattatok, és testemben szenvedem mindazt, ami még hiányzik, hogy Krisztus fájdalmai teljesek legyenek az ő testének, az egyháznak üdvösségére. [25] Ennek szolgájává lettem Isten akaratából, amelyet nekem adott értetek, hogy megvalósítsam az Isten igéjét, [26] azt a titkot, amely minden időktől fogva és nemzedékektől fogva el volt rejtve, most pedig nyilvánvalóvá lett az ő szentjeinek. [27] Akiknek tetszett Isten megismertetni e titok dicsőségének gazdagságát a pogányok között, tudniillik Krisztust bennetek, a dicsőség reménységét. [28] Akit mi hirdetünk, vezetve és tanítva mindenkit minden bölcsességgel, hogy minden ember tökéletes legyen Krisztusban. [29] És ezért munkálkodom, minden erőmmel az Ő ereje segítségével, amely erősen munkálkodik bennem.

2

[1] For it is my desire to give you news of the great fight I am making for you and for those at Laodicea, and for all who have not seen my face in the flesh; [2] So that their hearts may be comforted, and that being joined together in love, they may come to the full wealth of the certain knowledge of the secret of God, even Christ, [3] In whom are all the secret stores of wisdom and knowledge. [4] I say this so that you may not be turned away by any deceit of words. [5] For though I am not present in the flesh, still I am with you in the spirit, seeing with joy your order, and your unchanging faith in Christ. [6] As, then, you took Christ Jesus the Lord, so go on in him, [7] Rooted and based together in him, strong in the faith which the teaching gave you, giving praise to God at all times. [8] Take care that no one takes you away by force, through man's wisdom and deceit, going after the beliefs of men and the theories of the world, and not after Christ: [9] For in him all the wealth of God's being

2

[1] Mert vágyom, hogy hírt adjak nektek arról a nagy harcról, amelyet értetek és Laodiceában élőkért, és mindazokért vívok, akik nem látták arcomat testben; [2] hogy szívük megvigasztalódjon, és hogy szeretetben eggyé válva eljuthassanak Isten titkának, Krisztusnak bizonyos ismeretére, [3] akiben van a bölcsesség és a tudomány minden titka. [4] Ezt azért mondom, hogy el ne térítsen titeket a beszéd semmiféle megtévesztő ereje. [5] Mert bár testben nem vagyok jelen, lélekben mégis veletek vagyok, örömmel látva a ti rendeteket és a Krisztusba vetett rendíthetetlen hiteteket. [6] Amiképpen tehát elfogadtátok Krisztus Jézust, az Urat, úgy maradjatok is benne, [7] Benne gyökerezve és megalapozva, erősek legyünk a tanítás által adott hitben, dicsérve Istent mindenkor. [8] Vigyázzatok, hogy senki el ne ragadjon titeket erőszakkal, emberi bölcsességgel és csalárdsággal, emberek hitét és a világ elméleteit követve, és nem Krisztust

has a living form, [10] And you are complete in him, who is the head of all rule and authority: [11] In whom you had a circumcision not made with hands, in the putting off of the body of the flesh, in the circumcision of Christ; [12] Having been put to death with him in baptism, by which you came to life again with him, through faith in the working of God, who made him come back from the dead. [13] And you, being dead through your sins and the evil condition of your flesh, to you, I say, he gave life together with him, and forgiveness of all our sins; [14] Having put an end to the handwriting of the law which was against us, taking it out of the way by nailing it to his cross; [15] Having made himself free from the rule of authorities and powers, he put them openly to shame, glorying over them in it. [16] For this reason let no man be your judge in any question of food or drink or feast days or new moons or Sabbaths: [17] For these are an image of the things which are to come; but the body is Christ's. [18] Let no man take your reward from you by consciously making little of himself and giving worship to angels; having his thoughts fixed on the things which he has seen, being foolishly lifted up in his natural mind, [19] And not joined to the Head, from whom all the body, being given strength and kept together through its joins and bands, has its growth with the increase of God. [20] If you were made free, by your death with Christ, from the rules of the world, why do you put yourselves under the authority of orders [21] Which say there may be no touching, tasting, or taking in your hands, [22] (Rules which are all to come to an end with their use) after the orders and teaching of men? [23] These things seem to have a sort of wisdom in self-ordered worship and making little of oneself, and being cruel to the body, not honouring it by giving it its natural use.

követve. [9] Mert benne él az Isten lényének minden gazdagsága, [10] és benne vagytok beteljesedve, aki minden fejedelemségnek és hatalmasságnak a feje. [11] Akiben részesültetek, nem kézzel végzett körülmetélkedésben, a test levetkőzésében, Krisztus körülmetélésében. [12] Miután vele együtt megölettek a keresztségben, aki által vele együtt életre keltetek az Isten munkájába vetett hit által, aki feltámasztotta őt a halálból. [13] És titeket, akik halottak voltatok bűneitek és testetek gonoszsága miatt, vele együtt életre keltett, és minden bűnötök bocsánatát adta. [14] Eltörölve a törvény kézírását, amely ellenünk volt, eltörölve azt azzal, hogy a keresztfára szegezte. [15] Miután megszabadította magát a hatalmasságok és hatalmasságok uralmától, nyilvánosan megszégyenítette azokat, azzal dicsekedett. [16] Senki azért ne ítéljen titeket étel vagy ital, ünnepek, újholdak vagy szombatok kérdésében. [17] Mert ezek csak a jövendő dolgok képei, de a test Krisztusé. [18] Senki se vegye el tőletek a jutalmatokat azzal, hogy tudatosan kicsinyli magát, és angyalokat imád, a látottakra gondol, természetes elméjében ostobán felfuvalkodik, [19] és nem csatlakozik a Fejhez, akiből az egész test, ízületei és láncai által megerősítve és egyben tartva, Isten szerint növekszik. [20] Ha pedig Krisztussal való halálotok által megszabadultatok a világ szabályaitól, miért vetitek magatokat olyan rendek alá, [21] amelyek azt mondják, hogy nem szabad érinteni, kóstolni vagy kézbe venni, [22] (olyan rendek, amelyek mind elvetelnek használatukkal) emberek rendjei és tanítása szerint? [23] Úgy tűnik, ezek a dolgok egyfajta bölcsességgel bírnak az önrendelkezésű imádatban, az önmaguknak való lekicsinylésben, a testtel való kegyetlenkedésben, annak természetes használatának megadásával való tiszteletének hiányában.

3

[1] If then you have a new life with Christ, give your attention to the things of heaven, where Christ is seated at the right hand of God. [2] Keep your mind on the higher things, not on the things of earth. [3] For your life on earth is done, and you have a secret life with Christ in God. [4] At the coming of Christ who is our life, you will be seen with him in glory. [5] Then put to death your bodies which are of the earth; wrong use of the flesh,

3

[1] Ha tehát új életet kezdtél Krisztussal, a mennyei dolgokra koncentrálj, ahol Krisztus Isten jobbján ül. [2] A magasabb dolgokra gondolj, ne a földiekre. [3] Mert véget ért földi életed, és van egy titkos életed Krisztussal Istenben. [4] Krisztus, a mi életünk eljövetelekor vele együtt dicsőségben fogtok megjelenni. [5] Öljétek meg földi testeteket: a test helytelen éléseit, a tisztátalan dolgokat, a szenvedélyeket, a gonosz kívánságokat és az irigységet,

unclean things, passion, evil desires and envy, which is the worship of strange gods; [6] Because of which the wrath of God comes on those who go against his orders; [7] Among whom you were living in the past, when you did such things. [8] But now it is right for you to put away all these things; wrath, passion, bad feeling, curses, unclean talk; [9] Do not make false statements to one another; because you have put away the old man with all his doings, [10] And have put on the new man, which has become new in knowledge after the image of his maker; [11] Where there is no Greek or Jew, no one with circumcision or without circumcision, no division between nations, no servant or free man: but Christ is all and in all. [12] As saints of God, then, holy and dearly loved, let your behaviour be marked by pity and mercy, kind feeling, a low opinion of yourselves, gentle ways, and a power of undergoing all things; [13] Being gentle to one another and having forgiveness for one another, if anyone has done wrong to his brother, even as the Lord had forgiveness for you: [14] And more than all, have love; the only way in which you may be completely joined together. [15] And let the peace of Christ be ruling in your hearts, as it was the purpose of God for you to be one body; and give praise to God at all times. [16] Let the word of Christ be in you in all wealth of wisdom; teaching and helping one another with songs of praise and holy words, making melody to God with grace in your hearts. [17] And whatever you do, in word or in act, do all in the name of the Lord Jesus, giving praise to God the Father through him. [18] Wives, be under the authority of your husbands, as is right in the Lord. [19] Husbands, have love for your wives, and be not bitter against them. [20] Children, do the orders of your fathers and mothers in all things, for this is pleasing to the Lord. [21] Fathers, do not be hard on your children, so that their spirit may not be broken. [22] Servants, in all things do the orders of your natural masters; not only when their eyes are on you, as pleasers of men, but with all your heart, fearing the Lord: [23] Whatever you do, do it readily, as to the Lord and not to men; [24] Being certain that the Lord will give you the reward of the heritage: for you are the servants of the Lord Christ. [25] For the wrongdoer will have punishment for the wrong he has done, without respect for any man's position.

ami idegen istenek imádása; [6] Ezek miatt jön Isten haragja azokra, akik ellene cselekszenek; [7] akik között éltetek egykor, amikor ilyesmit tettetek. [8] Most pedig helyes, ha elhagyjátok mindezeket: a haragot, a szenvedélyeket, a rosszindulatot, az átkokat, a tisztátalan beszédet; [9] Ne hazudjatok egymásnak, mert elhagytátok a régi embert minden cselekedetével együtt, [10] és felöltöttétek az új embert, amely megújult ismeretben Teremtője képére; [11] Ahol nincs görög vagy zsidó, körülmetélt vagy körülmetéletlen, nincs népek közötti megosztottság, szolga vagy szabad, hanem Krisztus minden és mindenekben. [12] Mint Isten szentjei, szentek és szeretettek, legyen ti magatokban irgalom, jóság, alázatosság, szelídség és mindenek elviselésének képessége. [13] Legyetek egymáshoz szelídek, és bocsássatok meg egymásnak, ha valaki rosszat tett a testvérével, ahogyan az Úr is megbocsátott nektek. [14] Mindenekfelett pedig legyen bennetek szeretet, mert csak így lehettek teljesen egyek. [15] Krisztus békessége uralkodjék a szívetekben, ahogyan Isten eleve elrendelte, hogy egy test legyetek; és dicsérjétek Istent minden időben. [16] Krisztus igéje legyen bennetek a bölcsesség teljes gazdagságával, tanítva és segítve egymást dicsérő énekekkel és szent szavakkal, szívetekben kegyelemmel zengve az Istennek. [17] És bármit tesztek szóban vagy tettben, mindent az Úr Jézus nevében tegyétek, dicsérve általa az Atya Istent. [18] Ti feleségek, legyetek férjetek hatalma alatt, ahogyan az helyes az Úrban. [19] Ti férjek, szeressétek feleségeteket, és ne legyetek keserűek ellenük. [20] Gyermekek, tegyétek meg atyáitok és anyáitok parancsait mindenben, mert ez kedves az Úrnak. [21] Ti apák, ne legyetek kemények gyermekeitek iránt, hogy meg ne törjön a lelkük. [22] Ti szolgák, mindenben tegyétek meg természetes uraitok parancsait; ne csak akkor, amikor szemük rajtatok van, mint embereknek tetszeni, hanem teljes szívetekből, félve az Urat. [23] Bármit tesztek, készségesen tegyétek, mint az Úrnak, és nem embereknek; [24] tudván, hogy az Úr megadja nektek az örökség jutalmát; mert ti az Úr Krisztus szolgái vagytok. [25] Mert a gonosztevő büntetést kap a tetteiért, anélkül, hogy bárkinek is méltóságát figyelembe venné.

4

[1] Masters, give your servants what is right and equal, conscious that you have a Master in heaven. [2] Give yourselves to prayer at all times, keeping watch with praise; [3] And making prayer for us, that God may give us an open door for the preaching of the word, the secret of Christ, for which I am now in chains; [4] So that I may make it clear, as it is right for me to do. [5] Be wise in your behaviour to those who are outside, making good use of the time. [6] Let your talk be with grace, mixed with salt, so that you may be able to give an answer to everyone. [7] Tychicus will give you news of all my business: he is a dear brother and true servant and helper in the word; [8] And I have sent him to you for this very purpose, so that you may have news of how we are, and so that he may give your hearts comfort; [9] And with him I have sent Onesimus, the true and well-loved brother, who is one of you. They will give you word of everything which is taking place here. [10] Aristarchus, my brother-prisoner, sends his love to you, and Mark, a relation of Barnabas (about whom you have been given orders: if he comes to you, be kind to him), [11] And Jesus, whose other name is Justus; these are of the circumcision: they are my only brother-workers for the kingdom of God, who have been a comfort to me. [12] Epaphras, who is one of you, a servant of Christ Jesus, sends you his love, ever taking thought for you in his prayers, that you may be complete and fully certain of all the purpose of God. [13] For I give witness of him that he has undergone much trouble for you and for those in Laodicea and in Hierapolis. [14] Luke, our well-loved medical friend, and Demas, send you their love. [15] Give my love to the brothers in Laodicea and to Nymphas and the church in their house. [16] And when this letter has been made public among you, let the same be done in the church of Laodicea; and see that you have the letter from Laodicea. [17] Say to Archippus, See that you do the work which the Lord has given you to do. [18] I, Paul, give you this word of love in my handwriting. Keep in memory that I am a prisoner. Grace be with you.

4

[1] Uraim, bánjatok szolgáitokkal igazságosan és méltányosan, tudván, hogy van mennyei Uratok. [2] Szüntelenül imádkozzatok, virrasszatok dicsérettel; [3] És imádkozzatok értünk, hogy Isten adjon nekünk ajtót az ige hirdetésére, Krisztus titkára, amelyért most bilincsekben vagyok; [4] Hogy világossá tehessem, ahogyan illik. [5] Legyetek bölcsek a kívülállókkal szemben, jól használjátok ki az időt. [6] Beszédetek legyen kedves, sóval kevert, hogy mindenkinek választ tudhassatok adni. [7] Tikhikusz hírt ad majd nektek minden dolgomról: szeretett testvérem, igaz szolga és segítőm az igében; [8] És éppen azért küldtem őt hozzátok, hogy hírt kapjatok felőlünk, és hogy megvigasztalja a szíveteket; [9] És vele küldtem Onézimoszt, az igaz és szeretett testvért, aki közületek való. Ők hírt adnak majd nektek mindenről, ami itt történik. [10] Arisztarkhosz, a fogoly testvérem, üdvözletét küldi nektek, és Márk, Barnabás rokona (akiről utasításokat kaptatok: ha megérkezik hozzátok, legyetek jóindulatúak hozzá), [11] És Jézus, akinek a neve Jusztusz, ezek a körülmetéltek közül valók: ők az egyetlen testvéreim, akik az Isten országában munkálkodnak, és akik vigasztalásomra voltak. [12] Epafrász, aki közületek való, Krisztus Jézus szolgája, üdvözletét küldi nektek, imádságaiban szüntelenül gondolva rátok, hogy teljesek és teljesen biztosak legyetek Isten minden akaratában. [13] Mert tanúskodom róla, hogy sok szorongattatást szenvedett el értetek és a Laodiceában és Hierapoliszban élőkért. [14] Lukács, a mi szeretett orvosunk, és Démász üdvözletét küldik nektek. [15] Add át üdvözletemet a Laodiceában élő testvéreknek, Nimfásznak és a házában lévő gyülekezetnek. [16] Mikor pedig ez a levél nyilvánosságra kerül közöttetek, úgy legyen a laodiceai gyülekezetben is, és gondoskodjatok róla, hogy a laodiceai levél is kéznél legyen. [17] Mondjátok meg Arkhipposznak: Vigyázz, végezd azt a munkát, amelyet az Úr rád bízott. [18] Én, Pál, ezt a szeretetteljes igét adom nektek kézzel írva. Tartsátok észben, hogy fogoly vagyok. Kegyelem legyen veletek.

PAUL'S FIRST LETTER TO THE THESSALONIANS

1

[1] Paul and Silvanus and Timothy, to the church of the Thessalonians in God the Father and the Lord Jesus Christ: Grace to you and peace. [2] We give praise to God at all times for you, keeping you in memory in our prayers; [3] Having ever in mind your work of faith and acts of love and the strength of your hope in our Lord Jesus Christ, before our God and Father; [4] Being conscious, my brothers, dear to God, that you have been marked out by God's purpose; [5] Because our good news came to you, not in word only, but in power, and in the Holy Spirit, so that you were completely certain of it; even as you saw what our behaviour to you was like from our love to you. [6] And you took us and the Lord as your example, after the word had come to you in much trouble, with joy in the Holy Spirit; [7] So that you became an example to all those who have faith in Christ in Macedonia and Achaia. [8] For not only was the word of the Lord sounding out from you in Macedonia and Achaia, but in every place your faith in God is made clear; so that we have no need to say anything. [9] For they themselves give the news of how we came among you; and how you were turned from images to God, to the worship of a true and living God, [10] Waiting for his Son from heaven, who came back from the dead, even Jesus, our Saviour from the wrath to come.

2

[1] For you yourselves, brothers, are conscious that our coming among you was not without effect: [2] But after we had first undergone much pain and been cruelly attacked as you saw, at Philippi, by the help of God we gave you the good news without fear, though everything was against us. [3] For our witness does not come from error or from an unclean heart or from deceit: [4] But even as the good news was given to us by the approval of God, so we give it out; not as pleasing men, but God by whom our hearts are tested. [5] For it is common knowledge among you that we never made use of smooth-sounding false words, and

PÁL ELSŐ LEVELE A TESSZALONIKAIAKHOZ

1

[1] Pál, Szilvánusz és Timóteus a tesszalonikaiak gyülekezetének, akik Istenben, az Atyában és az Úr Jézus Krisztusban vannak: Kegyelem nektek és békesség! [2] Dicsérjük Istent mindenkor értetek, és imádságainkban emlékezünk rátok; [3] Mindenkor emlékezve hitetek munkájára, szeretetetek cselekedeteire és a mi Urunk Jézus Krisztusba vetett reménységetek erejére Istenünk és Atyánk előtt; [4] Tudván, Isten szeretett testvéreim, hogy Isten akaratából kiválasztottak vagytok; [5] Mert a mi evangéliumunk nemcsak szóban, hanem erőben és Szentlélekben is eljutott hozzátok, úgyhogy teljesen biztosak voltatok benne; amint láttátok, hogyan viselkedtünk irántatok a mi irántatok való szeretetünkből. [6] És minket és az Urat példaképül vettétek, miután a szó sok szorongattatás közepette eljutott hozzátok, örömmel a Szentlélekben; [7] Így példaképül álltatok mindazok számára, akik Krisztusban hisznek Macedóniában és Akhájában. [8] Mert nemcsak Macedóniában és Akhájában hangzott el tőletek az Úr igéje, hanem mindenhol nyilvánvalóvá vált a hitetek Istenben, úgyhogy nincs szükségünk semmit sem mondani. [9] Hiszen ők maguk hirdetik, hogyan kerültünk közétek, és hogyan tértetek meg a bálványoktól az élő és igaz Istenhez, [10] várván a mennyből az ő Fiát, aki feltámadt a halálból, Jézust, a mi megváltónkat az eljövendő haragtól.

2

[1] Mert ti magatok is tudjátok, testvéreim, hogy hozzátok jövetelünk nem volt eredménytelen. [2] De miután először sok szenvedést és kegyetlen támadást szenvedtünk, amint azt Filippiben láttátok, Isten segítségével félelem nélkül hirdettük nektek az evangéliumot, bár minden ellenünk volt. [3] Mert a mi bizonyságtételünk nem tévelygésből, tisztátalan szívből vagy álnokságból származik. [4] Hanem amint Isten kedvességéből adatott nekünk az evangélium, úgy hirdetjük is; nem úgy, hogy embereknek tegyünk kedvét, hanem Istennek, aki megvizsgálja szívünket. [5] Mert köztudott köztetek, hogy soha nem beszéltünk hízelgően hazug szavakkal, és Isten a tanúm, hogy soha nem

God is witness that at no time were we secretly desiring profit for ourselves, [6] Or looking for glory from men, from you or from others, when we might have made ourselves a care to you as Apostles of Christ. [7] But we were gentle among you, like a woman caring for her little ones: [8] Even so, being full of loving desire for you, we took delight in giving you not only God's good news, but even our lives, because you were dear to us. [9] For you have the memory, my brothers, of our trouble and care; how, working night and day, so that we might not be a trouble to any of you, we gave you the good news of God. [10] You are witnesses, with God, how holy and upright and free from all evil was our way of life among you who have faith; [11] Even as you saw how, like a father with his children, we were teaching and comforting you all, and giving witness, [12] So that your lives might be pleasing to God, who has given you a part in his kingdom and his glory. [13] And for this cause we still give praise to God, that, when the word came to your ears through us, you took it, not as the word of man, but, as it truly is, the word of God, which has living power in you who have faith. [14] For you, my brothers, took as your examples the churches of God which are in Judaea in Christ Jesus; because you underwent the same things from your countrymen as they did from the Jews; [15] Who put to death the Lord Jesus and the prophets, violently driving us out; who are unpleasing to God and against all men; [16] Who, to make the measure of their sins complete, kept us from giving the word of salvation to the Gentiles: but the wrath of God is about to come on them in the fullest degree. [17] But we, my brothers, being away from you for a short time, in body but not in heart, had all the more desire to see your face; [18] For which reason we made attempts to come to you, even I, Paul, once and again; but Satan kept us from coming. [19] For what is our hope or joy or crown of glory? Are not even you, before our Lord Jesus, at his coming? [20] For you are our glory and our joy.

kerestünk titokban hasznot magunknak, [6] vagy hogy emberektől, tőletek vagy másoktól vártunk volna dicsőséget, amikor Krisztus apostolaiként gondot viselhettünk volna rátok. [7] De szelídek voltunk közöttetek, mint egy asszony, aki gondoskodik gyermekeiről: [8] Így, mivel tele voltunk szeretettel irántatok, örömmel adtuk nektek nemcsak Isten evangéliumát, hanem életünket is, mivel szerettek voltatok nekünk. [9] Mert emlékeztek, testvéreim, a mi nyomorúságunkra és gondunkra; éjjel-nappal munkálkodva, hogy senkit se terheljünk, hirdettük nektek az Isten evangéliumát. [10] Ti vagytok tanúi Isten előtt, hogy milyen szent, igaz és minden gonosztól mentes volt a mi életmódunk ti közöttetek, akik hisztek; [11] amint láttátok, hogy mint apa a gyermekeit, tanítottunk, vigasztaltunk és tanúskodtunk mindnyájatoknak, [12] hogy életetek kedves legyen Isten előtt, aki adott nektek részt országában és dicsőségében. [13] És ezért adunk mindenkor hálát Istennek, hogy amikor általunk fületekbe jutott az ige, nem emberi beszédként fogadtátok, hanem ahogyan valóban az, Isten igéjeként, amelynek élő ereje van bennetek, akik hisztek. [14] Mert ti, testvéreim, példaképül vettétek Isten gyülekezeteit, amelyek Júdeában vannak Krisztus Jézusban, mivel ugyanazokat szenvedtétek el honfitársaitoktól, mint ők a zsidóktól. [15] Aki megölte az Úr Jézust és a prófétákat, erőszakkal kiűzve minket, akik nem tetszenek Istennek és minden embernek. [16] Akik, hogy teljessé tegyék bűneik mértékét, megakadályoztak minket abban, hogy hirdessük az üdvösség igéjét a pogányoknak. De Isten haragja teljes mértékben el fog jönni rájuk. [17] Mi pedig, testvéreim, mivel egy rövid ideig távol voltunk tőletek, testben, de szívben nem, annál inkább vágytunk arra, hogy lássuk arcotokat. [18] Ezért is próbáltunk eljutni hozzátok, én, Pál is, egyszer-kétszer, de a Sátán megakadályozott minket abban, hogy eljussunk. [19] Mert mi a mi reménységünk, örömünk vagy dicsőségünk koronája? Nemde ti vagytok-e a mi Urunk Jézus előtt az ő eljövetelekor? [20] Mert ti vagytok a mi dicsőségünk és örömünk.

3

[1] At last our desire to have news of you was so strong that, while we ourselves were waiting at Athens, [2] We sent Timothy, our brother and God's servant in the good news of Christ, to give you strength and comfort in your faith; [3] So that no man might be moved by these troubles; because

3

[1] Végül annyira vágytunk arra, hogy hírt kapjunk felőletek, hogy amíg mi magunk Athénban várakoztunk, [2] elküldtük Timóteust, a mi testvérünket és Isten szolgáját Krisztus evangéliumában, hogy megerősítsen és vigasztaljon titeket hitetekben; [3] hogy senki se rendüljön meg ezekben a nyomo-

you see that these things are part of God's purpose for us. [4] And when we were with you, we said to you that trouble was before us; and so it came about, as you see. [5] For this reason, when I was no longer able to keep quiet, I sent to get news of your faith, fearing that you might be tested by the Evil One and that our work might come to nothing. [6] But now that Timothy has come to us from you, and has given us good news of your faith and love, and that you have happy memories of us, desiring greatly to see us, even as we do to see you; [7] For this cause, brothers, in all our trouble and grief we were comforted about you because of your faith; [8] For it is life to us if you keep your faith in the Lord unchanged. [9] For how great is the praise which we give to God for you, and how great the joy with which we are glad because of you before our God; [10] Night and day requesting God again and again that we may see your face and make your faith complete. [11] Now may our God and Father himself and our Lord Jesus make a way for us to come to you; [12] And the Lord give you increase of love in fullest measure to one another and to all men, even as our love to you; [13] So that your hearts may be strong and free from all sin before our God and Father, at the coming of our Lord Jesus with all his saints.

rúságokban; mert látjátok, hogy ezek a dolgok Isten velünk kapcsolatos tervének részét képezik. [4] És amikor nálatok voltunk, mondtuk nektek, hogy nyomorúság vár ránk; és úgy is lett, amint látjátok. [5] Ezért, amikor már nem tudtam tovább hallgatni, elküldtem, hogy hírt adjak a hitetekről, attól tartva, hogy megkísért titeket a Gonosz, és hogy munkánk hiábavalóvá válik. [6] Most azonban, hogy Timóteus megérkezett hozzánk tőletek, és jó hírt adott nekünk hitetekről és szeretetetekről, és hogy boldog emlékezettel gondoltok ránk, és nagyon vágytok látni minket, ahogyan mi is titeket; [7] Ezért, testvéreim, minden nyomorúságunkban és bánatunkban megvigasztalódtunk miattatok a ti hitetek miatt; [8] Mert az élet nekünk, ha változatlanul megtartjátok hiteteket az Úrban. [9] Mert milyen nagy a dicséret, amelyet Istennek adunk értetek, és milyen nagy az öröm, amellyel örvendezünk miattatok a mi Istenünk előtt, [10] Éjjel-nappal újra és újra kérve Istent, hogy láthassuk arcotokat, és tegyük teljessé hiteteket. [11] Maga a mi Istenünk és Atyánk, és a mi Urunk Jézus tegye meg nekünk az utat, hogy hozzátok jussunk; [12] Az Úr pedig gyarapítsa titeket a szeretetben egymás és minden ember iránt, ahogyan mi is szeretjük titeket; [13] Hogy erősek és minden bűntől mentesek legyenek a mi Istenünk és Atyánk előtt, amikor a mi Urunk Jézus eljön minden szentjével.

4

[1] And last of all, the prayer which we make to you from our heart and in the name of the Lord Jesus, is this: that as we made clear to you what sort of behaviour is pleasing to God, as in fact you are doing now, so you will go on in these ways, but more and more. [2] Because you have in mind the orders we gave you through the Lord Jesus. [3] For the purpose of God for you is this: that you may be holy, and may keep yourselves from the desires of the flesh; [4] So that every one of you may keep his body holy and in honour; [5] Not in the passion of evil desires, like the Gentiles, who have no knowledge of God; [6] And that no man may make attempts to get the better of his brother in business: for the Lord is the judge in all these things, as we said to you before and gave witness. [7] Because it is God's purpose that our way of life may be not unclean but holy. [8] Whoever, then, goes against this word, goes against not man but God, who gives his Holy Spirit to you. [9] But about loving the brothers, there is no need for me to say anything

4

[1] Végül pedig, szívből jövő könyörgéssel fordulunk hozzátok az Úr Jézus nevében, hogy amiképpen megtanítottuk nektek, milyen az Istennek tetsző viselkedés – ahogyan most is teszitek –, úgy ti is tegyétek ezt, sőt, egyre inkább. [2] Mert emlékezzetek azokra a parancsokra, amelyeket az Úr Jézus által adtunk nektek. [3] Mert az Istennek az a terve veletek, hogy legyetek szentek, és őrizzétek meg magatokat a test kívánságaitól. [4] Hogy mindegyikőtök szent és tisztességes legyen a teste, [5] ne a gonosz kívánságok szenvedélyében, mint a pogányok, akik nem ismerik Istent. [6] És hogy senki se próbálja meghódítani a testvérét a dolgában. Mert az Úr a bíró mindezekben, amint korábban mondtuk nektek, és bizonyságot tettünk róla. [7] Mert az Isten akarata, hogy életmódunk ne tisztátalan, hanem szent legyen. [8] Aki tehát ellene cselekszik ennek az igének, nem ember ellen cselekszik, hanem Isten ellen, aki Szent Lelkét adja nektek. [9] A testvérek szeretetéről pedig nem kell semmit mon-

to you in this letter: for you have the teaching of God that love for one another is right and necessary; [10] And, truly, you are lovers of all the brothers in Macedonia; but it is our desire that your love may be increased still more; [11] And that you may take pride in being quiet and doing your business, working with your hands as we gave you orders; [12] That you may be respected by those who are outside, and may have need of nothing. [13] But it is our desire, brothers, that you may be certain about those who are sleeping; so that you may have no need for sorrow, as others have who are without hope. [14] For if we have faith that Jesus underwent death and came back again, even so those who are sleeping will come again with him by God's power. [15] For this we say to you by the word of the Lord, that we who are still living at the coming of the Lord, will not go before those who are sleeping. [16] Because the Lord himself will come down from heaven with a word of authority, with the voice of the chief angel, with the sound of a horn: and the dead in Christ will come to life first; [17] Then we who are still living will be taken up together with them into the clouds to see the Lord in the air: and so will we be for ever with the Lord. [18] So then, give comfort to one another with these words.

danom nektek ebben a levélben, mert Isten tanítása szerint az egymás iránti szeretet helyes és szükséges. [10] És valóban szeretitek Macedóniában minden testvért. De azt kívánjuk, hogy a ti szeretetetek még jobban gyarapodjon. [11] És hogy dicsekedjetek azzal, hogy csendes vagytok, és a saját kezeitekkel dolgoztok, ahogyan elrendeltük nektek. [12] Hogy a kívülállók tiszteljenek titeket, és semmire se szoruljatok. [13] Azt kívánjuk pedig, testvérek, hogy tudjátok, kik alszanak, hogy ne legyen néktek szükségetek a bánatra, mint a többieknek, akik remény nélkül vannak. [14] Mert ha hiszünk abban, hogy Jézus meghalt és feltámadt, akkor azok is, akik alszanak, Isten ereje által vele együtt térnek vissza. [15] Mert ezt mondjuk nektek az Úr szavával, hogy mi, akik élünk az Úr eljövetelekor, nem fogunk az alszanak előtt járni. [16] Mert maga az Úr leszáll a mennyből hatalom szavával, a főangyal szózatával és kürt zengésével; és először a Krisztusban meghaltak kelnek életre; [17] azután mi, akik élünk, velük együtt elragadtatunk a felhőkbe, hogy lássuk az Urat a levegőben; és így mindörökké az Úrral leszünk. [18] Vigasztaljátok tehát egymást ezekkel a szavakkal.

5

[1] But about the times and their order, my brothers, there is no need for me to say anything to you. [2] For you yourselves have the knowledge that the day of the Lord will come like a thief in the night. [3] When they say, There is peace and no danger, then sudden destruction will come on them, as birth-pains on a woman with child; and they will not be able to get away from it. [4] But you, my brothers, are not in the dark, for that day to overtake you like a thief: [5] For you are all sons of light and of the day: we are not of the night or of the dark. [6] So then, let us not take our rest as the others do, but let us be self-controlled and awake. [7] For those who are sleeping do so in the night; and those who are the worse for drink are so in the night; [8] But let us, who are of the day, be serious, putting on the breastplate of faith and love, and on our heads, the hope of salvation. [9] For God's purpose for us is not wrath, but salvation through our Lord Jesus Christ, [10] Who was put to

5

[1] Az időkről és azok rendjéről pedig, testvéreim, nem kell semmit mondanom nektek. [2] Mert tudjátok, hogy az Úr napja úgy jön el, mint a tolvaj éjjel. [3] Amikor azt mondják: Békesség van, és nincs veszély, akkor hirtelen pusztulás éri őket, mint a szülési fájdalmak a terhes asszonyt, és nem tudnak elmenekülni előle. [4] Ti azonban, testvéreim, nem vagytok sötétségben, hogy az a nap tolvajként érjen titeket. [5] Mert mindnyájan a világosság és a nappal fiai vagytok: mi nem vagyunk az éjszakáé, sem a sötétségé. [6] Ne nyugodjunk tehát úgy, mint a többiek, hanem legyünk józanok és ébren. [7] Mert akik alszanak, éjszaka alszanak; és akik az ivás miatt rosszabbak, éjszaka is azok. [8] Mi pedig, akik a nappaléi vagyunk, legyünk komolyak, öltsük fel a hit és a szeretet mellvértjét, és fejünkre az üdvösség reménységét. [9] Mert Istennek velünk nem a harag, hanem az üdvösség a mi Urunk Jézus Krisztus által, [10] aki meghalt értünk, hogy akár ébren, akár alva, részesek legyünk az ő életében. [11]

death for us, so that, awake or sleeping, we may have a part in his life. [11] So then, go on comforting and building up one another, as you have been doing. [12] But we make this request to you, my brothers: give attention to those who are working among you, who are over you in the Lord to keep order among you; [13] And have a high opinion of them in love because of their work. Be at peace among yourselves. [14] And our desire is that you will keep control over those whose lives are not well ordered, giving comfort to the feeble-hearted, supporting those with little strength, and putting up with much from all. [15] Let no one give evil for evil; but ever go after what is good, for one another and for all. [16] Have joy at all times. [17] Keep on with your prayers. [18] In everything give praise: for this is the purpose of God in Christ Jesus for you. [19] Do not put out the light of the Spirit; [20] Do not make little of the words of the prophets; [21] Let all things be tested; keep to what is good; [22] Keep from every form of evil. [23] And may the God of peace himself make you holy in every way; and may your spirit and soul and body be free from all sin at the coming of our Lord Jesus Christ. [24] God, by whom you have been marked out in his purpose, is unchanging and will make it complete. [25] Brothers, keep us in mind in your prayers. [26] Give all the brothers a holy kiss. [27] I give orders in the name of the Lord that all the brothers are to be present at the reading of this letter. [28] The grace of our Lord Jesus Christ be with you.

Tehát továbbra is vigasztaljátok és építsétek egymást, ahogyan eddig is tettétek. [12] Azt kérjük azonban titeket, testvéreim: figyeljetek azokra, akik munkálkodnak közöttetek, akik az Úrban elöljáróitok, hogy rendet tartsanak közöttetek; [13] és szeretettel becsüljétek meg őket munkájuk miatt. Legyetek békességben egymás között. [14] Azt kívánjuk pedig, hogy gondoskodjatok azokról, akiknek az élete nincs rendben, vigasztaljátok a gyenge szívűeket, támogatjátok az erőtleneket, és sokat viseljetek el mindenkitől. [15] Senki se adjon rosszat rosszért, hanem mindig törekedjetek a jóra egymásért és mindenkiért. [16] Legyetek mindenkor örvendezve. [17] Kitartóan imádkozzatok. [18] Mindenben adjatok dicséretet, mert ez az Isten terve Krisztus Jézusban veletek. [19] Ne oltsátok ki a Lélek világosságát; [20] Ne becsüljétek le a próféták szavait; [21] Minden próbára legyen téve; ragaszkodjatok a jóhoz; [22] Óvakodjatok minden gonosztól. [23] Maga a békesség Istene szenteljen meg titeket mindenestül; legyen mentes a ti lelketek, lelketek és testetek minden bűntől a mi Urunk Jézus Krisztus eljövetelére. [24] Az Isten, aki kiválasztott titeket az ő végzésében, változhatatlan, és be is fogja fejezni azt. [25] Testvérek, emlékezzetek ránk imádságaitokban. [26] Adjatok szent csókot minden testvérnek. [27] Az Úr nevében parancsolom, hogy minden testvér jelen legyen e levél felolvasásánál. [28] A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen veletek!

PAUL'S SECOND LETTER TO THE THESSALONIANS

1

[1] Paul and Silvanus and Timothy, to the church of the Thessalonians in God our Father and the Lord Jesus Christ: [2] Grace to you and peace from God the Father and the Lord Jesus Christ. [3] It is right for us to give praise to God at all times for you, brothers, because of the great increase of your faith, and the wealth of your love for one another; [4] So that we ourselves take pride in you in the churches of God for your untroubled mind and your faith in all the troubles and sorrows which you are going through; [5] Which is a clear sign of the decision which God in his righteousness has made; to give you a part in his kingdom, for which you have undergone this pain; [6] For it is an act of righteousness on God's part to give trouble as their reward to those who are troubling you, [7] And to you who are troubled, rest with us, when the Lord Jesus comes from heaven with the angels of his power in flames of fire, [8] To give punishment to those who have no knowledge of God, and to those who do not give ear to the good news of our Lord Jesus: [9] Whose reward will be eternal destruction from the face of the Lord and from the glory of his strength, [10] At his coming, when he will have glory in his saints, and will be a cause of wonder in all those who had faith (because our witness among you had effect) in that day. [11] For this reason, you are ever in our prayers, that you may seem to our God such as may have a part in his purpose and that by his power he will make all his good purpose, and the work of faith, complete; [12] So that glory may be given to the name of our Lord Jesus through you, and you may have glory in him, by the grace of our God and the Lord Jesus Christ.

2

[1] Now as to the coming of the Lord Jesus Christ, and our meeting with him, it is our desire, my brothers, [2] That you may not be moved in mind or troubled by a spirit, or by a word, or by a letter as from us, with the suggestion that the day of the Lord is even now come; [3] Give no belief to false words: because there will first be a falling away from the faith, and the revelation of the man of

PÁL MÁSODIK LEVELE A TESSZALONIKAIAKHOZ

1

[1] Pál, Silvánus és Timóteus a tesszalonikaiak gyülekezetének, akik Istenben, a mi Atyánkban és az Úr Jézus Krisztusban vannak: [2] Kegyelem nektek és békesség az Atyaistentől és az Úr Jézus Krisztustól. [3] Méltó, hogy mindenkor dicsérjük Istent értetek, testvéreim, a hitetek nagy növekedéséért és az egymás iránti szeretet gazdagságáért. [4] Úgyhogy mi magunk is dicsekszünk veletek az Isten gyülekezeteiben a ti tiszta elmétekért és hitetekért minden nyomorúság és bánat között, amelyeken keresztülmentek. [5] Ez pedig annak a döntésnek a jele, amelyet Isten igazságában hozott, hogy részt adjon nektek az ő országában, amelyért ezt a fájdalmat viseltétek. [6] Mert igazságos cselekedet Isten részéről, hogy szorongatással jutalmazza azokat, akik titeket szorongatnak. [7] És ti, akiket szorongattok, nyugodjatok meg velünk, amikor az Úr Jézus eljön a mennyből hatalmának angyalaival tűz lángjában, [8] hogy megbüntetse azokat, akik nem ismerik Istent, és akik nem hallgatnak a mi Urunk Jézus evangéliumára. [9] Akiknek jutalma örök pusztulás lesz az Úr arcától és hatalmának dicsőségétől, [10] amikor eljön, amikor dicsőséges lesz szentjeiben, és csodálatra méltó lesz mindazokban, akik hittek (mert a mi bizonyságtételünk hatásos volt köztetek) azon a napon. [11] Ezért mindenkor imádkozunk értetek, hogy Istenünk olyanoknak tűnjetek, akiknek részesei lehettek az ő szándékában, és hogy hatalmával minden jó szándékát és a hit munkáját befejezze; [12] Hogy dicsőség szálljon a mi Urunk Jézus nevére általatok, és ti dicsőségetek legyen benne a mi Istenünk és az Úr Jézus Krisztus kegyelméből.

2

[1] Ami pedig az Úr Jézus Krisztus eljövetelét és vele való találkozásunkat illeti, az a kívánságunk, testvéreim, [2] hogy ne riasszon el titeket semmiféle lélek, semmiféle beszéd vagy valami általunk küldött levél, ami azt sugallja, hogy az Úr napja már eljött. [3] Ne higgyetek a hazug beszédeknek, mert előbb lesz a hittől való elszakadás, és kinyi-

sin, the son of destruction, [4] Who puts himself against all authority, lifting himself up over all which is named God or is given worship; so that he takes his seat in the Temple of God, putting himself forward as God. [5] Have you no memory of what I said when I was with you, giving you word of these things? [6] And now it is clear to you what is keeping back his revelation till the time comes for him to be seen. [7] For the secret of evil is even now at work: but there is one who is keeping back the evil till he is taken out of the way. [8] And then will come the revelation of that evil one, whom the Lord Jesus will put to death with the breath of his mouth, and give to destruction by the revelation of his coming; [9] Even the one whose coming is marked by the working of Satan, with all power and signs and false wonders, [10] And with every deceit of wrongdoing among those whose fate is destruction; because they were quite without that love of the true faith by which they might have salvation. [11] And for this cause, God will give them up to the power of deceit and they will put their faith in what is false: [12] So that they all may be judged, who had no faith in what is true, but took pleasure in evil. [13] But it is right for us to give praise to God at all times for you, brothers, loved by the Lord, because it was the purpose of God from the first that you might have salvation, being made holy by the Spirit and by faith in what is true: [14] And in this purpose he gave you a part through the good news of which we were the preachers, even that you might have part in the glory of our Lord Jesus Christ. [15] So then, brothers, be strong in purpose, and keep the teaching which has been given to you by word or by letter from us. [16] Now our Lord Jesus Christ himself, and God our Father who had love for us and has given us eternal comfort and good hope through grace, [17] Give you comfort and strength in every good work and word.

latkozik a bűn embere, a pusztulás fia, [4] aki minden hatalmasság ellen emeli magát minden fölé, amit Istennek neveznek vagy tisztelnek, annyira, hogy Isten templomába ül, Istenként tüntetve fel magát. [5] Nem emlékeztek arra, mit mondtam, amikor nálatok voltam, és ezeket híreszteltem nektek? [6] Most pedig világos nektek, mi tartja vissza kinyilatkoztatását, amíg el nem jön az ideje, hogy láthatóvá váljon. [7] Mert a gonosz titka már most is munkálkodik: de van, aki visszatartja a gonoszt, amíg el nem távolítják az útból. [8] És akkor jön el a gonosz kinyilatkoztatása, akit az Úr Jézus megöl szájának leheletével, és pusztulásra ad eljövetelének kinyilatkoztatásával; [9] Annak, akinek eljövetele a Sátán munkálkodása által van megjelölve, minden hatalommal, jelekkel és csodákkal, [10] és mindenféle gonoszság megtévesztésével azok között, akiknek a sorsa a pusztulás; mivel teljesen nélkülözték az igaz hit szeretetét, amely által üdvözülhetnének. [11] És ezért Isten a megtévesztés hatalmába adja őket, és a hamisságban hisznek: [12] Hogy ítéletre jussanak mindazok, akik nem hittek az igazságban, hanem a gonoszban gyönyörködtek. [13] De illik tőlünk mindenkor dicsérni Istent tiértetek, testvérek, akiket szeret az Úr, mert kezdettől fogva az volt Isten terve, hogy üdvözüljetek, megszentelve titeket a Lélek által és az igazságba vetett hit által. [14] És ezért adott nektek részt az evangélium által, amelyet mi hirdettünk, hogy részesei legyetek a mi Urunk Jézus Krisztus dicsőségének. [15] Tehát, testvérek, legyetek erősek a szándékban, és tartsátok meg azt a tanítást, amelyet szóban vagy levélben kaptatok tőlenk. [16] Maga pedig a mi Urunk Jézus Krisztus, és az Isten, a mi Atyánk, aki szeretett minket, és kegyelméből örök vigasztalást és jó reménységet adott nekünk, [17] adjon nektek vigasztalást és erőt minden jó cselekedetben és beszédben.

3

[1] For the rest, my brothers, let there be prayer for us that the word of the Lord may go forward with increasing glory, even as it does with you; [2] And that we may be made free from foolish and evil men; for not all have faith. [3] But the Lord is true, who will give you strength and keep you safe from evil. [4] And we have faith in the Lord about you, that you are doing and will do the things about

3

[1] Továbbá, testvéreim, imádkozzatok értünk, hogy az Úr igéje egyre nagyobb dicsőséggel terjedjen, ahogyan nálatok is; [2] És hogy megszabaduljunk a bolond és gonosz emberektől; mert nem mindenkinek van hite. [3] De az Úr igaz, aki megerősít titeket és megőriz a gonosztól. [4] És mi az Úrban bízunk bennetek, hogy megteszitek és meg is fogjátok tenni azokat a dolgokat, amelyekről

which we give you orders. [5] And may your hearts be guided by the Lord into the love of God and quiet waiting for Christ. [6] Now we give you orders, brothers, in the name of our Lord Jesus Christ, to keep away from all those whose behaviour is not well ordered and in harmony with the teaching which they had from us. [7] For you yourselves are used to taking us as your example, because our life among you was ruled by order, [8] And we did not take food from any man for nothing, but were working hard night and day not to be a trouble to any of you: [9] Not because we have not the right, but to make ourselves an example to you, so that you might do the same. [10] For even when we were with you we gave you orders, saying, If any man does no work, let him not have food. [11] For it has come to our ears that there are some among you whose behaviour is uncontrolled, who do no work at all, but are over-interested in the business of others. [12] Now to such we give orders and make request in the Lord Jesus, that, working quietly, they get their living. [13] And you, my brothers, do not get tired of well-doing. [14] And if any man does not give attention to what we have said in this letter, take note of that man, and keep away from him, so that he may be shamed. [15] Have no feeling of hate for him, but take him in hand seriously as a brother. [16] Now the Lord of peace himself give you peace at all times and in every way. May the Lord be with you all. [17] These words of love to you at the end are in my writing, Paul's writing, and this is the mark of every letter from me. [18] May the grace of our Lord Jesus Christ be with you all.

parancsolunk nektek. [5] És az Úr vezesse szíveteket Isten szeretetére és a Krisztusra való csendes várakozásra. [6] Most pedig, testvéreim, a mi Urunk Jézus Krisztus nevében utasítást adunk nektek, hogy távol tartsátok magatokat mindazoktól, akiknek a viselkedése nem rendezett és nem összhangban van azzal a tanítással, amelyet tőlünk kaptak. [7] Mert ti magatok is hozzászoktatok, hogy minket vettek példaképül, mivel rendben éltünk közöttetek. [8] És senkitől sem fogadtunk el ingyen ételt, hanem éjjel-nappal keményen dolgoztunk, hogy senkit se zavarjunk közületek. [9] Nem mintha nem lenne jogunk rá, hanem hogy példaképek legyünk nektek, hogy ti is ugyanazt tegyétek. [10] Mert már akkor is, amikor nálatok voltunk, megparancsoltuk nektek, hogy ha valaki nem dolgozik, ne is egyen. [11] Mert hallottuk, hogy vannak köztetek olyanok, akik féktelenek, akik semmit sem dolgoznak, hanem mások dolgával törődnek. [12] Az ilyeneknek pedig megparancsoljuk, és az Úr Jézusban kérünk, hogy csendesen dolgozva éljenek. [13] Ti pedig, testvéreim, ne fáradjatok bele a jó cselekvésébe. [14] Ha pedig valaki nem figyel arra, amit ebben a levélben mondtunk, jegyezzétek meg azt az embert, és maradjatok távol tőle, hogy szégyent valljon. [15] Ne gyűlöljétek őt, hanem testvérként vegyétek komolyan a kezébe. [16] Maga a békesség Ura pedig adjon nektek békességet mindenkor és mindenben. Az Úr legyen mindnyájatokkal! [17] Ezek a szeretetteljes szavak hozzátok a végén az én írásomban, Pál írásában szerepelnek, és ez minden levelem ismertetőjegye. [18] A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen mindnyájatokkal!

PAUL'S FIRST LETTER TO TIMOTHY

1

[1] Paul, an Apostle of Jesus Christ, by the order of God our Saviour and Christ Jesus our hope; [2] To Timothy, my true child in the faith: Grace, mercy, peace, from God the Father and Christ Jesus our Lord. [3] It was my desire, when I went on into Macedonia, that you might make a stop at Ephesus, to give orders to certain men not to put forward a different teaching, [4] Or to give attention to stories and long lists of generations, from which come questionings and doubts, in place of God's ordered way of life which is in faith; [5] But the effect of the order is love coming from a clean heart, and a knowledge of what is right, and true faith: [6] From which some have been turned away, giving themselves to foolish talking; [7] Desiring to be teachers of the law, though they have no knowledge of what they say or of the statements which they make so certainly. [8] We are conscious that the law is good, if a man makes a right use of it, [9] With the knowledge that the law is made, not for the upright man, but for those who have no respect for law and order, for evil men and sinners, for the unholy and those who have no religion, for those who put their fathers or mothers to death, for takers of life, [10] For those who go after loose women, for those with unnatural desires, for those who take men prisoners, who make false statements and false oaths, and those who do any other things against the right teaching, [11] Which may be seen in the good news of the glory of the great God, which was given into my care. [12] I give praise to him who gave me power, Christ Jesus our Lord, because he took me to be true, making me his servant, [13] Though I had said violent words against God, and done cruel acts, causing great trouble: but I was given mercy, because I did it without knowledge, not having faith; [14] And the grace of our Lord was very great, with faith and love which is in Christ Jesus. [15] It is a true saying, in which all may put their faith, that Christ Jesus came into the world to give salvation to sinners, of whom I am the chief: [16] But for this reason I was given mercy, so that in me, the chief of sinners, Jesus Christ might make clear all his mercy, as an example to those who in the future would

PÁL ELSŐ LEVELE TIMÓTEUSHOZ

1

[1] Pál, Jézus Krisztus apostola, Istenünk, a mi megváltónk és Krisztus Jézus, a mi reménységünk rendeléséből, [2] Timóteusnak, a hitben igaz gyermekemnek: Kegyelem, irgalom, békesség Istentől, az Atyától és Krisztus Jézustól, a mi Urunktól. [3] Amikor Macedóniába mentem, azt kívántam, hogy Efézusban maradj, és megparancsoljam egyes embereknek, hogy ne terjesszenek más tanítást, [4] vagy hogy történetekre és generációk hosszú felsorolásaira figyeljenek, amelyekből kérdezősködések és kételyek fakadnak Isten rendezett életmódja helyett, amely a hitben van. [5] De a rend eredménye a tiszta szívből fakadó szeretet, az igazság ismeretének és az igaz hitnek a gyümölcse. [6] Amitől némelyek elfordultak, bolond beszédre adva magukat, [7] a törvény tanítói akarván lenni, bár nem tudják, mit mondanak, vagy milyen állításokat tesznek olyan biztosan. [8] Tudjuk, hogy a törvény jó, ha valaki helyesen él vele, [9] Tudván, hogy a törvény nem az igaz embernek szól, hanem a törvényt semmibe vevőknek, gonosz embereknek és bűnösöknek, szentségteleneknek és vallástalanoknak, apjukat vagy anyjukat megölőknek, életüket elvevőknek, [10] a parázna nők után járóknak, természetellenes vágyakban élőknek, férfiakat foglyul ejtőknek, hamis tanúskodóknak és hamis esküszóknak, és mindazoknak, akik bármi mást tesznek az igaz tanítás ellen, [11] ami meglátszik a nagy Isten dicsőségének evangéliumában, amelyet gondjaimra bíztak. [12] Dicséretet adok annak, aki hatalmat adott nekem, Krisztus Jézusnak, a mi Urunknak, mert igaznak fogadott el, szolgájává tett. [13] Bár erőszakos szavakat szóltam Isten ellen, és kegyetlen dolgokat tettem, nagy bajt okozva: de irgalmat nyertem, mert tudatlanul, hit nélkül cselekedtem; [14] És igen nagy volt a mi Urunk kegyelme, a Krisztus Jézusban való hittel és szeretettel. [15] Igaz beszéd az, amelyben mindenki hisz, hogy Krisztus Jézus azért jött a világba, hogy üdvözítse a bűnösöket, akik közül én vagyok az első. [16] De azért nyertem irgalmat, hogy bennem, a bűnösök között az elsőben, Jézus Krisztus nyilvánvalóvá tegye egész irgalmát, példaképül azoknak, akik a jövőben hisznek benne az örök életre. [17] Az örökkévaló, örökké élő, látha-

have faith in him to eternal life. [17] Now to the King eternal, ever-living, unseen, the only God, be honour and glory for ever and ever. So be it. [18] This order I give to you, Timothy my son, in harmony with the words of the prophets about you, so that by them you may be strong, fighting the good fight, [19] Keeping faith, and being conscious of well-doing; for some, by not doing these things, have gone wrong in relation to the faith: [20] Such are Hymenaeus and Alexander, whom I have given up to Satan, so that they may say no more evil words against God.

tatlan, egyedüli Istennek pedig tisztelet és dicsőség mindörökkön-örökké. Legyen úgy. [18] Ezt a parancsot adom neked, Timóteus fiam, a próféták rólad szóló szavaival összhangban, hogy azok által erősödj meg, harcolva a jó harcot, [19] megtartva a hitet és tudatában lévén a jó cselekedeteknek; Mert némelyek, mivel ezeket nem teszik, a hit dolgában eltévedtek: [20] Ilyen például Himenéosz és Alexandrosz, akiket átadtam a Sátánnak, hogy többé ne káromolják Istent.

2

[1] My desire is, first of all, that you will make requests and prayers and give praise for all men; [2] For kings and all those in authority; so that we may have a calm and quiet life in all fear of God and serious behaviour. [3] This is good and pleasing in the eyes of God our Saviour; [4] Whose desire is that all men may have salvation and come to the knowledge of what is true. [5] For there is one God and one peacemaker between God and men, the man Christ Jesus, [6] Who gave himself as an offering for all; witness of which was to be given at the right time; [7] And of this I became a preacher and an Apostle (what I say is true, not false,) and a teacher of the Gentiles in the true faith. [8] It is my desire, then, that in every place men may give themselves to prayer, lifting up holy hands, without wrath or argument. [9] And that women may be dressed in simple clothing, with a quiet and serious air; not with twisted hair and gold or jewels or robes of great price; [10] But clothed with good works, as is right for women who are living in the fear of God. [11] Let a woman quietly take the place of a learner and be under authority. [12] In my opinion it is right for a woman not to be a teacher, or to have rule over a man, but to be quiet. [13] For Adam was first formed, then Eve; [14] And Adam was not taken by deceit, but the woman, being tricked, became a wrongdoer. [15] But if they go on in faith and love and holy self-control, she will be kept safe at the time of childbirth.

2

[1] Mindenekelőtt azt kívánom, hogy könyörögjetek, imádkozzatok és dicsérjetek minden emberért; [2] a királyokért és minden hatalmasságért; hogy csendes és nyugodt életet élhessünk, teljes istenfélelemmel és komoly magaviselettel. [3] Ez jó és kedves a mi megváltó Istenünk szemében; [4] akinek az a vágya, hogy minden ember üdvözüljön és eljusson az igazság ismeretére. [5] Mert egy az Isten, és egy a béketeremtő Isten és emberek között, az ember Krisztus Jézus, [6] aki áldozatul adta magát mindenekért; akiről tanúságot kellett tenni a maga idejében; [7] és ennek lettem prédikátora és apostola (amit mondok, az igaz, nem hamis), és a pogányok tanítója az igaz hitben. [8] Azt kívánom tehát, hogy a férfiak minden helyen imádkozzanak, szent kezeket emelve fel harag és vitatkozás nélkül. [9] Az asszonyok pedig egyszerű ruhában, csendes és komoly arccal legyenek öltözve; nem göndör hajjal és arannyal, ékszerekkel vagy drága ruhákkal; [10] Hanem jó cselekedetekkel öltsétek fel magatokat, ahogyan illik az istenfélelemben élő asszonyokhoz. [11] Az asszony csendben tanuljon, és legyen a tekintély alatt. [12] Véleményem szerint helyes, ha az asszony nem tanít, és nem uralkodik a férfin, hanem csendes. [13] Mert Ádám formáltatott előbb, aztán Éva; [14] És Ádámot nem csapdába csalták, hanem az asszony, miután becsapták, gonosztevővé lett. [15] De ha hitben, szeretetben és szent önmegtartóztatásban maradnak, akkor megmenekül a szülés idejére.

3

[1] This is a true saying, A man desiring the position of a Bishop has a desire for a good work. [2] The Bishop, then, is to be a man of good name, the husband of one wife, self-controlled, serious-minded, having respect for order, opening his house freely to guests, a ready teacher; [3] Not quickly moved to wrath or blows, but gentle; no fighter, no lover of money; [4] Ruling his house well, having his children under control with all serious behaviour; [5] (For if a man has not the art of ruling his house, how will he take care of the church of God?) [6] Not one newly taken into the church, for fear that, through his high opinion of himself, he may come into the same sin as the Evil One. [7] And he is to have a good name among those outside the church, so that nothing may be said against him and he may not be taken by the designs of the Evil One. [8] Deacons, in the same way, are to be serious in their behaviour, not false in word, not given to taking much wine or greatly desiring the wealth of this world; [9] Keeping the secret of the faith in a heart free from sin. [10] And let these first be put to the test; then let them become Deacons if there is nothing against them. [11] Women are to be serious in behaviour, saying no evil of others, controlling themselves, true in all things. [12] Let Deacons be husbands of one wife, ruling their children and their houses well. [13] For those who have done good work as Deacons get for themselves a good position and become free from fear in the faith which is in Christ Jesus. [14] I am writing these things to you, though I am hoping to come to you before long; [15] But if I am long in coming, this will make clear to you what behaviour is right for men in the house of God, which is the church of the living God, the pillar and base of what is true. [16] And without argument, great is the secret of religion: He who was seen in the flesh, who was given God's approval in the spirit, was seen by the angels, of whom the good news was given among the nations, in whom the world had faith, who was taken up in glory.

3

[1] Igaz beszéd ez: Aki püspöki állásra vágyik, jó munkára vágyik. [2] A püspök tehát legyen jó hírű ember, egyfeleségű férfi, józan, komoly lelkű, rendet tisztelő, házát szívesen megnyitja a vendégek előtt, készséges tanító; [3] Nem haragra gerjedő, nem verekedő, hanem szelíd; nem veszekedő, nem pénzsóvár; [4] Jól igazgassa házát, gyermekeit minden komoly magaviselettel féken tartsa; [5] (Mert ha valaki nem tudja háza kormányzásának művészetét, hogyan fog gondot viselni Isten egyházára?) [6] Ne olyan, akit újonnan vettek fel a gyülekezetbe, nehogy a nagyrabecsülése miatt ugyanabba a bűnbe essen, mint a Gonosz. [7] És jó hírnévnek örvendjen a kívülállók között, hogy semmi rosszat ne mondjanak róla, és ne csapják be a Gonosz tervei. [8] A diakónusok ugyanígy legyenek komolyan viselkedők, ne legyenek hamisak beszédükben, ne igyanak sokat bort, és ne vágyjanak túlságosan a világi gazdagságra; [9] Őrizzék meg hitük titkát bűntelen szívükben. [10] Ezeket először próbára kell tenni, aztán legyenek diakónusok, ha nincs ellenük semmi kifogás. [11] Az asszonyok legyenek komolyan viselkedők, ne mondjanak roszszat egymásról, mértékletesek legyenek, mindenben igazak legyenek. [12] A diakónusok legyenek egyfeleségű férfiak, akik jól vezetik gyermekeiket és házukat. [13] Mert akik jó diakónusként jó szolgálatot tesznek, jó állást szereznek maguknak, és megszabadulnak a félelemtől a Krisztus Jézusba vetett hitben. [14] Ezeket írom nektek, bár remélem, hogy hamarosan eljutok hozzátok; [15] De ha késlek is, ez majd megmutatja nektek, hogyan kell viselkedni a férfiaknak Isten házában, amely az élő Isten egyháza, az igazság oszlopa és alapja. [16] És kétségtelenül nagy a vallás titka: Aki testben megjelent, akit Isten helyeselt lélekben, megjelent az angyaloknak, akiről az evangéliumot hirdették a népek, akiben hitt a világ, aki felvitetett dicsőségbe.

4

[1] But the Spirit says clearly that in later times some will be turned away from the faith, giving their minds to spirits of deceit, and the teachings of evil spirits, [2] Through the false ways of men

4

[1] A Lélek azonban világosan megmondja, hogy az utolsó időkben némelyek elszakadnak a hittől, és elméjüket a megtévesztő lelkeknek és a gonosz lelkek tanításainak adják, [2] olyan emberek

whose words are untrue, whose hearts are burned as with a heated iron; 3 Who keep men from being married and from taking food which God made to be taken with praise by those who have faith and true knowledge. 4 Because everything which God has made is good, and nothing is evil, if it is taken with praise: 5 For it is made holy by the word of God and by prayer. 6 If you keep these things before the minds of the brothers, you will be a good servant of Christ Jesus, trained in the words of the faith and of the right teaching which has been your guide: 7 But have nothing to do with unclean and foolish stories. Give yourself training in religion: 8 For the training of the body is of profit for a little, but religion is of profit in every way, giving hope for the life which now is, and for that which is to come. 9 This is a true saying, in which all may put their faith. 10 And this is the purpose of all our work and our fighting, because our hope is in the living God, who is the Saviour of all men, and specially of those who have faith. 11 Let these be your orders and your teaching. 12 Let no one make little of you because you are young, but be an example to the church in word, in behaviour, in love, in faith, in holy living. 13 Till I come, give attention to the reading of the holy Writings, to comforting the saints, and to teaching. 14 Make use of that grace in you, which was given to you by the word of the prophets, when the rulers of the church put their hands on you. 15 Have a care for these things; give yourself to them with all your heart, so that all may see how you go forward. 16 Give attention to yourself and your teaching. Go on in these things; for in doing so you will get salvation for yourself and for those who give hearing to you.

tévelygései által, akiknek beszéde hazugság, akiknek szíve izzó vassal ég, 3 akik megakadályozzák az embereket abban, hogy házasságot kössenek, és olyan ételt egyenek, amelyet Isten azért alkotott, hogy dicsérettel egyék a hívők és az igaz ismeret. 4 Mert minden, amit Isten alkotott, jó, és semmi sem rossz, ha dicsérettel fogyasztják. 5 Mert megszentelődik Isten igéje és imádság által. 6 Ha ezeket a testvérek elméje előtt tartod, Krisztus Jézus jó szolgája leszel, akit a hit és a helyes tanítás szavaiban edzettél, amely vezetett téged. 7 De ne beszélj tisztátalan és bolond történetekkel. Gyakorold magad az istentiszteletben. 8 Mert a test gyakorlása kevés hasznára van, de az istentisztelet mindenben hasznos, reménységet adva a jelenvaló életre és az eljövendő életre. 9 Igaz beszéd ez, amelyben mindenki hihet. 10 És ez minden munkánknak és harcunknak a célja, mert reménységünk az élő Istenben van, aki minden embernek, de különösen a hívőknek a Megváltója. 11 Ezek legyenek nektek a parancsolataitok és a tanításotok. 12 Senki se becsüljön le titeket ifjúságotok miatt, hanem légy példakép a gyülekezetnek beszédben, magaviseletben, szeretetben, hitben és szent életben. 13 Amíg eljövök, gondot fordítsatok a Szentírás olvasására, a szentek vigasztalására és a tanításra. 14 Használjátok ki azt a kegyelmet, amelyet a próféták szava által kaptatok, amikor a gyülekezet vezetői kezeiket rátok tették. 15 Ezekre ügyeljetek, teljes szívetekből szenteljétek magatokat ezeknek, hogy mindenki lássa, hogyan jártok előre. 16 Ügyeljetek magadra és a tanításra. Ezekben folytassátok a munkátokat, mert ha így tesztek, üdvösséget szerzetek magatoknak és azoknak, akik hallgatnak rátok.

5

1 Do not say sharp words to one who has authority in the church, but let your talk be as to a father, and to the younger men as to brothers: 2 To the older women as to mothers, to the younger as to sisters, with a clean heart. 3 Give honour to widows who are truly widows. 4 But if any widow has children or children's children, let these see that it is right to take care of their family and their fathers and mothers: for this is pleasing in the eyes of God. 5 Now she who is truly a widow and without family puts her hope in God, giving herself

5

1 Ne durván beszélj a gyülekezet vezetőjével, hanem úgy beszélj, mint atyáddal, a fiatalabbakkal mint testvéreiddel. 2 Az idősebb asszonyokkal mint anyákkal, a fiatalabbakkal mint nővérekkel tiszta szívvel. 3 Tiszteld az igazi özvegyeket. 4 Ha pedig egy özvegynek gyermekei vagy unokái vannak, lássák meg ezek, hogy helyes gondoskodni családjukról, apjukról és anyjukról, mert ez kedves Isten szemében. 5 Aki pedig igazi özvegy és család nélküli, az Istenben reménykedik, éjjel-nappal imádkozik. 6 Aki pedig élvhajhász, az

to prayer day and night. [6] But she who gives herself to pleasure is dead while she is living. [7] Give orders to this effect, so that no evil may be said of anyone. [8] If anyone has no care for his family and those in his house, he is false to the faith, and is worse than one who has no faith. [9] Let no woman be numbered among the widows who is under sixty years old, and only if she has been the wife of one man, [10] And if witness is given of her good works; if she has had the care of children, if she has been kind to travellers, washing the feet of the saints, helping those who are in trouble, giving herself to good works. [11] But to the younger widows say No: for when their love is turned away from Christ, they have a desire to be married; [12] And they are judged because they have been false to their first faith; [13] And they get into the way of doing no work, going about from house to house; and not only doing no work, but talking foolishly, being over-interested in the business of others, saying things which they have no right to say. [14] So it is my desire that the younger widows may be married and have children, controlling their families, and giving the Evil One no chance to say anything against them, [15] For even now some are turned away to Satan. [16] If any woman of the faith has relations who are widows, let her give them help, so that the care of them does not come on the church, and so it may give help to those who are truly widowed. [17] Let rulers whose rule is good be honoured twice over, specially those whose work is preaching and teaching. [18] For the Writings say, It is not right to keep the ox from taking the grain when he is crushing it. And, The worker has a right to his reward. [19] Do not take as true any statement made against one in authority, but only if two or three give witness to it. [20] Say sharp words to sinners when all are present, so that the rest may be in fear. [21] I give you orders before God and Christ Jesus and the angels of God's selection, to keep these orders without giving thought to one side more than another. [22] Do not put hands on any man without thought, and have no part in other men's sins: keep yourself clean. [23] Do not take only water as your drink, but take a little wine for the good of your stomach, and because you are frequently ill. [24] The sins of some men are clearly seen, going before them to be judged; but with others, their sins go after them. [25] In the same way, there are good works which are clearly seen; and those which are not so, may not be kept secret.

életében halott. [7] Adjatok ki ilyen utasításokat, hogy senkiről se mondjanak rosszat. [8] Aki nem törődik családjával és háza népével, az hitetlen, és rosszabb annál, akinek nincs hite. [9] Hatvan évnél fiatalabb asszonyt se számítsanak az özvegyek közé, és csak akkor, ha egy férfi felesége volt, [10] és ha bizonyságot tesznek jó cselekedeteiről; ha gondoskodott gyermekekről, ha kedves volt az utazókhoz, ha megmosta a szentek lábát, ha segített a bajbajutottakon, ha jó cselekedetekben élt. [11] A fiatalabb özvegyeknek pedig mondjátok: Nem! Mert amikor elfordult a szeretetük Krisztustól, férjhez akarnak menni; [12] és azért ítéltetnek el, mert hűtlenek voltak eredeti hitükhöz; [13] és abbahagyják a munkát, házról házra járnak; és nemcsak hogy nem dolgoznak, hanem bolondságokat fecsegnek, mások dolgaival foglalkoznak, olyan dolgokat mondanak, amiket nem lenne joguk kimondani. [14] Azért kívánom, hogy a fiatalabb özvegyek férjhez menjenek, gyermekeket neveljenek, uralkodjanak családjukon, és ne adjanak a Gonosznak alkalmat, hogy bármit is mondjon ellenük, [15] mert már most is némelyek a Sátánhoz fordulnak. [16] Ha egy hívő asszonynak özvegy rokonai vannak, segítse őket, hogy a gondoskodás ne a gyülekezetre háruljon, hanem az valóban özvegyeknek is segítséget nyújthasson. [17] A jó kormányzású elöljárókat kétszeresen tiszteljék, különösen azokat, akiknek munkájuk a prédikálás és a tanítás. [18] Mert ezt mondja az Írás: „Nem helyes eltiltani az ökörtől, hogy a gabonát prédikálja. És: A munkásnak joga van a jutalmához.” [19] Ne fogadjátok el igaznak azt a kijelentést, amelyet egy elöljáró ellen mondanak, hanem csak akkor, ha ketten vagy hárman bizonyságot tesznek róla. [20] A bűnösöket mindenki jelenlétében durván szóljátok, hogy a többiek féljenek. [21] Megparancsolom nektek Isten, Krisztus Jézus és Isten kiválasztott angyalai előtt, hogy tartsátok meg ezeket a rendelkezéseket anélkül, hogy az egyik oldalt jobban meggondolnátok, mint a másikat. [22] Meggondolatlanul ne emeljetek kezet senkire, és ne legyetek részesek mások bűneiben: tartsátok magatokat tisztán. [23] Ne csak vizet igyál, hanem egy kevés bort is a gyomrod egészségére, és mivel gyakran beteg vagy. [24] Némely emberek bűnei nyilvánvalóak, előttük járnak az ítéletre, másoké pedig utánuk. [25] Ugyanígy vannak jó cselekedetek, amelyek nyilvánvalóak, és amelyek nem azok, azokat nem szabad titokban tartani.

6

[1] Let all who are servants under the yoke give all honour to their masters, so that no evil may be said against the name of God and his teaching. [2] And let those whose masters are of the faith have respect for them because they are brothers, working for them the more readily, because those who take part in the good work are of the faith and are dear. Give orders and teaching about these things. [3] If any man gives different teaching, not in agreement with the true words of our Lord Jesus Christ, and with the teaching which is in agreement with true religion, [4] He has an over-high opinion of himself; being without knowledge, having only an unhealthy love of questionings and wars of words, from which come envy, fighting, cruel words, evil thoughts, [5] Bitter talk of men who, being evil in mind and dead to what is true, take the faith to be a way of making profit. [6] But true faith, with peace of mind, is of great profit: [7] For we came into the world with nothing, and we are not able to take anything out; [8] But if we have food and a roof over us, let that be enough. [9] But those who have a desire for wealth are falling into danger, and are taken as in a net by a number of foolish and damaging desires, through which men are overtaken by death and destruction. [10] For the love of money is a root of all evil: and some whose hearts were fixed on it have been turned away from the faith, and been wounded with unnumbered sorrows. [11] But you, O man of God, keep yourself from these things, and go after righteousness, religion, faith, love, a quiet mind, gentle behaviour. [12] Be fighting the good fight of the faith; take for yourself the life eternal, for which you were marked out, and of which you gave witness in the eyes of all. [13] I give you orders before God, the giver of life, and Christ Jesus, who before Pontius Pilate gave witness to the faith, [14] To keep the word untouched by evil, clear from all shame, till the revelation of our Lord Jesus Christ: [15] Which at the right time he will make clear, who is the eternal and only Ruler, King of kings, and Lord of lords; [16] Who only has life for ever, living in light to which no man may come near; whom no man has seen or is able to see: to whom be honour and power for ever. So be it. [17] Give orders to those who have money and goods in this life, not to be lifted up in their minds, or to put their hope in the uncertain chances of

6

[1] Minden iga alatt szolgáló szolga adja meg urainak minden tiszteletet, hogy Isten neve és tanítása ellen semmi rossz ne mondható. [2] Akiknek pedig hitből valók az uraik, tiszteljék őket, mert testvérek, annál készségesebben munkálkodva értük, mert akik részt vesznek a jó cselekedetekben, azok a hitből valók és kedvesek. Adj utasításokat és taníts ezekről a dolgokról. [3] Ha valaki más tanítást terjeszt, amely nincs összhangban a mi Urunk Jézus Krisztus igaz szavaival és az igazi istentisztelettel összhangban lévő tanítással, [4] Túl nagyra tartja magát, mivel nincs ismerete, csak a vitatkozások és a szócsaták egészségtelen szeretete van, amelyekből irigység, veszekedés, kegyetlen szavak, gonosz gondolatok, [5] keserű beszéd azokról az emberekről, akik gonosz elméjűek és halottak az igazság iránt, és a hitet haszonszerzésnek tekintik. [6] De az igazi hit a lelki békével nagy haszonnal jár: [7] Mert semmivel jöttünk a világra, és semmit sem vihetünk ki belőle; [8] De ha van élelmünk és fedél felettünk, legyen az elég. [9] Akik pedig gazdagságra vágynak, veszélybe esnek, és számos ostoba és káros kívánság hálójába esnek, amelyek által az embereket halál és pusztulás éri. [10] Mert a pénz szerelme minden rossz gyökere; és némelyek, akiknek a szíve erre irányult, elfordultak a hittől, és számtalan fájdalommal sebezték meg őket. [11] Te azonban, Isten embere, tartózkodj ezektől, és kövesd az igazságosságot, a vallásosságot, a hitet, a szeretetet, a csendes elmét, a szelíd viselkedést. [12] Harcold meg a hit nemes harcát, és vedd magadnak az örök életet, amelyre elrendeltetett, és amelyről bizonyságot tettél mindenek előtt. [13] Parancsolom nektek Isten, az élet adója és Krisztus Jézus színe előtt, aki Poncius Pilátus előtt bizonyságot tett a hitről, [14] hogy őrizzétek meg az igét minden gonosztól érintetlenül, minden szégyentől tisztán a mi Urunk Jézus Krisztus megjelenéséig. [15] Akit a maga idejében majd kinyilvánít, aki az örökkévaló és egyetlen Király, a királyok Királya és az urak Ura; [16] akinek egyedül van örök élete, akihez senki sem közelíthet; akit senki sem látott, és nem is láthat: akinek tisztelet és hatalom mindörökké. Legyen úgy. [17] Parancsoljátok meg azoknak, akiknek pénzük és javaik vannak ebben az életben, hogy ne fuvalkodjanak fel gondolataikban, és ne reménykedjenek a meggazdagodás bizonytalan esélyeiben,

wealth, but in God who gives us in full measure all things for our use; [18] And to do good, having wealth in good works, being quick to give, taking part with one another; [19] Making ready for themselves a safe place for the time to come, so that the true life may be theirs. [20] O Timothy, take good care of that which is given to you, turning away from the wrong and foolish talk and arguments of that knowledge which is falsely so named; [21] Through which some, who gave their minds to it, have been turned away from the faith. Grace be with you.

hanem Istenben, aki bőségesen megad nekünk mindent a mi használatunkra; [18] És tegyenek jót, jó cselekedetekben gazdagok, legyenek készségesek az adakozásra, legyenek közösségben egymással; [19] Készítsétek el maguknak a biztos helyet a jövőre, hogy övék legyen az igazi élet. [20] Ó, Timóteus, vigyázz arra, amit kapsz, elfordulva a hamis, ostoba beszédektől és a hamisan annak nevezett ismeretről szóló érvelésektől; [21] amelyek által némelyek, akik erre gondoltak, eltértek a hittől. Kegyelem legyen veled.

PAUL'S SECOND LETTER TO TIMOTHY

1

[1] Paul, an Apostle of Jesus Christ by the purpose of God, in the hope of the life which is in Christ Jesus, [2] To Timothy, my well-loved child: Grace, mercy, peace, from God the Father and Christ Jesus our Lord. [3] I give praise to God, whose servant I have been, with a heart free from sin, from the time of my fathers, because in my prayers at all times the thought of you is with me, night and day [4] Desiring to see you, keeping in my memory your weeping, so that I may be full of joy; [5] Having in mind your true faith, which first was in your mother's mother Lois, and in your mother Eunice, and, I am certain, is now in you. [6] For this reason I say to you, Let that grace of God which is in you, given to you by my hands, have living power. [7] For God did not give us a spirit of fear, but of power and of love and of self-control. [8] Have no feeling of shame, then, for the witness of our Lord or for me, his prisoner: but undergo all things for the good news in the measure of the power of God; [9] Who gave us salvation, marking us out for his purpose, not on account of our works, but in the measure of his purpose and his grace, which was given to us in Christ Jesus before times eternal, [10] But has now been made clear by the revelation of our Saviour Christ Jesus, who put an end to death and made life unending come to light through the good news, [11] Of which I was made a preacher and an Apostle and a teacher; [12] And for which I undergo these things: but I have no feeling of shame. For I have knowledge of him in whom I have faith, and I am certain that he is able to keep that which I have given into his care till that day. [13] Keep the form of those true words which you had from me, in faith and love which is in Christ Jesus. [14] That good thing which was given to you keep safe, through the Holy Spirit which is in us. [15] You have had news that all those in Asia went away from me; among whom are Phygelus and Hermogenes: [16] May the Lord give mercy to the house of Onesiphorus because he frequently gave me help, and had no feeling of shame because I was in chains; [17] But when he was in Rome, he went in search of me everywhere, and came to me [18] (May he have the Lord's mercy in that day); and of all he did for me at Ephesus you have full knowledge.

PÁL MÁSODIK LEVELE TIMÓTEUSHOZ

1

[1] Pál, Isten akaratából Jézus Krisztus apostola a Krisztus Jézusban való élet reménységében, [2] Timóteusnak, szeretett gyermekemnek: Kegyelem, irgalom, békesség Istentől, az Atyától és Krisztus Jézustól, a mi Urunktól. [3] Hálát adok Istennek, akinek szolgáltam tiszta szívvel atyáim idejétől fogva, mert imádságaimban mindenkor rád gondolok éjjel és nappal. [4] Vágyva látni téged, emlékezetemben tartva könnyeidet, hogy örömmel teljek meg. [5] Emlékezve a te igaz hitedre, amely először anyád anyjában, Loiszban és anyádban, Eunikában volt, és – biztos vagyok benne – most benned is. [6] Ezért mondom neked: Hadd legyen élő ereje Istennek benned lévő kegyelmének, amelyet az én kezem adott neked. [7] Mert nem félelem lelkét adott nekünk Isten, hanem erő, szeretet és önmegtartóztatás lelkét. [8] Ne szégyelld tehát a mi Urunk bizonyságtételét, sem engem, az ő foglyát; hanem szenvedj el mindent az evangéliumért Isten hatalmának mértéke szerint; [9] Aki üdvösséget adott nekünk, kiválasztva minket az ő végzése szerint, nem a mi cselekedeteinkért, hanem az ő végzésének és kegyelmének mértéke szerint, amelyet Krisztus Jézusban adott nekünk örök időknek előtte, [10] Most pedig nyilvánvalóvá vált a mi Megváltónk Krisztus Jézus kinyilatkoztatása által, aki véget vetett a halálnak, és világosságra hozta az örök életet az evangélium által, [11] amelynek hirdetője, apostola és tanítója lettem; [12] És amiért ezeket szenvedem el: de nem szégyellem. Mert ismerem azt, akiben hiszek, és biztos vagyok benne, hogy ő meg tudja őrizni azt, amit rábíztam, mind ama napig. [13] Őrizd meg az igaz beszédek formáját, amelyeket tőlem kaptál, a Krisztus Jézusban való hitben és szeretetben. [14] Azt a jó kincset, amelyet neked adott, őrizd meg a bennünk lakozó Szentlélek által. [15] Hírt kaptatok, hogy mindazok, akik Ázsiában vannak, eltávoztak tőlem, köztük Figelosz és Hermogenész is. [16] Az Úr legyen irgalmas Onesiforus háznépének, mert gyakran segített nekem, és nem szégyellte, hogy fogva vagyok. [17] Hanem amikor Rómában volt, mindenfelé keresett engem, és el is jött hozzám. [18] (Legyen irgalmas az Úrnak azon a napon), és mindazt, amit Efézusban tett velem, jól tudjátok.

2

[1] So then, my child, be strong in the grace which is in Christ Jesus. [2] And the things which I have said to you before a number of witnesses, give to those of the faith, so that they may be teachers of others. [3] Be ready to do without the comforts of life, as one of the army of Christ Jesus. [4] A fighting man, when he is with the army, keeps himself free from the business of this life so that he may be pleasing to him who has taken him into his army. [5] And if a man takes part in a competition he does not get the crown if he has not kept the rules. [6] It is right for the worker in the fields to be the first to take of the fruit. [7] Give thought to what I say; for the Lord will give you wisdom in all things. [8] Keep in mind Jesus Christ, of the seed of David, who came back from the dead, as my good news gives witness: [9] In which I put up with the hardest conditions, even prison chains, like one who has done a crime; but the word of God is not in chains. [10] But I undergo all things for the saints, so that they may have salvation in Christ Jesus with eternal glory. [11] This is a true saying: If we undergo death with him, then will we be living with him: [12] If we go on to the end, then we will be ruling with him: if we say we have no knowledge of him, then he will say he has no knowledge of us: [13] If we are without faith, still he keeps faith, for he will never be untrue to himself. [14] Put these things before them, giving them orders in the name of the Lord to keep themselves from fighting about words, which is of no profit, only causing error in their hearers. [15] Let it be your care to get the approval of God, as a workman who has no cause for shame, giving the true word in the right way. [16] But take no part in wrong and foolish talk, for those who do so will go farther into evil, [17] And their words will be like poisoned wounds in the flesh: such are Hymenaeus and Philetus; [18] Men whose ideas are all false, who say that the coming back from the dead has even now taken place, overturning the faith of some. [19] But God's strong base is unchanging, having this sign, The Lord has knowledge of those who are his: and, Let everyone by whom the name of the Lord is named be turned away from evil. [20] Now in a great house there are not only vessels of gold and silver, but others of wood and earth, and some which are honoured and some without honour. [21] If a man makes himself clean from these, he will be a vessel for honour, made holy, ready for the master's

2

[1] Tehát, gyermekem, légy erős a Krisztus Jézusban való kegyelemben. [2] És amit több tanú előtt mondtam nektek, add tovább a hívőknek, hogy mások tanítói lehessenek. [3] Légyetek készek nélkülözni az élet kényelmét, mint Krisztus Jézus seregéhez tartozók. [4] A harcos, amikor a seregben van, távol tartja magát az élet dolgaitól, hogy kedvére legyen annak, aki felvette őt a seregébe. [5] És ha valaki versenyen vesz részt, nem nyeri el a koronát, ha nem tartja be a szabályokat. [6] Igaz, hogy a mezőn dolgozó elsőként szedi a gyümölcsöt. [7] Gondoljátok meg, amit mondok, mert az Úr bölcsességet ad nektek mindenben. [8] Emlékezzetek meg Jézus Krisztusról, aki Dávid magvából támadt fel a halálból, amint az én evangéliumom is tanúskodik: [9] Akiben a legnehezebb körülményeket is elviselem, még a börtönláncokat is, mint aki bűnt követett el; de Isten igéje nincs bilincsben. [10] De én mindent elszenvedek a szentekért, hogy üdvözüljenek Krisztus Jézusban örök dicsőséggel. [11] Igaz beszéd ez: Ha vele együtt halunk meg, akkor vele fogunk élni. [12] Ha mindvégig eljutunk, akkor vele fogunk uralkodni. Ha azt mondjuk, hogy nem ismerjük őt, akkor ő azt mondja, hogy nem ismer minket. [13] Ha hitetlenek vagyunk, ő megtartja a hitet, mert soha nem tévelyeg önmagával szemben. [14] Ezeket add elő nekik, és utasítsd őket az Úr nevében, hogy ne vitatkozzanak a szavak miatt, amelyek haszontalanok, hanem csak félrevezetik a hallgatóikat. [15] Gondoskodj arról, hogy Isten elismerő szavaival élj, mint olyan munkás, akinek nincs oka a szégyenre, aki helyesen hirdeti az igaz igét. [16] De ne vegyél részt a hamis és ostoba beszédben, mert akik így tesznek, még mélyebbre jutnak a gonoszságban. [17] És beszédük olyan lesz, mint a mérgezett sebek a testen. Ilyen Himenaiosz és Filétosz; [18] Olyan emberek, akiknek minden nézete hamis, akik azt mondják, hogy a halálból való feltámadás már megtörtént, és ezzel felforgatják némelyek hitét. [19] De Isten szilárd alapja változatlan, és ez a jel: Az Úr ismeri az övéit; és: Mindenki, aki által az Úr nevét viseli, térjen el a gonosztól. [20] A nagy házban pedig nemcsak arany és ezüst edények vannak, hanem fa és föld edények is, és némelyik tisztességes, némelyik tisztességtelen. [21] Ha valaki megtisztítja magát ezektől, tisztességes edény lesz, megszentelt, úr számára alkalmas, minden jó cselekedetre alkalmas. [22] De a

use, ready for every good work. [22] But keep yourself from those desires of the flesh which are strong when the body is young, and go after righteousness, faith, love, peace, with those whose prayers go up to the Lord from a clean heart. [23] And put away foolish and uncontrolled questionings, seeing that they are a cause of trouble. [24] For it is not right for the Lord's servant to make trouble, but he is to be gentle to all, ready in teaching, putting up with wrong, [25] Gently guiding those who go against the teaching; if by chance God may give them a change of heart and true knowledge, [26] And so they may get themselves free from the net of the Evil One, being made the prisoners of the Lord's servant, for the purpose of God.

test kívánságaitól, amelyek erősek, amikor a test fiatal, kövesd az igazságosságot, a hitet, a szeretetet, a békességet azokkal együtt, akiknek imádságai tiszta szívből szállnak fel az Úrhoz. [23] És vesd el a balga és féktelen kételyeket, mivel azok bajt okoznak. [24] Mert nem illik az Úr szolgájához bajt okozni, hanem legyen szelíd mindenkihez, készséges a tanításban, elviselje a rosszat, [25] szelíden terelje azokat, akik a tanítás ellen háborodnak; hátha Isten megadja nekik a szívük megváltoztatását és az igazság ismeretét, [26] és így megszabaduljanak a gonosz hálójából, az Úr szolgájának foglyaivá válva Isten akaratára.

3

[1] But be certain of this, that in the last days times of trouble will come. [2] For men will be lovers of self, lovers of money, uplifted in pride, given to bitter words, going against the authority of their fathers, never giving praise, having no religion, [3] Without natural love, bitter haters, saying evil of others, violent and uncontrolled, hating all good, [4] False to their friends, acting without thought, lifted up in mind, loving pleasure more than God; [5] Having a form of religion, but turning their backs on the power of it: go not with these. [6] For these are they who go secretly into houses, making prisoners of foolish women, weighted down with sin, turned from the way by their evil desires, [7] Ever learning, and never coming to the knowledge of what is true. [8] And as James and Jambres went against Moses, so do these go against what is true: men of evil minds, who, tested by faith, are seen to be false. [9] But they will go no farther: for their foolish behaviour will be clear to all men, as theirs was in the end. [10] But you took as your example my teaching, behaviour, purpose, and faith; my long waiting, my love, my quiet undergoing of trouble; [11] My punishments and pain; the things which came to me at Antioch, at Iconium, at Lystra; the cruel attacks made on me: and the Lord made me free from them all. [12] Yes, and all whose purpose is to be living in the knowledge of God in Christ Jesus, will be cruelly attacked. [13] Evil and false men will become worse and worse, using deceit and themselves overcome by

3

[1] Azt pedig tudd meg, hogy az utolsó napokban nyomorúságos idők jönnek. [2] Mert lesznek az emberek öntelt emberek, pénzsóvárgók, felfuvalkodottak, keserű beszédűek, atyáik tekintélyének ellenszegülők, soha nem dicsérnek másokat, vallástalanok, [3] természetes szeretet nélküliek, keserű gyűlölködők, másokat rosszallók, erőszakosak és féktelenek, minden jót gyűlölnek, [4] barátaikkal hamisak, meggondolatlanok, felfuvalkodottak, jobban szeretik a gyönyörködést, mint Istent; [5] akiknek megvan a vallásosság látszata, de hátat fordítanak annak hatalmának: ne menj ezekkel. [6] Mert ezek azok, akik titokban betörnek a házakba, foglyul ejtik a balga asszonyokat, bűnnel terhelve, gonosz kívánságaik miatt letérítve az útról, [7] mindig tanulnak, de soha nem jutnak el az igazság megismerésére. [8] És ahogyan Jakab és Jambres Mózes ellen mentek, úgy ezek is az igazság ellen mennek: gonosz elméjű emberek, akiket hit próbára tesz, és hamisnak mutatkoznak. [9] De nem mennek tovább, mert balgatag viselkedésük minden ember előtt nyilvánvaló lesz, ahogyan az övék is lett végül. [10] Hanem példaképül vettétek tanításomat, viselkedésemet, szándékomat és hitemet; hosszú várakozásomat, szeretetemet, a nyomorúság csendes elviselését; [11] büntetéseimet és fájdalmaimat; azokat, amelyek Antiókhiában, Ikóniumban és Lisztrában értek; a kegyetlen támadásokat, amelyeket ellenem intéztek: és az Úr mindezekből megszabadított. [12] Igen, és mindazokat, akiknek az a céljuk, hogy Isten ismeretében éljenek Krisztus Jézusban, kegyetlenül bántalmazzák. [13] A

deceit. 14 But see that you keep to the teaching you have been given and the things of which you are certain, conscious of who has been your teacher; 15 And that from the time when you were a child, you have had knowledge of the holy Writings, which are able to make you wise to salvation, through faith in Christ Jesus. 16 Every holy Writing which comes from God is of profit for teaching, for training, for guiding, for education in righteousness: 17 So that the man of God may be complete, trained and made ready for every good work.

gonosz és hamis emberek egyre rosszabbak lesznek, álnokságot űznek, és ők maguk is legyőzetnek az álnokság által. 14 De te ragaszkodj ahhoz a tanításhoz, amelyet kaptál, és ahhoz, amiben biztos vagy, tudván, hogy ki volt a mestered; 15 és hogy gyermekkorodtól fogva ismered a szent írásokat, amelyek bölccsé tehetnek téged az üdvösségre a Krisztus Jézusba vetett hit által. 16 Minden Istentől származó szent írás hasznos a tanításra, a nevelésre, a vezetésre, az igazságban való nevelésre: 17 hogy az Isten embere tökéletes, képzett és minden jó cselekedetre felkészített legyen.

4

1 I give you orders, before God and Christ Jesus, who will be the judge of the living and the dead, and by his revelation and his kingdom; 2 Be preaching the word at all times, in every place; make protests, say sharp words, give comfort, with long waiting and teaching; 3 For the time will come when they will not take the true teaching; but, moved by their desires, they will get for themselves a great number of teachers for the pleasure of hearing them; 4 And shutting their ears to what is true, will be turned away to belief in foolish stories. 5 But be self-controlled in all things, do without comfort, go on preaching the good news, completing the work which has been given you to do. 6 For I am even now being offered, and my end is near. 7 I have made a good fight, I have come to the end of my journey, I have kept the faith: 8 From now on, the crown of righteousness is made ready for me, which the Lord, the upright judge, Will give to me at that day: and not only to me, but to all those who have had love for his revelation. 9 Do your best to come to me before long: 10 For Demas has gone away from me, for love of this present life, and has gone to Thessalonica: Crescens has gone to Galatia, Titus to Dalmatia. 11 Only Luke is with me. Get Mark and take him with you; for he is of use to me in the work. 12 Tychicus I sent to Ephesus. 13 The coat which I did not take from Troas and which is with Carpus, get when you come, and the books, specially the papers. 14 Alexander the copper-worker did me much wrong: the Lord will give him the reward of his works: 15 But be on the watch for him, for he was violent in his attacks on our

4

1 Parancsolom nektek Isten és Krisztus Jézus színe előtt, aki élők és holtak bírája lesz, az ő kinyilatkoztatása és országa által: 2 Hirdessétek az igét minden időben, minden helyen; tiltakozzatok, beszéljetek kemény szavakkal, vigasztaljatok, türelmesen várakozva és tanítva; 3 Mert eljön az idő, amikor nem fogadják be az igaz tanítást, hanem kívánságaiktól indíttatva sok tanítót szereznek maguknak, hogy örömüket leljék hallgatásukban; 4 és befogják fülüket az igazság előtt, és elfordulnak, hogy bolond történeteknek higgyenek. 5 Légyetek józanok mindenben, ne legyetek vigasztalás nélkül, hirdessétek az evangéliumot, és fejezzétek be a rátok bízott munkát. 6 Mert már most áldozatot követelek, és közel van a végem. 7 Jól harcoltam, utam végére értem, hitemet megtartottam. 8 Mostantól fogva elkészíttetett nekem az igazság koronája, amelyet az Úr, az igaz bíró, megad nekem azon a napon; nemcsak nekem, hanem mindazoknak is, akik szeretik az ő kinyilatkoztatását. 9 Törekedjetek arra, hogy mielőbb hozzám jöjjetek! 10 Mert Démász elhagyott engem a jelenvaló élet iránti szeretetből, és Thesszalonikába ment; Kreszcensz Galáciába, Titusz Dalmáciába. 11 Csak Lukács van velem. Vedd magadhoz Márkot, és vidd magaddal, mert hasznomra válik a munkában. 12 Tichikust elküldtem Efézusba. 13 A felsőruhát, amelyet nem Troásból vittem el, és amely Karpusznál van, hozd el, amikor jössz, és a könyveket, különösen az iratokat. 14 Sándor, a rézműves, sok rosszat tett velem: az Úr megadja neki munkája jutalmát: 15 De vigyázzatok rá, mert erőszakosan támadta tanításunkat. 16 Amikor először találkoztam bíráimmal, senki sem állt mellettem,

teaching. [16] At my first meeting with my judges, no one took my part, but all went away from me. May it not be put to their account. [17] But the Lord was by my side and gave me strength; so that through me the news might be given out in full measure, and all the Gentiles might give ear: and I was taken out of the mouth of the lion. [18] The Lord will keep me safe from every evil work and will give me salvation in his kingdom in heaven: to whom be glory for ever and ever. So be it. [19] Give my love to Prisca and Aquila and those of the house of Onesiphorus. [20] Erastus was stopping at Corinth; but Trophimus, when I last saw him was at Miletus, ill. [21] Do your best to come before the winter. Eubulus sends you his love, and Pudens and Linus and Claudia, and all the brothers. [22] The Lord be with your spirit. Grace be with you.

hanem mindenki eltávozott tőlem. Ne tulajdonítsák ezt nekik. [17] De az Úr mellettem állt, és erőt adott nekem, hogy általam teljes mértékben elterjedjen a hír, és minden pogány hallja. És kimentettek az oroszlán szájából. [18] Az Úr megőriz engem minden gonosz cselekedettől, és üdvösséget ad nekem mennyei országában. Övé legyen dicsőség mindörökkön-örökké. Legyen úgy. [19] Add át üdvözletemet Priszkának, Akvilának és Onesiforus háznépének. [20] Erásztus Korinthusban tartózkodott; Trofimosz pedig, amikor utoljára láttam, Milétoszban volt betegen. [21] Törekedjetek arra, hogy tél előtt eljöjjetek. Eubulus üdvözletét küldi nektek, Pudens, Linus, Klaudia és a testvérek mind. [22] Az Úr legyen a lelketekkel. Kegyelem legyen veletek.

PAUL'S LETTER TO TITUS

1

[1] Paul, a servant of God, and an Apostle of Jesus Christ, in agreement with the faith of the saints of God and the full knowledge of what is true in harmony with religion, [2] In the hope of eternal life, which was made certain before eternal time, by the word of God who is ever true; [3] Who, in his time, made clear his word in the good news, of which, by the order of God our Saviour, I became a preacher; [4] To Titus, my true child in our common faith: Grace and peace from God the Father and Christ Jesus our Saviour. [5] I did not take you with me when I went away from Crete, so that you might do what was necessary to put things in order there, placing men in authority over the churches in every town, as I said to you; [6] Men having a good record, husbands of one wife, whose children are of the faith, children of whom it may not be said that they are given to loose living or are uncontrolled. [7] For it is necessary for a Bishop to be a man of virtue, as God's servant; not pushing himself forward, not quickly moved to wrath or blows, not desiring profit for himself; [8] But opening his house freely to guests; a lover of what is good, serious-minded, upright, holy, self-controlled; [9] Keeping to the true word of the teaching, so that he may be able to give comfort by right teaching and overcome the arguments of the doubters. [10] For there are men who are not ruled by law; foolish talkers, false teachers, specially those of the circumcision, [11] By whom some families have been completely overturned; who take money for teaching things which are not right; these will have to be stopped. [12] One of their prophets has said, The men of Crete are ever false, evil beasts, lovers of food, hating work. [13] This witness is true. So say sharp words to them so that they may come to the right faith, [14] Giving no attention to the fictions of the Jews and the rules of men who have no true knowledge. [15] To the clean in heart all things are clean: but to those who are unclean and without faith nothing is clean; they become unclean in mind and in thought. [16] They say that they have knowledge of God, while by their acts they are turning their backs on him; they are hated by all, hard-hearted, and judged to be without value for any good work.

PÁL LEVELE TITUSHOZ

1

[1] Pál, Isten szolgája és Jézus Krisztus apostola, Isten szentjeinek hitével és az igazságnak a vallással összhangban történő teljes ismeretével egyetértésben, [2] az örök élet reménységében, amely örök idők előtt biztossá vált az örökkévaló Isten igéje által, [3] aki a maga idejében nyilvánvalóvá tette igéjét az evangéliumban, amelynek hirdetője lettem Istenünk, a mi Megváltónk rendeléséből, [4] Titusznak, a közös hitünkben igaz gyermekemnek: Kegyelem és békesség Istentől, az Atyától és Krisztus Jézustól, a mi Megváltónktól. [5] Nem vittelek magammal, amikor Krétáról elindultam, hogy ott rendet teremts, és városonként férfiakat rendelj a gyülekezetek fölé, ahogyan mondtam nektek; [6] jó hírű férfiak, egyfeleségű férfiak, akiknek gyermekei a hitből valók, akikről nem mondható, hogy kicsapongó vagy féktelen életre kelnek. [7] Mert szükséges, hogy a püspök erényes ember legyen, mint Isten szolgája; nem tolakodó, nem haragra gerjedő vagy ütésre gerjedő, nem hasznot húzó; [8] hanem nyitott a vendégekre; jót szerető, komoly lelkű, igaz, szent, mértékletes; [9] aki ragaszkodik a tanítás igaz igéjéhez, hogy a helyes tanítással vigasztalást nyújthasson, és legyőzhesse a kételkedők érvelését. [10] Mert vannak olyan emberek, akiket nem kormányoz a törvény; bolond beszédűek, hamis tanítók, különösen a körülmetélkedés közül valók, [11] akik által egyes családok teljesen felfordultak; akik pénzt fogadnak el azért, hogy olyan dolgokat tanítsanak, amelyek nem helyesek; ezeket meg kell majd szüntetni. [12] Az egyik prófétájuk azt mondta: A krétaiak mindig hamisak, gonosz vadállatok, étvágygerjesztők, akik gyűlölik a munkát. [13] Ez a tanúságtétel igaz. Mondjatok tehát nekik éles szavakat, hogy eljuthassanak a helyes hitre, [14] ne törődve a zsidók képzelgéseivel és az igaz tudással nem rendelkező emberek szabályaival. [15] A tiszta szívűeknek minden tiszta; de a tisztátalanoknak és hitetleneknek semmi sem tiszta; tisztátalanná válnak elméjükben és gondolataikban. [16] Azt mondják, hogy ismerik Istent, miközben tetteikkel hátat fordítanak neki; mindenki gyűlöli őket, keményszívűek, és minden jó cselekedetre értéktelennek tartják őket.

2

[1] But let your words be in agreement with true and right teaching: [2] That old men are to be simple in their tastes, serious, wise, true in faith, in love, and of a quiet mind. [3] That old women are to be self-respecting in behaviour, not saying evil of others, not given to taking much wine, teachers of that which is good, [4] Training the younger women to have love for their husbands and children, [5] To be wise in mind, clean in heart, kind; working in their houses, living under the authority of their husbands; so that no evil may be said of the word of God. [6] To the young men give orders to be wise and serious-minded: [7] In all things see that you are an example of good works; holy in your teaching, serious in behaviour, [8] Saying true and right words, against which no protest may be made, so that he who is not on our side may be put to shame, unable to say any evil of us. [9] Servants are to be under the authority of their masters, pleasing them in all things, without argument; [10] Not taking what is not theirs, but giving clear signs of their good faith, in all things doing credit to the teaching of God our Saviour. [11] For the grace of God has come, giving salvation to all men, [12] Training us so that, turning away from evil and the desires of this world, we may be living wisely and uprightly in the knowledge of God in this present life; [13] Looking for the glad hope, the revelation of the glory of our great God and Saviour Jesus Christ; [14] Who gave himself for us, so that he might make us free from all wrongdoing, and make for himself a people clean in heart and on fire with good works. [15] On all these points give teaching and help, and make clear what is right with all authority. Let all men give you honour.

3

[1] Make clear to them that they are to put themselves under rulers and authorities, to do what they are ordered, to be ready for every good work, [2] To say no evil of any man, not to be fighters, to give way to others, to be gentle in behaviour to all men. [3] For in the past we were foolish, hard in heart, turned from the true way, servants of evil desires and pleasures, living in bad feeling and envy, hated and hating one another. [4] But when the mercy of God our Saviour, and his love to man

2

[1] Szavaitok pedig legyenek összhangban az igaz és helyes tanítással: [2] Az öregemberek legyenek egyszerűek ízlésükben, komolyak, bölcsek, igazak a hitben, a szeretetben és csendes elméjűek. [3] Az idős asszonyok legyenek önbecsüléssel teli viselkedésűek, ne rosszalkodjanak másokról, ne igyanak sokat, tanítsák a jót. [4] A fiatalabb asszonyokat neveljék férjük és gyermekük szeretetére. [5] Legyenek bölcsek elméjükben, tiszta szívűek, jószívűek, házukban dolgozzanak, férjük hatalma alatt éljenek, hogy Isten igéjéről semmi rossz ne mondható. [6] Az ifjaknak pedig adjátok parancsba, hogy bölcsek és komoly gondolkodásúak legyenek. [7] Mindenben legyetek példaképek a jó cselekedetekben: szentek a tanításban, komoly magaviseletben, [8] igaz és helyes szavakat szólva, amelyek ellen nincs kifogás, hogy aki nem velünk van, megszégyenüljön, és ne szólhasson rólunk roszszat. [9] A szolgák legyenek uraik hatalma alatt, mindenben kedvükre cselekedve, vitatkozás nélkül. [10] Nem veszik el, ami nem az övék, hanem jóhiszeműségük jeleit mutatják, mindenben becsületet szerezve a mi üdvözítő Istenünk tanításának. [11] Mert eljött az Isten kegyelme, amely üdvösséget hoz minden emberre, [12] és arra nevel minket, hogy elfordulva a gonosztól és e világ kívánságaitól, bölcsen és igazán éljünk Isten ismeretében ebben az életben. [13] Várva a boldog reménységet, a mi nagy Istenünk és üdvözítőnk, Jézus Krisztus dicsőségének kinyilatkoztatását. [14] Aki önmagát adta értünk, hogy megszabadítson minket minden hamisságtól, és tiszta szívű és jó cselekedetekben tüzes néppé tegyen minket. [15] Mindezekben tanítsatok és segítsetek, és minden tekintéllyel magyarázzátok el, mi a helyes. Minden ember tiszteljen titeket.

3

[1] Mondd meg nekik, hogy alávetik magukat az uralkodóknak és hatalmasságoknak, azt kell tenniük, amit parancsolnak nekik, és minden jó cselekedetre készen kell állniuk, [2] hogy senkiről se mondjanak rosszat, ne legyenek harcosok, ne engedjenek másoknak, és minden emberrel szelídek legyenek. [3] Mert régen balgatagok, keményszívűek, az igaz útról letérők, a gonosz kívánságok és gyönyörök szolgái, rosszindulatban és irigységben élve, egymást gyűlölve és gyűlölve

was seen, [5] Not by works of righteousness which we did ourselves, but in the measure of his mercy, he gave us salvation, through the washing of the new birth and the giving of new life in the Holy Spirit, [6] Which he gave us freely through Jesus Christ our Saviour; [7] So that, having been given righteousness through grace, we might have a part in the heritage, the hope of eternal life. [8] This is a true saying; and it is my desire that you may give certain witness about these things, so that those who have had faith in God may give attention to good works. These things are good and of profit to men; [9] But have nothing to do with foolish questionings, and lists of generations, and fights and arguments about the law; for they are of no profit and foolish. [10] A man whose opinions are not those of the church, after a first and second protest, is to be kept out of your society; [11] Clearly he is in error and a sinner, being self-judged. [12] When I send Artemas or Tychicus to you, do your best to come to me at Nicopolis: for it is my purpose to be there for the winter. [13] Send Zenas, the man of law, and Apollos on their journey with all care, so that they may be in need of nothing. [14] And let our people go on with good works for necessary purposes, so that they may not be without fruit. [15] All who are with me send you their love. Give our love to our friends in the faith. Grace be with you all.

voltunk. [4] De amikor megváltó Istenünk irgalma és az emberek iránti szeretete nyilvánvalóvá vált, [5] nem a mi igazságunk cselekedeteiből, hanem irgalmának mértéke szerint adott nekünk üdvösséget az újjászületés fürdője és a Szentlélekben való új élet ajándéka által, [6] amelyet ingyen adott nekünk Jézus Krisztus, a mi Megváltónk által; [7] hogy miután kegyelemből megigazulva részesültünk az örökségben, az örök élet reménységében. [8] Igaz beszéd ez; és azt kívánom, hogy bizonyos tanúságot tegyél ezekről a dolgokról, hogy akik hittek Istenben, a jó cselekedetekre figyeljenek. Ezek a dolgok jók és hasznosak az embereknek; [9] De ne foglalkozzatok ostoba vitatkozásokkal, nemzedékek felsorolásával, valamint a törvény körüli vitákkal és vitákkal; mert ezek haszontalanok és ostobák. [10] Azt az embert, akinek a véleménye nem egyezik az egyházéval, az első és második tiltakozás után is távol kell tartanod a társaságodtól; [11] Nyilvánvalóan téved és bűnös, mivel önmagát ítéli el. [12] Amikor elküldöm hozzátok Artemászt vagy Tikhikust, igyekezzetek eljönni hozzám Nikopoliszba, mert az a célom, hogy ott legyek a télre. [13] Zénást, a törvénytudót, és Apollóst teljes gondossággal küldjétek útjukra, hogy semmiben se szenvedjenek hiányt. [14] És népünk tegyen jó cselekedeteket a szükséges célokra, hogy ne maradjon gyümölcs nélkül. [15] Mindazok, akik velem vannak, küldjék nektek szeretetüket. Add meg szeretetünket a hitben lévő barátainknak. Kegyelem legyen mindnyájatokkal.

PAUL'S LETTER TO PHILEMON

1

[1] Paul, a prisoner of Jesus Christ, and Timothy our brother, to Philemon, our dear helper in the faith, [2] And to Apphia, our sister, and to Archippus, our brother in God's army, and to the church in your house: [3] Grace to you and peace from God our Father and the Lord Jesus Christ. [4] I give praise to God at all times and make prayer for you, [5] Hearing of the love and the faith which you have to the Lord Jesus and to all the saints; [6] That the faith which you have in common with them may be working with power, in the knowledge of every good thing in you, for Christ. [7] For I had great joy and comfort in your love, because the hearts of the saints have been made strong again through you, brother. [8] And so, though I might, in the name of Christ, give you orders to do what is right, [9] Still, because of love, in place of an order, I make a request to you, I, Paul, an old man and now a prisoner of Christ Jesus: [10] My request is for my child Onesimus, the child of my chains, [11] Who in the past was of no profit to you, but now is of profit to you and to me: [12] Whom I have sent back to you, him who is my very heart: [13] Though my desire was to keep him with me, to be my servant in the chains of the good news, in your place: [14] But without your approval I would do nothing; so that your good works might not be forced, but done freely from your heart. [15] For it is possible that for this reason he was parted from you for a time, so that you might have him for ever; [16] No longer as a servant, but more than a servant, a brother, very dear to me specially, but much more to you, in the flesh as well as in the Lord. [17] If then you take me to be your friend and brother, take him in as myself. [18] If he has done you any wrong or is in debt to you for anything, put it to my account. [19] I, Paul, writing this myself, say, I will make payment to you: and I do not say to you that you are in debt to me even for your life. [20] So brother, let me have joy of you in the Lord: give new life to my heart in Christ. [21] Being certain that you will do my desire, I am writing to you, in the knowledge that you will do even more than I say. [22] And make a room ready for me; for I am hoping that through your prayers I will be given to you. [23] Epaphras, my brother-prisoner in Christ Jesus, sends you his love; [24] And so do Mark, Aristarchus, Demas, and Luke, my brother-workers. [25] The grace of our Lord Jesus Christ be with your spirit. So be it.

PÁL LEVELE FILEMONHOZ

1

[1] Pál, Jézus Krisztus foglya, és Timóteus, a mi testvérünk, Filemonnak, a hitben szeretett segítőtársunknak, [2] Appiának, a mi testvérünknek, és Arkhipposznak, Isten seregében lévő testvérünknek, és a te házadban lévő gyülekezetnek: [3] Kegyelem néktek és békesség Istentől, a mi Atyánktól és az Úr Jézus Krisztustól. [4] Mindenkor dicsérem Istent, és imádkozom értetek, [5] mivel hallok a szeretetről és a hitről, amely az Úr Jézus és minden szent iránt van bennetek; [6] hogy a közös hitetek, amely velük van, erőteljesen munkálkodjon a bennetek lévő minden jó megismerésében Krisztusért. [7] Mert nagy örömöm és vigasztalásom volt a te szeretetedben, atyámfia, hogy a szentek szíve megerősödött általad. [8] És bár Krisztus nevében parancsolhatnék nektek, hogy azt tegyétek, ami helyes, [9] mégis szeretetből, parancs helyett, kérlek titeket: én, Pál, öreg ember, most pedig Krisztus Jézus foglya: [10] Kérlek fiamért, Onézimoszért, az én foglyaimért, [11] aki egykor nem volt hasznodra, most pedig nékem is és néked is hasznodra van. [12] Akit visszaküldtem nektek, azt, aki az én szívem. [13] Bár vágytam rá, hogy megtartsam őt magamnál, hogy helyetted szolgám legyen az evangélium foglyai között. [14] De a te beleegyezésed nélkül semmit sem akartam tenni; hogy a jó cselekedeteid ne kényszerűek legyenek, hanem szabadon, szívből cselekedjetek. [15] Mert lehetséges, hogy ezért szakított el tőled egy időre, hogy örökre a tiéd lehessen; [16] Nem mint szolgát, hanem inkább mint szolgát, mint testvért, aki különösen kedves nekem, de sokkal inkább nektek, mind testben, mind az Úrban. [17] Ha tehát barátotoknak és testvéreteknek fogadtok, fogadjátok őt magamhoz. [18] Ha pedig valamivel rosszat tett nektek, vagy bármivel tartozik nektek, írjátok fel az én számlámra. [19] Én, Pál, magam írom ezt, mondom: megfizetem nektek; és nem mondom nektek, hogy akár a saját életetekkel is adósok vagytok nekem. [20] Hadd legyen hát örömöm veled az Úrban, testvérem, örvendezzem veled az Úrban: adj új életet szívemnek Krisztusban. [21] Biztos vagyok benne, hogy teljesíted akaratomat, ezért írok neked, tudván, hogy többet is teszel annál, mint amit mondok. [22] És készíts nekem szállást, mert remélem, hogy imádságaitokért megadatik nektek. [23] Epafrász, az én fogoly testvérem Krisztus Jézusban, szeretetét küldi nektek; [24] Márk, Arisztarkhosz, Démász és Lukács is, az én munkatársaim. [25] A mi Urunk Jézus Krisztus kegyelme legyen a lelketekkel! Legyen úgy!

THE LETTER TO THE HEBREWS

1

[1] In times past the word of God came to our fathers through the prophets, in different parts and in different ways; [2] But now, at the end of these days, it has come to us through his Son, to whom he has given all things for a heritage, and through whom he made the order of the generations; [3] Who, being the outshining of his glory, the true image of his substance, supporting all things by the word of his power, having given himself as an offering making clean from sins, took his seat at the right hand of God in heaven; [4] Having become by so much better than the angels, as the name which is his heritage is more noble than theirs. [5] To which of the angels did God say at any time, You are my Son, this day I have given you being? or, I will be his Father, and he will be my Son? [6] And again, when he is sending his only Son into the world, he says, Let all the angels of God give him worship. [7] And of the angels he says, Who makes his angels winds, and his servants flames of fire: [8] But of the Son he says, Your seat of power, O God, is for ever and ever; and the rod of your kingdom is a rod of righteousness. [9] You have been a lover of righteousness and a hater of evil; and so God, your God, has put the oil of joy on your head more than on the heads of those who are with you. [10] You, Lord, at the first did put the earth on its base, and the heavens are the works of your hands: [11] They will come to their end; but you are for ever; they will become old as a robe; [12] They will be rolled up like a cloth, even like a robe, and they will be changed: but you are the same and your years will have no end. [13] But of which of the angels has he said at any time, Take your seat at my right hand till I put all those who are against you under your feet? [14] Are they not all helping spirits, who are sent out as servants to those whose heritage will be salvation?

2

[1] For this reason there is the more need for us to give attention to the things which have come to our ears, for fear that by chance we might be slipping away. [2] Because if the word which came through the angels was fixed, and in the past every evil act against God's orders was given its full

A ZSIDÓKHOZ ÍRT LEVÉL

1

[1] Régen Isten igéje a prófétákon keresztül, különböző módokon és módon jutott el atyáinkhoz. [2] Most pedig, ezeknek a napoknak a végén, hozzánk az Ő Fia által jutott el, akinek örökségül adott mindent, és aki által megalapította a nemzetségek rendjét. [3] Aki, lévén dicsőségének visszatükröződése, lényének valóságos képmása, hatalmának szavával mindeneket fenntartva, önmagát adta bűnöktől megtisztító áldozatul, Isten jobbjára ült a mennyben. [4] Annyival feljebb lévén az angyaloknál, amennyivel nemesebb az öröksége neve az övékénél. [5] Melyik angyalnak mondta valaha Isten: Fiam vagy te, ma életre keltelek? Vagy: Atyja leszek, ő pedig Fiam lesz? [6] És amikor elküldi egyszülött Fiát a világba, így szól: Imádják őt Isten minden angyalai. [7] Az angyalokról pedig ezt mondja: Aki angyalait szelekké teszi, szolgáit pedig tűz lángjává. [8] A Fiúról pedig ezt mondja: Hatalmad trónusa, Istenem, örökkön-örökké, és országod pálcája az igazság pálcája. [9] Te az igazságot szeretted és a gonoszt gyűlölted, ezért Isten, a te Istened, inkább örömolajat öntött a fejedre, mint azok fejére, akik veled vannak. [10] Te, Uram, először a földet alapoztad meg, és az egek a te kezeidnek művei. [11] Azok elmúlnak, de te örökké vagy; megavulnak, mint a palást. [12] Összegöngyölődnek, mint a kendő, mint a palást, és elváltoznak; de te ugyanaz vagy, és a te éveidnek nem lesz vége. [13] De melyik angyalról mondta valaha: Ülj az én jobb kezemre, mígnem lábad alá vetem mindazokat, akik ellened vannak? [14] Nemde mindnyájan segítő lelkek-e, akiket szolgaként küldtek azoknak, akiknek örökségük az üdvösség?

2

[1] Ezért még inkább figyelnünk kell azokra a dolgokra, amelyek fülünkbe jutottak, nehogy véletlenül eltévedjünk. [2] Mert ha az angyalokon keresztül hangzó ige rögzített volt, és a múltban minden Isten parancsolatai elleni gonosz cselekedet teljes büntetést kapott, [3] Mi vár ránk, ha nem szenteljük

punishment; [3] What will come on us, if we do not give our minds to such a great salvation? a salvation of which our fathers first had knowledge through the words of the Lord, and which was made certain to us by those to whom his words came; [4] And God was a witness with them, by signs and wonders, and by more than natural powers, and by his distribution of the Holy Spirit at his pleasure. [5] For he did not make the angels rulers over the world to come, of which I am writing. [6] But a certain writer has given his witness, saying, What is man, that you keep him in mind? what is the son of man, that you take him into account? [7] You made him a little lower than the angels; you gave him a crown of glory and honour, and made him ruler over all the works of your hands: [8] You put all things under his feet. For in making man the ruler over all things, God did not put anything outside his authority; though we do not see everything under him now. [9] But we see him who was made a little lower than the angels, even Jesus, crowned with glory and honour, because he let himself be put to death so that by the grace of God he might undergo death for all men. [10] Because it was right for him, for whom and through whom all things have being, in guiding his sons to glory, to make the captain of their salvation complete through pain. [11] For he who makes holy and those who are made holy are all of one family; and for this reason it is no shame for him to give them the name of brothers, [12] Saying, I will give the knowledge of your name to my brothers, I will make a song of praise to you before the church. [13] And again he says, I will put my faith in him. And again, See, I am here, and the children which God has given to me. [14] And because the children are flesh and blood, he took a body himself and became like them; so that by his death he might put an end to him who had the power of death, that is to say, the Evil One; [15] And let those who all their lives were in chains because of their fear of death, go free. [16] For, truly, he does not take on the life of angels, but that of the seed of Abraham. [17] Because of this it was necessary for him to be made like his brothers in every way, so that he might be a high priest full of mercy and keeping faith in everything to do with God, making offerings for the sins of the people. [18] For having been put to the test himself, he is able to give help to others when they are tested.

elménket e nagy üdvösségnek? Egy olyan üdvösségnek, amelyről először atyáink ismertek meg az Úr szavai által, és amelyet azok tettek bizonyossá számunkra, akikhez az ő szavai eljutottak; [4] És Isten tanúja volt nekik jelek és csodák által, természetfeletti erők által és a Szentlélek tetszése szerinti kiosztásával. [5] Mert nem az angyalokat tette uralkodóvá a jövendő világ felett, amelyről írok. [6] Hanem egy író bizonyságot tett, mondván: Mi az ember, hogy megemlékezel róla? Mi az emberfia, hogy számot tartasz vele? [7] Egy kevéssel kisebbé tetted őt az angyaloknál; Dicsőség és tisztelet koronáját adtad neki, és kezed minden alkotása fölé helyezted. [8] Mindent a lába alá vetettél. Mert amikor az embert mindenek fölé helyezte, Isten semmit sem vetett hatalmán kívül; bár most nem látjuk, hogy minden alatta lenne. [9] De aki egy kevéssel kisebbé lett az angyaloknál, Jézust, dicsőséggel és tisztelettel koronázták meg, mert hagyta magát megöletni, hogy Isten kegyelméből minden emberért meghaljon. [10] Mert méltó volt arra, hogy akiért és aki által minden lett, fiait dicsőségre vezetve, üdvösségük fejedelmét fájdalom által tegye teljessé. [11] Mert aki megszentel, és akik megszenteltetnek, mind egy családból valók; ezért nem szégyen neki testvéreinek nevezni őket, [12] mondván: Ismertté teszem nevedet testvéreimnek, dicsérő éneket zengek neked a gyülekezet előtt. [13] És ismét azt mondja: Hiszek benne. És ismét: Íme, itt vagyok, és a gyermekek, akiket Isten adott nekem. [14] Mivelhogy a gyermekek testből és vérből valók, testet öltött, és hasonlóvá lett hozzájuk, hogy halálával véget vessen annak, akinek hatalma van a halálon, tudniillik a Gonosznak. [15] És szabadon engedje azokat, akik egész életükben bilincsben voltak a haláltól való félelem miatt. [16] Mert bizony nem angyalok életét ölti magára, hanem Ábrahám magvának életét. [17] Ezért szükséges volt, hogy mindenben hasonlóvá váljon testvéreihez, hogy irgalmassággal teli főpap legyen, aki mindenben hűséges Istenhez, és áldozatokat mutat be a nép bűneiért. [18] Mert miután maga is próbára lett téve, segíthet másokon, amikor próbára teszik őket.

3

[1] For this reason, holy brothers, marked out to have a part in heaven, give thought to Jesus the representative and high priest of our faith; [2] Who kept faith with God who gave him his place, even as Moses did in all his house. [3] And it was right for this man to have more honour than Moses, even as the builder of a house has more honour than the house. [4] For every house has a builder; but the builder of all things is God. [5] And Moses certainly kept faith as a servant, in all his house, and as a witness of those things which were to be said later; [6] But Christ as a son, over his house; whose house are we, if we keep our hearts fixed in the glad and certain hope till the end. [7] And so, as the Holy Spirit says, Today if you let his voice come to your ears, [8] Be not hard of heart, as when you made me angry, on the day of testing in the waste land, [9] When your fathers put me to the test, and saw my works for forty years. [10] So that I was angry with this generation, and I said, Their hearts are in error at all times, and they have no knowledge of my ways; [11] And being angry I made an oath, saying, They may not come into my rest. [12] My brothers, take care that there is not by chance in any one of you an evil heart without belief, turning away from the living God: [13] But give comfort to one another every day as long as it is still Today; so that no one among you may be made hard by the deceit of sin: [14] For if we keep the substance of the faith which we had at the start, even till the end, we have a part with Christ; [15] As it is said, Today if you will let his voice come to your ears, be not hard of heart, as when you made him angry. [16] Who made him angry when his voice came to them? was it not all those who came out of Egypt with Moses? [17] And with whom was he angry for forty years? was it not with those who did evil, who came to their deaths in the waste land? [18] And to whom did he make an oath that they might not come into his rest? was it not to those who went against his orders? [19] So we see that they were not able to go in because they had no belief.

3

[1] Ezért, szent testvérek, akiknek osztályrészük van a mennyben, gondoljatok Jézusra, a hitünk képviselőjére és főpapjára, [2] aki hűségesen megtartotta Istent, aki helyet adott neki, ahogyan Mózes is egész házában. [3] És méltó volt, hogy ez az ember nagyobb tiszteletben részesüljön, mint Mózes, ahogyan a ház építőjének nagyobb tisztelet jár a háznál. [4] Mert minden háznak van építője, de mindennek építője Isten. [5] Mózes is hűségesen megtartotta magát, mint szolga egész házában, és tanúja volt azoknak a dolgoknak, amelyekről majd beszélni fognak, [6] Krisztust pedig, mint Fiút, az ő háza felett; akinek a háza mi vagyunk, ha szívünket mindvégig megőrizzük az öröm és a biztos reménységben. [7] És ahogyan a Szentlélek mondja: Ma, ha halljátok az ő szavát, [8] ne legyetek kemények a szívetekben, mint amikor haragra ingereltetek engem a kísértés napján a pusztában, [9] amikor atyáitok megkísértettek engem, és látták munkáimat negyven éven át. [10] Azért haragudtam erre a nemzedékre, és ezt mondtam: Szívük mindenkor tévelyeg, és nem ismerik az én útjaimat. [11] És haragudva megesküdtem, mondván: Nem mehettek be az én nyugalmamba. [12] Testvéreim, vigyázzatok, hogy senkiben se legyen hitetlen gonosz szív, amely elfordul az élő Istentől. [13] Hanem vígasztaljátok egymást minden napon, amíg még ma van, hogy senki se keményedjen meg közöttetek a bűn csalárdsága által. [14] Mert ha megtartjuk a hit szilárdságát, amely kezdetben volt bennünk, mindvégig, közösségünk van Krisztussal. [15] Amint meg van írva: Ma, ha hallani akarjátok a szavát, ne keményedjetek meg szívetekben, mint akkor, amikor haragra gerjedtétek. [16] Ki haragította fel őt, amikor hangja eljutott hozzájuk? Nem mindazokra, akik Mózessel kijöttek Egyiptomból? [17] És kikre haragudott negyven évig? Nem azokkal-e, akik gonoszul cselekedtek, akik meghaltak a pusztában? [18] És kiknek esküdött meg, hogy nem mehetnek be az ő nyugalmába? Nem azoknak-e, akik megszegték parancsait? [19] Tehát látjuk, hogy nem mehettek be, mert nem volt hitük.

4

[1] Let us then, though we still have God's word that we may come into his rest, go in fear that some of you may be unable to do so. [2] And, truly, the good news came to us, even as it did to them; but the hearing of the word did them no good, because they were not united in faith with the true hearers. [3] For those of us who have belief come into his rest; even as he has said, As I said in my oath when I was angry, They may not come into my rest: though the works were done from the time of the making of the world. [4] For in one place he has said of the seventh day, And God had rest from all his works on the seventh day; [5] And in the same place he says again, They will not come into my rest. [6] So that as it is clear that some have to go in, and that the first hearers of the good news were not able to go in because they went against God's orders, [7] After a long time, again naming a certain day, he says in David, Today (as he had said before), Today if you will let his voice come to your ears, be not hard of heart, [8] For if Joshua had given them rest, he would not have said anything about another day. [9] So that there is still a Sabbath-keeping for the people of God. [10] For the man who comes into his rest has had rest from his works, as God did from his. [11] Because of this, let us have a strong desire to come into that rest, and let no one go after the example of those who went against God's orders. [12] For the word of God is living and full of power, and is sharper than any two-edged sword, cutting through and making a division even of the soul and the spirit, the bones and the muscles, and quick to see the thoughts and purposes of the heart. [13] And there is nothing made which is not completely clear to him; there is nothing covered, but all things are open to the eyes of him with whom we have to do. [14] Having then a great high priest, who has made his way through the heavens, even Jesus the Son of God, let us be strong in our faith. [15] For we have not a high priest who is not able to be touched by the feelings of our feeble flesh; but we have one who has been tested in all points as we ourselves are tested, but without sin. [16] Then let us come near to the seat of grace without fear, so that mercy may be given to us, and we may get grace for our help in time of need.

4

[1] Bár még mindig megvan nekünk Isten igéje, hogy bemehessenek az ő nyugalmába, féljünk attól, hogy némelyek közületek esetleg nem lesznek képesek erre. [2] És valóban, hozzánk is elérkezett az evangélium, ahogyan hozzájuk is, de az ige hallása nem használt nekik, mert nem egyesültek hitben az igazi hallgatókkal. [3] Mert azok közülünk, akik hisznek, bejutnak az ő nyugalmába; ahogyan megmondta: Amint megesküdtem haragomban, hogy nem mehettek be az én nyugalmamba; bár a munkák a világ teremtése óta megtörténtek. [4] Mert egy helyen a hetedik napról azt mondta: És Isten a hetedik napon megnyugodott minden munkája után; [5] És ugyanott ismét azt mondja: Nem fognak bejutni az én nyugalmamba. [6] Mivelhogy nyilvánvaló, hogy némelyeknek be kell menniük, és akik először hallották az evangéliumot, nem mehettek be, mert szembeszálltak Isten parancsolataival, [7] Hosszú idő múlva, ismét megnevezve egy bizonyos napot, Dávid által ezt mondja: Ma, amint már korábban is mondta, ma, ha füleitekbe akarjátok juttatni a szavát, ne keményedjetek meg a szívetekben, [8] Mert ha Józsué nyugalmat adott volna nekik, nem szólt volna más napról. [9] Így hát még mindig van szombatünneplés Isten népének. [10] Mert aki bement az ő nyugalmába, az megnyugodott cselekedeteitől, ahogyan Isten is megnyugodott a magáétól. [11] Ezért erős vágyakozzunk arra, hogy bemenjünk abba a nyugalomba, és senki se járjon azok példája után, akik szembeszálltak Isten parancsolataival. [12] Mert Isten igéje élő és erőteljes, és élesebb minden kétélű kardnál, átvágja és elválasztja a lelket és a szellemet, a csontokat és az izmokat, és gyorsan látja a szív gondolatait és szándékait. [13] És semmi sincs, ami ne lenne teljesen világos előtte; semmi sincs, ami el lenne rejtve, hanem minden nyitva áll annak szeme előtt, akivel dolgunk van. [14] Mivel tehát van egy nagy főpapunk, aki átjárta az egeket, Jézus, az Isten Fia, legyünk erősek a hitünkben. [15] Mert nem olyan főpapunk van, akit ne érinthetnének meg gyenge testünk érzései, hanem olyan, aki mindenben próbára lett téve, ahogyan mi magunk is próbára tesszük, kivéve a bűnt. [16] Járuljunk tehát félelem nélkül a kegyelem trónjához, hogy irgalmasságban részesüljünk, és kegyelmet kapjunk segítségül szükség idején.

5

[1] Every high priest who is taken from among men is given his position to take care of the interests of men in those things which have to do with God, so that he may make offerings for sins. [2] He is able to have feeling for those who have no knowledge and for those who are wandering from the true way, because he himself is feeble; [3] And being feeble, he has to make sin-offerings for himself as well as for the people. [4] And no man who is not given authority by God, as Aaron was, takes this honour for himself. [5] In the same way Christ did not take for himself the glory of being made a high priest, but was given it by him who said, You are my Son, this day I have given you being: [6] As he says in another place, You are a priest for ever after the order of Melchizedek. [7] Who in the days of his flesh, having sent up prayers and requests with strong crying and weeping to him who was able to give him salvation from death, had his prayer answered because of his fear of God. [8] And though he was a Son, through the pain which he underwent, the knowledge came to him of what it was to be under God's orders; [9] And when he had been made complete, he became the giver of eternal salvation to all those who are under his orders; [10] Being named by God a high priest of the order of Melchizedek. [11] Of whom we have much to say which it is hard to make clear, because you are slow of hearing. [12] And though by this time it would be right for you to be teachers, you still have need of someone to give you teaching about the first simple rules of God's revelation; you have become like babies who have need of milk, and not of solid food. [13] For everyone who takes milk is without experience of the word of righteousness: he is a child. [14] But solid food is for men of full growth, even for those whose senses are trained by use to see what is good and what is evil.

5

[1] Minden főpap, akit emberek közül választanak, azért kapja a helyét, hogy az emberek dolgaival foglalkozzon az Istennel kapcsolatos dolgokban, hogy bűnáldozatokat mutasson be. [2] Képes együttérezni azokkal, akiknek nincs tudásuk, és azokkal, akik eltévelyednek az igaz útról, mert ő maga is gyenge; [3] És mivel gyenge, önmagáért is bűnáldozatokat kell bemutatnia, mind a népért. [4] És senki, akinek nincs Istentől hatalma, mint Áronnak, nem veszi magának ezt a tisztséget. [5] Ugyanígy Krisztus sem magának vette a főpapság dicsőségét, hanem az adta neki, aki ezt mondta: „Fiam vagy te, ma adtalak téged életre.” [6] Ahogyan máshol mondja: „Pap vagy örökké Melkisédek rendje szerint.” [7] Aki testének napjaiban könyörgéseket és esedezéseket küldött ahhoz, aki megmenthette őt a haláltól, és istenfélelme miatt meghallgatást nyert könyörgése. [8] És bár Fiú volt, a szenvedés által, amelyet elszenvedett, megismerte, milyen lesz Isten rendje alatt élni. [9] És amikor tökéletessé vált, örök üdvösség szerzőjévé lett mindazoknak, akik az ő rendje alatt vannak. [10] Mivel Isten Melkisédek rendje szerinti főpapnak nevezte. [11] Akiről sok mondanivalónk van, amit nehéz megmagyarázni, mert lassúak vagytok a hallásban. [12] És bár már illik, hogy tanítók legyetek, még mindig szükségetek van valakire, aki megtanít titeket Isten kinyilatkoztatásának kezdeti szabályaira. Olyanokká lettetek, mint a csecsemők, akiknek tejre van szükségük, de nem kemény eledelre. [13] Mert aki tejet iszik, az még nem tapasztalta meg az igazság igéjét: gyermek. [14] A kemény eledel pedig a nagykorúaknak való, azoknak, akiknek érzékszervei a gyakorlat által megszokottak, hogy megkülönböztessék a jót és a rosszat.

6

[1] For this reason let us go on from the first things about Christ to full growth; not building again that on which it is based, that is, the turning of the heart from dead works, and faith in God, [2] The teaching of baptisms, and of the putting on of hands, and of the future life of the dead, and of the judging on the last day. [3] Now we will do this, if God lets us. [4] As for those who at one time saw the

6

[1] Ezért menjünk tovább a Krisztusról szóló kezdeti dolgoktól a teljes növekedés felé, ne építsük újra azt, amin az alap van, tudniillik a szív elfordítását a holt cselekedetektől és az Istenbe vetett hitet, [2] a keresztségről, a kézrátételről, a halottak eljövendő életéről és az utolsó napon való ítéletről szóló tanítást. [3] Ezt fogjuk tenni, ha Isten megengedi. [4] Ami pedig azokat illeti, akik egykor látták

light, tasting the good things from heaven, and having their part in the Holy Spirit, [5] With knowledge of the good word of God, and of the powers of the coming time, [6] And then let themselves be turned away, it is not possible for their hearts to be made new a second time; because they themselves put the Son of God on the cross again, openly shaming him. [7] For a land, drinking in the frequent rain and producing good plants for those for whom it is worked, has a blessing from God: [8] But if it sends up thorns and evil plants, it is of no use and is ready to be cursed; its only end is to be burned. [9] But, my loved ones, though we say this, we are certain that you have better things in you, things which go with salvation; [10] For God is true, and will not put away from him the memory of your work and of your love for his name, in the help which you gave and still give to the saints. [11] And it is our desire that you may all keep the same high purpose in certain hope to the end: [12] So that you may not be slow in heart, but may take as your example those to whom God has given their heritage, because of their faith and their long waiting. [13] For when God made his oath to Abraham, because there was no greater oath, he made it by himself, [14] Saying, Be certain that I will give you my blessing, and make your numbers very great. [15] And so, when he had been waiting calmly for a long time, God's word to him was put into effect. [16] For men at all times make their oaths by what is greater; and any argument is ended by the decision of the oath. [17] So that when it was God's desire to make it specially clear to those who by his word were to have the heritage, that his purpose was fixed, he made it more certain with an oath; [18] So that we, who have gone in flight from danger to the hope which has been put before us, may have a strong comfort in two unchanging things, in which it is not possible for God to be false; [19] And this hope is like a strong band for our souls, fixed and certain, and going in to that which is inside the veil; [20] Where Jesus has gone before us, as a high priest for ever after the order of Melchizedek.

a világosságot, megízlelték a mennyei javakat, és részesültek a Szentlélekben, [5] Isten jó igéjének és az eljövendő idők erőinek ismeretében, [6] és aztán hagyják magukat eltéríteni, lehetetlen, hogy szívük másodszor újuljon meg; mert maguk feszítették keresztre Isten Fiát, nyíltan megszégyenítve őt. [7] Mert a föld, amely issza a gyakori esőt, és jó növényeket terem azoknak, akikért munkálkodnak, áldást nyer Istentől. [8] De ha töviseket és rossz növényeket terem, haszontalan, és könnyen átkozható; [9] De szeretteim, bár ezt mondjuk, biztosak vagyunk benne, hogy jobb dolgok vannak bennetek, amik az üdvösséggel járnak; [10] Mert az Isten igaz, és nem veszi el magától a munkátok és a neve iránti szeretetetek emlékét, a szenteknek nyújtottatok és nyújtottatok segítséget. [11] És azt kívánjuk, hogy mindnyájan ugyanazt a magasztos elhatározást tartsátok meg biztos reménységgel mindvégig; [12] hogy ne legyetek restek szívetekben, hanem példaképül vegyétek azokat, akiknek Isten örökséget adott hitükért és hosszú várakozásukért. [13] Mert amikor Isten megesküdött Ábrahámnak, mivel nem volt nagyobb eskü, önmagára tette, [14] mondván: Bizonyos legyél benne, hogy megáldalak, és igen megsokasítalak téged. [15] És így, miután sokáig nyugodtan várt, beteljesedett Isten szava hozzá. [16] Mert az emberek minden időben arra esküsznek, ami nagyobb, és minden vitatkozás az eskü döntésével zárul. [17] Hogy mikor Isten különösen világossá akarta tenni azoknak, akik az ő igéje által örökségre jutnak, hogy az ő akarata határozott, esküvel megerősítette azt; [18] Hogy mi, akik a veszély elől az előttünk álló reménységbe menekültünk, erős vigasztalást találjunk két változatlan dologban, amelyekben lehetetlen, hogy Isten hazudjon; [19] És ez a reménység olyan, mint egy erős kötél a lelkünk számára, szilárd és biztos, és bemegy abba, ami a kárpit mögé van; [20] Ahová Jézus előttünk ment, mint főpap mindörökké Melkisédek rendje szerint.

7

[1] For this Melchizedek, the king of Salem, a priest of the Most High God, who gave Abraham his blessing, meeting him when he came back after putting the kings to death, [2] And to whom

7

[1] Mert ez a Melkisédek, Sálem királya, a Magasságos Isten papja, aki megáldotta Ábrahámot, amikor találkozott vele, miután megölte a királyokat, [2] akinek Ábrahám minden vagyonának tizedét

Abraham gave a tenth part of everything which he had, being first named King of righteousness, and then in addition, King of Salem, that is to say, King of peace; [3] Being without father or mother, or family, having no birth or end to his life, being made like the Son of God, is a priest for ever. [4] Now see how great this man was, to whom our father Abraham gave a tenth part of what he had got in the fight. [5] And it is true that by the law, those of the sons of Levi who have the position of priests may take a tenth part of the people's goods; that is to say, they take it from their brothers though these are the sons of Abraham. [6] But this man, who was not of their family, took the tenth from Abraham, and gave a blessing to him to whom God had given his undertaking. [7] But there is no doubt that the less gets his blessing from the greater. [8] Now at the present time, men over whom death has power take the tenth; but then it was taken by one of whom it is witnessed that he is living. [9] And we may say that in Abraham, even Levi, who has a right to take the tenth part, gave it; [10] Because he was still in his father's body when Melchizedek came to him. [11] Now if it was possible for things to be made complete through the priests of the house of Levi (for the law was given to the people in connection with them), what need was there for another priest who was of the order of Melchizedek and not of the order of Aaron? [12] Because if the priests are changed, it is necessary to make a change in the law. [13] For he of whom these things are said comes of another tribe, of which no man has ever made offerings at the altar. [14] Because it is clear that our Lord comes out of Judah, and Moses said nothing about priests from that tribe. [15] And this is even more clear if a second priest has come up who is like Melchizedek, [16] That is to say, not made by a law based on the flesh, but by the power of a life without end: [17] For it has been witnessed of him, You are a priest for ever after the order of Melchizedek. [18] So the law which went before is put on one side, because it was feeble and without profit. [19] (Because the law made nothing complete), and in its place there is a better hope, through which we come near to God. [20] And as this is not without the taking of an oath [21] (For those were made priests without an oath, but this one was made a priest with an oath by him who says of him, The Lord gave his oath, which he will not take back, that you are a priest for ever); [22] By so much is it a better agreement which we have

adta, először az igazság királyának nevezték, majd Sálem királyának, azaz a béke királyának. [3] Apa, anya és család nélkül, születés és életvége nélkül, Isten Fiához hasonlóvá téve, pap mindörökké. [4] Lássátok, milyen nagy ez az ember, akinek Ábrahám, a mi atyánk, tizedét adta annak, amit a harcban szerzett. [5] És igaz, hogy a törvény szerint Lévi fiai közül azok, akik papi tisztséget töltenek be, elvihetik a nép vagyonának tizedét; azaz elveszik azt testvéreiktől, noha ezek Ábrahám fiai. [6] De ez az ember, aki nem az ő családjukból való volt, elvette Ábrahám tizedét, és áldást adott annak, akinek Isten ígéretet tett. [7] De kétségtelen, hogy a kisebbik áldását a nagyobbtól kapja. [8] Manapság azok veszik el a tizedet, akik felett a halálnak hatalma van; de akkor az vette el, akiről tanúbizonyság van, hogy él. [9] Azt is mondhatjuk, hogy Ábrahámban Lévi, akinek joga van a tizedhez, adta azt; [10] Mert még atyja testében volt, amikor Melkisédek elment hozzá. [11] Ha pedig lehetséges volt, hogy a dolgok beteljesedjenek a Lévi házából való papok által (mert a törvényt a népnek az ő nevükre adatott), mi szükség volt más papra, aki Melkisédek rendjéből való, és nem Áron rendjéből való? [12] Mert ha a papok megváltoznak, szükséges a törvény megváltoztatása. [13] Mert akiről ezeket mondják, egy másik törzsből származik, amelyből soha senki nem mutatott be áldozatot az oltáron. [14] Mert nyilvánvaló, hogy a mi Urunk Júdából származik, és Mózes semmit sem szólt arról a törzsből való papokról. [15] És ez még világosabbá válik, ha egy második pap támad, Melkisédekhez hasonló, [16] vagyis nem a test törvénye, hanem az örök élet ereje által. [17] Mert bizonyságot tettek róla: Te pap vagy örökké Melkisédek rendje szerint. [18] Így az előző törvény félretették, mivel erőtlen és haszontalan volt. [19] (Mert a törvény semmit sem tett teljessé), és helyette jobb reménység van, amely által közeledünk Istenhez. [20] És mivel ez nem eskü nélkül történik, [21] (Mert azok eskü nélkül lettek papok, ez pedig esküvel lett pappá az által, aki azt mondja róla: Az Úr megesküdött, amelyet nem von vissza, hogy te pap vagy örökké.) [22] Annyival jobb szövetség az, amelyik nekünk Jézus által van. [23] És igaz, hogy sok ilyen pap volt, mert a halál nem hagyja őket örökké élni; [24] De ez a pap, mivel az élete örökké tart, változatlan. [25] Úgy, hogy teljes mértékben képes legyen mindazok megmentője lenni, akik általa járulnak Istenhez, mert mindenkor él, hogy imád-

through Jesus. [23] And it is true that there have been a great number of those priests, because death does not let them go on for ever; [24] But this priest, because his life goes on for ever, is unchanging. [25] So that he is fully able to be the saviour of all who come to God through him, because he is ever living to make prayer to God for them. [26] It was right for us to have such a high priest, one who is holy and without evil, doing no wrong, having no part with sinners, and made higher than the heavens: [27] Who has no need to make offerings for sins every day, like those high priests, first for himself, and then for the people; because he did this once and for ever when he made an offering of himself. [28] The law makes high priests of men who are feeble; but the word of the oath, which was made after the law, gives that position to a Son, in whom all good is for ever complete.

kozzon Istenhez értük. [26] Méltó volt nekünk, hogy ilyen főpapunk legyen, aki szent és tiszta, nem cselekszik rosszat, nincs közössége a bűnösökkel, és aki magasabbra tették az egeknél, [27] akinek nincs szüksége arra, hogy minden nap bűnért mutasson be áldozatot, mint a főpapok, először önmagáért, majd a népért; mert ezt egyszer s mindörökké megtette, amikor önmagát áldozta fel. [28] A törvény erőtlen embereket tesz főpapokká, de az eskü igéje, amelyet a törvény után tett, a Fiúnak adja ezt a tisztséget, akiben minden jó örökké beteljesedik.

8

[1] Now of the things we are saying this is the chief point: We have such a high priest, who has taken his place at the right hand of God's high seat of glory in heaven, [2] As a servant of the holy things and of the true Tent, which was put up by God, not by man. [3] Now every high priest is given authority to take to God the things which are given and to make offerings; so that it is necessary for this man, like them, to have something for an offering. [4] If he had been on earth he would not have been a priest at all, because there are other priests who make the offerings ordered by the law; [5] Being servants of that which is a copy and an image of the things in heaven, as Moses, when he was about to make the Tent, had special orders from God: for, See, he said, that you make everything like the design which you saw in the mountain. [6] But now his position as priest is higher. because through him God has made a better agreement with man, based on the giving of better things. [7] For if that first agreement had been as good as possible, there would have been no place for a second. [8] For, protesting against them, he says, See, the days are coming when I will make a new agreement with the house of Israel, and with the house of Judah; [9] Not like the agreement which I made with their fathers when I took them by the hand, to be their guide out of the land of Egypt; for they did not keep the agreement with me, and I gave them up, says the Lord. [10] For this

8

[1] Amit mondunk, az a legfontosabb: olyan főpapunk van, aki Isten dicsőségének jobbjára ült a mennyben, [2] mint a szent dolgok és az igazi Sátor szolgája, amelyet Isten, nem ember épített. [3] Minden főpapnak adatott azonban, hogy elvigye Istennek az ajándékokat, és áldozatokat mutasson be; ezért szükséges, hogy ennek is, hozzájuk hasonlóan, legyen valami áldozati ajándéka. [4] Ha a földön lett volna, nem lett volna pap, mert vannak más papok, akik a törvény által előírt áldozatokat mutatják be; [5] mivel a mennyei dolgok másolatának és képmásának szolgái, ahogyan Mózes is, amikor a Sátor elkészítésére készült, különleges parancsot kapott Istentől: Mert: Nézd – mondta – , hogy mindent a hegyen látott minta szerint tegyél. [6] De most papi állása magasabb, mert általa jobb szövetséget kötött Isten az emberrel, jobb dolgok ajándékozása alapján. [7] Mert ha az első szövetség a lehető legjobb lett volna, nem lett volna helye a másodiknak. [8] Mert tiltakozva ellenük, ezt mondja: Íme, eljönnek a napok, amikor új szövetséget kötök Izrael házával és Júda házával; [9] Nem olyan szövetséget, amelyet atyáikkal kötöttem, amikor kézen fogva kivezettem őket Egyiptom földjéről; mert nem tartották meg a velem kötött szövetséget, és én elhagytam őket, azt mondja az Úr. [10] Mert ez az a szövetség, amelyet Izrael népével kötök ama napok után: Törvényeimet az elméjükbe adom, és a szívükbe írom azokat; és én

is the agreement which I will make with the people of Israel after those days: I will put my laws into their minds, writing them in their hearts: and I will be their God, and they will be my people: [11] And there will be no need for every man to be teaching his brother, or his neighbour, saying, This is the knowledge of the Lord: for they will all have knowledge of me, great and small. [12] And I will have mercy on their evil-doing, and I will not keep their sins in mind. [13] When he says, A new agreement, he has made the first agreement old. But anything which is getting old and past use will not be seen much longer.

leszek az ő Istenük, ők pedig az én népem lesznek. [11] És nem lesz szükség arra, hogy kinek-kinek tanítsa testvérét vagy felebarátját, mondván: Ez az Úr ismerete; mert mindnyájan ismerni fognak engem, nagyok és kicsik. [12] És irgalmazok az ő gonoszságaiknak, és nem tartom szem előtt bűneiket. [13] Amikor azt mondja: „Új szövetség”, azzal érvényteleníti az elsőt. Ami pedig elavul és elavul, az már nem sokáig lesz látható.

9

[1] Now the first agreement had its rules of worship, and a holy order. [2] For the first Tent was made ready, having in it the vessels for the lights and the table and the ordering of the bread; and this is named the holy place. [3] And inside the second veil was the place which is named the Holy of holies; [4] Having a vessel of gold in it for burning perfumes, and the ark of the agreement, which was covered with gold and which had in it a pot made of gold for the manna, and Aaron's rod which put out buds, and the stones with the writing of the agreement; [5] And over it were the winged ones of glory with their wings covering the mercy-seat; about which it is not possible now to say anything in detail. [6] Now while these things were in existence, the priests went into the first Tent at all times, for prayer and the making of offerings. [7] But only the high priest went into the second, once a year, not without making an offering of blood for himself and for the errors of the people: [8] The Holy Spirit witnessing by this that the way into the holy place had not at that time been made open, while the first Tent was still in being; [9] And this is an image of the present time; when the offerings which are given are not able to make the heart of the worshipper completely clean, [10] Because they are only rules of the flesh, of meats and drinks and washings, which have their place till the time comes when things will be put right. [11] But now Christ has come as the high priest of the good things of the future, through this greater and better Tent, not made with hands, that is to say, not of this world, [12] And has gone once and for ever into the holy place, having got eternal salvation, not

9

[1] Az első szövetségnek megvoltak az istentiszteleti szabályai és a szent rendje. [2] Mert elkészítették az első Sátort, benne voltak a lámpások, az asztal és a kenyér rendjének edényei; és ezt nevezik szent helynek. [3] A második függönyön belül volt az a hely, amelyet a szentek szentjének neveznek; [4] Volt benne egy aranyedény az illatosító szereknek, és a szövetség ládája, amely arannyal volt bevonva, amelyben egy aranyból készült edény volt a mannának, és Áron vesszeje, amelyből rügyek nőttek, és a kövek a szövetség írásával; [5] És felette voltak a dicsőség szárnyasai, szárnyaikkal befedve a kegyelem fedelét; amiről most nem lehet részletesen beszélni. [6] Amíg ezek léteztek, a papok mindenkor bementek az első Sátorba imádkozni és áldozatokat bemutatni. [7] A másodikba pedig csak a főpap ment be, évenként egyszer, anélkül, hogy véráldozatot mutatott volna be önmagáért és a nép bűneiért. [8] A Szentlélek ezzel bizonyságot téve arról, hogy a szentélybe vezető út akkor még nem nyílt meg, amíg az első Sátor még létezett. [9] Ez pedig a jelen idő képe; amikor az adományok, amelyeket bemutatnak, nem tudják teljesen megtisztítani a hívő szívét, [10] Mert ezek csak a test, az ételek, italok és mosakodások szabályai, amelyeknek megvan a helyük addig az időig, amíg el nem jön az idő, amikor a dolgok helyre nem állnak. [11] Most azonban Krisztus eljött, mint a jövő javainak főpapja, ezen a nagyobb és jobb Sátoron keresztül, amely nem kézzel készült, azaz nem e világból való, [12] és egyszer s mindörökké bement a szentélybe, miután örök üdvösséget szerzett, nem bakok és ökrök vére által, hanem az ő vére által. [13] Mert ha bakok és ökrök

through the blood of goats and young oxen, but through his blood. [13] For if the blood of goats and oxen, and the dust from the burning of a young cow, being put on the unclean, make the flesh clean: [14] How much more will the blood of Christ, who, being without sin, made an offering of himself to God through the Holy Spirit, make your hearts clean from dead works to be servants of the living God? [15] And for this cause it is through him that a new agreement has come into being, so that after the errors under the first agreement had been taken away by his death, the word of God might have effect for those who were marked out for an eternal heritage. [16] Because where there is a testament, there has to be the death of the man who made it. [17] For a testament has effect after death; for what power has it while the man who made it is living? [18] So that even the first agreement was not made without blood. [19] For when Moses had given all the rules of the law to the people, he took the blood of goats and young oxen, with water and red wool and hyssop, and put it on the book itself and on all the people, [20] Saying, This blood is the sign of the agreement which God has made with you. [21] And the blood was put on the Tent and all the holy vessels in the same way. [22] And by the law almost all things are made clean with blood, and without blood there is no forgiveness. [23] For this cause it was necessary to make the copies of the things in heaven clean with these offerings; but the things themselves are made clean with better offerings than these. [24] For Christ did not go into a holy place which had been made by men's hands as the copy of the true one; but he went into heaven itself, and now takes his place before the face of God for us. [25] And he did not have to make an offering of himself again and again, as the high priest goes into the holy place every year with blood which is not his; [26] For then he would have undergone a number of deaths from the time of the making of the world: but now he has come to us at the end of the old order, to put away sin by the offering of himself. [27] And because by God's law death comes to men once, and after that they are judged; [28] So Christ, having at his first coming taken on himself the sins of men, will be seen a second time, without sin, by those who are waiting for him, for their salvation.

vére, meg a fiatal tehén elégetésének pora, a tisztátalanra kenve, megtisztítja a testet: [14] Mennyivel inkább Krisztus vére, aki bűntelen lévén feláldozta magát Istennek a Szentlélek által, megtisztítja szíveteket a holt cselekedetektől, hogy az élő Isten szolgái legyetek? [15] És ezért lett új szövetség általa, hogy miután az első szövetség alatti tévedések eltörlődtek halála által, Isten igéje érvényes legyen azokra, akik örök örökségre kijelöltettek. [16] Mert ahol végrendelet van, ott szükség van a kötő halálára is. [17] Mert a végrendeletnek a halál után van ereje; mi hatalma van, amíg a kötő él? [18] Úgyhogy az első szövetség sem vér nélkül köttetett. [19] Mert amikor Mózes átadta a törvény minden rendelkezését a népnek, vette a kecskék és a fiatal ökrök vérét vízzel, vörös gyapjúval és izsóppal együtt, és megkente magával a könyvvel és az egész néppel, [20] Mondván: Ez a vér a jele annak a szövetségnek, amelyet Isten kötött veletek. [21] És a vérrel ugyanígy megkente a Sátort és az összes szent edényt. [22] És a törvény szerint majdnem minden vérrel tisztul meg, és vér nélkül nincs bűnbocsánat. [23] Ezért kellett a mennyei dolgok másolatait ezekkel az áldozatokkal megtisztítani; de maguk a dolgok ezeknél jobb áldozatokkal tisztulnak meg. [24] Mert Krisztus nem az emberek kezei által készített szent helyre ment be, mint az igazi másolata; hanem magába a mennybe ment, és most Isten színe előtt áll értünk. [25] És nem kellett újra és újra önmagát áldoznia, ahogyan a főpap minden évben bemegy a szentélybe vérrel, amely nem az övé; [26] Mert akkor a világ teremtése óta számos halált kellett volna elszenvednie; most azonban eljött hozzánk a régi rend végén, hogy önmaga áldozatával eltörölje a bűnt. [27] És mivel Isten törvénye szerint a halál egyszer jön az emberekhez, utána pedig megítéltetik őket, [28] úgy Krisztus is, miután első eljövetelekor magára vette az emberek bűneit, másodszor is megjelenik bűn nélkül azok előtt, akik várják őt üdvösségükre.

10

[1] For the law, being only a poor copy of the future good things, and not the true image of those things, is never able to make the people who come to the altar every year with the same offerings completely clean. [2] For if this had been possible, would there not have been an end of those offerings, because the worshippers would have been made completely clean and would have been no longer conscious of sins? [3] But year by year there is a memory of sins in those offerings. [4] Because it is not possible for the blood of oxen and goats to take away sins. [5] So that when he comes into the world, he says, You had no desire for offerings, but you made a body ready for me; [6] You had no joy in burned offerings or in offerings for sin. [7] Then I said, See, I have come to do your pleasure, O God (as it is said of me in the roll of the book). [8] After saying, You had no desire for offerings, for burned offerings or offerings for sin (which are made by the law) and you had no pleasure in them, [9] Then he said, See, I have come to do your pleasure. He took away the old order, so that he might put the new order in its place. [10] By that pleasure we have been made holy, by the offering of the body of Jesus Christ once and for ever. [11] And every priest takes his place at the altar day by day, doing what is necessary, and making again and again the same offerings which are never able to take away sins. [12] But when Jesus had made one offering for sins for ever, he took his place at the right hand of God; [13] And has been waiting there from that time, till all who are against him are made a foot-rest for his feet. [14] Because by one offering he has made complete for ever those who are made holy. [15] And the Holy Spirit is a witness for us: for after he had said, [16] This is the agreement which I will make with them after those days, says the Lord; I will put my laws in their hearts, writing them in their minds; he said, [17] And I will keep no more memory of their sins and of their evil-doings. [18] Now where there is forgiveness of these, there is no more offering for sin. [19] So then, my brothers, being able to go into the holy place without fear, because of the blood of Jesus, [20] By the new and living way which he made open for us through the veil, that is to say, his flesh; [21] And having a great priest over the house of God, [22] Let us go in with true

10

[1] Mert a törvény, mivel csak a jövőbeli jóknak gyenge másolata, és nem azoknak a dolgoknak a valódi képe, soha nem képes teljesen megtisztítani azokat, akik minden évben ugyanazokkal az áldozatokkal járulnak az oltárhoz. [2] Mert ha ez lehetséges lett volna, nem lett volna-e vége azoknak az áldozatoknak, mivel az imádkozók teljesen megtisztultak volna, és már nem lettek volna tudatában a bűnöknek? [3] De évről évre ott van a bűnök emlékezete ezekben az áldozatokban. [4] Mert lehetetlen, hogy az ökrök és bakok vére elvegye a bűnöket. [5] Így amikor eljön a világba, ezt mondja: Áldozatokat nem kívántál, de testet készítettél nekem; [6] Égőáldozatokban és bűnért való áldozatokban nem gyönyörködtél. [7] Akkor ezt mondtam: Íme, eljöttem, hogy teljesítsem tetszésedet, Istenem (ahogy a könyvtekercsben meg van írva rólam). [8] Miután ezt mondta: „Nem kívántál áldozatot, égőáldozatot vagy bűnért való áldozatot, amelyeket a törvény szerint tesznek, és nem is gyönyörködtél bennük, [9] akkor ezt mondta: Íme, azért jöttem, hogy teljesítsem a te akaratodat.” Eltörölte a régi rendet, hogy helyébe az új rendet állítsa. [10] Ezzel a tetszéssel szenteltek meg minket Jézus Krisztus testének egyszer s mindörökké tartó felajánlása által. [11] És minden pap napról napra az oltárnál áll, és újra meg újra ugyanazokat az áldozatokat mutatja be, amelyek soha nem vehetik el a bűnöket. [12] Jézus azonban, miután egyetlen áldozatot mutatott be a bűnökért örökre, Isten jobbjára ült. [13] És attól fogva ott várakozik, amíg mindazok, akik ellene vannak, lábtámaszul nem lesznek a lábának. [14] Mert egyetlen áldozattal örökre tökéletessé tette azokat, akiket megszentel. [15] És a Szentlélek bizonyságul nekünk, mert miután ezt mondta: [16] Ez az a szövetség, amelyet kötök velük ama napok után – mondja az Úr –, hogy törvényeimet a szívükbe adom, és elméjükbe írom azokat –, ezt mondta: [17] És többé nem emlékezem bűneikre és gonosz cselekedeteikre. [18] Ahol pedig megbocsáttatnak ezek, ott nincs többé bűnért való áldozat. [19] Annakokáért, atyámfiai, mivel félelem nélkül mehettünk be a szentélybe Jézus vére által, [20] azon az új és élő úton, amelyet megnyitott nekünk a kárpit, azaz az ő teste által; [21] És mivel nagy papunk van az Isten háza felett, [22] menjünk be igaz szívvel, biztos hittel, miután szívünk megtisztult a bűn tudatától, és testünk megmosatott

hearts, in certain faith, having our hearts made free from the sense of sin and our bodies washed with clean water: [23] Let us keep the witness of our hope strong and unshaking, for he is true who has given his word: [24] And let us be moving one another at all times to love and good works; [25] Not giving up our meetings, as is the way of some, but keeping one another strong in faith; and all the more because you see the day coming near. [26] For if we do evil on purpose after we have had the knowledge of what is true, there is no more offering for sins, [27] But only a great fear of being judged, and of the fire of wrath which will be the destruction of the haters of God. [28] A man who has gone against the law of Moses is put to death without pity on the word of two or three witnesses: [29] But will not the man by whom the Son of God has been crushed under foot, and the blood of the agreement with which he was washed clean has been taken as an unholy thing, and who has had no respect for the Spirit of grace, be judged bad enough for a very much worse punishment? [30] For we have had experience of him who says, Punishment is mine, I will give reward. And again, The Lord will be judge of his people. [31] We may well go in fear of falling into the hands of the living God. [32] But give thought to the days after you had seen the light, when you went through a great war of troubles; [33] In part, in being attacked by angry words and cruel acts, before the eyes of everyone, and in part, in being united with those who were attacked in this way. [34] For you had pity on those who were in prison, and had joy in the loss of your property, in the knowledge that you still had a better property and one which you would keep for ever. [35] So do not give up your hope which will be greatly rewarded. [36] For, having done what was right in God's eyes, you have need of waiting before his word has effect for you. [37] In a very little time he who is coming will come; he will not be slow. [38] But the upright man will be living by his faith; and if he goes back, my soul will have no pleasure in him. [39] But we are not of those who go back to destruction; but of those who have faith even to the salvation of the soul.

tiszta vízzel; [23] Tartsuk erősen és rendíthetetlenül reménységünk bizonyságtételét, mert igaz az, aki adta az ő igéjét; [24] És buzdítsuk egymást minden időben szeretetre és jó cselekedetekre; [25] Nem hagyjuk fel összejöveteleinket, mint némelyek teszik, hanem erősítsük egymást a hitben; annál is inkább, mivel látjátok közeledni a napot. [26] Mert ha szándékosan gonoszt cselekszünk, miután megismertük az igazságot, akkor nincs többé bűneinkért való áldozat, [27] hanem csak nagy félelem az ítélettől és a harag tüzétől, amely Isten gyűlölőinek pusztulása lesz. [28] Aki Mózes törvényét megszegte, két vagy három tanú szavára irgalom nélkül megöletik. [29] De vajon az az ember, aki Isten Fiát lábbal taposta, és a szövetség vérét, amellyel megtisztították, szentségtelennek fogadta, és aki nem tisztelte a kegyelem Lelkét, nem ítéltetik-e meg annyira rossznak, hogy sokkal súlyosabb büntetést szabjon ki rá? [30] Mert tapasztaltuk azt, aki ezt mondja: „Enyém a büntetés, én megadom a jutalmat.” És ismét: „Az Úr lesz népe bírája.” [31] Jogosan félhetünk attól, hogy az élő Isten kezébe esünk. [32] Gondoljatok azonban azokra a napokra, amelyek azután jöttek, hogy megláttátok a világosságot, amikor nagy szorongattatások háborúján mentetek keresztül; [33] Részben azzal, hogy haragos szavakkal és kegyetlen tettekkel támadtak mindenki szeme láttára, részben pedig azzal, hogy egyesültetek azokkal, akiket így támadtak. [34] Mert megszántátok a foglyokat, és örültetek vagyonotok elvesztésének, tudván, hogy még van egy jobb vagyonotok, amelyet örökre megtarthattok. [35] Ne adjátok fel tehát reménységeteket, amely nagy jutalmat nyer. [36] Mert miután azt tettétek, ami helyes Isten szemében, várnotok kell, hogy az ő szava érvényre jusson nálatok. [37] Még egy kis idő, és aki eljön, eljön; nem késik. [38] Az igaz ember pedig hite által él; és ha meghátrál, a lelkem nem gyönyörködik benne. [39] De mi nem azok vagyunk, akik a pusztulásra térnek vissza, hanem azok, akik hisznek, hogy a lélek üdvösségére jussanak.

11

[1] Now faith is the substance of things hoped for, and the sign that the things not seen are true. [2] For by it our fathers had God's approval. [3] By faith it is clear to us that the order of events was fixed by the word of God, so that what is seen has not been made from things which only seem to be. [4] By faith Abel made a better offering to God than Cain, and he had witness through it of his righteousness, God giving his approval of his offering: and his voice still comes to us through it though he is dead. [5] By faith Enoch was taken up to heaven so that he did not see death; he was seen no longer, for God took him away: for before he was taken, witness had been given that he was well-pleasing to God: [6] And without faith it is not possible to be well-pleasing to him, for it is necessary for anyone who comes to God to have the belief that God is, and that he is a rewarder of all those who make a serious search for him. [7] By faith Noah, being moved by the fear of God, made ready an ark for the salvation of his family, because God had given him news of things which were not seen at the time; and through it the world was judged by him, and he got for his heritage the righteousness which is by faith. [8] By faith Abraham did as God said when he was ordered to go out into a place which was to be given to him as a heritage, and went out without knowledge of where he was going. [9] By faith he was a wanderer in the land of the agreement, as in a strange land, living in tents with Isaac and Jacob, who had a part with him in the same heritage: [10] For he was looking for the strong town, whose builder and maker is God. [11] And by faith Sarah herself had power to give birth, when she was very old, because she had faith in him who gave his word; [12] So that from one man, who was near to death, came children in number as the stars in heaven, or as the sand by the seaside, which may not be numbered. [13] All these came to their end in faith, not having had the heritage; but having seen it with delight far away, they gave witness that they were wanderers and not of the earth. [14] For those who say such things make it clear that they are searching for a country for themselves. [15] And truly if they had kept in mind the country from which they went out, they would have had chances of turning back. [16] But now their desire is for a better country, that is to say, for one in heaven; and so it is no shame to God to be named their God; for he

11

[1] A hit pedig a remélt dolgok valósága, és annak a jele, hogy a nem láthatók igazak. [2] Mert általa nyerték el atyáink Isten helyeslését. [3] Hit által nyilvánvaló számunkra, hogy a dolgok rendjét Isten igéje szabta meg, hogy a láthatók ne a látszólagos dolgokból lettek volna. [4] Hit által mutatott be Ábel jobb áldozatot Istennek, mint Káin, és általa nyert bizonyságot igazságáról, Isten jóváhagyta áldozatát; és hangja még most is hallatszik hozzánk általa, bár már halott. [5] Hit által ragadtatott fel Énók a mennybe, hogy ne lásson halált; többé nem látszott, mert Isten elragadta őt; mert mielőtt elragadtatott, bizonyságot tett arról, hogy kedves Istennek. [6] Hit nélkül pedig nem lehet kedves Istennek, mert aki Istenhez járul, annak hinnie kell, hogy Isten van, és hogy megjutalmazza mindazokat, akik komolyan keresik őt. [7] Hit által készített Noé, istenfélelemtől indíttatva, bárkát családja üdvösségére, mivel Isten olyan dolgokról adott hírt neki, amelyek akkor még nem voltak láthatók, és általa ítélkezett a világ, és örökségül nyerte el a hit általi igazságot. [8] Hit által engedelmeskedett Ábrahám Isten parancsának, amikor arra a helyre rendelték, amelyet örökségül kapott, és anélkül ment el, hogy tudta volna, hová megy. [9] Hit által volt vándor a szövetség földjén, mint egy idegen földön, sátrakban lakva Izsákkal és Jákóbbal, akiknek vele együtt volt egy örökségben része. [10] Mert várta az erős várost, amelynek építője és alkotója Isten. [11] Hit által kapott erőt Sára is a szüléshez, amikor már nagyon öreg volt, mivel hitt abban, aki igéjét adta. [12] Így egyetlen embertől, aki a halál szélén volt, annyi gyermek született, mint az ég csillagai, vagy mint a tengerpart homokja, amelyeket nem lehet megszámolni. [13] Mindezek hitben értek véget, mivel nem volt örökségük, hanem távolról gyönyörűséggel látták, és bizonyságot tettek arról, hogy vándorok, és nem földiek. [14] Mert akik ilyeneket mondanak, nyilvánvalóvá teszik, hogy hazát keresnek maguknak. [15] És ha valóban megemlékeztek volna arról az országról, amelyből kijöttek, lett volna lehetőségük a visszatérésre. [16] Most azonban jobb hazára vágynak, tudniillik mennyeire; ezért nem szégyen Isten előtt, ha Istenüknek nevezik őket, mert várost készített nekik. [17] Hit által mutatta be Ábrahám Izsákot, amikor megkísértették; és akivel a szövetséget kötötték, egyszülött fiát adta fel

has made ready a town for them. [17] By faith Abraham made an offering of Isaac, when he was tested: and he with whom the agreement had been made gave up as an offering the only son of his body, [18] Of whom it had been said, From Isaac will your seed take their name: [19] Judging that God was able to give life even to the dead; and because of this he did get him back as if from death. [20] By faith Isaac, blessing Jacob and Esau, gave news of things to come. [21] By faith Jacob gave a blessing to the two sons of Joseph, when he was near to death; and gave God worship, supported by his stick. [22] By faith Joseph, when his end was near, said that the children of Israel would go out of Egypt; and gave orders about his bones. [23] By faith Moses was kept secretly by his father and mother for three months after his birth, because they saw that he was a fair child; and they had no fear of the king's orders. [24] By faith Moses, when he became a man, had no desire to be named the son of Pharaoh's daughter; [25] Feeling that it was better to undergo pain with the people of God, than for a short time to have a taste of the pleasures of sin; [26] Judging a part in the shame of Christ to be better than all the wealth of Egypt; for he was looking forward to his reward. [27] By faith he went out of Egypt, not being turned from his purpose by fear of the wrath of the king; for he kept on his way, as seeing him who is unseen. [28] By faith he kept the Passover, and put the sign of the blood on the houses, so that the angel of destruction might not put their oldest sons to death. [29] By faith they went through the Red Sea as if it had been dry land, though the Egyptians were overcome by the water when they made an attempt to do the same. [30] By faith the walls of Jericho came down, after they had been circled for seven days. [31] By faith Rahab, the loose woman, was not put to death with those who had gone against God's orders, because she had taken into her house in peace those sent to see the land. [32] What more am I to say? For there would not be time to give the stories of Gideon, Barak, Samson, and Jephthah, of David and Samuel and the prophets: [33] Who through faith overcame kingdoms, did righteousness, got their reward, kept the mouths of lions shut, [34] Put out the power of fire, got safely away from the edge of the sword, were made strong when they had been feeble, became full of power in war, and put to flight the armies of the nations. [35] Women had their dead given back to them living; others let themselves be

áldozatul, [18] akiről megmondatott: Izsáktól veszik majd utódaid a nevet. [19] Úgy ítélve, hogy Isten még a halottakat is képes életre kelteni; és ezért hozta vissza őt, mintha a halálból. [20] Hit által áldotta meg Izsák Jákobot és Ézsaut, és hirdette a jövendő dolgokat. [21] Hit által áldotta meg Jákob József két fiát, amikor halálán volt, és botjára támaszkodva imádta Istent. [22] Hit által mondta József, amikor közeledett a halál, hogy Izrael fiai kimennek Egyiptomból, és rendelkezéseket adott csontjai felől. [23] Hit által őrizték Mózest apja és anyja születése után három hónapig titokban, mert látták, hogy szép gyermek, és nem féltek a király parancsától. [24] Hit által nem kívánta Mózes, amikor férfivá lett, hogy a fáraó lánya fiának nevezzék, [25] mert úgy érezte, hogy jobb Isten népével szenvedni, mint rövid ideig megízlelni a bűn gyönyörűségét, [26] mert jobbnak ítélte a Krisztus gyalázatában való részvételt Egyiptom minden gazdagságánál, mert várta a jutalmát. [27] Hit által ment ki Egyiptomból, nem térve el szándékától a király haragjától való félelem miatt, mert útján maradt, mintha látná azt, aki láthatatlan. [28] Hit által tartotta meg a pászkát, és a vér jelét helyezte el a házakon, hogy a pusztítás angyala ne ölje meg idősebb fiaikat. [29] Hit által keltek át a Vörös-tengeren, mintha szárazföldön mentek volna át, bár az egyiptomiakat legyőzte a víz, amikor megpróbálták ugyanezt tenni. [30] Hit által omlottak le Jerikó falai, miután hét napig körbejárták őket. [31] Hit által nem halt meg Ráháb, a szabados asszony, azokkal együtt, akik Isten parancsának ellenszegültek, mert békében befogadta házába azokat, akiket elküldtek, hogy megnézzék a földet. [32] Mit mondjak még? Mert nem lenne idő elmesélni Gedeon, Bárák, Sámson, Jefte, Dávid, Sámuel és a próféták történetét: [33] Akik hit által országokat győztek le, igazságot cselekedtek, elnyerték jutalmukat, oroszlánok száját bezárták, [34] Kioltották a tűz erejét, megmenekültek a kard élétől, megerősödtek, miután gyengék voltak, erőre kaptak a háborúban, és megfutamították a népek seregeit. [35] Az asszonyoknak élve adták vissza halottaikat; mások hagyták magukat kegyetlenül megtámadni, nem akartak szabadulni, hogy jobb életük legyen a jövőben; [36] Másokat pedig kigúnyolással vagy ütésekkel, sőt láncokkal és börtönökkel is próbára tettek; [37] Megkövezték őket, késekkel vagdalták össze, próbára tették őket, karddal ölték meg őket, juh- és kecskebőrben jártak; szegények voltak,

cruelly attacked, having no desire to go free, so that they might have a better life to come; [36] And others were tested by being laughed at or by blows, and even with chains and prisons: [37] They were stoned, they were cut up with knives, they were tested, they were put to death with the sword, they went about in sheepskins and in goatskins; being poor and in pain and cruelly attacked, [38] Wandering in waste places and in mountains and in holes in the rocks; for whom the world was not good enough. [39] And not one of these got the good things of the agreement, though they all had a good record through faith, [40] Because God had kept some better thing for us, so that it was not possible for them to become complete without us.

kínlódásban voltak és kegyetlenül bántak velük; [38] Puszta helyeken, hegyeken és sziklák hasadékaiban bolyongtak; akiknek a világ nem volt elég jó. [39] És ezek közül senki sem nyerte el a szövetség javait, bár mindnyájuknak jó hírneve volt a hit által, [40] Mert Isten valami jobbat tartott fenn nekünk, hogy ne lehessenek teljesek nélkülünk.

12

[1] For this reason, as we are circled by so great a cloud of witnesses, putting off every weight, and the sin into which we come so readily, let us keep on running in the way which is marked out for us, [2] Having our eyes fixed on Jesus, the guide and end of our faith, who went through the pains of the cross, not caring for the shame, because of the joy which was before him, and who has now taken his place at the right hand of God's seat of power. [3] Give thought to him who has undergone so much of the hate of sinners against himself, so that you may not be tired and feeble of purpose. [4] Till now you have not given your blood in your fight against sin: [5] And you have not kept in mind the word which says to you as to sons, My son, do not make little of the Lord's punishment, and do not give up hope when you are judged by him; [6] For the Lord sends punishment on his loved ones; everyone whom he takes as his son has experience of his rod. [7] It is for your training that you undergo these things; God is acting to you as a father does to his sons; for what son does not have punishment from his father? [8] But if you have not that punishment of which we all have our part, then you are not true sons, but children of shame. [9] And again, if the fathers of our flesh gave us punishment and had our respect, how much more will we be under the authority of the Father of spirits, and have life? [10] For they truly gave us punishment for a short time, as it seemed good to them; but he does it for our profit, so that we may become holy as he is. [11] At the time all punishment seems to be pain and not joy: but after, those who have been

12

[1] Ezért, mivel ilyen nagy bizonyságfelhő vesz körül minket, letéve minden terhet és a bűnt, amelybe oly könnyen beleesünk, fussunk továbbra is azon az úton, amely kijelölt számunkra, [2] tekintetünket Jézusra, hitünk vezetőjére és végére szegezve, aki a kereszt fájdalmait szenvedte el, nem törődve a szégyennel az előtte lévő öröm miatt, és aki most Isten trónjának jobbjára foglalt helyet. [3] Gondoljatok arra, aki annyit szenvedett el a bűnösök gyűlöletétől, hogy ne legyetek elfáradva és erőtlenek. [4] Eddig nem ontottátok véreteket a bűn elleni harcban, [5] és nem emlékeztetek arra az igére, amely ezt mondja nektek, mint fiaknak: Fiam, ne becsüld le az Úr büntetését, és ne add fel a reményt, amikor megítél téged; [6] Mert az Úr büntetést küld szeretteire; mindaz, akit fiává fogad, megtapasztalta az ő vesszejét. [7] A ti neveltetésetekért szenveditek el ezeket; Isten úgy bánik veletek, mint az apa a fiaival; mert melyik fiú ne szenvedne büntetést az apjától? [8] Ha pedig nincs meg az a büntetés, amely mindnyájunkat megillet, akkor nem vagytok igazi fiak, hanem a gyalázat gyermekei. [9] És ha a mi testünk szerinti atyáink büntetést szabtak ki ránk, és tiszteletet élveztünk rajtuk, mennyivel inkább a lelkek Atyjának hatalma alatt leszünk, és életünk lesz? [10] Mert ők csak rövid ideig szabtak ki ránk büntetést, ahogyan jónak látták; de ő a mi javunkra teszi, hogy szentté váljunk, mint ő. [11] Akkoriban minden büntetés fájdalomnak tűnik, nem örömnek; de később azok, akiket megneveltek általa, megkapják belőle az igazság békességes gyümölcsét. [12] Ezért

trained by it get from it the peace-giving fruit of righteousness. [12] For this cause let the hands which are hanging down be lifted up, and let the feeble knees be made strong, [13] And make straight roads for your feet, so that the feeble may not be turned out of the way, but may be made strong. [14] Let your desire be for peace with all men, and to be made holy, without which no man may see the Lord; [15] Looking with care to see that no man among you in his behaviour comes short of the grace of God; for fear that some bitter root may come up to be a trouble to you, and that some of you may be made unclean by it; [16] And that there may not be any evil liver, or any man without respect for God, like Esau, who let his birthright go for a plate of food. [17] For you have knowledge that even long after, when he was desiring the blessing for his heritage, he was turned away, though he made his request frequently and with weeping; because the past might not be changed. [18] You have not come to a mountain which may be touched, and is burning with fire, and to a black cloud, and a dark smoke, and a violent wind, [19] And to the sound of a horn, and the voice of words, the hearers of which made request that not a word more might be said to them: [20] For the order which said, If the mountain is touched even by a beast, the beast is to be stoned, seemed hard to them; [21] And the vision was so overpowering that even Moses said, I am shaking and full of fear. [22] But you have come to the mountain of Zion, to the place of the living God, to the Jerusalem which is in heaven, and to an army of angels which may not be numbered, [23] To the great meeting and church of the first of those who are named in heaven, and to God the judge of all, and to the spirits of good men made complete, [24] And to Jesus by whom the new agreement has been made between God and man, and to the sign of the blood which says better things than Abel's blood. [25] See that you give ear to his voice which comes to you. For if those whose ears were shut to the voice which came to them on earth did not go free from punishment, what chance have we of going free if we give no attention to him whose voice comes from heaven? [26] Whose voice was the cause of the shaking of the earth; but now he has made an oath, saying, There will be still one more shaking, not only of the earth, but of heaven. [27] And the words, Still one more, make it clear that there will be a taking away of those things which are shaking, as of things which are

emeljék fel a lecsüggedt kezeket, és erősítsék meg a lankadt térdeket, [13] és egyenes utakat készítsetek lábaitoknak, hogy a gyengék el ne térjenek az útról, hanem megerősödjenek. [14] Vágyódjatok mindenkivel békességre és arra, hogy megszenteltek legyetek, amely nélkül senki sem láthatja meg az Urat. [15] Ügyeljetek arra, hogy senki közületek ne legyen híján Isten kegyelmének, nehogy valami keserű gyökér felnőjön és bajt okozzon nektek, és némelyek közületek tisztátalanná váljanak általa. [16] És ne legyen senkiben rossz máj, vagy Istent nem tisztelő ember, mint Ézsau, aki elengedte elsőszülöttségi jogát egy tányér ételért. [17] Mert tudod, hogy még jóval később is, amikor örökségére áldást kért, elutasították, bár gyakran és sírva kérte; mert a múlt nem változhat meg. [18] Nem járultatok megérinthető, tűzzel égő hegyhez, fekete felhőhöz, sötét füsthöz és heves szélhez, [19] és kürtszóhoz, szavak hangjához, melyek hallgatói kérték, hogy ne szóljanak hozzájuk több szót. [20] Mert a parancs, mely ezt mondta: Ha a hegyet akár állat is megérinti, kövezzék meg az állatot, nehéznek tűnt nekik. [21] A látomás pedig annyira lesújtó volt, hogy még Mózes is ezt mondta: Reszketek és félek. [22] Hanem Sion hegyéhez, az élő Isten helyéhez, a mennyei Jeruzsálemhez, és megszámlálhatatlan angyalsereghez, [23] a mennyben megnevezettek elsőinek nagy gyülekezetéhez és egyházához, és mindenek bírájához, Istenhez, és a jó emberek teljessé vált lelkeihez, [24] és Jézushoz, aki által új szövetség jött létre Isten és ember között, és a vér jeléhez, amely jobb dolgokat mond, mint Ábel vére. [25] Figyelj oda a hozzád érkező szavára! Mert ha azok, akik bezárták fülüket a földön hozzájuk érkező szóra, nem szabadultak meg a büntetéstől, mi esélyünk van a szabadulásra, ha nem figyelünk arra, akinek a hangja a mennyből jön? [26] Akinek a hangja megrendítette a földet, de most megesküdött, mondván: Még egyszer megrendülés lesz, nemcsak a földön, hanem az égen is. [27] A „még egyszer” szavak pedig világosan mutatják, hogy a rendíthetetlen dolgok, azaz a teremtmények elvesznek, hogy csak azok maradjanak fenn, amelyeket nem lehet megrendíteni. [28] Ha tehát olyan országunk van, amely soha nem fog megrendülni, legyünk kegyesek, hogy olyan imádatot adhassunk Istennek, amely kedves előtte, félelemmel és tisztelettel. [29] Mert a mi Istenünk égő tűz.

made, so that there may be only those things of which no shaking is possible. [28] If then, we have a kingdom which will never be moved, let us have grace, so that we may give God such worship as is pleasing to him with fear and respect: [29] For our God is an all-burning fire.

13

[1] Go on loving your brothers in the faith. [2] Take care to keep open house: because in this way some have had angels as their guests, without being conscious of it. [3] Keep in mind those who are in chains, as if you were chained with them, and those who are in trouble, as being yourselves in the body. [4] Let married life be honoured among all of you and not made unclean; for men untrue in married life will be judged by God. [5] Be free from the love of money and pleased with the things which you have; for he himself has said, I will be with you at all times. [6] So that we say with a good heart, The Lord is my helper; I will have no fear: what is man able to do to me? [7] Keep in mind those who were over you, and who gave you the word of God; seeing the outcome of their way of life, let your faith be like theirs. [8] Jesus Christ is the same yesterday and today and for ever. [9] Do not be turned away by different strange teachings, because it is good for your hearts to be made strong by grace, and not by meats, which were of no profit to those who took so much trouble over them. [10] We have an altar from which those priests who are servants in the Tent may not take food. [11] For the bodies of the beasts whose blood is taken into the holy place by the high priest as an offering for sin are burned outside the circle of the tents. [12] For this reason Jesus was put to death outside the walls, so that he might make the people holy by his blood. [13] Let us then go out to him outside the circle of the tents, taking his shame on ourselves. [14] For here we have no fixed resting-place, but our search is for the one which is to come. [15] Let us then make offerings of praise to God at all times through him, that is to say, the fruit of lips giving witness to his name. [16] But go on doing good and giving to others, because God is well-pleased with such offerings. [17] Give ear to those who are rulers over you, and do as they say: for they keep watch over your souls, ready to give

13

[1] Szeressétek hittestvéreiteket! [2] Ügyeljetek a nyílt napokra, mert így némelyek angyalokat láttak vendégül anélkül, hogy tudták volna. [3] Gondoljatok a bilincsekben lévőkre, mintha ti is velük lennétek bilincsben, és a nyomorúságban lévőkre, mintha ti magatok is testben lennétek. [4] A házasélet legyen becses mindnyájatok között, és ne tegyétek tisztátalanná, mert a hűtlen házasokat Isten ítéli meg. [5] Mentesek legyetek a pénz szerelmétől, és legyetek elégedettek azzal, amitek van; hiszen ő maga mondta: Veletek leszek minden időben. [6] Azért jó szívvel mondhatjuk: Az Úr az én segítségem, nem félek: mit árthat nekem ember? [7] Gondoljatok azokra, akik felettetek voltak, és akik nektek adták Isten igéjét; látván életük végét, legyen a ti hitetek is hasonló az övékéhez. [8] Jézus Krisztus tegnap és ma és mindörökké ugyanaz. [9] Ne hagyjátok magatokat eltéríteni különféle idegen tanításoktól, mert jó, ha szívetek kegyelemmel erősödik meg, nem pedig ételekkel, amelyek nem használtak azoknak, akik annyit fáradoztak miattuk. [10] Van egy oltárunk, amelyről a Sátorban szolgáló papok nem ehetnek. [11] Mert azoknak az állatoknak a testét, amelyeknek vérét a főpap bűnért való áldozatként beviszi a szentélybe, a sátrak körén kívül elégetik. [12] Ezért ölték meg Jézust a falakon kívül, hogy vérével megszentelje a népet. [13] Menjünk tehát ki hozzá a sátor körén kívül, és vegyük magunkra az ő gyalázatát. [14] Mert itt nincs meghatározott nyughelyünk, hanem az eljövendőt keressük. [15] Mutassunk be tehát dicséretet Istennek mindenkor általa, azaz az ő nevét tanúskodó ajkak gyümölcsét. [16] Hanem tegyetek jót és adakozzatok, mert az ilyen áldozatokban gyönyörködik Isten. [17] Hallgassatok azokra, akik elöljáróitok, és tegyétek meg, amit mondanak: mert ők őrködnek lelketek felett, készen arra, hogy számot adjanak róluk; hadd tegyék ezt örömmel és ne bánattal, mert az nem használna nektek. [18] Imádkozzatok értünk, mert biztosak vagyunk benne, hogy

an account of them; let them be able to do this with joy and not with grief, because that would be of no profit to you. [18] Make prayers for us, for we are certain that our hearts are free from the sense of sin, desiring the right way of life in all things. [19] I make this request more strongly, in the hope of coming back to you more quickly. [20] Now may the God of peace, who made that great keeper of his flock, even our Lord Jesus, come back from the dead through the blood of the eternal agreement, [21] Make you full of every good work and ready to do all his desires, working in us whatever is pleasing in his eyes through Jesus Christ; and may the glory be given to him for ever and ever. So be it. [22] But, brothers, take kindly the words which I have said for your profit; for I have not sent you a long letter. [23] Our brother Timothy has been let out of prison; and if he comes here in a short time, he and I will come to you together. [24] Give words of love from me to those who are rulers over you, and to all the saints. Those who are in Italy send you their love. [25] May grace be with you all.

szívünk tiszta a bűntől, és mindenben a helyes életmódra vágyunk. [19] Még erőteljesebben kérlek, abban a reményben, hogy hamarabb visszatérek hozzátok. [20] A békesség Istene pedig, aki nyájának nagy pásztorát, a mi Urunkat, Jézust, az örök szövetség vére által feltámasztotta a halálból, [21] tegyen teljessé titeket minden jó cselekedettel, és tegyen készségessé minden kívánságának teljesítésére, munkálva bennünk azt, ami kedves előtte Jézus Krisztus által; és övé legyen a dicsőség mindörökkön-örökké. Legyen úgy. [22] De, testvéreim, fogadjátok szívesen a szavaimat, amelyeket a ti javatokra mondtam, mert nem küldtem nektek hosszú levelet. [23] Testvérünket, Timóteust kiengedték a börtönből; és ha hamarosan ideér, akkor én ketten együtt megyünk hozzátok. [24] Add tovább tőlem a szeretet szavait azoknak, akik felettetek uralkodnak, és minden szentnek. Akik Itáliában vannak, azok is szeretetüket küldik nektek. [25] Kegyelem legyen mindnyájatokkal.

THE LETTER FROM JAMES

1

[1] James, a servant of God and of the Lord Jesus Christ, sends words of love to the twelve tribes of the Jews living in all parts of the earth. [2] Let it be all joy to you, my brothers, when you undergo tests of every sort; [3] Because you have the knowledge that the testing of your faith gives you the power of going on in hope; [4] But let this power have its full effect, so that you may be made complete, needing nothing. [5] But if any man among you is without wisdom, let him make his request to God, who gives freely to all without an unkind word, and it will be given to him. [6] Let him make his request in faith, doubting nothing; for he who has doubt in his heart is like the waves of the sea, which are troubled by the driving of the wind. [7] Let it not seem to such a man that he will get anything from the Lord; [8] For there is a division in his mind, and he is uncertain in all his ways. [9] But let the brother of low position be glad that he is lifted up; [10] But the man of wealth, that he is made low; because like the flower of the grass he will come to his end. [11] For when the sun comes up with its burning heat, the grass gets dry and the grace of its form is gone with the falling flower; so the man of wealth comes to nothing in his ways. [12] There is a blessing on the man who undergoes testing; because, if he has God's approval, he will be given the crown of life, which the Lord has said he will give to those who have love for him. [13] Let no man say when he is tested, I am tested by God; for it is not possible for God to be tested by evil, and he himself puts no man to such a test: [14] But every man is tested when he is turned out of the right way by the attraction of his desire. [15] Then when its time comes, desire gives birth to sin; and sin, when it is of full growth, gives

JAKAB LEVELE

1

[1] Jakab, Isten és az Úr Jézus Krisztus szolgája, szeretetteljes szavakat küld a zsidók tizenkét törzsének, akik a föld minden részén élnek. [2] Örömmel töltsön el titeket, testvéreim, amikor mindenféle kísértésbe estek, [3] mert tudjátok, hogy hitetek próbája erőt ad nektek a reménységre, [4] de ez az erő teljes mértékben hasson rátok, hogy teljesek legyetek, és semmire se szoruljatok. [5] Ha pedig valakinek nincs bölcsessége, kérje Istentől, aki mindenkinek készségesen ad, egyetlen rossz szó nélkül, és megadatik neki. [6] Hittel kérje, semmit sem kételkedve, mert aki kételkedik a szívében, olyan, mint a tenger hullámai, amelyeket a szél sodor. [7] Ne gondolja az ilyen, hogy bármit is kaphat az Úrtól, [8] mert meghasonlás van az elméjében, és minden útjában bizonytalan. [9] De az alacsony rangú testvér örüljön, hogy felemelkedett; [10] A gazdag ember viszont megaláztatott, mert mint a fű virága, elpusztul. [11] Mert amikor a nap felkel perzselő hevével, a fű megszárad, és alakjának szépsége eltűnik a lehulló virággal együtt; úgy a gazdag ember sem vész el útján. [12] Áldott az az ember, aki próbára teszi magát, mert ha elnyeri Isten helyeslését, megkapja az élet koronáját, amelyről az Úr azt mondta, hogy azoknak adja, akik szeretik őt. [13] Senki se mondja, amikor próbára teszik: Isten próbára tesz; mert lehetetlen, hogy Istent próbára tegye a gonosz, és ő maga sem tesz senkit ilyen próbára. [14] Hanem mindenkit próbára tesz, amikor a kívánság vonzása eltéríti az útról. [15] Aztán, amikor eljön az ideje, a kívánság bűnt szül, a bűn pedig, amikor már teljesen kifejlődött, halált szül. [16] Ne térjetek le az útról, szeretett testvéreim! [17] Minden jó és igaz dolog mennyből adatott nekünk, a világosságok Atyjától, akinél nincs változás, sem árnyék, amely változáson menne keresztül. [18] Az ő akaratából adott minket létezni az ő igaz igéje által, hogy mintegy zsengéi legyünk mindennek, amit alkotott. [19] Tudjátok ezt, szeretett testvéreim. Legyen minden ember gyors a hallásra, lassú a beszédre, lassú a haragra; [20] Mert az Isten igazsága nem ember haragjából van. [21] Ezért vessétek el minden tisztátalan viselkedést és a gonoszság túlsúlyát, és vegyétek be lelketekbe az igét, amely elültetve van bennetek, és képes üdvösséget adni nektek, kevélység nélkül. [22]

birth to death. [16] Do not be turned from the right way, dear brothers. [17] Every good and true thing is given to us from heaven, coming from the Father of lights, with whom there is no change or any shade made by turning. [18] Of his purpose he gave us being, by his true word, so that we might be, in a sense, the first-fruits of all the things which he had made. [19] You have knowledge of this, dear brothers. But let every man be quick in hearing, slow in words, slow to get angry; [20] For the righteousness of God does not come about by the wrath of man. [21] For this reason, putting away all dirty behaviour and the overweight of evil, take into your souls without pride the word which, being planted there, is able to give you salvation. [22] But be doers of the word, and not only hearers of it, blinding yourselves with false ideas. [23] Because if any man is a hearer of the word and not a doer, he is like a man looking at his natural face in a glass; [24] For after looking at himself he goes away, and in a short time he has no memory of what he was like. [25] But he who goes on looking into the true law which makes him free, being not a hearer without memory but a doer putting it into effect, this man will have a blessing on his acts. [26] If a man seems to have religion and has no control over his tongue but lets himself be tricked by what is false, this man's religion is of no value. [27] The religion which is holy and free from evil in the eyes of our God and Father is this: to take care of children who have no fathers and of widows who are in trouble, and to keep oneself untouched by the world.

Legyetek pedig az ige cselekvői, ne csupán hallgatói, elvakítva magatokat hamis gondolatokkal. [23] Mert ha valaki hallgatója az igenek, de nem cselekvője, az olyan, mint az az ember, aki tükörben nézi a saját természet szerinti arcát; [24] Mert miután megvizsgálta magát, elmegy, és rövid idő múlva nem emlékszik arra, milyen volt. [25] Aki pedig továbbra is vizsgálja az igazi törvényt, amely szabaddá teszi, nem lévén hallgató emlékezet nélkül, hanem cselekvő, aki meg is teszi, annak áldása lesz a cselekedeteire. [26] Ha valaki vallásosnak látszik, de nem tartóztatja meg nyelvét, hanem hagyja magát becsapni a hamisság által, annak vallásossága semmit sem ér. [27] A szent és gonosztól mentes vallásosság Isten és Atyánk szemében ez: gondoskodni az apátlan gyermekekről és a nyomorult özvegyekről, és megőrizni magát érintetlenül a világtól.

2

[1] My brothers, if you have the faith of our Lord Jesus Christ of glory, do not take a man's position into account. [2] For if a man comes into your Synagogue in fair clothing and with a gold ring, and a poor man comes in with dirty clothing, [3] And you do honour to the man in fair clothing and say, Come here and take this good place; and you say to the poor man, Take up your position there, or be seated at my feet; [4] Is there not a division in your minds? have you not become judges with evil thoughts? [5] Give ear, my dear brothers; are not those who are poor in the things of this world marked out by God to have faith as their wealth, and for their heritage the kingdom which he has said he will give to those

2

[1] Testvéreim, ha hisztek a mi dicsőséges Urunkban, Jézus Krisztusban, ne becsüljétek senkinek a helyzetét. [2] Mert ha egy férfi szép ruhában és aranygyűrűvel érkezik a zsinagógába, és egy szegény ember piszkos ruhában, [3] és tisztelitek a szép ruhás embert, és azt mondjátok: Jöjj ide, és foglald el ezt a jó helyet! A szegény embernek pedig azt mondjátok: Foglalj helyet ott, vagy ülj a lábamhoz! [4] Nincs-e meghasonlás a szívetekben? Nem lettetek-e gonosz gondolatokkal rendelkező bírák? [5] Figyeljetek, szeretett testvéreim! Nem azokat, akik e világ dolgaiban szegények, Isten arra választotta-e ki, hogy legyen hitük gazdagságuk, és örökségük az ország, amelyet azoknak ígért,

who have love for him? [6] But you have put the poor man to shame. Are not the men of wealth rulers over you? do they not take you by force before their judges? [7] Do they not say evil of the holy name which was given to you? [8] But if you keep the greatest law of all, as it is given in the holy Writings, Have love for your neighbour as for yourself, you do well: [9] But if you take a man's position into account, you do evil, and are judged as evil-doers by the law. [10] For anyone who keeps all the law, but makes a slip in one point, is judged to have gone against it all. [11] For he who said, Do not be untrue in married life, is the same who said, Put no man to death. Now if you are not untrue in married life, but you put a man to death, the law is broken. [12] Let your words and your acts be those of men who are to be judged by the law which makes free. [13] For the man who has had no mercy will be judged without mercy, but mercy takes pride in overcoming judging. [14] What use is it, my brothers, for a man to say that he has faith, if he does nothing? will such a faith give him salvation? [15] If a brother or a sister is without clothing and in need of the day's food, [16] And one of you says to them, Go in peace, be warm and full of food; but you do not give them the things of which their bodies have need, what profit is there in this? [17] Even so faith without works is dead. [18] But a man may say, You have faith and I have works; let me see your faith without your works, and I will make my faith clear to you by my works. [19] You have the belief that God is one, and you do well: the evil spirits have the same belief, shaking with fear. [20] Do you not see, O foolish man, that faith without works is of no use? [21] Was not the righteousness of Abraham our father judged by his works, when he made an offering of Isaac his son on the altar? [22] You see that his faith was helping his works and was made complete by them; [23] And the holy Writings were put into effect which said, And Abraham had faith in God and it was put to his account as righteousness; and he was named the friend of God. [24] You see that a man's righteousness is judged by his works and not by his faith only. [25] And in the same way, was not the righteousness of Rahab, the loose woman, judged by her works, when she took into her house those who were sent and let them go out by another way? [26] For as the body without the spirit is dead even so faith without works is dead.

akik szeretik őt? [6] Hanem megszégyenítettétek a szegényt. Nem a gazdagok uralkodnak-e rajtatok? Nem erőszakkal visznek-e titeket bíráik elé? [7] Nem szidják-e a szent nevet, amelyet nektek adtak? [8] Ha pedig megtartjátok a legnagyobb törvényt, amint az Írásokban meg van adva: Szeresd felebarátodat, mint magadat, jól teszitek. [9] Ha pedig az ember helyzetét számba veszed, gonoszt cselekszel, és a törvény gonosztevőként ítél meg. [10] Mert aki az egész törvényt megtartja, de egyben vét, az egész ellen ítéltetik. [11] Mert aki azt mondta: Ne légy hűtlen a házaséletben, ugyanaz, aki azt mondta: Ne ölj meg senkit. Ha pedig a házaséletben nem hűtlen vagy, de megölsz valakit, akkor megszegted a törvényt. [12] Szavaitok és tetteitek legyenek azoké, akiket a szabadító törvény fog megítélni. [13] Mert az az ember, aki nem tanúsított irgalmat, irgalmasság nélkül ítéltetik meg, de az irgalmasság azzal dicsekszik, hogy legyőzi az ítélkezést. [14] Mi haszna van, testvéreim, ha azt mondja az ember, hogy hite van, ha nem tesz semmit? Vajon az ilyen hit üdvösséget hoz neki? [15] Ha egy testvér vagy nővér ruhátlan, és szüksége van a napi eledelre, [16] és valaki közületek azt mondja nekik: Menjetek békével, melegedjetek meg, és lakjatok jól; de nem adjátok meg nekik, amire testüknek szüksége van, mi haszna van ennek? [17] Így a hit is halott cselekedetek nélkül. [18] De azt mondhatja az ember: Neked hited van, nekem pedig cselekedeteim vannak; hadd lássam a hitedet cselekedeteid nélkül, és cselekedeteim által megmutatom nektek a hitemet. [19] Te hiszed, hogy egy az Isten, és jól teszed: a gonosz lelkek is ugyanígy hisznek, félelemtől reszketve. [20] Nem látod, ó, balga ember, hogy a hit cselekedetek nélkül semmit sem ér? [21] Nem a mi atyánknak, Ábrahámnak igazságát a cselekedetei ítélték-e meg, amikor fiát, Izsákot bemutatta az oltáron? [22] Látod, hogy hite segítette cselekedeteit, és azok által tették teljessé; [23] És beteljesedett a szent Írás, amely ezt mondja: És Ábrahám hitt Istenben, és ez igazságul tulajdoníttatott neki; és Isten barátjának nevezték el. [24] Látod, hogy az ember igazságát nem csupán a hite, hanem a cselekedetei alapján ítélik meg. [25] Ugyanígy Ráháb, a szabados asszony igazságát sem a cselekedetei alapján ítélték meg, amikor házába fogadta a küldötteket, és más úton bocsátotta ki őket? [26] Mert ahogyan a test halott lélek nélkül, úgy a hit is halott cselekedetek nélkül.

3

[1] Do not all be teachers, my brothers, because we teachers will be judged more hardly than others. [2] For we all go wrong in a number of things. If a man never makes a slip in his talk, then he is a complete man and able to keep all his body in control. [3] Now if we put bits of iron into horses' mouths so that they may be guided by us, we have complete control of their bodies. [4] And again ships, though they are so great and are moved by violent winds, are turned by a very small guiding-blade, at the impulse of the man who is using it. [5] Even so the tongue is a small part of the body, but it takes credit for great things. How much wood may be lighted by a very little fire! [6] And the tongue is a fire; it is the power of evil placed in our bodies, making all the body unclean, putting the wheel of life on fire, and getting its fire from hell. [7] For every sort of beast and bird and every living thing on earth and in the sea has been controlled by man and is under his authority; [8] But the tongue may not be controlled by man; it is an unresting evil, it is full of the poison of death. [9] With it we give praise to our Lord and Father; and with it we put a curse on men who are made in God's image. [10] Out of the same mouth comes blessing and cursing. My brothers, it is not right for these things to be so. [11] Does the fountain send from the same outlet sweet and bitter water? [12] Is a fig-tree able to give us olives, my brothers, or do we get figs from a vine, or sweet water from the salt sea? [13] Who has wisdom and good sense among you? let him make his works clear by a life of gentle wisdom. [14] But if you have bitter envy in your heart and the desire to get the better of others, have no pride in this, talking falsely against what is true. [15] This wisdom is not from heaven, but is of the earth and the flesh and the Evil One. [16] For where envy is, and the desire to get the better of others, there is no order, but every sort of evil-doing. [17] But the wisdom which is from heaven is first holy, then gentle, readily giving way in argument, full of peace and mercy and good works, not doubting, not seeming other than it is. [18] And the fruit of righteousness is planted in peace for those who make peace.

3

[1] Ne legyetek mindnyájan tanítók, testvéreim, mert minket, tanítókat, súlyosabban fognak megítélni, mint másokat. [2] Mert mindannyian sok mindenben hibázunk. Ha valaki soha nem hibázik a beszédében, akkor teljes ember, és képes egész testét kordában tartani. [3] Ha pedig vasdarabokat teszünk a lovak szájába, hogy általunk irányíthassuk őket, akkor teljesen uraljuk a testüket. [4] És ismét a hajókat, bár milyen nagyok és heves szelek hajtják őket, egy nagyon kicsiny irányító penge fordítja őket, annak az embernek az ösztönére, aki használja. [5] Ugyanígy a nyelv is a test kicsiny része, de nagy dolgokat tulajdonít magának. Menynyi fát lehet meggyújtani egy nagyon kis tűzzel! [6] És a nyelv tűz; a gonosz ereje, amelyet testünkbe helyeztek, amely az egész testet tisztátalanná teszi, lángra lobbantja az élet kerekét, és tüzét a pokolból veszi. [7] Mert mindenféle vadállatot, madarat és minden élőlényt a földön és a tengerben az ember irányított és az ő hatalma alatt áll; [8] A nyelvet azonban az ember nem tud féken tartani; nyugtalanító gonosz az, tele van a halál mérgével. [9] Ezzel dicsérjük Urunkat és Atyánkat, és ezzel átkozzuk azokat az embereket, akik Isten képére teremtettek. [10] Ugyanabból a szájból fakad áldás és átok. Testvéreim, nem szabad így lenniük. [11] Vajon a forrás ugyanabból a forrásból fakad-e édes és keserű víz? [12] Vajon a fügefa adhat-e nekünk olajbogyót, testvéreim, vagy a szőlőtőről hozunk-e fügét, vagy a sós tengerből édes vizet? [13] Kinek van bölcsessége és értelme közöttetek? Az tegye nyilvánvalóvá tetteit szelíd bölcsességgel. [14] Ha pedig keserű irigység és leküzdeni akarás van a szívetekben, ne dicsekedjetek ezzel, hamisan beszélve az igazság ellen. [15] Ez a bölcsesség nem a mennyből van, hanem a földből, a testből és a gonoszból. [16] Mert ahol irigység és nyerészkedés van, ott nincs rend, hanem mindenféle gonoszság. [17] A mennyből való bölcsesség pedig először is szent, azután méltányos, készségesen vitatkozik, tele békességgel, irgalmassággal és jó cselekedetekkel, nem kételkedik, nem látszik másnak, mint amilyen. [18] Az igazság gyümölcse pedig békességben ültettetett el azokban, akik békességet teremtenek.

4

[1] What is the cause of wars and fighting among you? is it not in your desires which are at war in your bodies? [2] You are burning with desire, and have not your desire, so you put men to death; you are full of envy, and you are not able to get your desire, so you are fighting and making war; you have not your desire, because you do not make request for it. [3] You make your request but you do not get it, because your request has been wrongly made, desiring the thing only so that you may make use of it for your pleasure. [4] O you who are false to God, do you not see that the friends of this world are not God's friends? Every man desiring to be a friend of this world makes himself a hater of God. [5] Or does it seem to you that it is for nothing that the holy Writings say, The spirit which God put into our hearts has a strong desire for us? [6] But he gives more grace. So that the Writings say, God is against the men of pride, but he gives grace to those who make themselves low before him. [7] For this cause be ruled by God; but make war on the Evil One and he will be put to flight before you. [8] Come near to God and he will come near to you. Make your hands clean, you evil-doers; put away deceit from your hearts, you false in mind. [9] Be troubled, with sorrow and weeping; let your laughing be turned to sorrow and your joy to grief. [10] Make yourselves low in the eyes of the Lord and you will be lifted up by him. [11] Do not say evil against one another, my brothers. He who says evil against his brother or makes himself his brother's judge, says evil against the law and is judging the law: and in judging the law you become, not a doer of the law but a judge. [12] There is only one judge and law-giver, even he who has the power of salvation and of destruction; but who are you to be your neighbour's judge? [13] How foolish it is to say, Today or tomorrow we will go into this town, and be there for a year and do business there and get wealth: [14] When you are not certain what will take place tomorrow. What is your life? It is a mist, which is seen for a little time and then is gone. [15] But the right thing to say would be, If it is the Lord's pleasure and if we are still living, we will do this and that. [16] But now you go on glorying in your pride: and all such glorying is evil. [17] The man who has knowledge of how to do good and does not do it, to him it is sin.

4

[1] Mi okozza a háborúkat és a harcokat közöttetek? Nem a kívánságaitokban van-e a harc, amelyek harcban állnak testetekben? [2] Égtek a vágytól, de nincs meg bennetek a kívánság, ezért embereket ölötök; tele vagytok irigységgel, és nem tudjátok teljesíteni a kívánságotokat, ezért harcoltok és háborúztok; nincs meg a kívánságotok, mert nem kéritek. [3] Kértek ugyan, de nem kapjátok meg, mert rosszul kéritek, csak azért kívánjátok a dolgot, hogy a saját kedvetek szerint használhassátok fel. [4] Ó, ti, akik Istent meghazudtoltatok, nem látjátok, hogy e világ barátai nem Isten barátai? Mindenki, aki e világ barátja akar lenni, Isten gyűlölőjévé válik. [5] Vagy azt hiszitek, hogy ok nélkül mondja a Szentírás: „A lélek, amelyet Isten a szívünkbe adott, erősen kívánkozik irántunk?” [6] De nagyobb kegyelmet ad. Azért mondja az Írás: „Isten a kevélyek ellen van, de kegyelmet ad azoknak, akik megalázkodnak előtte.” [7] Ezért uralkodjék rajtatok Isten, de harcoljatok a Gonosz ellen, és elmenekül előletek. [8] Közeledjetek Istenhez, és ő közeledik hozzátok. Tisztítsátok meg kezeiteket, ti gonosztevők; távolítsátok el szívetekből a álnokságot, ti hamis elméjűek! [9] Megrendüljetek, bánat és sírás; nevetésetek bánatra, örömötök pedig gyászra forduljon. [10] Alázzátok meg magatokat az Úr szemében, és ő felmagasztal titeket. [11] Ne szóljatok rosszat egymás ellen, testvéreim! Aki roszszat szól testvére ellen, vagy bírájává teszi magát testvére ellen, az a törvény ellen szól rosszat, és a törvényt ítéli meg; és a törvény megítélésével nem a törvény megtartójává, hanem bíróvá válsz. [12] Csak egy a bíró és a törvényhozó, akinek hatalma van a szabadításra és a pusztításra; de ki vagy te, hogy bírád légy felebarátod felett? [13] Milyen ostobaság azt mondani: Ma vagy holnap bemegyünk ebbe a városba, és ott leszünk egy évig, kereskedünk ott, és meggazdagodunk. [14] Amikor nem tudod, mi fog történni holnap. Micsoda az életed? Köd, amely egy rövid ideig látszik, aztán eltűnik. [15] Hanem helyesen ezt mondanád: Ha az Úrnak jót tesz, és ha még élünk, akkor ezt és azt tesszük. [16] De most ti dicsekszetek a gőgötökben: és minden ilyen dicsekvés gonosz. [17] Aki tudna jót tenni, és nem teszi, annak bűn az.

5

[1] Come now, you men of wealth, give yourselves to weeping and crying because of the bitter troubles which are coming to you. [2] Your wealth is unclean and insects have made holes in your clothing. [3] Your gold and your silver are wasted and their waste will be a witness against you, burning into your flesh. You have put by your store in the last days. [4] See, the money which you falsely kept back from the workers cutting the grass in your field, is crying out against you; and the cries of those who took in your grain have come to the ears of the Lord of armies. [5] You have been living delicately on earth and have taken your pleasure; you have made your hearts fat for a day of destruction. [6] You have given your decision against the upright man and have put him to death. He puts up no fight against you. [7] Go on waiting calmly, my brothers, till the coming of the Lord, like the farmer waiting for the good fruit of the earth till the early and late rains have come. [8] Be as calm in your waiting; let your hearts be strong: because the coming of the Lord is near. [9] Say no hard things against one another, brothers, so that you will not be judged; see, the judge is waiting at the doors. [10] Take as an example of pain nobly undergone and of strength in trouble, the prophets who gave to men the words of the Lord. [11] We say that those men who have gone through pain are happy: you have the story of Job and the troubles through which he went and have seen that the Lord was full of pity and mercy in the end. [12] But most of all, my brothers, do not take oaths, not by the heaven, or by the earth, or by any other thing: but let your Yes be Yes, and your No be No: so that you may not be judged. [13] Is anyone among you in trouble? let him say prayers. Is anyone glad? let him make a song of praise. [14] Is anyone among you ill? let him send for the rulers of the church; and let them say prayers over him, putting oil on him in the name of the Lord. [15] And by the prayer of faith the man who is ill will be made well, and he will be lifted up by the Lord, and for any sin which he has done he will have forgiveness. [16] So then, make a statement of your sins to one another, and say prayers for one another so that you may be made well. The prayer of a good man is full of power in its working. [17] Elijah was a man of flesh and blood as we are, and he made

5

[1] Nos hát, ti gazdagok, sírjatok és jajgassatok a rátok váró keserű nyomorúságok miatt! [2] Vagyonotok tisztátalan, és bogarak szakították meg ruháitokat. [3] Aranyatok és ezüstötök elpazarolt, és szemét tanúbizonyság lesz ellenetek, beleégetve testetekbe. Az utolsó napokban felhalmoztátok a kincseket. [4] Íme, a pénz, amelyet hamisan visszatartottatok a mezőtökön füvet nyíró munkásoktól, ellenetek kiált, és azoknak a jajveszékelése, akik betakarították gabonátokat, eljutott a Seregek Urának füléhez. [5] Kényeztetően éltetek a földön, és élveztetek; megkövérítettétek szíveteket a pusztulás napjára. [6] Ítéleteteket hoztatok az igaz ember ellen, és megöltétek őt. Nem száll szembe veletek. [7] Várjatok nyugodtan, testvéreim, az Úr eljöveteléig, mint a földműves, aki várja a föld jó termését, amíg eljön a korai és késői eső. [8] Legyetek ilyen nyugodtak a várakozásban, legyen erős a szívetek, mert közel van az Úr eljövetele. [9] Ne szidjátok egymást, testvéreim, hogy ne ítéltessenek el titeket; íme, a bíró az ajtó előtt várakozik. [10] Vegyétek példának a nemesen elviselt fájdalomra és a nyomorúságban való erőre a prófétákat, akik az Úr igéit adták az embereknek. [11] Azt mondjuk, hogy azok az emberek, akik fájdalmon mentek keresztül, boldogok: ott van Jób története és a nyomorúságok, amelyeken keresztülment, és láttátok, hogy az Úr végül irgalmas és irgalmas volt. [12] De mindenekelőtt, testvéreim, ne esküdjetek se az égre, se a földre, se semmi másra; hanem legyen a ti igenetek igen, és a ti nemetek nem, hogy ne ítéltessenek el titeket. [13] Ha valaki köztetek bajban van? imádkozzon. Ha valaki örül? éneket zengjen. [14] Ha valaki köztetek beteg? hívja magához a gyülekezet vezetőit; és imádkozzanak felette, olajat hintve rá az Úr nevében. [15] És a hit imája által a beteg meggyógyul, és az Úr felemeli, és minden bűnért, amit elkövetett, megbocsátást nyer. [16] Tehát valljátok meg egymásnak bűneiteket, és imádkozzatok egymásért, hogy meggyógyuljatok. A jó ember imája tele van erővel a maga erejében. [17] Illés testből és vérből való ember volt, mint mi, és erősen imádkozott, hogy ne legyen eső; és nem volt eső a földön három évig és hat hónapig. [18] És ismét imádkozott, és az ég esőt küldött, és a föld meghozta gyümölcsét. [19] Testvéreim, ha valaki közületek letért az igaz hit útjáról, és más megvilágosította vele tévelygését, [20] tud-

a strong prayer that there might be no rain; and there was no rain on the earth for three years and six months. [18] And he made another prayer, and the heaven sent down rain and the earth gave her fruit. [19] My brothers, if one of you has gone out of the way of the true faith and another has made him see his error, [20] Be certain that he through whom a sinner has been turned from the error of his way, keeps a soul from death and is the cause of forgiveness for sins without number.

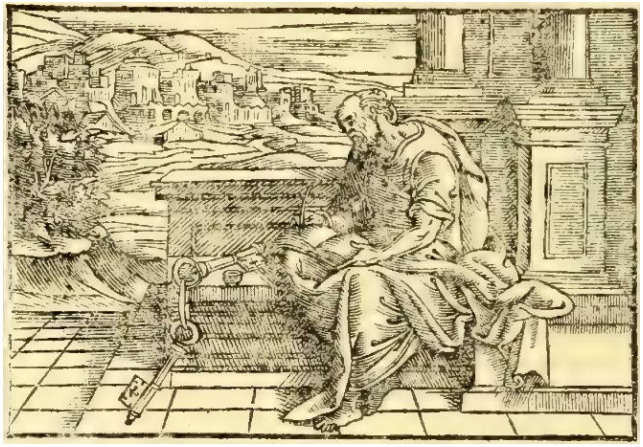
játok meg, hogy aki által egy bűnös megtérült tévelygéséből, az megmenti a lelket a haláltól, és számtalan bűn bocsánatát szerzi meg.

PETER'S FIRST LETTER

1

[1] Peter, an Apostle of Jesus Christ, to the saints who are living in Pontus, Galatia, Cappadocia, Asia, and Bithynia, [2] Who, through the purpose of God, have been made holy by the Spirit, disciples of Jesus, made clean by his blood: May you have grace and peace in full measure. [3] Praise be to the God and Father of our Lord Jesus Christ, who through his great mercy has given us a new birth and a living hope by the coming again of Jesus Christ from the dead, [4] And a heritage fair, holy and for ever new, waiting in heaven for you, [5] Who, by the power of God are kept, through faith, for that salvation, which will be seen at the last day. [6] You have cause for great joy in this, though it may have been necessary for you to be troubled for a little time, being tested in all sorts of ways, [7] So that the true metal of your faith, being of much greater value than gold (which, though it comes to an end, is tested by fire), may come to light in praise and glory and honour, at the revelation of Jesus Christ: [8] To whom your love is given, though you have not seen him; and the faith which you have in him, though you do not see him now, gives you joy greater than words and full of glory: [9] For so you have the true end of your faith, even the salvation of your souls. [10] For the prophets who gave the news of the grace which would come to you, made search with all care for knowledge of this salvation; [11] Attempting to see what sort of time the Spirit of Christ which was in them was pointing to, when it gave witness to the pains which Christ would undergo and the glories which would come after them. [12] And it was made clear to those prophets that they were God's servants not for themselves but for you, to give you word of the things which have now come to your ears from the preachers of the good news through the Holy Spirit sent down from heaven; things which even angels have a desire to see. [13] So make your minds ready, and keep on the watch, hoping with all your power for the grace which is to come to you at the revelation of Jesus Christ; [14] Like children ruled by God, do not go back to the old desires of the time when you were without knowledge: [15] But be holy in every detail of your lives, as he, whose servants

PÉTER ELSŐ LEVELE

1

[1] Péter, Jézus Krisztus apostola, a Pontuszban, Galáciában, Kappadóciában, Ázsiában és Bitíniában élő szenteknek, [2] akiket Isten akaratából a Lélek szentelt meg, Jézus tanítványai, akiket az ő vére tisztított meg: Kegyelem és békesség bőségesen néktek! [3] Áldott legyen a mi Urunk Jézus Krisztus Istene és Atyja, aki nagy irgalmából újjászületést és élő reménységet adott nekünk Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által, [4] és szép, szent és örökké új örökséget, amely a mennyben vár rátok, [5] akiket Isten ereje tart meg hit által az üdvösségre, amely az utolsó napon nyilvánvalóvá lesz. [6] Nagy örömötökre van okotok ebben, bár talán szükséges volt, hogy egy kis ideig nyugtalankodjatok, mindenféleképpen próbára téve titeket, [7] hogy hitetek igazi erénye, amely sokkal értékesebb az aranynál (amely, bár idővel elmúlik, tűzben kipróbált), nyilvánvalóvá legyen dicséretben, dicsőségben és tiszteletben Jézus Krisztus megjelenésekor. [8] Akit szeretettel illettek, bár nem láttátok őt; és a belé vetett hitetek, bár most nem látjátok, nagyobb és dicsőséges örömmel tölt el titeket, mint szavakat. [9] Mert így van hitetek célja, lelketek üdvössége. [10] Mert a próféták, akik hirdették a ti részetekre váró kegyelmet, teljes gonddal kutatták ennek az üdvösségnek az ismeretét, [11] és igyekeztek megtudni, hogy milyen időre mutatott rá Krisztus bennük lévő Lelke, amikor bizonyságot tett Krisztusnak elszenvedendő fájdalmairól és az utánuk következő dicsőségről. [12] És világossá vált azoknak a prófétáknak, hogy nem önmagukért, hanem értetek voltak Isten szolgái, hogy hirdessék nektek azokat a dolgokat, amelyeket most hallottatok az evangélium hirdetőitől a mennyből elküldött Szentlélek által, amelyeket még az angyalok is látni vágynak. [13] Készítsétek tehát fel elméteket,

you are, is holy; [16] Because it has been said in the Writings, You are to be holy, for I am holy. [17] And if you give the name of Father to him who, judging every man by his acts, has no respect for a man's position, then go in fear while you are on this earth: [18] Being conscious that you have been made free from that foolish way of life which was your heritage from your fathers, not through a payment of things like silver or gold which come to destruction, [19] But through holy blood, like that of a clean and unmarked lamb, even the blood of Christ: [20] Who was marked out by God before the making of the world, but was caused to be seen in these last times for you, [21] Who through him have faith in God who took him up again from the dead into glory; so that your faith and hope might be in God. [22] And as you have made your souls clean, being ruled by what is true, and loving one another without deceit, see that your love is warm and from the heart: [23] Because you have had a new birth, not from the seed of man, but from eternal seed, through the word of a living and unchanging God. [24] For it is said, All flesh is like grass, and all its glory like the flower of the grass. The grass becomes dry and the flower dead: [25] But the word of the Lord is eternal. And this is the word of the good news which was given to you.

2

[1] So putting away all wrongdoing, and all tricks and deceits and envies and evil talk, [2] Be full of desire for the true milk of the word, as babies at their mothers' breasts, so that you may go on to salvation; [3] If you have had a taste of the grace of the Lord: [4] To whom you come, as to a living stone, not honoured by men, but of great and special value to God; [5] You, as living stones, are being made into a house of the spirit, a holy order of priests, making those offerings of the spirit which are pleasing to God through Jesus Christ. [6] Because it is said in the Writings, See, I am placing a keystone in Zion, of great and special value; and the man who has faith in him will not be put to shame. [7] And the value is for you who have faith; but it is said for those without faith, The very stone which the builders put on one side, was made the chief stone of the building; [8] And, A stone of falling, a rock of trouble; the word is the

és vigyázzatok, teljes erőtökből reménykedve arra a kegyelemre, amely Jézus Krisztus kinyilatkozásakor lesz részetek. [14] Mint Isten gyermekei, ne térjetek vissza a régi, tudatlan korotok kívánságaihoz. [15] Hanem legyetek szentek életetekben minden tekintetben, ahogyan az is szent, akinek szolgáltok. [16] Mert meg van írva: Szentek legyetek, mert én szent vagyok. [17] Ha pedig Atyának hívjátok azt, aki mindenkit cselekedetei alapján ítél meg, és nem tesz különbséget az ember javára, akkor féljetek, amíg e földön vagytok, [18] tudván, hogy megszabadultatok attól a balgatag életmódtól, amelyet atyáitoktól örököltetek, nem veszendő ezüst vagy arany ajándékával, [19] hanem szent vérrel, mint a tiszta és jegytelen Bárányé, Krisztuséval. [20] Akit Isten a világ teremtése előtt kiválasztott, de ezekben az utolsó időkben megjelent értetek, [21] akik általa hisztek Istenben, aki felvitte őt a halálból dicsőségre, hogy a hitetek és reménységetek is Istenben legyen. [22] És amint megtisztítottátok lelketeket, az igazság szerint élve, és egymást álnokság nélkül szeretve, úgy a ti szeretetetek is legyen meleg és szívből jövő, [23] Mert újjászülettetek, nem ember magvából, hanem örök magvából, az élő és változhatatlan Isten igéje által. [24] Mert ezt mondja az Úr: Minden test olyan, mint a fű, és minden dicsősége, mint a fű virága. A fű elszárad, és a virág elhervad. [25] De az Úr igéje örökkévaló. És ez az evangélium igéje, amelyet nektek adtak.

2

[1] Elvetve tehát minden hamisságot, minden álnokságot, álnokságot, irigységet és álnok beszédet, [2] Legyetek tele vágyakozással az ige igazi teje után, mint a csecsemők anyjuk emlőjén, hogy eljuthassatok az üdvösségre; [3] Ha megízleltétek az Úr kegyelmét: [4] Akihez úgy járultok, mint élő kőhöz, amelyet nem az emberek tisztelnek, hanem Isten előtt nagy és különleges értékes; [5] Mint élő kövek, a lélek házává, szent papi renddé lesztek, és bemutatjátok a lélek áldozatait, amelyek kedvesek Istennek Jézus Krisztus által. [6] Mert meg van írva az Írásokban: Íme, zárókövet helyezek Sionban, nagy és különleges értékeset; és aki hisz benne, nem szégyenül meg. [7] És az értéke tiéd, akik hisztek; a hitetleneknek pedig meg van írva: Az a kő, amelyet az építők félretettek, az épület zárókövévé lett; [8] És: Romlás köve, nyomorúság sziklája; Az ige a bukásuk oka, mert ellene fordulnak, és ez volt Isten akarata. [9] Ti azonban különleges

cause of their fall, because they go against it, and this was the purpose of God. [9] But you are a special people, a holy nation, priests and kings, a people given up completely to God, so that you may make clear the virtues of him who took you out of the dark into the light of heaven. [10] In the past you were not a people, but now you are the people of God; then there was no mercy for you, but now mercy has been given to you. [11] My loved ones, I make this request with all my heart, that, as those for whom this world is a strange country, you will keep yourselves from the desires of the flesh which make war against the soul; [12] Being of good behaviour among the Gentiles; so that though they say now that you are evil-doers, they may see your good works and give glory to God when he comes to be their judge. [13] Keep all the laws of men because of the Lord; those of the king, who is over all, [14] And those of the rulers who are sent by him for the punishment of evil-doers and for the praise of those who do well. [15] Because it is God's pleasure that foolish and narrow-minded men may be put to shame by your good behaviour: [16] As those who are free, not using your free position as a cover for wrongdoing, but living as the servants of God; [17] Have respect for all, loving the brothers, fearing God, honouring the king. [18] Servants, take orders from your masters with all respect; not only if they are good and gentle, but even if they are bad-humoured. [19] For it is a sign of grace if a man, desiring to do right in the eyes of God, undergoes pain as punishment for something which he has not done. [20] What credit is it if, when you have done evil, you take your punishment quietly? but if you are given punishment for doing right, and take it quietly, this is pleasing to God. [21] This is God's purpose for you: because Jesus himself underwent punishment for you, giving you an example, so that you might go in his footsteps: [22] Who did no evil, and there was no deceit in his mouth: [23] To sharp words he gave no sharp answer; when he was undergoing pain, no angry word came from his lips; but he put himself into the hands of the judge of righteousness: [24] He took our sins on himself, giving his body to be nailed on the tree, so that we, being dead to sin, might have a new life in righteousness, and by his wounds we have been made well. [25] Because, like sheep, you had gone out of the way; but now you have come back to him who keeps watch over your souls.

nép, szent nemzet, papok és királyok vagytok, Istennek teljesen odaadott nép, hogy hirdessétek annak erényeit, aki a sötétségből a mennyei világosságra hozott titeket. [10] Régen nem voltatok nép, most pedig Isten népe vagytok; akkor nem volt irgalom nektek, most pedig irgalom adatott nektek. [11] Szeretteim, teljes szívemből kérlek titeket, hogy mint akiknek ez a világ idegen, őrizkedjetek meg a test kívánságaitól, amelyek a lélek ellen harcolnak. [12] Jól viselkedjetek a pogányok között, hogy bár most gonosztevőknek tartanak titeket, lássák jó cselekedeteiteket, és dicsőséget adjanak Istennek, amikor eljön, hogy megítélje őket. [13] Tartsátok meg az emberek minden törvényét az Úrért; a királyé, aki mindenek felett áll, [14] és az uralkodóké, akiket ő küldött a gonosztevők megbüntetésére és a jól cselekvők dicséretére. [15] Mert Istennek tetszik, hogy a balga és szűklátókörű emberek megszégyenüljenek jó magaviseletetek által. [16] Mint szabadok, ne használjátok szabad állásotokat a gonoszság leplezésére, hanem úgy éljetek, mint Isten szolgái. [17] Legyetek tekintettel mindenkire, szeressétek testvéreiteket, féljétek Istent, tiszteljétek a királyt. [18] Ti szolgák, teljes tisztelettel fogadjátok el uraitok parancsait; nemcsak a jókat és szelídeket, hanem még a rosszindulatúakat is. [19] Mert kegyelem jele, ha valaki, aki jót akar tenni Isten szemében, büntetésül szenved valamiért, amit nem tett. [20] Micsoda dicsőség az, ha amikor rosszat tettél, csendben tűröd a büntetést? De ha büntetést kapsz a jó cselekedetedért, és csendben tűröd, az kedves Istennek. [21] Ez az Isten terve veletek: mivel Jézus maga szenvedett értetek, példát adva nektek, hogy az ő nyomdokaiba lépjetek. [22] Aki nem tett gonoszt, és szájában nem volt álnokság. [23] A dörzsölő szavakra nem válaszolt élesen, fájdalmai közepette sem jött ki haragos szó ajkán. Hanem az igazság bírájának kezébe adta magát. [24] Bűneinket magára vette, amikor testét fára szegezte, hogy mi, miután meghaltunk a bűnnek, új életet éljünk az igazságban, és az ő sebei által gyógyultunk meg. [25] Mert mint juhok, eltávolodtatok az úttól, de most visszatértetek ahhoz, aki őrködik lelketek felett.

3

[1] Wives, be ruled by your husbands; so that even if some of them give no attention to the word, their hearts may be changed by the behaviour of their wives, [2] When they see your holy behaviour in the fear of God. [3] Do not let your ornaments be those of the body such as dressing of the hair, or putting on of jewels of gold or fair clothing; [4] But let them be those of the unseen man of the heart, the ever-shining ornament of a gentle and quiet spirit, which is of great price in the eyes of God. [5] And these were the ornaments of the holy women of the past, whose hope was in God, being ruled by their husbands: [6] As Sarah was ruled by Abraham, naming him lord; whose children you are if you do well, and are not put in fear by any danger. [7] And you husbands, give thought to your way of life with your wives, giving honour to the woman who is the feebler vessel, but who has an equal part in the heritage of the grace of life; so that you may not be kept from prayer. [8] Last of all, see that you are all in agreement; feeling for one another, loving one another like brothers, full of pity, without pride: [9] Not giving back evil for evil, or curse for curse, but in place of cursing, blessing; because this is the purpose of God for you that you may have a heritage of blessing. [10] For it is said, Let the man who has a love of life, desiring to see good days, keep his tongue from evil and his lips from words of deceit: [11] And let him be turned from evil and do good; searching for peace and going after it with all his heart. [12] For the eyes of the Lord are on the upright, and his ears are open to their prayers: but the face of the Lord is against those who do evil. [13] Who will do you any damage if you keep your minds fixed on what is good? [14] But you are happy if you undergo pain because of righteousness; have no part in their fear and do not be troubled; [15] But give honour to Christ in your hearts as your Lord; and be ready at any time when you are questioned about the hope which is in you, to give an answer in the fear of the Lord and without pride; [16] Being conscious that you have done no wrong; so that those who say evil things about your good way of life as Christians may be put to shame. [17] Because if it is God's purpose for you to undergo pain, it is better to do so for well-doing than for evil-doing. [18] Because Christ once went through pain for sins, the

3

[1] Ti feleségek, uralkodjatok férjeitek által; hogy még ha némelyek közülük nem is figyelnek az igére, szívük megváltozzon feleségeik magaviselete által, [2] amikor látják szent magaviseleteteket istenfélelemben. [3] Ne a test ékességei legyenek, mint például a hajviselet fésülése, arany ékszerek vagy szép ruhák viselése; [4] hanem a szív rejtett emberének ékességei, a szelíd és csendes lélek örökké ragyogó ékessége, amely igen értékes Isten szemében. [5] És ezek voltak a régmúlt szent asszonyok ékességei, akiknek reménysége Istenben volt, mivel férjeik uralkodtak rajtuk: [6] Ahogyan Sárát Ábrahám uralkodott rajta, urának nevezve őt; akinek gyermekei vagytok, ha jól tesztek, és semmi veszély nem rettenti meg titeket. [7] Ti férfiak pedig, gondoljatok a feleségeitekkel való életmódotokra, tisztelve a gyengébb edényt, de akinek egyenlő része van az élet kegyelmének örökségében; hogy ne maradjatok távol az imádkozástól. [8] Végül pedig legyetek egyetértésben, együttérezzetek egymással, testvéri szeretettel, irgalommal telve, kevélység nélkül. [9] Ne fizessetek rosszal a rosszért, vagy átokkal az átkért, hanem átok helyett áldást; mert ez Isten terve veletek, hogy áldás örökségét nyerjétek. [10] Mert megmondatott: Aki szereti az életet, és jó napokat kíván, óvja meg nyelvét a gonosztól, és ajkait az álnok beszédektől. [11] Forduljon el a gonosztól, és cselekedjen jót, keresse a békességet, és teljes szívéből kövesd azt. [12] Mert az Úr szeme az igazakon van, és füle az ő könyörgéseikre figyel; de az Úr arca a gonoszt cselekszenek ellen. [13] Ki árthat nektek, ha a jóra szegezitek gondolataitokat? [14] Boldogok vagytok azonban, ha fájdalmat szenvedtek az igazságosság miatt; ne féljetek, és ne nyugtalankodjatok; [15] Hanem adjátok meg Krisztusnak a dicsőséget szívetekben, mint a ti Uratoknak; És legyetek készen bármikor, amikor a bennetek lévő reménység felől kérdeznek titeket, hogy feleljetek az Úr félelmében és kevélység nélkül; [16] Tudván, hogy semmi rosszat nem követtetek el; hogy megszégyenüljenek azok, akik rosszat mondanak a ti jó keresztényi életmódotokról. [17] Mert ha az Isten akarata, hogy szenvedjetek, jobb a jó cselekedetekért, mint a rosszért. [18] Mert Krisztus egyszer szenvedett a bűnökért, az igaz, aki a bűnösök helyett lépett közbe, hogy általa megtérjünk Istenhez; megöletvén test szerint, de életet ada Lélek-

upright one taking the place of sinners, so that through him we might come back to God; being put to death in the flesh, but given life in the Spirit; [19] By whom he went to the spirits in prison, preaching to those [20] Who, in the days of Noah, went against God's orders; but God in his mercy kept back the punishment, while Noah got ready the ark, in which a small number, that is to say eight persons, got salvation through water: [21] And baptism, of which this is an image, now gives you salvation, not by washing clean the flesh, but by making you free from the sense of sin before God, through the coming again of Jesus Christ from the dead; [22] Who has gone into heaven, and is at the right hand of God, angels and authorities and powers having been put under his rule.

ben; [19] A ki által elment a börtönben lévő lelkekhez, prédikálva azoknak, [20] akik Noé napjaiban Isten parancsolatai ellen cselekedtek; De Isten irgalmában visszatartotta a büntetést, míg Noé elkészítette a bárkát, amelyben egy kis csoport, nevezetesen nyolc lélek, üdvösséget nyert a víz által. [21] A keresztség pedig, amelynek ez a képe, most titeket is üdvösségre visz, nem a test megmosása által, hanem azáltal, hogy megszabadít titeket a bűn tudatától Isten előtt Jézus Krisztusnak a halálból való feltámadása által. [22] Aki felment a mennybe, és Isten jobbján van, angyalok, hatalmasságok és erők alárendelve.

4

[1] So that as Jesus was put to death in the flesh, do you yourselves be of the same mind; for the death of the flesh puts an end to sin; [2] So that you may give the rest of your lives in the flesh, not to the desires of men, but to the purpose of God. [3] Because for long enough, in times past, we have been living after the way of the Gentiles, given up to the desires of the flesh, to drinking and feasting and loose behaviour and unclean worship of images; [4] And they are wondering that you no longer go with them in this violent wasting of life, and are saying evil things of you: [5] But they will have to give an account of themselves to him who is ready to be the judge of the living and the dead. [6] For this was the reason why the good news of Jesus was given even to the dead, so that they might be judged as men in the flesh, but might be living before God in the spirit. [7] But the end of all things is near: so be serious in your behaviour and keep on the watch with prayer; [8] And most of all be warm in your love for one another; because in love there is forgiveness for sins without number: [9] Keep open house for all with a glad heart; [10] Making distribution among one another of whatever has been given to you, like true servants of the unmeasured grace of God; [11] If anyone has anything to say, let it be as the words of God; if anyone has the desire to be the servant of others, let him do it in the strength which is given by God; so that in all things God may have the glory

4

[1] Hogy miként Jézus testben halálra adatott, úgy legyetek ti is ugyanabban a gondolatban; mert a test halála véget vet a bűnnek; [2] Hogy életetek hátralévő részét testben ne az emberek kívánságainak, hanem Isten akaratának szenteljétek. [3] Mert elég sokáig éltünk a múltban a pogányok módján, a test kívánságainak engedelmeskedve, ivásnak, lakomázásnak, kicsapongó életmódnak és tisztátalan képek imádásának; [4] És csodálkoznak, hogy már nem mentek velük ebben az élet erőszakos pazarlásában, és gonosz dolgokat mondanak rólatok: [5] De számot kell adniuk magukról annak, aki készen áll, hogy megítélje az élőket és a holtakat. [6] Mert ezért hirdették Jézus evangéliumát a halottaknak is, hogy megítéltessenek emberekként testben, de lélekben éljenek Isten előtt. [7] De mindennek a vége közel van: legyetek tehát komolyak a magatok viselkedésében, és imádkozzatok; [8] Legfőképpen pedig legyetek melegek egymás iránti szeretetben, mert a szeretetben számtalan bűn bocsáttatik meg. [9] Örömteli szívvel tartsatok nyitva mindenkinek. [10] Osszátok el egymás között azt, amit kaptatok, mint Isten mérhetetlen kegyelmének igazi szolgái. [11] Ha valakinek van mondanivalója, Isten szavaival tegye. Ha valaki mások szolgálatára vágyik, Istentől kapott erővel tegye, hogy mindenben Istené legyen a dicsőség Jézus Krisztus által, akié a dicsőség és a hatalom mindörökké. [12] Szeretteim, ne csodálkozzatok, mintha valami különös dolog lenne, ha hiteteket tűzben

through Jesus Christ, whose are the glory and the power for ever. [12] Dear brothers, do not be surprised, as if it was something strange, if your faith is tested as by fire: [13] But be glad that you are given a part in the pains of Christ; so that at the revelation of his glory you may have great joy. [14] If men say evil things of you because of the name of Christ, happy are you; for the Spirit of glory and of God is resting on you. [15] Let no one among you undergo punishment as a taker of life, or as a thief, or as an evil-doer, or as one who is over-interested in other men's business; [16] But if he undergoes punishment as a Christian, that is no shame to him; let him give glory to God in this name. [17] For the time has come for the judging, starting with the church of God; but if it makes a start with us, what will be the end of those who are not under the rule of God? [18] And if it is hard for even the good man to get salvation, what chance has the man without religion or the sinner? [19] For this reason let those who by the purpose of God undergo punishment, keep on in well-doing and put their souls into the safe hands of their Maker.

próbálják meg. [13] Örüljetek, hogy részetek van Krisztus fájdalmaiban, hogy nagy örömötök legyen az ő dicsőségének megjelenésekor. [14] Ha rosszat mondanak rólatok Krisztus neve miatt, boldogok vagytok, mert a dicsőség és az Isten Lelke megnyugszik rajtatok. [15] Senki se szenvedjen büntetést közületek mint emberölő, tolvaj, gonosztevő vagy mint más dolgaival túlságosan törődő; [16] De ha kereszténykén szenved büntetést, az nem szégyen neki; dicsőítse Istent ebben a névben. [17] Mert eljött az ítélet ideje, kezdve az Isten egyházán; de ha rajtunk kezdődik, mi lesz azoknak a vége, akik nem Isten uralma alatt állnak? [18] És ha még a jó embernek is nehéz üdvösséget nyerni, mi esélye van a vallástalannak vagy a bűnösnek? [19] Ezért akik Isten akarata szerint büntetést szenvednek, továbbra is jó cselekedetekben maradjanak, és tegyék lelküket Teremtőjük biztonságos kezébe.

5

[1] I who am myself one of the rulers of the church, and a witness of the death of Christ, having my part in the coming glory, send this serious request to the chief men among you: [2] Keep watch over the flock of God which is in your care, using your authority, not as forced to do so, but gladly; and not for unclean profit but with a ready mind; [3] Not as lords over God's heritage, but making yourselves examples to the flock. [4] And at the coming of the chief Keeper of the sheep, you will be given the eternal crown of glory. [5] And in the same way, let the younger men be ruled by the older ones. Let all of you put away pride and make yourselves ready to be servants: for God is a hater of pride, but he gives grace to those who make themselves low. [6] For this cause make yourselves low under the strong hand of God, so that when the time comes you may be lifted up; [7] Putting all your troubles on him, for he takes care of you. [8] Be serious and keep watch; the Evil One, who is against you, goes about like a lion with open mouth in search of food; [9] Do not give way to him but be strong in your faith, in the knowledge that your

5

[1] Én, aki magam is az egyház vezetői közé tartozom, és Krisztus halálának tanúja, és részem van az eljövendő dicsőségben, ezt a komoly kérést intézem a közöttetek lévő vezető férfiakhoz: [2] Őrizzétek Isten nyáját, amely rátok van bízva, ne kényszerből, hanem örömmel; és ne tisztátalan haszonért, hanem készséggel; [3] Ne úgy, mint urak Isten örökségén, hanem példaképként a nyájnak. [4] És amikor eljön a juhok főpásztora, megkapjátok az örök dicsőség koronáját. [5] Ugyanígy a fiatalabbakat az idősebbek kormányozzák. Mindnyájan vessétek el a kevélységet, és legyetek készek szolgaként; mert Isten a kevélység gyűlölője, de kegyelmet ad az megalázkodóknak. [6] Ezért alázzátok meg magatokat Isten erős keze alatt, hogy amikor eljön az ideje, felemeltessetek; [7] Minden bajotokat őrá vessétek, mert ő gondot visel rátok. [8] Legyetek komolyak és vigyázzatok; A gonosz, aki ellenetek van, úgy jár szerteszét, mint egy nyitott szájú oroszlán, élelmet keresve. [9] Ne engedjetek neki, hanem legyetek erősek a hitetekben, tudván, hogy testvéreitek, akik a világban vannak, ugyanazokat a megpróbáltatásokat élik át. [10] És miután egy kis

brothers who are in the world undergo the same troubles. [10] And after you have undergone pain for a little time, the God of all grace who has given you a part in his eternal glory through Christ Jesus, will himself give you strength and support, and make you complete in every good thing; [11] His is the power for ever. So be it. [12] I have sent you this short letter by Silvanus, a true brother, in my opinion; comforting you and witnessing that this is the true grace of God; keep to it. [13] She who is in Babylon, who has a part with you in the purpose of God, sends you her love; and so does my son Mark. [14] Give one another the kiss of love. Peace be to you all in Christ.

ideig szenvedtetek, minden kegyelem Istene, aki Krisztus Jézusban adott nektek részt örök dicsőségében, maga fog megerősíteni, támogatni és minden jóra alkalmassá tenni titeket. [11] Övé a hatalom mindörökké. Legyen úgy. [12] Ezt a rövid levelet küldtem nektek Silvanus által, aki véleményem szerint igaz testvér; vigasztal titeket és bizonyságot tesz arról, hogy ez az Isten igazi kegyelme; tartsátok meg. [13] Aki Babilonban van, akinek része van veletek Isten tervében, szeretetét küldi nektek; és a fiam, Márk is. [14] Adjátok egymásnak a szeretet csókját. Béke legyen mindnyájatoknak Krisztusban.

PETER'S SECOND LETTER

1

[1] Simon Peter, a servant and Apostle of Jesus Christ, to those who with us have a part in the same holy faith in the righteousness of our God and Saviour Jesus Christ: [2] May grace and peace ever be increasing in you, in the knowledge of God and of Jesus our Lord; [3] Because by his power he has given us everything necessary for life and righteousness, through the knowledge of him who has been our guide by his glory and virtue; [4] And through this he has given us the hope of great rewards highly to be valued; so that by them we might have our part in God's being, and be made free from the destruction which is in the world through the desires of the flesh. [5] So, for this very cause, take every care; joining virtue to faith, and knowledge to virtue, [6] And self-control to knowledge, and a quiet mind to self-control, and fear of God to a quiet mind, [7] And love of the brothers to fear of God, and to love of the brothers, love itself. [8] For if you have these things in good measure, they will make you fertile and full of fruit in the knowledge of our Lord Jesus Christ. [9] For the man who has not these things is blind, seeing only what is near, having no memory of how he was made clean from his old sins. [10] For this reason, my brothers, take all the more care to make your selection and approval certain; for if you do these things you will never have a fall: [11] For so the way will be open to you into the eternal kingdom of our Lord and Saviour Jesus Christ. [12] For this reason I will be ready at all times to keep your memory of these things awake, though you have the knowledge of them now and are well based in your present faith. [13] And it seems right to me, as long as I am in this tent of flesh, to keep your minds awake by working on your memory; [14] For I am conscious that in a short time I will have to put off this tent of flesh, as our Lord Jesus Christ has made clear to me. [15] And I will take every care so that you may have a clear memory of these things after my death. [16] For when we gave you news of the power and the coming of our Lord Jesus Christ, our teaching was not based on stories put together by art, but we were eye-witnesses of his glory. [17] For God the Father gave him honour and glory, when such a voice came to him out of the great glory, saying, This is my dearly loved Son, with whom I am well

PÉTER MÁSODIK LEVELE

1

[1] Simon Péter, Jézus Krisztus szolgája és apostola, mindazoknak, akik velünk együtt részesei vagytok a mi Istenünk és Megváltónk, Jézus Krisztus igazságában való szent hitnek: [2] A kegyelem és a békesség gyarapodjék bennetek mindenkor az Isten és Jézus, a mi Urunk megismerésében; [3] Mert hatalmával megajándékozott minket mindazzal, ami az életre és az igazságra szükséges, annak megismerése által, aki dicsőségével és erényével vezetett minket; [4] És ezen keresztül nagy, nagyra becsült jutalom reménységét adta nekünk; hogy azok által részesei legyünk Isten lényének, és megszabaduljunk a világban a test kívánságai miatt uralkodó pusztulástól. [5] Éppen ezért minden gondot fordítsatok magatokra: erényt párosítsatok hittel, tudományt erénnyel, [6] önmegtartóztatást tudományhoz, csendes elmét önmegtartóztatással, istenfélelmet csendes elmével, [7] testvérszeretetet istenfélelemmel, a testvérszeretetben pedig magát a szeretetet. [8] Mert ha ezek bőségesen megvannak bennetek, termékennyé és gyümölcsözővé teszik titeket a mi Urunk Jézus Krisztus ismeretében. [9] Mert akiben ezek nincsenek meg, az vak, csak a közeli dolgokat látja, és nem emlékszik arra, hogyan tisztult meg régi bűneiből. [10] Ezért, testvéreim, még inkább igyekezzetek biztossá tenni a kiválasztásotokat és a jóváhagyásotokat; mert ha ezeket teszitek, soha nem fogtok elbukni. [11] Mert így megnyílik előttetek az út a mi Urunk és Megváltónk, Jézus Krisztus örök országába. [12] Ezért mindenkor készen állok arra, hogy ébren tartsam titeket ezeknek a dolgoknak az emlékezetében, bár most már tudjátok is őket, és szilárdan álltok jelenlegi hitetekben. [13] És helyesnek tűnik számomra, hogy amíg ebben a testi sátorban vagyok, ébren tartsam elméteket az emlékezetetek ápolásával. [14] Mert tudom, hogy hamarosan le kell vetnem ezt a testi sátort, amint a mi Urunk Jézus Krisztus is kijelentette nekem. [15] És mindenképpen gondoskodni fogok arról, hogy halálom után is tisztán emlékezzetek ezekre a dolgokra. [16] Mert amikor hirdettük nektek a mi Urunk Jézus Krisztus hatalmát és eljövetelét, a tanításunk nem mesterkélt történeteken alapult, hanem szemtanúi voltunk dicsőségének. [17] Mert az Atyaisten tiszteletet és dicsőséget adott neki, amikor ilyen szózat szállt

pleased. [18] And this voice came from heaven even to our ears, when we were with him on the holy mountain. [19] And so the words of the prophets are made more certain; and it is well for you to give attention to them as to a light shining in a dark place, till the dawn comes and the morning star is seen in your hearts; [20] Being conscious in the first place that no man by himself may give a special sense to the words of the prophets. [21] For these words did not ever come through the impulse of men: but the prophets had them from God, being moved by the Holy Spirit.

hozzá a nagy dicsőségből, mondván: Ez az én szeretett Fiam, akiben gyönyörködöm. [18] És ez a szózat az égből érkezett a fülünkhöz, amikor vele voltunk a szent hegyen. [19] És így a próféták szavai még biztosabbá válnak; és jó, ha figyelmeztek rájuk, mint sötét helyen világító fényre, amíg el nem jön a hajnal, és a hajnalcsillag fel nem tűnik szívetekben. [20] Tudván először is, hogy senki magától ne értse a próféták szavait. [21] Mert ezek a szavak soha nem emberek ösztönéből származtak, hanem a próféták Istentől kapták azokat, a Szentlélektől indíttatva.

2

[1] But there were false prophets among the people, as there will be false teachers among you, who will secretly put forward wrong teachings for your destruction, even turning away from the Lord who gave himself for them; whose destruction will come quickly, and they themselves will be the cause of it. [2] And a great number will go with them in their evil ways, through whom the true way will have a bad name. [3] And in their desire for profit they will come to you with words of deceit, like traders doing business in souls: whose punishment has been ready for a long time and their destruction is watching for them. [4] For if God did not have pity for the angels who did evil, but sent them down into hell, to be kept in chains of eternal night till they were judged; [5] And did not have mercy on the world which then was, but only kept safe Noah, a preacher of righteousness, with seven others, when he let loose the waters over the world of the evil-doers; [6] And sent destruction on Sodom and Gomorrah, burning them up with fire as an example to those whose way of life might in the future be unpleasing to him; [7] And kept safe Lot, the upright man, who was deeply troubled by the unclean life of the evil-doers [8] (Because the soul of that upright man living among them was pained from day to day by seeing and hearing their crimes): [9] The Lord is able to keep the upright safe in the time of testing, and to keep evil-doers under punishment till the day of judging; [10] But specially those who go after the unclean desires of the flesh, and make sport of authority. Ready to take chances, uncontrolled, they have no fear of saying evil of those in high places: [11] Though the angels, who are greater in strength and power, do not make use of violent language against them before the Lord. [12] But these men, like beasts without

2

[1] Voltak azonban hamis próféták a nép között, ahogyan ti is lesznek hamis tanítók, akik titokban hamis tanításokat terjesztenek a vesztetekre, elfordulva az Úrtól, aki önmagát adta értük; akiknek a pusztulása gyorsan eljön, és ők maguk lesznek annak okozói. [2] És sokan elkísérik őket gonosz útjaikra, akik által az igaz út rossz hírbe kerül. [3] És haszonlesésükben álnok szavakkal jönnek hozzátok, mint a lelkekkel kereskedő kalmárok, akiknek büntetése régóta készen van, és pusztulásuk leselkedik rájuk. [4] Mert ha Isten nem könyörgött a gonoszt cselekvő angyaloknak, hanem a pokolba küldte őket, hogy az örök éjszaka bilincsein tartsák őket ítéletükig; [5] És nem könyörült az akkori világnak, hanem csak Noét, az igazság hirdetőjét, hét másikkal együtt megmentette, amikor felengedte a vizet a gonoszok világára; [6] És pusztulást küldött Szodomára és Gomorára, tűzzel égette meg őket intő példaként azoknak, akiknek életmódja a jövőben talán nem tetszene neki; [7] És megmentette Lótot, az igaz embert, akit mélyen gyötört a gonosztevők tisztátalan élete; [8] (Mert annak az igaz embernek a lelke, aki közöttük lakott, napról napra fájt, látva és hallva bűneiket): [9] Az Úrnak van hatalma arra, hogy megőrizze az igazakat a kísértés idején, és a gonosztevőket büntetésben tartsa az ítélet napjáig; [10] De különösen azokat, akik a test tisztátalan kívánságait követik, és a hatalmassággal gúnyt űznek. Készek a kockázatra, féktelenek, nem félnek a magaslaton lévőktől; [11] Bár az angyalok, akik erejükben és hatalomban nagyobbak, nem használnak erőszakos beszédet ellenük az Úr előtt; [12] De ezek az emberek, mint az oktalan állatok, akiknek természetes szokása, hogy elfogják és megölik őket, olyan

reason, whose natural use is to be taken and put to death, crying out against things of which they have no knowledge, will undergo that same destruction which they are designing for others; [13] For the evil which overtakes them is the reward of their evil-doing: such men take their pleasure in the delights of the flesh even in the daytime; they are like the marks of a disease, like poisoned wounds among you, feasting together with you in joy; [14] Having eyes full of evil desire, never having enough of sin; turning feeble souls out of the true way; they are children of cursing, whose hearts are well used to bitter envy; [15] Turning out of the true way, they have gone wandering in error, after the way of Balaam, the son of Beor, who was pleased to take payment for wrongdoing; [16] But his wrongdoing was pointed out to him: an ass, talking with a man's voice, put a stop to the error of the prophet. [17] These are fountains without water, and mists before a driving storm; for whom the eternal night is kept in store. [18] For with high-sounding false words, making use of the attraction of unclean desires of the flesh, they get into their power those newly made free from those who are living in error; [19] Saying that they will be free, while they themselves are the servants of destruction; because whatever gets the better of a man makes a servant of him. [20] For if, after they have got free from the unclean things of the world through the knowledge of the Lord and Saviour Jesus Christ, they are again taken in the net and overcome, their last condition is worse than their first. [21] For it would have been better for them to have had no knowledge of the way of righteousness, than to go back again from the holy law which was given to them, after having knowledge of it. [22] They are an example of that true saying, The dog has gone back to the food it had put out, and the pig which had been washed to its rolling in the dirty earth.

dolgok ellen kiáltozva, amelyekről nem tudnak, ugyanazt a pusztulást fogják elszenvedni, amelyet másoknak terveznek; [13] Mert a gonoszság jutalma az, ami éri őket: az ilyenek nappal is a test gyönyörűségeiben gyönyörködnek; olyanok, mint a betegség jelei, mint a mérgezett sebek közöttetek, akik örömmel lakmároznak veletek; [14] Szemeik tele vannak gonosz kívánsággal, soha nem elégednek meg a bűnnel; a gyenge lelkeket letérítik az igaz útról; átok gyermekei ők, akiknek szíve keserű irigységre szokott; [15] Letérve az igaz útról, tévelygő úton járnak, Bálaámnak, Beór fiának útján, aki örömét lelte a gonoszságért járó jutalomban; [16] De gonoszsága megmutatkozott neki: egy szamár, amely emberi hangon beszél, véget vetett a próféta tévelygésének. [17] Víztelen források ezek, és köd a tomboló vihar előtt, akiknek az örök éjszaka van fenntartva. [18] Mert fellengzős, hamis szavakkal, a test tisztátalan kívánságainak vonzását kihasználva, hatalmukba kerítik azokat, akik újonnan megszabadultak a tévelygésben élők közül; [19] Azt mondván, hogy szabadok lesznek, miközben ők maguk a pusztulás szolgái; mert ami az emberen múlik, az szolgájává teszi őt. [20] Mert ha miután megszabadultak a világ tisztátalan dolgaitól az Úr és Megváltó Jézus Krisztus megismerése által, ismét hálóba esnek és legyőzetnek, utolsó állapotuk rosszabb lesz az elsőnél. [21] Mert jobb lett volna nekik, ha nem ismerik az igazság útját, mint hogy a szent törvénytől, amelyet nekik adtak, miután megismerték azt. [22] Ők példázzák azt az igaz mondást: A kutya visszatért az eledeléhez, amit kitett, és a megmosott disznó a piszkos földbe hempereg.

3

[1] My loved ones, this is now my second letter to you, and in this as in the first, I am attempting to keep your true minds awake; [2] So that you may keep in mind the words of the holy prophets in the past, and the law of the Lord and Saviour which was given to you by his Apostles. [3] Having first of all the knowledge that in the last days there will be men who, ruled by their evil desires, will make sport of holy things, [4] Saying, Where is the hope

3

[1] Szeretteim, ez már a második levelem hozzátok, és ebben is, mint az elsőben, igyekszem ébren tartani az igaz elméteket; [2] hogy emlékezzetek a szent próféták régi szavaira, és az Úrnak és Megváltónak törvényére, amelyet apostolai adtak nektek. [3] Tudván mindenekelőtt azt, hogy az utolsó napokban lesznek emberek, akik gonosz kívánságaiktól vezérelve gúnyt űznek a szent dolgok-

of his coming? From the death of the fathers till now everything has gone on as it was from the making of the world. 5 But in taking this view they put out of their minds the memory that in the old days there was a heaven, and an earth lifted out of the water and circled by water, by the word of God; 6 And that the world which then was came to an end through the overflowing of the waters. 7 But the present heaven and the present earth have been kept for destruction by fire, which is waiting for them on the day of the judging and destruction of evil men. 8 But, my loved ones, keep in mind this one thing, that with the Lord one day is the same as a thousand years, and a thousand years are no more than one day. 9 The Lord is not slow in keeping his word, as he seems to some, but he is waiting in mercy for you, not desiring the destruction of any, but that all may be turned from their evil ways. 10 But the day of the Lord will come like a thief; and in that day the heavens will be rolled up with a great noise, and the substance of the earth will be changed by violent heat, and the world and everything in it will be burned up. 11 Seeing then that all these things are coming to such an end, what sort of persons is it right for you to be, in all holy behaviour and righteousness, 12 Looking for and truly desiring the coming of the day of God, when the heavens will come to an end through fire, and the substance of the earth will be changed by the great heat? 13 But having faith in his word, we are looking for a new heaven and a new earth, which will be the resting-place of righteousness. 14 For this reason, my loved ones, as you are looking for these things, take great care that when he comes you may be in peace before him, free from sin and every evil thing. 15 And be certain that the long waiting of the Lord is for salvation; even as our brother Paul has said in his letters to you, from the wisdom which was given to him; 16 And as he said in all his letters, which had to do with these things; in which are some hard sayings, so that, like the rest of the holy Writings, they are twisted by those who are uncertain and without knowledge, to the destruction of their souls. 17 For this reason, my loved ones, having knowledge of these things before they take place, take care that you are not turned away by the error of the uncontrolled, so falling from your true faith. 18 But be increased in grace and in the knowledge of our Lord and Saviour Jesus Christ. May he have glory now and for ever. So be it.

ból, 4 mondván: Hol van az ő eljövetelének reménysége? Az atyák halálától fogva mind mostanáig minden úgy maradt, mint a világ teremtésétől fogva. 5 De ezt a felfogást vallva kiverték elmékből azt az emléket, hogy régen volt ég és föld, amelyet a vízből emeltek ki és víz vett körül Isten igéje által; 6 és hogy az akkori világ a vizek özöne miatt véget ért. 7 A jelenlegi eget és a jelenlegi földet pedig tűz pusztulásra tartatták fenn, amely vár rájuk az ítélet és a gonosz emberek pusztulásának napján. 8 De szeretteim, azt az egyet tartsátok észben, hogy az Úr előtt egy nap annyi, mint ezer év, és ezer év nem több, mint egy nap. 9 Nem késik az Úr az ígéretének betartásával, ahogy némelyeknek tűnik, hanem irgalmasan vár rátok, nem kívánva senkinek a pusztulását, hanem hogy mindenki megtérjen gonosz útjáról. 10 De az Úr napja úgy jön el, mint a tolvaj; és azon a napon az egek nagy robajjal felgöngyölődnek, és a föld anyaga heves hőségtől elváltozik, és a világ és minden, ami benne van, elhamvad. 11 Mivelhogy tehát mindezek így véget érnek, milyen embereknek kell lennetek minden szent életben és igazságban, 12 akik várjátok és igazán kívánjátok Isten napjának eljövetelét, amikor az egek tűzben elpusztulnak, és a föld anyaga nagy hőségtől elváltozik? 13 De mivel hiszünk az ő igéjében, új eget és új földet várunk, amely az igazság nyugalma lesz. 14 Ezért, szeretteim, miközben ezeket várjátok, nagyon ügyeljetek arra, hogy amikor eljön, békességben lehessetek előtte, mentesek a bűntől és minden gonosztól. 15 És legyetek biztosak abban, hogy az Úr hosszú várakozása üdvösségre van, ahogyan testvérünk, Pál is megmondta nektek írt leveleiben a neki adott bölcsességből; 16 És ahogyan megmondta minden levelében, amelyek ezekkel foglalkoznak; amelyekben vannak kemény szavak, úgyhogy a Szentírás többi részéhez hasonlóan ezeket is a bizonytalanok és tudatlanok elferdítik lelkük vesztére. 17 Ezért, szeretteim, mivel tudjátok ezeket, mielőtt megtörténnek, vigyázzatok, hogy el ne térítsen titeket a féktelenek tévelygése, és el ne essetek igaz hitetektől. 18 Hanem gyarapodjatok a kegyelemben és a mi Urunk és Megtartónk, Jézus Krisztus ismeretében. Dicsőség neki most és mindörökké. Legyen hát.

JOHN'S FIRST LETTER

1

[1] That which was from the first, which has come to our ears, and which we have seen with our eyes, looking on it and touching it with our hands, about the Word of life [2] (And the life was made clear to us, and we have seen it and are witnessing to it and giving you word of that eternal life which was with the Father and was seen by us); [3] We give you word of all we have seen and everything which has come to our ears, so that you may be united with us; and we are united with the Father and with his Son Jesus Christ: [4] And we are writing these things to you so that our joy may be made complete. [5] This is the word which came to us from him and which we give to you, that God is light and in him there is nothing dark. [6] If we say we are joined to him, and are walking still in the dark, our words are false and our acts are untrue: [7] But if we are walking in the light, as he is in the light, we are all united with one another, and the blood of Jesus his Son makes us clean from all sin. [8] If we say that we have no sin, we are false to ourselves and there is nothing true in us. [9] If we say openly that we have done wrong, he is upright and true to his word, giving us forgiveness of sins and making us clean from all evil. [10] If we say that we have no sin, we make him false and his word is not in us.

2

[1] My little children, I am writing these things to you so that you may be without sin. And if any man is a sinner, we have a friend and helper with the Father, Jesus Christ, the upright one: [2] He is the offering for our sins; and not for ours only, but

JÁNOS ELSŐ LEVELE

1

[1] Ami kezdettől fogva volt, amit füleinkhez hallottunk, amit saját szemünkkel láttunk, amikor szemléltük és kézzel tapintottunk, az élet Igéjéről [2] (És az élet megjelent nekünk, és láttuk, és bizonyságot teszünk róla, és hirdetjük nektek az örök életet, amely az Atyánál volt, és amelyet mi láttunk); [3] Hirdetjük nektek mindazt, amit láttunk és amit hallottunk, hogy eggyé váljatok velünk; mi pedig eggyé válunk az Atyával és az ő Fiával, Jézus Krisztussal. [4] És ezeket azért írjuk nektek, hogy a mi örömünk teljes legyen. [5] Ez az az ige, amely tőle szállt ránk, és amelyet mi nektek adunk, hogy az Isten világosság, és nincs benne semmi sötétség. [6] Ha azt mondjuk, hogy eggyé váltunk vele, és még mindig sötétségben járunk, szavaink hamisak, tetteink pedig nem igazak. [7] Ha pedig a világosságban járunk, ahogyan ő is a világosságban van, akkor mindnyájan eggyé válunk egymással, és Jézusnak, az ő Fiának vére megtisztít minket minden bűntől. [8] Ha azt mondjuk, hogy nincs bűnünk, magunkat hazudjuk meg, és nincs bennünk semmi igazság. [9] Ha nyíltan megvalljuk, hogy vétkeztünk, ő igaz és hű az igéjéhez, bűnbocsánatot ad nekünk, és megtisztít minket minden gonosztól. [10] Ha azt mondjuk, hogy nincs bűnünk, hazuggá tesszük őt, és az ő igéje nincs bennünk.

2

[1] Gyermekeim, ezeket azért írom nektek, hogy ne legyen bűnötök. Ha pedig valaki bűnös, van barátunk és segítőnk az Atyánál, az igaz Jézus Krisztus: [2] Ő a mi bűneinkért való áldozat; de nemcsak a mieinkért, hanem az egész világért is. [3] És erről

for all the world. [3] And by this we may be certain that we have knowledge of him, if we keep his laws. [4] The man who says, I have knowledge of him, and does not keep his laws, is false, and there is nothing true in him: [5] But in every man who keeps his word, the love of God is made complete. By this we may be certain that we are in him: [6] He who says that he is living in him, will do as he did. [7] My loved ones, I do not give you a new law, but an old law which you had from the first; this old law is the word which came to your ears. [8] Again, I give you a new law, which is true in him and in you; for the night is near its end and the true light is even now shining out. [9] He who says that he is in the light, and has hate in his heart for his brother, is still in the dark. [10] He who has love for his brother is in the light, and there is no cause of error in him. [11] But he who has hate for his brother is in the dark, walking in the dark with no knowledge of where he is going, unable to see because of the dark. [12] I am writing to you, my children, because you have forgiveness of sins through his name. [13] I am writing to you, fathers, because you have knowledge of him who was from the first. I am writing to you, young men, because you have overcome the Evil One. I have sent a letter to you, children, because you have knowledge of the Father. [14] I have sent a letter to you, fathers, because you have knowledge of him who was from the first. I have sent a letter to you, young men, because you are strong, and the word of God is in you, and because you have overcome the Evil One. [15] Have no love for the world or for the things which are in the world. If any man has love for the world, the love of the Father is not in him. [16] Because everything in the world, the desire of the flesh, the desire of the eyes, and the pride of life, is not of the Father but of the world. [17] And the world and its desires is coming to an end: but he who does God's pleasure is living for ever. [18] Little children, it is the last hour; and as you were given word that the Antichrist would come, so now a number of Antichrists have come to you; and by this we are certain that it is the last hour. [19] They went out from us but they were not of us; if they had been of us they would still be with us: but they went out from us so that it might be made clear that they were not of us. [20] And you have the Spirit from the Holy One and you all have knowledge. [21] I have not sent you this letter because you have no knowledge of what is true, but because you have knowledge, and because

tudjuk meg, hogy ismerjük őt, ha megtartjuk az ő törvényeit. [4] Aki azt mondja: Ismerem őt, de nem tartja meg az ő törvényeit, az hazug, és nincs benne semmi igazság. [5] De aki megtartja az ő igéjét, abban teljessé válik az Isten szeretete. Ebből tudjuk meg, hogy őbenne vagyunk: [6] Aki azt mondja, hogy őbenne él, az úgy is tesz, ahogyan ő cselekedett. [7] Szeretteim, nem új törvényt adok nektek, hanem régi törvényt, amely kezdettől fogva megvolt nálatok; ez a régi törvény az a beszéd, amelyet hallottatok. [8] Ismét új törvényt adok nektek, amely igaz őbenne és tibennetek; Mert vége az éjszakának, és az igazi világosság már ragyog. [9] Aki azt mondja, hogy a világosságban van, és szívében gyűlöli a testvérét, az még mindig sötétségben van. [10] Aki szereti a testvérét, a világosságban van, és nincs benne semmi tévelygés. [11] Aki pedig gyűlöli a testvérét, az sötétségben van, sötétben jár, és nem tudja, hová megy, mert a sötétség miatt nem lát. [12] Írok nektek, gyermekeim, mert az ő nevében bocsánatot nyertettek bűneitek. [13] Írok nektek, apák, mert ismeritek azt, aki kezdettől fogva volt. Írok nektek, ifjak, mert legyőztétek a gonoszt. Levelet küldtem nektek, gyermekek, mert ismeritek az Atyát. [14] Levelet küldtem nektek, apák, mert ismeritek azt, aki kezdettől fogva volt. Levelet küldtem nektek, ifjak, mert erősek vagytok, és Isten igéje bennetek van, és mert legyőztétek a gonoszt. [15] Ne szeressétek a világot, se azokat, amik a világban vannak. Ha valaki szereti a világot, nincs meg benne az Atya szeretete. [16] Mert minden, ami a világban van: a test kívánsága, a szemek kívánsága és az élet kérkedése, nem az Atyától van, hanem a világtól. [17] A világ pedig elmúlik, és annak kívánsága is; de aki az Isten akaratát cselekszi, örökké él. [18] Gyermekeim, itt az utolsó óra; és ahogyan azt hallottátok, hogy eljön az Antikrisztus, úgy most is sok Antikrisztus jött el hozzátok; és ebből tudjuk, hogy itt az utolsó óra. [19] Közülünk jöttek ki, de nem közülünk voltak; ha közülünk valók lettek volna, ma is velünk lennének; de azért mentek ki közülünk, hogy nyilvánvaló legyen, hogy nem közülünk valók. [20] És ti birtokoljátok a Szenttől való Lelket, és mindnyájan ismeritek az igazságot. [21] Nem azért küldtem nektek ezt a levelet, mert nem ismeritek az igazságot, hanem mert ismeritek, és mert a hamisságnak semmi köze sincs az igazsághoz. [22] Ki a hamis, ha nem az, aki azt mondja, hogy Jézus nem a Krisztus? Ő az Antikrisztus, aki

that which is false has nothing in common with that which is true. [22] Who is false but he who says that Jesus is not the Christ? He is the Antichrist who has no belief in the Father or the Son. [23] He who has no belief in the Son has not the Father: he who makes clear his belief in the Son has the Father. [24] But as for you, keep in your hearts the things which were made clear to you from the first. If you keep these things in your hearts you will be kept in the Father and the Son. [25] And this is the hope which he gave you, even eternal life. [26] I am writing these things to you about those whose purpose is that you may be turned out of the true way. [27] As for you, the Spirit which he gave you is still in you, and you have no need of any teacher; but as his Spirit gives you teaching about all things, and is true and not false, so keep your hearts in him, through the teaching which he has given you. [28] And now, my children, keep your hearts in him; so that at his revelation, we may have no fear or shame before him at his coming. [29] If you have knowledge that he is upright, it is clear to you that everyone who does righteousness is his offspring.

nem hisz az Atyában és a Fiúban. [23] Aki nem hisz a Fiúban, abban nincs meg az Atya; aki nyilvánvalóvá teszi, hogy hisz a Fiúban, abban van az Atya. [24] Ti pedig tartsátok meg szívetekben azokat, amiket kezdettől fogva kijelentettek nektek. Ha ezeket megtartjátok szívetekben, akkor az Atyában és a Fiúban maradtok. [25] És ez a reménység, amelyet adott nektek: örök élet. [26] Ezeket azokról írom nektek, akiknek az a célja, hogy letérjenek az igaz útról. [27] Ami pedig a Lelket illeti, amelyet adott nektek, bennetek van, és nincs szükségetek tanítóra; Hanem ahogyan az ő Lelke tanít titeket mindenre, és igaz az, és nem hamis, úgy őrizzétek meg szíveteket őbenne a tanítás által, amelyet adott nektek. [28] És most, gyermekeim, őbenne tartsátok szíveteket, hogy amikor megjelenik, ne féljünk és ne szégyenkezzünk előtte eljövetelekor. [29] Ha tudjátok, hogy ő igaz, akkor nyilvánvaló nektek, hogy mindaz, aki igazságot cselekszik, az ő magva.

3

[1] See what great love the Father has given us in naming us the children of God; and such we are. For this reason the world does not see who we are, because it did not see who he was. [2] My loved ones, now we are children of God, and at present it is not clear what we are to be. We are certain that at his revelation we will be like him; for we will see him as he is. [3] And everyone who has this hope in him makes himself holy, even as he is holy. [4] Everyone who is a sinner goes against the law, for sin is going against the law. [5] And you have knowledge that he came to take away sin: and in him there is no sin. [6] Anyone who is in him does no sin; anyone who is a sinner has not seen him and has no knowledge of him. [7] My little children, let no man take you out of the true way: he who does righteousness is upright, even as he is upright; [8] The sinner is a child of the Evil One; for the Evil One has been a sinner from the first. And the Son of God was seen on earth so that he might put an end to the works of the Evil One. [9] Anyone who is a child of God does no sin, because he still has God's seed in him; he is not able to be a sinner, because God is his Father. [10] In

3

[1] Lássátok, mekkora szeretetet adott nekünk az Atya azzal, hogy Isten gyermekeinek nevez minket; és azok is vagyunk. Ezért a világ nem lát minket, mert nem látta, hogy ki ő. [2] Szeretteim, most Isten gyermekei vagyunk, és most nem világos, hogy mikké kell lennünk. Biztosak vagyunk benne, hogy a kinyilatkozásakor hasonlóak leszünk hozzá; mert látni fogjuk őt, amint van. [3] És mindenki, aki ezt a reménységet hordozza benne, megszenteli magát, ahogyan ő is szent. [4] Mindenki, aki bűnös, a törvény ellen cselekszik, mert a bűn a törvény ellen cselekszik. [5] És tudjátok, hogy azért jött, hogy elvegye a bűnt: és benne nincs bűn. [6] Aki őbenne van, nem cselekszik bűnt; aki bűnös, az nem látta őt, és nem ismeri őt. [7] Gyermekeim, senki ne térítsen el titeket az igazság útjáról: aki az igazságot cselekszi, igaz az, mint ahogy ő is igaz; [8] A bűnös a gonosz gyermeke, mert a gonosz bűnös volt kezdettől fogva. És megjelent az Isten Fia a földön, hogy véget vessen a gonosz munkáinak. [9] Aki Istentől született, az nem cselekszik bűnt, mert Isten magva benne van; nem lehet bűnös, mert Isten az Atyja.

this way it is clear who are the children of God and who are the children of the Evil One; anyone who does not do righteousness or who has no love for his brother, is not a child of God. 11 Because this is the word which was given to you from the first, that we are to have love for one another; 12 Not being of the Evil One like Cain, who put his brother to death. And why did he put him to death? Because his works were evil and his brother's works were good. 13 Do not be surprised, my brothers, if the world has no love for you. 14 We are conscious that we have come out of death into life because of our love for the brothers. He who has no love is still in death. 15 Anyone who has hate for his brother is a taker of life, and you may be certain that no taker of life has eternal life in him. 16 In this we see what love is, because he gave his life for us; and it is right for us to give our lives for the brothers. 17 But if a man has this world's goods, and sees that his brother is in need, and keeps his heart shut against his brother, how is it possible for the love of God to be in him? 18 My little children, do not let our love be in word and in tongue, but let it be in act and in good faith. 19 In this way we may be certain that we are true, and may give our heart comfort before him, 20 When our heart says that we have done wrong; because God is greater than our heart, and has knowledge of all things. 21 My loved ones, if our heart does not say that we have done wrong, we have no fear before him; 22 And he gives us all our requests, because we keep his laws and do the things which are pleasing in his eyes. 23 And this is his law, that we have faith in the name of his Son Jesus Christ, and love for one another, even as he said to us. 24 He who keeps his laws is in God and God is in him. And the Spirit which he gave us is our witness that he is in us.

10 Erről ismerhetők meg, kik az Isten gyermekei és kik a gonosz gyermekei: aki nem cselekszi az igazságot, és nem szereti a testvérét, az nem Isten gyermeke. 11 Mert ez az ige, amelyet kezdettől fogva nektek adtak, hogy szeressük egymást; 12 Ne legyetek a gonosztól, mint Káin, aki megölte a testvérét. És miért ölte meg? Mert cselekedetei gonoszak voltak, a testvére cselekedetei pedig jók. 13 Ne csodálkozzatok, testvéreim, ha a világ nem szeret titeket. 14 Tudjuk, hogy a halálból kijöttünk az életbe a testvéreink iránti szeretet által. Akiben nincs szeretet, az még mindig halálban van. 15 Aki gyűlöli a testvérét, az életet lop, és biztosak lehettek benne, hogy egyetlen életet lopó embernek sincs örök élete. 16 Abból ismerjük meg a szeretetet, hogy ő életét adta értünk; és mi is jogosnak tartjuk, hogy életünket adjuk testvéreinkért. 17 Ha pedig valaki birtokolja e világ javait, és látja, hogy testvére szükséget szenved, és bezárja szívét testvére előtt, hogyan lehet benne Isten szeretete? 18 Gyermekeim, ne szóban és nyelvben legyen a szeretet, hanem tettekben és jóhiszeműségben. 19 Így biztosak lehetünk abban, hogy igazak vagyunk, és megvigasztalhatjuk szívünket előtte, 20 amikor szívünk azt mondja, hogy rosszat tettünk, mert Isten nagyobb a mi szívünknél, és mindent tud. 21 Szeretteim, ha szívünk nem mondja, hogy rosszat tettünk, nincs félelmünk előtte; 22 És ő megadja nekünk minden kérésünket, mert megtartjuk az ő törvényeit, és azokat tesszük, amelyek kedvesek az ő szemében. 23 És ez az ő törvénye, hogy higgyünk az ő Fiának, Jézus Krisztusnak nevében, és szeressük egymást, ahogyan megmondta nekünk. 24 Aki megtartja az ő törvényeit, az Istenben van, és Isten is benne. És a Lélek, amelyet nekünk adott, bizonyságunk arra, hogy ő bennünk van.

4

1 My loved ones, do not put your faith in every spirit, but put them to the test, to see if they are from God: because a great number of false prophets have gone out into the world. 2 By this you may have knowledge of the Spirit of God: every spirit which says that Jesus Christ has come in the flesh is of God: 3 And every spirit which does not say this is not from God: this is the spirit of Antichrist, of which you have had word; and it is in the world even now. 4 You are of God, my

4

1 Szeretteim, ne higgyetek minden léleknek, hanem próbáljátok meg őket, hogy Istentől valók-e, mert sok hamis próféta ment ki a világba. 2 Erről ismerhetitek meg Isten Lelkét: minden lélek, amely azt mondja, hogy Jézus Krisztus testben jött el, Istentől van. 3 És minden lélek, amely nem mondja, hogy ez nem Istentől van: ez az Antikrisztus lelke, amelyről hallottátok, és most is a világban van. 4 Ti Istentől vagytok, gyermekeim, és legyőztétek őket, mert aki bennetek van,

little children, and you have overcome them because he who is in you is greater than he who is in the world. 5 They are of the world, so their talk is the world's talk, and the world gives ear to them. 6 We are of God: he who has the knowledge of God gives ear to us; he who is not of God does not give ear to us. By this we may see which is the true spirit, and which is the spirit of error. 7 My loved ones, let us have love for one another: because love is of God, and everyone who has love is a child of God and has knowledge of God. 8 He who has no love has no knowledge of God, because God is love. 9 And the love of God was made clear to us when he sent his only Son into the world so that we might have life through him. 10 And this is love, not that we had love for God, but that he had love for us, and sent his Son to be an offering for our sins. 11 My loved ones, if God had such love for us, it is right for us to have love for one another. 12 No man has ever seen God: if we have love for one another, God is in us and his love is made complete in us: 13 And his Spirit which he has given us is the witness that we are in him and he is in us. 14 And we have seen and give witness that the Father sent the Son to be the Saviour of the world. 15 Everyone who says openly that Jesus is the Son of God, has God in him and is in God. 16 And we have seen and had faith in the love which God has for us. God is love, and everyone who has love is in God, and God is in him. 17 In this way love is made complete in us, so that we may be without fear on the day of judging, because as he is, so are we in this world. 18 There is no fear in love: true love has no room for fear, because where fear is, there is pain; and he who is not free from fear is not complete in love. 19 We have the power of loving, because he first had love for us. 20 If a man says, I have love for God, and has hate for his brother, his words are false: for how is the man who has no love for his brother whom he has seen, able to have love for God whom he has not seen? 21 And this is the word which we have from him, that he who has love for God is to have the same love for his brother.

nagyobb annál, aki a világban van. 5 Ők a világból valók, ezért az ő beszédük a világ beszéde, és a világ hallgat rájuk. 6 Mi Istentől vagyunk: aki ismeri Istent, az hallgat ránk; aki nincs Istentől, az nem hallgat ránk. Erről ismerhetjük meg, melyik az igaz lélek és melyik a tévelygés lelke. 7 Szeretteim, szeressük egymást: mert a szeretet Istentől van, és aki szeret, az Isten gyermeke, és ismeri Istent. 8 Akiben nincs szeretet, az nem ismeri Istent, mert Isten a szeretet. 9 Az Isten szeretete pedig nyilvánvalóvá lett előttünk, amikor elküldte egyszülött Fiát a világba, hogy életünk legyen általa. 10 És ez a szeretet, nem az, hogy mi szerettük Istent, hanem az, hogy ő szeretett minket, és elküldte Fiát áldozatul bűneinkért. 11 Szeretteim, ha Isten így szeretett minket, akkor jogos, hogy szeressük egymást. 12 Istent soha senki nem látta: ha szeretjük egymást, Isten bennünk van, és az ő szeretete teljessé lett bennünk. 13 És az ő Lelke, amelyet nekünk adott, bizonyságot tesz arról, hogy mi őbenne vagyunk, és ő mibennünk van. 14 És mi láttuk, és bizonyságot teszünk arról, hogy az Atya elküldte a Fiút a világ üdvözítőjéül. 15 Aki nyíltan vallja, hogy Jézus az Isten Fia, abban Isten van, és Istenben van. 16 És mi láttuk, és hittünk Isten irántunk érzett szeretetében. Isten szeretet, és aki szeret, az Istenben van, és Isten is benne van. 17 Így lett teljessé a szeretet bennünk, hogy ne féljünk az ítélet napján, mert ahogyan ő van, úgy vagyunk mi is ebben a világban. 18 A szeretetben nincs félelem: a szeretetben nincs helye a félelemnek, mert ahol félelem van, ott fájdalom is van; és aki nem fél, az nem teljes a szeretetben. 19 Mi rendelkezünk a szeretet erejével, mert ő előbb szeretett minket. 20 Ha valaki azt mondja: Szeretem Istent, és gyűlöli testvérét, akkor hazugság a beszéde. Mert hogyan szeretheti Istent, aki nem szereti testvérét, akit lát? 21 És ez az ige, amelyet tőle kaptunk, hogy aki szereti Istent, ugyanúgy szeresse testvérét is.

5

[1] Everyone who has faith that Jesus is the Christ is a child of God: and everyone who has love for the Father has love for his child. [2] In this way, we are certain that we have love for the children of God, when we have love for God and keep his laws. [3] For loving God is keeping his laws: and his laws are not hard. [4] Anything which comes from God is able to overcome the world: and the power by which we have overcome the world is our faith. [5] Who is able to overcome the world but the man who has faith that Jesus is the Son of God? [6] This is he who came by water and by blood, Jesus Christ; not by water only but by water and by blood. [7] And the Spirit is the witness, because the Spirit is true. [8] There are three witnesses, the Spirit, the water, and the blood: and all three are in agreement. [9] If we take the witness of men to be true, the witness of God is greater: because this is the witness which God has given about his Son. [10] He who has faith in the Son of God has the witness in himself: he who has not faith in God makes him false, because he has not faith in the witness which God has given about his Son. [11] And his witness is this, that God has given us eternal life, and this life is in his Son. [12] He who has the Son has the life; he who has not the Son of God has not the life. [13] I have put these things in writing for you who have faith in the name of the Son of God, so that you may be certain that you have eternal life. [14] And we are certain that if we make any request to him which is right in his eyes, he will give ear to us: [15] And if we are certain that he gives ear to all our requests, we are equally certain that we will get our requests. [16] If a man sees his brother doing a sin which is not bad enough for death, let him make a prayer to God, and God will give life to him whose sin was not bad enough for death. There is a sin whose punishment is death: I do not say that he may make such a request then. [17] All evil-doing is sin: but death is not the punishment for every sort of sin. [18] We are certain that one who is a child of God will do no sin, but the Son of God keeps him so that he is not touched by the Evil One. [19] We are certain that we are of God, but all the world is in the power of the Evil One. [20] And we are certain that the Son of God has come, and has given us a clear vision, so that we may see him who is true, and we are in him who is true, in his Son Jesus Christ. He is the true God and eternal life. [21] My little children, keep yourselves from false gods.

5

[1] Aki hiszi, hogy Jézus a Krisztus, az Isten gyermeke; és aki szereti az Atyát, az szereti a gyermekét is. [2] Erről tudjuk meg, hogy szeretjük Isten gyermekeit, ha szeretjük Istent és megtartjuk az ő törvényeit. [3] Mert Isten szeretete az ő törvényeinek megtartása; az ő törvényei pedig nem kemények. [4] Minden, ami Istentől való, legyőzheti a világot; és az erő, amellyel legyőztük a világot, a mi hitünk. [5] Ki győzheti le a világot, ha nem az, aki hiszi, hogy Jézus az Isten Fia? [6] Ő az, aki víz és vér által jött, Jézus Krisztus; nemcsak víz által, hanem víz és vér által is. [7] És a Lélek a bizonyság, mert a Lélek igaz. [8] Három tanú van: a Lélek, a víz és a vér: és mindhárom egyezik. [9] Ha az emberek bizonyságtételét igaznak vesszük, az Isten bizonyságtétele nagyobb; mert ez az a bizonyságtétel, amelyet Isten tett a Fiáról. [10] Aki hisz Isten Fiában, annak megvan a bizonyságtétele önmagában; aki nem hisz Istenben, az hamissá teszi őt, mert nem hisz abban a bizonyságtételben, amelyet Isten tett Fiáról. [11] És az ő bizonyságtétele az, hogy Isten örök életet adott nekünk, és ez az élet az ő Fiában van. [12] Akiben megvan a Fiú, azé az élet; akiben nincs meg az Isten Fia, azé nincs az élet. [13] Ezeket leírtam nektek, akik hisztek Isten Fiának nevében, hogy biztosak lehessétek, hogy örök életetek van. [14] És biztosak vagyunk abban, hogy ha kérünk tőle valamit, ami helyes az ő szemében, meghallgat minket. [15] És ha biztosak vagyunk abban, hogy minden kérésünket meghallgatja, akkor abban is biztosak vagyunk, hogy megkapjuk kéréseinket. [16] Ha valaki látja, hogy testvére olyan bűnt követ el, amely nem elég halálos, imádkozzon Istenhez, és Isten életet ad annak, akinek a bűne nem elég halálos. Van olyan bűn, amelynek büntetése a halál: nem mondom, hogy ilyen kérést tehet. [17] Minden gonoszság bűn: de a halál nem minden bűn büntetése. [18] Bizonyosak vagyunk abban, hogy aki Isten gyermeke, nem cselekszik bűnt, de Isten Fia megőrzi őt, hogy a Gonosz ne érintse. [19] Bizonyosak vagyunk abban, hogy mi Istentől vagyunk, de az egész világ a Gonosz hatalmában van. [20] És biztosak vagyunk abban, hogy az Isten Fia eljött, és világos látást adott nekünk, hogy meglássuk az Igazat, és mi az Igazban vagyunk, az ő Fiában, Jézus Krisztusban. Ő az igaz Isten és az örök élet. [21] Gyermekeim, óvakodjatok a hamis istenektől!

JOHN'S SECOND LETTER

1

[1] I, a ruler in the church, send word to the noble sister who is of God's selection, and to her children, for whom I have true love; and not only I, but all who have knowledge of what is true; [2] Because of this true knowledge which is in us, and will be with us for ever: [3] May grace, mercy, and peace be with us from God the Father, and from Jesus Christ, the Son of the Father, in all true love. [4] It gave me great joy to see some of your children walking in the true way, even as we were ordered to do by the Father. [5] And now, my sister, I make a request to you, not sending you a new law, but the law which we had from the first, that we have love for one another. [6] And love is the keeping of his laws. This is the law which was given to you from the first, so that you might keep it. [7] Because a number of false teachers have gone out into the world, who do not give witness that Jesus Christ came in the flesh. Such a one is a false teacher and Antichrist. [8] Keep watch over yourselves, so that you do not make our work of no effect, but may get your full reward. [9] Anyone who goes on and does not keep to the teaching of Christ, has not God: he who keeps to the teaching has the Father and the Son. [10] If anyone comes to you not having this teaching, do not take him into your house or give him words of love: [11] For he who gives him words of love has a part in his evil works. [12] Having much to say to you, it is not my purpose to put it all down with paper and ink: but I am hoping to come to you, and to have talk with you face to face, so that your joy may be full. [13] The children of your noble sister, who is of God's selection, send you their love.

JÁNOS MÁSODIK LEVELE

1

[1] Én, mint az egyház vezető embere, üzenetet küldök Isten kiválasztott nemes testvérének és gyermekeinek, akiket igazán szeretek; és nemcsak én, hanem mindazok, akik ismerik az igazságot; [2] azért az igazságért, amely bennünk van, és velünk lesz mindörökké: [3] Kegyelem, irgalom és békesség legyen velünk az Atyaistentől és Jézus Krisztustól, az Atya Fiától, minden igaz szeretetben. [4] Nagy örömmel láttam, hogy gyermekeid közül néhányan az igazság útján járnak, ahogyan az Atya parancsolta nekünk. [5] Most pedig, testvérem, kérlek téged, nem új törvényt küldve neked, hanem azt a törvényt, amelyet kezdettől fogva kaptunk, hogy szeressük egymást. [6] A szeretet pedig az ő törvényeinek megtartása. Ez az a törvény, amelyet kezdettől fogva kaptatok, hogy megtartsátok. [7] Mert sok hamis tanító ment ki a világba, akik nem tesznek bizonyságot arról, hogy Jézus Krisztus testben jött el. Az ilyen hamis tanító és Antikrisztus. [8] Vigyázzatok magatokra, hogy ne tegyétek hiábavalóvá munkánkat, hanem megkapjátok a teljes jutalmatokat. [9] Aki kitart a Krisztus tanítása mellett, és nem tartja meg azt, abban nincs Isten: aki megtartja a tanítást, abban van az Atya és a Fiú. [10] Ha valaki ilyen tanítás nélkül megy hozzátok, ne fogadjátok be házatokba, és ne szóljatok neki szeretetteljes szavakkal. [11] Mert aki szeretetteljes szavakkal szól hozzá, része van annak gonosz cselekedeteiben. [12] Sok mondanivalóm van nektek, de nem áll szándékomban mindent papírra és tintára írni. De remélem, hogy eljutok hozzátok, és személyesen beszélek veletek, hogy örömötök teljes legyen. [13] Nemes testvéretek gyermekei, akit Isten választott, szeretetüket küldik nektek.

JOHN'S THIRD LETTER

1

[1] I, a ruler in the church, send word to the well loved Gaius, for whom I have true love. [2] My loved one, it is my prayer that you may do well in all things, and be healthy in body, even as your soul does well. [3] For it gave me great joy when some of the brothers came and gave witness that you had the true faith and were walking in the true way. [4] I have no greater joy than to have news that my children are walking in the true way. [5] My loved one, you are doing a good work in being kind to those brothers who come from other places; [6] Who have given witness to the church of your love for them: and you will do well to send them on their way well cared for, as is right for servants of God: [7] For they went out for love of the Name, taking nothing from the Gentiles. [8] So it is right for us to take in such men as guests, so that we may take our part in the work of the true faith. [9] I sent a letter to the church, but Diotrephes, whose desire is ever to have the first place among them, will not have us there. [10] So if I come, I will keep in mind the things he does, talking against us with evil words: and as if this was not enough, he does not take the brothers into his house, and those who are ready to take them in, he keeps from doing so, putting them out of the church if they do. [11] My loved one, do not be copying what is evil, but what is good. He who does good is of God: he who does evil has not seen God. [12] Demetrius has the approval of all men and of what is true: and we give the same witness, and you are certain that our witness is true. [13] I had much to say to you, but it is not my purpose to put it all down with ink and pen: [14] But I am hoping to see you in a short time, and to have talk with you face to face. May you have peace. Your friends here send you their love. Give my love to our friends by name.

JÁNOS HARMADIK LEVELE

1

[1] Én, mint a gyülekezet vezető embere, üzenetet küldök a szeretett Gájusnak, akit igazán szeretek. [2] Szeretett testvérem, azért imádkozom, hogy mindenben jól legyen dolgod, és testben is egészséges légy, ahogyan a lelked is jól van. [3] Nagy örömömre szolgált, amikor néhányan a testvérek közül odamentek, és bizonyságot tettek arról, hogy igaz hited van, és az igaz úton jársz. [4] Nincs nagyobb örömöm annál, mint amikor azt hallom, hogy gyermekeim az igaz úton járnak. [5] Szeretett testvérem, jót teszel azzal, hogy kedves vagy azokhoz a testvérekhez, akik máshonnan jöttek; [6] akik bizonyságot tettek a gyülekezetnek az irántuk való szeretetedről. Jól teszed, ha jól gondoskodva küldöd el őket, ahogyan az Isten szolgáihoz illik. [7] Mert a név szeretetéből mentek ki, semmit sem fogadva el a pogányoktól. [8] Helyes tehát, hogy ilyen embereket vendégül fogadunk, hogy mi is részt vegyünk az igaz hit munkájában. [9] Levelet küldtem a gyülekezetnek, de Diotrefész, aki mindig az első helyre vágyik közöttük, nem fogad be minket oda. [10] Ha tehát odamegyek, emlékezni fogok azokra a dolgokra, amiket gonosz szavakkal ellenünk beszél. És mintha ez nem lenne elég, nem fogadja be a testvéreket a házába, és azokat, akik hajlandóak befogadni őket, távol tartja magától, és ha mégis, kiközösíti őket a gyülekezetből. [11] Szeretett testvérem, ne a rosszat kövesd, hanem a jót. Aki jót cselekszik, Istentől van; aki rosszat cselekszik, az nem látta Istent. [12] Demetrius minden ember és az igaz ember helyeslését élvezi, és ugyanazt a tanúságot tesszük, és te is biztos vagy benne, hogy a tanúságtételünk igaz. [13] Sok mondanivalóm lenne nektek, de nem áll szándékomban mindent tintával és tollal leírni. [14] Remélem azonban, hogy hamarosan meglátlak titeket, és személyesen beszélhetünk veletek. Békesség nektek! A ti itteni barátaitok szeretettel köszöntenek titeket. Add át szeretetemet barátainknak név szerint.

THE LETTER FROM JUDE

1

[1] Jude, a servant of Jesus Christ and the brother of James, to those of God's selection who have been made holy by God the Father and are kept safe for Jesus Christ: [2] May mercy and peace and love be increased in you. [3] My loved ones, while my thoughts were full of a letter which I was going to send you about our common salvation, it was necessary for me to send you one requesting you with all my heart to go on fighting strongly for the faith which has been given to the saints once and for ever. [4] For certain men have come among you secretly, marked out before in the holy Writings for this evil fate, men without the fear of God, turning his grace into an unclean thing, and false to our only Master and Lord, Jesus Christ. [5] Now it is my purpose to put you in mind, though you once had knowledge of all these things, of how the Lord, having taken a people safely out of Egypt, later sent destruction on those who had no faith; [6] And the angels who did not keep to their kingdom but went out from the place which was theirs, he has put in eternal chains and in dark night till the great day of the judging. [7] Even as Sodom and Gomorrah, and the towns near them, having like these, given themselves up to unclean desires and gone after strange flesh, have been made an example, undergoing the punishment of eternal fire. [8] In the same way these dreamers make the flesh unclean, having no respect for authorities, and say evil of rulers. [9] Now when Michael, one of the chief angels, was fighting against the Evil One for the body of Moses, fearing to make use of violent words against him, he only said, May the Lord be your judge. [10] But these

JÚDÁS LEVELE

1

[1] Júdás, Jézus Krisztus szolgája és Jakab testvére, Isten kiválasztottjainak, akiket az Atyaisten megszentelt és Jézus Krisztus számára megőriz: [2] Irgalmasság, békesség és szeretet gyarapodjék bennetek. [3] Szeretteim, miközben azon a levélen gondolkodtam, amelyet közös üdvösségünkről küldeni akartam nektek, szükségesnek tartottam, hogy egyet küldjek nektek, amelyben teljes szívemből kérlek titeket, hogy továbbra is erősen küzdjetek a szenteknek egyszer s mindenkorra adott hitért. [4] Mert titokban jöttek közétek bizonyos emberek, akiket a Szentírás előre kijelölt erre a gonosz sorsra, istenfélelmetlen emberek, akik az ő kegyelmét tisztátalanná teszik, és meghazudtolják a mi egyetlen Urunkat, Jézus Krisztust. [5] Most pedig arra törekszem, hogy emlékeztesselek titeket, bár egykor tudtátok mindezeket, hogy az Úr, miután kivezetett egy népet Egyiptomból, később pusztulást küldött azokra, akik nem hittek; [6] Azokat az angyalokat pedig, akik nem őrizték meg országukat, hanem elhagyták azt a helyet, amely az övék volt, örök bilincsekbe és sötét éjszakába zárta az ítélet nagy napjáig. [7] Miként Szodoma, Gomora és a körülöttük lévő városok, amelyek ezekhez hasonlóan tisztátalan kívánságoknak adták magukat, és idegen test után jártak, példaként tették őket, örök tűz büntetését elszenvedve. [8] Ugyanígy ezek az álmodozók is tisztátalanná teszik a testet, nem tisztelik a hatalmasságokat, és szidják az uralkodókat. [9] Amikor Mihály, az egyik főangyal, Mózes testéért harcolt a Gonosz ellen, félve attól, hogy erőszakos szavakat használjon ellene, csak annyit mondott: Az Úr legyen a bírád! [10] Ezek az emberek azonban olyan dolgokról szólnak, amelyekről nem tudnak, és amelyekről természetes tudásuk van, mint az oktalan állatok, azok okozzák a vesztüket. [11] Átok rájuk! Káin útján jártak, jutalomért Bálaám tévelygésébe botlottak féktelenül, és az Úr ellen szidalmazásával jutottak el a pusztulásba, mint Kóré. [12] Láthatatlan sziklák ezek a férfiak a ti szeretetvendégeiteken, amikor veletek együtt vesznek részt rajtuk, juhpásztorok, akik félelem nélkül fogyasztják a juhok kenyerét; víztelen felhők, amelyek a szél előtt sompolyognak, gyümölcstelen, elhervadt fák, kétszeresen halottak, gyökerestül kitépve; [13]

men say evil about such things as they have no knowledge of; and the things of which they have natural knowledge, like beasts without reason, are the cause of their destruction. [11] A curse on them! They have gone in the way of Cain, running uncontrolled into the error of Balaam for reward, and have come to destruction by saying evil against the Lord, like Korah. [12] These men are unseen rocks at your love-feasts, when they take part in them with you, keepers of sheep who without fear take the food of the sheep; clouds without water rushing before the wind, wasted trees without fruit, twice dead, pulled up by the roots, [13] Violent waves of the sea, streaming with their shame, wandering stars for whom the darkest night is kept in store for ever. [14] The prophet Enoch, who was the seventh after Adam, said of these men, The Lord came with tens of thousands of his saints, [15] To be the judge of all, and to give a decision against all those whose lives are unpleasing to him, because of the evil acts which they have done, and because of all the hard things which sinners without fear of God have said against him. [16] These are the men who make trouble, ever desiring change, going after evil pleasures, using high-sounding words, respecting men's position in the hope of reward. [17] But you, my loved ones, keep in memory the words which were said before by the Apostles of our Lord Jesus Christ, [18] How they said to you, In the last days there will be men who, guided by their evil desires, will make sport of holy things. [19] These are the men who make divisions, natural men, not having the Spirit. [20] But you, my loved ones, building yourselves up on your most holy faith, and making prayers in the Holy Spirit, [21] Keep yourselves in the love of God, looking for life eternal through the mercy of our Lord Jesus Christ. [22] And have pity on those who are in doubt; [23] And to some give salvation, pulling them out of the fire; and on some have mercy with fear, hating even the clothing which is made unclean by the flesh. [24] Now to him who is able to keep you from falling, and to give you a place in his glory, free from all evil, with great joy, [25] To the only God our Saviour, through Jesus Christ our Lord, let us give glory and honour and authority and power, before all time and now and for ever. So be it.

A tenger heves hullámai, amelyek szégyenüktől hömpölyögnek, vándorló csillagok, akiknek örökre sötét éjszaka vár. [14] Énók próféta, aki Ádám után a hetedik volt, ezt mondta ezekről az emberekről: [15] Eljött az Úr tízezreknyi szentjével, [15] Hogy ítélkezzen mindenki felett, és ítéletet tartson mindazok felett, akiknek élete nem tetszik neki, gonosz tetteik miatt, amelyeket elkövettek, és mindazok miatt a kemény szavak miatt, amelyeket az istenfélő bűnösök ellene mondtak. [16] Ezek azok az emberek, akik bajt keltenek, mindig változást kívánnak, gonosz élvezeteket követnek, fellengzős szavakat használnak, az emberek helyzetét jutalom reményében tisztelik. [17] Ti azonban, szeretteim, jegyezzétek meg azokat a szavakat, amelyeket a mi Urunk Jézus Krisztus apostolai korábban mondtak, [18] ahogyan azt mondták nektek: Az utolsó napokban lesznek emberek, akik gonosz kívánságoktól hajtva gúnyt űznek a szent dolgokból. [19] Ezek azok az emberek, akik szakadásokat szítanak, testi emberek, akikben nincs Lélek. [20] Ti azonban, szeretteim, építsétek fel magatokat a legszentebb hitetekben, és imádkozzatok a Szentlélekben. [21] Tartsátok meg magatokat Isten szeretetében, várván az örök életet a mi Urunk Jézus Krisztus irgalmassága által. [22] És könyörüljetek a kételkedőkön; [23] És adjatok némelyeknek üdvösséget, kiragadva őket a tűzből; és némelyeken félelemmel irgalmazzatok, gyűlölve még a test által tisztátalanná vált ruhát is. [24] Annak pedig, aki meg tud őrizni titeket a botlástól, és helyt adhat nektek az ő dicsőségében, minden gonosztól mentesen, nagy örömmel, [25] az egyetlen Istennek, a mi üdvözítőnknek, a mi Urunk Jézus Krisztus által adjunk dicsőséget, tiszteletet, hatalmat és erőt minden idők előtt, most és mindörökké. Legyen úgy!

THE REVELATION TO JOHN

1

[1] The Revelation of Jesus Christ which God gave him so that his servants might have knowledge of the things which will quickly take place: and he sent and made it clear by his angel to his servant John; [2] Who gave witness of the word of God, and of the witness of Jesus Christ, even of all the things which he saw. [3] A blessing be on the reader, and on those who give ear to the prophet's words, and keep the things which he has put in the book: for the time is near. [4] John to the seven churches which are in Asia: Grace to you and peace, from him who is and was and is to come; and from the seven Spirits which are before his high seat; [5] And from Jesus Christ, the true witness, the first to come back from the dead, and the ruler of the kings of the earth. To him who had love for us and has made us clean from our sins by his blood; [6] And has made us to be a kingdom and priests to his God and Father; to him let glory and power be given for ever and ever. So be it. [7] See, he comes with the clouds, and every eye will see him, and those by whom he was wounded; and all the tribes of the earth will be sorrowing because of him. Yes, so be it. [8] I am the First and the Last, says the Lord God who is and was and is to come, the Ruler of all. [9] I, John, your brother, who have a part with you in the trouble and the kingdom and the quiet strength of Jesus, was in the island which is named Patmos, for the word of God and the witness of Jesus. [10] I was in the Spirit on the Lord's day, and a great voice at my back, as of a horn, came to my ears, [11] Saying, What you see, put in a book, and send it to the seven churches; to Ephesus and to Smyrna and to Pergamos and to Thyatira and to Sardis and to Philadelphia and to Laodicea. [12] And turning to see the voice which said these words to me, I saw seven gold vessels with lights burning in them; [13] And in the middle of them one like a son of man, clothed with a robe down to his feet, and with a band of gold round his breasts. [14] And his head and his hair were white like wool, as white as snow; and his eyes were as a flame of fire; [15] And his feet like polished brass, as if it had been burned in a fire; and his voice was as the sound of great waters. [16] And he had in his right hand seven stars: and out of his

JÁNOS KINYILATKOZTATÁSA

1

[1] Jézus Krisztus kinyilatkoztatása, amelyet Isten adott neki, hogy szolgái tudják, mik fognak hamarosan bekövetkezni. Elküldte angyala által, és megjelentette szolgájának, Jánosnak. [2] Aki bizonyságot tett Isten igéjéről és Jézus Krisztus bizonyságtételéről, mindarról, amit látott. [3] Áldott legyen az olvasó, és akik hallgatják a próféta szavait, és megtartják azokat, amiket a könyvbe írt, mert az idő közel van. [4] János a hét gyülekezetnek, amelyek Ázsiában vannak: Kegyelem nektek és békesség attól, aki van, aki volt és aki eljön; és a hét lélektől, akik az ő trónja előtt vannak; [5] És Jézus Krisztustól, az igaz tanútól, a halottak közül feltámadt elsőtől, és a föld királyainak fejedelmétől. Annak, aki szeretett minket, és vére által megtisztított bűneinktől; [6] És országgá és papokká tett minket Istenének és Atyjának; övé legyen dicsőség és hatalom mindörökkön-örökké. Legyen úgy. [7] Íme, eljön a felhőkkel, és minden szem látni fogja őt, még azok is, akik megsebesítették; és a föld minden törzse jajgatni fogja őt. Igen, úgy legyen. [8] Én vagyok az Első és az Utolsó, ezt mondja az Úr Isten, aki van, aki volt és aki eljön, mindenek Ura. [9] Én, János, a ti testvéretek, akinek részem van veletek a nyomorúságban, a királyságban és Jézus csendes erejében, a Patmosz nevű szigeten voltam az Isten igéje és Jézus bizonyságtétele miatt. [10] Lélekben voltam az Úr napján, és egy nagy hang hallatszott mögöttem, mint egy kürt, [11] amely ezt mondta: Amit látsz, írd könyvbe, és küldd el a hét gyülekezetnek: Efézusba, Szmirnába, Pergamonba, Tiatirába, Szárdiszba, Filadelfiába és Laodiceába. [12] És megfordulva, hogy lássam a hangot, amely ezeket a szavakat mondta nekem, hét aranyedényt láttam, bennük égő lámpásokkal; [13] És közöttük valaki,

mouth came a sharp two-edged sword: and his face was like the sun shining in its strength. [17] And when I saw him, I went down on my face at his feet as one dead. And he put his right hand on me, saying, Have no fear; I am the first and the last and the Living one; [18] And I was dead, and see, I am living for ever, and I have the keys of death and of Hell. [19] Put in writing, then, the things which you have seen, and the things which are, and the things which will be after these; [20] The secret of the seven stars which you saw in my right hand, and of the seven gold vessels with burning lights. The seven stars are the angels of the seven churches: and the seven lights are the seven churches.

2

[1] To the angel of the church in Ephesus say: These things says he who has the seven stars in his right hand, who is walking in the middle of the seven gold lights: [2] I have knowledge of your doings, and of your hard work and long waiting, and that you will not put up with evil men, and have put to the test those who say they are Apostles and are not, and have seen that they are false; [3] And you have the power of waiting, and have undergone trouble because of my name, without weariness. [4] But I have this against you, that you are turned away from your first love. [5] So keep in mind where you were at first, and be changed in heart and do the first works; or I will come to you, and will take away your light from its place, if your hearts are not changed. [6] But at least you have the credit of hating the works of the Nicolaitans, as I do. [7] He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches. To him who overcomes I will give of the fruit of the tree of life, which is in the Paradise of God. [8] And to the angel of the church in Smyrna say: These things says the first and the last, who was dead and is living: [9] I have knowledge of your troubles and how poor you are (but you have true wealth), and the evil words of those who say they are Jews, and are not, but are a Synagogue of Satan. [10] Have no fear of the things which you will have to undergo: see, the Evil One will send some of you into prison, so that you may be put to the test; and you will have

mint az Emberfia, bokáig érő ruhába öltözve, melle körül aranyövvel. [14] Feje és haja fehér volt, mint a hófehér gyapjú; szemei olyanok, mint a tűz lángja; [15] Lábai pedig olyanok, mint a fényes érc, mintha tűzben égett volna meg; hangja pedig olyan volt, mint a nagy vizek zúgása. [16] Jobb kezében hét csillag volt; szájából kétélű éles kard jött ki; arca pedig olyan volt, mint a nap, amely teljes erejében ragyog. [17] Amikor megláttam őt, arcul estem a lába előtt, mint egy halott. Ő pedig rám tette jobbkezét, és ezt mondta: Ne félj; én vagyok az első és az utolsó, és az Élő; [18] Halott voltam, de íme, élek örökké, és nálam vannak a halál és a pokol kulcsai. [19] Írd le tehát azokat a dolgokat, amiket láttál, és azokat is, amik vannak, és azokat is, amik ezek után lesznek; [20] A hét csillag titka, amelyet a jobb kezemben láttál, és a hét arany égő égő edényé. A hét csillag a hét gyülekezet angyala, és a hét égő égő a hét gyülekezet.

2

[1] Az efezusi gyülekezet angyalának ezt mondd: Ezeket mondja az, akinek jobb kezében a hét csillag van, aki a hét arany égő között jár:

[2] Tudok a te dolgaidról, fáradozásodról és várakozásodról, hogy nem tűröd a gonoszokat, és megkísértettem azokat, akik apostoloknak mondják magukat, pedig nem azok, és láttam, hogy hamisak. [3] És van erőd várni, és az én nevem miatt fáradtság nélkül szenvedtél. [4] De az a panaszom ellened, hogy elfordultál az első szeretetedtől. [5] Emlékezzél meg tehát, hol voltál először, és térj meg szívedben, és tedd az első cselekedeteket; különben eljövök hozzátok, és elveszem világosságotokat helyéről, ha a szívetek meg nem változik. [6] De legalább megvan a dicsőség, hogy gyűlölitek a nikolaiták cselekedeteit, ahogyan én is gyűlölöm. [7] Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek. Aki győz, annak adok az élet

great trouble for ten days. Be true till death, and I will give you the crown of life. [11] He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches. He who overcomes will not come under the power of the second death. [12] And to the angel of the church in Pergamos say: These things says he who has the sharp two-edged sword: [13] I have knowledge that your living-place is where Satan has his seat: and you are true to my name, and were not turned away from your faith in me, even in the days of Antipas, my true witness, who was put to death among you, where Satan has his place. [14] But I have some things against you, because you have with you those who keep the teaching of Balaam, by whose suggestion Balak made the children of Israel go out of the right way, taking food which was offered to false gods, and going after the desires of the flesh. [15] And you have those who keep the teaching of the Nicolaitans. [16] See, then, that you have a change of heart; or I will come to you quickly, and will make war against them with the sword of my mouth. [17] He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches. To him who overcomes I will give of the secret manna, and I will give him a white stone, and on the stone a new name, of which no one has knowledge but he to whom it is given. [18] And to the angel of the church in Thyatira say: These things says the Son of God, whose eyes are like a flame of fire, and his feet like polished brass: [19] I have knowledge of your works, and your love and faith and help and strength in trouble, and that your last works are more than the first. [20] But I have this against you, that you let the woman Jezebel say she is a prophet and give false teaching, making my servants go after the desires of the flesh and take food offered to false gods. [21] And I gave her time for a change of heart, but she has no mind to give up her unclean ways. [22] See, I will put her into a bed, and those who make themselves unclean with her, into great trouble, if they go on with her works. [23] And I will put her children to death; and all the churches will see that I am he who makes search into the secret thoughts and hearts of men: and I will give to every one of you the reward of your works. [24] But to you I say, to the rest in Thyatira, even to those who have not this teaching, and have no knowledge of the secrets of Satan, as they say; I put on you no other weight. [25] But what you have, keep safe till I come. [26] He who overcomes, and keeps my works to the end, to him I will give

fájának gyümölcséből, amely az Isten paradicsomában van. [8] A szmirnai gyülekezet angyalának pedig ezt mondom: Ezt mondja az első és az utolsó, aki halott volt, és él: [9] Tudom a nyomorúságodat és a szegénységedet (pedig igazi gazdagságod van), és azok gonosz beszédét, akik zsidóknak mondják magukat, holott nem azok, hanem a Sátán zsinagógája. [10] Ne féljetek azoktól, amelyeket el kell szenvednetek: íme, a Gonosz börtönbe fog vetni néhányatokat, hogy próbára tegyenek benneteket, és nagy nyomorúság lesz tíz napig. Legyetek hűségesek mindhalálig, és én megadom nektek az élet koronáját. [11] Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek. Aki győz, nem jut a második halál hatalmába. [12] A pergamoni gyülekezet angyalának pedig ezt mondd: Ezeket mondja az, akinél a kétélű éles kard van: [13] Tudom, hogy ott laksz, ahol a Sátán trónol; és hű vagy az én nevemhez, és nem szakadtál el a belém vetett hitedtől még Antipász, az én igaz tanúm napjaiban sem, akit megöltek közöttetek, ahol a Sátánnak van a helye. [14] De van némi panaszom ellened, mert vannak veled olyanok, akik megtartják Bálaám tanítását, akinek tanácsára Bálák leterítette Izrael fiait a helyes útról, elfogyasztva a hamis isteneknek áldozott ételt, és a test kívánságait követve. [15] És vannak olyanok is, akik megtartják a nikolaiták tanítását. [16] Térj meg tehát, hogy megváltoztasd a szívedet, különben hamar elmegyek ellened, és harczolok ellenük számnak kardjával. [17] Akinek füle van, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek. Aki győz, annak adok a titkos mannából, és adok neki egy fehér követ, és a kövön új nevet, amelyet senki sem tud, csak az, akinek adatott. [18] A tiatírai gyülekezet angyalának pedig ezt mondom: Ezeket mondja az Isten Fia, akinek szeme olyan, mint a tűz lángja, és lába olyan, mint a fényes érc: [19] Tudom a te dolgaidat, és a szeretetedet, hitedet, segítségedet és erődet a nyomorúságban, és hogy utolsó cselekedeteid többet érnek az elsőknél. [20] De az a panaszom ellened, hogy hagyod, hogy Jezabel asszony prófétának mondja magát, és hamis tanítást hirdessen, és arra készteti szolgáimat, hogy a test kívánságai után járjanak, és a hamis isteneknek áldozott ételt egyék. [21] És adtam néki időt a szíve megváltoztatására, de nem gondol arra, hogy felhagyjon tisztátalan útjával. [22] Íme, ágyba fektetem őt, és akik vele együtt tisztátalanná teszik magukat, nagy bajba sodorják azokat, ha folytatják az ő cselekedeteit. [23] És megölöm gyermekeit; és meglátja majd a gyülekezet, hogy én vagyok az, aki az emberek titkait és szívét fürkészi; és mindnyájatoknak megadom cseleke-

rule over the nations, [27] And he will be ruling them with a rod of iron; as the vessels of the potter they will be broken, even as I have power from my Father: [28] And I will give him the morning star. [29] He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches.

deteitek jutalmát. [24] Néktek pedig azt mondom, a többi Thiatirabelieknek, még azoknak is, akik nem ismerik ezt a tanítást, és akik nem ismerik a Sátán titkait, ahogy mondják: Nem teszek rátok más terhet. [25] Ami nálatok van, azt őrizzétek meg, amíg eljövök. [26] Aki győz, és mindvégig megtartja cselekedeteimet, annak adom a népek felett az uralmat. [27] És vasvesszővel fogja legeltetni őket; mint a cserépedényeket, összetörnek, ahogyan nekem is van hatalmam Atyámtól. [28] És annak adom a hajnalcsillagot. [29] Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek.

3

[1] And to the angel of the church in Sardis say: These things says he who has the seven Spirits of God and the seven stars: I have knowledge of your works, that you seem to be living but are dead. [2] Be on the watch, and make strong the rest of the things which are near to death; because as judged by me your works have not come up to God's measure. [3] Keep in mind, then, the teaching which was given to you, and be ruled by it and have a change of heart. If then you do not keep watch, I will come like a thief, and you will have no knowledge of the hour when I will come on you. [4] But you have some names in Sardis who have kept clean their robes; and as a reward they will go in white with me. [5] He who overcomes will be dressed in white, and I will not take his name from the book of life, and I will give witness to his name before my Father, and before his angels. [6] He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches. [7] And to the angel of the church in Philadelphia say: These things says he who is holy, he who is true, he who has the key of David, opening the door so that it may be shut by no one, and shutting it so that it may be open to no one. [8] I have knowledge of your works (see, I have put before you an open door which may be shut by no one), and that you have a little strength, and have kept my word, and have been true to my name. [9] See, I will make those of the Synagogue of Satan who say they are Jews, and are not, but say what is false; I will make them come and give worship before your feet, and see my love for you. [10] Because you have kept my word in quiet strength, I will keep you from the hour of testing which is coming on all the world, to put to the test those who are on earth. [11] I come quickly: keep that which you have, so that no one may take your crown. [12] Him who overcomes I

3

[1] A szárdiszi gyülekezet angyalának pedig ezt mondd: Ezeket mondja az, akinél Isten hét lelke és hét csillag van: Tudom a te dolgaidról, hogy élőnek látszol, pedig halott vagy. [2] Vigyázz, és erősítsd meg a többit, ami közel van a halálhoz, mert az én ítéletem szerint a te dolgaid nem érték el Isten mértékét. [3] Emlékezzél meg tehát a tanításról, amelyet kaptál, és uralkodj rajta, és térj meg a szívedben. Ha tehát nem virrasztasz, elmegyek, mint a tolvaj, és nem tudod, melyik órában jövök rád. [4] De vannak neveid Szárdisban, akik tisztán tartották ruháikat; és jutalmul fehér ruhában fognak velem járni. [5] Aki győz, fehér ruhába öltözik, és nem veszem ki a nevét az élet könyvéből, és tanúságot teszek a nevéről az én Atyám előtt és az ő angyalai előtt. [6] Akinek füle van, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek. [7] A filadelfiai gyülekezet angyalának pedig ezt mondd: Ezt mondja a Szent, az Igaz, akinél van Dávid kulcsa, aki megnyitja az ajtót, hogy senki be ne zárja, és bezárja, hogy senki ne nyissa ki. [8] Tudom a te dolgaidat (íme, eléd adtam egy nyitott ajtót, amelyet senki be ne zárhat), és hogy van egy kis erőd, és megtartottad az én beszédemet, és hű voltál az én nevemhez. [9] Íme, én a Sátán zsinagógájából azokat, akik zsidóknak mondják magukat, holott nem azok, hanem hazugságot mondanak, elhozom, és leborulnak a lábad előtt, és meglátják az én irántad való szeretetemet. [10] Mivel csendes erővel megőrizted az én beszédemet, megőrizlek téged a kísértés órájától, amely az egész világra eljön, hogy megkísértse a földön élőket. [11] Hamar eljövök: őrizd meg, amid van, hogy senki el ne vegye a te koronádat. [12] Aki győz, azt oszloppá teszem Istenem házában, és többé onnan ki nem megy; és felteszem rá Istenem nevét, és Istenem városának, az új Jeruzsálemnek a nevét, amely a mennyből száll alá az én Istenemtől, és az én új

will make a pillar in the house of my God, and he will go out no more: and I will put on him the name of my God, and the name of the town of my God, the new Jerusalem, which comes down out of heaven from my God, and my new name. [13] He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches. [14] And to the angel of the church in Laodicea say: These things says the true and certain witness, the head of God's new order: [15] I have knowledge of your works, that you are not cold or warm: it would be better if you were cold or warm. [16] So because you are not one thing or the other, I will have no more to do with you. [17] For you say, I have wealth, and have got together goods and land, and have need of nothing; and you are not conscious of your sad and unhappy condition, that you are poor and blind and without clothing. [18] If you are wise you will get from me gold tested by fire, so that you may have true wealth; and white robes to put on, so that your shame may not be seen; and oil for your eyes, so that you may see. [19] To all those who are dear to me, I give sharp words and punishment: then with all your heart have sorrow for your evil ways. [20] See, I am waiting at the door and giving the sign; if my voice comes to any man's ears and he makes the door open, I will come in to him, and will take food with him and he with me. [21] To him who overcomes I will give a place with me on my high seat, even as I overcame, and am seated with my Father on his high seat. [22] He who has ears, let him give ear to what the Spirit says to the churches.

nevemet. [13] Akinek van füle, hallja, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek. [14] A laodiceai gyülekezet angyalának pedig ezt mondja: Ezeket mondja az igaz és biztos tanú, Isten új rendjének feje: [15] Tudom a te dolgaidat, hogy nem vagy hideg, sem meleg; jobb lenne, ha hideg lennél, vagy meleg. [16] Mivelhogy tehát nem vagy ez vagy az, nem leszek többé veled közöm. [17] Mert azt mondod: Gazdag vagyok, és jószágokat és földeket gyűjtöttem, és semmire sincs szükségem; és nem tudod a te szomorú és boldogtalan állapotodat, hogy szegény, vak és ruhatelen vagy. [18] Ha bölcsek vagytok, kaptok tőlem tűzben kipróbált aranyat, hogy igazi gazdagságotok legyen; és fehér ruhákat, hogy felöltsétek, hogy ne látszódjon szégyenetek; és olajat szemeiteknek, hogy lássatok. [19] Mindazokat, akik kedvesek nekem, kemény szavakkal és fenyítéssel illetem, hogy akkor teljes szívetekből bánkódjatok gonosz útjaitok miatt. [20] Íme, az ajtó előtt várok, és jelt adok: ha valaki fülébe jut a hangom, és kinyitja az ajtót, bemegyek ahhoz, és vele étkezem, ő pedig velem. [21] Aki győz, annak helyet adok magammal az én magas székemen, amiképpen én is győztem, és Atyámmal ültem az ő magas székében. [22] Akinek van füle, hallja meg, mit mond a Lélek a gyülekezeteknek.

4

[1] After these things I saw a door open in heaven, and the first voice came to my ears, like the sound of a horn, saying, Come up here, and I will make clear to you the things which are to come. [2] Straight away I was in the Spirit: and I saw a high seat in heaven, and one was seated on it; [3] And to my eyes he was like a jasper and a sardius stone: and there was an arch of light round the high seat, like an emerald. [4] And round about the high seat were four and twenty seats: and on them I saw four and twenty rulers seated, clothed in white robes; and on their heads crowns of gold. [5] And out of the high seat came flames and voices and thunders. And seven lights of fire were burning before the high seat, which are the seven

4

[1] Ezek után láttam egy megnyílt ajtót a mennyben, és fülembe jutott az első hang, mint egy kürt zúgása, amely ezt mondta: „Gyere fel ide, és kije-

Spirits of God; [6] And before the high seat there was, as it seemed, a clear sea of glass; and in the middle of the high seat, and round about it, four beasts full of eyes round about. [7] And the first beast was like a lion, and the second like an ox, and the third had a face like a man, and the fourth was like an eagle in flight. [8] And the four beasts, having every one of them six wings, are full of eyes round about and inside: and without resting day and night, they say, Holy, holy, holy, Lord God, Ruler of all, who was and is and is to come. [9] And when the beasts give glory and honour to him who is seated on the high seat, to him who is living for ever and ever, [10] The four and twenty rulers go down on their faces before him who is seated on the high seat, and give worship to him who is living for ever and ever, and take off their crowns before the high seat, saying, [11] It is right, our Lord and our God, for you to have glory and honour and power: because by you were all things made, and by your desire they came into being.

lentem neked az eljövendő dolgokat." [2] Azonnal elragadtatott a Lélek, és láttam egy trónust a mennyben, és valaki ült rajta; [3] És az én szememnek olyan volt, mint a jáspis és a szárdius kő; és a trón körül fényív volt, mint a smaragd. [4] A trón körül huszonnégy trón volt; és ezeken láttam huszonnégy uralkodót ülni, fehér ruhákba öltözve; és a fejükön aranykoronák. [5] És a trónból lángok, hangok és mennydörgések törtek elő. És hét tűzfény égett a trón előtt, amelyek az Isten hét Lelke; [6] És a trón előtt, mintha tiszta üvegtenger lett volna; és a trón közepén és körülötte négy lelkes állat, tele szemekkel körös-körül. [7] Az első állat oroszlánhoz, a második ökörhöz, a harmadik emberhez hasonló arcú, a negyedik pedig repülő sashoz hasonló. [8] A négy állat mindegyikének hat szárnya volt, körös-körül és belül tele szemekkel, és éjjel-nappal ezt mondták: Szent, szent, szent az Úr Isten, mindenek Ura, aki volt, van és eljövendő! [9] Amikor pedig az állatok dicsőséget és tiszteletet adtak annak, aki a trónon ült, annak, aki örökkön-örökké él, [10] a huszonnégy uralkodó arcra borult az előtt, aki a trónon ült, és imádta azt, aki örökkön-örökké él, és levették koronájukat a trón előtt, mondván: [11] Igaz, Urunk és Istenünk, hogy tiéd legyen a dicsőség, a tisztelet és a hatalom, mert általad lett minden, és a te akaratodból lett minden.

5

[1] And I saw in the right hand of him who was seated on the high seat, a book with writing inside it and on the back, shut with seven stamps of wax. [2] And I saw a strong angel saying in a loud voice, Who is able to make the book open, and to undo its stamps? [3] And no one in heaven, or on the earth, or under the earth, was able to get the book open, or to see what was in it. [4] And I was very sad, because there was no one able to get the book open or to see what was in it. [5] And one of the rulers said to me, Do not be sad: see, the Lion of the tribe of Judah, the Root of David, has overcome, and has power to undo the book and its seven stamps. [6] And I saw in the middle of the high seat and of the four beasts, and in the middle of the rulers, a Lamb in his place, which seemed as if it had been put to death, having seven horns and seven eyes, which are the seven Spirits of God, sent out into all the earth. [7] And he came and took it out of the right hand of him who was seated on the high seat. [8] And when he had taken the book, the

5

[1] És láttam annak jobb kezében, aki a trónon ült, egy könyvet, belül és hátul írással, hét viaszpecséttel lezárva. [2] És láttam egy erős angyalt, aki hangosan ezt mondta: Ki tudja felnyitni a könyvet, és ki tudja feltörni a pecsétjeit? [3] És senki sem volt képes sem a mennyben, sem a földön, sem a föld alatt felnyitni a könyvet, vagy megnézni, mi van benne. [4] És nagyon elszomorodtam, mert senki sem volt képes felnyitni a könyvet, vagy megnézni, mi van benne. [5] És az egyik vezető ezt mondta nekem: Ne szomorkodj! Íme, a Júda törzséből való oroszlán, Dávid gyökere győzött, és hatalma van feltörni a könyvet és annak hét pecsétjét. [6] És láttam a trónus és a négy állat között, és a vezetők között egy Bárányt az ő helyén, akit mintha megöltek volna, hét szarva és hét szeme volt, ezek az Isten hét lelke, elküldve az egész földre. [7] És odament, és elvette a trónuson ülő jobb kezéből. [8] És miután elvette a könyvet, a négy lelkes állat és a huszonnégy uralkodó arcra borult a Bárány előtt, mindegyiküknél hangszer és

four beasts and the four and twenty rulers went down on their faces before the Lamb, having every one an instrument of music, and gold vessels full of perfumes, which are the prayers of the saints. [9] And their voices are sounding in a new song, saying, It is right for you to take the book and to make it open: for you were put to death and have made an offering to God of your blood for men of every tribe, and language, and people, and nation, [10] And have made them a kingdom and priests to our God, and they are ruling on the earth. [11] And I saw, and there came to my ears the sound of a great number of angels round about the high seat and the beasts and the rulers; and the number of them was ten thousand times ten thousand, and thousands of thousands; [12] Saying with a great voice, It is right to give to the Lamb who was put to death, power and wealth and wisdom and strength and honour and glory and blessing. [13] And to my ears came the voice of everything in heaven and on earth and under the earth and in the sea, and of all things which are in them, saying, To him who is seated on the high seat, and to the Lamb, may blessing and honour and glory and power be given for ever and ever. [14] And the four beasts said, So be it. And the rulers went down on their faces and gave worship.

aranyedények voltak tele illatszerekkel, amelyek a szentek imádságai. [9] És hangjuk új éneket zeng, mondván: Illő, hogy vedd a könyvet, és nyisd meg, mert megölettél, és véráldozatot mutattál be Istennek minden törzsből, nyelvből, népből és nemzetből való emberekért, [10] és királysággá és papokká tetted őket a mi Istenünknek, és ők uralkodnak a földön. [11] És láttam, és fülembe jutott nagyszámú angyal hangja a trónus, a lelkes állatok és a vezetők körül; és az ő számuk tízezerszer tízezer és ezerszer ezer volt; [12] Nagy szóval ezt mondván: Illő a megöletett Báránynak hatalmat, gazdagságot, bölcsességet, erőt, tiszteletet, dicsőséget és áldást adni! [13] És fülembe jutott mindennek a hangja, ami a mennyben, a földön, a föld alatt és a tengerben van, és mindennek, ami ezekben van, ezt mondván: A királyi székben ülőnek és a Báránynak áldás, tisztelet, dicsőség és hatalom mindörökkön-örökké! [14] És a négy lelkes állat ezt mondta: Úgy legyen! A fejedelmek pedig arcra borultak, és imádták.

6

[1] And I saw when the Lamb undid one of the stamps, and the voice of one of the four beasts came to my ears, saying as with a voice of thunder, Come and see. [2] And I saw a white horse, and he who was seated on it had a bow; and there was given to him a crown: and he went out with power to overcome. [3] And when the second stamp was undone, the voice of the second beast came to my ears, saying, Come and see. [4] And another horse came out, a red horse; and it was given to him who was seated on it to take peace from the earth, so that people might put one another to death: and there was given to him a great sword. [5] And when the third stamp was undone, the voice of the third beast came to my ears, saying, Come and see. And I saw a black horse; and he who was seated on it had scales in his hand. [6] And a voice came to my ears, from the middle of the four beasts, saying, A measure of grain for a penny, and three measures of barley for a penny: and see that you do no damage to the oil and the wine. [7] And when the fourth stamp was undone, the voice of the fourth

6

[1] És láttam, amikor a Bárány feloldotta az egyik pecsétet, és a négy élőlény egyikének hangja jutott eszembe, amely mennydörgés hangján ezt mondta: „Jöjj és lásd!” [2] És láttam egy fehér lovat, és aki azon ült, annak íja volt, és adatott neki korona, és hatalommal ment ki a győzelemre. [3] És amikor a második pecsétet feloldották, a második élőlény hangja jutott eszembe, amely ezt mondta: „Jöjj és lásd!” [4] És előjött egy másik ló, egy vörös ló, és adatott annak, aki azon ült, hogy elvegye a békét a földről, hogy az emberek megöljék egymást, és adatott neki egy nagy kard. [5] És amikor a harmadik pecsétet feloldották, a harmadik élőlény hangja jutott eszembe, amely ezt mondta: „Jöjj és lásd!” És láttam egy fekete lovat, és aki azon ült, annak pikkelyek voltak a kezében. [6] És egy hang hallatszott fülembe a négy lelkes állat közül, amely ezt mondta: Egy mérő gabona egy dénárért, és három mérő árpa egy dénárért; és vigyázz, nehogy kárt tegyél az olajban és a borban! [7] És amikor a negyedik pecsétet felbontották, a negyedik lelkes állat hangja hallatszott fülembe, amely ezt

beast came to my ears, saying, Come and see. [8] And I saw a grey horse, and the name of him who was seated on it was Death; and Hell came after him. And there was given to them authority over the fourth part of the earth, to put to destruction by the sword, and by taking away their food, and by death, and by the beasts of the earth. [9] And when the fifth stamp was undone, I saw under the altar the souls of those who had been put to death for the word of God, and for the witness which they kept. [10] And they gave a great cry, saying, How long will it be, O Ruler, holy and true, before you take your place as judge and give punishment for our blood to those on the earth? [11] And there was given to every one a white robe, and they were ordered to take their rest for a little time, till the number was complete of the other servants, their brothers, who would be put to death, even as they had been. [12] And I saw when the sixth stamp was undone, and there was a great earth-shock; and the sun became black as haircloth, and all the moon became as blood; [13] And the stars of heaven were falling to the earth, like green fruit from a tree before the force of a great wind. [14] And the heaven was taken away like the roll of a book when it is rolled up; and all the mountains and islands were moved out of their places. [15] And the kings of the earth, and the rulers, and the chief captains, and the men of wealth, and the strong, and every servant and free man, took cover in the holes and the rocks of the mountains; [16] And they say to the mountains and to the rocks, Come down on us, covering us from the face of him who is seated on the high seat, and from the wrath of the Lamb: [17] For the great day of their wrath is come, and who may keep his place?

mondta: Gyere és lásd! [8] És láttam egy szürke lovat, és aki azon ült, annak a neve Halál volt; és a Pokol követte. És adatott nekik hatalom a föld negyedrésze felett, hogy karddal, eledelük elvesztésével, halállal és a föld vadjai által pusztítsanak.

[9] És amikor az ötödik pecsétet felbontották, láttam az oltár alatt azoknak a lelkeit, akiket megöltek Isten igéjéért és a tanúságtételért, amelyet megtartottak. [10] És hangosan kiáltottak, mondván: Meddig vársz még, ó, szent és igaz Uralkodó, hogy bíróként ne foglalj helyet, és megbünteted a mi vérünket a földön élőknek? [11] És adatott mindenkinek fehér köntös, és megparancsolták nekik, hogy pihenjenek egy kis ideig, míg teljes nem lesz a többi szolgák, testvéreik száma, akiket megölnek, ahogyan ők is megöltek. [12] És láttam, amikor a hatodik pecsétet felbontották, és nagy földrengés támadt; és a nap feketévé lett, mint a szőrruha, és az egész hold olyanná lett, mint a vér; [13] És az ég csillagai a földre hullottak, mint a zöld gyümölcs a fáról nagy szél heve előtt. [14] És az ég elvétetett, mint a könyvtekercs, amikor összegöngyölítik; és a hegyek és szigetek mind elmozdultak helyükről. [15] És a föld királyai, és az uralkodók, és a vezérek, és a gazdagok, és az erősek, és minden szolga és szabad ember, a hegyek barlangjaiban és szikláiban rejtőzött; [16] És ezt mondják a hegyeknek és a szikláknak: Szálljatok le ránk, és takarjatok el minket annak arcától, aki a trónon ült, és a Bárány haragjától! [17] Mert eljött haragjuk nagy napja, és ki állhatja meg azt?

7

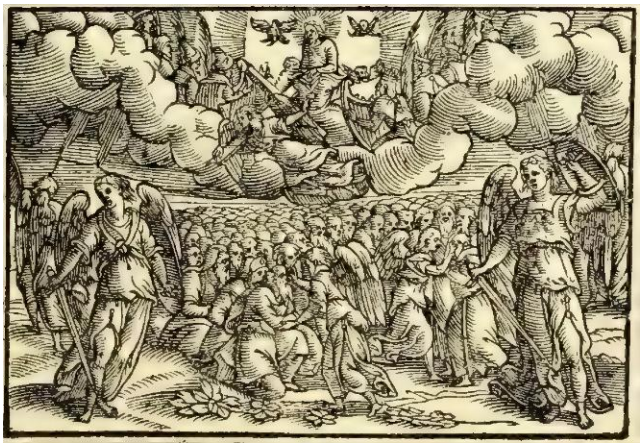
[1] After this I saw four angels in their places at the four points of the earth, keeping back the four winds in their hands, so that there might be no moving of the wind on the earth, or on the sea, or on any tree. [2] And I saw another angel coming up from the east, having the mark of the living God:

7

[1] Ezután négy angyalt láttam a föld négy pontján, amint kezükben tartották a négy szelet, hogy ne fújjon a szél a földre, a tengerre vagy bármilyen fára. [2] És láttam egy másik angyalt feljönni keletről, akinél az élő Isten pecsétje volt, és hatalmas hangon így szólt a négy angyalhoz, akiknek ada-

and he said with a great voice to the four angels, to whom it was given to do damage to the earth and the sea, [3] Do no damage to the earth, or the sea, or the trees, till we have put a mark on the servants of our God. [4] And there came to my ears the number of those who had the mark on their brows, a hundred and forty-four thousand, who were marked out of every tribe of the people of Israel. [5] Of the tribe of Judah were marked twelve thousand: of the tribe of Reuben twelve thousand: of the tribe of Gad twelve thousand: [6] Of the tribe of Asher twelve thousand: of the tribe of Naphtali twelve thousand: of the tribe of Manasseh twelve thousand: [7] Of the tribe of Simeon twelve thousand: of the tribe of Levi twelve thousand: of the tribe of Issachar twelve thousand: [8] Of the tribe of Zebulun twelve thousand: of the tribe of Joseph twelve thousand: of the tribe of Benjamin were marked twelve thousand. [9] After these things I saw a great army of people more than might be numbered, out of every nation and of all tribes and peoples and languages, taking their places before the high seat and before the Lamb, dressed in white robes, and with branches in their hands, [10] Saying with a loud voice, Salvation to our God who is seated on the high seat, and to the Lamb. [11] And all the angels were round about the high seat, and about the rulers and the four beasts; and they went down on their faces before the high seat, and gave worship to God, saying, [12] So be it. Let blessing and glory and wisdom and praise and honour and power and strength be given to our God for ever and ever. So be it. [13] And one of the rulers made answer, saying to me, These who have on white robes, who are they, and where did they come from? [14] And I said to him, My lord, you have knowledge. And he said to me, These are they who came through the great testing, and their robes have been washed and made white in the blood of the Lamb. [15] This is why they are before the high seat of God; and they are his servants day and night in his house: and he who is seated on the high seat will be a tent over them. [16] They will never be in need of food or drink: and they will never again be troubled by the burning heat of the sun: [17] For the Lamb who is on the high seat will be their keeper and their guide to fountains of living water: and God will make glad their eyes for ever.

tott, hogy kárt tegyenek a földön és a tengeren: [3] Ne kárt tegyetek a földben, a tengerben vagy a fákban, amíg meg nem jelöljük Istenünk szolgáit. [4] És meghallottam azoknak a számát, akiknek a homlokán a bélyeg volt: százegyvennégyezer, akiket megjelöltek Izrael népének minden törzséből. [5] Júda törzséből tizenkétezer: Rúben törzséből tizenkétezer: Gád törzséből tizenkétezer: [6] Áser törzséből tizenkétezer: Naftali törzséből tizenkétezer: Manassé törzséből tizenkétezer: [7] Simeon törzséből tizenkétezer: Lévi törzséből tizenkétezer: Izsakár törzséből tizenkétezer: [8] Zebulon törzséből tizenkétezer: József törzséből tizenkétezer: Benjámin törzséből tizenkétezer.

[9] Ezek után láttam egy nagy sereget, több mint megszámlálhatót, minden nemzetből és törzsből, népből és nyelvből, amint a trónus előtt és a Bárány előtt helyezkedtek el, fehér ruhákba öltözve, kezükben ágakkal. [10] Hangosan ezt mondták: „A mi Istenünké az üdvösség, aki a trónuson ül, és a Bárányé!” [11] Az angyalok pedig mind a trónus, a fejedelmek és a négy lelkes állat körül voltak; És arcra borulva a trónus előtt, imádták Istent, mondván: [12] Úgy legyen! Áldás, dicsőség, bölcsesség, dicséret, tisztelet, hatalom és erő a mi Istenünknek mindörökkön-örökké! Legyen úgy! [13] És az egyik vezető válaszolt nekem, mondván: Ezek, akik fehér ruhába vannak, kik ők, és honnan jöttek? [14] És mondám néki: Uram, te tudod. És monda nékem: Ezek azok, akik kimentek a nagy próbán, és ruháikat megmosták és megfehérítették a Bárány vérében. [15] Ezért vannak az Isten trónusa előtt, és éjjel-nappal az ő szolgái az ő házában; és aki a trónuson ül, sátor lesz felettük. [16] Soha többé nem lesz szükségük ételre és italra, és a nap perzselő heve sem gyötri őket. [17] Mert a Bárány, aki a trónon van, őrzi őket, és elvezeti őket az élő vizek forrásaihoz, és Isten megvidámítja szemüket mindörökké.

8

[1] And when the seventh stamp was undone there was quiet in heaven for about half an hour. [2] And I saw the seven angels who had their place before God; and seven horns were given to them. [3] And another angel came and took his place at the altar, having a gold vessel for burning perfume; and there was given to him much perfume, so that he might put it with the prayers of all the saints on the gold altar which was before the high seat. [4] And the smoke of the perfume, with the prayers of the saints, went up before God out of the angel's hand. [5] And the angel took the vessel; and he made it full of the fire of the altar, and sent it down on the earth: and there came thunders and voices and flames and a shaking of the earth. [6] And the seven angels who had the seven horns made ready for sounding them. [7] And at the sounding of the first, a rain of ice and fire, mixed with blood, was sent on the earth: and a third part of the earth, and of the trees, and all green grass was burned up. [8] And at the sounding of the second angel, it was as if a great mountain burning with fire was sent into the sea: and a third part of the sea became blood, [9] And destruction came on a third part of the living things which were in the sea, and on a third part of the ships. [10] And at the sounding of the third angel, there went down from heaven a great star, burning like a flame, and it came on a third part of the rivers, and on the fountains of water. [11] And the name of the star is Wormwood: and a third part of the waters became bitter; and a number of men came to their end because of the waters, for they were made bitter. [12] And at the sounding of the fourth angel, a third part of the sun, and of the moon, and of the stars was made dark, so that there was no light for a third part of the day and of the night. [13] And there came to my ears the cry of an eagle in flight in the middle of heaven, saying with a great voice, Trouble, trouble, trouble, to all on the earth, because of the other voices of the horns of the three angels, whose sounding is still to come.

8

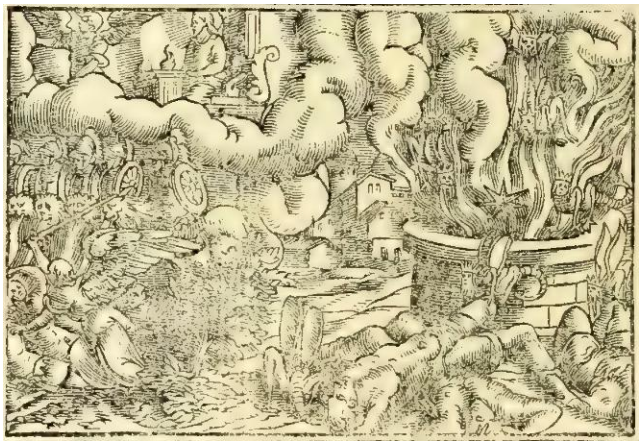
[1] És amikor a hetedik pecsétet feloldották, csend lett a mennyben körülbelül fél óráig. [2] És láttam a hét angyalt, akik Isten előtt álltak, és adatott nekik hét szarv. [3] És jött egy másik angyal, és helyet foglalt az oltárnál, egy aranyedénnyel a kezében, hogy illatszert égessen; és adatott neki sok illatszer, hogy tegye azt az összes szent imáival együtt az aranyoltárra, amely a trónus előtt volt.

[4] És felment a illatszer füstje a szentek imáival az angyal kezéből Isten elé. [5] És fogta az angyal az edényt, és megtöltötte az oltár tüzével, és lebocsátotta a földre; és mennydörgések és hangok és lángok támadtak, és a föld megremegett. [6] És a hét angyal, akinél a hét szarv volt, felkészült a megfújásra. [7] Az első fújásakor jég és tűz esője, vérrel keveredve, esett a földre; és a földnek, a fáknak és minden zöld fűnek harmadrésze megégett. [8] A második angyal szavára pedig mintha egy nagy, tűzzel égő hegyet zúdítottak volna a tengerbe; és a tenger harmadrésze vérré lőn. [9] És pusztulás támadt a tengerben lévő élőlények harmadrészére és a hajók harmadrészére. [10] A harmadik angyal szavára pedig leszállt az égből egy nagy csillag, lángoló, és ráesett a folyók harmadrészére és a vízforrásokra. [11] A csillag neve pedig Üröm; és a vizek harmadrésze keserűvé lőn, és sok ember meghalt a vizek miatt, mert keserűvé lőn. [12] A negyedik angyal szavára pedig a napnak, a holdnak és a csillagoknak harmadrésze elsötétedett, úgyhogy a nappal és az éjszaka harmadrészében nem volt világosság. [13] És fülembe jutott egy sas kiáltása, amely az ég közepén szállt, és nagy szóval ezt mondta: „Bánat, baj, baj mindenkinek a földön a három angyal kürtjének hangja miatt, akiknek még hátravan a szavuk!”

9

[1] And at the sounding of the fifth angel I saw a star falling from heaven to the earth: and there was given to him the key of the great deep. [2] And he made the great deep open and a smoke went up from it, like the smoke of a great oven; and the sun and the air were made dark because of the smoke. [3] And from the smoke locusts came out on the earth; and power was given them, like the power of scorpions. [4] And they were ordered to do no damage to the grass of the earth, or any green thing, or any tree, but only to such men as have not the mark of God on their brows. [5] And orders were given them not to put them to death, but to give them great pain for five months: and their pain was as the pain from the wound of a scorpion. [6] And in those days men will be hoping for death, and it will not come to them; and they will have a great desire for death, and death will go in flight from them.

[7] And the forms of the locusts were like horses made ready for war; and on their heads they had crowns like gold, and their faces were as the faces of men. [8] And they had hair like the hair of women, and their teeth were as the teeth of lions. [9] And they had breastplates like iron, and the sound of their wings was as the sound of carriages, like an army of horses rushing to the fight. [10] And they have pointed tails like scorpions; and in their tails is their power to give men wounds for five months. [11] They have over them as king the angel of the great deep: his name in Hebrew is Abaddon, and in the Greek language Apollyon. [12] The first Trouble is past: see, there are still two Troubles to come. [13] And at the sounding of the sixth angel a voice came to my ears from the horns of the gold altar which is before God, [14] Saying to the sixth angel who had the horn, Make free the four angels

9

[1] Az ötödik angyal trombitálásakor láttam, hogy egy csillag hullik az égből a földre, és adatott neki a nagy mélység kulcsa. [2] Megnyitotta a nagy mélységet, és füst szállt fel belőle, mint egy nagy kemence füstje, és a nap és a levegő elsötétült a füst miatt. [3] A füstből sáskák jöttek ki a földre, és hatalom adatott nekik, mint a skorpiók ereje. [4] Megparancsolták nekik, hogy ne ártsanak a föld füvének, semmilyen zöld növénynek vagy fának, csak azoknak, akiknek nincs Isten bélyege a homlokukon. [5] Megparancsolták nekik, hogy ne öljék meg őket, hanem kínozzák őket nagy fájdalommal öt hónapig, és a fájdalmuk olyan volt, mint a skorpió sebe miatti fájdalom. [6] Azokban a napokban az emberek remélik a halált, de nem jön el hozzájuk, és nagyon kívánják majd a halált, és a halál elmenekül előlük. [7] A sáskák alakja pedig hasonló volt a harcra felkészített lovakhoz; fejükön aranykoronák voltak, arcuk pedig olyan volt, mint az emberek arca. [8] Hajuk olyan volt, mint az asszonyok haja, fogaik pedig olyanok voltak, mint az oroszlánok fogai. [9] Mellvértjeik olyanok voltak, mint a vas, szárnyaik zúgása pedig olyan volt, mint a kocsik zúgása, mint egy harcra siető lovak serege. [10] Hegyes farkuk volt, mint a skorpióknak, és farkukban hatalmuk volt arra, hogy öt hónapig sebeket ejtsenek az embereken. [11] Királyuk a nagy mélység angyala, akinek a neve héberül Abaddon, görögül pedig Apollüon. [12] Az első nyomorúság elmúlt: íme, még két nyomorúság következik. [13] A hatodik angyal szavára egy hang jutott eszembe az Isten előtt álló aranyoltár szarvai közül, [14] amely ezt mondta a hatodik szarvas angyalnak: Szabadítsd meg a négy angyalt, akik a nagy Eufrátesz folyónál láncra vannak kötve! [15] És megszabadult a négy angyal, akik készen álltak az órára, napra, hónapra és évre, hogy megöljék az emberek harmadát. [16] A lovasok seregeinek száma pedig kétszer tízezerszer tízezer volt: a számukat hallottam. [17] És láttam a látomásban a lovakat és a rajtuk ülőket, tűzből, üvegből és égő kőből való mellvértekkel; és a lovak feje olyan volt, mint az oroszlánok feje; és szájukból tűz, füst és égett szag jött ki. [18] Ezek a gonoszságok miatt az emberek harmadát tűz, füst és szájukból kijövő égett szag ölték meg. [19] Mert a lovak ereje a szájukban és a farkukban van; mert farkuk olyan, mint a kígyók, és fejük van, és azzal sebeket ejtenek. [20] A

who are chained at the great river Euphrates. [15] And the four angels were made free, who were ready for the hour and day and month and year, that they might put to death a third part of men. [16] And the number of the armies of the horsemen was twice ten thousand times ten thousand: the number of them came to my ears. [17] And so I saw the horses in the vision, and those who were seated on them, having breastplates of fire and glass and of burning stone: and the heads of the horses were as the heads of lions; and out of their mouths came fire and smoke and a smell of burning. [18] By these evils a third part of men was put to death, by the fire, and the smoke, and the burning smell which came out of their mouths. [19] For the power of the horses is in their mouths and in their tails: because their tails are like snakes, and have heads, and with them they give wounds. [20] And the rest of the people, who were not put to death by these evils, were not turned from the works of their hands, but went on giving worship to evil spirits, and images of gold and silver and brass and stone and wood which have no power of seeing or hearing or walking: [21] And they had no regret for putting men to death, or for their use of secret arts, or for the evil desires of the flesh, or for taking the property of others.

10

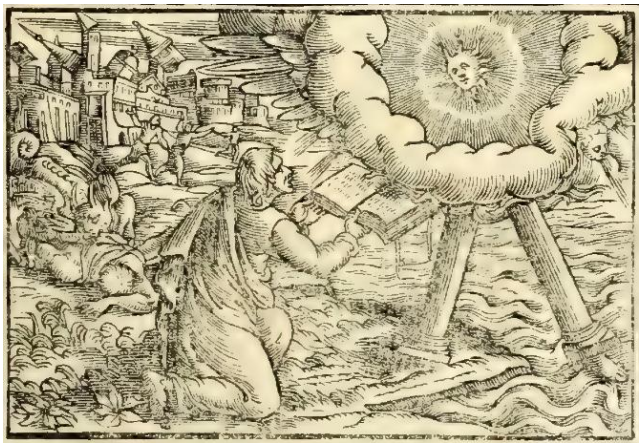
[1] And I saw another strong angel coming down out of heaven, clothed with a cloud; and an arch of coloured light was round his head, and his face was like the sun, and his feet like pillars of fire; [2] And he had in his hand a little open book: and he put his right foot on the sea, and his left on the earth; [3] And he gave a loud cry, like the angry voice of a lion: and at his cry the voices of the seven thunders were sounding. [4] And when the seven thunders had given out their voices, I was about to put their words down: and a voice from heaven came to my ears, saying, Keep secret the things which the seven thunders said, and do not put them in writing. [5] And the angel which I saw taking his position on the sea and on the earth, put up his right hand to heaven, [6] And took his oath by him who is living for ever and ever, who made the heaven and the things in it, and the earth and the things in it, and the sea and the things in it, that there would be no more waiting: [7] But in the days of the voice of the seventh angel, when the sound

többi nép pedig, akiket nem öltek meg ezek a gonoszságok, nem fordultak el kezük munkáitól, hanem továbbra is gonosz lelkeket imádtak, és aranyból, ezüstből, rézből, kőből és fából készült képeket, amelyeknek nincs látásuk, hallásuk vagy járásuk hatalma. [21] És nem bánták meg, hogy embereket öltek meg, vagy hogy titkos mesterségeket műveltek, vagy hogy a test gonosz kívánságait követték, vagy hogy mások vagyonát elvették.

10

[1] És láttam egy másik erős angyalt leszállni az égből, felhőbe öltözve; és egy színes fényív volt a feje körül, és az arca olyan volt, mint a nap, és a lábai, mint a tűzoszlopok; és egy kis nyitott könyv volt a kezében; és jobb lábát a tengerre, balját pedig a földre tette; [3] És hangosan kiáltott, mint egy haragos oroszlán hangja; és kiáltására a hét mennydörgés hangja harsant. [4] És amikor a hét mennydörgés kiadta szavát, én le akartam írni beszédüket; és egy mennyei hang jutott a fülemhez, mondván: Tartsd titokban, amit a hét mennydörgés mondott, és ne írd le azokat! [5] És az angyal, akit láttam, hogy megáll a tengeren és a földön, felemelte jobbját az ég felé, [6] És megesküdött arra, aki örökkön-örökké él, aki a mennyet és a benne lévő dolgokat, a földet és a benne lévő dolgokat, a tengert és a benne lévő dolgokat teremtette, hogy nem lesz többé várakozás. [7] Hanem a hetedik angyal szavának napjaiban, amikor kürtje hangja eljön, akkor lesz teljessé Isten titka, amelyről

of his horn is about to come, then will the secret of God be complete, of which he gave the good news to his servants the prophets.

[8] And the voice came to me again from heaven, saying, Go, take the book which is open in the hand of the angel who has his place on the sea and on the earth. [9] And I went to the angel, and said to him, Give me the little book. And he said to me: Put it in your mouth; and it will make your stomach bitter, but in your mouth it will be sweet as honey. [10] And I took the little book out of the angel's hand and did as he said; and it was sweet as honey in my mouth: and when I had taken it, my stomach was made bitter. [11] And they said to me, You are to give word again of what is coming in the future to the peoples and nations and languages and kings.

evangéliumot hirdetett szolgáinak, a prófétáknak. [8] És ismét szózat lőn hozzám az égből, mondván: Menj, vedd el a nyitott könyvet az angyal kezéből, akinek a tengeren és a földön van a helye! [9] És odamentem az angyalhoz, és mondtam neki: Add ide nekem a kis könyvet! És ő azt mondta nekem: Tedd a szádba, és keserűvé teszi a gyomrodat, de édes lesz a szádban, mint a méz. [10] És elvettem a kis könyvet az angyal kezéből, és úgy tettem, ahogy mondta; és édes volt a számban, mint a méz; és amikor megvettem, keserűvé vált a gyomrom. [11] És ezt mondták nekem: Neked kell tudtot hoznod a népeknek, nemzeteknek, nyelveknek és királyoknak a jövő felől.

11

[1] And there was given to me a measuring rod: and one said, Go up and take the measure of the house of God, and the altar, and the worshippers in it. [2] But do not take the measure of the space outside the house; because it has been given to the nations: and the holy town will be under their feet for forty-two months. [3] And I will give orders to my two witnesses, and they will be prophets for a thousand, two hundred and sixty days, clothed with haircloth. [4] These are the two olive-trees and the two lights, which are before the Lord of the earth. [5] And if any man would do them damage, fire comes out of their mouth and puts an end to those who are working against them: and if any man has a desire to do them damage, in this way will he be put to death. [6] These have the power to keep the heaven shut, so that there may be no rain in the days when they are prophets: and they have power over the waters to make them into blood, and to send every sort of disease on the earth as

11

[1] És adatott nekem egy mérővessző, és ezt mondta: Menj fel, és mérd meg az Isten házát, az oltárt és a benne imádkozókat. [2] De a házon kívüli területet ne mérd meg, mert az a népeknek adatott, és a szent város negyvenkét hónapig az ő lábuk alatt lesz. [3] És én parancsot adok az én két tanúmnak, hogy prófétáljanak ezerkétszázhatvan napig, szőrruhába öltözve. [4] Ők a két olajfa és a két világítótest, amelyek a föld Ura előtt vannak. [5] És ha valaki ártani akar nekik, tűz jön ki a szájukból, és elpusztítja azokat, akik ellenük dolgoznak; és ha valaki ártani akar nekik, így fog megöletni. [6] Ezeknek hatalmuk van arra, hogy bezárják az eget, hogy ne legyen eső azokban a napokban, amikor prófétálnak; és hatalmuk van a vizek felett, hogy vérré változtassák azokat, és mindenféle betegséget küldjenek a földre, ahogy tetszik nekik. [7] És amikor véget érnek bizonyságtételük, a nagy mélységből feljövő fenevad hadat indít ellenük, legyőzi őket és megöli őket. [8] Holttestük

their pleasure is. [7] And when they have come to the end of their witness, the beast which comes up out of the great deep will make war on them and overcome them and put them to death. [8] And their dead bodies will be in the open street of the great town, which in the spirit is named Sodom and Egypt, where their Lord was put to death on the cross. [9] And the peoples and tribes and languages and nations will be looking on their dead bodies three days and a half, and will not let their dead bodies be put in the earth. [10] And those who are on the earth will have pleasure and delight over them; and they will send offerings one to another because these two prophets gave great trouble to all on the earth. [11] And after three days and a half the breath of life from God went into them, and they got up on their feet; and great fear came on those who saw them. [12] And a great voice from heaven came to their ears, saying to them, Come up here. And they went up into heaven in the cloud, and were seen by those desiring their death. [13] And in that hour there was a great earth-shock and a tenth part of the town came to destruction; and in the earth-shock seven thousand persons came to their end: and the rest were in fear, and gave glory to the God of heaven. [14] The second Trouble is past: see, the third Trouble comes quickly. [15] And at the sounding of the seventh angel there were great voices in heaven, saying, The kingdom of the world has become the kingdom of our Lord, and of his Christ, and he will have rule for ever and ever. [16] And the four and twenty rulers, who are seated before God on their high seats, went down on their faces and gave worship to God, saying, [17] We give you praise, O Lord God, Ruler of all, who is and who was; because you have taken up your great power and are ruling your kingdom. [18] And the nations were angry, and your wrath has come, and the time for the dead to be judged, and the time of reward for your servants, the prophets, and for the saints, and for those in whom is the fear of your name, small and great, and the time of destruction for those who made the earth unclean. [19] And the house of God which is in heaven was open; and the ark of his agreement was seen in his house, and there were flames and voices and thunders and an earth-shock and a rain of ice.

pedig a nagy város utcáin lesz, amelyet lélekben Sodomának és Egyiptomnak neveznek, ahol Urukat keresztre feszítették. [9] A népek, törzsek, nyelvek és nemzetek három és fél napig nézik majd holttestüket, és nem engedik, hogy holttestüket a földbe temessék. [10] Akik a földön vannak, gyönyörködnek bennük, és áldozatokat mutatnak be egymásnak, mert ez a két próféta nagy bajt okozott a föld minden lakójának. [11] Három és fél nap múlva pedig élet lehelete szállt beléjük Istentől, és lábukra álltak; és nagy félelem támadt azokban, akik látták őket. [12] És egy nagy hang jutott eszükbe az égből, amely ezt mondta nekik: „Gyertek fel ide!” És felmentek a mennybe felhőben, és megjelentek azoknak, akik halálukat kívánták. [13] Abban az órában nagy földrengés támadt, és a város tizedrésze elpusztult, és a földrengésben hétezer ember halt meg, a többiek pedig félelemben, és dicsőséget adtak a menny Istenének. [14] A második nyomorúság elmúlt: íme, a harmadik nyomorúság hamar eljön. [15] A hetedik angyal trombitájára nagy szózatok támadtak a mennyben, amelyek ezt mondták: „A világ országa a mi Urunké és az ő Krisztusáé lett, és ő uralkodik örökkön-örökké.” [16] A huszonnégy fejedelem pedig, akik Isten előtt ülnek magas trónjaikon, arcra borulva imádták Istent, és ezt mondták: [17] Dicsérünk téged, Uram Isten, mindenek Királya, aki vagy és aki voltál, mert kezedbe vetted nagy hatalmadat, és uralkodsz országodon. [18] És haragudtak a népek, és eljött a te haragod, és az ítélet ideje a halottak felett, és a jutalom ideje a te szolgáidnak, a prófétáknak, és a szenteknek, és azoknak, akik félik a te nevedet, kicsinyeknek és nagyoknak, és a pusztulás ideje azoknak, akik tisztátalanná tették a földet. [19] És megnyílt az Isten háza, amely a mennyben van, és láthatóvá vált az ő szövetségének ládája az ő házában, és lángok és hangok és mennydörgések és földrengés és jégeső.

12

[1] And a great sign was seen in heaven: a A woman clothed with the sun, and with the moon under her feet, and on her head a crown of twelve stars. [2] And she was with child; and she gave a cry, in the pains of childbirth. [3] And there was seen another sign in heaven; a great red dragon, having seven heads and ten horns, and on his heads seven crowns. [4] And his tail was pulling a third part of the stars of heaven down to the earth, and the dragon took his place before the woman who was about to give birth, so that when the birth had taken place he might put an end to her child. [5] And she gave birth to a son, a male child, who was to have rule over all the nations with a rod of iron: and her child was taken up to God and to his high seat. [6] And the woman went in flight to the waste land, where she has a place made ready by God, so that there they may give her food a thousand, two hundred and sixty days. [7] And there was war in heaven: Michael and his angels going out to the fight with the dragon; and the dragon and his angels made war, [8] And they were overcome, and there was no more place for them in heaven. [9] And the great dragon was forced down, the old snake, who is named the Evil One and Satan, by whom all the earth is turned from the right way; he was forced down to the earth, and his angels were forced down with him. [10] And a great voice in heaven came to my ears, saying, Now is come the salvation, and the power, and the kingdom of our God, and the authority of his Christ: because he who says evil against our brothers before our God day and night is forced down. [11] And they overcame him through the blood of the Lamb and the word of their witness; and loving not their lives they freely gave themselves up to death. [12] Be glad then, O heavens, and you who are in them. But there is trouble for the earth and the sea: because the Evil One has come down to you, being very angry, having the knowledge that he has but a short time. [13] And when the dragon saw that he was forced down to the earth, he made cruel attacks on the woman who gave birth to the male child. [14] And there were given to the woman two wings of a great eagle, so that she might go in flight into the waste land, to her place, where she is given food for a time, and times, and half a time, from the face of the snake. [15] And the snake sent out of his mouth after the woman a river of water, so that she might be taken away by the

12

[1] És nagy jel láttaték az égen: egy asszony, öltözete a nap, lába alatt a hold, fején pedig tizenkét csillagból álló korona. [2] És fogant, és felkiáltott a szülés fájdalmaiban. [3] És látták más jel is az égen: egy nagy vörös sárkány, hét fejjel és tíz szarvval, és a fejein hét korona. [4] És a farka az ég csillagainak harmadát leszakította a földre, és megállt a sárkány a szülő asszony elé, hogy miután megtörtént a szülés, megölje annak gyermekét.

[5] És szült fiút, egy fiúmagzatot, aki vasvesszővel uralkodik minden nép felett; és ragadták el a gyermekét Istenhez és az ő trónjára. [6] Az asszony pedig elmenekült a pusztaságba, ahol Istentől elkészített helye volt, hogy ott eledelt adjanak neki ezerkétszázhatvan napig. [7] És háború támadt a mennyben: Mihály és angyalai kimentek, hogy harcba szálljanak a sárkánnyal; és a sárkány és angyalai harcba szálltak. [8] És legyőzetettek, és nem volt többé helyük a mennyben. [9] És levetették a nagy sárkányt, azt a régi kígyót, akit Gonosznak és Sátánnak neveznek, aki által az egész föld eltérült; levetették a földre, és angyalai is vele együtt levetették. [10] És nagy szózat jutott eszembe a mennyből, amely ezt mondta: Most jött el az üdvösség, a hatalom és a mi Istenünk országa, és az ő Krisztusának hatalma, mert aki éjjel-nappal gonoszságot szól a mi testvéreink ellen a mi Istenünk előtt, levetették. [11] És ők legyőzték őt a Bárány vére és bizonyságtételük szava által, és mivel nem kímélték életüket, önként adták oda magukat a halálnak. [12] Örüljetek tehát, ó, egek, és ti, akik azokban vagytok! De baj leszállt a földre és a tengerre, mert leszállt hozzátok a Gonosz, igen haragosan, tudván, hogy kevés ideje van. [13] És amikor látta a sárkány, hogy leszállt a földre, kegyetlenül megtámadta az asszonyt, aki fiúgyermeket szült. [14] Adatott az asszonynak két nagy sasszárny, hogy repüljön a pusztába, az ő helyére, ahol eledelt kap

stream. [16] And the earth gave help to the woman, and with open mouth took up the river which the dragon sent out of his mouth. [17] And the dragon was angry with the woman and went away to make war on the rest of her seed, who keep the orders of God, and the witness of Jesus:

egy ideig, időkig és az idő feléig, távol a kígyótól. [15] És a kígyó szájából folyóvizet bocsátott az asszony után, hogy elragadtassa a folyó. [16] És segítségül sietett a föld az asszonynak, és nyitott szájával magába fogadta a folyót, amelyet a sárkány bocsátott ki szájából. [17] És megharagudott a sárkány az asszonyra, és elment, hogy hadat indítson az ő magvának többi részével, akik megtartják Isten parancsolatait és Jézus bizonyságtételét.

13

[1] And he took his place on the sand of the sea. And I saw a beast coming up out of the sea, having ten horns and seven heads, and on his horns ten crowns, and on his heads unholy names. [2] And the beast which I saw was like a leopard, and his feet were as the feet of a bear, and his mouth as the mouth of a lion: and the dragon gave him his power and his seat and great authority. [3] And I saw one of his heads as if it had been given a death-wound; and his death-wound was made well: and all the earth was wondering at the beast. [4] And they gave worship to the dragon, because he gave authority to the beast; and worshipping the beast, they said, Who is like the beast? and who is able to go to war with him? [5] And there was given to him a mouth to say words of pride against God; and there was given to him authority to go on for forty-two months. [6] And his mouth was open to say evil against God, and against his name and his Tent, even against those who are in heaven. [7] And it was given to him to make war on the saints and to overcome them: and there was given to him authority over every tribe and people and language and nation. [8] And all who are on the earth will give him worship, everyone whose name has not been from the first in the book of life of the Lamb who was put to death. [9] If any man has ears, let him give ear. [10] If any man sends others into prison, into prison he will go: if any man puts to death with the sword, with the sword will he be put to death. Here is the quiet strength and the faith of the saints. [11] And I saw another beast coming up out of the earth; and he had two horns like a lamb, and his voice was like that of a dragon. [12] And he makes use of all the authority of the first beast before his eyes. And he makes the earth and those who are in it give worship to the first beast, whose death-wound was made well. [13] And he does great signs, even making fire come down from heaven on the earth before the eyes of

13

[1] És leült a tenger homokjára. És láttam egy fenevadat feljönni a tengerből, tíz szarva és hét feje volt, és szarvain tíz korona, és a fejein szentségtelen nevek. [2] És a fenevad, amelyet láttam, hasonló volt egy párduchoz, és lábai olyanok voltak, mint a medvéé, és szája, mint az oroszlán szája; és a sárkány átadta neki az ő erejét, trónját és nagy hatalmat. [3] És láttam, hogy az egyik feje olyan, mintha halálos sebet kapott volna; és halálos sebe begyógyult; és az egész föld csodálkozott a fenevadon. [4] És imádták a sárkányt, mert hatalmat adott a fenevadnak; és imádták a fenevadat, és ezt mondták: Ki hasonló a fenevadhoz? és ki tudna harcba szállni vele? [5] És adatott neki száj, hogy kevély szavakat szóljon Isten ellen; és adatott neki hatalom, hogy negyvenkét hónapig működjön. [6] És megnyílt a szája, hogy káromolja Istent, az ő nevét és az ő sátorát, még azokat is, akik a mennyben vannak. [7] És adatott neki, hogy hadat viseljen a szentek ellen, és legyőzze őket; és adatott neki hatalom minden törzs, nép, nyelv és nemzet felett. [8] És imádni fogják őt mindazok, akik a földön vannak, mindazok, akiknek a neve nincs benne az elsők között a megöletett Bárány életkönyvében. [9] Akinek van füle, hallja! [10] Aki börtönbe küld másokat, börtönbe megy; és aki karddal öl, karddal öletik meg. Itt van a szentek csendes ereje és hite. [11] És láttam egy másik fenevadat feljönni a földből; és két szarva volt, mint a báránynak, és a hangja olyan volt, mint a sárkányé. [12] És az első fenevad minden hatalmát felhasználja szemei előtt; és arra készteti a földet és mindazokat, akik azon vannak, hogy imádják az első fenevadat, amelynek halálos sebe meggyógyult. [13] És nagy jeleket tesz, még tüzet is lehoz az égből a földre az emberek szeme láttára. [14] És eltéríti azokat, akik a földön vannak, az igaz útról a jelek által, amelyeket hatalmat kapott, hogy a fenevad előtt tegyen; megparancsolja a földön lévőknek, hogy készítsék el a fenevad képét, amely karddal

men. [14] And those who are on the earth are turned from the true way by him through the signs which he was given power to do before the beast; giving orders to those who are on the earth to make an image to the beast, who was wounded by the sword, and came to life. [15] And he had power to give breath to the image of the beast, so that words might come from the image of the beast, and that he might have all those who did not give worship to the image of the beast put to death. [16] And he gives to all, small and great, the poor and those who have wealth, the free and those who are not free, a mark on their right hand or on their brows; [17] So that no man might be able to do trade but he who has the mark, even the name of the beast or the number of his name. [18] Here is wisdom. He who has knowledge let him get the number of the beast; because it is the number of a man: and his number is Six hundred and sixty-six.

megsebesült, és életre kelt. [15] És hatalma volt arra is, hogy lelket adjon a fenevad képének, hogy a fenevad képéből beszéd származzon, és hogy megölje mindazokat, akik nem imádják a fenevad képét. [16] És mindenkinek, kicsinynek és nagynak, szegénynek és gazdagnak, szabadnak és nem szabadnak bélyeget ad a jobb kezükön vagy a homlokukon; [17] Hogy senki ne kereskedhessen, csak az, akin rajta van a bélyeg, mégpedig a fenevad neve, vagy nevének száma. [18] Itt van a bölcsesség. Akinek tudása van, szerezze meg a fenevad számát; mert egy ember száma ez; és az ő száma hatszázhatvanhat.

14

[1] And I saw the Lamb on the mountain of Zion, and with him a hundred and forty-four thousand, marked on their brows with his name and the name of his Father. [2] And a voice from heaven came to my ears, like the sound of great waters, and the sound of loud thunder: and the voice which came to me was like the sound of players, playing on instruments of music. [3] And they made as it seemed a new song before the high seat, and before the four beasts and the rulers: and no man might have knowledge of the song but the hundred and forty-four thousand, even those from the earth whom God has made his for a price. [4] These are they who have not made themselves unclean with women; for they are virgins. These are they who go after the Lamb wherever he goes. These were taken from among men to be the first fruits to God and to the Lamb. [5] And in their mouth there was no false word, for they are untouched by evil. [6] And I saw another angel in flight between heaven and earth, having eternal good news to give to those who are on the earth, and to every nation and tribe and language and people, [7] Saying with a loud voice, Have fear of God and give him glory; because the hour of his judging is come; and give worship to him who made heaven and earth and the sea and the fountains of water. [8] And a second angel came after, saying, Destruction has come to Babylon the great, which gave to all the

14

[1] És láttam a Bárányt Sion hegyén, és vele százegyvennégyezer embert, akiknek homlokán az ő neve és az ő Atyjának neve volt megjegyezve.

[2] És egy mennyei szózat jutott eszembe, mint nagy vizek zúgása és erős mennydörgés hangja; és a hang, amely hozzám jött, olyan volt, mint a zenészek hangja, akik hangszereken játszanak. [3] És mintha új éneket énekeltek volna a trón előtt, a négy lelkes állat és a fejedelmek előtt; és senki sem érthette meg az éneket, csak a százegyvennégyezer, mégpedig azok a földről, akiket Isten ajándékért tett magáévá. [4] Ők azok, akik nem fertőztették meg magukat asszonyokkal; mert szüzek. Ők azok, akik követik a Bárányt, ahová csak megy. Ők vettek ki az emberek közül, hogy első termésük legyenek Istennek és a Báránynak. [5] És

nations the wine of the wrath of her evil ways. [9] And a third angel came after them, saying with a loud voice, If any man gives worship to the beast and his image, and has his mark on his brow or on his hand, [10] To him will be given of the wine of God's wrath which is ready unmixed in the cup of his wrath and he will have cruel pain, burning with fire before the holy angels and before the Lamb: [11] And the smoke of their pain goes up for ever and ever; and they have no rest day and night, who give worship to the beast and his image, and have on them the mark of his name. [12] Here is the quiet strength of the saints, who keep the orders of God, and the faith of Jesus. [13] And a voice from heaven came to my ears, saying, Put in writing, There is a blessing on the dead who from now on come to their end in the Lord: yes, says the Spirit, that they may have rest from their troubles; for their works go with them. [14] And I saw a white cloud, and on the cloud I saw one seated, like a son of man, having on his head a crown of gold, and in his hand a sharp curved blade. [15] And another angel came out from the house of God, crying with a loud voice to him who was seated on the cloud, Put in your blade, and let the grain be cut: because the hour for cutting it is come; for the grain of the earth is over-ready. [16] And he who was seated on the cloud sent in his blade on the earth; and the grain of the earth was cut. [17] And another angel came out from the house of God which is in heaven, having a sharp curved blade. [18] And another angel came out from the altar, who has power over fire; and he gave a loud cry to him who had the sharp curved blade, saying, Put in your sharp blade, and let the grapes of the vine of the earth be cut; for her grapes are fully ready. [19] And the angel sent his blade into the earth, and the vine of the earth was cut, and he put it into the great wine-crusher of the wrath of God. [20] And the grapes were crushed under foot outside the town, and blood came out from them, even to the head-bands of the horses, two hundred miles.

szájukban nem volt hamis beszéd, mert nem érintette őket a gonosz. [6] És láttam egy másik angyalt repülni az ég és a föld között, aki örök evangéliumot vitt a földön élőknek, és minden nemzetnek, törzsnek, nyelvnek és népnek. [7] Hangos szóval ezt mondta: Féljétek az Istent, és adjatok neki dicsőséget, mert eljött ítéletének órája; és imádjátok azt, aki teremtette a mennyet és a földet, a tengert és a vizek forrásait. [8] Utánuk jött egy második angyal, aki ezt mondta: Eljött a nagy Babilon pusztulása, amely minden népnek haragja borát adta gonosz útjainak haragja borából. [9] Utánuk jött egy harmadik angyal, aki hangos szóval ezt mondta: Ha valaki imádja a fenevadat és annak képét, és bélyegét viseli homlokán vagy kezén, [10] annak adatik az Isten haragjának borából, amely elegyítetlenül van az ő haragjának poharában, és kegyetlen fájdalmat érez, tűzzel égve a szent angyalok előtt és a Bárány előtt. [11] És az ő fájdalmuk füstje felszáll örökkön-örökké; és éjjel-nappal nincs nyugtuk azoknak, akik imádják a fenevadat és annak képét, és nevének bélyegét viselik. [12] Itt van a szentek csendes ereje, akik megtartják Isten parancsolatait és Jézus hitét. [13] És egy mennyei szózat jutott eszembe, amely ezt mondta: Írd meg: Áldás van a halottakon, akik mostantól fogva az Úrban halnak meg. Igen, azt mondja a Lélek, hogy megnyugodjanak az ő bajaiktól, mert cselekedeteik velük járnak. [14] És láttam egy fehér felhőt, és a felhőn láttam valakit ülni, mint egy Emberfia, fején aranykorona, kezében éles, görbe penge. [15] És egy másik angyal jött ki Isten házából, hangosan kiáltva annak, aki a felhőn ült: Tedd bele a pengédet, és levágatik a kalász, mert eljött az aratás órája, mert a föld gabonája betakarodott. [16] És aki a felhőn ült, kibocsátotta pengéjét a földre, és levágatik a föld gabonája. [17] És egy másik angyal jött ki Isten mennyei házából, éles, görbe pengével. [18] És egy másik angyal jött ki az oltártól, akinek hatalma van a tűz felett, és hangosan kiáltott annak, akinél az éles, görbe penge volt, mondván: Tedd be éles pengédet, és letörjék a föld szőlőjét, mert már érett a szőlője! [19] És az angyal a földbe bocsátotta kardját, és letörték a föld szőlőjét, és beletette azt Isten haragjának nagy borzasztójába. [20] És összetörték a szőlőt láb alatt a városon kívül, és vér folyt ki belőlük, még a lovak süvegeiig is, kétszáz mérföldnyire.

15

[1] And I saw another sign in heaven, great and strange; seven angels having the seven last punishments, for in them the wrath of God is complete. [2] And I saw a sea which seemed like glass mixed with fire; and those who had overcome the beast and his image and the number of his name, were in their places by the sea of glass, with God's instruments of music in their hands. [3] And they give the song of Moses, the servant of God, and the song of the Lamb, saying, Great and full of wonder are your works, O Lord God, Ruler of all; true and full of righteousness are your ways, eternal King. [4] What man is there who will not have fear before you, O Lord, and give glory to your name? because you only are holy; for all the nations will come and give worship before you; for your righteousness has been made clear. [5] And after these things I saw, and the house of the Tent of witness in heaven was open: [6] And the seven angels who had the seven punishments came out from the house of God, clothed with linen, clean and bright and with bands of gold about their breasts. [7] And one of the four beasts gave to the seven angels seven gold vessels full of the wrath of God, who is living for ever and ever. [8] And the house of God was full of smoke from the glory of God, and from his power, and no one was able to go into the house of God, till the seven punishments of the seven angels were ended.

15

[1] És láttam egy másik nagy és különös jelet az égen: hét angyalt, akiknél a hét utolsó büntetés volt, mert bennük teljesedett be Isten haragja. [2] És láttam egy tengert, amely olyan volt, mint az üveg, tűzzel elegyítve; és akik legyőzték a fenevadat, annak képét és nevének számát, az üvegtenger mellett álltak, Isten hangszereivel a kezükben. [3] És elénekelték Mózesnek, Isten szolgájának énekét és a Bárány énekét, mondván: Nagyok és csodálatosak a te műveid, Uram Isten, mindenek Királya; igazak és igazsággal teljesek a te utaid, örök Király! [4] Melyik ember az, aki ne félne tőled, Uram, és ne dicsőítené a te nevedet? Mert csak te vagy szent; mert eljönnek mind a népek, és imádják előtted; mert nyilvánvalóvá lett a te igazságod. [5] Ezek után láttam, hogy megnyílt a mennyben a bizonyság sátorának háza. [6] És kijött Isten házából a hét angyal, akinél a hét büntetés volt, tiszta és ragyogó gyolcsba öltözve, mellükön aranyövvel. [7] És a négy lelkes állat közül az egyik hét aranyedényt adott a hét angyalnak, tele az örökkön-örökké élő Isten haragjával. [8] És megtelt Isten háza füsttel Isten dicsőségétől és hatalmától, és senki sem mehetett be Isten házába, amíg be nem telt a hét angyal hét büntetése.

16

[1] And a great voice out of the house of God came to my ears, saying to the seven angels, Go, and let that which is in the seven vessels of the wrath of God come down on the earth. [2] And the first went, and let what was in his vessel come down on the earth; and it became an evil poisoning wound on the men who had the mark of the beast, and who gave worship to his image. [3] And the second let what was in his vessel come out into the sea; and it became blood as of a dead man; and every living thing in the sea came to an end. [4] And the third let what was in his vessel come out into the rivers and the fountains of water; and they became blood. [5] And the voice of the angel of the waters came to my ears, saying, True and upright is your judging, O Holy One, who is and was from all time: [6] For they made the blood of saints and

16

[1] És egy hatalmas hang hallatszott az Isten házából, amely ezt mondta a hét angyalnak: Menjetek, és szálljon le a földre az, ami az Isten haragjának hét edényében van! [2] És elment az első, és szállt le a földre, ami az edényében volt; és gonosz mérgező sebbé lett azokon az embereken, akiken a fenevad bélyege volt, és akik imádták annak képét. [3] A második kiöntötte az edényében lévőt a tengerbe; és vérré lett, mint egy halott ember vére; és minden élőlény elpusztult a tengerben. [4] A harmadik kiöntötte az edényében lévőt a folyókba és a vízforrásokba; és vérré lettek. [5] És a vizek angyalának hangja hallatszott a fülembe, mondván: Igaz és egyenes a te ítéleted, ó, Szent, aki vagy és aki minden időktől fogva voltál! [6] Mert szentek és próféták vérét folyóként fakasztottátok, és vért adtál nekik inni; ez az ő jogos jutalmuk. [7] És egy

prophets come out like a stream, and blood have you given them for drink; which is their right reward. [7] And a voice came from the altar, saying, Even so, O Lord God, Ruler of all, true and full of righteousness is your judging. [8] And the fourth let what was in his vessel come out on the sun; and power was given to it that men might be burned with fire. [9] And men were burned with great heat: and they said evil things against the name of the God who has authority over these punishments; and they were not turned from their evil ways to give him glory. [10] And the fifth let what was in his vessel come out on the high seat of the beast; and his kingdom was made dark; and they were biting their tongues for pain. [11] And they said evil things against the God of heaven because of their pain and their wounds; and they were not turned from their evil works. [12] And the sixth let what was in his vessel come out on the great river Euphrates; and it became dry, so that the way might be made ready for the kings from the east. [13] And I saw coming out of the mouth of the dragon, and out of the mouth of the beast, and out of the mouth of the false prophet, three unclean spirits, like frogs. [14] For they are evil spirits, working signs; who go out even to the kings of all the earth, to get them together to the war of the great day of God, the Ruler of all. [15] (See, I come as a thief. Happy is he who is watching and keeps his robes, so that he may not go unclothed, and his shame be seen.) [16] And they got them together into the place which is named in Hebrew Armageddon. [17] And the seventh let what was in his vessel come out on the air; and there came out a great voice from the house of God, from the high seat, saying, It is done. [18] And there were flames and voices and thunders; and there was a great earth-shock so that never, from the time when men were on the earth, had there been so great an earth-shock, so full of power. [19] And the great town was cut into three parts, and the towns of the nations came to destruction: and Babylon the great came into mind before God, to be given the cup of the wine of his wrath. [20] And every island went in flight, and the mountains were seen no longer. [21] And great drops of ice, every one about the weight of a talent, came down out of heaven on men: and men said evil things against God because of the punishment of the ice-drops; for it is very great.

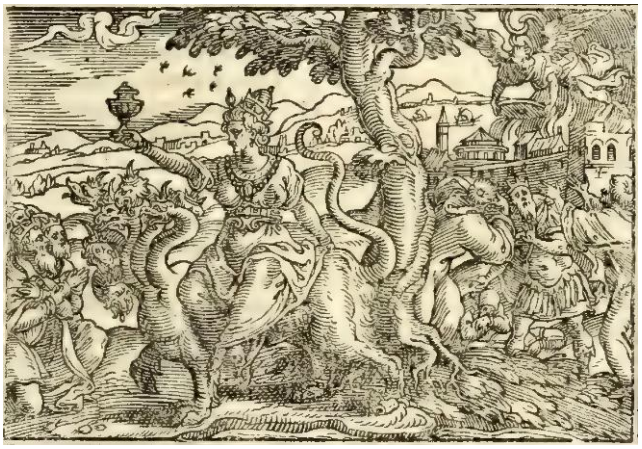
hang hallatszott az oltár felől, mondván: Így van, Uram Isten, mindenek Királya, igaz és igazságos a te ítéleted! [8] És a negyedik fegyver kihozta, ami edényében volt, a napra; és adatott neki hatalom, hogy az embereket tűzzel égessék meg. [9] És az emberek nagy hőségben égtek; és káromolták annak az Istennek a nevét, akinek hatalma van ezek felett a büntetések felett; és nem tértek meg gonosz útjaikról, hogy dicsőséget adjanak neki. [10] És az ötödik fegyver kihozta, ami edényében volt, a fenevad magas trónjára; és elsötétült az országa; és kínjukban nyelvüket harapdálták. [11] És káromolták a menny Istenét a fájdalmuk és sebeik miatt; és nem tértek meg gonosz cselekedeteikből. [12] És a hatodik fegyver kihozta, ami edényében volt, a nagy Eufrátesz folyóra; és az megszáradt, hogy utat készítsenek a keletről jövő királyoknak. [13] És láttam, hogy a sárkány szájából, a fenevad szájából és a hamis próféta szájából három tisztátalan lélek jön ki, békákhoz hasonlók. [14] Mert gonosz lelkek ezek, akik jeleket tesznek, és elmennek az egész föld királyaihoz, hogy egybegyűjtsék őket Isten, a mindenség Ura nagy napjának harcára. [15] (Íme, úgy jövök, mint a tolvaj. Boldog, aki virraszt, és őrzi ruháit, hogy meztelenül ne menjen, és szégyenét ne lássák.) [16] És összegyűjtötték őket arra a helyre, amelyet héberül Armageddonnak neveznek. [17] A hetedik lélek pedig kibocsátotta, ami az edényében volt, a levegőbe, és nagy hang jött ki Isten házából, a trónról, mondván: Meglett! [18] És lőn lángok, szózatok és mennydörgések; és nagy földrengés támadt, úgy, hogy soha nem volt ilyen nagy, ilyen erővel teli földrengés, mióta emberek voltak a földön. [19] És a nagy város három részre szakadt, és a népek városai elpusztultak; és a nagy Babilon eszébe jutott Isten előtt, hogy megkapja haragja borának poharát. [20] És minden sziget elmenekült, és a hegyek eltűntek. [21] És nagy jégcseppek, mindegyik egy talentum súlyú, hullottak az égből az emberekre; és az emberek káromolták Istent a jégcseppek büntetése miatt, mert az igen nagy.

17

[1] And one of the seven angels who had the seven vessels came and said to me, Come here, so that you may see the judging of the evil woman who is seated on the great waters; [2] With whom the kings of the earth made themselves unclean, and those who are on the earth were full of the wine of her evil desires. [3] And he took me away in the Spirit into a waste land: and I saw a woman seated on a bright red beast, full of evil names, having seven heads and ten horns, [4] And the woman was clothed in purple and bright red, with ornaments of gold and stones of great price and jewels; and in her hand was a gold cup full of evil things and her unclean desires; [5] And on her brow was a name, SECRET, BABYLON THE GREAT, THE MOTHER OF THE EVIL WOMEN AND OF THE UNCLEAN THINGS OF THE EARTH. [6] And I saw the woman overcome as with the wine of the blood of the saints, and the blood of those put to death because of Jesus. And when I saw her, I was overcome with a great wonder. [7] And the angel said to me, Why were you surprised? I will make clear to you the secret of the woman, and of the beast on which she is seated, which has the seven heads and the ten horns. [8] The beast which you saw was, and is not; and is about to come up out of the great deep, and to go into destruction. And those who are on the earth, whose names have not been put in the book of life from the first, will be full of wonder when they see the beast, that he was, and is not, and still will be. [9] Here is the mind which has wisdom. The seven heads are seven mountains, on which the woman is seated: [10] And they are seven kings; the five have come to an end, the one is, the other has not come; and when he comes, he will have to go on for a little time. [11] And the beast which was, and is not, is himself the eighth, and is of the seven; and he goes into destruction. [12] And the ten horns which you saw are ten kings, which still have been given no kingdom; but they are given authority as kings, with the beast, for one hour. [13] These have one mind, and they give their power and authority to the beast. [14] These will make war against the Lamb, and the Lamb will overcome them, because he is the Lord of lords and King of kings; and those who are with him are named, marked out, and true. [15] And he said to me, The waters which you saw, where the evil woman is seated, are peoples, and armies, and nations and langua-

17

[1] És odajött az egyik a hét angyal közül, akinél a hét edény volt, és ezt mondta nekem: Jer ide, hogy lásd a nagy vizek mellett ülő gonosz asszony ítéletét; [2] Akivel a föld királyai megfertőztették magukat, és akik a földön vannak, beteltek az ő kívánságainak borával. [3] És elvitt engem Lélekben egy pusztaságba; és láttam egy asszonyt ülni egy élénkvörös fenevadon, tele gonosz nevekkel, amelynek hét feje és tíz szarva volt. [4] És az asszony bíborba és élénkvörösbe volt öltözve, arany ékszerekkel, drágakövekkel és drágakövekkel; és a kezében egy aranypohár volt tele gonosz dolgokkal és tisztátalan kívánságaival. [5] És a homlokán egy név volt felvéve: TITOK, A NAGY BABILON, A Gonosz ASSZONYOK ÉS A FÖLD TISZTÁTLAN DOLGOINAK ANYJA.

[6] És láttam az asszonyt legyőzve, mintha a szentek vérének borától és a Jézusért megölettek vérétől lett volna legyőzve. És amikor megláttam őt, nagy csodálkozás fogott el. [7] Az angyal pedig ezt mondta nekem: Miért csodálkozol? Megvilágítom neked az asszony titkát és a fenevadat, amelyen ül, amelynek hét feje és tíz szarva van. [8] A fenevad, amelyet láttál, volt, de nincs, és fel fog jönni a nagy mélységből, és a pusztulásba megy. És akik a földön vannak, akiknek a neve kezdettől fogva nincs beírva az élet könyvébe, csodálkoznak, amikor látják a fenevadat, hogy volt, de nincs, és lesz. [9] Itt van az elme, amely bölcsességgel bír. A hét fej hét hegy, amelyen az asszony ül. [10] És hét király; az öt elmúlik, az egyik van, a másik még nem jött el; és amikor eljön, egy kis ideig kell mennie. [11] A fenevad, amely volt, de nincs, maga a nyolcadik, és a hét közül való, és a pusztulásba megy. [12] A tíz szarv, amelyet láttál, tíz király, akiknek még nem adatott királyság, de királyi hatalmat kaptak a fenevaddal egy órára. [13] Egy

ges. [16] And the ten horns which you saw, and the beast, these will be turned against the evil woman, and will make her waste and uncovered, and will take her flesh for food, and will have her burned with fire. [17] Because God has put it in their hearts to do his purpose, and to be of one mind, giving their kingdom to the beast, till the words of God have effect and are complete. [18] And the woman whom you saw is the great town, which is ruling over the kings of the earth.

a szándékuk, és erejüket és hatalmukat a fenevadnak adják. [14] Ezek harcra kelnek a Bárány ellen, és a Bárány legyőzi őket, mert ő az urak Ura és a királyok Királya; és akik vele vannak, név szerint ismertek, meghatározottak és igazak. [15] És monda nékem: A vizek, amelyeket láttál, ahol a gonosz asszony ül, népek, seregek, nemzetek és nyelvek. [16] A tíz szarv, amelyet láttál, és a fenevad, ezek a gonosz asszony ellen fordulnak, kietlenné és mezztelenné teszik, eledelül veszik a testét, és tűzzel elégetik. [17] Mert Isten adta szívükbe, hogy teljesítsék az ő akaratát, és egy a szándékuk, és a fenevadnak adják királyságukat, amíg Isten szavai be nem teljesednek és be nem teljesednek. [18] Az asszony, akit láttál, a nagy város, amely uralkodik a föld királyain.

18

[1] After these things I saw another angel coming down out of heaven, having great authority; and the earth was bright with his glory. [2] And he gave a loud cry, saying, Babylon the great has come down from her high place, she has come to destruction and has become a place of evil spirits, and of every unclean spirit, and a hole for every unclean and hated bird. [3] For through the wine of the wrath of her evil desires all the nations have come to destruction; and the kings of the earth made themselves unclean with her, and the traders of the earth had their wealth increased by the power of her evil ways. [4] And another voice from heaven came to my ears, saying, Come out of her, my people, so that you may have no part in her sins and in her punishments. [5] For her sins have gone up even to heaven, and God has taken note of her evil-doing. [6] Give to her as she gave, even an increased reward for her works; in the cup which was mixed by her, let there be mixed as much again for herself. [7] As she gave glory to herself, and became more evil in her ways, in the same measure give her pain and weeping: for she says in her heart, I am seated here a queen, and am no widow, and will in no way see sorrow. [8] For this reason in one day will her troubles come, death and sorrow and need of food; and she will be completely burned with fire; for strong is the Lord God who is her judge. [9] And the kings of the earth, who made themselves unclean with her, and in her company gave themselves up to evil, will be weeping and crying over her, when they see the smoke of her burning, [10] Watching from far away, for fear of her punishment, saying, Sorrow,

18

[1] Ezek után láttam egy másik angyalt leszállni az égből, akinek nagy hatalma volt, és a föld ragyogott az ő dicsőségétől. [2] És hangosan kiáltott, mondván: A nagy Babilon leszállt magaslatáról, elpusztult, és gonosz lelkek, és minden tisztátalan lélek lakhelyévé, és minden tisztátalan és gyűlölt madár üregévé lett. [3] Mert gonosz kívánságainak haragja borától elpusztult minden nép, és a föld királyai vele együtt tisztátalanná tették magukat, és a föld kereskedőinek gazdagsága gyarapodott gonosz útjainak hatalma által. [4] És egy másik hang is jutott az égből fülemhez, mondván: Menjetek ki belőle, én népem, hogy ne legyen részetek bűneiben és büntetésében! [5] Mert bűnei felhatottak az égig, és Isten látta az ő gonosz cselekedeteit. [6] Adjatok néki, a mint ő adott, méghozzá nagyobb jutalmat cselekedeteiért; a pohárba, a melyet ő kevert, annyit keverjenek neki is. [7] Ahogy dicsőséget szerzett magának, és útjaiban egyre gonoszabbá vált, ugyanannyira adjátok meg neki a fájdalmat és a sírást! Mert ezt mondja szívében: Királynőként ülök itt, és nem vagyok özvegy, és semmiképpen sem látok bánatot. [8] Ezért egy napon eljönnek rá a nyomorúságok, a halál, a bánat és az éhezés; és teljesen megégetik tűzzel; mert erős az Úr Isten, aki bírája. [9] És a föld királyai, akik vele együtt tisztátalanná tették magukat, és vele együtt adták át magukat a gonosznak, sírni és jajgatni fognak felette, amikor meglátják égésének füstjét, [10] Messziről figyelik, félve büntetésétől, és ezt mondják: Jaj, jaj Babilonnak, a nagy városnak, az erős városnak! Mert egy óra alatt ítélkeztél! [11] És a föld kereskedői sírnak és jajgatnak

sorrow for Babylon, the great town, the strong town! for in one hour you have been judged. [11] And the traders of the earth are weeping and crying over her, because no man has any more desire for their goods, [12] Gold, and silver, and stones of great price, and jewels, and delicate linen, and robes of purple and silk and red; and perfumed wood, and every vessel of ivory, and every vessel made of fair wood, and of brass, and iron, and stone; [13] And sweet-smelling plants, and perfumes, and wine, and oil, and well crushed grain, and cattle and sheep; and horses and carriages and servants; and souls of men. [14] And the fruit of your soul's desire has gone from you, and all things delicate and shining have come to an end and will never again be seen. [15] The traders in these things, by which their wealth was increased, will be watching far off for fear of her punishment, weeping and crying; [16] Saying, Sorrow, sorrow for the great town, she who was clothed in delicate linen, and purple, and red; with ornaments of gold and stones of great price and jewels! [17] For in one hour such great wealth has come to nothing. And every shipmaster, and all who are sailing on the sea, and sailors and all who get their living by the sea, were watching from far away, [18] And crying out when they saw the smoke of her burning, saying, What town is like the great town? [19] And they put dust on their heads, and were sad, weeping and crying, and saying, Sorrow, sorrow for the great town, in which was increased the wealth of all who had their ships on the sea because of her great stores! for in one hour she is made waste. [20] Be glad over her, heaven, and you saints, and Apostles, and prophets; because she has been judged by God on your account. [21] And a strong angel took up a stone like the great stone with which grain is crushed, and sent it into the sea, saying, So, with a great fall, will Babylon, the great town, come to destruction, and will not be seen any more at all. [22] And the voice of players and makers of music will never again be sounding in you: and no worker, expert in art, will ever again be living in you; and there will be no sound of the crushing of grain any more at all in you; [23] And never again will the shining of lights be seen in you; and the voice of the newly-married man and the bride will never again be sounding in you: for your traders were the lords of the earth, and by your evil powers were all the nations turned out of the right way. [24] And in her was seen the blood of prophets and of saints, and of all who have been put to death on the earth.

felette, mert senki sem kívánja többé az áruikat, [12] Aranyat, ezüstöt, nagy köveket, ékszereket, finom lenvászon ruhákat, bíbor, selyem és vörös ruhákat; és illatos fát, és minden elefántcsontból készült edényt, és minden szép fából, rézből, vasból és kőből készült edényt; [13] és illatos növényeket, és illatszereket, és bort, és olajat, és jól őrölt gabonát, és szarvasmarhákat és juhokat; és lovakat, és kocsikat és szolgákat; és emberek lelkeit. [14] És lelked vágyának gyümölcse elveszett tőled, és minden finom és fényes dolog véget ért, és soha többé nem látják. [15] Akik ezekkel a dolgokkal kereskedtek, amelyek által vagyonukat gyarapították, távolról figyelik majd büntetését, sírva és jajgatva; [16] mondván: Jaj, jaj a nagy városnak, amely finom gyolcsba, bíborba és vörösbe öltözött, arany ékszerekkel, nagy értékű kövekkel és drágakövekkel! [17] Mert egy óra alatt semmivé lett ekkora gazdagság. És minden hajósmester, és mindazok, akik a tengeren vitorláznak, és a matrózok, és mindazok, akik a tenger mellett keresik kenyerüket, távolról figyelték. [18] És kiáltoztak, amikor látták égésének füstjét, mondván: Melyik város hasonló ehhez a nagy városhoz? [19] És port hintettek a fejükre, és szomorúak voltak, sírtak és jajveszékeltek, és ezt mondták: Jaj, jaj a nagy városnak, amelyben megsokasodott mindazok gazdagsága, akiknek hajóik voltak a tengeren az ő nagy kincsei miatt! Mert egy óra alatt elpusztult. [20] Örüljetek felette, ég, és ti szentek, apostolok és próféták, mert Isten megítélte őt ti miattatok. [21] És egy erős angyal felvett egy követ, amely hasonló volt ahhoz a nagy kőhöz, amellyel gabonát zúznak, és a tengerbe dobta, mondván: Így fog elpusztulni Babilon, a nagy város, és többé nem lesz látható. [22] És soha többé nem hallatszik benned zenészek és zenészek hangja, és soha többé nem fog lakni benned művészi mester, és gabonatörésnek hangja sem lesz többé benned. [23] És soha többé nem látható benned a fények fénye, és a menyasszony és a férj hangja sem hallatszik többé benned, mert kereskedőid voltak a föld urai, és gonosz hatalmad miatt térítettek le minden népet az igaz útról. [24] És benne látható volt a próféták és a szentek vére, és mindazoké, akiket megöltek a földön.

19

[1] After these things there came to my ears a sound like the voice of a great band of people in heaven, saying, Praise to the Lord; salvation and glory and power be to our God: [2] For true and upright are his decisions; for by him has the evil woman been judged, who made the earth unclean with the sins of her body; and he has given her punishment for the blood of his servants. [3] And again they said, Praise to the Lord. And her smoke went up for ever and ever. [4] And the four and twenty rulers and the four beasts went down on their faces and gave worship to God who was seated on the high seat, saying, Even so, praise to the Lord. [5] And a voice came from the high seat, saying, Give praise to our God, all you his servants, small and great, in whom is the fear of him. [6] And there came to my ears the voice of a great army, like the sound of waters, and the sound of loud thunders, saying, Praise to the Lord: for the Lord our God, Ruler of all, is King. [7] Let us be glad with delight, and let us give glory to him: because the time is come for the Lamb to be married, and his wife has made herself ready. [8] And to her it was given to be clothed in delicate linen, clean and shining: for the clean linen is the righteousness of the saints. [9] And he said to me, Put in the book, Happy are the guests at the bride-feast of the Lamb. And he said to me, These are the true words of God. [10] And I went on my face before his feet to give him worship. And he said to me, See you do it not: I am a brother-servant with you and with your brothers who keep the witness of Jesus: give worship to God: for the witness of Jesus is the spirit of the prophet's word. [11] And the heaven was open; and I saw a white horse, and he who was seated on it was named Certain and True; and he is judging and making war in righteousness. [12] And his eyes are a flame of fire, and crowns are on his head; and he has a name in writing, of which no man has knowledge but himself. [13] And he is clothed in a robe washed with blood: and his name is The Word of God. [14] And the armies which are in heaven went after him on white horses, clothed in delicate linen, white and clean. [15] And out of his mouth comes a sharp sword, with which he overcomes the nations: and he has rule over them with a rod of iron: and he is crushing with his feet the grapes of the strong wrath of God the Ruler of

19

[1] Ezek után olyan hang jutott fülembe, mint egy nagy népsereg hangja az égből, amely ezt mondta: Dicsértessék az Úr! A mi Istenünké az üdvösség, a dicsőség és a hatalom! [2] Mert igazak és egyenesek az ő ítéletei; ő ítélte meg a gonosz asszonyt, aki testének bűneivel tisztátalanná tette a földet; és büntetést szabott rá szolgái véréért. [3] És ismét mondták: Dicsértessék az Úr! És füstje felszállt örökkön-örökké. [4] És a huszonnégy uralkodó és a négy lelkes állat arcra borult, és imádta az Istent, aki a trónon ült, mondván: Így legyen dicséret az Úrnak! [5] És egy hang hallatszott a trónról, mondván: Adjatok dicséretet a mi Istenünknek mindnyájan, ti szolgái, kicsik és nagyok, akikben félitek őt! [6] És egy nagy sereg hangja jutott fülembe, mint a vizek zúgása és erős mennydörgések hangja, mondván: Dicsértessék az Úr, mert a mi Istenünk, mindenek uralkodója, a Király. [7] Örüljünk örvendezve, és adjunk dicsőséget neki, mert eljött az idő, hogy a Bárány menyegzőjjön, és felesége elkészítette magát. [8] És megadatott neki, hogy tiszta és ragyogó finom gyolcsba öltözzön; mert a tiszta gyolcs a szentek igazsága. [9] És monda nékem: Írd fel a könyvbe: Boldogok, akik a Bárány menyegzői lakomáján jelen vannak. És monda nékem: Ezek az Isten igaz szavai. [10] És arcomra borulva a lába elé borultam, hogy imádjam őt. És monda nékem: Vigyázz, ne tedd! Testvéred és szolga vagyok neked és a te testvéreidnek, akik megtartják Jézus bizonyságtételét: imádd Istent, mert Jézus bizonyságtétele a próféta beszédének lelke. [11] És megnyílt az ég; és láttam egy fehér lovat, és aki azon ült, annak neve Bizonyos és Igaz volt, és igazságban ítél és harcol.

[12] És a szemei tűz lángja, és koronák vannak a fején; és van írásban neve, amelyet senki sem tud, csak ő maga. [13] És vérrel megmosott ruhába van

all. [16] And on his robe and on his leg is a name, KING OF KINGS, AND LORD OF LORDS.
[17] And I saw an angel taking his place in the sun; and he was crying with a loud voice, saying to all the birds in flight in the heavens, Come together to the great feast of God; [18] So that you may take for your food the flesh of kings, and of captains, and of strong men, and of horses and of those who are seated on them, and the flesh of all men, free and unfree, small and great. [19] And I saw the beast, and the kings of the earth, and their armies, come together to make war against him who was seated on the horse and against his army. [20] And the beast was taken, and with him the false prophet who did the signs before him, by which they were turned from the true way who had the mark of the beast, and who gave worship to his image: these two were put living into the sea of ever-burning fire. [21] And the rest were put to death with the sword of him who was on the horse, even the sword which came out of his mouth: and all the birds were made full with their flesh.

20

[1] And I saw an angel coming down out of heaven, having the key of the great deep and a great chain in his hand. [2] And he took the dragon, the old snake, which is the Evil One and Satan, and put chains on him for a thousand years, [3] And put him into the great deep, and it was shut and locked over him, so that he might put the nations in error no longer, till the thousand years were ended: after this he will be let loose for a little time. [4] And I saw high seats, and they were seated on them, and the right of judging was given to them: and I saw the souls of those who were put to death for the witness of Jesus, and for the word of God, and those who did not give worship to the beast, or to his image, and had not his mark on their brows or on their hands; and they were living and ruling with Christ a thousand years. [5] The rest of the dead did not come to life again till the thousand years were ended. This is the first coming back from the dead. [6] Happy and holy is he who has a part in this first coming: over these the second death has no authority, but they will be priests of God and of Christ, and will be ruling with him a thousand years. [7] And when the thousand years are ended,

öltözve: és az ő neve Isten Igéje. [14] És a mennyei seregek fehér lovakon követték őt, fehér és tiszta finom gyolcsba öltözve. [15] És szájából éles kard jön ki, amellyel legyőzi a népeket; és vasvesszővel uralkodik rajtuk; és lábaival szétzúzza a mindenható Isten erős haragjának szőlőszemeit. [16] És ruháján és combján egy név van: KIRÁLYOK KIRÁLYA ÉS URAK URA. [17] És láttam egy angyalt, amint helyet foglalt a napban; és hangosan kiáltott, mondván minden repülő madárnak az égen: Gyűljetek össze Isten nagy lakomájára; [18] Hogy királyok, hadvezérek, erősek, lovak és rajtuk ülők húsát egyétek eledelül. [19] És láttam, hogy a fenevad és a föld királyai és seregeik összegyűlnek, hogy harcba szálljanak a lovon ülő és serege ellen. [20] És elfogattatott a fenevad, és vele együtt a hamis próféta, aki a jeleket tette előtte, amelyekkel letérítették azokat az igazság útjáról, akik a fenevad bélyegét viselték, és akik imádták annak képét. Ezt a kettőt élőn vetették az örökké égő tűz tengerébe. [21] A többieket pedig megölték a lovon ülő kardjával, azzal a karddal, amely a szájából jött ki; és a madarak mind jóllaktak az ő húsukkal.

20

[1] És láttam egy angyalt leszállni a mennyből, akinél a nagy mélység kulcsa és egy nagy lánc volt a kezében. [2] És fogta a sárkányt, az ősi kígyót, aki a gonosz és a Sátán, és bilincseket tett rá ezer évre,

[3] És vetette a nagy mélységbe, és bezárta és bezárta felette, hogy ne tévessze többé a népeket, amíg el nem telik az ezer év; azután egy kis időre eloldatik. [4] És láttam magas trónusokat, és azokra ültek, és adatott nekik az ítélkezés hatalma; és láttam azoknak a lelkeit, akiket megöltek Jézus tanúságtételéért és az Isten igéjéért, és akik nem imádták a fenevadat vagy annak képét, és akiknek nem

Satan will be let loose out of his prison, [8] And will go out to put in error the nations which are in the four quarters of the earth, Gog and Magog, to get them together to the war, the number of whom is like the sands of the sea. [9] And they went up over the face of the earth, and made a circle about the tents of the saints, and the well loved town: and fire came down out of heaven for their destruction. [10] And the Evil One who put them in error was sent down into the sea of ever-burning fire, where the beast and the false prophet are, and their punishment will go on day and night for ever and ever. [11] And I saw a great white seat, and him who was seated on it, before whose face the earth and the heaven went in flight; and there was no place for them. [12] And I saw the dead, great and small, taking their places before the high seat; and the books were open, and another book was open, which is the book of life; and the dead were judged by the things which were in the books, even by their works. [13] And the sea gave up the dead which were in it; and death and Hell gave up the dead which were in them; and they were judged every man by his works. [14] And death and Hell were put into the sea of fire. This is the second death, even the sea of fire. [15] And if anyone's name was not in the book of life, he went down into the sea of fire.

volt annak bélyege a homlokukon vagy a kezükön; és éltek és uralkodtak Krisztussal ezer évig. [5] A többi halottak nem keltek életre, amíg el nem telik az ezer év. Ez az első feltámadás a halálból. [6] Boldog és szent, akinek része van ebben az első eljövetelben: ezek felett nincs hatalma a második halálnak, hanem Isten és Krisztus papjai lesznek, és uralkodni fognak vele ezer évig. [7] És amikor eltelik az ezer év, a Sátánt szabadon engedik börtönéből, [8] és kimegy, hogy félrevezesse a föld négy szegletében lévő népeket, Gógot és Magógot, hogy egybegyűjtse őket a háborúra, akiknek száma, mint a tenger homokja. [9] És felmentek a föld színére, és kört vettek a szentek sátrai és a szeretett város körül; és tűz szállt le az égből, hogy elpusztítsa őket. [10] És a félrevezető gonoszt, aki elvezette őket, leszállították az örökké égő tűz tengerébe, ahol a fenevad és a hamis próféta van, és büntetésük éjjel-nappal örökkön-örökké tart. [11] És láttam egy nagy fehér trónust, és azt, aki azon ült, akinek arca elől eltűnt a föld és az ég, és nem volt számukra hely. [12] És láttam a halottakat, nagyokat és kicsinyeket, amint a trónus előtt helyezkedtek el; és a könyvek nyitva voltak, és egy másik könyv is nyitva volt, amely az élet könyve; és a halottakat a könyvekben lévő dolgok alapján ítélték meg, mégpedig cselekedeteik alapján. [13] És a tenger kiadta a benne lévő halottakat; és a halál és a pokol kiadta a bennük lévő halottakat; és mindenkit a cselekedetei alapján ítéltek meg. [14] És a halált és a pokolt a tűz tengerébe vetették. Ez a második halál, mégpedig a tűz tengere. [15] És ha valakinek a neve nem volt az élet könyvében, az a tűz tengerébe szállt.

21

[1] And I saw a new heaven and a new earth: for the first heaven and the first earth were gone; and there was no more sea. [2] And I saw the holy town, new Jerusalem, coming down out of heaven from God, like a bride made beautiful for her husband. [3] And there came to my ears a great voice out of the high seat, saying, See, the Tent of God is with men, and he will make his living-place with them, and they will be his people, and God himself will be with them, and be their God. [4] And he will put an end to all their weeping; and there will be no more death, or sorrow, or crying, or pain; for the first things have come to an

21

[1] És láttam új eget és új földet; mert az első ég és az első föld elmúlt, és a tenger többé nem volt. [2] És láttam a szent várost, az új Jeruzsálemet, amint leszáll a mennyből, Istentől, mint egy férje számára felékesített menyasszony. [3] És hallám egy nagy szózatot a trónról, amely ezt mondja: Íme, Isten sátora az emberekkel van, és ő velük fog lakni, és ők az ő népe lesznek, és maga Isten velük lesz, az ő Istenük. [4] És véget vet minden sírásuknak; és nem lesz többé halál, sem gyász, sem kiáltás, sem fájdalom, mert az elsők véget értek. [5] És aki a trónon ült, azt mondta: Íme, újjáteremtek mindent! És azt mondta: Írd be a könyvbe; mert

end. [5] And he who is seated on the high seat said, See, I make all things new. And he said, Put it in the book; for these words are certain and true. [6] And he said to me, It is done. I am the First and the Last, the start and the end. I will freely give of the fountain of the water of life to him who is in need. [7] He who overcomes will have these things for his heritage; and I will be his God, and he will be my son. [8] But those who are full of fear and without faith, the unclean and takers of life, those who do the sins of the flesh, and those who make use of evil powers or who give worship to images, and all those who are false, will have their part in the sea of ever-burning fire which is the second death. [9] And one of the seven angels who had the seven vessels in which were the seven last punishments, came and said to me, Come here, and see the bride, the Lamb's wife. [10] And he took me away in the Spirit to a great and high mountain, and let me see the holy town Jerusalem, coming down out of heaven from God, [11] Having the glory of God: and her light was like a stone of great price, a jasper stone, clear as glass: [12] She had a wall great and high, with twelve doors, and at the doors twelve angels; and names on them, which are the names of the twelve tribes of the children of Israel. [13] And on the east were three doors; and on the north three doors; and on the south three doors; and on the west three doors. [14] And the wall of the town had twelve bases, and on them the twelve names of the twelve Apostles of the Lamb. [15] And he who was talking with me had a gold measuring-rod to take the measure of the town, and of its doors, and its wall. [16] And the town is square, as wide as it is long; and he took the measure of the town with the rod, one thousand and five hundred miles: it is equally long and wide and high. [17] And he took the measure of its wall, one hundred and forty-four cubits, after the measure of a man, that is, of an angel. [18] And the building of its wall was of jasper, and the town was clear gold, clear as glass. [19] The bases of the wall of the town had ornaments of all sorts of beautiful stones. The first base was jasper; the second, sapphire; the third, chalcedony; the fourth, emerald; [20] The fifth, sardonyx; the sixth, sardius; the seventh, chrysolite; the eighth, beryl; the ninth, topaz; the tenth, chrysoprase; the eleventh, jacinth; the twelfth, amethyst. [21] And the twelve doors were twelve pearls; every door was

ezek a szavak bizonyosak és igazak. [6] És azt mondta nekem: Megtörtént. Én vagyok az Első és az Utolsó, a kezdet és a vég. Ingyen adok a rászorulónak az élet vizének forrásából. [7] Aki győz, az örökségül nyeri ezeket; én pedig Istene leszek annak, ő pedig fiam lesz. [8] De akik félelemmel telve vannak és hitetlenek, a tisztátalanok és az élet rablói, a test bűneit cselekszenek, a gonosz erőket használják, vagy képeket imádnak, és mindazok, akik hamisak, azoknak osztályrészük az örökké égő tűz tengerében lesz, ami a második halál. [9] És odajött egy a hét angyal közül, akiknél a hét edény volt, amelyben a hét utolsó büntetés volt, és ezt mondta nekem: Jer ide, és lásd a menyasszonyt, a Bárány feleségét! [10] És elvitt engem Lélekben egy nagy és magas hegyre, és megmutatta nekem a szent várost, Jeruzsálemet, amely Istentől szállt le a mennyből, [11] Isten dicsőségét viselve; és fénye olyan volt, mint egy igen értékes kő, egy jáspiskő, tiszta üveg. [12] Nagy és magas fala volt, tizenkét ajtóval, és az ajtókon tizenkét angyal; és nevek azokon, amelyek Izrael fiai tizenkét törzsének nevei. [13] És keleten három ajtó volt; és északon három ajtó; és délen három ajtó; és nyugaton három ajtó. [14] A város falának tizenkét alapja volt, és azokon a Bárány tizenkét apostolának tizenkét neve. [15] És aki velem beszélt, annál volt egy arany mérővessző, hogy megmérje a várost, annak kapuit és falát. [16] És a város négyszögletes, olyan széles, mint amilyen hosszú; és megmérte a várost a vesszővel, ezerötszáz mérföldre: egyformán hosszú, széles és magas. [17] És megmérte annak falát, százegyvennégy könyökre, ember mértéke szerint, azaz angyal mértéke szerint. [18] És falának építése jáspisból volt, és a város tiszta aranyból, tiszta üvegből. [19] A város falának alapjait mindenféle szép kő díszítette. Az első alap jáspis volt; a második zafír; a harmadik kalcedon; a negyedik smaragd; [20] Az ötödik szárdonix; a hatodik szárdius; a hetedik krizolit; a nyolcadik berill; a kilencedik topáz; a tizedik krizopráz; a tizenegyedik jácint; a tizenkettedik ametiszt. [21] És a tizenkét ajtó tizenkét gyöngyből volt; minden ajtó egy-egy gyöngyből volt; és a város utcája tiszta aranyból volt, olyan tiszta üvegből. [22] És nem láttam ott templomot; mert az Úr Isten, a mindenség Királya, és a Bárány a temploma. [23] És a városnak nincs szüksége napra vagy holdra, hogy világítsanak neki; mert Isten dicsősége világította meg, és annak világítóteste a Bárány. [24] És a népek járnak

made of one pearl; and the street of the town was clear gold, as clear as glass. [22] And I saw no Temple there; because the Lord God, the Ruler of all, and the Lamb are its Temple. [23] And the town has no need of the sun, or of the moon, to give it light: for the glory of God did make it light, and the light of it is the Lamb. [24] And the nations will go in its light: and the kings of the earth will take their glory into it. [25] And the doors of it will never be shut by day (for there is no night there): [26] And the glory and honour of the nations will come into it: [27] And nothing unclean may come into it, or anyone whose works are cursed or false; but only those whose names are in the Lamb's book of life.

majd annak világosságában, és a föld királyai elveszik dicsőségüket abba. [25] És annak kapui nappal soha nem záratnak be, mert nincs ott éjszaka. [26] És a népek dicsősége és tisztelete megy be oda. [27] És semmi tisztátalan nem mehet be oda, sem olyan, akinek átkozott vagy hamis cselekedetei vannak, hanem csak azok, akiknek a neve benne van a Bárány életkönyvében.

22

[1] And I saw a river of water of life, clear as glass, coming out of the high seat of God and of the Lamb, [2] In the middle of its street. And on this side of the river and on that was the tree of life, having twelve sorts of fruits, giving its fruit every month; and the leaves of the tree give life to the nations. [3] And there will be no more curse: and the high seat of God and of the Lamb will be there; and his servants will be worshipping him; [4] And they will see his face; and his name will be on their brows. [5] And there will be no more night; and they have no need of a light or of the shining of the sun; for the Lord God will give them light: and they will be ruling for ever and ever. [6] And he said to me, These words are certain and true: and the Lord, the God of the spirits of the prophets, sent his angel to make clear to his servants the things which are now to come about. [7] See, I come quickly. A blessing on him who keeps the words of this book of the prophet. [8] And I, John, am he who saw these things and to whose ears they came. And when I had seen and given ear, I went down on my face to give worship at the feet of the angel who made these things clear to me. [9] And he said to me, See you do it not; I am a brother-servant with you and with your brothers the prophets,

22

[1] És láttam egy élet vizének folyóját, tiszta üvegként, amely Isten és a Bárány trónusából fakadt, [2] az utcája közepén. A folyónak innen és túl az élet fája volt, tizenkétféle gyümölcsöt teremve, minden hónapban megadva gyümölcsét; és a fa levelei életet adnak a népeknek. [3] És nem lesz többé átok; és ott lesz Isten és a Bárány trónusa, és az ő szolgái imádják őt; [4] És látni fogják az ő arcát; és az ő neve lesz a homlokukon. [5] És nem lesz többé éjszaka; és nem lesz szükségük világosságra vagy napvilágra; mert az Úr Isten megvilágosítja őket, és uralkodni fognak örökkön-örökké. [6] És monda nékem: Ezek a szavak bizonyosak és igazak: és az Úr, a próféták lelkének Istene elküldte angyalát, hogy megtudja szolgáinak azokat a dolgokat, amelyek most történni fognak. [7] Íme, hamar eljövök. Áldás arra, aki megtartja a próféta e könyvének szavait. [8] És én, János vagyok az, aki láttam ezeket, és akinek a fülébe jutottak. És miután láttam és hallottam, arcomra borultam, hogy imádjam az angyal lábát, aki ezeket megjelentette nekem. [9] És azt mondta nekem: Vigyázz, ne tedd! Én testvéred vagyok neked és a te testvéreidnek, a prófétáknak, és azoknak, akik megtartják e könyv szavait: imádd az Istent. [10] És azt mondta nekem: Ne maradjanak titokban e próféta könyvének

and with those who keep the words of this book: give worship to God. [10] And he said to me, Let not the words of this prophet's book be kept secret, because the time is near. [11] Let the evil man go on in his evil: and let the unclean be still unclean: and let the upright go on in his righteousness: and let the holy be holy still. [12] See, I come quickly; and my reward is with me, to give to every man the outcome of his works. [13] I am the First and the Last, the start and the end. [14] A blessing on those whose robes are washed, so that they may have a right to the tree of life, and may go in by the doors into the town. [15] Outside are the dogs, and those who make use of evil powers, those who make themselves unclean, and the takers of life, and those who give worship to images, and everyone whose delight is in what is false. [16] I, Jesus, have sent my angel to give witness to you of these things in the churches. I am the root and the offspring of David, the bright and morning star. [17] And the Spirit and the bride say, Come. And let him who gives ear, say, Come. And let him who is in need come; and let everyone desiring it take of the water of life freely. [18] For I say to every man to whose ears have come the words of this prophet's book, If any man makes an addition to them, God will put on him the punishments which are in this book: [19] And if any man takes away from the words of this book, God will take away from him his part in the tree of life and the holy town, even the things which are in this book. [20] He who gives witness to these things says, Truly, I come quickly. Even so come, Lord Jesus. [21] The grace of the Lord Jesus be with the saints. So be it.

szavai, mert közel van az idő. [11] A gonosz ember járjon gonoszságában, és a tisztátalan maradjon tisztátalan, és az igaz járjon igazságában, és a szent legyen szent továbbra is. [12] Íme, eljövök hamar; és az én jutalmam velem van, hogy megfizessem mindenkinek cselekedetei szerint. [13] Én vagyok az Első és az Utolsó, a kezdet és a vég. [14] Áldás azoknak, akiknek megmosták ruhájukat, hogy joguk legyen az élet fájához, és bemehessenek a városba a kapukon. [15] Kívül vannak az ebek, és akik gonosz erőket használnak, akik tisztátalanná teszik magukat, és akik életet vesznek, és akik bálványokat imádnak, és mindazok, akik a hamisságban gyönyörködnek. [16] Én, Jézus, küldtem el angyalomat, hogy bizonyságot tegyen nektek ezekről a gyülekezetekben. Én vagyok Dávid gyökere és sarja, a fényes és hajnalcsillag. [17] És a Lélek és a menyasszony ezt mondják: Jöjj! És aki hallja, mondja: Jöjj! És aki szükséget szenved, jöjjön el; és aki akarja, vegyen az élet vizéből ingyen. [18] Mert azt mondom mindenkinek, aki fülébe jutott e próféta könyvének szavai: Ha valaki hozzátesz ezekhez, Isten azokat a büntetéseket veti arra, amelyek ebben a könyvben vannak. [19] És ha valaki elvesz e könyv szavaiból, Isten elveszi tőle a részét az élet fájához és a szent városhoz, azokhoz, amelyek ebben a könyvben vannak. [20] Aki bizonyságot tesz ezekről, ezt mondja: Bizony, eljövök hamar. Jöjj el, Uram Jézus! [21] Az Úr Jézus kegyelme legyen a szentekkel! Úgy legyen!

TARTALOMJEGYZÉK

AZ ÚJSZÖVETSÉG KÖNYVEI 6

THE GOOD NEWS ACCORDING TO MATTHEW 8

1 8

2 9

3 11

4 12

5 14

6 16

7 18

8 20

9 22

10 24

11 26

12 28

13 30

14 34

15 36

16 38

17 39

18 41

19 43

20 45

21 46

22 49

23 52

24 54
25 56
26 58
27 62
28 65
THE GOOD NEWS ACCORDING TO MARK 67
1 67
2 69
3 70
4 72
5 74
6 76
7 79
8 81
9 83
10 86
11 89
12 90
13 93
14 95
15 99
16 101
THE GOOD NEWS ACCORDING TO LUKE 103
1 103
2 106
3 109
4 111
5 113

6 116
7 119
8 121
9 125
10 128
11 130
12 133
13 137
14 139
15 140
16 142
17 144
18 146
19 148
20 150
21 152
22 154
23 157
24 160
THE GOOD NEWS ACCORDING TO JOHN 163
1 163
2 165
3 167
4 168
5 171
6 173
7 177
8 179

9 182
10 184
11 186
12 189
13 192
14 194
15 195
16 197
17 198
18 200
19 202
20 205
21 206

THE ACTS OF THE APOSTLES 209

1 209
2 210
3 213
4 214
5 216
6 218
7 219
8 223
9 225
10 227
11 229
12 231
13 232
14 235

15 237
16 239
17 241
18 243
19 245
20 247
21 249
22 252
23 254
24 256
25 257
26 259
27 261
28 263

PAUL'S LETTER TO THE ROMANS 266

1 266
2 268
3 269
4 271
5 272
6 273
7 275
8 276
9 278
10 280
11 281
12 283
13 284

14 285
15 286
16 288
PAUL'S FIRST LETTER TO THE CORINTHIANS 290
1 290
2 291
3 292
4 293
5 295
6 295
7 297
8 299
9 300
10 301
11 303
12 305
13 306
14 307
15 309
16 312
PAUL'S SECOND LETTER TO THE CORINTHIANS 313
1 313
2 314
3 315
4 316
5 317
6 318
7 319

8 320
9 322
10 323
11 324
12 326
13 327

PAUL'S LETTER TO THE GALATIANS 329
1 329
2 330
3 331
4 333
5 334
6 336

PAUL'S LETTER TO THE EPHESIANS 337
1 337
2 338
3 339
4 340
5 341
6 343

PAUL'S LETTER TO THE PHILIPPIANS 345
1 345
2 346
3 348
4 349

PAUL'S LETTER TO THE COLOSSIANS 351
1 351

2 352
3 353
4 355
PAUL’S FIRST LETTER TO THE THESSALONIANS 356
1 356
2 356
3 357
4 358
5 359
PAUL’S SECOND LETTER TO THE THESSALONIANS 361
1 361
2 361
3 362
PAUL’S FIRST LETTER TO TIMOTHY 364
1 364
2 365
3 366
4 366
5 367
6 369
PAUL’S SECOND LETTER TO TIMOTHY 371
1 371
2 372
3 373
4 374
PAUL’S LETTER TO TITUS 376

1 376
2 377
3 377
PAUL'S LETTER TO PHILEMON 379
1 379
THE LETTER TO THE HEBREWS 380
1 380
2 380
3 382
4 383
5 384
6 384
7 385
8 387
9 388
10 390
11 392
12 394
13 396
THE LETTER FROM JAMES 398
1 398
2 399
3 401
4 402
5 403
PETER'S FIRST LETTER 405
1 405

2 406
3 408
4 409
5 410
PETER'S SECOND LETTER 412
1 412
2 413
3 414
JOHN'S FIRST LETTER 416
1 416
2 416
3 418
4 419
5 421
JOHN'S SECOND LETTER 422
1 422
JOHN'S THIRD LETTER 423
1 423
THE LETTER FROM JUDE 424
1 424
THE REVELATION TO JOHN 426
1 426
2 427
3 429
4 430
5 431

6 432
7 433
8 435
9 436
10 437
11 438
12 440
13 441
14 442
15 444
16 444
17 446
18 447
19 449
20 450
21 451
22 453
TARTALOMJEGYZÉK 455

A következő oldalak térképeinek forrása: https://biblia-tarsulat.hu/biblia/terkepek.htm

Palesztína Jézus idejében
LIBANON
HERMON
TRACHONITISZ
Türusz
Abdón
Cezárea-Filippi
Kádes
BETÁNIA
Hácór
Akkó
Rehób
Kafarnaum
Betszaida
Genezáret -tava
Rimmón
Tibériás
Béten
Tábor hegy
Názáret
Bét-Semes
Nain
Gadara
Cezárea
Megiddó
Én-Gannim
SZAMÁRIA
Joppe
Szamária
Szukkot
Szichem
Mahanaim
Garizim hegy
Siló
Arimatia
Jamnia
Jordán-folyó
Jerikó
Geba
Bét-Hórón
Betánia
Mefaat
Emmausz
Qumrán
Askelón
Bét-Semes
Jeruzsálem
Betánia
Betlehem
Gáza
Bét-Cúr
Jahcá
Kedémót
Hebron
Juttá
Ciklág
Berseba
IDUMEA
Földközi-tenger
GALILEA
KÁRMEL
JÚDEA
Sós-tenger
DEKAPOLISZ

Az Újszövetség világa – Pál apostol missziós útjai

NEW TESTAMENT

BIBLE IN BASIC ENGLISH (BBE)

S. H. Hooke

Cambridge University Press

1965

ILLUSZTRÁCIÓK

BIBLIA SACRA

Vulgatae Editionis

MDCLXIX

ÚJSZÖVETSÉG

BIBLIA ALAPVETŐ ANGOL NYELVEN

Google Fordító

2026